

DŽORDŽ R. R. MARTIN

„Zanosan, uzbudljiv... Martinov stil je tako živopisan
da će vas upečati posle samo nekoliko stranica.“

The Times

PLES SA ZMAJEVIMA

DEO PRVI:
SNOVI I PRAH

PETA KNJIGA PESME LEDA I VATRE

DŽORDŽ R. R. MARTIN

PLES SA ZMAJEVIMA

DEO PRVI:
ŠNOVI I PRAH

PETA KNJIGA PESME LEDA I VATRE

ova je za moje fanove:

Lodi, Trebal, Stigo, Pod, Kares, Jags, X-rej i Mr. X, Kejt, Čataja, Mormont, Mič, Džejmi, Vanesa, Ro, i Stabi, Luiz, Agrevejn, Vert, Malt, Džo, Mš, Telisijana, Blekfajer, Bron Kameni, Kojotova Kćerka i ostah luđaci i divljakinje iz Bratstva bez barjaka

za moje volšebnike veža:

Elio i Linda, lordovi Vesterosa, Zima i Fabio iz WIC-a, i Gibs sa Zmajkamena, koji je sve to započeo

za ljude iz Ašaija u Španiji koji su nam pevali o medvedu i devici lepoj i fantastičnim fanovima iz Italije koji su mi dali toliko vina za moje čitaoce u Finskoj, Nemačkoj Brazilu, Portugaliji, Francuskoj i Holandiji i svim drugim dalekim zemljama gde ste čekali na ovaj ples

i svim prijateljima i fanovima koje tek treba da upoznam

hvala na strpljenju

MALO CEPIDLAČENJA O HRONOLOGIJI

Znam da je između prethodne i ove knjige prošlo mnogo vremena. Zato malo podsećanja nije naodmet.

Knjiga koju držite u rukama peti je tom *Pesme leda i vatre*. Četvrti tom je bio *Gozba za vrane*. Ovaj tom nije nastavak u pravom smislu te reči, već se odvija paralelno s njim.

Ples i *Gozba* nastavljaju priču neposredno nakon događaja opisanih u trećem tomu serijala, *Oluji mačeva*. Dok se *Gozba* najviše bavila događajima u Kraljevoj luci i oko nje, na Gvozdanim ostrvima i dole u Dorni, *Ples* nas vodi na sever do Crnog zamka i Zida (a i dalje) pa preko Uzanog mora u Pentos i Zaliv trgovaca robovima, da nastavi priču o Tirionu Lanisteru, Džonu Snežnom, Deneris Targarjen i svim drugim likovima koje u prethodnom tomu niste sreli. Umesto da se nastavljaju jedna na drugu, ove dve knjige su paralelne... razdvojene su geografski a ne hronološki.

Međutim, samo do određene tačke.

Ples sa Znajevima je duža knjiga od *Gozbe za Vrane* i bavi se dužim razdobljem. U drugoj polovini ovog toma primetićete da se neki od glavnih likova iz *Gozbe za vrane* ponovo pojavljuju. A to znači tačno ono što mislite da znači: priča je otišla dalje od vremena obrađenog u *Gozbi* i dva toka ponovo su se spojila.

Slede *Vetrovi zime*. U kojima će, nadam se, svi opet drhtati zajedno...

Džordž R. R. Martin
april 2011.

obra : **Lena**

www.balkandownload.org

S one strane Zida

Zemlja večite zime
[Neistraženo]

LEGENDA

- Gradovi
- Zamkovi
- ◊ Ruševine zamkova

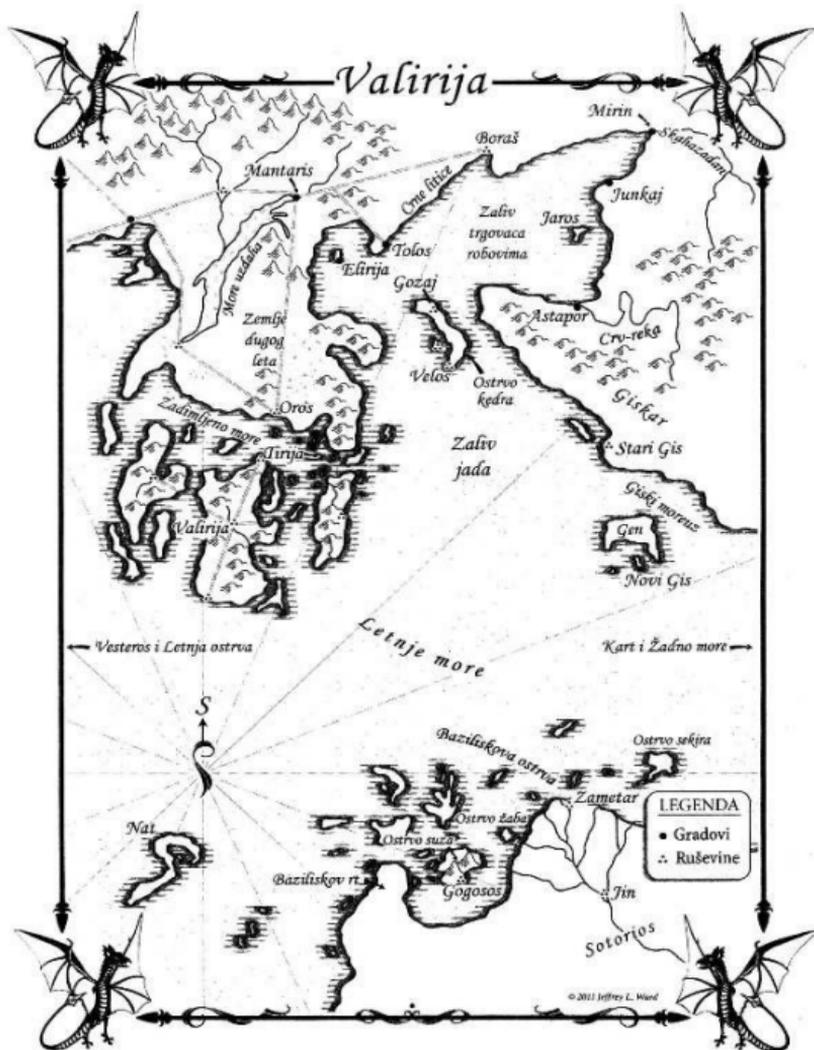

Slobodni gradovi

LEGENDA

- Gradovi • Naselja
- ▲ Ruševine

**PLES SA
ZMAJEVIMA**

- deo prvi -

SNOVI I PRAH

PROLOG

Noć je smrdela na ljude.

Varga zastade pod drvetom pa onjuši, a sivosmeđe krzno su mu šarale senke. Povetarac mu je kroz borove doneo ljudski miris, zajedno sa onim slabijima, koji su govorili o lisici i zecu, foki i jelenu, pa čak i vuku. I to su bili ljudski mirisi, znao je varga; smrad starog krzna, mrtav i nakiseo, gotovo sasvim nadjačan mirisima dima, krvi i truleži. Jedino čovekdere druge zveri pa stavlja na sebe njihovu kožu i krzno.

Varge se ne boje ljudi kao što ih se boje vukovi. Mržnja i glad stegnuše mu se u truhu i on tiho zarezha dozivajući svog jednookog brata, svoju malu lukavu sestru. Dok je jurio kroz drveće, ostali iz čopora u stopu su ga pratili. I oni su nanjušili isto. U trku je gledao i kroz njihove oči i nazirao sebe ispred. Dah čopora izbijao je u toplim belim oblacima iz dugačkih sivih njuški. Led im se zamrznuo između šapa, tvrd kao kamen, ali sada je počeo lov, sada je lovina bila pred njima. *Plen*, pomisli varga, *meso*.

Sam čovek je slabašan stvor. Krupan je i snažan, ima oštar vid, ali nikakav sluh i gluv je za mirise. Jelen, los pa čak i zec, svi su brži, medved i vepar snažniji su borci. Ljudi su međutim opasni u čoporu. Dok su se vukovi primicali plenu, varga začu zavijanje ljudskog šteneta, koricu sinoćnjeg snega kako se lomi pod trapavim ljudskim šapama, čegrtanje tvrdih koža i dugačkih sivih kandži koje ljudi nose sa sobom.

Mačevi, prošaputa glas u njemu, *koplja*.

Drveću su izrasli ledeni zubi i preteći su se kežili s golih smeđih grana. Jednooki se probi kroz rastinje prskajući snegom. Ostatak čopora ga je sledio. Uz brdo pa niz padinu na suprotnoj strani, sve dok se šuma nije otvorila pred njima i dok se nisu ukazali ljudi. Jedno je bilo žensko. Zavežljaj umotan u krzno bilo je njeno štene. *Nju ostavi za kraj*, prošapta glas, *opasnost su muškarci*. Urlali su jedan drugome, kao što to ljudi već čine, ali je varga nanjušio njihovu stravu. Jedan je imao drveni zub visok kao on sam. Bacio ga je, ali mu se ruka tresla i zub je odleteo previsoko.

Onda se čopor baci na njih.

Njegov jednooki brat preturi bacača zuba u smet pa ga zakla dok se ovaj otimao. Njegova sestra se zavuču iza drugog muškarca pa ga obori s leđa. Tako su žena i štene ostali za njega.

I ona je imala zub, mali zub od kosti, ali joj on ispade kada joj varga čeljustima steže nogu. Dok je padala, obema je rukama obgrlila svoje bučno štene. Pod krznima

je ženka bila sama kost i koža, ali su joj sise bile pune mleka. Najslađe je bilo meso šteneta. Vuk je čuvao najbolje zalogaje za svog brata. Svuda oko leševa zaleđeni sneg postao je ružičast i crven dok je čopor punio trbuh.

Ligama daleko, u maloj kolibi od noja, sa slamnatim krovom i podom od utabane zemlje Varamir se stresao, nakašljao i oblizao usne. Oči su mu bile crvene, usne ispucale, grlo suvo, ali mu je ukus krvi i masti ispunio usta, bez obzira na to što mu je natečeni stomak vapijao za hranom. *Dečje meso*, pomislio je, prisećajući se Kvrge. *Ljudsko meso*. Zar je toliko nisko pao pa da čezne za ljudskim mesom? Gotovo da je čuo Hagona kako reži na njega: „Ljudi mogu jesti meso zveri a zveri meso ljudi, ali čovekšto jede meso čoveka jeste čudovište.“

Čudovište. To je oduvek bila Hagonova omiljena reč. *Čudovište, čudovište, čudovište*. Jest li ljudskoga mesa je čudovišno, pariti se kao vuk s vukom jeste čudovišno a preuzimanje tela drugoga čoveka jeste najčudovišnije od svega. *Hagon je bio slabič, bojao se sopstvene moći. Umro je uplakan i sam kada sam mu istrgnuo drugi život. Varamir je lično proždriro njegovo srce. On me je mnogo čemu naučio, a poslednje što sam od njega saznao bilo je kakav je ukus ljudskoga mesa.*

To je, međutim, uradio kao vuk. Ljudskim zubima nikada nije jeo ljudsko meso. Svejedno, neće svom čoporu zameriti na onoj gozbi. Vukovi su izgledneli koliko i on, suvi, smrznuti i gladni, a plen... *dva muškarca i žena, odojče u naručju, u begu od poraza i smrti. U svakom bi slučaju uskoro stradali, od hladnoće ili od gladi. Ovako je bilo bolje, brže. Ovako je bilo milosrdno.*

„Milosrdno“, reče on naglas. Grlo ga je peklo ali mu je prijalo da čuje ljudski glas, pa makar i sopstveni. Vazduh je mirisao na buđ i vlagu, zemlja je bila hladna i tvrda, a iz njegove vatre širilo se više dima nego toplote. Prišao je plamenu najbliže što je smeo, naizmenično kašljući i drhćući. Bok mu je damarao gde mu se rana otvorila, krv mu je natopila čakšire do kolena pa se pretvorila u tvrdnu smeđu koru.

Čičak ga je upozorila da bi se to moglo desiti. „Zašila sam je najbolje što sam mogla“, rekla je, „ali ti moraš da se odmoriš, da pustiš da zaceli, inače će se koža ponovo razdvojiti.“

Čičak mu je bila poslednja pratilja, kopljanica žilava kao stari koren, sva u bradavicama, spečena od vetra i izborana. Drugi su ga usput napustili. Jedno po jedno su zaostajali ili odmicali, išli za svoja stara sela, za Mlečnu vodu, za Tvrđidom ili za samotnu smrt u šumi. Varamir nije znao kuda i nije ga bilo briga. *Trebalo je da uzmem nekoga od njih dok sam imao priliku. Jednog od blizanaca, ili onu ljudeskaru izbraždanog lica, ili riđokosog mladića.* Međutim, bojao se. Neko od njih bi možda shvatio šta se dešava. Onda bi se okomili na njega i ubili bi ga. A i Hagonove reči su

ga proganjale, tako da je prilika izmakla.

Posle bitke su na hiljade njih lutale šumom, gladni, prestravljeni, u begu od pokolja koji ih je zadesio kod Zida. Neki su pričali o povratku u domove koje su napustili, drugi o novom jurišu na kapiju, ali je većina bila prosto izgubljena i nisu imali pojma kuda da pođu niti šta da rade. Pobjegli su vranama u crnom i vitezovima u sivom čeliku, ali su ih sada pratili nemilosrdniji neprijatelji. Svaki dan je ostavljao još leševa pored staza. Neki su umirali od gladi, neki od hladnoće, neki od bolesti. Druge su ubili oni koji su im bili braća po oružju kada su krenuli na jug pod Mensom Rajderom, Kraljem s one strane Zida.

Mens je pao, govorili su preživeli jedni drugima očajnim glasom, *Mens je zarobljen, Mens je mrtav*. „Harma je mrtva, Mens je zarobljen, ostali su se razbežali i ostavili nas“, tvrdila je Čičak dok mu je zašivala ranu. „Tormund, Plačljivac, Šestokoža, sve hrabri pljačkaši. Gde su sada?“

Ona me ne zna, shvatio je tada Varamir, *a i kako bi?* Bez svojih zveri nije izgledao kao velik čovek. *Ja sam bio Varamir Šestokoža, koji je lomio hleb s Mensom Rajderom*. Ime Varamir je nadenuo sebi kada mu je bilo deset godina. *Ime dostojno velikog gospodara, ime za pesme, silno ime i užasno*. A ipak je pobjegao od vrana kao prestravljeni zec. Strašni lord Varamir pokazao se kao kukavica, ali nije mogao da podnese da kopljanica to sazna, pa joj je rekao da se zove Hagon. Posle se čudio zašto mu je *baš to ime došlo na usne, od svih imena koja je mogao da izabere. Pojeo sam mu srce i napio mu se krvi, a on me još proganja*.

Jednog dana, dok su bežali, kroz šumu je galopom naišao jahač na mršavom belom konju, vičući da svi treba da idu na Mlečnu vodu, da Plačljivac okuplja ratnike za prelazak Mosta lobanja i udar na Kulu senki. Mnogi su pošli za njim; još više nije. Kasnije je jedan smrknuti ratnik u krznu i jantaru išao od vatre do vatre, savetujući sve preživele da pođu na sever i utočište nađu u dolini Tenjana. Zašto je mislio da će to biti bezbedno kada su sami Tenjani odatle pobjegli Varamir nikada nije saznao, ali su stotine pošle za njim. Druge su stotine otišle sa šumskom vešticom kojoj se ukazala flota brodova što su došli da prevezu slobodni narod na jug. „Moramo naći more“, uzvikivala je Majka Krtica, i njeni su sledbenici pošli na istok.

Varamir je mogao biti među njima, samo da je bio snažniji. More je međutim sivo, hladno i daleko i on je znao da ovakav neće poživeti da ga vidi. Devet je puta bio mrtav i na samrti, a ovo mu je bila prava smrt. *Ogrtač od veвериčjeg krzna*, prisetio se, *ubo me je zbog ogrtača od veveričjeg krzna*.

Vlasnica ogrtača bila je mrtva, od glave joj je ostala crvena kaša posuta komadićima kosti, ali je ogrtač izgledao topao i debeo. Padao je sneg, a Varamir je

svoje ogrtače izgubio na Zidu. Svoja krzna za spavanje i vuneno rublje, svoje čizme od ovčje kože i krznom postavljene rukavice, svoje rezerve medovine i zalihe hrane, pramenove kose žena s kojima je legao, pa čak i zlatne grivne za mišice koje mu je Mens darivao, sve je izgubio i ostavio. *Goreo sam i umirao i onda sam bežao, gotovo lud od bola i strave.* Još ga je bilo sramota te uspomene, ali nije bio sam. I drugi su bežali, njih na stotine, na hiljade. *Bitka je bila izgubljena. Stigli su vitezovi, nepobedivi u čeliku, ubijali su sve koji bi stali da im se suprotstave. Bilo je ili bekstvo ili smrt.*

Od smrti međutim nije bilo tako lako pobeći. I zato, kada je Varamir u šumi nabasao na mrtvu ženu, kleknuo je da joj skine ogrtač i uopšte nije video dečaka, sve dok ovaj nije skočio iz skrovišta da mu zarije dugački koštani nož u slabinu i da mu istrgne ogrtač iz zgrčenih prstiju. „Pripadao je njegovoj majci“, rekla je mu je Čičak posle, pošto je dečak pobegao. „Ogrtač je pripadao njegovoj majci i kada je video da je pljačkaš...“

„Bila je mrtva“, rekao je Varamir, kriveći lice dok mu je njena igla probijala kožu. „Neko joj je smrskao glavu. Neka vrana.“

„Nije vrana. Rogonozi. Sama sam videla.“ Njena igla je zatvorila posekotinu u njegovom boku. „Životinje su to, a ko je ostao da ih ukroti?“

Niko. Ako je Mens mrtav, slobodni narod je osuđen na propust. Tenjani, džinovi i Rogonozi, pećinski ljudi isturpijanih zuba i ljudi sa zapadne obale s dvokolicama od kosti... svi su oni takođe osuđeni na propast. Pa čak i vrane. Možda toga još nisu svesni, ali ta crna đubrad stradaće zajedno s ostalima. Neprijatelj stiže.

U glavi mu je odjekivao Hagonov grubi glas. „Umrećeš desetinu smrti, momče, i svaka će boleti... ali kada ti dođe prava smrt, živećeš ponovo. Kažu da je drugi život jednostavniji i lepši.“

Varamir Šestokoža uskoro će spoznati istinu tih reči. Osećao je pravu smrt u dimu što je jednak lebdeo vazduhom, osećao je u vrelini pod prstima kada je zavukao ruku u odeću da opipa ranu. U njemu je međutim bila i jeza, duboko u kostima. Ovog puta će ga hladnoća ubiti.

Poslednja njegova smrt došla je od vatre. *Goreo sam.* U početku, u svojoj zbunjenosti, pomislio je da ga je neki strelac sa Zida probio vatrenom strelom... međutim vatra je bila u njemu, i gutala ga je. A bol...

Varamir je ranije umro devet puta. Jednom je umro od udara kopljem, jednom s medveđim zubima u grlu, a jednom u bujici krvi dok je na svet donosio mrtvorodeno štene. Prvi put je umro kada mu je bilo samo šest, kada mu je očeva sekira smrskala lobanju. Čak ni to nije bilo tako strašno kao vatra u njegovoj utrobi, koja mu pucketa duž krila, *koja ga guta.* Kada je pokušao da odleti od nje, njegov

užas je raspirio plamen tako da je ovaj goreo još vrelije. Jednog trenutka je jezdio iznad Zida, orlovskim okom prateći pokrete ljudi dole. Onda mu je plamen pretvorio srce u žeravicu i isterao mu duh da se vrišteći vrati u sopstvenu kožu i onda neko vreme jeste bio lud. Čak je i uspomena na to bila dovoljna da se sav strese.

Tada je primetio da je vatra zgasla.

Ostala je samo siva i crna hrpa izgorelog drveta, s ponekim komadićem žara koji prosijava kroz pepeo. *Još se dimi, samo treba dodati drveta.* Stežući zube od bola, Varamir se dovuče do gomile izlomljenog granja koje je Čičak ostavila pre nego što je otišla u lov, pa baci nekoliko štipača na pepeo. „Zapali se“, progrcao je. „Gori.“ Dunuo je u žar i izgovorio nemuštu molitvu bezimenim bogovima šume, brda i polja.

Bogovi nisu odgovorili. Posle nekog vremena i dim prestade da se diže. U kolibici je već postajalo hladno. Varamir nije imao kremen, nije imao trud, nije imao suvog drveta za potpalu. Nikada neće ponovo razgoreti tu vatru, ovako sam. „Čičak“, viknuo je, glasom promuklim i bolnim. „Čičak!“

Brada joj je bila šiljasta a nos pljosnat, na obrazu je imala beleg iz kog su rasle četiri tamne čekinje. Ružno i surovo lice, ali bi on ipak mnogo dao da ga sada ugleda na vratima kolibe. *Trebalo je da je uzmem pre nego što je otišla.* Koliko je već nema? Dva dana? Tri? Varamir nije znao. U kolibi je bilo mračno a on je tonuo u san i izranjao iz njega, nikada sasvim siguran je li napolju dan ili noć. „Čekaj“, bila je rekla. „Vratću se s hranom.“ I on je čekao kao budala, sanjao o Hagonu i Kvrgi i svim nedelima iz svog dugačkog života, ali su dani i noći prolazili i Čičak se nije vratila. *Neće se ni vratiti.* Varamir se pitao da li se možda odao. Je li otkrila na šta on pomišlja samo tako što ga je gledala, ili je izgovorio nešto u bunilu?

Čudovište, čuo je Hagona kako govori. Skoro kao da je ovde, tu u kolibi. „Ona je samo ružna kopljanica“, kazao mu je Varamir. „Ja sam velik čovek. Ja sam Varamir, varga, zverobraz, i nije u redu da ona živi a ja da umrem.“ Niko nije odgovorio. Nikoga nije bilo. Čičak je otišla. Napustila ga je, isto kao svi ostali.

I rođena ga je majka napustila. *Za Kvrgom je plakala, ali za mnom nije ni suzu pustila.* Onog jutra kada ga je otac digao iz postelje da ga odvede Hagonu, nije htela ni da ga pogleda. On je urlao i ritao se dok ga je otac vukao u šumu, sve dok ga ovaj nije ošamario i rekao mu da umukne. „Tebi je mesto sa tvojim sojem“, bile su jedine njegove reči kada ga je bacio Hagonu pred noge.

I nije pogrešio, pomislio je Varamir drhteći. Hagon me je mnogo čemu naučio. Naučio me je da lovim i pecam, da oderem životinju i očistim ribu, da se snalazim u šumi. I naučio me je putu varge i tajnama zverobraza, mada je moj dar bio jači od njegovog.

Mnogo godina kasnije pokušao je da nađe roditelje, da im kaže da je njihov Grudva postao veliki Varamir Šestokoža, ali su oni oboje bili mrtvi i spaljeni. *Vratili se u drveta i potoke, vratili se u kamen i zemlju. Vratili se u prah i pepeo.* Tako je šumska veštica govorila njegovoj majci onog dana kada je Kvruga umro. Grudva nije želeo da bude grumen zemlje. Dečak je sanjao o danu kada će bardovi pevati o njegovim delima i kada će ga lepe devojke ljubiti. *Kada odrastem postaću Kralj s one strane Zida,* obećao je Grudva samom sebi. Nije to postao, ali je daleko dogurao. Ljudi su se bojali imena Varamira Šestokože. Jahao je u bitku na leđima trinaest stopa visokog medveda, vezao je za sebe tri vuka i crnog risa i sedeo odmah uz Mensa Rajdera. *Mens me je ovamo i doveo. Nije trebalo da poslušam. Trebalo je da pređem u svog medveda i rastrgnem ga na komade.*

Pre Mensa, Varamir Šestokoža je bio neka vrsta lorda. Živeo je sam u dvoru od mahovine, blata i otesanih debala koji je nekada pripadao Hagonu, a služile su ga njegove zveri. Desetak sela mu je plaćalo danak u hlebu, soli i pivu, donosili su mu voće iz svojih voćnjaka i povrće iz svojih vrtova. Do mesa je dolazio sam. Kada bi počele ženu slao je svog crnog risa da je prati, i devojka koja bi ga ugledala pokorno bi došla u njegov krevet. Neke su dolazile plačući, jeste, ali su ipak dolazile. Varamir im je davao svoje seme, uzimao uvojke njihove kose da ih po nečemu pamti, pa ih je slao nazad. S vremena na vreme, neka seoska junačina došla bi s kopljem u ruci da ubije zverobraza i spase sestru, draganu ili kćer. Njih je ubijao, ali ženama nikada nije nudio. Neke je čak i blagoslovio decom. *Nakotom. Sitna, slabašna stvorenja, kao što je bio Grudva, a nijedno nije imalo dar.*

Strah ga je naterao da ustane, pa se zaljuljao. Držeći se za bok da zaustavi krv iz rane, Varamir se doteturao do vrata pa povukao u stranu otrcanu kožu koja ih je pokrivala. Suočio se s belim zidom. *Sneg.* Nije ni čudo da je unutra postalo tako mračno i zadimljeno. Sneg je napadao i zatrpao kolibu.

Varamir ga je gurnuo i sneg se urušio i popustio, još mekan i mokr. Napolju je noć bila bela kao smrt; blede tanki oblaci plešući su pratili srebrni mesec, dok ih je hiljadu zvezda hladno posmatralo. Video je grbave obrise drugih koliba zatpanih snegom, a iza njih bledu senku čuvarstva okovanog ledom. Južno i zapadno brda su bila bela pustoš, gde se ništa ne pomera sem snega na vetru. „Čičak“, viknu Varamir slabašno, pitajući se koliko je ona daleko mogla da ode. „Čičak. Ženo. Gde si?“

Negde daleko, vukstade da zavija.

Varamira prođe drhtaj. Znao je to zavijanje kao što je nekada Grudva znao majčin glas. *Jednooki.* On je bio najstariji od njegove trojke, najkrupniji, najžešći. Tragač je bio vitkiji, hitriji, mlađi, Lukava je bila prepredenija, ali su oboje živeli u

strahu od Jednookog. Stari vuk je bio neustrašiv, neumoljiv, divalj.

Varamir je u agoniji orlove smrti izgubio vlast nad svojim drugim zverima. Njegov crni ris je pobegao u šumu, dok je njegova bela medvedica okrenula kandže na one oko sebe i rastrgla četiri čoveka pre nego što ju je koplje oborilo. Ubila bi i Varamira da joj se približio. Medvedica ga je mrzela, besnela je svaki put kada bi on oblačio njenu kožu ili se penjao da je uzjaše.

Njegovi vukovi, međutim...

Moja braća. Moj čopor. Mnogu je hladnu noć prespavao sa svojim vukovima, okružen njihovim čupavim telima da se zagreje. *Kada umrem oni će se gostiti mojim mesom i ostaviti samo kosti da pozdrave otapanje kad stigne proleće.* Misao ga je čudno tešila. Njegovi vukovi su mu često donosili hranu iz svojih lutanja; bilo bi sasvim prikladno da na kraju on nahrani njih. Što ne bi počeo svoj drugi život kidajući toplo mrtvo meso sopstvenog leša.

Psi su bili najlakše zveri za povezivanje; živeli su toliko blizu ljudi da su i sami postali gotovo ljudi. Ulazak u pseću kožu bio je nalik na obuvanje stare čizme, omekšale od hoda. Kao što je čizma oblikovana da prihvati stopalo tako je i pas oblikovan da prihvati ogrlicu, makar to bila i ogrlica nevidljiva ljudskom oku. Vukovi su bili teži. Čovek može da se sprijatelji s vukom, može vuka čak i da ukroti, ali niko ne može zaista da *pripitomi* vuka. „S vukovima i ženama se vezujemo za čitav život“, često je govorio Hagon. „Kada uzmeš vuka, to je brak. Vuk je od tog dana deo tebe, a ti si deo njega. Obojica ćete se promeniti.“

Druge zveri je bolje ne dirati, tvrdio je lovac. Mačke su tašte i okrutne, uvele spremne da se okrenu protiv tebe. Los i jelen su lovina; ako predugo nosi njihovu kožu čak će i najhrabriji čovek postati kukavica. Medvedi, veprovi, jazavci, lasice... Hagon s njima nije imao ništa. „Nekе kože, dečache, ne želiš nikada da obučeš. Ne bi ti se dopalo ono što bi postao.“ Ptice su po njegovim rečima najgore. „Ljudi ne treba da se odvajaju od zemlje. Provedeš li previše vremena u oblacima nikad nećeš poželeti da se vratiš ovamo dole. Znam zverobraze koji su probali sokolove, sove, gavranove. Čaki u sopstvenoj koži sede kao ošamućeni i zure u prokletu plavetnilo.“

Nisu svi zverobrazi, međutim, smatrali isto. Jednom, kada je Grudvi bilo deset, Hagon ga je poveo na njihov skup. Varge su u tom društvu bili najbrojniji, vučja braća, ali su dečaku oni drugi bili čudniji i privlačniji. Borok je toliko ličio na divljev vepra da su mu samo kljove nedostajale, Orel je imao orla, Bršljan svog crnog risa (čim ih je video, Grudva je poželeo da i sam ima crnog risa), žena-koza Grizelu...

Niko od njih ipak nije bio snažan kao Varamir Šestokoža, čak ni Hagon, visok i mrgodan, sa šakama kao od kamena. Lovac je umro u suzama pošto mu je Varamir

oteo Sivog, isterao ga napolje i uzeo zver za sebe. *Za tebe, starče, neće biti drugog života.* Varamir Trokoža, tako je sebe tada zvao. Sivi je postao četvrta, mada je stari vukbio slab i gotovo bezub, pa je nedugo zatim pošao za Hagonom u smrt.

Varamir je mogao da uzme koju god zver poželi, da je potčini svojoj volji, da uzme njeno telo za svoje. Psa ili vuka, medveda ili jazavca...

Čičak, pomislio je.

Hagon bi to nazvao čudovišnim delom, najcrnijim od svih greha, ali Hagon je bio mrtav, proždran i spaljen. Mens bi ga takođe prokleo, ali je Mens zarobljen ili ubijen. *Niko neće znati. Biću kopljanica Čičak, a Varamir Šestokoža će biti mrtav.* Pretpostavljao je da će njegov dar nestati s njegovim telom. Izgubiće vukove i ostatak svojih dana proživeti kao neka mršava, bradavičava žena... *ali će ipak živeti. Ako se ona vrati. Ako budem dovoljno jak da je uzmem.*

Preplavi ga talas vrtoglavice. Pao je na kolena a ruke su mu se žarile u smet. Digao je šaku punu snega pa je napunio njime usta, trljao njime kroz bradu i po ispucalim usnama, usisavajući tečnost. Voda je bila tako hladna da se jedva prisilio da guta, pa je ponovo shvatio koliko gori.

Od istopljenog snega je samo još ogladneo. Želeo je hranu u trbuhu, a ne vodu. Sneg je prestao da pada, ali je vetar jačao, ispunjavao vazduh kristalima, selkao mu lice dok se teško probijao kroz smetove, s ranom u boku koja se otvarala i zatvarala. Dah mu je stvarao iscepljan beli oblak. Kada je stigao do stabla čuvardrva, našao je odlomljenu granu dovoljno dugačku da posluži kao štaka. Teško oslonjen na nju, zateturao se ka najbližoj kolibi. Možda su seljani nešto zaboravili kada su pobešli... džak jabuka, komad suvog mesa, bilo šta da ga održi u životu dok se Čičak ne vrati.

Bio je nadomak cilja kada štaka puče od njegove težine a noge mu popustiše.

Koliko je dugo tu ležao dok mu je krv bojila sneg, Varamir nije znao. *Sneg će me sahraniti.* Bila bi to spokojna smrt. *Kažu da ti je pred kraj toplo, da si pospan i da ti je toplo.* Bilo bi lepo da mu ponovo bude toplo, mada se rastužio kada je pomislio da nikada neće videti zelene zemlje, tople zemlje iza Zida o kojima je Mens nekada pevao. „Svet iza Zida nije za naš soj“, imao je običaj da kaže Hagon. „Slobodni narod se boji zverobraza, ali nas i poštuje. Južno od Zida, klecavci nas love i kolju kao svinje.“

Ti si me upozorio, pomislio je Varamir, *ali si mi ti takođe pokazao i Morobdiju.* Sigurno mu nije bilo više od deset godina. Hagon je trampio tuce niski jantara i saonice s brdom krzna za šest mešina vina, kocku soli i bakarni kazan. Morobdija je bila bolje mesto za trgovinu od Crnog zamka; tu su stizale lađe, pune robe iz čarobnih zemalja preko mora. Vrane su znale Hagona kao lovca i prijatelja Noćne straže i

rado su slušale njegove vesti o životu s one strane njihovog Zida. Neki su znali i da je zverobraz, ali o tome niko nije govorio. Tu je, u Istočnoj Morobdiji, dečak prvi put počeo da sanja o toplom jugu.

Varamir je osećao pahuljice kako mu se tope na čelu. *Ovo nije strašno kao spaljivanje. Neka zaspim i nikada se ne probudim, neka počnem svoj drugi život.* Njegovi vukovi su sada bili blizu. Osećao ih je. Ostaviće ovo slabašno telo, sjediniće se s njima, loviće u noći i zavijaće na mesec. Varga može da postane pravi vuk. *Ali koji?*

Ne Lukava. Hagon bi rekao da je to čudovišno, ali je Varamir često ulazio u njenu kožu dok ju je Jednooki jahao. Nije međutim želeo da provede novi život kao ženka, sem ako nema drugog izbora. Tragač bi mu bolje odgovarao, mlađi mužjak.. mada je Jednooki bio krupniji i žešći, i Jednooki je uzimao Lukavu kada bi bila u teranju.

„Kažu da na kraju zaboraviš“, rekao mu je Hagon, koju nedelju pre sopstvene smrti. „Kada čovekovo telo umre, duh nastavi da živi u zveri, ali svakog dana pamćenje slabi i zver postaje malo manje varga a malo više vuk, sve dok na kraju ne preostane više ništa od čoveka, bude samo zver.“

Varamir je znao da je to istina. Kada je uzeo orla koji je nekada bio Orelov, osetio je drugog zverobraza kako besni zbog njegove blizine. Orela je ubila izdajnička vrana Džon Snežni, a njegova mržnja prema ubici bila je tako snažna da je Varamir shvatio da i sam mrzi malog zverobraza. Znao je ko je Snežni čim je video velikog belog jezovuka kako nemo korača kraj njega. Jedan zverobraz uvek oseti drugog. *Mens je trebalo da mi dozvoli da uzmem tog jezovuka. To bi bio drugi život dostojan kralja.* Mogao je to da izvede, u to uopšte nije sumnjao. Dar je u Snežnom bio jak, ali je mladić bio neuk, još se opirao svojoj prirodi umesto da joj se raduje.

Varamir je video crvene oči čuvar drvaca kako zure u njega iz belog debla. *Bogovi me procenjuju.* Prođe ga drhtaj. U životu je uradio mnogo lošeg, mnogo užasnog. Krao je, ubijao, silovao. Ždrao je ljudskog mesa i napajao se krvlju samrtnika, dok je vrela i rumena šikljala iz preklanih vratova. Pratio je dušmane kroz šumu, skakao na njih usnule, čupao im creva kandžama i razbacivao ih po blatu. *Kako je samo slatko njihovo meso bilo.* „To je bila zver, a ne ja“, rekao je grubim šapatom. „To je bio dar koji ste mi dali.“

Bogovi nisu odgovorili. Dah mu je bled i maglovit lebdeo vazduhom. Osećao je led kako mu nastaje u bradi. Varamir Šestokoža sklopi oči.

Sanjao je stari san o izbi kraj mora, o tri psa što cvile, o suzama jedne žene.

Kvrga. Ona plače zbog Kvrge, a zbog mene nikada nije plakala.

Grudva je rođen mesec dana pre vremena i tako je često pobolevao da niko nije

očekivao da će poživeti. Majka je čekala da napuni četvrtu pre nego što će mu dati pravo ime, ali tada je već bilo prekasno. Čitavo selo je počelo da ga zove Grudva, imenom koje mu je nadenula njegova sestra Meha dok je još bio u majčinoj utrobi. Meha je i Kvrgi dala ime, ali se Grudvin mali brat rodio na vreme, krupan, rumen i snažan, i pohlepno je sisao majčine grudi. Htela je da mu da ime po ocu. *Kvruga je međutim umro. Umro je kada su mu bile dve a meni šest, tri dana pred dan imenovanja.*

„Tvoj mali je sada s bogovima“, rekla je šumska veštica njegovoj uplakanoj majci. „Nikada ga više ništa neće boleti, nikada više neće gladovati, nikada više neće plakati. Bogovi su ga odveli dole u zemlju, u drveta.“

Bogovi su svuda oko nas, u kamenju i potocima, u pticama i zverima. Tvoj Kvruga je sada s njima. On će biti svet i sve što je u njemu.“

Staričine reči probole su Grudvu kao nož *Kvruga vidi. On me gleda. On zna.* Grudva nije mogao da se sakrije od njega, nije mogao da se zavuče iza majčine suknje ni da pobegne s psima da izmakne očevoj srdžbi. *Psi. Repić, Njuškalo i Ljuti. Bili su to dobri psi. Bili su mi drugovi.*

Kada je njegov otac našao pse kako njuškaju oko Kvruginog tela, nije mogao da zna koji je to uradio, pa je digao sekiru na svu trojicu. Ruke su mu se toliko tresle da su mu trebala dva udarca da učutka Njuškala i četiri da obori Ljutog. Težak smrad krvi lebdeo je vazduhom, a zvuke pasa na umoru bilo je odvratno čuti, pa ipak je Repić prišao kada ga je otac pozvao. On je bio najstariji pas i dresura je nadjačala stravu. Kada je Grudva ušao u njegovu kožu, već je bilo prekasno.

Ne, oče, molim te, pokušao je da kaže, ali psi ne govore jezicima ljudi, tako da se začuo samo žalostan cvilež. Sekira je udarila staro pseto pravo među oči, a dečak je u izbi vrisnuo. *Tako su saznali.* Dva dana kasnije, otac ga je odvuкао u šumu. Poneo je sekiru, pa je zato Grudva mislio da će proći isto kao psi. Nije, već su ga dali Hagonu.

Varamir se probudi naglo, grčevito, a čitavo mu se telo treslo. „Ustaj“, urlao je glas, „ustaj, moramo da idemo. Ima ih na stotine.“ Sneg ga je prekrilo kao kruto belo čebe. *Mnogo je hladno.* Pokušao je da se pomeri i shvatio je da mu se ruka zaledila za zemlju. Otkinuo je komad kože kada ju je odvojio. „Ustaj“, zaurla ona ponovo, „dolaze!“

Čičak mu se vratila. Držala ga je za ramena i tresla, vikala mu u lice. Varamir namirisa njen dah i oseti njegovu toplotu na obrazima utrnulim od hladnoće. *Sada, pomisli on, uradi to sada ili umri.*

Prizvao je svu snagu koju je još imao u sebi, iskočio iz svoje kože i na silu ušao u

nju.

Čičak izvi leđa i vrisnu.

Čudovište. Je li to bila ona, on ili Hagon? Nije saznao. Njegovo staro telo pade u smet kada stisak prstiju popusti. Kopljanica se divljački grčila, krešteći. Njegov crni ris mu se žestoko opirao, a snežna medvedica je neko vreme bila gotovo luda, napadala je drveće i kamenje i mlatila oko sebe, ali je ovo bilo gore. „Izlazi, izlazi!“, čuo je sopstvena usta kako viču. Telo joj se zateturalo, palo, pa ponovo ustalo, ruke su joj mlatarale, noge joj se bacakale u jednu pa u drugu stranu kao u nekom nakaznom plesu dok su se njen i njegov duh borili za telo. Usisala je puna usta ledenog vazduha, i Varamir je imao delić trena da uživa u njegovom ukusu i osećaju tog mladog tela pre nego što njeni zubi zagrižošće tako da mu se usta ispunišće krvlju. Digla je ruke do lica. Pokušao je da ih spusti, ali ruke nisu slušale i onda je sama sebi kopala oči. *Čudovište*, prisetio se, daveći se u krvi, bolu i ludilu. Kada je pokušao da vrisne, ona je ispljunula njihov jezik na sneg.

Beli svet se prevrnu i nestade. Na trenutak kao da je bio u čuvardrvu, kao da je zurio kroz urezane crvene oči gledajući kako se čovek na samrti slabašno grči na zemlji a slepa i krvava luđakinja igra pod mesecom, plače crvene suze i kida sopstvenu odeću. Onda je oboje nestalo i on se dizao, topio, duh mu je poneo nekakav hladan vetar. Bio je u snegu i u oblacima, bio je vrabac, verica, hrast. Rogata sova tiho prolete između njegovih stabala, loveći zeca; Varamir je bio u sovi, u zecu, u stablima. Duboko ispod smrznute zemlje, crvi su slepo rili u mraku, a on je bio i u njima. *Ja sam šuma i sve što je u njoj*, pomislio je, radosno. Stotinu gavranova polete, grakćući jer su ga osetili kako prolazi. Veliki los zatuli, uznemirivši decu što su mu sedela na leđima. Usnuli jezovuk diže glavu te zareža u prazno. Pre nego što im srca ponovo otkučaše, on je prošao, u potrazi za svojim, za Jednookim, Lukavom i Tragačem, za svojim čoporom. Njegovi vukovi će ga spasiti, rekao je sebi.

To mu je bila poslednja čovečja misao.

Smrt naiđe iznenada; osetio je udar hladnoće, kao da je bačen u ledenu vodu zamrznutog jezera. Onda je jurio po mesečinom obasjanom snegu, dok ga je čopor u stopu pratio. Pola sveta je bilo tamno. *Jednooki*, shvatio je. Zalajao je, a Lukava i Tragač zakevtaše za njim.

Pošto su stigli na greben, vukovi zastadoše. *Čičak*, prisetio se i nešto je u njemu tugovalo zbog onoga što je izgubio, a nešto zbog onoga što je učinio. Dole se svet pretvorio u led. Prsti mraza sporo su puzali uz čuvardrvo, tražeći se uzajamno. Pusto selo više nije bilo пусто. Plavooke senke hodale su među snežnim humkama. Neke su na sebi imale smeđe, neke crno, a neke su bile nage, kože bele kao sneg. Vetar je

uzdisao među brdima, otežao od njihovog mirisa: mrtvo meso, suva krv, koža što zaudaraju na buđ, trulež i mokraću. Lukava zareža i iskezi zube, sva nakostrešena. *Nisu ljudi. Nisu plen. Ovi nisu.*

Stvorenja dole su se kretala, ali nisu živela. Jedno po jedno, digla su glave ka tri vuka na brdu. Poslednje je pogledalo stvorenje koje je nekada bilo Čičak Na sebi je imala vunu, krzno i kožu, a preko toga ogrtač od inja koji je pucketao kada se kretala i blistao na mesečini. Blede ružičaste ledenjače visile su joj s prstiju, deset dugačkih noževa od sleđene krvi. A u jamama gde su joj nekada stajale oči treperilo je slabašno plavo svetlo, dajući grubim crtama njenog lica sablasnu lepotu kakvu za života nikada nisu znale.

Ona me vidi.

TIRION

Plovidbu preko Uzanog mora proveo je u piću.

Brod je bio mali, njegova kabina još manja, ali mu kapetan nije dozvoljavao da izađe na palubu. Stomak mu se okretao od ljuljanja broda, a odvratna hrana bila je još odvratnija dok ju je bljuvao. Zašto bi međutim njemu trebali usoljena govedina, tvrdi sir i crvljiv hleb, kada ima vina da ga krepi? Bilo je crveno i kiselo, veoma jako. Ponekad je i vino bljuvao, ali je njega uvek bilo još.

„Svet je pun vina“, promumlao je u vlažnoj tami svoje kabine. Njegov otac nikada nije trpeo pijance, ali kakve to veze sada ima? Njegov otac je mrtav. On ga je ubio. *Strelaca u trbuh, moj gospodar, samo za tebe. Da sam bolji strelac, gađao bih te u taj tvoj kurac kojim si me napravio, gade smrdljivi.*

U potpalublju nije bilo ni dana ni noći. Tirion je račun o vremenu vodio brojeći dolaske i odlaske malog od palube, koji je donosio hranu koju on nije jeo. Dečak je uvek donosio i četku i kofu, da počisti. „Je li ovo dornsko vino?“, upitao ga je Tirion jednom dok je vadio čep iz mešine. „Podseća me na jednu zrnju koju sam nekada poznavao. Bio je duhovit momak, ali se onda na njega srušila planina.“

Mali od palube nije odgovarao. Bio je ružan dečak, mada, mora se priznati, ipak privlačniji od izvesnog kepeca s pola nosa i ožiljkom od oka do brade. „Da te nisam nečim uvredio?“ upitao je Tirion dok je dečak ribao. „Naredili su ti da ne razgovaraš sa mnom? Ili ti je majku karao neki kepec?“ Ni na to nije bilo odgovora. „Kuda plovimo? Reci mi bar to?“ Džejmi je spomenuo Slobodne gradove, ali nije rekao tačno koji. „Bravos? Ili Tiroš? Mir?“ Tirion bi pre išao u Dornu. *Mirsela je starija od Tomena, po dornskom zakonu Gvozdeni presto je njen. Pomoći ću joj da se izbori za ono što joj pripada, baš kao što je princ Oberin predložio.*

Oberin je međutim bio mrtav, glavu mu je u krvavu kašu pretvorila oklopljena pesnica ser Gregora Kleganija. Bez Crvene Kobre da ga dalje huška, hoće li Doran Martel uopšte uzeti u obzir tako opasnu igru? *Možda će me umesto toga baciti u lance i vratiti mojoj miloj sestri. Da nije Zid bezbedniji? Matori Medved Mormont je rekao da Noćnoj straži trebaju ljudi kao što je Tirion. Mormont je, međutim, možda mrtav. Slint je do sada već mogao postati zapovednik. Taj kasapinov sin sigurno nije zaboravio ko ga je poslao na Zid. Želim li zaista da ostatak života provedem jedući usoljenu govedinu i ovsenu kašu u društvu ubica i lopova? Mada, taj ostatak života ne bi bio preterano dug. Dženos Slint bi se za to postarao.*

Mali od palube je nakvasio četku pa je muški ribao. „Jesi li nekada bio u kućama

zadovoljstva u Lisu?“, upita kepec. „Možda tamo idu kurve? Tirion nije mogao da se seti valirijske reči za kurvu, a ionako je bilo prekasno. Dečak je ubacio četku u kofu pa je otišao.

Vino mi je otupilo duh. Visokovalirijski je naučio da čita još od svog meštra, u detinjstvu, mada ono što govore u Devet slobodnih gradova... pa, to i nije bilo pravo narečje, već devet narečja na putu da postanu devet različitih jezika. Tirion je znao nešto bravoskog i poneku reč mirskog. U Tirošu bi umeo da opsuje bogove, kaže čoveku da je varalica i naruči pivo, zahvaljuju najamniku koga je nekada poznavao u Steni. *U Dorni bar govore zajednički jezik.* Poput dornske hrane i dornskog zakona, dornski govor je začinjjen rojnarskim primesama, ali čovek može da ga razume. *Da, Dorna, najbolje u Dornu.* Odvukao se na ležaj, stežući tu misao kao što dete steže lutku.

Tirionu Lanisteru nikada nije bilo lako da zaspi. Na tom brodu jedva da je uopšte i spavao, mada bi s vremena na vreme uspevao da popije dovoljno vina da se privremeno obeznani. Bar nije sanjao. Dovoljno se on nasanjao za jedan mali život. *A kakve sve samo ludosti: ljubav, pravda, prijateljstvo, slava. I san o tome da je visok.* Sve je to van njegovog domašaja, znao je sada Tirion. A ipak nije znao kuda kurve idu.

„Kuda god idu kurve“, rekao je njegov otac. *Njegove poslednje reči, a kakve su to samo reči bile.* Samostrel je okinuo, lord Tivin je seo, a Tirion Lanister se uskoro gegao kroz tamu pored Varisa. Sigurno se spustio nazad niz okno, dvesta trideset tri prečage do mesta gde je narandžasti žar sijao u čeljustima gvozdеног zmaja. Ništa od toga nije pamtio. Samo zvuk samostrela i smrad kada su se očeva creva ispraznila. *Čak i u smrti je uspeo da se posere na mene.*

Varis ga je otpratio kroz tunele, ali su čutili sve dok nisu izašli napolje blizu Crnobujice, gde je Tirion izvojevao slavnu pobeđu i izgubio nos. Tada se kepec okrenuo ka evnuhu i rekao: „Ubio sam oca“, istim glasom kojim bi čovek rekao: „Uštinuo sam prst.“

Gospodar šaptalica bio je obučen kao brat prosjak, u umoljčanu odoru od grubog smeđeg sukna, s kapuljačom koja mu je skrivala glatke debele obraze i okruglu ćelavu glavu. „Nije trebalo da siđeš onim lestvicama“, rekao je prekorno.

„Kuda god kurve idu.“ Tirion je upozorio oca da ne izgovara tu reč. *Da nisam odapeo, on bi video da su moje pretnje prazne. Uzeo bi mi samostrel, kao što mi je jednom uzeo Tišu. Ustajao je kada sam ga ubio.*

„Ubio sam i Šai“, poverio se Varisu.

„Znao si šta je ona.“

„Jesam. Ali nisam znao šta je on.“

Varis se zakikota. „Sada znaš.“

Trebalo je da ubijem i evnuha. Samo još malo krvi na njegovim rukama, zar bi to išta menjalo? Nije umeo da kaže zašto je obuzdao nož. Nije to bila zahvalnost. Varis ga je spasio od glavosečinog mača, ali samo zato što ga je Džejmi na to prisilio. *Džejmi... ne, o Džejmiju je bolje ne misliti.*

Umesto toga je našao novu mešinu vina pa ju je sisao kao da je ženska sisa. Kiselo crno obliko mu je bradu i nakvasilo prljavu tuniku, istu koju je na sebi imao u ćeliji. Brod mu se ljuljao ispod nogu, a kada je pokušao da ustane nagnuo se u stranu i žestoko ga bacio o zid. *Oluja*, shvatio je, *ili sam pijaniji nego što sam mislio.* Ispovraćao je vino pa je neko vreme u tome ležao, pitajući se hoće li brod potonuti. *Je li to tvoja osveta, oče? Da te nije Otac na nebu postavio za svoju desnicu?* „To je ono što sleduje rodoubici“, rekao je dok je napolju vetar zavijao. Delovalo je nepošteno da se mali od palube, kapetan i ostali podave zbog nečega što je uradio on, ali kada su bogovi to pa bili poštenu? I otprilike tada negde progutala ga je tama.

Pošto je došao k sebi, činilo mu se da će mu glava pući, a da se brod okreće u vrtoglavim krugovima, iako mu je kapetan tvrdio da su prispeli u luku. Tirion mu je rekao da umukne pa se slabašno ritao dok ga je ogromni čelavi mornar hvatao pod mišku da ga odnese još niže, gde ga je čekalo prazno vinsko bure. Bilo je malo i zdepasto, tesno čak i za jednog kepeca. Dok se otimao, Tirion se upišao i to je bila jedina posledica njegovog otpora. Nabili su ga glavačke u bure, kolena savijenih do usiju. Patrljak nosa užasno ga je svrbeo, ali su mu ruke bile tako pritisnute uz telo da nije mogao da se počeeše. *Nosiljka po meri čoveka mog ugleda*, razmišljao je dok su zakucavali poklopac. Čuo je viku dok su ga podizali. Pri svakom pokretu udarao je glavom u dno bureta. Svet se okretao i okretao dok se bure kotrljalo nadole, pa se zaustavilo uz prasak od koga mu je došlo da krikne. Drugo bure je udarilo u njegovu i Tirion se ugrizao za jezik.

To je bilo najduže putovanje koje je u životu prevalio, mada nije moglo trajati više od pola sata. Dizali su ga i spuštali, kotrljali i gurali, preturali i ispravljali i ponovo kotrljali. Kroz duge na buretu čuo je ljude kako viču, a jednom je u blizini zanjištao konj. U kratkim nogama počeli su da ga hvataju grčevi i uskoro su ga toliko bolele da je zaboravio na damaranje u glavi.

Završilo se kao što je počelo, još jednim kotrljanjem od koga mu se zavrtele u glavi i s još drmusanja. Napolju su čudni glasovi govorili na jeziku koji nije znao. Neko je počeo da tuče po gornjem delu bureta i poklopac se iznenada odškrinu. Svetlo navalilo unutra, i svež vazduh. Tirion pohlepno zadahta pa pokušao da se ispravi,

ali samo uspe da preturi bure na stranu i prospe samog sebe na tvrdo utabanu zemlju.

Iznad njega se dizao nakazno debeo čovek račvaste žute brade, s drvenim čekićem i gvozdanim dletom u rukama. Njegov kućni mantil bio je dovoljno velik da posluži kao turnirski šator, ali mu se labavo vezani čvor razvezao, otkrivši ogroman beo trbuh i teške grudi koje su visile poput džakova sala obraslih grubim žutim maljama. Podsetio je Tiriona na crknutu morską kravu koju je more jednom izbacilo u pećine ispod Livačke stene.

Debeli čovek pogleda dole pa se osmehnu. „Pijani kepec“, reče on zajedničkim jezikom Vesterosa.

„Trula morska krava.“ Tirionova usta bila su puna krvi. Ispjunuo ju je debelom pred noge. Nalazili su se u dugačkom, polumračnom podrumu sa zasvođenim tavanicama i kamenim zidovima ispeganim šalitrom. Okruživala su ih burad vina i piva, više nego dovoljno pića da žedan kepec prebrodi noć. *Ili čitav život.*

„Drzak si. To mi se sviđa kod kepeca.“ Kad se debeli nasmejao, salo mu se tako žustro zatreslo da se Tirion uplašio da će se ovaj srušiti i zgnječiti ga. „Gladan si, mali moj prijatelju? U Moran?“

„Žedan.“ Tirion se s mukom diže na kolena. „I prljav.“

Debeli čovek njušnu. „Prvo u kupatilo, baš tako. Onda hrana i mekan krevet, da? Moje sluge će se postarati za sve.“ Njegov domaćin odloži čekić i dleto. „Moj dom je tvoj. Prijatelj mog prijatelja preko vode jeste prijatelj Ilirija Mopatisa, da.“

Svakom prijatelju Varisa Pauka verovaću koliko i otrovnom pauku.

Debeli čovek ipak je ispunio obećanje o kupatilu. Čim se Tirion spustio u toplu vodu i sklopio oči, utonuo je u dubok san. Probudio se go na dušekü od gušćjeg perja, tako mekanom da mu se učinilo kako ga je progutao oblak. Jezik mu je odebljao a grlo ga je peklo, ali mu je kita bila čvrsta kao metalna poluga. Prevalio se s kreveta, našao nokšir i počeo da ga puni, uzdahnuvši od zadovoljstva.

U sobi je bio polumrak, ali su se između kapaka pokazivale pruge žute svetlosti. Tirion je otrsao poslednje kapi pa se odgegao preko šara mirskih čilima mekanih kao mlada prolećna trava. Nespretno se popeo na prozorsko sedište i otvorio kapke da vidi gde su ga to Varis i bogovi poslali.

Ispod njegovog prozora šest trešnji golih i smeđih vitkih grana držalo je stražu oko mermernog jezerceta. Nag momak stajao je na vodi, u stavu za dvoboj, s tankim mačem u ruci. Bio je vitak i naočit, ne stariji od šesnaest leta, s ravnom plavom kosom koja mu je dodirivala ramena. Izgledao je toliko živ da je kepecu trebalo nekoliko trenutaka da shvati kako je napravljen od obojenog mermera, mada mu je

mač sijao kao pravi čelik

Na drugoj strani jezerceta nalazio se nekih dvanaest stopa visok zid od cigle, s gvozdenim šiljcima na vrhu. Iza se pružao grad. More krovova od crepa tiskalo se oko zaliva. Video je četvrtaste kule od cigala, veliki crveni hram, daleku vilu na brdu. Sasvim u daljini, sunce je svetlucalo na pučini. Ribarski brodići plovili su preko zaliva, jedra su im se nadimala na vetru i video je katarke većih brodova kako vire blizu obale. *Neki sigurno plovi za Dornu ili za Istočnu Morobdiju.* Nije međutim imao čime da plati put, a nije bio ni građen za veslača. *Možda bih mogao da se prijavim za malog od palube i da za put zaradim tako što će posada da se ređa na meni čitavim Uzanim morem.*

Pitao se gde se nalazi. *Ovde čak i vazduh miriše drugačije.* Čudni začini namirisali su prohladni jesenji vazduh i čuo je slabašne krike kako lebde preko zida iz ulica s druge strane. Zvučalo je pomalo kao valirijjski, ali je on prepoznavao tek svaku petu reč. *Nije Bravos, zaključio je, a nije ni Tiroš.* Te gole grane i hladnoća u vazduhu govorili su da nije ni u Lisu, Miru niti u Volantisu.

Kada je čuo vrata kako se otvaraju iza njega, Tirion se okrenuo da pogleda svog debelog domaćina. „Ovo je znači Pentos?“

„Baš tako. A šta drugo?“

Pentos. Pa, bar nije Kraljeva luka, i to je nešto. „Kuda idu kurve?“, čuo je sebe kako pita.

„Kurve se ovde mogu naći u bordelima, isto kao u Vesterosu. One ti neće biti potrebne, mali moj prijatelju. Izaberi koju hoćeš od mojih služavki. Nijedna se neće usuditi da te odbije.“

„Robinje?“ upita kepec značajno.

Debeli pogladi jedan krak nauljene žute brade, a taj gest je Tirionu delovao izuzetno opsceno. „Ropstvo je u Pentosu zabranjeno, po odredbama ugovora koje su nam Bravošani nametnuli pre stotinu godina. Svejedno, neće te odbiti.“ Ilirio se tromo, plitko pokloni. „Ali sada, mali moj prijatelju, moraš mi oprostiti. Ja imam čast da budem magister ovog velikog grada, a princ nas je sazvaio na zasedanje.“ Osmehnuo se, otkrivši usta puna krivih žutih zuba. „Istraži vilu i vrtove, ako želiš, ali ni po koju cenu nemoj da ideš van zidina. Najbolje je da niko ne sazna da si bio ovde.“

„Bio? Da nisam nekuda otišao?“

„Večeras će biti dovoljno vremena da o tome popričamo. Moj mali prijatelj i ja ćemo jesti i piti i kovati velike planove, da?“

„Da, moj debeli prijatelju“, odgovori Tirion. *Misli da me iskoristi za svoju dobit.* Trgovačkim prinčevima Slobodnih gradova profit je sve. „Vitezovi piljari i lordovi

torbari“, zvao ih je njegov gospodar otac prezrivo. Svane li dan kada Ilirio Mopatis vidi veću dobit u mrtvom kepecu nego u živom, Tiriona će pre sutona strpati u novo vinski bure. *Bilo bi dobro da odem odavde pre nego što taj dan stigne.* A da će stići, u to nije sumnjao; Sersei ga neće tek tako zaboraviti, a čak će se i Džejmi najediti kad otkrije strelicu u očevom stomaku.

Povetarac je mreškao vode jezerceta, svuda oko nagog mačevaoca. To ga je podsetilo kako bi mu nekada Tiša razbarušila kosu u lažnom proleću njihovog braka, pre nego što je pomogao očevim gardistima da je siluju. Za vreme svog belstva razmišljao je o tim gardistima, pokušavao je da se priseti koliko ih je bilo. Čovek bi pomislio da će to pamtiti, ali ne. Deset? Dvadeset? Stotinu? Nije znao. Svi su bili odrasli muškarci, visoki i snažni... mada su svi muškarci visoki za trinaestogodišnjeg kepeca. *Tiša je znala koliko ih je.* Svaki joj je dao srebrnog jelena, tako da je trebalo samo da prebroji novčiće. *Srebrnjak za svakog od njih a zlatnik za mene.* Otac je zahtevao da joj i on plati. *Lanister uvek plaća svoje dugove.*

„Kuda god idu kurve“, ponovo je čuo lorda Tivina kako kaže i ponovo je tetiva samostrela okinula.

Magister ga je pozvao da istraži vilu. U kovčegu od kedrovine s intarzijama od lapis lazulija i sedefa našao je čistu odeću. Odeća je bila krojena za dečaka, shvatio je dok se oblačio. Klanina je bila prilično bogata, mada pomalo ustajalog mirisa, ali su nogavice bile preduge a rukavi prekratki, s okovratnikom od koga bi mu lice pocrnelo kao Džofrijevu, da je nekako uspeo da ga zakopča. I moljci su je načeli. *Bar ne smrdi na bljuvotinu.*

Tirion je istraživanje počeo od kuhinje, gde su ga dve debele žene i mali sudopera oprezno gledali dok se služio sirom, hlebom i smokvama. „Dobro vam jutro, lepe moje gospe“, rekao je uz naklon. „Znate li vi kuda kurve idu? Pošto mu nisu odgovorile, ponovio je pitanje na visokovalirijском, mada je umesto *kurve* morao da kaže *kurtizane*. Mlađa, deblja kuvarica na to je slegnula ramenima.

Pitao se šta bi uradile da ih uhvati za ruke i odvuče u svoju ložnicu. *Nijedna se neće usuditi da te odbije,* rekao je Ilirio, ali se Tirionu nekako činilo da se to ne odnosi na ove dve. Mlađa žena je mogla da mu bude majka, a starija je verovatno bila *njena* majka. Obe su bile debele gotovo kao Ilirio, sa sisama većim od njegove glave. *Mogao bih da se udavin u mesu.* Bilo je i gorih načina da se umre. Na primer, način na koji je umro njegov gospodar otac. *Trebalo je da ga nateram da iskenja malo zlata pre nego što je izdahnuo.* Lord Tivin je možda bio škrt sa pohvalama i izrazima naklonosti, ali je uvek bio široke ruke kada se radilo o novcu. *Jedino stvorenje jasnije od kepeca bez nosa jeste kepec bez nosa i zlata.*

Tirion je ostavio debele žene njihovim veknama i kazanima pa je otišao u potragu za podrumom gde ga je Ilirio sinoć istočio. Nije ga bilo teško naći. Tu je bilo dovoljno vina da se ne trezni stotinu godina; slatkog crnog iz Hvata i kiselog crnog iz Dorne, bledeg pentoskog jantarnog, zelenog nektara iz Mira, tri puta po dvadeset buradi seničkog zlatnog, čak i vina s bajkovitog istoka, iz Karta, Ji Tija i Ašajja kraj Senke. Tirion se na kraju odlučio za bure pojačanog vina iz ličnih rezervi lorda Ransforda Redvina, dede sadašnjeg gospodara Senice. Ukus je bio težak i zanosan, boja tako tamnojubičasta da je u polumraku podruma izgledala gotovo crno. Tirion napuni čašu, pa onda i vrč, za svaki slučaj, te ih zatim odnese u vrt da pije pod onim trešnjama koje je malopre video.

Izašao je međutim na pogrešna vrata i nikada nije našao jezerce koje je gledao s prozora, ali to nije bilo bitno. Vrtovi iza vile bili su jednako prijatni i mnogo prostraniji. Neko vreme je lutao njima sve vreme pijući. Zidova se ne bi postideo nijedan pravi zamak a ornamentalni gvozdeni šiljci na vrhu izgledali su čudno ogoljeni bez glava da ih ukrase. Tirion je zamislio kako bi glava njegove sestre mogla tu da izgleda, s katranom u zlatnoj kosi i movama koje joj zijeci uleću u usta. *Da, a Džejni mora da dobije šiljak pored nje, zaključio je. Ništa ne sme da razdvaja mog brata i moju sestru.*

Pomoću užeta s lukom možda bi mogao da se popne preko. Ruke su mu snažne a nije težak. Trebalo bi da uspe da se prebaci, ako se pritom ne nabije na šiljak *Sutra ću potražiti uže*, rešio je.

Tokom šetnje video je tri kapije - glavni ulaz sa stražarskom kućom, bočni pored štenare i baštensku kapiju skrivenu iza bledeg bršljana. Na poslednjoj je bio lanac, prve dve su čuvali stražari. Stražari su bili punački, lica glatkih kao odojčev tur, a svi su na glavi imali plitku bronzanu kacigu sa šiljkom. Tirion je umeo da prepozna evnuhe. Znao je na kakvom su ovi glasu. Pričalo se da se ne boje ničega, da ne osećaju bol i da su svom gospodaru odani do smrti. *Dobro bi mi došlo jedno dvesta takvih*, pomislio je. *Šteta što nisam na to mislio pre nego što sam postao prosjak.*

Prošao je galerijom pored stubova pa kroz zašiljeni luk i onda se našao u popločanom dvorištu, gde je neka žena prala odeću kraj bunara. Činilo se da je njegova vršnjakinja, zagasitoride kose i širokog lica posutog pegama. „Jesi li za vino?“, upitao ju je. Nesigurno ga je pogledala. „Nemam čašu za tebe, moraćemo da pijemo iz iste.“ Pralja je nastavila da cedi tunike i da ih kači da se suše. Tirion se s vrčem smestio na kamenu klupu. „Reci mi, koliko bih smeo da verujem magisteru Iliriju?“ Digla je pogled kada je začula to ime. „Toliko?“ Nasmejao se, pa je prklrstio kratke noge i otpio. „Gadi mi se da igram ulogu koju mi je taj torbar

namenio, kakva god da je, a opet, kako mogu da ga odbijem? Na kapijama su čuvari. Možda bi ti mogla da me prokrijumčariš ispod suknje? Bio bih ti mnogo zahvalan; ma, za ženu bih te uzeo. Već imam dve žene, što ne bih imao i treću? Ah, ali gde bismo živeli? Osmehnulo joj se najprijetnije što to može čovek s pola nosa. „Imam sestričinu u Sunčevom koplju, ne znam jesam li ti spomenuo? U Dorni bih s Mirsedom mogao da napravim priličnu pometnju. Mogao bih da izazovem rat između sestričine i sestrića, zar to ne bi bilo zgodno?“ Pralja je zakačila jednu Iliriovu tuniku, dovoljno veliku da posluži kao jedro. „Trebalo bi da me bude stid od tako zlih misli, potpuno si u pravu. Bolje da se zaputim na Zid. Kažu da se čoveku sva zlodela brišu kada stupi u Noćnu stražu. Mada, bojim se da mi ne bi dozvolili da tebe zadržim, dušo. U Straži nema žena, nema slatkih pegavih supruga da čoveku noću zagreju postelju, već samo leden vetar, usoljena haringa i retko pivo. Šta kažeš, da li bih u crnom izgledao viši, moja gospo?“ Ponovo je napunio čašu. „Da čujem tvoj sud? Sever ili jug? Da se iskupim za stare grehe ili da počinem nove?“

Pralja ga je poslednji put pogledala, uzela korpu i otišla. *Nijednu ženu ne uspevam dugo da zadržim, razmišljao je Tirion. Vrč mu je nekako presušio. Možda bi trebalo da se odvučem nazad u podrum. Od jakog vina mu se, međutim, vrtelo u glavi a podrumsko stepenište bilo je veoma strmo.*

„Kuda idu kurve?“ upitao je rublje na užetu. Možda je trebalo da pita pralju. *Ne želim da posumnjaš kako mislim da si ti kurva, draga moja ali možda znaš kuda idu kurve.* Ili još bolje, trebalo je da pita oca. „Kuda god idu kurve“, odgovorio je lord Tivin. *Ona me je volela. Bila je napoličarska kćerka, volela me je i udala se za mene i poklonila mi je svoje poverenje.*

Prazan vrč mu kliznu iz šake pa se otkotrlja dvorištem. Tirion se pridiže s klupe i ode da ga uzme. Usput je video pečurke kako rastu iz napuke kamene ploče. Bile su blede i bele, s tačkicama i crvenim rebrima ispod klobuka tamnim kao krv. Kepec uze jednu pa je onjuši. *Divno, pomisli, i smrtonosno* Bilo je sedam pečuraka. Možda Sedmoro pokušavaju nešto da mu poruče. Sve ih je ubrao, pa je uzeo rukavicu s užeta, pažljivo ih umotao i gurnuo u džep. Od tog napora mu se zavrtelo u glavi, tako da se posle dovukao do klupe, sklopčao i sklopio oči.

Kada se probudio video je da je ponovo u svojoj ložnici, da se ponovo utapa u dušek u punjenom guščjim perjem, dok ga neka plavokosa devojka drma za rame. „Moj gospodar“, rekla je, „kupati je spremno. Magister Ilirio te za sat vremena očekuje za trpezom.“

Tirion se pridigao na jastuke, s glavom u šakama. „Da li ja to sanjam, ili ti zaista govoriš zajednički jezik?“

„Da, moj gospodaru. Obučena sam da zadovoljim kralja“ Bila je plavokosa i svetloputa, mlada i vitka.

„Uopšte ne sumnjam. Treba mi čaša vina“

Sipala mu je. „Magister Ilirio kaže da treba da ti ribam leđa i zagrejem krevet. Moje ime...“

„...mene ne zanima. Znaš li kuda idu kurve?“

Porumenela je. „Kurve se prodaju za novac.“

„Ili dragulje, ili haljine, ili zamkove. Ali kuda idu?“

Devojka nije mogla da shvati pitanje. „To je neka zagonetka, moj gospodaru? Ja ti nisam vešta u odgonetanju. Hoćeš li mi reći odgovor?“

Ne, pomislio je. *Ja lično prezirem zagonetke.* „Ništa ti neću reći. Ti meni učini istu uslugu.“ *Jedino što me kod tebe zanima je ono što imaš između nogu, zamalo da je rekao.* Reči su mu bile navrh jezika, ali ih nekako nije prevalio preko usana. *Ona nije šai, rekao je kepec sebi, samo neka mala budala koja misli da se ja igram zagonetki.* Ako ćemo pravo, čak ga ni njena pička nije preterano zanimala. *Sigurno sam bolestan, ili mrtav.*

„Spomenula si kupanje? Veliki torbar ne sme da nas čeka.“

Dok se kupao devojka mu je oprala stopala, istrljala leđa i obrisala kosu. Posle mu je utrljala miomirisni melem u listove da ublaži bol, pa ga je ponovo obukla u dečačku odeću, prašnjave čašire boje vina i plavi somotski dublet postavljen zlatotkanim platnom. „Hoće li me moj gospodar želeti posle večere?“, upitala je dok mu je šnirala čizme.

„Ne. Završio sam sa ženama.“ *Kurvama.*

Devojka je to razočaranje podnela previše dobro za njegov ukus. „Ako bi moj gospodar radije nekog momka, i on može da ga sačeka u krevetu.“

Tvoj gospodar bi radije svoju ženu. Tvoj gospodar bi radije devojku po imenu Tiša. „Samo ako zna kuda idu kurve.“

Devojčine usne se stegoše. *Gadim joj se, shvati on, ali ništa više nego što se gadim samom sebi.* Da je jebao mnoge žene kojima je njegov izgled bio odvratan, u to Tirion Lanister nimalo nije sumnjao, ali su druge bar imale milosti da glume naklonost. *Malo iskrenog zgražavanja može da prija, kao kiselo vino posle previše slatkog.*

„Rekao bih da sam se predomislio“, rekao joj je. „Čekaj me u krevetu. Gola, ako ti je po volji. Biću previše pijan da petljam oko tvoje odeće. Drži jezik za zubima a noge raširene i nas dvoje ćemo divno da se slažemo. Nacerio joj se, u nadi da će okusiti njen strah, ali je dobio samo gađenje. *Kepeca se niko ne boji.* Nije ga se

bojao čak ni lord Tivin, iako je Tirion držao samostrel u rukama. „Da li ječiš dok te jebu?“, upitao je naložnicu.

„Ako je po volji mom gospodaru.“

„Tvom će gospodaru možda biti po volji da te zadavi. Tako je prošla moja poslednja kurva. Misliš li da bi se tvoj gazda pobunio? Sigurno ne bi. On ih ima još stotinu takvih kao što si ti, ali nikoga kao što sam ja.“

Ovog puta, kada se nacerio, dobio je strah koji je priželjkivao.

Ilirio je ležao na mekanoj sofa grickajući ljute papričice i mladi luk iz drvene posude. Čelo mu je orosio znoj, svinjske očice sjaktale su iznad debelih obraza. Dragulji bi zaplesali kad pokrene šake: oniks i opal, tigrovo oko i turmalin, rubin, ametist, safir, smaragd, ahat i žad, crni dijamant i zeleni biser. *Od tih prstenova bih mogao godinama da živim, razmišljao je Tirion, mada bi mi trebala satara da ih uzmem.*

„Hajde sedi, mali moj prijatelju.“ Ilirio mu mahnu da priđe.

Kepec se uspentrao na stolicu. Bila je prevelika za njega, jastucima postavljen presto napravljen da prihvati magisterovu ogromnu stražnjicu, s debelim i snažnim nogama, da podnese njegovu težinu. Tirion Lanister je čitav život živeo u svetu prevelikom za sebe, ali je u vili Ilirija Mopatisa osećaj nesrazmere poprimio nakazne razmere. *Ja sam miš u jazbini mamuta, pomislio je, mada mamut bar ima dobar podrum.* Od te je pomisli ožedneo. Zatražio je vina.

„Je li ti prijala devojka koju sam ti poslao?“ upita Ilirio.

„Da sam želeo devojku tražio bih je.“

„Ako ti nije udovoljila...“

„Uradila je sve što sam od nje tražio.“

„Nadam se da je tako. Obučena je u Lisu, gde su ljubav pretvorili u umetnost. Kralj je u njoj veoma uživao.“

„Ja kraljeve ubijam, zar nisi čuo? Tirion se zlobno osmehnu iznad čaše vina. „Ne zanimaju me kraljevski otpaci.“

„Kako želiš. Da jedemo.“ Ilirio pljesnu dlanom o dlan i poslužitelji utrčase.

Počeli su sa supom od krabe i grdobine, i čorbom od jaja s limetom. Onda su usledile patke u medu, jagnjeća pečenica, gušćja džigerica u vinu, repa s maslacem i pečeno prase. Tirionu pripade muka od pogleda na svu tu hranu, ali se prisilio da zarad učtivosti proba kašiku supe, i odmah se izgubio: kuvarice možda jesu bile stare i debele, ali su znale svoj zanat. Nikada nije jeo tako dobro, čakni na dvoru.

Dok je glodao meso s pačje kosti, pitao je Ilirija o jutarnjem pozivu. Debeli čovek je slegnuo ramenima. „Na istoku ima nevolja. Astapor je pao, i Mirin. Gišanski

robovlasnički gradovi koji su bili stari kada je svet bio mlad.“ Sluge su isekle prase. Ilirio je uzeo parče hrskave kože, umočio ga u sos od šljiva pa ga pojeo prstima.

„Zaliv trgovaca robova daleko je od Pentosa.“ Tirion vrhom noža nabode guščju džigericu. *Niko nije tako proklet kao rodoubica, razmišljao je, ali bih na ovaj pakao mogao da se naviknem.*

„To jeste tako, složo se Ilirio, „ali svet je jedna velika mreža i čovek se ne usuđuje da dotakne poneku nit, da ne bi sve ostale zadržtale. Još vina?“ Ilirio ubaci papričicu u usta. „Ne, nešto bolje.“ Pljesnuo je.

Na taj zvuk uđe jedan sluga s pokrivenom zdelom. Stavio ju je ispred Tiriona, a Ilirio se nagnuo preko stola da digne poklopac. „Pečurke“, objavio je magister kada se miris digao. „Uz poljubac belog luka, okupane u maslacu. Kažu mi da je ukus neprevaziđen. Uzmi jednu, prijatelju moj. Uzmi dve.“

Tirion prinese debelu crnu pečurku usnama, ali ga nešto u Iliriovom glasu natera da naglo stane. „Posle tebe, moj gospodar.“ Gurnuo je zdelu ka svom domaćinu.

„Ne, ne.“ Magister Ilirio gurnu posudu nazad. Na trenutak se učinilo da iz nadutog torbarevog mesa viri vragolast dečak. „Prvo ti. Obavezno. Kuvarica ih je spremila posebno za tebe.“

„Nije valjda?“ Prisetio se kuvarice, brašna na njenim rukama, teških grudi prošaranih tamnoplavim venama. „To je baš lepo od nje, ali... ne.“ Tirion spusti pečurku nazad u jezerce maslaca iz koga je izronila.

„Previše si nepoverljiv.“ Ilirio se osmehnu kroz račvastu žutu bradu. Svakog jutra je maže uljem da bi sijala kao zlato, slutio je Tirion. „Da nisi kukavica? Nisam čuo da se to o tebi priča.“

„U Sedam kraljevstava se trovanje gosta za večerom smatra ozbiljnim prekršajem običaja gostoprinstva.“

„Ovde isto.“ Ilirio Mopatis se maši svoje vinske čaše. „A ipak kada gost očigledno želi da okonča svoj život, pa, domaćin mora da mu želju usliši, ne?“ Otpio je gutljaj. „Magister Ordelo je otrovan pečurkama nema tome ni pola godine. Kažu mi da bol nije bio preteran. Nešto grčeva u crevima, iznenadno probadanje iza očiju i kraj. Bolje pečurka nego mač kroz grlo, zar ne? Zašto umreti s ukusom krvi u ustima kada to mogu biti maslac i beli luk?“ Kepec je proučavao jelo pred sobom. Voda mu je pošla na usta od mirisa maslaca i belog luka. Nešto je u njemu želelo te pečurke, iako je znao šta su. Nije bio dovoljno hrabar da udari hladnim čelikom samog sebe u trbuh, ali zalogaj pečuraka možda neće biti tako strašan. To ga je uplašilo više nego što je mogao da izrazi. „Pogrešno si me procenio“, čuo je sebe kako govori.

„Zaista? Nisam siguran. Ako bi se radije utopio u vinu, samo reci pa ćemo to i da

obavimo, i to brzo. Utapanje čašu po čašu jeste razbacivanje i vremena i vina.“

„Pogrešno si me procenio“, ponovi Tirion, glasnije. Pečurke u maslacu su se presijavale na svetlosti svetiljki, tamne i primamljive. „Ne želim da umrem, to ti jamčim. Moram...“ Glas mu nesigurno utihnu. *Šta to ja moram? Moram da živim? Moram da završim neka posla? Moram da podignem decu, moram da vladam zemljama, moram da volim ženu?*

„Ne moraš ti ništa“, dovrši magister Ilirio, „ali to možemo da promenimo.“ Izvadio je pečurku iz maslaca pa je pohlepno sažvakao. „Izvršno. „Pečurke nisu otrovne.“ Tirion je počeo da se ljuti.

„Nisu. Zašto bih ja tebi želeo zlo?“ Magister Ilirio pojede još jednu. „Moramo da pokažemo malo poverenja, ti i ja. Hajde, jedi.“ Ponovo je pljesnuo. „Čeka nas posao. Moj mali prijatelj mora da bude snažan.“

Sluge uneše čaplju punjenu smokvama, teleće kotlete krčkane u bademovom mleku, barenu haringu, ušecereni luk sireve gadnog mirisa, pladnjeve puževa i peciva i crnog labuda na kome su još bila pera. Tirion je labuda odbio, jer ga je podsećao na jednu večeru sa sestrom. Poslužio se međutim čapljom i haringom, i s nekoliko slatkih glavica luka. Sluge su mu iznova punile čašu vinom svaki put kada bi je iskapio.

„Mnogo piješ za tako malog čoveka.“

„Od rodoubistva čovekožedni.“

Oči debelog čoveka zaiskriše kao dragulji na njegovim prstima. „Ima nekih u Vesterosu koji bi rekli da je ubistvo lorda Lanistera bilo tek dobar početak“

„Bolje da to ne govore blizu moje sestre, da ne bi ostali bez jezika.“ Kepec pokida veknu hleba nadvoje. „A ti bolje pazi šta govoriš o mom rodu, magisteru. Rodoubica ili ne, još sam lav.“

To kao da je bilo izuzetno zabavno gospodaru sireva. Pljesnuo se po mesnatoj butini pa je rekao: „Vi Vesterošani ste svi isti. Zašijete neku zver na svilenu krpu pa ste odjednom svi lavovi, zmajevi ili orlovi. Mogu da te odvedem kod pravog lava, mali moj prijatelju. Princ u svojoj menažeriji ima i jedan čopor. Da li bi želeo da deliš kavez s njima?“

Gospodari Sedam kraljevstava zaista se preterano razmeću svojim grbovima, morao je Tirion da prizna. „Vrlo dobro“, popustio je. „Lanister nije lav. Ali ja ipak jesam sin svog oca i samo je moja dužnost da ubijem Džejmija i Sersei.“

„Baš čudno što spominješ svoju lepu sestru“, reče Ilirio, između puževa. „Kraljica je ponudila zvanje lorda čoveku koji joj donese tvoju glavu, koliko god niskog porekla bio.“

Tiron ništa manje nije ni očekivao. „Ako nameravaš da prihvatiš njenu ponudu, nateraj je i da pred tobom raširi noge. Najbolji deo mene za najbolji deo nje, to je poštena trampa.“

„Radije bih dobio svoju težinu u zlatu.“ Torbar se nasmejao tako žestoko da se Tirion pobjojao da će pući. „Sve zlato Livačke stene, zašto da ne?“

„Zlato ti obećavam“, reče kepec, pošto ga je minuo strah da će se udaviti u bujici delimično svarenih jegulja i slatkiša, „ali Stena je moja.“

„Baš tako.“ Magister pokri usta pa gromovito podrignu. „Misiš li da će ti je kralj Stanis dati? Meni kažu da je on veliki pristalica zakona. Tvoj brat nosi beli plašt, tako da si po svim zakonima Vesterosa naslednikti.“

„Stanis bi mi možda priznao Livačku stenu“, reče Tirion, „da nije sitnica kao što su kraljeubistvo i rodoubistvo. Zbog njih bi me skratio za glavu, a ja sam već dovoljno nizak. Ali zašto ti smatraš da bih se ja pridružio lordu Stanisu?“

„Zašto bi inače išao na Zid?“

„Stanis je na Zidu?“ Tirion protrlja nos. „Šta, u sedam krvavih paklova, Stanis radi na Zidu?“

„Rekao bih da se smrzava. Dole u Dorni je toplije. Možda je trebalo tamo da otplovi.“

Tirion je počinjao da sluti kako je izvesna pegava pralja znala više zajedničkog jezika nego što je pokazala. „Moja sestričina Mirsela je upravo u Dorni. A ja pomišljam da je smestim na presto.“

Ilirio se osmehnuo dok su im sluge sipale crne trešnje u slatkoj pavlaci. „Šta ti je to siroto dete skrivilo pa da joj želiš smrt?“

„Čak ni rodoubica ne mora da pobije čitavu svoju porodicu“, reče Tirion povređeno. „Na presto, rekoh. Ne na groblje.“

Torbar pokupi trešnje kašikom. „U Volantisu imaju novčiće s krunom na jednoj i lobanjom na drugoj strani. A to su svejedno isti novčići. Krunisati je znači ubiti je. Dorna će možda i ustati zbog Mirsele, ali sama Dorna nije dovoljna. Ako si pametan koliko naš prijatelj tvrdi, toga si sigurno svestan.“

Tirion pogleda debelog čoveka s novim zanimanjem. *Ima pravo i u jednom i u drugom. Krunisati je znači ubiti je. A ja sam to znao.* „Preostali su mi samo jalovi gestovi. Ovaj bi, ako ništa drugo, naterao moju sestru da lije gorke suze.“

Magister Ilirio obrisa nadlanicom debele šake slatku pavlaku s usana. „Put za Livačku stenu ne vodi kroz Dornu, mali moj prijatelju. Niti ide ispod Zida. Ipak takav put postoji, veruj mi.“

„Ja sam dokazani veleizdajnik kraljeubica i rodoubica.“ Ta priča o putevima išla

mu je na živce. *Misli li on da je ovo igra?*

„Ono što jedan kralj učini drugi može da raščini. U Pentosu mi imamo princa, moj prijatelju. On stoluje na balu i gozbi i vozi se po gradu u nosiljci od slonovače i zlata. Trojica glasonoša stupaju ispred njega sa zlatnom vagom trgovine, gvozdanim mačem rata i srebrnim bičem pravde. Prvog dana svake nove godine on mora da razdeviči devicu polja i devicu mora. Ilirio se nagnu napred, s laktovima na stolu. „Ali ako nam propadnu usevi ili izgubimo rat, zakoljemo ga da umirimo bogove i između pripadnika četrdeset porodica biramo novog princa.“

„Podseti me da nikada ne postanem princ Pentosa.“

„Zar su vaših Sedam kraljevstava toliko drugačija? U Vesterosu nema mira, nema pravde, nema vere... a uskoro neće biti ni hrane. Kada ljudi umiru od gladi i kada su bolesni od straha, oni traže spasitelja.“

„Mogu da ga traže, ali ako je sve što će naći Stanis...“

„Ne Stanis. Niti Mirsela.“ Žuti osmeh se proširi. „*Neko drugi*. Snažniji od Tomena, blaži od Stanisa, s više prava od male Mirsele. Spasitelj koji stiže preko mora da zaleči rane krvavog Vesterosa.“

„Lepe reči.“ Tirion nije bio posebno oduševljen. „Reči su vetar. Ko je taj prokleti spasitelj?“

„Zmaj.“ Bakalin tada vide izraz njegovog lica, pa se nasmeja. „Zmaj s tri glave.“

DENERIS

Čula je kako mrtvac dolazi stepeništem. Najavljivao ga je spori, odmereni zvuk koraka, odjekivao je među purpurnim stubovima njene dvorane. Deneris Targarjen ga je čekala na klupi od abonosa koja je postala njen presto. Oči su joj bile teške od sna, srebrnozlatna kosa sva raščupana.

„Veličanstvo“, reče ser Baristan Selmi, lord zapovednik njene kraljevske garde, „nema potrebe da ovo vidiš.“

„On je umro za mene.“ Deni čvršće privi lavlje krzno na grudi. Ispod ju je čista bela tunika pokrivala do butina. Kada ju je Misandei probudila sanjala je kuću s crvenim vratima. Nije bilo vremena da se obuče.

„Kališ“, prošaputa Iri, „ne smeš dodirnuti mrtvaca. Zla je sreća dodirivati mrtve.“

„Ako ih nisi sama ubila.“ Jiki je bila krupnija od Iri, širokih bedara i teških grudi. „To je znano.“

„Znano je“, složi se Iri.

Dotraci su bili mudri u vezi s konjima, ali su u mnogo čemu drugom umeli da budu potpune budale. *Sem toga, to su samo devojke.* Njene družbenice su joj bile vršnjakinje - na prvi pogled odrasle žene, crne kose, bakarne kože i bademastih očiju, ali svejedno devojke. Dobila ih je kada se udala za kala Droga. Drogo joj je dao i krzno koje je sada imala na sebi, glavu i kožu *hrakara*, belog lava dotračkog mora. Bilo joj je preveliko i mirisalo je na plesan, ali se zbog njega osećala kao da joj je njeno sunce i zvezde još blizu.

Sivi Crv se prvi pojavio na stepeništu, s bakljom u ruci. Njegovu bronzanu kacigu krasila su tri šiljka. Sledila su ga četvorica njegovih Neokaljanih, koji su nosili mrtvaca na ramenima. Njihove kacige imale su samo po jedan šiljak a na licu im se videlo toliko malo da su mogli biti izliveni od bronzæ. Spustili su leš pred njene noge. Ser Baristan diže krvavi pokrov. Sivi Crv spusti baklju, da ona bolje vidi.

Mrtvačevo lice bilo je glatko i čosavo, mada su mu obrazi bili rasećeni od uha do uha. Bio je visok čovek, plavook i lepog lika. *Dete Lisa ili Starog Volantisa, koga su gusari oteli s broda i prodali u ropstvo u crvenom Astaporu.* Mada su mu oči bile otvorene, plakale su njegove rane. Bilo je više rana nego što je mogla da ih izbroji.

„Veličanstvo“, reče ser Baristan, „na ciglama u uličici gde su ga našli bila je nacrtana harpija...“

„...i to nacrtana krvlju.“ Deneris je sada već znala kako to ide. Sinovi harpije su krali po noći, a iznad svake žrtve ostavljali su svoj beleg. „Sivi Crve, zašto je ovaj

čovjek bio sam? Zar nije imao para?“ Po njenom naređenju, kada su Neokaljani noću hodali ulicama Mirina, uvek su to činili u parovima.

„Moja kraljice“, odgovori kapetan, „tvoj sluga Snažni Štit sinoć nije imao dužnosti. Otišao je na... izvesno mesto... da pije i nađe društvo.“

„Izvesno mesto? Šta ti to znači?“

„U kuću zadovoljstva, veličanstvo.“

Bordel. Pola njenih slobodnjaka bili su iz Junkaja, gde su Mudri gospodari bili slavni po obuci robova za postelju. *Put sedam uzdaha.* Bordeli su nikli kao pečurke po čitavom Mirinu. *To je jedino što znaju. Moraju nekako da prežive.* Hrana je svakog dana postajala sve skuplja, dok je cena ljudskog tela padala. Znala je da je u siromašnijim četvrtima između stepenastih piramida mirinskog robovlasničkog plemstva bilo bordela koji pružaju svaku erotsku uslugu koja se može zamisliti. *Pa ipak...* „Šta jedan evnuh može da očekuje da će naći u bordelu?“

„Čak i oni kojima nedostaju muški organi još mogu imati muško srce“, odgovori Sivi Crv. „Ovome je rečeno da je tvoj sluga Snažni Štit nekada davao novac ženama iz bordela da leže s njim i da ga grle.“

Krv zmaja ne plače. „Snažni Štit“, rekla je, suvih očiju. „Tako se zvao?“

„Ako je veličanstvu po volji.“

„To je dobro ime.“ Dobri gospodari Astapora nisu svojim vojnicima-robovima dozvoljavali čak ni imena. Neki njeni Neokaljani su se, pošto ih je oslobodila, vratili imenima koja su dobili na rođenju; drugi su izabrali nova. „Zna li se koliko je napadača zaskočilo Snažnog Štita?“

„Ovaj to ne zna. Mnogo.“

„Najmanje šestorica“, reče ser Baristan. „Po ranama, izgleda da su ga skolili sa svih strana. Našli su ga s praznim koricama. Moguće je da je ranio neke napadače.“

Deni se nemo pomoli da negde neki Harpijin sin upravo unire u mukama, stežući trbuh. „Zašto su mu tako raseldi obraze?“

„Milostiva kraljice“, reče Sivi Crv, „ubice su nabile spolovilo jarca u grlo tvog sluga Snažnog Štita. Ovaj ga je izvadio pre nego što ga je doneo ovamo.“

Nisu mogli da mu to urade sopstvenim spolovilom. Astaporani mu nisu ostavili ni korena ni stabljike. „Sinovi su se okuražili“, primeti Deni. Do sada su napadali samo nenaoružane slobodnjake, sekli ih na ulicama ili im noću provaljivali u kuće da ih ubiju na spavanju. „Ovo je prvi moj vojnik koga su ubili.“

„Prvi“, upozori ser Baristan, „ali ne i poslednji.“

Još sam u ratu, shvati Deni, samo se sada borim protiv senki. Nadala se predahu od ubijanja, vremenu u kome će da gradi i u kome će rane da zacele.

Zbacila je lavlje krzno s ramena, pa je kleknula kraj leša i zatvorila pokojniku oči, ne obazirući se na Jikino huktanje. „Snažni Štit neće biti zaboravljen. Operite ga i odenite za bitku pa ga sahranite s kacigom, štitom i kopljem.“

„Biće kako veličanstvo zapoveda“, reče Sivi Crv.

„Pošalji ljude u Hram milosti da pitaju je li Plavoj milosti dolazio kogod s ranom od mača. I proširi glas da ćemo bogato platiti za mač Snažnog Štita. Raspitaj se kod kasapina i pastira i saznaj ko je nedavno štrojio jarčeve.“ Možda će neki pastir priznati. „Od sada nijedan moj čovek neće hodati sam posle mraka.“

„Ovi će poslušati.“

Deneris skloni kosu s lica. „Nađi mi ove lukavice. Nađi mi ih, pa da naučim Sinove harpije šta znači probuditi zmaja.“

Sivi Crv je pozdravi po vojnički. Njegovi Neokaljani staviše pokrov na telo, podigoše ga na ramena pa ga izneše iz dvorane. Ser Baristan Selmi je ostao. Kosa mu je bila bela, boriće su mu se širile iz uglova bledoplavih očiju, a ipaksu mu leđa bila prava i godine mu nisu otele veštinu s Oružjem. „Veličanstvo, rekao je, „bojim se da tvoji evnusi nisu najprikladniji za zadatak koji si im dala.“

Deni sede na klupu pa se ponovo ogrnu krznom. „Neokaljani su moji najbolji ratnici.“

„Vojnici, ne ratnici, ako je veličanstvu po volji. Stvoreni su za bojno polje, da stoje rame uz rame iza štitova, isturenih kopalja. Njihova obuka ih uči da izvršavaju naređenja, bez straha, savršeno, bez misli ili oklevanja... a ne da razotkrivaju tajne i postavljaju pitanja.“

„Zar bi mi vitezovi bolje poslužili?“ Selmi je za nju obučavao vitezove, učio je sinove robova da se bore kopljem i dugačkim mačem po vesteroskom običaju... ali kakva korist od kopalja protiv lukavica koje ubijaju iz senki?

„Ne u ovome“, priznao je stari vitez. „A veličanstvo sem mene nema vitezova. Proći će godine pre nego što ova deca budu spremna.“

„Ko onda, ako ne Neokaljani? Dotraci bi bili još gori.“ Dotraci se bore iz sedla. Konjanici su korisniji na poljima i u bregovima nego u uzanim gradskim ulicama. Van mirinskih zidova od raznobojnih cigala, Denina vlast bila je slabašna. Hiljade robova još je crnčilo na ogromnim posedima u bregovima, gajili su žito i masline, čuvali ovce i koze, kopali so i bakar. U mirinskim skadištima bilo je dovoljno žita, ulja, maslina, suvog voća i usoljenog mesa, ali se zalihe nisu dopunjavale. Zato je Deni poslala svoj *kalasar* da potčini unutrašnjost, pod zapovedništvom trojice krvorodnika, dok je Mrki Ben Plam poveo svoje Druge sinove na jug, da paze na junjajske upade.

Najvažniji zadatak poverila je Dariju Naharisu, slatkorečivom Dariju za zlatnim zubom i trotrakom bradom, koji se osmehuje svojim opakim osmehom kroz ljubičaste zaliske. Iza istočnih bregova nalazio se lanac blagih planina od peščanika, Hizajski prevoj i Lazar. Ako Dario uspe da ubedi Lazarine da ponovo otvore kopnene trgovačke puteve, žito bi moglo da se dovozi niz reku ili preko brda, kako ureba... Jagnjeći narod međutim nije imao razloga za ljubav prema Mirinu. „Kada se Olujne vrane vrate iz Lazara, možda njih mogu da upotrebim na ulicama“, rekla je ser Baristanu, „ali dotle imam samo Neokaljane.“ Deni ustade. „Moraš mi oprostiti, ser. Molioci će uskoro stići pred kapije. Moram da stavim na glavu zečje uši i ponovo postanem njihova kraljica. Pozovi Reznaka i Obrijanu glavu, primiću ih kada se obučem.“

„Biće tvoja volja.“ Selmi se pokloni.

Velika piramida dizala se osamsto stopa u nebo, od ogromne kvadratne osnove do dalekoga vrha, gde su se nalazile kraljičine lične odaje, okružene zelenilom i mirisnim bazenima. Deni je izašla na terasu dok se sveža plava zora pomaljala nad gradom. Sunce se na zapadu presijavalo na kupolama Hrama milosti, pa je crtalo duboke senke iza stepenastih piramida moćnih. *U nekim od tih piramida Sinovi harpije upravo sada spremaju nova ubistva, a ja nikako ne mogu da ih osujetim.*

Viserion je osetio njen nemir. Beli zmaj je ležao skupčan oko drveta kruške, glave položene na rep. Kada je Deni prišla oči su mu se otvorile, dva jezerceta od topljenog zlata. Rogovi su mu takođe bili zlatni, i krljušt što mu se niz leđa pružala od glave od repa. „Lenštino“, rekla mu je i počela ga ispod brade. Krljušti su mu bile vrele na dodir, kao oklop predugo ostavljen na suncu. *Zmajevi su otelotvorena vatra.* To je pročitala u jednoj od knjiga koje je dobila od ser Džore kao svadbeni poklon. „Trebalo bi da loviš s braćom. Da se niste ti i Drogon opet svadali?“ Zmajevi su joj u poslednje vreme podivljali. Regal je pokušao da ujede Iri a Viserion je zapalio Reznakov tokar kada je senešal poslednji put bio u poseti. *Previše sam ih prepustila same sebi, ali gde još i za njih da nađem vremena?*

Viserionov rep ošinu u stranu, udari u stablo tako snažno da jedna kruška pade Deni pred noge. Krila mu se raskopše i on delom odlete a dolom odskakuta na bedem. *Raste, pomislila je dok se odbacivao ka nebu. Sva trojica rastu. Uskoro će biti dovoljno veliki da me ponesu.* Onda će ona leteti kao što je nekada leteo Egon Osvajač, sve više i više, dok Mirin ne postane tako mali da može palcem da ga poklopi.

Posmatrala je Viseriona kako se penje u sve širim krugovima dok nije nestao s vidika, iza blatnjavih voda Slahazadana. Tek se tada Deni vratila u piramidu, gde su

je Iri i Jiki čekale da joj iščetkaju kosu i da je odenu kao što dolikuje kraljici Mirina, u ginski tokar.

Odežda je bila nezgrapna, dugačak i širok komad platna koji je trebalo obmotati oko bedara, ispod ruku i preko ramena, tako da rubovi koji vise budu pažljivo raspoređeni i prikazani. Ako se namota previše labavo, može da spadne, ako se namota previše čvrsto, stezaće i spliliti.

Čak i kad se obmota kako treba, tokar je morao da se pridržava levom rukom. Hodanje u tokaru zahtevalo je sitne, ukočene korake i izuzetnu ravnotežu, da se ne stane na te teške rubove koji su se vukli naokolo. To nije bila odora za ljude koji moraju da rade. Tokar je bio gospodarska odora, znamen bogatstva i moći.

Deni je želela da zabrani tokar kada je zauzela Mirin, ali su je savetnici ubedili u suprotno. „Majka zmajeva mora da odene tokar ili će je doveka mrzeti“, upozorila je Zelena milost, Galaca Galare. „U vuni Vesterosa ili haljama od mirske čipke, svetlost će znanek biti strankinja među nama, nakazna tuđinka, varvarska zavojevačica. Mirinska kraljica mora biti gospa od Starog Gisa.“ Mrli Ben Plam, kapetan Drugih sinova, izrazio je to sažetije. „Ako čovek oče da bude kralj zecova, mora da na glavu metne zečje uši.“

Zečje uši koje je danas izabrala bile su od čistog belog platna, sa rubom od zlatnih kćanki. Uz Jikinu pomoć uspela je iz trećeg pokušaja ispravno da obmota tokar oko sebe. Iri joj je donela krunu, iskovanu u obliku troglavog znaja njene kuće. Repovi su bili zlatni, krila srebrna, tri glave od slonovače, oniksa i žada. Deni će na kraju dana od njene težine boleti vrat i ramena. *Kruna ne sme lako da se nosi na glavi.* To je rekao neko od njenih kraljevskih predaka, nekada davno. *Neki Egon, ali koji?* Pet je Egona vladao nad Sedam kraljevstava Vesterosa. Trebalo je da vlada i šesti, ali su uzurpatorovi psi ubili sina njenog brata dok je ovaj još bio odojče. *Da je on poživio, možda bih se udala za njega. Egon bi bio bliže mojim godinama od Viserisa.* Deni je bila tek začeta kada su Egon i njegova sestra ubijeni. Njihov otac, njen brat Regar, stradao je još i ranije, ubio ga je uzurpator na Trozupcu. Njen brat Viseris je umro vrišteći u Ves Dotraku s krunom od otopljenog zata na glavi. *I mene će ubiti budem li im dozvolila. Noževi koji su ubili mog Snažnog Šiita bili su namenjeni meni.*

Nije zaboravila robovsku decu koju su veliki gospodari zakucali na putu iz Junkaja. Bilo ih je stotinu šezdeset troje, po jedno dete za svaku milju, zakucano na miljokaz, jedne ruke pružene, da joj označi put. Pošto je Mirin pao, Deni je razapela isti broj velikih gospodara. Rojevi muva pratili su njihovu sporu smrt a smrad se dugo zadržao na trgu. Ipak se nekih dana bojala da nije otišla dovoljno daleko. Mirinjani su bili lukav i zadržat narod koji joj se opirao na svakom koraku. Oslobodili su svoje

robove, jesu... pa su ih onda zaposlili kao sluge s tako bednim nadnicama da su ovi jedva imali za hranu. Oni prestari i premladi da budu od koristi izbačeni su na ulice, zajedno s bolesnima i sakatima. Ipak su se veliki gospodari okupljali na vrhovima svojih visokih piramida da se žale kako je kraljica zmajeva ispunila njihov plemeniti grad hordama prljavih prosjaka, lopova i kurvi.

Da bih vladala Mirinom moram da pridobijem Mirinjane, koliko god ih prezirala. „Spremna sam“, reče ona Iri.

Reznak i Skahaz čekali su na vrhu mermernog stepeništa. „Velika kraljice“, izjavi Reznak mo Reznak, „danas toliko blistaš da me je strah da te pogledam.“ Senešal je na sebi imao tokar od tamnocrvene svile sa zlatnim porubom. Sitan, znojav čovek mirisao je kao da se kupa u parfemu i govorio nakaradni oblik visokovalirijskog, veoma iskvaren i začinjjen grlenim giskim režanjem.

„Lepo od tebe što to kažeš“, odgovorila je Deni, na istom jeziku.

„Kraljice moja“, zareža Skahaz mo Kandaq onaj obrijane glave. Gišani imaju kosu gustu i žilavu; muškarci iz robovlasničkih gradova odvajkada su imali običaj da je oblikuju u rogove, šiljke i krila. Obrijavši glavu, Skahaz je ostavio stari Mirin za sobom i prihvatio novi, a njegovi srodnici su sledili njegov primer. Za njima su pošli i drugi, da li iz straha, mode ili zbog ambicija, Deni nije mogla da odredi; zvali su ih obrijane glave. Skahaz je bio Obrijana glava... i najveći izdajnik za Sinove harpije i njima slične. „Čuli smo za evnuha.“

„Zvao se Snažni Šit.“

„Još će ih stradati ako se ubice ne kazne.“ Čak i obrijane glave, Skahaz je imao grozno lice - nisko čelo, sitne oči ispod kojih su visile teške kese, velik nos pun crnih tačaka, masnu kožu koja je izgledala žuće od uobičajene jantarne boje Gišana. Bilo je to grubo, surovo, ljutito lice. Ona je mogla jedino da se moli da je takođe i iskreno.

„Kako da ih kaznim kada ne znam ko su?“, upita ga Deni. „Reci mi to, smeli Skahaze.“

„Ti neprijatelja imas napretek veličanstvo. Sa svoje terase vidiš njihove piramide. Žak, Hazkar, Gazin, Merek, Lorak, sve stare robovlasničke porodice. Pal. Pal najviše od svih. Sada je to kuća žena. Ogorčenih starih žena žednih krvi. Žene ne zaboravljaju. Žene ne praštaju.“

Ne, pomisli Deni, a *Uzurpatorova pseta će to tek naučiti, kada se vratim u Vesteros.* Istina je da je između nje i kuće Pala bilo zle krvi. Oznaka zo Pala je Snažni Belvas posekao u dvoboju. Njegov otac, zapovednik mirinske gradske straže, poginuo je braneći kapiju kada ju je Džosova kita razbila u paramparčad. Tri strica su se

našla među stotinu šezdeset trojicom na trgu. „Koliko smo zlata ponudili za dostavu o Sinovima harpije?“, upita Deni.

„Stotinu časti, ako je po svetlosti volji.“

„Hiljadu časti će mi biti više po volji. Razglasi.“

„Veličanstvo nije pitalo za moj savet“, reče Skahaz Obrijana glava, „ali ja kažem da se za krv mora platiti krvlju. Uzmi jednog muškarca iz svake porodice koju sam nabrojao pa ga ubij. Sledeći put kada neko tvoj strada, uzmi po dvojicu iz svake velike kuće, pa ih obojicu ubij. Trećeg ubistva neće biti.“

Reznak uzrujano zacvile. „Neeee.... blaga kraljice, takvo bi divljaštvo izazvalo srdžbu bogova. Naći ćemo ubice, obećavam ti, a kada ih nađemo, pokazaće se da je to niskorođeni ološ, videćeš.“

Senešal je bio ćelav kao Skahaz, mada su kod njega za to bili zaslužni bogovi. „Drzne li se neka vlas da se pojavi, moj brica stoji spreman s britvom“, uveravao ju je kada ga je uzdigla. Bilo je prilika kada se Deni pitala da li bi tu britvu bilo bolje sačuvati za Reznakovo grlo. On je bio koristan čovek, ali joj se nije dopadao, a pogotovo mu nije verovala. Neumirući iz Karta prorekli su joj da će triput biti izdana. Miri Maz Dur je bila prva, ser Džora drugi. Hoće li Reznak biti treći? Obrijana glava? Dario? *Ili će to biti neko na koga nikada ne bih posumnjala, ser Baristan, Sivi Crv ili Misandei?*

„Skahaz“, reče ona Obrijanoj glavi, „zahvaljujem ti na savetu. Reznače, vidi šta se može postići s hiljadu časti.“ Stežući tokar, Deneris prođe kraj njih pa niz široko mermerno stepenište. Išla je korak po korak, da se ne saplete o skute i glavačke skotrlja u dvorište.

Misandei ju je najavila. Mala pisarka je imala milozvučan i zvonak glas. „*Svi na kolena pred Deneris Olujrođenom, Nežgorelom, kraljicom Mirina, kraljicom Andala, Rojnarina i Prvih ljudi, kalisi Velikog travnatog mora, onom što raskida okove i majkom zmajeva.*“

Dvorana se ispunila. Neokaljani su stajali leđima uz stubove, držeći štitove i koplja, a šiljci na njihovim kacigama štrcali su uvis kao niz bodeža. Mirinjani su se okupili pod istočnim prozorima. Njeni oslobođenici stajali su podalje od svojih bivših gospodara. Sve dok ne budu stajali zajedno, Mirin neće znati za mir. „Ustanite.“ Deni se spusti na svoju klupu. Dvorana ustade. *Bar to rade kao jedan.*

Reznak mo Reznak je imao spisak Običaji su nalogali da kraljica počne s astaporskim izaslanikom, bivšim robom koji se prozvaio lord Gel, mada niko nije znao čega bi on to bio lord.

Lord Gel je imao usta puna trulih smeđih zuba i žuto lice šiljasto kao u lasice.

Takođe je imao i poklon. „Kleon Veliki šalje ove papuče kao izraz svoje ljubavi prema Deneris Olujrođenoj, majci znajeva.“

Iri je navukla papuče na Denina stopala. Bile su od pozlaćene kože, ukrašene zelenim slatkovodnim biserima. *Da li kralj kasapin veruje da će pomoću para lepih papuča osvojiti moju ruku?* „Kralj Kleon je izuzetno velikodušan. Možeš mu zahvaliti na ovom lepom poklonu.“ *Lepom, ali napravljenom za dete.* Deni je imala mala stopala, ali su joj šiljaste papuče ipakstezale prste.

„Kleon Veliki će biti zadovoljan kad čuje da su ti po volji“, rekao je lord Gel. „Njegovo veličanstvo mi je naredilo da kažem kako je on spreman da brani Majku znajeva od svih njenih dušmana.“

Ako ponovo predloži da se udam za kralja Kleona, gađaću ga papučom u glavu, pomisli Deni, ali za pramenu, astaporski izaslanik nije spomenuo kraljevski brak. Umesto toga je rekao: „Kucnuo je čas da Astapor i Mirin okončaju svirepu vladavinu Mudrih gospodara iz Junkaja, koji su zakleti neprijatelji svima što žive slobodno. Kleon Veliki mi je naredio da ti kažem kako će on i njegovi novi Neokaljani uskoro u pohod.“

Njegovi novi Neokaljani su nakazna šala. „Kralj Kleon bi mudro postupio kada bi se zabavio svojim vrtom a pustio Junkajane da se zabave svojim.“ Nije Deni gajila nimalo ljubavi prema Junkaju. Počinjala je da se kajе što nije zauzela Žuti grad pošto je porazila njegovu vojsku na bojnomoj polju. Mudri gospodari su se vratili robovlasništvu čim se ona udaljila i užurbano su regrutovali, kupovali najamnike i sklappali saveze protiv nje.

Samozvani Kleon Veliki nije međutim bio ništa bolji. Kralj Kasapin je vratio robovlasništvo u Astapor, a jedina je pramena bila u tome što su bivši robovi sada bili gospodari, a bivši gospodari robovi.

„Ja sam tek mlada devojka i malo znam o ratnoj veštini“, rekla je lordu Gelu, „ali čuli smo da u Astaporu vlada glad. Neka kralj Kleon prvo nahrani svoj narod, pa nek ga tek onda povede u boj.“ Dala je znak rukom da je razgovor završen. Gel se povuče.

„Uzvišenosti“, upita Reznak mo Reznak, „hoćeš li saslušati plemenitog Hizdara zo Loraka?“

Ponovo? Deni klimnu glavom i Hizdar zakorači napred; visok čovek, veoma vitak, besprekorne jantarne puti. Poklonio se na istom mestu gde je Snažni Štit nedugo ranije ležao mrtav. *Ovaj čovek mi je potreban,* podsetila je Deni sebe. Hizdar je bio bogat trgovac s mnogo prijatelja u Mirinu, a još više preko mora. Putovao je u Volantis, Lis i Kart, imao je srodnike u Tolosu i Eliriji, pričalo se čak da ima nešto

uticaja i u Novom Gisu, gde su Junkajani nastojali da izazovu netrpeljivost prema Deni i njenoj vladavini.

A bio je i bogat. Čudesno, neshvatljivo bogat...

Verovatno će postati još bogatiji udovoljim li njegovoj molbi. Kada je Deni zatvorila gradske arene, vrednost deonica u njima se strmoglavila. Hizdar zo Lorak ih je oberučke prigrabio i sada je bio vlasnik većine mirinskih arena.

Iz plemićevih slepoočnica širila su se krila od oštre tamnoride kose. Zbog toga je izgledao kao da će mu glava svakog časa poleteti. Dugačko lice izgledalo mu je još duže zbog brade okovane zlatnim prstenjem. Purpurni tokar bio mu je obrubljen ametistima i biserima. „Svetlost će znati razlog zašto sam ovde.“

„Da, nemaš pametnijeg posla nego da mi dodijavaš. Koliko sam te puta do sada odbila?“

„Pet puta, uzvišenosti.“

„A ovo je šesti. Ne dozvoljavam da se arene ponovo otvore.“

„Ako bi veličanstvo čulo moje argumente...“

„Čula sam ih. Pet puta. Imaš neke nove razloge?“

„Stare razloge“, prizna Hizdar, „ali nove reči. Divne reči i milozvučne, koje će pre uticati na kraljicu.“

„Tvome cilju ja vidim mane, a ne tvojoj učtivosti. Toliko sam često slušala tvoje argumente da mogu sama da te zastupam. Šta kažeš?“ Deni se nagnu napred. „Arene su deo Mirina od dana kada je grad osnovan. Borbe imaju snažnu religijsku prirodu, one su žrtva u krvi koja se prinosi bogovima Gisa. *Ubilačka veština* Gisa nije puko klanje već izraz hrabrosti, veštine i snage koja je veoma po volji vašim bogovima. Pobednici u borbama se slave i nagrađuju a poginuli se pamte i poštuju. Ako ponovo otvorim arene, pokazaću narodu Mirina da poštujem njihove tradicije i običaje. Arene su slavne širom sveta. One privlače trgovinu u Mirin i pune gradsku riznicu novcem sa sve četiri strane sveta. Svi ljudi vole prolivanje krvi, a arene pomažu da se ta želja zadovolji. Zločincima osuđenim da umru na pesku arene predstavljaju suđenje bitkom, poslednju priliku da dokažu nevinost.“ Ponovo se naslonila i zabacila glavu. „Eto. Kakva sam bila?“

„Svetlost se za moju stvar zauzela mnogo bolje nego što bih ja to mogao. Vidim da si rečita jednako koliko i lepa. Zaista si me ubedila.“

Morala je da se nasmeje. „Ah, ali nisam samu sebe.“

„Uzvišenosti“, prošaputa joj Reznak mo Reznak na uho, „običaj je da grad prisvaja desetinu celokupne dobiti arena, kada se odbiju troškovi i porez. Taj novac bi mogao da se upotrebi u mnoge plemenite svrhe.“

„Mogao bi... mada *ako* otvorimo arene, mi ćemo uzimati našu desetinu *pre* troškova. Ja sam tek mlada devojka i malo znam o takvim pitanjima, ali sam živela sa Ksarom Ksoanom Dakosom dovoljno dugo da bar toliko naučim. Hizdare, kada bi umeo da vojskama barataš kao što barataš rečima i razlozima, osvojio bi čitav svet... ali moj odgovor je i dalje ne. Šesti put.“

„Kraljica je govorila.“ Ponovo se poklonio, jednako duboko kao prethodni put. Biseri i ametisti su mu tiho zazveckali po mermernom podu. Veoma je gibak čovek taj Hizdar zo Lorak

Mogao bi biti naočit da nije te blesave kose. Reznak i Zelena milost nagovarali su Deni da uzme za muža tog mirinskog plemića, da bi se grad pomirio s njenom vladavinom. Hizdara zo Loraka bi možda vredelo pažljivije posmatrati. *Pre s njim nego sa Skahazom.* Obrijana glava joj je ponudio da se zbog nje odrekne svoje žene, ali se ona najezila od same te pomisli. Hizdar je bar znao da se osmehuje.

„Veličanstvo“, reče Reznak pogledavši spisak, „plemeniti Grazdan zo Galar želi da ti se obrati. Hoćeš li ga saslušati?“

„Biće mi zadovoljstvo“, reče Deni, diveći se sjaju zlata i zelenih bisera na Kleonovim papučama dok je davala sve od sebe da ne pokaže kako je prsti stežu. Grazdan je, bila je upozorena na vreme, rođak Zelene milosti, čija joj se podrška pokazala kao neprocenjivo korisna. Sveštenica je bila glas mira, prihvatanja i poslušnosti prema vlasti. *Njenog rođaka mogu bar pristojno da saslušam, šta god da želi.*

Ispostavilo se da želi zlato. Deni je odbila da ijednom Velikom gospodaru nadoknadi vrednost oslobođenih robova, ali su Mirinjani neprekidno smišljali druge načine da joj iscede novac. Ispostavilo se da je plemeniti Grazdan imao robinju koja je bila veoma vesta tkalja; plodovi njenog razboja bili su na velikoj ceni, ne samo u Mirinu, već i u Novom Gisu, Astaporu i Kartu. Kada je ta žena ostarila, Grazdan je kupio šest novih devojaka i naredio starici da ih uputi u tajne svog zanata. Starica je sada mrtva. Mlade su, oslobođene, otvorile radnju blizu lučkog zida, i u njoj su prodavale svoje ruktovrine. Grazdan zo Galar je tražio da mu se dodeli deo njihove zarade. „Svoju veštinu duguju meni“, uporno je tvrdio. „Ja sam ih uzео s ljudske pijace i dao im vreteno.“

Deni je nemo slušala, bezizražajnog lica. Pošto je završio, upitala je: „Kako se zvala stara tkalja?“

„Robinja?“ Grazdan se namršten promeškolji. „Zvala se... Elza, može biti. Ili Ela. Umrla je pre šest godina. Ja sam, veličanstvo, imao toliko mnogo robova.“

„Neka onda bude Elza. Evo naše odluke. Od devojaka nećeš dobiti ništa. Elza ih je

naučila tkanju a ne ti. Od tebe će devojke dobiti novo vreteno, najskupocenije koje se može naći. To je zato što si zaboravio starićino ime.“

Reznak je nameravao da onda pozove novi tokar, ali je Deni rekla da sad pozove jednog oslobođenika. Nadalje je zahtevala da se smenjuju bivši gospodari i bivši robovi. Još se mnogo pitanja iznetih pred nju bavilo nadoknadom štete. Mirin je posle pada divljački poharan. Stepenaste piramide moćnika pošteđene su najvećeg razaranja, ali su skromniji delovi grada bili prepušteni orgiji pljačke i ubijanja kada su se gradski robovi digli na ustanak a izgadnale horde koje su pratile Deneris iz Junkaja i Astapora pokuljale kroz provaljene kapije. Njeni Neokaljani su na kraju zaveli red, ali je pljačka za sobom ostavila nebrojene probleme. I zato su ljudi dolazili pred kraljicu.

Pojavila se jedna bogatašica, čiji su muž i sinovi poginuli braneći gradske zidine. U dane pljačke pobešla je prestravljena svom bratu. Kada se vratila, otkrila je da joj je kuća pretvorena u bordel. Kurve su se nakitile njenim draguljima i oćecom. Źelela je nazad svoju kuću i svoje dragulje. „Odeću neka zadrže“, rekla je. Deni joj je dodelila dragulje, ali je presudila da je kuću izgubila kada ju je napustila.

Jedan bivši rob došao je da optuži izvesnog plemića iz roda Zaka. Čovek je nedavno uzeo za ženu oslobođenicu koja mu je bila naložnica pre nego što je grad pao. Plemić joj je uzeo devičanstvo, koristio je zarad zadovoljstva i napravio joj dete. Novi muž je zahtevao da se plemić uštroji zbog silovanja a tražio je i kesu zlata, zato što sam izdržava plemićevo kople. Deni mu je dala zlato ali ne i štrojenje. „Kada je ležao s njom, tvoja žena je bila njegovo vlasništvo, da s njom radi šta mu je volja. Po zakonu, silovanja nije bilo.“ Jasno je videla da mu njena presuda nije po volji, ali ako bi uštrojila svakog muškarca koji je na silu uzeo robinju, uskoro bi vladala gradom evnuha.

Došao je i jedan momak mlađi od Deni, slabšan i sav u ožljcima, odeven u izlzan sivi tokar sa srebrnim porubom. Glas mu je prepukao kada je pričao kako su se dva domaća roba njegovog oca pobunila one noći kada je kapija provaljena. Jedan je ubio njegovog oca, drugi starijeg brata. Obojica su mu silovala majku pre nego što su i nju ubili. Momak je pobešao tek s ožljkom na licu, ali je jedan ubica još žveo u kući njegovog oca, a drugi je stupio u kraljićinu službu, kao jedan od Majćinih ljudi. Tražio je da obojica budu obešeni.

Ja sam kraljica grada sazdanog na prahu i smrti. Deni nije imala izbora do da ga odbije. Bila je objavila sveopšte pomilovanje za zloćine poćinjene posle pada grada. A nije htela ni da kazni robove za ustanak protiv gospodara.

Kada mu je to saopštila, momak je jurnuo na nju, ali se sapleo o tokar pa se

stropoštao na purpurni mermer. Snažni Belvas se smesta našao na njemu. Ogromni smedi evnuh ga je digao jednom rukom pa ga prodrmao kao mastif pacova. „Belvase, dosta“, viknu Deni. „Pusti ga.“ Momku je rekla: „Čuvaj taj tokar, pošto ti je spasio život. Ti si tek dečak pa ćemo zaboraviti šta se ovde desilo. Trebalo bi i ti isto da postupiš.“ Međutim, dok je odlazio, momak se osvrnuo preko ramena i kada je videla njegove oči, Deni je pomislila: *Harpija ima novog sina.*

Do podneva je Deni počela da oseća težinu krune na glavi i tvrdoću klupe na kojoj je sedela. Pošto ih je još mnogo čekalo na nju, nije prekinula da jede. Umesto toga je poslala Jiki u kuhinju po pladanj lepinja, maslina, smokava i sira. Grickala ih je dok je slušala, pijuckajući iz pehara razblaženo vino. Smokve su bile lepe, masline još i lepše, ali joj je vino u ustima ostavilo nakiseo i metalan ukus. Od sitnog, bleđozutog grožđa iz tih krajeva pravilo se slabo vino. *Vino nećemo izvoziti.* Sem toga, Veliki gospodari su spalili sve najbolje vinograde, zajedno s maslinjacima.

Popodne je došao vajar, s predlogom da zameni glavu velike bronzane harpije na Trgu pročišćenja Deninom glavom. Odbila je što je učtivije mogla. U Skahazadanu je upecan do tada neviđeno velik šaran i ribar je želeo da ga pokloni kraljici. Naširoko se divila ribi, nagradila ribara kesom srebra i poslala šarana u kuhinju. Kujundžija joj je napravio odoru od uglačanih veriga da je nosi u ratu. Primila ju je izdašno mu zahvaljujući; veoma je lepo izgledala i sav taj uglačani bakar će divno sijati na suncu, ali ako zapreti istinska bitka, pre će obući čelik. Čak i mlada devojka koja ne zna ništa o ratnoj veštini zna *to.*

Papuče koje je poklonio Kralj kasapin postale su previše neprijatne. Deni ih je zbacila sa stopala pa je sela s jednom nogom uvučenom ispod sebe, njišući drugom napred-nazad. To nije bila preterano kraljevska poza, ali je ona bila umorna od kraljevanja. Od krune ju je bolela glava, a stražnjica joj je utrnula. „Ser Baristane“, dobacila je, „znam koja je vrлина kralju najpotrebnija.“

„Hrabrost, veličanstvo?“

„Tur od čelika“, reče ona zadirkujući. „Po čitav dan samo sedim.“

„Veličanstvo preuzima previše obaveza na svoja pleća. Trebalo bi više toga da prepustiš svojim savetnicima.“

„Imam previše savetnika a premalo jastuka.“ Deni se okrenu Reznaku. „Koliko još?“

„Tri i dvadeset, ako je po volji uzvišenosti. S još toliko zahteva.“ Senešal pogleda neke hartije. „Jedno tele i tri jarca. Ostalo će bez sumnje biti ovce ili jagnjad.“

„Tri i dvadeset.“ Deni uzdahnu. „Moji zmajevi su postali čudesno sklони ovčetini otkako smo počeli da plaćamo pastirima za njihov ulov. Jesu li te tvrdnje dokazane?“

„Neki su doneli čađave kosti.“

„Ljudi pale vatre. Ljudi peku ovčeginu. Čađave kosti ništa ne dokazuju. Mrki Ben kaže da u brdima blizu grada ima crvenih vukova, šakala i divljih pasa. Zar moramo da plaćamo dobrim srebrom za svako zalutalo jagnje između Junkaja i Skahazadana?“

„Ne, uzvišenosti.“ Reznak se pokloni. „Da rasteram te mangupe, ili želiš da ih izbičuju?“

Deneris se promeškolji na klupi. „Niko i nikada ne sme da se boji da dođe pred mene.“ Neki zahtevi su bili lažni, u to nije sumnjala, ali je više bilo istinitih. Njeni zmajevi su previše narasli da se zadovolje pacovima, mačkama i psima. *Što više jedu to će veći rasti*, upozorio ju je ser Baristan, a *što veći rastu to će više jesti*. Posebno je Drogon leteo daleko i svakog dana je lako mogao da proždere čitavu ovcu. „Plati im vrednost njihovih životinja“, rekla je Reznaku, „ali od sada molioći moraju da odu u Hram milosti i da se svečano zaknu pred bogovima Gisa.“

„Biće tako.“ Reznak se okrenu molioćima. „Njeno veličanstvo kraljica udostojila se da svakome od vas nadoknadi štetu za životinje koje ste izgubili“, rekao im je na giskom. „Sutra dođite kod mojih pisara, pa će vam biti plaćeno u novcu ili naturi, kako želite.“

Objava je dočekanu smrknutom tišmom. *Pomislila bih da će biti srećniji*, pomisli Deni. *Dobili su ono po šta su došli. Zar je ovim ljudima nemoguće udovoljiti?*

Jedan čovek se zadržao dok su ostali izlazili - zdepast čovek vetrom opaljenog lica, bedno odeven. Kosa mu je bila kratka, riđecrna žica postrizena oko ušiju, a u jednoj ruci je držao izlizan džak. Stajao je oborene glave, zureći u mermerni pod kao da je potpuno zaboravio gde se nalazi. *A šta ovaj hoće?*, upitala se Deni.

„*Svi na kolena pred Deneris Olujrođenom, Neizgorelom, kraljicom Mirina, kraljicom Andala, Rojnara i Prvih ljudi, kalisi Velikog travnatog mora, onom što raskida okove i majkom zmajeva*“, viknu Misandei svojim zvonkim, milozvučnim glasom.

Dok je Deni ustajala, tokar počeo da joj spada. Uхватила ga je i vratila na mesto. „Ti sa džakom“, viknu ona, „jesi li želeo da govoriš s nama? Možeš da priđeš.“

Pošto je digao glavu, videla je da su mu oči crvene i krvave kao otvorene rane. Deni primeti kako joj se ser Baristan približava, bela senka kraj nje. Čovek je prišao vukući noge, korak po korak, stežući džak. *Je li pijan ili bolestan?*, pitala se. Ispucali nokti bili su mu prljavi.

„Šta je to?“ upita Deni. „Imaš neku žalbu da mi izneseš, neku molbu? Šta želiš od nas?“

Jezik mu uznemireno pređe preko oljuštenih, ispucalih usana. „Doneo... doneo sam...“

„Kosti?“, rece ona nestrpljivo. „Spaljene kosti?“

On diže džak i prosu njegovu sadržinu na mermer.

Kosti to i jesu bile, slomljene i pocrnele. Duže su bile izlomljene, da se dopre do srži.

„Bio je to onaj crni“, reče čovek, giskim režanjem, „krilata senka. Stušio se s neba i... i...“

Ne. Deni zadrhta. Ne, ne, o ne.

„Jesi li gluv, budalo?“, upita Reznak mo Reznak čoveka. „Zar nisi čuo šta sam proglasio? Sutra se obrati mojim pisarima, pa će ti biti plaćeno za ovcu.“

„Reznače“, reče ser Baristan tiho, „skrati jezik i otvori oči. To nisu ovčje kosti.“

Ne, pomisli Deni, to su kosti deteta.

DŽON

Beli vuk je jurio kroz crnu šumu, ispod bele litice visoke kao nebo.

Mesec je jurio s njim, provlačio se kroz zamršene gole grane, preko zvezdanog neba.

„Sneg“, šaputao je mesec. Vuk nije odgovorio. Sneg mu je pucketao pod šapama. Vetar je uzdisao kroz drveće.

Negde u daljini, čuo je svoj čopor kako ga doziva, vukovi vuka. I oni su lovili. Besna kiša šibala je po njegovom crnom bratu dok je kidao meso ogromnog jarca, spirala je krv s njegovog bedra gde ga je dugački jarčev rog rasekao. Na drugom mestu, njegova mala sestra digla je glavu da zapeva mesecu, a stotinu malih sivih rodaka prekinulo je svoj lov da peva s njom. Brda su bila toplija tamo gde su oni, a i puna hrane. Mnoge se noći čopor njegove sestre gostio mesom ovaca, krava i konja, ljudskom lovinom - a ponekad čak i mesom samoga čoveka.

„Sneg“, viknu mesec ponovo dole, cerekajući se. Beli vuk se šunjaao po ljudskoj stazi ispod ledene litice. Na jeziku je imao ukus krvi, u ušima mu je odzvanjala pesma stotine rodaka. Nekada ih je bilo šestoro, petoro je cvilelo u snegu kraj mrtve majke i sisalo hladno mleko iz njenih tvrdih mrtvih bradavica dok je on sam otupuzao u stranu. Sada ih je ostalo četvoro... a jednog beli vuk više nije osećao.

„Sneg“, bio je uporan mesec.

Beli vuk je bežao od njega, trčao je ka pećini noći u kojoj se skrilo sunce, a dah mu se mrznuo u vazduhu. U noćima bez zvezda velika litica bila je crna kao kamen, tama što se diže u veliku visinu iznad čitavog sveta, ali kada se mesec pojavio, blistala je bleđa i ledena kao zaleđen potok. Vučje krzno bilo je gusto i čupavo, ali kada bi vetar zaduvalo duž leđa nikakvo krzno nije štitalo od studa. Na drugoj strani vetar je bio još i hladniji, osećao je vuk. Tamo je bio njegov brat, sivi brat što je mirisao na leto.

„Sneg. Ledenjača se odlomi s grane. Beli vuk se okrenu pa se iskeži. „Snežni.“ Krzno mu se nakostreši dok se šuma rastakala oko njega. „Sneg, snežni, sneg!“ Čuo je lepet krila. Gavran je leteo kroz polumrak

Sleteo je na grudi Džona Snežnog pa ga je zagrebao kandžama. „SNEŽNI!“, zakreštao mu je u lice.

„Čujem te.“ Soba je bila mračna, njegov ležaj tvrd. Sivo svetlo curkalo je kroz kapke, obećavajući još jedan sumoran i leden dan. „Tako si budio Mormonta? Sklanjaj mi perje s lica.“ Džon izvuče ruku ispod pokrivača da otera gavrana. Bila je to krupna ptica, stara, drska i odrpana, bez i trunka straha u sebi. „Snežni“, zakresta

ona, pa odleprša na stub kreveta. „*Snežni, snežni.*“ Džon zgrabi jastuk pa ga baci, ali ptica polete. Jastuk udari u zid i puče, rasturivši punjenje na sve strane baš kada Žalobni Ed Tolet proviri kroz vrata. „S oprostjenjem“, reče on, ne obazirući se na perje u vazduhu, „da donesem mom gospodaru nešto za doručak?“

„*Kukuruz*“, viknu gavran. „*Kukuruzi, kukuruzi.*“

„Pečenog gavrana“, predloži Džon. „I pola krigele piva.“ Još mu je bilo čudno što ima poslužitelja da ga dvori; ne tako davno on je donosio doručak lordu zapovedniku Mormontu.

„Tri kukuruzi i jedan pečeni gavran“, reče Žalobni Ed. „Vrlo dobro, moj gospodar, samo Hob je napravio kuvana jaja, crnu kobasicu i jabuke kuvane sa suvim šljivama. Jabuke kuvane sa šljivama su odlične, samo kad ne bi bilo šljiva. Ja lično ne jedem suve šljive. Mislim, jednom prilikom ih je Hob naseckao s kestenjem i mrkvom pa ih je sakrio u kokoški. Nikad ne veruj kuvaru, moj gospodar. Ima da te zašljivi kada se tome najmanje nadaš.“

„Kasnije.“ Doručak je mogao da čeka; Stanis nije. „Da li je na bedemima sinoć bilo nevolja?“

„Nije, otkako si postavio stražare da čuvaju stražare, moj gospodar.“

„Dobro.“ Hiljadu divljana je bilo okruženo palisadom s one strane Zida, zarobljenici koje je Stanis Barateon uhvatio kada su njegovi vitezovi razbili šarenu vojsku Mensa Rajdera. Među uhvaćenima je bilo mnogo žena i stražari su krišom odlazili da im zagreju postelje. Kraljevi ljudi, kraljičini ljudi, činilo se da je svejedno; nekoliko crne braće pokušalo je isto. Muškarci su muškarci, a to su bile jedine žene hiljadama liga daleko.

„Još dvoje divljana je došlo da se preda“, nastavio je Ed. „Majka s devojčicom koja joj se držala za skute. Imala je i malog dečaka, umotanog u krzno, ali je on bio mrtav.“

„*Mrtav*“, reče gavran. To mu je bila jedna od omiljenih reči. „*Mrtav, mrtav, mrtav.*“

Slobodni narod im je polako pristizao gotovo svake noći, izgladnela i sleđena stvorenja koja su pobjegla iz bitke ispod Zida samo da dopuze nazad pošto su shvatila da bezbednog utočišta nema. „Jesu li majku ispitali?“ upita Džon. Stanis Barateon je razbio vojsku Mensa Rajdera i zarobio Kralja s one strane zida... ali divljani su i dalje bili tamo, Plačljivac, Tormund Džinoubica i hiljade drugih.

„Da, moj gospodar“, reče Ed, „ali ona zna samo da je pobjegla usred bitke i da se posle krila u šumi. Nadjukali smo je kašom, smestili je kod ostalih i spalili malog.“

Spaljivanje mrtve dece prestalo je da muči Džona Snežnog; ona živa su bila nešto

drugo. *Dva kralja da probude zmaja. Prvo otac a onda sin, da obojica umru kao kraljevi.* Reči je prošaputao jedan kraljičin čovek dok mu je meštar Emon čisto rane. Džon je pokušao da ih odbaci kao buncanje. Emon se nije slagao. „U kraljevskoj krvi postoji moć“, upozorio ga je stari meštar, „a bolji ljudi od Stanisa izvodili su gora nedela od ovoga.“ *Kralj ume da bude surov i nemilosrdan, jeste, ali odojče? Samo bi čudovište predalo vatri živo dete.*

Džon se ispišao u tami dok se gavran Matorog Medveda ispotiha žalio. Vučji snovi su postajali jači i počeo je da ih pamti čak i na javi. *Duh zna da je Sivi Vetar mrtav.* Rob je ubijen u Blizancima, izdali su ga ljudi koje je smatrao prijateljima, a njegov vuk je stradao s njim. Bren i Rikon su takođe ubijeni, glave su im odsečene po naređenju Teona Grejdžoja, koji je nekada bio štićenik njihovog gospodara oca... ali ako snovi ne lažu, njihovi jezovuci su pobešli. U Kraljičinoj kruni jedan je izronio iz tame da spase Džonu život. *Leto, nema druge. Krzno mu je bilo sivo, a Čupavko je crn.* Pitao se da li neki deo njegove mrtve braće nastavlja da živi u njihovim vukovima.

Napunio je lavor iz vrča vode kraj kreveta, umio se i oprao ruke, obukao čisto crno rublje, vezao crni kožni prsluk pa obuo dobro razgažene čizme. Mormontov gavran ga je posmatrao pronicljivim crnim očima, pa je odlepršao na prozor. „Da ne misliš da sam ti ja uznik?“ Kada je Džon gurnuo prozor s debelim romboidnim oknima od žutog stakla, jutarnji mraz ga je udario u lice. Duboko je udahnuo da izbistri glavu, a gavran je odleteo. *Ta ptica je previše pametna.* Mnoge je godine proživela s Matorim Medvedom, ali je to nije sprečilo da se nahrani Mormontovim licem kada je ovaj poginuo.

Pred ložnicom se stepenište spuštalo u veću prostoriju sa izbrzdanim stolom od borovine i dvanaest stolica od hrastovine presvučenih kožom. Pošto je Stanis bio u Kraljevoj kuli a Kula lorda zapovednika je spaljena, Džon se smestio u skromnim odajama Donala Nojija, iza arsenala. Kasnije će mu, bez svake sumnje, trebati više prostora, ali će zasad poslužiti i ovo, dok se bude navikavao na zapovedništvo.

Darovnica koju mu je kralj poslao na potpisivanje nalazila se na stolu, ispod srebrnog vinskog pehara koji je nekada pripadao Donalu Nojiju. Jednoruki kovač je ostavio malo ličnih predmeta: pehar, šest novčića i bakarnu zvezdu, broš od crnog emajla sa slomljenom kopčom, pomalo plesniv dublet od brokata s jelenom Krajoluja. *Njegovo blago je bio njegov alat, i mačevi i noževi koje je pravio. Život mu je bio u kovačnici.* Džon pomeri pehar u stranu i ponovo pročita pergament. *Ako udarim svoj pečat na ovo, zauvek će me pamtiti kao lorda zapovednika koji je predao Zid, pomislio je, ali ako odbijem...*

Stanis Barateon se pokazao kao osjetljiv gost, a uz to i nemiran. Jahao je Kraljevim drumom na jug gotovo do Kraljičine krune, šunjaio se praznim izbama Krtičnjaka, razgledao porušene utvrde kod Kraljičine kapije i Hrastoštita. Svake noći je hodao po Zidu s gospom Melisandrom, a za dana je obilazio palisadu i birao zarobljenike koje će crvena žena ispitivati. *On ne voli kada ga odbiju.* Ovo neće biti prijatno jutro, bojava se Džon.

Iz arsenala se začuo zveket štitova i mačeva, dok se posljednja grupa dečaka i zelenih regruta naoružavala. Čuo je glas Gvozdenog Emeta kako ih požuruje. Koteru Hridnom nije bilo drago što ih gubi, ali je mladi izvidnik imao dara za obuku ljudi. *On voli borbu i naučiće svoje momke da je i oni zavole.* Ili se bar nadao da će biti tako.

Džonov plašt je visio o kuki pored vrata, pojava za mač na drugoj. Opasao se i ogrnuo pa je otišao do arsenala. Video je da je čilim na kome spava Duh prazan. Dvojica stražara stajala su kraj vrata, u crnim plaštovima i s plitkim gvozdenim kacigama, s kopljima u rukama. „Hoće li mom gospodaru trebati pratnja?“ upita Gars.

„Mislim da mogu sam da nađem Kraljevu kulu.“ Džon je mrzeo da ga stražari svugde prate. Zbog toga se osećao kao patka koja predvodi povorku pačića.

Momci Gvozdenog Emeta svojski su se bacili na posao u dvorištu, tupi mačevi su udarali o štitove i odzvanjali jedan o drugi. Džon zastade da osmotri dok je Konj potiskivao Skočirobina ka bunaru. Činilo se da će od Konja biti dobar borac. Bio je snažan i postajao je sve snažniji, a instinkti su su ga dobro vodili. Skočirobin je bio druga priča. Ne samo što je bio ćopav, već se i bojava udaraca. *Možda ćemo stvoriti kućepazitelja od njega.* Dvoboj se naglo okonča, tako što Skočirobin odlete na zemlju.

„Dobra borba“, reče Džon Konju, „samo previše spuštaš štit kada napadaš. To moraš da ispraviš, da te ne bi koštalo glave.“

„Razumem, moj gospodar. Sledeći put ću ga držati više.“ Konj povuče Skočirobina na noge i sitniji momak se trapavo pokloni.

Nekoliko Stanisovih vitezova sparingovalo je na daljem kraju dvorišta. *Kraljevi ljudi u jednom uglu a kraljičini u drugom,* morao je Džon da primeti, *ali samo nekolicina. Za većinu je prehladno.* Dok je koračao kraj njih, pozva ga gromki glas. „Dečko! Ti tamo! **DEČKO!**“

Dečko nije bilo najgore ime kojim su zvali Džona Snežnog otkako je izabran za lorda zapovednika. Nije se osvrnuo.

„Snežni“, bio je uporan glas. „*Lord zapovedniče.*“

Sada je stao. „Ser?“

Vitez je bio za glavu viši od njega. „Čovek koji nosi valirijjski čelik trebalo bi da

ume s njim još nešto sem da se počeše.“

Džon je tog čoveka vidao po zamku - bio je nadaleko slavan vitez, bar po sopstvenim rečima. Za vreme bitke ispod Zida, ser Godri Faring je pogubio džina u belstvu, zaletao se za njim na konju i probio mu leđa kopljem, pa je sjahao da stvorenju odseče žalosnu malu glavu. Kraljičini ljudi su ga prozvali Godri Džinomor.

Džon se prisetio Igrit kako plače. *Ja sam poslednji džin.* „Dugačku kandžu koristim kada moram, ser.“

„Mada, koliko se njome vešto služiš?“ Ser Godri isuka svoj mač. „Pokaži nam. Obećavam da te neću povrediti, momče.“

Baš lepo od tebe. „Neki drugi put, ser. Bojim se da me trenutno čekaju druge dužnosti.“

„Bojiš se. To vidim.“ Ser Godri se iskezi svojim prijateljima. „Boji se“, ponovi on, za one gluplje.

„Jzviničete me.“ Džon im okrenu leđa.

Crni zamak je na bledom svetlu zore delovao sumorno i pusto. *Moje uporište i moja odgovornost*, pomisli Džon žalostivo, *jednako ruševina koliko utvrda.* Kula lorda zapovednika bila je ljuštura, Zajednička dvorana hrpa čađavih greda, Hardinova kula izgledala je kao da će je sledeći nalet vetra srušiti... mada je tako izgledala godinama. Iza njih se dizao Zid: ogroman, preteći, leden, prekriven graditeljima koji su podizali novo stepenište da se spoji s ostacima starog. Radili su od svitanja do sutona. Bez stepeništa, jedino se pomoću čekrka moglo doći na vrh zida. To ne bi bilo dovoljno ako divljani ponovo napadnu.

Iznad Kraljeve kule veliki zlatni ratni barjak kuće Barateona pucao je kao bič s krova po kome se ne tako davno Džon Snežni šunjao s lukom u ruci, ubijajući Tenjane i slobodni narod pored Satena i Gluvog Dika Folarda. Dva kraljičina čoveka stajala su i drhtala na stepeništu, sa šakama ispod miški i kopljima naslonjenim na vrata. „Od tih platnenih rukavica slaba vajda“, rekao im je Džon. „Sutra potražite Bouena Marša i on će vam dati kožne, obrubljene krznom.“

„Hoćemo, moj gospodaru, i hvala ti“, reče stariji stražar.

„Ako nam dotle ruke ne otpadnu“, dodade mlađi, a dah mu je bio bleđa magla. „Nekad sam mislio da gore u Dornskoj krajini ume da bude hladno. Šta sam znao?“

Ništa, pomisli Džon Snežni, *isto kao i ja.*

Na polovini zavojitog stepeništa naišao je na Semvela Tarlija, koji je silazio. „Bio si kod kralja?“ upita ga Džon.

„Meštar Emon me poslao s pismom.“

„Jasno.“ Neki gospodari su poveravali svojim meštrima da čitaju njihova pisma i

prepričavaju im sadržinu, ali je Stanis zahtevao da lično lomi pečate. „Kako je Stanis primio vesti?“

„Sudeći po njegovom licu, ne radosno.“ Semov glas pređe u šapat. „Ne bih smeo o tome da pričam.“

„Onda nemoj.“ Džon se pitao koji je vazal njegovog oca sada odbio da se prikloni Stanisu. *Kada je Kardom stao uz njega, to je brže-bolje razglasio.* „Kako se slažete ti i tvoj luk?“

„Našao sam jednu dobru knjigu o streličarstvu.“ Sem se namršti. „Mada, samo gađanje teže je od čitanja o njemu. Izbijaj mi plikovi.“

„Samo nastavi. Možda će nam na Zidu zatrebati tvoj luk ako se Tudini pojave jedne mračne noći.“

„O, nadam se da neće.“

Pred kraljevom odajom stajalo je još stražara. „U blizini veličanstva nije dozvoljeno nositi oružje, moj gospodaru“, reče njihov starešina. „Daćeš mi taj mač. Isto i noževe.“ Džon je znao da se ne vredi opirati. Predao mu je oružje.

U odaji je bilo toplo. Gospa Melisandra je sedela blizu vatre, a rubin je svetlucao na beloj koži njenog grla. Igrit je bila poljubila vatru; crvena sveštenica je *bila* vatra, a kosa joj je bila krv i plamen. Stanis je stajao iza grubo tesanog stola za kojim je Matori Medved nekada voleo da sedi i jede. Sto je prekrivala velika mapa severa, nacrtana na iskrznoj koži. Sveća lojanica pritiskala je jedan kraj mape, čelična rukavica drugi.

Kralj je na sebi imao čakšire od jagnjeće vune i postavljen dublet, ali je svejedno izgledao ukočeno i stegnuto, kao da je odeven u oklop. Koža mu je bila bleđa i gruba, brada izbrijana tako kratko kao da je naslikana. Venac oko slepoočnica bilo je sve što mu je ostalo od crne kose. U ruci je imao pergament sa slomljenim pečatom od tamnozelenog voska.

Džon kleknu. Kralj ga namršteno pogleda, pa besno zatrese pergamentom. „Ustani. Reci mi ko je *Liana Mormont?*“

„Jedna od kćeri leđi Meg, gospodaru. Najmlađa. Dobila je ime po sestri mog gospodara oca.“

„Da bi se njeni dodvorili tvom gospodaru ocu, bez svake sumnje. Znam ja kako se igra ta igra. Koliko je godina tom nesrećnom detetu?“

Džon je morao da razmisli. „Deset. Manje-više. Smem li da pitam kako je uvredila veličanstvo?“

Stanis poče da čita deo pisma. „*Medveđe ostrvo ne poznaje drugog kralja sem kralja na Severu, koji se zove STARK.* Desetogodišnja devojčica, kažeš ti, a usuđuje

se da prkosi svom zakonitom kralju.“ Kratko izbrijana brada pružala se poput senke preko njegovih upalnih obraza. „Pazi da te vesti zadržiš za sebe, lorde Snežni. Kardom je uz mene, to je sve što ljudi treba da znaju. Neću da se tvoji ljudi zabavljaju pričama o tome kako me je ovo dete pljunulo.“

„Biće tvoja volja, gospodar.“ Meg Mormont je odjahala na jug s Robom, znao je Džon. Njena najstarija kćerka takođe je stupila u vojsku Mladog Vuka. Čak i da su obe poginule, ledi Meg ima i druge kćeri, od kojih neke imaju svoju decu. Jesu li svi oni stradali s Robom? Ledi Meg bi sigurno ostavila bar jednu od starijih devojaka da upravlja zamkom. Nije shvatao zašto bi Stanisu pisala baš Liana, i morao je da se zapita da li bi detetov odgovor bio drugačiji da je pismo bilo zapečaćeno jezovukom umesto krunisanim jelenom, i da ga je potpisao Džon Stark, gospodar Zimovrela. *Prekasno je sad da razmišljaš o tome. Ti si svoju odluku doneo.*

„Dva puta po dvadeset gavrana sam poslao“, žalio se kralj, „ali ne stižu mi odgovori, sem ćutnje i prkosa. Izraz poštovanja prema kralju dužnost je svakog vernog podanika. A ipak mi svi vazali tvog oca okreću leđa, svi sem Karstarka. Je li Arnolf Karstark jedini častan čovek na čitavom severu?“

Arnolf Karstark je bio stric pokojnog lorda Rikarda. Postavili su ga za kaštelana Kardoma kada je njegov sinovac sa sinovima krenuo na jug s Robom i on je prvi odgovorio kralju Stanisu, po gavranu poslavši izjavu vernosti. *Karstarkovi nemaju izbora*, mogao je Džon da kaže. Rikard Karstark je izdao jezovuka i prolio krv lavova. Jelen je jedina nada Kardoma. „U ovako smutna vremena, svaki častan čovek mora se zapitati gde mu je dužnost. Veličanstvo nije jedini kralj koji zahteva vernost.“

Oglasi se gospa Melisandra. „Reci mi, lorde Snežni... gde su bili ti drugi kraljevi kada su divlji ljudi jurišali na tvoj Zid?“

„Hiljadu liga daleko i gluvi na naše pozive“, odgovori Džon. „To nisam zaboravio, moja gospo. Niti ću. Ali vazali moga oca imaju žene i decu koje moraju da štite i kmetove koji će stradati ako se oni pogrešno opredele. Veličanstvo previše traži od njih. Daj im vremena, pa ćeš dobiti odgovore.“

„Ovakve odgovore?“ Stanis stegnu pesnicu i zgužva Lianino pismo.

„Čak se i na severu ljudi boje srdžbe Tivina Lanistera. Boltone takođe ne valja imati za neprijatelje. Nisu oni slučajno na barjak stavili odranog čoveka. Sever je jahao s Robom, krvario s njim, ginuo za njega. Nahranili su se jadom i smrću, a sada im ti nudiš novu porciju. Kako možeš da ih kriviš ako su uzdržani? Oprosti mi, veličanstvo, ali neki će u tebi videti samo još jednog na propast osuđenog samozvanca.“

„Ako je veličanstvo osuđeno na propast, i tvoja je zemlja osuđena na propast“,

reče gospa Melisandra. „To ne zaboravi, lorde Snežni. Pred tobom stoji jedini i istinski kralj Vesterosa.“

Džon se potrudio da mu lice ostane maska. „Kako ti kažeš, moja gospo.“

Stanis prezrivo frknu. „Trošiš reči kao da je svaka zlatni zmaj. Pitam se koliko si zlata sklonio u stranu?“

„Zlata?“ Jesu li to zmajevi koje crvena žena namerava da probudi? Zmajevi od zlata? „Porezi koje mi prikupljamo u robu su, veličanstvo. Straža je bogata repom ali siromašna novcem.“

„Repa neće umiriti Saladora Sana. Potrebni su mi zlato ili srebro.“

„Za to ti trebaju Bela sidrišta. Taj grad se ne može porediti sa Starigradom ili Kraljevom lukom, ali je ipak prometna luka. Lord Menderli je najbogatiji vazal moga oca.“

„Lord Predebeli da sedne na konja.“ Pismo koje je lord Vimen Manderli poslao iz Belih sidrišta govorilo je o njegovoj starosti i bolesti i malo čemu drugom. Stanis je naredio Džonu da ni o njemu ne progovara.

„Možda bi lord želeo divljanku za ženu“, reče gospa Melisandra. „Je li taj debeli čovek oženjen, lorde Snežni?“

„Njegova gospa je odavno pokojna. Lord Vimen ima dva odrasla sina, i unučice od starijeg. A on jeste predebeo da uzjaše konja, težak je jedno sto pedeset oka. Val ga nikada ne bi prihvatila.“

„Pokušaj bar jednom da mi pružiš odgovor koji će mi se dopasti, lorde Snežni“, progundā kralj.

„Nadao sam se da će ti istina biti po volji, gospodaru. Tvoji ljudi nazivaju Val princezom, ali je za slobodni narod ona samo sestra kraljeve pokojne žene. Ako je prisiliš da se uda za čoveka koga ne želi, najverovatnije će ga zaklati prve bračne noći. Čak i ako prihvati nekog muža, to ne znači da će ga divljani slediti, a ni tebe. Jedini koji može da ih uz tebe veže jeste Mens Rajder.“

„Znam“, reče Stanis nezadovoljno. „Sate sam proveo razgovarajući s njim. On zna mnogo o našem istinskom neprijatelju i ima u njemu lukavstva, to ću ti priznati. Međutim, čak i ako se odrekne krune, i dalje ostaje verolomnik. Dozvoli jednom dezertneru da živi, pa ćeš ohrabriti druge da dezertiraju. Mens Rajder mora na gubilište, po svakom zakonu Sedam kraljevstava.“

„Zakoni se završavaju kod Zida, veličanstvo. Mens bi mogao dobro da ti koristi.“

„I hoće. Spaliću ga pa će sever videti kako se obračunavam s izdajnicima i krivokletnicima. Imam druge ljude da predvode divljane, a imam i Rajderovog sina, ne zaboravi. Pošto otac umre, derište će postati kralj s one strane Zida.“

„Veličanstvo greši.“ *Ništa ti ne znaš, Džone Snežni, govorila je nekad Igrit*, ali je on učio. „Dete nije ništa više princ nego što je Val princeza. Čovek ne postaje kralj s one strane Zida zato što mu je to bio otac.“

„Dobro“, reče Stanis, „pošto neću trpeti druge kraljeve u Vesterosu. Jesi li potpisao darovnicu?“

„Nisam, veličanstvo.“ *A sada počinje. Džon stegnu opečene prste pa ih opusti.* „Previše tražiš.“

„Tražim? Tražio sam od tebe da postaneš gospodar Zimovrela i zaštitnik severa. Ove zamkove zahtevam.“

„Predali smo ti Noćnu utvrdu.“

„Pacove i ruševine. To je cicijaški dar koji darodavca ne košta ništa. I sam tvoj čovek Jarvik kaže da će proći pola godine da se taj zamak dovede u red za ljudski život.“

„Ostale utvrde nisu ništa bolje.“

„To znam. I nije bitno. One su sve što imamo. Duž zida ima devetnaest tvrđava, a ti imaš ljude u samo njih tri. Hoću da svačta od njih ima posadu pre kraja ove godine.“

„S tim se slažem, gospodaru, ali se takođe priča kako nameravaš da te tvrđave predaš svojim vitezovima i gospodarima, da ih drže kao sopstvena sedišta, kao tvoji vazali.“

„Od kraljeva se očekuje da budu široke ruke prema svojim sledbenicima. Zar lord Edard nije svoje kopile ničemu naučio? Mnogi moji vitezovi i lordovi napustili su bogate zemlje i tvrde gradove na jugu. Zar njihova odanost treba da prođe bez nagrade?“

„Ako veličanstvo želi da izgubi sve vazale mog gospodara oca, nema sigurnijeg načina za to nego da južnjačkim lordovima preda severnjačke dvore.“

„Kako da izgubim ljude koje nemam? Ako se sećaš, želeo sam da vratim Zimovrel jednom severnjaku. Sinu Edarda Starka. On mi je bacio tu ponudu u lice.“ Stanis Barateon je s onim što je doživljavao kao uvredu ili nepravdu postupao kao mastif s kosti; glodao ih je do srži.

„Zimovrel bi po pravu trebalo da pripadne mojoj sestri Sansi.“

„Gospi Lanister, hoćeš da kažeš? Zar toliko želiš da vidiš Bauka kako se baškari na sedištu tvoga oca? Jedno ti jamčim, lorde Snežni, to se neće desiti dok sam ja živ.“

Džon je znao da mu se dalja rasprava ne isplati. „Gospodaru, neki tvrde da nameravaš da dodeliš zemlju i zamkove Čegrtavoj Košulji i Magnaru od Tena.“

„Ko ti je to rekao?“

Pričalo se po čitavom Crnom zamku. „Ako moraš da znaš, priču sam čuo od Fili.“

„Ko je *Fili*?“

„Dojilja“, reče gospa Melisandra. „Veličanstvo joj je dalo slobodu kretanja po zamku.“

„Ne da širi priče. Potrebna je zbog sisa a ne zbog jezika. Hoću od nje više mleka a manje priče.“

„Crnom zamku ne trebaju beskorisna usta“, složio se Džon. „Šaljem Fili na jug sledećim brodom iz Morobdije.“

Melisandra dodirnu rubin oko vrata. „Fili doji Dalinog sina kao i svog. Čini mi se okrutno da razdvojiš našeg malog princa od njegovog brata po mleku, moj gospodar.“

A sada pažljivo, veoma pažljivo. „Majčino mleko je jedino što im je zajedničko. Filin sin je krupniji i snažniji. Rita princa i štapa ga, odguruje ga od sise. Otac mu je bio Kraster, svirep i pohlepan čovek i ta se krv jasno vidi.“

Kralj je bio zunjnen. „Mislio sam da je dojilja *kćerka* tog Krastera?“

„I *kćerka* i žena, veličanstvo. Kraster je uzimao sve svoje *kćeri*. Filin sin je plod njihove zajednice.“

„Rođeni *otac* joj je napravio dete?“ Stanis je zvučao preneraženo. „Onda je dobro da je se otarasimo. Neću ovde da trpim takve izopačenosti. Nije ovo Kraljeva luka.“

„Mogu da nađem novu dojilju. Ako ih nema među divljanima, poslaću glas u planinske klanove. Dotle će malom biti dobro i kozje mleko, ako je veličanstvu po volji.“

„Slaba hrana za jednog princa... ali bolja od kurvinskog mleka, da.“ Stanis zadobova prstima po mapi. „Da se sada vratimo na ove tvrđave...“

„Veličanstvo“, reče Džon ledeno učtivo, „ja sam tvojim ljudima dao krov nad glavom i hranio sam ih, što je veoma iscrpio naše zimske zalihe. Obukao sam ih da se ne smrznu.“

Stanis se nije umirio. „Jeste, podelio si svoju usoljenu svinjetinu i ovsenu kašu i bacio si nam nešto crnih krpa da se zagrejemo. Krpa koje bi divljani skinuli s vaših leševa da nisam došao na sever.“

Džon se na to nije osvrnuo. „Dao sam ti krmiva za konje, a pošto se stepenice dovrše, daću ti graditelje za popravku Noćne tvrđave. Čak sam se i složio da ti dozvolim da naseliš divljane u Daru, koj i je za večnost predat Noćnoj straži.“

„Nudiš mi pustare a uskraćuješ mi zamkove neophodne da nagradim svoje lordove i vazale.“

„Noćna straža je sagradila te zamkove...“

„A Noćna straža ih je i napustila.“

„...da bi odbranila Zid“, završi Džon tvrdoglavo, „ne da bi postali sedišta južnjačkih gospodara. Kamenovi tih tvrđava povezani su krvlju i kostima moje davno mrtve braće. Ne mogu da ti ih dam.“

„Ne možeš ili nećeš?“ Žile u kraljevom vratu izbile su, oštre kao mačevi. „Ponudio sam ti ime.“

„Ja, veličanstvo, imam ime.“

„Snežni. Ima li zloslutnijeg imena?“ Stanis dodirnu balčak svog mača. „Šta ti zamišljaš ko si?“

„Stražar na bedemima. Mač u tami.“

„Nemoj tu da mi brbljaš.“ Stanis isuka mač koji je zvao Svetlonosac. „Ovo je tvoj mač u tami.“ Svetlo zaigra uz i niz sečivo, čas crveno, čas žuto, čas narandžasto, bojeći kraljevo lice surovim, jarkim nijansama. „Čak i zelen dečak mora to da vidi. Da nisi slep?“

„Nisam, gospodaru. Slažem se da zamkovi moraju imati posadu.“

„Dečak zapovednik se slaže. Kakva sreća.“

„...sastavljenu od Noćne straže.“

„Nemaš ljude.“

„Onda mi daj ljude, gospodaru. Ja ću obezbediti starešine za svaku napuštenu utvrdu, prekaljene zapovednike koji znaju Zid i zemlje iza, i kako najbolje preživeti zimu što dolazi. Za sve ono što smo ti dali, daj mi ljude za posade. Oklopnike, samostrelce, neiskusne dečake. Prihvaću čak i tvoje ranjenike i bolesnike.“

Stanis se zagledao u njega s nevericom, pa se prodorno nasmeja. „Hrabar jesi, Snežni, to ti priznajem, ali si lud ako pomišljaš da će moji ljudi obući crno.“

„Mogu da nose plašt koje boje žele, ako će se pokoravati mojim starešinama kao što se pokoravaju tvojim.“

Kralj kao da ga nije čuo. „Ja u službi imam vitezove i lordove, izdanke plemenitih kuća, časnih od davnina. Od njih se ne može očekivati da služe pod lovokradicama, seljacima i ubicama.“

Ili kopiladima, gospodaru? „Tvoja desnica je krijumčar.“

„Bio je krijumčar. Za to sam mu skratio prste. Kaži mi da si ti devet stotina devedeset osmi čovek koji zapoveda Noćnom stražom, lorde Snežni. Šta misliš, šta će devet stotina devedeset deveti reći o tim zamkovima? Pogled na tvoju glavu na kocu možda će ga nadahnuti da bude predusretljiviji.“ Kralj položi svetlo sečivo preko mape, duž Zida. Čelik je treperio kao sunce na vodi. „Ti si lord zapovednik samo dokle ja to hoću. Ne bi smeo to da zaboraviš.“

„Ja sam lord zapovednik zato što su me braća izabrala.“ Bilo je jutara kada Džon Snežni nije sasvim verovao u sebe, kada se budio i mislio da to sve mora biti nekakav sumanutu san. *To je kao kad čovek obuče novu odeću, rekao mu je Sem. U početku je čudno, ali kada je neko vreme nosiš, počneš da se navikavaš.*

„Aliser Torn se žali na način tvog izbora i ja moram reći da te pritužbe imaju osnova.“ Mapa se pružala između njih poput bojnog polja, natopljena bojama svetlećeg mača. „Glasove je brojao *slepac* kome je pomagao tvoj debeli drugar. A Slint tvrdi da si izdajnik“

A ko će to bolje znati od Slinta? „Izdajnik bi ti rekao ono što želiš da čuješ pa ti posle zabio nož u leđa. Veličanstvo zna da sam pošteno izabran. Moj otac je uvek govorio da si ti pravedan čovek“ *Pravedan ali surov*, glasile su tačno reči lorda Edarda, ali je Džon smatrao da je bolje to da prećuti.

„Lord Edard mi nije bio prijatelj, ali je umeo da kaže i ponešto pametno. On bi mi dao te zankove.“

Nikada. „Ne mogu da kažem šta bi učinio moj otac. Ja sam položio zakletvu, veličanstvo. Zid je moj.“

„Zasad. Videćemo kako ga držiš.“ Stanis uperi prst u njega. „Zadrži svoje ruševine ako ti toliko znače. Jamčim ti, međutim, ako ostanu prazne po isteku godine, uzeću ih, složio se ti s tim ili ne. A makar li jedna padne pred dušmanima, tvoja glava pada sledeća. Sada izlazi.“

Gospa Melisandra ustade kraj mesta blizu ognjišta. „S tvojom dozvolom, gospodaru, otpratiću lorda Snežnog do njegovih odaja.“

„Zašto? On zna put.“ Stanis im oboma odmahnu da odu. „Radi šta hoćeš. Devane, hrane. Kuvana jaja i limunovu vodu.“

Posle toplote kraljeve odaje spiralno stepenište bilo je ledeno do kosti. „Vetar jača, moja gospo“, upozori stražar Melisandru dok je vraćao Džonu oružje. „Možda bi uzela topliji ogrtač.“

„Mene greje moja vera.“ Crvena žena je poslala sa Džonom niz stepenice. „Počinješ da se dopadaš veličanstvu.“

„Jasno. Samo je dvaput zapretio da će mi odseći glavu.“

Melisandra se nasmeja. „Njegovih ćutnji treba da se plašiš, a ne njegovih reči.“ Kada su iskoracili u dvorište, vetar diže Džonov plašt pa zamahnu na nju. Crvena sveštenica ga odgurnu u stranu pa uhvati Džona ispod ruke. „Možda jesi u pravu za divljanskog kralja. Moliću se Gospodaru svetlosti da me ispravno savetuje. Kada gledam u plamen, vidim kroz kamen i zemlju i nalazim istinu u dušama ljudi. Mogu da razgovaram s davno mrtvim kraljevima i još nerođenom decom, da gledam

godine i godišnja doba kako lete, sve do kraja dana.“

„Tvoje vatre nikada ne greše?“

„Nikada... mada smo mi sveštenici smrtni ljudi i ponekad grešimo, pomešamo ono što *mora* biti s onim što *može* biti.“

Džon je osećao njenu toplotu, čak i kroz vunenu i kožnu odeću. To što su išli ruku pod ruku privlačilo je radoznale poglede. *Noćas će se šaputati u kasarni.* „Ako zaista vidiš sutrašnjicu u svom plamenu, reci mi kada će uslediti novi napad divljana.“ Osloboodio je ruku.

„R'lor nam šalje mudrosti koje sam želi, ali ja ću u vatri potražiti tog čoveka Tormunda.“ Melisandrine crvene usne izviše se u osmeh. „U svojim sam vatrama videla tebe, Džone Snežni.“

„Je li to pretnja, moja gospo? Nameravaš i mene da spališ?“

„Pogrešno si me razumeo.“ Pogledala ga je kao da ga procenjuje. „Bojim se da ti je od mene nelagodno, lorde Snežni.“

Džon to nije poricao. „Zid nije mesto za ženu.“

„Grešiš. Sanjala sam tvoj Zid, Džone Snežni. Velika je bila veština koja ga je podigla a velike su čini zarobljene ispod leda. Hodamo ispod jedne od osovina sveta.“ Melisandra se zagleda naviše u njega, a dah joj je bio topla vlažna izmaglica u vazduhu. „Ovo je moje mesto koliko i tvoje a uskoro ću ti možda silno zatrebati. Ne odbijaj moje prijateljstvo, Džone. Videla sam te u oluji, u velikoj nevolji, okruženog neprijateljima sa svih strana. Imaš mnogo neprijatelja. Da ti kažem njihova imena?“

„Znam njihova imena.“

„Ne budi tako siguran.“ Rubin na Melisandrinom grlu crveno je sijao. „Ne smeš se bojati neprijatelja koji te kunu u lice, već onih koji ti se osmehuju kada gledaš a oštre noževe za čas kada im okreneš leđa. Bilo bi ti dobro da držiš vuka uza se. Led vidim, a i bodeže u tami. Smrznutu krv, tvrdu i crvenu, i go čelik. Bilo je veoma hladno.“

„Na Zidu je uvek hladno.“

„Smatraš da je tako?“

„Znam da je tako, moja gospo.“

„Onda ne znaš ništa, Džone Snežni“, prošaputa ona.

BREN

Je l' ima još mnogo?

Bren nikada nije zaista izgovorio te reči, ali su mu često bile na usnama dok je njihova odrpana družina sporo išla kroz šumu prastarih hrastova i visokih sivozelenih strazarika, kraj sumornih vojničkih borova i golih smeđih kestena. *Jesmo li blizu?*, pitao bi se dečak dok se Hodor pentrao kamenitim obronkom ili spuštao nekom mračnom urvinom gde su nanosi prljavog snega pucketali pod stopalima. *Još koliko dugo?*, mislio bi dok je veliki los pljuskao kroz napola zaleđen potok *Je l' daleko? Mnogo je hladno. Gde je trooka vrana?*

Ljuljajući se u platenoj korpi na Hodorovim leđima, dečak se pogrbio i sagnuo glavu kada je krupni konjušar prošao ispod hrastove grane. Sneg je ponovo padao, mokar i težak Hodor je hodao s jednim okom zatvorenim, gusta smeđa brada bila mu je ućebana i zamrznuta, ledenjače su mu visile s krajeva gustih brkova. Jedna ruka u rukavici još je stezala zardali gvozdeni mač koji je uzео iz kripe podno Zimovrela, i s vremena na vreme bi njime ošinio granu i rasuo sneg kroz vazduh. „Hod-d-d-dor“, mrmljao je a zubi su mu cvokotali.

Zvuk je čudno prijao. Bren i njegovi saputnici prekratili su put od Zimovrela do Zida razgovorom i pripovedanjem, ali ovde je bilo drugačije. Čak je i Hodor to osetio. Njegovi *hodori* čuli su se ređe nego južno od Zida. U ovoj šumi bilo je tišine kakvu Bren nikada ranije nije spoznao. Pre nego što je počeo sneg, severac bi zavijorio oko njih a oblaci mrtvog smeđeg lišća digli bi se sa zemlje uz tih šušlav zvuk koji ga je podsećao na žohare što mile po ostavi, ali je sada lišće bilo skriveno belim pokrivačem. S vremena na vreme nebom bi proleteo gavran, velikim crnim krilima mlateći po hladnom vazduhu. Sem toga, svetom je vladao muk.

Odmah ispred, los je oborene glave vijugao između smetova, ogromnih rogova okovanih ledom. Izvidnik je sedeo na njegovim širokim leđima, namrgođen i nem. *Hladnoruki* je bilo ime koje mu je nadenuo debeli momak Sem, jer mada je izvidnikovo lice bilo bledo, šake su mu bile crne i tvrde kao gvozdje, i kao gvozdje hladne. Telo mu je bilo umotano u slojeve vune, kože i verižnjače, lice zaklonjeno senkom kapuljače i crnim vunenim šalom obmotanim oko donje polovine.

Iza izvidnika, Mira Rid je obrglila brata, da ga toplotom svog tela zašiti od vetra i hladnoće. Korica od smrznutih slina nastala je ispod Džodženovog nosa i on bi se s vremena na vreme silno stresao. *Izgleda tako sitan*, pomisli Bren dok ga je gledao kako se ljulja. *Sada izgleda sitniji od mene, a i slabiji, a ja sam bogalji.*

Leto je stupao na začelju njihove male družine. Šumski vazduh mrznuo je dah jezovuku dok je tiho gazio za njima, i dalje hramljući od strele koja ga je pogodila kod Kraljičine krune. Bren je osećao bol stare rane kada god bi ušao u kožu velikog vuka. U poslednje vreme je Bren češće bio u Letovom telu nego u svom; vuk je osećao oštricu hladnoće uprkos debelom krznu, ali je video dalje, čuo bolje i njušio više od dečaka u korpi, umotanog kao beba u pelene.

U drugim prilikama, kada bi mu dojadilo da bude vuk, Bren je ulazio u Hodorovu kožu. Nežni džin bi zajecao kada bi ga osetio, pa bi mlatarao glavom levo-desno, ali ne onako silno kao prvi put, tamo kod Kraljičine krune. *Zna da sam to ja, voleo je dečak da govori sebi. Do sada se već navikao na mene.* Pa ipak, nikada se nije osećao dobro u Hodorovoj koži. Ogromni konjušar nikada nije shvatao šta se dešava i Bren je u grlu osećao strah. Bolje je bilo u Letu. *Ja sam on, a on je ja. Oseća ono što ja osećam.*

Bren je ponekad osećao jezovuku kako njuši za losom i pita se bi li mogao da obori tu veliku životinju. Leto je u Zimovrelu navikao na konje, ali je ovo bio los a losovi su lovina. Jezovuk je naslućivao toplu krv kako kola pod čupavom losovom kožom. Sam miris bio je dovoljan da mu bale pocure iz čeljusti a tada bi i Brenu pljuvačka pošla na usta od pomisli na zanosno, tamno meso.

Gavran zakrešta s obližnjeg hrasta i Bren začu zvuk krila kada druga ptica dolete pored njega. Po danu bi samo pet-šest gavranova ostajalo uz njih, skakućući s grane na granu ili se vozeći na losovim rogovima. Ostatak jata odleteo bi napred ili se zadržao pozadi. Po zalasku sunca su se međutim vraćali, spuštali se s neba na krilima crnim kao noć sve dok gusto ne prekriju svaku granu svakog drveta u blizini. Neki bi odleteli do izvidnika da mu šapuću, i Brenu se činilo da on razume njihovo kreštanje i graktanje. *Oni su njegove oči i uši. Oni izviđaju za njega i javljaju mu o opasnostima ispred i pozadi.*

Kao sada. Los iznenada stade i izvidnik okretno skoči s njegovih leđa pa se dočeka u sneg dubok do kolena. Leto zareža na njega a krzno mu se nakostreši. Jezovuku se nije dopadalo kako Hladnoruki miriše. *Mrtvo meso, hladna krv, zadah truleži. I hladnoća. Hladnoća iznad svega.*

„Šta je?“ upita Mira.

„Iza nas“, reče Hladnoruki, glasa prigušenog crnim šalom preko nosa i usta.

„Vukovi?“, upita Bren. Danima su već znali da ih prate. Svake noći su čuli žalobno zavijanje čopora i svake noći su vukovi bili malo bliže. *Lovci, i to gladni lovci. Namirisali su koliko smo slabi.* Bren se često budio uzrhtao satima pre zore i osluškivao kako se dozivaju u daljini dok je čekao da se sunce rodi. *Ako ima vukova*

mora biti i plena, mislio je tada, sve dok mu nije svanulo da su plen *oni*.

Izvidnik odmahnu glavom. „Ljudi. Vukovi se još drže podalje. Ovi ljudi nisu toliko stidljivi.“

Mira Rid zbaci kapuljaču. Molar sneg koji ju je pokrivaio pade na zemlju uz tih, tup zvuk „Koliko ljudi? Ko su oni?“

„Neprijatelji. Ja ću se postarati za njih.“

„Idem ja s tobom.“

„Ostaćeš ovde. Dečak mora biti zaštićen. Napred je jezero, čvrsto zaleđeno. Kada naidete na njega, skrenite na sever i pratite obalu. Doći ćete do ribarskog sela. Tu se sakrijte dok vas ne pristignem.“

Bren je mislio da će se Mira buniti, ali je onda njen brat rekao: „Poslušaj ga. On poznaje ovu zemlju.“ Džodženove oči bile su tamnozeleno, boje mahovine, ali otežale od umora koji Bren u njima nikada ranije nije video. *Mali deka*. Južno od Zida, dečak iz močvara delovao je previše mudro za svoje godine, ali ovde na severu bio je izgubljen i uplašen kao i svi ostali. Svejedno, Mira bi ga uvek poslušala.

To je važno i dalje. Hladnoruki nestade između stabala, putem kojim su došli, a četiri gavrana odlepršase za njim. Mira ga je gledala kako odlazi, obraza rumenih od hladnoće, daha koji joj je u oblacima izbijao iz nozdrva. Vratila je kapuljaču na glavu, gurnula losa i njihov se put nastavio. Pre nego što su prešli dvadeset koraka, međutim, okrenula se da pogleda iza pa je rekla: „*Ljudi*, kaže on. Kakvi to ljudi? Misli li na divljane? Zašto neće da kaže?“

„Rekao je da će otići da se postara za njih“, reče Bren.

„*Rekao* je, jeste. Rekao je i da će nas odvesti do trooke vrane. Ona reka koju smo jutros pregazili ista je reka koju smo pregazili pre četiri dana, kunem vam se. Vrtimo se ukруг.“

„Reke skreću i vijugaju“, reče Bren nesigurno, „a gde ima jezera i brda, mora se ići okolo.“

„Previše idemo *okolo*“, bila je uporna Mira, „i ima previše tajni. Ne sviđa mi se ovo. Ne sviđa mi se *on*. I ne verujem mu. Dovoljno su loše i same te njegove šake. Krije lice i neće da kaže kako se zove. Ko je on? *Šta* je on? Svako može da se ogrne crnim plaštom. Svaki čovek i svako *stvorenje*. Ne jede, nikada ne pije, kao da ne oseća hladnoću.“

Istina. Bren se bojava da o tome govori, ali je i on primetio. Kad bi našli sklonište da prenoće, Hodor i Ridovi su se zbijali zbog toplote, ali se izvidnik držao podalje. Ponekad bi Hladnoruki sklopio oči, ali je Bren mislio da ne spava. A bilo je tu još nešto...

„Šal.“ Bren se s nelagodom osvrnu, ali u blizini nije bilo gavrana. Sve velike crne ptice ostavile su ih kad i izvidnik Niko nije prisluškivao. Svejedno, govorio je tiho. „Šal preko njegovih usta, nikada se ne zaledi, kao Hodorova brada. Čak ni kada priča.“

Mira ga prodorno pogleda. „U pravu si. Nikada nismo videli njegov dah, je li tako?“

„Nismo.“ Beli oblačić pratio je svaki Hodorov *hodor*. Kada su Džodžen i njegova sestra govorili, i njihove su reči bile vidljive. Čak je i los širio toplu maglu vazduhom dok je disao.

„Ako on ne diše...“

Bren shvati da se priseća priča koje mu je Stara Nen pričala kada je bio mali. S *one strane Zida žive čudovišta, džinovi i aveti, senke što se šunjaju i mrtvi što hodaju*, govorila je, ušuškavajući ga ispod grubog vunenog čebeta, *ali oni ne mogu proći sve dok snažni Zid stoji i dok su ljudi Noćne straže verni. Spavaj sada, mali moj Brendone, malo moje dete, i lepo sanjaj. Ovde čudovišta nema*. Izvidnik je na sebi imao crno Noćne straže, ali šta ako on uopšte nije čovek? Šta ako je neko čudovište, ako ih vodi kod drugih čudovišta da ih prožderu?

„Izvidnik je spasio Sema i devojkicu od utvara“, reče Bren, oklevajući, „a mene vodi kod trooke vrane.“

„Zašto ta trooka vrana ne dođe nama? Zašto *ona* nije došla kod Zida? Vrane imaju krila. Moj brat je svakog dana sve slabiji. Koliko ćemo još izdržati ovako?“

Džodžen se nakašlja. „Sve dokne stignemo.“

Nedugo zatim su naišli na jezero, pa su skrenuli na sever kao što im je izvidnik rekao. To je bio lakši deo.

Voda je bila zaleđena a sneg je padoo toliko dana da je Bren izgubio račun o njima, tako da se jezero pretvorilo u ogromnu belu pustoš. Tamo gde je led bio ravan a zemlja neravna bilo je lako ići, ali na mestima gde je vetar odgurao sneg na litice ponekad je bilo teško odrediti gde se završava jezero a počinje obala. Čak ni drveće nije bilo pouzdan vodič kao što su se nadali, pošto je na jezeru bilo šumovitih ostrva, a i prostranih oblasti na kopnu gde drveće nije raslo.

Los je išao kud poželi, ne obazirući se na želje Mire i Džodžena koji su ga jahali. Uglavnom se držao ispod drveća, ali tamo gde je obala skretala na zapad išao je neposrednijim putem preko zaleđenog jezera, probijajući se kroz smetove više od Brena dok mu je led pucketao pod kopitima. Tu je vetar bio jači, ledeni severac koji je zavijao preko jezera, prosecao kroz sve slojeve vune i kože i terao ih da drhte. Kada im je duvao u lice, bacao im je sneg u oči, pa su bili kao slepi.

Sati prodoše nemo. Senke počeše da se šunjaju napred među stablima, dugački prsti sutona. Tama je na tako dalekom severu rano stizala. Bren je počeo da se užasava njenog dolaska. Svaki dan se činio kraći od prethodnog, a ako su dani bili hladni, noći su bile svirepe.

Mira ih ponovo zaustavi. „Do sada je trebalo da naiđemo na selo.“ Glas joj je zvučao prigušeno i čudno.

„Možda smo ga prošli?“ upita Bren.

„Nadam se da nismo. Moramo da nađemo sklonište pre mraka.“

Bila je u pravu. Džodženu su usne pomodrile, Mirini obrazi su postali tamnocrveni. I Brenu je lice utrulo. Hodorova brada bila je od čistog leda. Sneg mu je oblepio noge gotovo do kolena i Bren je ne jednom osetio kako mu kolena klecaju. Niko nije jakkao Hodor, niko. Ako čaki njega ta ogromna snaga izdaje...

„Leto može da nađe selo“, reče Bren iznenada, a reči mu zamagliše vazduh. Nije sačekao da čuje šta će Mira reći, već je sklopio oči i pustio da odleti iz svog slomljenog tela.

Kada je kliznuo u kožu Leta, mrtva šuma iznenada ožive. Tamo gde je ranije bila tišina, sada je čuo: vetar u drveću, Hodorovo disanje, losa kako rije po zemlji u potrazi za hranom. Poznati mirisi ispuniše mu nozdrve: vlažno lišće i mrtva trava, trulo telo veverice koja se raspada u žbunju, kisel smrad ljudskog znoja, teški zadah losa. *Hrana. Meso.* Los je osetio njegovo zanimanje. Okrenuo je glavu ka jezovuku, oprezan, pa je spustio velike rogove.

On nije plen, prošaputa dečakzveri s koj om je delio kožu. Pusti ga. Trči.

Leto potrča. Pojurio je preko jezera a sneg mu je prštao ispod šapa. Drveće je stajalo rame uz rame, kao ljudi u borbenom poretka, svi ogrnuti u belo. Preko korenja i stenja jezovuk je leteo, kroz smet starog snega, tako da je kora popucala pod njegovom težinom. Šape mu postadoše mokre i hladne. Sledeće brdo bilo je obraslo borovima i vazduh ispuni oštar miris njihovih iglica. Pošto je stigao do vrha, okrenuo se ukруг, njušeći, pa je digao glavu i stao da zavija.

Mirisi su bili tu. Ljudski mirisi.

Pepeo, pomisli Bren, star i slabašan miris, ali pepeo. Bio je to miris spaljenog drveta, čađi i uglja. Mrtva vatra.

Otresao je sneg sa njuške. Vetar je duvao u naletima, tako da je miris bilo teško pratiti. Vuk se okrenu ovamo pa onamo, sve vreme njušeći. Svuda okolo bili su nanosi snega i visoko drveće odeveno u belo. Vuk pusti da mu jezik ispadne između zuba. Okusio je ledeni vazduh a dah mu se maglio dok su mu se pahulje otapale na jeziku. Kada je otkasao ka mirisu, Hodor smesta tromo potrča za njim. Losu je

trebalo duže da odluči, tako da se Bren protiv volje vrati u svoje telo i reče: „Tamo. Pratite Leto. Namirisao ga je.“

Kada je prvi krajičak mladog meseca provirio kroz oblake, napokon su naišli na selo kraj jezera. Gotovo da su prošli skroz kroz njega. Gledano s leđa, selo se nije razlikovalo od desetak sličnih mesta na obali. Zatrpane smetovima, okrugle kamene kuće lako su mogle biti stenje, brežuljci ili pala stabla, kao ono od koga je Džodžen juče greškom pomislio da je kuća, sve dok nisu počeli da kopaju i otkrili samo slomljene grane i trulo drvo.

Selo je bilo prazno, divljani koji su nekada u njemu živeli napustili su ga, isto kao i sva sela kroz koja su prošli. Neka su bila spaljena, kao da su žitelji želeli da budu sigurni da se ne mogu vratiti, ali je ovo vatra pošteđela. Ispod snega našli su desetak koliba i dugačku dvoranu s krovom od busenja i debelim zidovima od grubo tesanih debala.

„Bar ćemo se skloniti s vetra“, reče Bren.

„Hodor“, reče Hodor.

Mira sjaha s losa. Zajedno s bratom spustila je Brena iz pletene korpe. „Možda su divljani ostavili nešto za jelo“, reče.

To se pokazalo kao uzaludna nada. U dugačkoj dvorani našli su pepeo, pod od nabijene zemlje, hladnoću koja se zavlačila duboko u kosti. Imali su, ipak bar krov nad glavom i zidove od oblica da ih zaštite od vetra. Nedaleko je tekao potok pod ledenom korom. Los je morao da je probije kopitom da se napije. Pošto su se Bren, Džodžen i Hodor smestili, Mira im je donela komade leda da sisaju. Otopljena voda bila je tako ledena da se Bren stresao.

Leto nije ušao za njima u dvoranu. Bren je osećao glad velikog vuka, senku sopstvene gladi. „Idi i lovi“, rekao mu je, „ali ne diraj losa.“ Nešto je u njemu želelo da i on pođe u lov. Možda kasnije i hoće.

Za večeru su imali šaku žira, samlevenu u kašu, tako gorku da se Bren zagrcnuo dok ju je gutao. Džodžen Rid nije čak ni pokušao. Bio je mlađi i slabiji od sestre, i svakog dana postajalo mu je sve gore.

„Džodžene, moraš da jedeš“, rekla mu je Mira.

„Kasnije. Sada hoću samo da se odmorim.“ Džodžen joj se bledo osmehnu. „Ovo nije dan moje smrti, sestro. Jamčim ti.“

„Zamalo da si pao s losa.“

„Ali nisam. Hladno mi je i gladan sam, to je sve.“

„Onda jedi.“

„Mrvljeni žir? Stomak me boli ali će od toga biti samo gore. Ostavi me na miru,

sestro. Sanjam o pečenim pilićima.“

„Snovi te neće održati u životu. Čakni zelensnovi.“

„Snovi su ono što imamo.“

Jedino što imamo. Poslednju hranu koju su doneli s juga potrošili su pre deset dana. Od tada ih je glad pratila u stopu i danju i noću. Čak ni Leto nije u ovim šumama uspevao da nađe divljač. Živeli su na mrvljenom žiru i sirovoj ribi. Šuma je bila puna zaleđenih potoka i hladnih crnih jezera, a Mira je s trozupcem za žabe bila jednako vešt ribolovac kao većina ljudi s udicom. Nekih dana usne su joj bile modre od studeni kada bi im se vratila s ulovom što se praćaka na kracima trozupca. Mira je međutim poslednji put ulovila ribu pre tri dana. Brenu je stomak bio tako prazan da je to moglo biti i pre tri godine.

Pošto su nekako progutali skromnu večeru, Mira se naslonila na zid i počela brusom da oštri bodež. Hodor je čučao pored vrata, ljuljajući se napred-nazad i mrmljajući: „Hodor, hodor, hodor.“

Bren je sklopio oči. Bilo je prehladno da razgovaraju, a nisu se usuđivali da upale vatru. Hladnoruki ih je na to upozorio. *Ove šume nisu puste kao što mislite*, bio je rekao. *Ne možete znati šta svetlost može da prizove iz tame*. Od te uspomene se stresao, uprkos toploti Hodora kraj sebe.

San nije dolazio, nije mogao da dođe. Umesto toga tu je bio vetar, surova hladnoća, mesečina na snegu i vatra. Ponovo je bio u Letu, mnogo liga daleko, a noć je smrdela na krv. Miris je bio jak *Plen, i to ne daleko*. Meso će još biti toplo. Bale mu pcuriše između zuba kada se glad probudi u njemu. *Nije los. Nije jelen. Ne ovo*.

Jezvuk krenu ka mesu, vitka siva senka što jezdi od stabla do stabla, kroz jezerca mesečine i preko snežnih brežuljaka. Vetar je naletao oko njega, menjao pravac. Izgubio je miris, našao ga, onda ga ponovo izgubio. Dok ga je opet tražio, uši mu se načuljše od dalekog zvuka.

Vuk, znao je smesta. Leto poče da se šunja ka zvuku, sada oprezan. Uskoro se miris krvi vratio, ali sada je bilo i drugih mirisa: mokraća i mrtva koža, ptičji izmet, perje i vuk, vuk, vuk. *Čopor*. Moraće da se bori za meso.

I oni su nanjušili njega. Dok je izranjao iz tame drveća na krvavi proplanak posmatrali su ga. Ženka je glodala kožnu čizmu u kojoj je još bilo pola noge, ali ju je ispustila kada se on približio. Vođa čopora, stari mužjak sede njuške i ćoravog oka, istupio je da ga dočeka, režeći, ogoljenih zuba. Iza njega je mlađi mužjak takođe pokazao očnjake.

Jezvukove blede žute oči upijale su prizore oko njih. Gnezdo od drobi vijugalo je kroz žunje, zamršeno oko grana. Para se dizala iz otvorenog trbuha, bogata od

mirisa krvi i mesa. Glava je nemo zurila u rogati mesec, obraza rastrgnutih do krvave kosti, s jamama umesto očiju, s vratom koji se završavao u razderanom patrljku. Lokva smrznute krvi, što sija crveno i crno.

Ljudi. Njihov smrad je ispunio svet. Živih ih je bilo kao prstiju na čovekovoj šapi, ali sada nije ostao nijedan. *Mrtvi. Gotovi. Meso.* S plaštovima i ogrtačima, nekada, ali su im sada vukovi iskidali odeću na komadiće u mahnitaj želji da dopru do mesa. Oni koji su još imali lica imali su guste brade okovane ledom i zaleđenom slinom. Sneg što je padao počinjao je da prekriva ono što je od njih ostalo, tako bledo naspram crnine poderanih plaštova i čakšira. *Crnine.*

Mnogo liga daleko, dečak se nelagodno promeškolji.

Crnina. Noćna straža. Bili su Noćna straža.

Jezovuku je bilo svejedno. Oni su meso. On je gladan.

Oči tri vuka žuto su sijale. Jezovuk je mahnuo glavom levo-desno, nozdrve su mu se širile, a onda je otkrio očnjake i zarezao. Mlađi mužjak se povuče. Jednooki vuk je međutim odgovorio režanjem i pomerio se da mu spreči pristup. *Voda. Ne boji me se iako sam dvaput veći.*

Pogledi im se susretoše.

Varga!

Onda jurnuše jedan na drugoga, vuk i jezovuk, i više nije bilo vremena za misli. Svet se sveo na zub i kandžu, sneg je leteo dok su se kotrljali i vrteli i grabili jedan drugoga, dok su drugi vukovi režali i poskakivali oko njih. Čeljust mu se stegnu oko ućebanog krzna klizavog od mraza, oko noge tanke kao suvi štap, ali ga jednooki vuk zagreba po stomaku i oslobodi se, otkotrlja se i ponovo se baci na njega. Žuti očnjaci mu zgrabiše vrat, ali on otrese svog starog sivog srodnika kao što bi otresao pacova, pa jurnu na njega i obori ga. Kotrljajući se, kidajući, ritajući, borili su se sve dok obojica nisu bili izranjavljeni i dok nova krv nije išarala sneg oko njih. Na kraju je stari jednooki vuk legao i otkrio trbuh. Jezovuk još dvaput škljocnu zubima na njega, omirisa mu stražnjicu pa diže nogu iznad njega.

Još nekoliko puta škljocnu čeljustima i zareža radi upozorenja, pa se i ženka i drugi mužjak pokoriše. Čopor je bio njegov.

Kao i plen. Išao je od čoveka do čoveka, njuškajući, pre nego što se zaustavio kod najvećeg, stvorenja bez lica koje je u jednoj ruci stezalo gvožđe. Druge ruke nije bilo, otkinuta je bila ispod šake, a patrljak je bio vezan kožom. Krv je gusto i tromo tekla iz rasećenog vrata. Vukju je laptao jezikom, olizao smrskani nos i prazne očne duplje, pa je zario njušku u vrat i rastrgao ga, gutajući zalogaj slatkog mesa. Ništa u njegovom životu nije bilo ni izbliza tako ukusno.

Pošto je završio s tim, prešao je na sledećeg, pa je proždrao najbolje zalogaje i tog čoveka. Gavranovi su ga gledali s drveća, čučali su tamnooki i nemi na granama dok je oko njih padao sneg. Drugi vukovi su jeli ono što je ostavio; prvo stari mužjak, pa ženka, onda drugi mužjak. Sada su bili njegovi. Bili su čopor.

Ne, prošaputa dečak, mi imamo drugi čopor. Ledi je mrtva a možda i Sivi Vetar, ali Čupavko, Nimerija i Duh su još negde. Sećaš se Duha?

Sneg što pada i vukovi što jedu počеше da blede. Toplota mu nalete na lice, prijatna kao majčini poljupci. *Vatra*, pomisli on, *dim*. Nos mu se trznu na miris pečenog mesa. Onda šuma nestade i opet je bio u dugačkoj dvorani, u svom slomljenom telu. Zurio je u vatru. Mira Rid je okretala komad sirovog crvenog mesa iznad vatre, tako da je čađavilo i cvrčalo. „Taman na vreme“, rekla je. Bren je protrljao oči pa se izmignoljio iza zid da sedne. „Zamalo da prespavaš večeru. Izvidnik je našao krmaču.“

Iza nje je Hodor radosno kidao komad vrelog čađavog mesa dok su mu krv i mast curili u bradu. Pramičci dima dizali su mu se između prstiju. „Hodor“, mumlao je između zalogaja, „hodor, hodor.“ Mač mu je ležao na zemljanom podu. Džodžen Rid je grickao svoj komad sitnim zalogajima, žvaćući svaki zalogaj mesa desetine puta pre nego što bi progutao.

Izvidnik je ubio svinju. Hladnoruki je stajao pored vrata, s gavranom na ruci. Obojica su zurila u vatru. Odrazi plamena sijali su u četiri crna oka. *On ne jede, prisetio se Bren, i boji se plamena.*

„Rekao si da ne palimo vatru“, podsetio je izvidnika.

„Ovi zidovi će sakriti svetlo, a zora je blizu. Uskoro ponovo krećemo.“

„Šta se desilo s ljudima? Dušmanima iza nas?“

„Neće ti zadavati muke.“

„Ko su bili? Divljani?“

Mira okrenu meso da se ispeče s druge strane. Hodor je žvakao i gutao, srećno mumlajući sebi u bradu. Samo je Džodžen izgledao svestan šta se događa dok je Hladnoruki okretao glavu da se zagleda u Brena. „Bili su dušmani.“

Ljudi Noćne straže. „Ti si ih ubio. Ti i gavranovi. Lica su im bila iskidana a oči iskjuvane.“ Hladnoruki nije porekao. „Oni su bili tvoja braća. Video sam. Vukovi su im iskidali odeću, ali sam svejedno znao. Plaštovi su im bili crni. Kao tvoje ruke.“ Hladnoruki nije rekao ništa. „Ko si ti? Zašto su ti ruke crne?“

Izvidnik je proučavao svoje šake kao da ih dotle nije primetio. „Kada jednom srce prestane da kuca, čovekova krv skuplja se u udovima, gde se zgusne i usiri.“ Glas mu je čegrtao u grlu, koliko god bio tanak i suv. „Šake i stopala mu oteknu i pocrne kao

krvavica. Ostalo na njemu pobeli kao kreč.“

Mira Rid ustade, držeći trozubac za žabe na čijem je kraju još bio nabijen komad zadimljenog mesa. „Pokaži nam lice.“

Izvidnik se ne pomeri.

„On je mrtav.“ Bren oseti žuč u grlu. „Mira, on je neki mrtav stvor. Čudovišta ne mogu da prođu dokle god Zid stoji i dokle god je Noćna straža verna, tako je govorila Stara Nen. On je došao po nas do Zida, ali nije mogao da prođe. Umesto toga je poslao Sema, s onom divljankom.“

Mirina šaka se steže oko koplja za žabe. „Ko te je poslao? Ko je ta trooka vrana?“

„Prijatelj. Sanjalac, čarobnjak nazovite ga kako želite. Poslednji zelenovid.“ Drvena vrata se uz tresak otvoriše. Napolju je zavijao noćni vetar, surov i crn. Stabla su bila puna gavranova koji su kreštali. Hladnoruki se nije pomerao.

„Čudovište“, reče Bren.

Izvidnik pogleda Brena kao da ovi drugi ni ne postoje. „Tvoje čudovište, Brendone Stark“

„*Tvoje*“, ponovi gavran s njegovog ramena. Napolju su gavranovi u drveću prihvatili poklič, sve dok šuma nije odjekivala od ubilačke pesme: „*Tvoje, tvoje, tvoje.*“

„Džodžene, jesi li sanjao ovo?“, upita Mira brata. „Ko je on? Šta je on? Šta ćemo sada?“

„Ići ćemo s izvidnikom“, reče Džodžen. „Miro, predaleko smo došli da sada okrenemo nazad. Nikada se nećemo vratiti do Zida živi. Idemo s Brenovim čudovištem, ili ćemo umreti.“

TIRION

Izašli su iz Pentosa na Kapiju zore, mada Tirion Lanister zoru nije video. „Biće kao da nikada nisi ni došao u Pentos, mali moj prijatelju“, obećao je magister Ilirio dok je navlačio purpurne somotske zastore na nosiljci. „Niko te ne sme videti da izlaziš iz grada, kao što te niko nije video da ulaziš.“

„Niko sem mornara koji su me nabili u ono bure, malog od palube koji je za mnom čistio, devojke koju si poslao da mi greje krevet i one pegave izdajnice pralje. Oh, i ovih tvojih stražara. Ako im zajedno s jajima nisi uzeo i mozak, znaju da unutra nisi sam.“ Nosiljka je visila na osam divovskih teglećih konja, o debelom kožnom remenju. Četiri evnuha koračala su pored konja, po dvojica sa svake strane, a još ih je stupalo iza da čuvaju povorku s prtljagom.

„Neokaljani ne pričaju“, uveravao ga je Ilirio. „A galija koja te je dopremila upravo je na putu za Ašai. Vratice se tek za dve godine, ako mora budu milostiva. Što se mog domaćinstva tiče, oni me mnogo vole. Niko me neće izdati.“

Uživaj u toj misli, moj debeli prijatelju. Jednog dana ćemo ti te reči uklesati na kriptu. „Trebalo bi da smo mi na toj galiji“, reče kepec. „Najbrži put za Volantis je morem.“

„More je opasno“, odgovori Ilirio. „Jesen je doba s mnogo oluja a gusari još imaju uporišta na Stepenicama odakle napadaju pošten svet. Nikako ne bi valjalo da moj mali prijatelj padne takvima u ruke.“

„Gusara ima i na Rojni.“

„Rečnih gusara.“ Torbar zevnu, pokrivši usta nadlanicom. „Kapetani žohari što mile za mrvicama.“

„Čuju se priče i o kamenim ljudima.“

„Oni jesu stvarni, sirota prokleta stvorenja. Ali zašto da pričamo o njima? Dan je isuviše lep za to. Uskoro ćemo videti Rojnu, i tu ćeš se otarasiti Ilirija i njegove stomačine. Dotle, da pijemo i sanjarimo. Imamo slatkog vina i slanih đakonija da u njima uživamo. Zašto se baviti bolešću i smrću?“

Stvarno, zašto? Tirion ponovo ču okidanje samostrela, pa se zamisli. Nosiljka se njihala levo-desno, umirujućim pokretima od kojih se osećao kao dete koje majka u naručju uljuljkuje u san. *Kao da ja znam kakav je to osećaj.* Sedeo je na svilenim jastucima punjenim guščjim perjem. Zidovi od purpurnog somota spajali su se u zasvođeni krov, tako da je unutra bilo prijatno toplo uprkos jesenjoj hladnoći napolja.

Povorka mazgi prođe mimo njih, natovarena kovčezima, buradima i korpama

punim đakonija da gospodar torbar slučajno ne ogladni. Tog su jutra grickali začinjene kobasice i zahvali ih tamnim pivom od bobica. Pihtije od jegulja i dornsko crno ispunili su im popodne. Predveče je bilo seckane šunke, kuvanih jaja i pečenih ševa punjenih belim i crnim lukom, sa svetlim pivom i mirskim vatrenim vinima, da pomognu varenje. Nosiljka je međutim bila spora koliko i udobna i kepec je uskoro shvatio da mu nestrpljenje ne da mira.

„Za koliko dana ćemo stići do reke?“ pitao je Ilirija te večeri. „Ako ovako nastavimo, zmajevi tvoje kraljice biće veći od Egonovih troje pre nego što ih ugledam.“

„Kamo sreće. Veliki zmaj je strašniji od maloga.“ Magister slegnu ramenima. „Koliko god bi mi pričiniło zadovoljstvo da u Volantisu poželim dobrodošlicu kraljici Deneris, moram to prepustiti tebi i Grifu. Ja joj najbolje služim u Pentosu, gde pripremam teren za njen povratak. Dokle god sam s tobom, međutim... pa, jedan debeli starac mora da ima poneko zadovoljstvo u životu, da? Hajde, popij čašu vina.“

„Reci mi“, kaza Tirion dok je pio, „zašto bijednom pentoskom magisteru pucaó prsluk za to ko u Vesterosu nosi krunu na glavi? Gde je tvoja dobit u ovom poduhvatu, moj gospodar?“

Debeli potapka mast sa usana. „Ja sam star čovek, umoran od ovog sveta i njegovih verolomstava. Zar je toliko čudno što želim da učinim nešto dobro pre nego što mi kućne čas, da pomognem umilnoj mladoj devojci da dođe do onoga što joj po rođenju pripada?“

A sad ćeš mi ponuditi magični oklop i zamak u Valiriji. „Ako je Deneris tek umilna mlada devojka, onda će je Gvozdeni presto iseći u umilne mlade komadiće.“

„Ništa se ti ne boj, mali moj prijatelju. Njenim venama teče krv Egona Zmaja.“

Kao i krv Egona Bezvrednog, Megora Okrutnog i Budaline Belora. „Pričaj mi još o njoj.“

Debeli je postao setan. „Deneris je bila skoro dete kada mi je došla, a ipak lepša i od moje druge žene, tako lepa da sam došao u iskušenje da je uzmem za sebe. Međutim bila je tako strašljivo, usplahireno stvorenje da sam znao kako neću naći sreće u postelji s njom. Umesto toga sam pozvao naložnicu pa je žustro jebao, sve dok me ta ludost nije prošla. Ako ćemo iskreno, mislio sam da Deneris neće dugo opstati među gospodarima konja.“

„To te nije sprečilo da je prodaš kalu Drogu...“

„Dotraci ne kupuju i ne prodaju. Pre ćemo reći da ju je njen brat Viseris dao Drogu da bi stekao kalovo prijateljstvo. Tašt mladić, i pohlepan. Viseris je čeznuo za tronom svoga oca, ali je čeznuo i za Deneris i nikako nije želeo da je se odrekne. Noć

pre nego što se princeza udala pokušao je da se ušunja u njenu postelju, tvrdeći da ako ne može da dobije njenu ruku, mora da joj uzme devičanstvo. Da nisam iz predostrožnosti postavio stražare pred njena vrata, Viseris bi možda upropastio godinama kovan plan.“

„Zvuči kao ozbiljna budala.“

„Viseris je bio sin Ludog Erisa, baš tako. Deneris... Deneris je prilično drugačija.“ Ubacio je pečenu ševu u usta pa je glasno samleo, zajedno s kostima. „Prestrašeno dete koje je našlo utočište u mojoj vili umrlo je na Dotračkom moru, pa se ponovo rodilo u krvi i vatri. Ta kraljica zmajeva koja nosi njeno ime istinska je Targarjenka. Kada sam poslao brodove da je dovedu kući, skrenula je ka Zalivu trgovaca robovima. Nije prošlo dugo a osvojila je Astapor, naterala Junkaj da klekne i poharala Mirin. Mantaris će biti sledeći, ako krene na zapad starim valirijskim putevima. Ako dođe morem, pa... njena flota mora da uzme hranu i vodu u Volantisu.“

„Kopnom ili morem, mnogo je liga između Mirina i Volantisa“, primeti Tirion.

„Petsto pedeset, zmajevim letom, kroz pustinje, planine, močvare i ruševine pune zloduha. Mnoštvo će stradati, ali oni koji prežive biće jači kada stignu do Volantisa... gde će zateći tebe i Grifa kako ih čekate, sa svežim snagama i dovoljno brodova da ih sve prevezu preko mora za Vesteros.“

Tirion razmisli o svemu što je znao o Volantisu, najstarijem i najgordijem od Devet slobodnih gradova. Nešto je tu smrdelo. Namirisao je to čak i sa pola nosa. „Priča se da u Volantisu na svakog slobodnog čoveka dođe pet robova. Zašto bi trijarsi pomagali kraljici koja je uništila trgovinu robljem?“ Uperio je prst u Ilirija. „Kad smo već kod toga - zašto ti to radiš? Ropstvo je možda zabranjeno po zakonima Pentosa, ali ti imaš prste i u toj trgovini, a verovatno i čitavu šaku. A ipak šuruješ s kraljicom zmajeva a ne protiv nje. Zašto? Šta se nadaš da ćeš dobiti od kraljice Deneris?“

„Ponovo se vraćamo na to? Stvarno si uporan čovečuljak“ Ilirio se nasmeja pa se pljesnu po truhu. „Kako ti drago. Kralj prosjak se zakleo da ću mu ja biti gospodar kovnica, a uz to i veliki lord. Kada jednom stavi svoju zlatnu krunu na glavu, ja ću moći da biram koj i zamak poželim... čak i Livačku stenu, ako mi se prohte.“

Tirionu vino pođe na patrljak koji i mu je ostao od nosa. „Mom ocu bi se dopalo da to čuje.“

„Tvoj gospodar otac nema razloga za brigu. Zašto bih ja želeo Stenu? Moja vila je dovoljno velika za svakog čoveka, a prijatnija je od vaših promajnih vesteroskih zamkova. Gospodar kovnica, s druge strane...“ Debeli oljušti novo jaje. „Novac

volim. Postoji li lepši zvuk od zveketa zlata?“

Postoji. Sestrini vrisci. „Sasvim si siguran da će Deneris ispuniti bratovljeva obećanja?“

„Možda hoće a možda i neće.“ Ilirio pregrize jaje nadvoje. „Relao sam ti, mali moj prijatelju, da čovek ne radi sve u životu zbog dobiti. Veruj šta hoćeš, ali čak i matore debele budale poput mene imaju prijatelje i dugove naklonosti koje treba platiti.“

Lažeš, pomisli Tirion. U ovom poduhvatu postoji nešto što je za tebe vrednije od novca ili zamkova. „U današnje vreme čovek sreće veoma malo ljudi koji prijateljstvo cene više od zlata.“

„Tačno, tačno“, reče debeli ne primećujući ironiju.

„Kako to da ti je Pauk postao toliko drag?“

„Zajedno smo odrastali, dva zelena momčića u Pentosu.“

„Varis potiče iz Mira.“

„Jeste. Upoznao sam ga nedugo pošto je stigao, u belstvu od trgovaca robljem. Preko dana je spavao u kanalizaciji, noću se šunja po krovovima kao mačka. Ja sam bio gotovo jednako siromašan, mačevalac u prljavoj svili, živeo sam od veštine s oružjem. Možda si video kip pored mog bazena? Izvajao ga je Pito Malanon kada mi je bilo šest i deset. Divna skulptura, mada mi se sada zaplače kada je vidim.“

„Zub vremena sve nas nagriza. Ja još oplakujem svoj nos. Nego, Varis...“

„U Miru je bio princ lopova, ali ga je onda takmac u tom zanatu prijavio vlastima. U Pentosu se razlikovao zbog naglaska i kada se jednom pročulo da je evnuh, prezirali su ga i tukli. Zašto je mene odabrao da ga štitim možda nikada neću saznati, ali smo sklopili sporazum. Varis je uhodio sitnije lopove i uzimao im plen. Ja sam nudio pomoć njihovim žrtvama, obećavao da ću im za određenu nadoknadu vratiti dragocenosti. Uskoro su sve žrtve krađe znale da dođu meni, dok su gradski obijači i secikese tražili Varisa... polovina da ga zakolju, druga polovina da mu prodaju ukradeno. Obojica smo se obogatili, pa smo se dodatno obogatili kada je Varis obučio svoje miševе.“

„U Kraljevoj luci je držao ptičice.“

„Tada smo ih zvali miševi. Stariji lopovi su bili budale koje je zanimalo jedino da ono što te noći opljačkaju odmah pretvore u vino. Varisu su bili draži siročići i male devojčice. Birao je najsitnije, hitre i tihe, pa ih učio da se penju uz zidove i spuštanjem niz dimnjake. Naučio ih je i da čitaju. Zlato i dragulje smo ostavili običnim lopovima. Umesto toga naši miševi su krali pisma, računске knjige, nacрте... kasnije bi ih čitali i vraćali na mesto. *Tajne su vrednije od srebra i safira,* tvrdio je Varis.

Tačno tako. Ja sam postao toliko ugledan da mi je jedan rođak princa od Pentosa dao ruku svoje kćeri device, dok su šapati o darovima izvesnog evnuha prešli Uzano more i stigli do ušiju izvesnog kralja. Veoma *uzrujanog* kralja, koji nije sasvim verovao svom sinu, svojoj ženi, ni svojoj desnici, prijatelju iz mladosti koji je postao ohol i previše gord. Verujem da ostatakte priče znaš, nije li tako?“

„Njen veći deo“, prizna Tirion. „Vidim da si ti ipak nešto više od torbara.“

Ilirio nagnu glavu. „Lepo od tebe što to kažeš, mali moj prijatelju. Što se mene tiče, vidim da si bistar baš kao što je lord Varis tvrdio.“ Osmehnuo se, otkrivši sve svoje krive žute zube, pa je viknuo da im donesu novi krčag mirskog vatrenog vina.

Kada je magister utonuo u san i ispustio vinski vrč, Tirion je otpuzao preko jastuka da ga oslobodi iz mesnatog zarobljenništva i naspe sebi čašu. Iskapio ju je, zevnuo, pa je ponovo nasuo. *Ako popijem dovoljno vatrenog vina*, rekao je sebi, *možda ću sanjati zmajeve*.

Dok je još bio usamljeno dete u dubinama Livačke stene, često je noću jahao zmajeve, zamišljajući da je neki izgubljeni targarjenski kraljević, ili valirijski gospodar zmajeva što jezdi visoko iznad polja i planina. Jednom, kada su ga stričevi pitali kakav poklon želi za imendan, zamolio ih je da mu kupe zmaja. „Ne mora da bude velik. Može da bude mali, kao što sam ja.“ Stric Džerion je mislio da je to nešto najsmješnije što je u životu čuo, ali je stric Tiget rekao: „Momče, poslednji zmaj je crkao pre više od veka.“ To se činilo tako čudovišno nepošteno da je dečak te noći zaspao u suzama.

A ipak, ako se ovom lordu torbaru može verovati, kćerka Ludog kralja uspela je da izleže tri živa zmaja. *To je dva više nego što će ijednom Targarjenu trebati*. Tirionu je bilo gotovo krivo što je ubio oca. Uživao bi da vidi lice lorda Tivina kada sazna da postoji targarjenska kraljica koja stiže u Vesteros sa tri zmaja, uz podršku evnuha spletkaroša i torbara velikog kao pola Livačke stene.

Kepec se toliko najeo da je morao da otkopča kaiš i gornje dugme na čakširama. Zbog dečačke odeće u koju ga je obukao domaćin osećao se kao kobasica od pola oka u crevu od četvrt. *Budemo li jeli ovako svakog dana, postaću kao Ilirio pre nego što upoznam tu kraljicu zmajeva*. Napolju je pao mrak. Unutra je bilo tamno. Tirion je slušao Iliriovo hrlanje, škripu kožnog remenja, spore korake potkovanih kopita na tvrdom valirijskom putu, ali je njegovo srce osluškivalo lepet kožnih krila.

Kada se probudio video je da je zora. Konji su dalje koračali, nosiljka je škripala i njihala se između njih. Tirion malčice pomeri zastor da proviri napolje, ali je malo šta mogao da vidi sem žučkastih polja, golih smeđih brestova i samog puta, širokog i kamenitog, koji se sve do obzorja pružao prav kao strela. Vlast Slobodne zemlje

pružala se čak do Zmajkamina, ali nikada na samo kopno Vesterosa. *To je čudno. Zmajkamen je puka stena. Bogatstvo se nalazi dalje na zapad, ali su oni imali zmajeve. Sigurno su znali da postoje.*

Sinoć je previše popio. Glava mu je pucala a stomak mu se prevrtao čak i od blagog njihanja nosiljke. Mada nije prozborio ni reč da se požali, njegove muke su Iliriju Mopatisu sigurno bile očigledne. „Hajde, ispij sa mnom“, rekao je debeli. „Krljušt zmaja koji te je opekao, kao što kažu.“ Nasuo im je iz vrča kupinovog vina, toliko slatkog da je privlačilo više muva nego med. Tirion ih je rasterao šakom pa je otpio dugačak gutljaj. Jedva je uspeo da ga proguta. Druga čaša je lakše kliznula. Pa ipak nije imao apetita, a kada mu je Ilirio ponudio zdelu kupina sa slatkom pavlakom odbio je. „Sanjao sam kraljicu“, rekao je. „Klečao sam pred njom, kleo se na vernost, ali je ona pomislila da sam moj brat Džejmi pa me je bacila zmajevima.“

„Nadajmo se da san nije proročanski. Ti si pametan bauk, baš kao što je Varis rekao, a Deneris će valjati da se okruži pametnim ljudima. Ser Baristan je neustrašiv i odan vitez, ali niko ga, čini mi se, nikada nije nazvao lukavim.“

„Vitezovi znaju samo jedan način da reše probleme. Spuste koplje pa jurišaju. Kepec mora drugačije da posmatra svet. Šta je, međutim, s tobom? I ti si pametan čovek“

„Laskaš mi.“ Ilirio odmahnu rukom. „Avaj, ja nisam sazdan za putovanja, tako da umesto mene kod Deni ideš ti. Učinio si veličanstvu veliku uslugu kada si ubio svog oca a ja se nadam da ćeš joj ih učiniti još mnogo. Deneris nije budala kakva joj je bio brat. Dobro će te upotrebiti.“

Za potpalu?, pomisli Tirion, prijatno se osmehujući.

Tog dana su konje menjali samo tri puta, ali se činilo da se zaustavljaju dvaput svakog sata da bi Ilirio izašao da piša. *Naš gospodar torbar je velik kao slon, ali mu je bešika kao zrno graška*, razmišljao je kepec. Prilikom jednog zaustavljanja, iskoristio je vreme da malo bolje osmotri put. Tirion je znao šta će naći: ne nabijenu zemlju, ne cigle, ne šljunak već prugu od spojenog kamena izdignutu pola stope iznad zemlje da bi kiša i otopljeni sneg imali gde da se odliju. Za razliku od blatnjavih staza koje su u Sedam kraljevstava nazivali drumovima, valirijski putevi bili su dovoljno široki da se mimoiđu troja kola, a ni vreme ni saobraćaj nisu na njima ostavili traga. Još su trajali, nepromenjeni, vekovima nakon što je sama Valirija srela svoju Propast. Tražio je brazde i pukotine, ali je našao samo gomilu tople balege koju je ostavio jedan njihov konj.

Zbog balege je pomislio na svog gospodara oca. *Jesi li dole u nekom paklu, oče? Lepom ledenom paklu odakle ćeš moći da me gledaš kako pomažem kćeri Ludog*

Erisa da se vrati na Gvozdeni presto?

Pošto su nastavili putovanje, Ilirio je izvadio kesu pečenog kestena i ponovo počeo da priča o kraljici zmajeva. „Bojim se da su naše poslednje vesti o kraljici Deneris stare i bajate. Moramo pretpostaviti da je do sada već krenula iz Mirina. Napokon ima vojsku, odrpanu vojsku najamnika, dotračkih gospodara konja i Neokalijane pešadije, i bez sumnje će ih povesti na zapad, da povrati očev presto.“ Magister Ilirio otvori čup s puževima u belom luku, onjuši ih pa se osmehnu. „U Volantisu ćeš, moramo se nadati, imati svežije vesti o Deneris“, reče on dok je isisavao jednog puža iz kućice. „I zmajevi i mlade devojkice su ćudljivi, i možda ćeš morati da prilagodiš svoje planove. Grif će znati šta da se radi. Jesi li za puža? Beli luk je iz moje bašte.“

Mogao bih puža da jašem pa bih išao brže nego u ovoj tvojoj nosiljci. Tirion odbi jelo. „Imaš mnogo poverenja u tog Grifa. Još jedan prijatelj iz detinjstva?“

„Ne. Ti bi ga nazvao najamnikom, ali je rođen u Vesterosu. Deneris su potrebni ljudi dostojni njenog cilja.“ Ilirio diže ruku. „Znam! *'Najamnicima je zlato preče od časti'* već misliš. *'Taj Grif će me prodati sestri'*. Neće. Grifu verujem kao rođenom bratu.“

Još jedna kobna greška. „Onda ću i ja isto.“

„Zlatna četa upravo stupa ka Volantisu, da sačeka dolazak naše kraljice sa istoka.“

Ispod zlata, svirep čelik. „Čuo sam da je Zlatna četa pod ugovorom s nekim slobodnim gradom.“

„S Mirom. Ilirio se osmehnu. „Ugovori mogu da se raskinu.“

„Izgleda da je torbarstvo unosnije nego što sam slutio“, reče Tirion. „Kako si to izveo?“

Magister odmahnu debelim prstima. „Neki ugovori su ispisani mastilom, a neki krvlju. Više neću reći.“

Kepec je razmislio o tome. Zlatna četa je navodno bila najbolja među slobodnim četama. Osnovao ju je pre jednog veka Ljuti Čelik kopile Egon Bezvrednog. Kada je jedno drugo Egonovo kopile pokušalo da otme Gvozdeni presto od zakonito rođenog polubrata, Ljuti Čelik se pridružio buni. Demon Crna Vatra je međutim stradao na Rujnotravnom polju, i buna je ugašena. Sledbenici Crnog zmaya koji su preživeli bitku i odbili da kleknu pobegli su preko Uzanog mora, a među njima su bili i Demonovi mlađi sinovi, Ljuti Čelik i stotine gospodara bezemljaša i vitezova koji su uskoro bili primorani da prodaju mačeve da bi preživeli. Neki su stupili u Poderanu zastavu, neki u Druge sinove ili Devičine ljude. Ljuti Čelik je video kako se snaga kuće Blekfajer rasipa na sve strane sveta, pa je osnovao Zlatnu četvu da okupi te

izgnanike.

Od toga dana pa sve do danas, Zlatna četa je žvela i ginula u Spornim zemljama, boreći se za Mir, Lis ili Tiroš u njihovim besmislenim malim ratovima i sanjajući o zemlji koju su njihovi očevi izgubili. Bili su izgnanici i sinovi izgnanika, razbaštinjeni i nepomilovani... a svejedno opasni borci.

„Divim se tvojim moćima ubeđivanja“, reče Tirion Iliriju. „Kako si ubeđio Zlatnu četvu da stane uz našu milu kraljicu kada su toliki deo svoje prošlosti proveli boreći se protiv Targarjena?“

Ilirio na tu primedbu odmahnu rukom kao da odgoni muvu. „Crven ili crn, zmaj je i dalje zmaj. Kada je Melis Čudovišni stradao na Stepenicama, bio je to kraj muške loze kuće Blekfajer.“ Torbar se osmehnu kroz račvastu bradu. „Deneris će izgnanicima podariti ono što Ljuti Čelik i Blekfajeri nikada nisu mogli. Odvešće ih kući.“

Ognjem i mačem. Bio je to povratak kući kakav je i Tirion priželjkivao. „Deset hiljada mačeva kraljevski je poklon, to moram da ti priznam. Veličanstvo će biti vrlo zadovoljno.“

Magister skromno prikloni glavu, a obrazi mu zaigraše. „Nikadne bih dozvolio sebi da kažem čime veličanstvo može biti zadovoljno“.

Vrlo mudro s tvoje strane. Tiron je mnogo znao o zahvalnosti kraljeva. Zašto bi kraljice bile iole drugačije?

Magister je uskoro čvrsto spavao, ostavivši Tiriona da se sam bavi mračnim mislima. Pitao se šta će Baristan Selmi reći o jahanju u bitku sa Zlatnom četom. U Ratu kraljeva za devet groša, Selmi je prosekao krvavu brazdu kroz njihove redove da ubije poslednjeg blekfajerskog pretendenta. *Buna ume da stvori čudna savezništva. A nema čudnijeg od ovog debelog čoveka i mene.*

Torbar se probudio kada su zastali da promene konje pa je zatražio novu korpu. „Dokle smo stigli?“ upitao ga je kepec dok su se kljukali hladnim petlom i turšijom od mrkve, svugog grožđa i komadića limete i pomorandže

„Ovo je Andalos, prijatelju moj. Zemlja iz koje potiču tvoji Andali. Oteli su je od kosmatih ljudi koji su tu bili pre njih, srodnika kosmatih ljudi iz Iba. Srce Hugarovog drevnog kraljevstva pruža se severno od nas, ali mi prolazimo kroz južne krajeve. U Pentosu ih zovu prosto Ravnice. Dalje na istok dižu se Somotska brda, kuda smo se mi zaputili.“

Andalos. Vera je učila da su samih Sedmoro nekada u ljudskom obliku hodali po brdima Andalosa. „Otac je digao ruku u nebesa i spustio sedam zvezda“, recitovao je Tirion, „pa ih jednu po jednu spustio na čelo Hugora od Brda, da mu sjajnu krunu

sazda.“

Magistar Ilirio ga radoznalo pogleda. „Nisam ni sanjao da je moj mali prijatelj, tako pobožan.“

Kepec slegnu ramenima. „Zaostavština iz detinjstva. Znao sam da od mene neće biti vitez, pa sam rešio da postanem prvoobrednik S kristalnom krunom na glavi čovek je čitavu stopu viši. Izučavao sam svete spise i molio se toliko da su mi kolena bila krastava, ali se moj duhovni put tragično okončao. Zašao sam u izvesne godine pa sam se zaljubio.“

„Devica. Znam kako je to.“ Ilirio zavuče desnu ruku u levi rukav pa izvuče srebrni broš. Unutra se nalazio naslikani lik žene krupnih plavih očiju i bleđozlatne kose prošarane srebrnim. „Sera. Našao sam je u liskoj kuci jastuka i odveo je da mi greje postelju, ali sam je na kraju uzeo za ženu. Ja, kome je prva žena bila srodnica princa od Pentosa. Od tada su kapije palate za mene zatvorene, ali me nije briga. Mala je to bila cena za Seru.“

„Kako je umrla? Tirion je znao da je mrtva; nema čoveka koji će s takvom toplinom pričati o ženi koja ga je ostavila.“

„Jedna bravoska trgovačka galija pristala je u Pentosu na povratku Žadnog mora. *Blago* je nosila karanfilić i šafran, ahah, i žad, grimizni somot, zelenu svilu... i sivu smrt. Pobili smo veslače kada su se iskricali i spalili brod na sidrištu, ali su pacovi pobjegli niz vesla i odšunjali se na kej hladnim kamenim nogama. Kuga je odnela dve hiljade pre nego što je prošla.“ Magister Ilirio zatvori broš. „Njene šake čuvam u svojoj ložnici. Šake koje su bile tako meke...“

Tirion pomisli na Tišu. Pogledao je napolje na polja po kojima su nekada hodali bogovi. „Kakvi to bogovi stvaraju pacove, kuge i kepece?“ Prisetio se još jednog odlomka iz *Sedmokrake zvezde*. „Devica mu je donela devojku giplu kao vrba, s očima kao duboka plava jezera, a Hugor je rekao da će je uzeti za nevestu. Zato joj je majka podarila plodnost, a Starica joj prorekla da će roditi kralju četiri i četrdeset silna sina. Ratnik je dao snage njihovim rukama, dok je Kovač iskovao svakom gvozden oklop.“

„Tvoj Kovač je sigurno bio Rojnar“, našali se Ilirio. „Andali su veštinu obrade gvožđa naučili od Rojnara koji su živeli uz reku. To je poznato.“

„Naši obrednici se ne bi složili.“ Tirion mahnu ka poljima. „Ko živi u ovim vašim Ravnicama?“

„Ljudi koji obrađuju zemlju i koji su za nju vezani. Ima voćnjaka, imanja, rudnika... nekoliko ih je i u mom vlasništvu, mada ih retko posećujem. Zašto da provodim dane ovde kada su bezbrojna zadovoljstva koje Pentos pruža tako blizu?“

„Bezbrojna zadovoljstva.“ *I visoki debeli zidovi.* Tirion promeša vino po čaši. „Od Pentosa nismo videli nijedan grad.“

„Ima ruševina.“ Ilirio mahnu pilećim batakom ka zavesama. „Gospodari konja naiđu ovim putem kada god nekom kalu dune da vidi more. Dotraci nisu ljubitelji gradova, to sigurno znate i u Vesterosu.“

„Zaskočite jedan od tih kalasara i zatrite ga, pa ćete možda otkriti da Dotraci neće tako brzo prelaziti Rojnu.“

„Jeftinije je potkupiti neprijatelje hranom i poklonima.“

Eh, da sam se ja samo setio da u bitku na Crnobujici donesem jedan lep kotur sira, možda bih još imao nos. Lord Tivin je oduvek prezirao Slobodne gradove. *Bore se novcem umesto mačevima,* imao je običaj da kaže. *Zlato ume da bude korisno, ali se ratovi dobijaju čelikom.* „Daj zlato neprijatelju pa će on samo doći po još, govorio je moj otac.“

„Je li to onaj isti otac koga si ubio?“ Ilirio izbacio pileću kost kroz prozor. „Najamnici neće izdržati juriš pobesnelih dotračkih ratnika. To je dokazano u Kohoru.“

„Čakni tvoj hrabri Grif?“ podrugljivo će Tirion.

„Grif je drugačiji. Ima sina koga obožava. Mladi Grif, tako se zove. Nikad nije bilo plemenitijeg momka.“

Vino, hrana, sunce, njihanje nosiljke, zujanje muva, sve se urotilo da Tirion postane pospan. Spavao je, budio se, pio. Ilirio ga je u čašu pratio. Dok je nebo postajalo tamno i ljubičasto, debeli je zahrkao.

Te noći je Tirion Lanister sanjao o bici koja je obojila bregove Vesterosa u crveno kao krv. On je bio usred nje, sejao je smrt sekírom velikom kao on sam, borio se rame uz rame s Baristanom Smelim i Ljutim Čelikom dok su zmajevi kružili neбом iznad njih. U snu je imao dve glave, obe bez nosa. Neprijatelje je predvodio njegov otac, tako da ga je on ponovo ubio. Onda je ubio i svog brata Džejmija, selkao mu lice dok ga nije krvavog sasvim zdrobio, smejući se svakom udarcu. Tek kada se borba okončala shvatio je da njegova druga glava plače.

Pošto se probudio, kratke noge su mu, ukočene, bile kao gvožđe. Ilirio je jeo masline. „Gde smo?“, upita ga Tirion.

„Još nismo napustili Ravnice, moj užurbani prijatelj. Uskoro će naš put zaći u Somotska brda. Tu ćemo početi uspon ka Gojan Drohu, na Maloj Rojni.“

Gojan Droh je bio rojnerski grad, sve dok ga zmajevi Valirije nisu pretvorili u čadavu pustoš. *Istovremeno prelazim godine i milje,* pomisli Tirion, *nazad kroz istoriju, do dana kada su zmajevi vladali svetom.*

Tirion je spavao i budio se i ponovo spavao, a dan i noć kao da su se izmešali.

Somotska brda bila su разоčarenje. „Pola kurvi u Lanisgradu ima veće sise od ovih brda“, rekao je Iliriju. „Trebalo je da ih nazovete Somotske sise.“ Videli su krug od uspravnog kamenja za koji je Ilirio tvrdio da su ga podigli džinovi, a posle i duboko jezero. „Ovde je bilo skrovište razbojnika koji su napadali sve što su prolazili ovim putem“, rekao je Ilirio. „Priča se da još žive ispod vode. Utapaju i proždiru ljude koji love ribu u jezeru.“ Sledeće večeri su naišli na ogromnu valirijsku sfinđu gde čući kraj puta. Imala je telo zrnja i lice žene.

„Kraljica zrnjeva“, reče Tirion. „Lepo znamenje.“

„Nema njenog kralja.“ Ilirio pokaza glatki kameni pijedestal na kome se nekada nalazila druga sfinđu, sada obrastao mahovinom i rascvetalim pužavicama. „Gospodari konja su podmetnuli drvene točkove ispod njega i odvezli ga u Ves Dotrak“

I to je znamenje, pomisli Tirion, ali ne tako puno nade.

Te noći, pijaniji nego obično, iznenada je zapevao.

*Niz obronke se brda spušta vrhom,
i jurio, na konju, celim gradom,
niz pločnike, niz basamke se krho,
rad uzdaha je ženskog jaha kradom.
Jer, tajno bescen-bлаго dole skriva,
- i sram zbog njega čuti, i blaženstvo.
O, nema toga lanca ni sindžira
što veže snagom poljupca joj ženskog!*

To su bile sve reči koje je znao, sem refrena. *Zlatne ruke su uvek hladne, ali su ženske ruke tople.* Šaine šake su ga udarale dok su se zlatne šake stezale oko njenog grla. Nije pamtio jesu li bile tople ili ne. Dok ju je snaga napuštala, udarci su postali leptiriće što lepršaju oko njegovog lica. Kada god bi dodatno uvrnuo lanac, zlatne šake su se zarivale dublje. O, nema toga lanca ni sindžira što veže snagom poljupca joj ženskog. Je li je poljubio poslednji put pošto je izdahnuo? Nije se sećao... mada je još pamtio kada su se prvi put poljubili, u njegovom šatoru na Zelenom kraku. Kako je sladak bio ukus njenih usta.

Prisetio se i prvog puta s Tišom. *Ona nije znala kako, ništa više od mene. Sudarali smo se nosevima, ali kada sam joj dodirnuo jezik svojim, zadrhtala je.* Tirion je sklopio oči da prizove njeno lice, ali je umesto toga video svog oca, kako čući na nužniku sa spavaćicom zadignutom do pojasa. „Kuda god idu kurve“, rekao je lord Tivin i samostrel je odapeo.

Kepec se okrenu na bok, pa utisnu ono pola svog nosa duboko u svilene jastuke. San se otvori podno njega kao bunar i on se spremno baci dole i pusti tami da ga proguta.

TRGOVČEV ČOVEK

Pustolovina je smrdela.

Imala je šezdeset vesala, jedno jedro i dugačko vitko korito koje je obećavalo brzinu. *Mala je, ali može da posluži*, pomislio je Kventin kada ju je video, međutim to je bilo pre nego što se ukrcao i bolje osetio njen miris. *Svinje*, bila mu je prva misao. Pošto je onjušio ponovo, predomislio se. Svinje čistije mirišu. Bio je to smrad mokraće, trulog mesa i izmeta, smrad leševa, otvorenih čireva i zagnojenih rana, toliko snažan da se slani morski vazduh i miris ribe iz luke nisu osećali.

„Povraća mi se“, rekao je Džerisu Drinkvoteru. Čekali su da se pojavi zapovednik broda i znojili se na vrućini dok je smrad izbijao iz potpalublja.

„Ako kapetan smrdi kao brod, možda će od tvoje bljuvotine pomisliti da je parfem“, odgovori Džeris.

Kventin je taman hteo da predloži da probaju neki drugi brod, kada se zapovednik napokon pojavio, u pratnji dvojice mornara odvratnog izgleda. Džeris ih pozdravi osmehom. Premda se volantiskim nije služio dobro kao Kventin, njihova igra je zahtevala da on govori u njihovo ime. Ranije, tamo u Daščarama, Kventin je glumio trgovca vinom, ali mu ta uloga mje prijala, pa kada su Dornjani promenili brodove u Lisu, promenili su i uloge. Na *Poljskoj ševi* Klitas Ironvud je bio trgovac a Kventin sluga; u Volantisu, pošto je Klitas poginuo, Džeris je preuzeo ulogu gospodara.

Visok i lep, s plavozelenim očima, svetlosmeđom kosom prošaranom suncem i vitkim privlačnim telom, Džeris Drinkvoter je u sebi imao nečeg razmetljivog, nekakvog samopouzdanja koje se graniči s ohološću. Nikada nije delovao kao da mu je neprijatno, a čak i kada nije znao jezik, nalazio je načina da ga razumeju. Kventin u poređenju s njim nije izgledao nikako - kratkih nogu i zdepast, kose smeđe kao tek preorana zemlja. Čelo mu je bilo preveliko, vilica previše četvrtasta, nos preširok. *Dobro, pošteno lice*, rekla je jedna devojka nekada, *ali bi trebalo češće da se osmehuješ*.

Osmesi Kventinu Martelu nikada nisu lako dolazili, baš kao ni njegovom gospodaru ocu.

„Koliko je brza ta tvoja *Pustolovina*?“, upita Džeris, zamuckujući dok je pokušavao da govori visokovalirijski.

Zapovednik *Pustolovine* je prepoznao naglasak, pa je odgovorio na zajedničkom jeziku Vesterosa. „Bržeg broda nema, časní lorde. *Pustolovina* može da se trla sa samim vetrom. Reci mi kuda želiš da brodiš i ja ću te bezbedno dovesti tamo.“

„Tražim prevoz do Mirina za sebe i dvojicu slugu.“

Na to je kapetan zastao. „Meni Mirin nije nepoznat. Mogao bih da ga nađem, jeste... ali zašto? U Mirinu se ne mogu kupiti robovi, tamo nema zarade. Srebrna kraljica je tome stala na put. Zatvorila je čak i arene, tako da siroti mornar nema čime da se zabavi dok čeka na utovar robe. Recite mi, moji vesteroski prijatelji, čega to ima u Mirinu što vas tamo mami?“

Najlepša žena na svetu, pomisli Kventin. *Moja buduća nevesta, budu li bogovi milostivi*. Ponekad je noću ležao budan, zamišljao njeno lice i telo i pitao se zašto bi takva žena uopšte želela da se uda za njega, od svih prinčeva na svetu. *Ja sam Dorna*, odgovarao je samom sebi. *Ona će želeti Dornu*.

Džeris je odgovorio unapred smišljenom pričom. „Naša porodica se bavi vinom. Moj otac je vlasnik prostranih vinograda u Dorni i želi da nađemo nova tržišta. Postoji nada da će dobri Mirinjani rado prihvatiti ono što prodajemo.“

„Vino? *Dornsko* vino?“ Kapetan je i dalje bio nepoverljiv. „Robovlasnički gradovi su u ratu. Je li moguće da to ne znate?“

„Mi smo čuli da se bore Junkaj i Astapor. Mirin nije umešan.“

„Zasad nije, ali uskoro će biti. Izaslanik iz Žutog grada upravo je u Volantisu i najmi mačeve. Dugačka koplja već su se ukrcala na brod za Junkaj, a Vetrom razvejani i Četa mačke će za njima čim dovrše popunu. Zlatna četa takođe stupa na istok Sve je to poznato.“

„Ako ti tako kažeš. Ja se bavim vinom, a ne ratovanjem. Gisko vino je slabo, svi se u tome slažu. Mirinjani će dobro platiti moje fine dornske sorte.“

„Mrtvace nije briga kakvo vino piju.“ Zapovednik *Pustolovine* pređe prstom preko brade. „Mislim da nisam prvi kapetan kome ste prišli. A ni deseti.“

„Nisi“, prizna Džeris.

„Koliko ih je onda bilo? Stotinu?“

Nisi daleko, pomisli Kventin. Volantišani vole da se hvale kako svih stotinu ostrva Bravosa može da se baci u njihovu duboku luku i tu potone. Kventin nikada nije video Bravos, ali je u to mogao da poveruje. Bogat, zreo i natruo, Volantis se širio ušćem Rojne kao topao i vlažan poljubac, pružao se preko brda i močvara na obe strane reke. Brodovi su bili na sve strane, stizali su niz reku ili isplivljavali na more, zakrčili su dokove i vezove, primali robu i istovarivali je: ratni brodovi, kitolovci i trgovačke galije, karake i skífovi, obične koge, velike koge, dugački brodovi, labuđe lađe, brodovi iz Lisa, Tiroša i Pentosa, karćanske lađe za prevoz začina, velike kao palate, brodovi iz Tolosa, Junkaja i Baziliska. Toliko da je Kventin, pošto je prvi put video luku s palube *Poljske ševe*, rekao svojim prijateljima da će se tu zadržati tek tri dana.

A ipak je prošlo dvadeset dana, i još su bili tu, još bez broda. Kapetani *Melantine*, *Trijarhove kćeri* i *Sireninog poljupca* svi su ih odbili. Prvi oficir *Smelog putnika* nasmejao im se u lice. Zapovednik *Delfina* izgrdio ih je što mu trače vreme, a vlasnik *Sedmog sina* ih je optužio da su pirati. A sve to prvog dana.

Samo im je kapetan *Laneta* objasnio razloge za odbijanje. „Istina je da plovim na istok“, rekao im je uz razblaženo vino. „Južno oko Valirije, pa onda u izlazak sunca. Vodu i provijant utovarićemo u Novom Gisu, pa ćemo upreti u vesla da stignemo do Karta i Žadne kapije. Na svakom putovanju ima opasnosti, na dugačkim više nego na kratkim. Zašto bih tražio još opasnosti tako što ću skrenuti u Zaliv trgovaca robovima? Od *Laneta* živim. Neću je rizikovati da bih prevezao trojicu ludih Dornjana u žarište rata.“

Kventin je počeo da misli kako bi im bolje bilo da su kupili brod u Daščarama. To bi međutim privuklo neželjenu pažnju. Pauksvugde ima doušnike, čak i u dvoranama Sunčevog koplja. „Ako se vaš cilj otkrije, Dorna će da krvari“, upozorio ga je otac dok su gledali kako se deca igraju u jezercima i pod vodoskocima Vodenih vrtova. „Ovo što radimo jeste veleizdaja, uopšte nemoj da se zavaravaš. Veruj samo svojim saputnicima i daj sve od sebe da ne privučesh ničiju pažnju.“

I tako se Džeris Drinkvoter ulagivački osmehnuo kapetanu *Pustolovine*. „Ako ćemo iskreno, nisam brojao koliko nas je tačno kukavica odbilo, ali u Trgovačkom domu sam čuo ljude kako pričaju da si ti hrabriji čovek, čovek koji je spreman sve da stavi na kocku za dovoljno zlata.“

Krijumčar, pomislio je Kventin. Tako su drugi trgovci opisali zapovednika *Pustolovine*, tamo u Trgovačkom domu. „On je krijumčar i trgovac robljem, pola pirat a pola svodnik, ali su vam s njim izgledi verovatno najbolji“, rekao im je krčmar.

Kapetan je protrljao kažiprst i palac. „Koliko zlata smatrate dovoljnim za takvo putovanje?“

„Tripot tvoju uobičajenu cenu za prevoz do Zaliva trgovaca robovima.“

„Za svakog od vas?“ Kapetan je otkrio zube u grimasi koja je možda trebalo da predstavlja osmeh, ali je zapravo podarila njegovom uzanom licu zverski izgled. „Možda. To je istina, ja jesam hrabriji od većine. Kad biste da krenete?“

„Sutra ujutro nam ne bi bilo prerano.“

„Dogovoreno. Vratite se sat pre zore, s prijateljima i vinima. Najbolje je ispliviti dok *Volantis* spava, da nam niko ne postavlja nezgodna pitanja o odredištu.“

„Biće tako. Sat pre prvog svetla.“

Kapetanov osmeh se proširi. „Drago mi je što vam mogu pomoći. Imaćemo

srećno putovanje, da?*

„Ubeđen sam u to“, reče Džeris. Kapetan tada viknu da im donesu piva, pa njih dvojica nazdraviše zajedničkom poduhvatu.

„Divan čovek“, rekao je Džeris kasnije, dok su on i Kventin išli niz mol, ka iznajmljenom hataju. Vazduh je bio vreo i težak, a sunce tako blistavo da su obojica žmirkali.

„Ovo je divan grad“, složio se Kventin. *Sladak da ti istrumu zubi*. U tim krajevima se gajilo mnogo šećerne repe i ona se služila uz gotovo svako jelo. Volantišani su od nje kuvali hladnu čorbu, gustu i jaku kao ljubičasti med. Vina su im takođe bila slatka. „Boj im se međutim da će naše srećno putovanje biti kratkog veka. Taj slatki čovekne namerava da nas preveze u Mirin. Prebrzo je prihvatio tvoju ponudu. Primiće trostruku cenu, bez sumnje, a kada se jednom ukrcao i izbijemo na pučinu, zaklaće nas pa će nam uzeti i ostalo zlato.“

„Ili će nas okovati za vesla, pored onih nesrećnika koje smo namirisali. Mislim da moramo naći bolju vrstu krijumčara.“

Vozar ih je čekao pored hataja. U Vesterosu bi se to možda zvalo volovskom zapregom, mada je bila mnogo kićenija od svih zaprega koje je Kventin video u Dorni, a nije imala ni vola. Hataj je vukao patuljasti slon s kožom boje prljavog snega. Ulice Starog Volantisa bile su ih pune.

Kventin bi radije hodao, ali bili su miljama daleko od svog svratišta. Sem toga, krčmar u Trgovačkom domu ih je upozorio da će ih pešačenjc uziniti i u očima inostranih kapetana i u očima rođenih Volantišana. Ugledni ljudi putuju u nosiljci ili se voze u hataju... a igrom slučaja krčmar je imao rođaka koji je vlasnik nekoliko takvih vozila i koji će im rado izaći u susret.

Vozar je bio rođakov rob, sitan čoveks točkom tetoviranim na jednom obrazu, koji je na sebi imao samo pregaču i sandale. Koža mu je bila boje tikovine, oči boje kremenca. Pošto im je pomogao da se popnu na postavljenu klupu između dva ogromna točka, uspentrao se slonu na leđa. „Trgovački dom, rekao mu je Kventin, „ali idi pored obale.“ Dalje od luke i morskog povetarca, ulice i sokaci Volantisa bili su vrela da se čovekutopi u sopstvenom znoju, bar na ovoj strani reke.

Kočijaš nešto viknu slonu na tamošnjem narečju. Životinja pođe a surla se zanjih levo-desno. Kola se zakotrljaše za njom, dok je kočijaš vikao na mornare i robove da raščisti put. Njih je bilo lako razlikovati. Robovi su svi bili tetovirani: maska od plavog perja, munja od vilice do čela, novčić na obrazu, leopardove pege, lobanja, vrč. Meštar Kedri je rekao da u Volantisu na svakog slobodnog čoveka dođe petoro robova, mada nije poživeo dovoljno dugo da proverí svoju procenu. Stradao je onog

jutra kada su gusari preplavili palubu *Poljske ševe*.

Kventin je tog dana izgubio još dvojicu prijatelja. Vilama Velsa, pegavog i krivih zuba, neustrašivog s kopljem, i Klitasa Ironvuda, naočitog uprkos ćoravom oku, večito napaljenog, večito nasmejanog. Klitas je bio Kventinov najdraži prijatelj gotovo čitavog života, brat po svemu sem po krvi. „Poljubi svoju nevestu za mene“, prošaputao mu je Klitas nedugo pre nego što je umro.

Gusari su se popeli na brod u tami pre zore, dok je *Poljska ševa* bila usidrena u blizini obale Spornih zemalja. Posada ih je odbila, po cenu dvanaest života. Posle su mornari skinuli sa gusara čizme, kaiševe i oružje, podelili sadržinu njihovih keša i poskidali drago kamenje s njihovih ušiju i prstenje s prstiju. Jedan leš je bio tako debeo da je brodski kuvar morao da mu odseče prste satarom da bi došao do prstenja. Potrebna su bila tri mornara s *Poljske ševe* da telo otkotrljaju u more. Druge gusare su pobacali za njim, bez reči molitve ili obreda.

Prema svojim mrtvima postupili su s više pažnje. Mornari su zašili tela u platno, zajedno s kamenjem iz broskog balasta, da brže potonu. Kapetan *Poljske ševe* predvodio je posadu u molitvi za duše poginule braće. Onda se okrenuo svojim dornskim putnicima, trojici preživelih od šestorice koja su se ukrcala u Daščarama. Pojavio se čak i ljudeškara, bleđ i nesiguran na nogama od morske bolesti, s mukom se izvukavši iz utrobe broda da se oprosti. „Neko od vas bi trebalo nešto da kaže za vaše mrtve, pre nego što ih predamo moru“, rekao je kapetan. Džeris ga je poslušao, lažući sve vreme, pošto se nije usuđivao da kaže ko su zaista niti kuda idu.

Nije trebalo tako da završe. „Ovo će biti priča koju ćemo pričati deci“, rekao je Klitas onog dana kada su pošli iz zamka njegovog oca. Vil je na to iskrivio lice i dodao: „Priča koju ćeš pričati krčmaricama, hoćeš da kažeš, u nadi da će raširiti noge.“ Klitas ga je pljesnuo po leđima. „Da bi imao unuke, prvo moraš imati decu. Da bi imao decu, moraš nekome da raširiš noge.“ Kasnije, u Daščarama, Dornjani su nazdravili Kventinovoju budućoj nevesti, zbijali prostačke šale o prvoj bračnoj noći pa pričali o svemu što će videti, o podvizima koje će izvesti, o slavi koju će steći. *A stekli su samo platno i kamenje iz broskog balasta.*

Koliko god žalio za Vilom i Klitasom, Kventina je najviše pogodio gubitak meštra. Kedri je tečno govorio jezike svih Slobodnih gradova, pa čak i nečisti giski koji se govorio duž obala Zaliva trgovaca robovima. „Pratiće te meštar Kedri“, rekao je njegov otac one noći kada su se rastali. „Slušaj njegove savete. On je pola svog života posvetio proučavanju Devet slobodnih gradova.“ Kventin se pitao da li bi mu sve išlo mnogo lakše da je ovaj tu da ga savetuje.

„Majku bih rođenu prodao za malo vetra“, reče Džeris dok su se kotrljali kroz lučku

gužvu. „Dan je vlažan kao devičina pička, a još nije ni podne. Mrzim ovaj grad.“

Kventin se osećao isto tako. Teška vlažna jara Volantis isisavala mu je snagu i zbog nje se osećao prljavo. Najgore je bilo što je znao da noć neće doneti olakšanje. Gore u visokim livadama severno od imanja lorda Ironvuda, vazduh je posle mraka uvek bio prijatan i svež, koliko god da je dan bio vreo. Ovdje ne. U Volantisu su noći bile gotovo jednako vrole kao dani.

„*Boginja* sutra isplovjava za Novi Gis“, podsetio ga je Džeris. „Tako bismo se bar približili.“

„Novi Gis je ostrvo i mnogo manja luka od ove. Bili bismo bliži, tako je, ali bismo mogli tamo predugo da ostanemo. Novi Gis je saveznik Junkaja.“ Ta vest nije iznenadila Kventina. I Novi Gis i Junkaj su giski gradovi. „Ako i Volantis stupi u savez s njima...“

„Trebam nam brod iz Vesterosa“, predloži Džeris, „neki trgovački, iz Lanisgrada ili Starigrada.“

„Malo ih dolazi ovako daleko, a oni koji dolaze pune utrobu svilom i začinima sa Žadnog mora, pa se veslima vraćaju kući.“

„Možda bravoski brod? Priče o purpurnim jedrima sigurno su čuli čak i u Ašajju i na ostrvima Žadnog mora.“

„Bravošani su potomci odbeglih robova. Oni ne trguju u Zalivu trgovac robovima.“

„Imamo li dovoljno zлата da *kupimo* brod?“

„A ko će njime da krmani? Ti? Ja?“ Dornjani nisu bili moreplovci, još otkako je Nimerija spalila svojih deset hiljada brodova. „Vode oko Valirije su opasne i vrve od gusara.“

„Meni su gusari dojadili. Onda da ne kupimo brod.“

Njemu je ovo i dalje igra, shvatio je Kventin, ni po čemu različita od onoga kada je vodio nas šestoricu u planine da nađemo jazbinu starog Kralja Lešinara. U prirodi Džerisa Drinkvotera nije bilo da zamišlja kako možda neće uspeti, a kamoli kako će možda poginuti. Čak ni Smrt trojice prijatelja izgleda nije poslušila da ga uozbilji. Ozbiljnost prepušta meni. Zna da je moja priroda oprezna kao što je njegova smela.

„Možda je ljudeskara u pravu“, reče ser Džeris. „Jebeš more, hajde da putovanje završimo kopnom.“

„Dobro znaš zašto on to govori“, reče Kventin. „Pre bi crkao nego da nogom kroči na novi brod.“ Ljudeskara je bljuvao svakog dana plovidbe. U Lisu mu je trebalo četiri dana da povрати snagu. Morali su da uzmu odaje u krčmi da bi ga meštar Kedri ušuškao u perjani krevet i hranio ga supama i napicima dok mu se malo rumenila

nije vratilo u obraze.

Mogli su kopnom da stignu u Mirin, to je tačno. Stari valirijski putevi odvešće ih do tamo. *Znajski putevi*, tako su ljudi zvali velike kamene puteve Slobodne zemlje, ali je onaj koji se pružao istočno iz Volantisa za Mirin stekao zloslutnije ime: *Put zloduha*.

„Put zloduha je opasan i previše *spor*“, reče Kventin. „Tivin Lanister će poslati svoje ljude na kraljicu kada glas o njoj stigne u Kraljevu luku. Njegov otac je u to bio siguran. „Ljude s noževima. Ako prvi stignu do nje...“

„Nadajmo se da će ih njeni znajevi ispeći i pojesti“, reče Džeris. „Pa, ako ne možemo da nađemo brod, a ti nam ne dozvolj avaš da jašemo, možda je najbolje da se lepo vratimo za Dornu.“

Da se poraženi odvučemo u Sunčevo koplje, podvijenog repa? Razočaranje svog oca Kventin ne bi mogao da podnese, a prezir Peščanih znija neizdrživo bi pekao. Doran Martel je njemu poverio sudbinu Dorne i on nije mogao da ga izneveri, dokle god je živ.

Jara je maglila ulicu dok je hataj tandrkao i skakutao na gvoždem okovanim točkovima, tako da je njihovo okruženje izgledalo kao iz sna. Između stovarišta i molova, svakojaki dućani i tezge zakrčili su luku. Ovde su mogle da se kupe sveže ostrige, onde gvozdeni lanci i okovi, tamo figure za sivas od slonovače i žada. Bilo je tu i hramova, gde su mornari dolazili da prinesu žrtve tuđim bogovima, odmah uz kuće jastuka sa čijih su balkona dozivale žene. „Vidi onu“, pokazao je Džeris dok su prolazili kraj jedne kuće jastuka. „Mislim da se zaljubila u tebe.“

A koliko košta ljubav kurve? Ako ćemo iskreno, Kventina je od devojaka hvatao nemir, pogotovo od lepih.

Kada je prvi put došao u Gvozd-šumu, s nogu ga je oborila Inis, najstarija kćerka lorda Ironvuda. Mada nikada nije ni reč rekao o svojim osećanjima, taj san je gajio godinama... sve do dana kada su je poslali da se uda za ser Riona Aliriona, naslednika Božje milosti. Kada ju je poslednji put video, imala je jednog dečaka na sisi a drugi joj se držao za skute.

Posle Inis došle su blizakinje Drinkvoter, dve crnomanjaste device koje su volele sokolarenje, lov, pentranje po stenama i teranje Kventina da pocrveni. Od jedne je dobio prvi poljubac, mada nikada nije saznao od koje. Kao kćeri viteza, blizakinje su bile previše ispod njega da bi se njima oženio, ali je Klitas smatrao kako to nije nikakav razlog da prestanu da se ljube. „Pošto se oženiš, možeš da uzmeš jednu od njih za ljubavnicu. Ili obe, zašto da ne?“ Kventin je ipak smislio nekoliko razloga zašto da ne, pa je dao sve od sebe da od tada izbegava blizakinje i drugog poljupca nije bilo.

Kasnije je najmlađa kći lorda Ironvuda počela da ga prati po zamku. Gvinet je bila tek dvanaestogodišnja devojčica, sitna i kržljava, koja se po tamnim očima i smeđoj kosi isticala u tom domu plavookih plavušana. Bila je međutim bistra, brza s rečima kao sa šakama i volela je da priča Kventinu kako on mora da sačeka njeno cvetanje, pa da se venčaju.

To je bilo pre nego što ga je princ Doran pozvao u Vodene vrtove. A sada ga je u Mirinu čekala najlepša žena na svetu i on je nameravao da izvrši svoju dužnost i uzme je za ženu. *Ona me neće odbiti. Poštovaće dogovor.* Deneris Targarjen će trebati Dorna da bi osvojila Sedam kraljevstava, a to je značilo da će joj trebati on. *To ne znači da će me ona voleti. Možda me uopšte neće trpeti.*

Ulica je skretala na mestu gde se reka ulivala u more, i tu su se, duž krivine, tiskali prodavci životinja, nudeći draguljima optočene guštere, divovske prstenaste zmijske i okretne majmunčiče prugastih repova i spretnih ružičastih šaka. „Možda bi tvoja kraljica želela majmuna“, reče Džeris.

Kventin nije imao pojma šta bi Deneris Targarjen mogla da želi. Obećao je ocu da će je dovesti u Dornu, ali se sve više pitao je li dorastao tom zadatku.

Ovo nikada nisam tražio, pomislio je.

Preko širokog plavog prostranstva Rojne video je Crni zid koji su podigli Valirani kada je Volantis bio tek puka ispostava njihovog carstva: veliki oval od tesanog kamena, dvesta stopa visok i tako debeo da šest četvoroprega može da se trka po njemu, rame uz rame, kao što su se i trkali svake godine na proslavi osnivanja grada. Putnicima, strancima i oslobođenicima nije bilo dozvoljeno da ulaze unutar Crnog zida, sam po pozivu onih koji tamo žive, izdanaka Stare krvi koji poreklo vode sve od same Valirije.

Saobraćaj je tu bio gušći. Nalazili su se blizu zapadnog kraja Dugačkog mosta, koji je povezivao dva dela grada. Taljige, kola i hataji zakrcili su ulice, svi su dolazili sa mosta ili ka njemu išli. Bezbrojni robovi mileli su za poslom kao mravi na sve strane.

Nedaleko od Ribarskog trga i Trgovačkog doma, na drugoj strani ulice buknu vika i desetak Neokaljanih kopljanika u kićenim oklopima i plaštovima od tigrove kože iskrсну kao noktuda, mašući svima da se sklone s puta da bi trijarh mogao da prođe na svom slonu. Trijarhov slon bio je siva grdosija sa složenim lakiranim oklopom koji je tiho zveckao u hod, a kula na njegovim leđima bila je tako visoka da je dodirnula vrh ukrasnog kamenog luka ispod koga je prošao. „Trijarhe smatraju tako uzvišenim da njihova stopala ne smeju da dodirnu zemlju u godinama dok su na vlasti“, obavestio je Kventin svog saputnika. „Svugde se voze na slonovima.“

„Zakrcuju ulice i ostavljaju u gomile balege koje mi moramo da preskačemo“, reče

Džeris. „Zašto Volantisu trebaju tri princa kada je Dorni sasvim dovoljan jedan, meni nikada neće biti jasno.“

„Trijarsi nisu ni kraljevi ni prinčevi. Volantis je slobodna zemlja, kao Valirija nekada. Svi slobodnorodeni zemljoposjednici dele vlast. Čak je i ženama dozvoljeno da glasaju, pod uslovom da su vlasnice zemlje. Tri trijarha se biraju između pripadnika onih plemenitih porodica koje mogu da dokažu neprekinuto poreklo od stare Valirije, i oni služe do prvog dana nove godine. A ti bi sve to znao da si se potrudio da pročitaš knjigu koju ti je dao meštar Kedri.“

„Nije bilo slika.“

„Bilo je mapa.“

„Mape se ne važe. Da mi je rekao da je o tigrovima i slonovima, možda bih se potrudio. Opasno mi je smrdelo na istoriju.“

Pošto je njihov hataj stigao na obode Ribarskog trga, njihov slon je digao surlu i zatrubio kao neka velika bela guska, pošto nije želeo da zaroni u gužvu kočija, nosiljki i pešaka pred sobom. Vozač ga kucnu petom i ovaj nastavi da hoda.

Na sve strane je bilo prodavača ribe koji su hvalili jutrošnji ulov. Kventin je u najboljem slučaju razumevao jednu ili dve reči, ali nije morao da zna reči da bi znao ribu. Video je bakalar, sabljarku i sardine, burad dagnji i kamenica. Na jednoj tezgi visile su jegulje. Na drugoj je bila izložena divovska kornjača, lancima okačena za noge, teška kao konj. Krabe su milele u buradima sa slanom vodom i morskim travama. Nekoliko prodavača pržilo je komade ribe s crnim lukom i repom, ili je prodavalo ljutu riblju čorbu iz kotlića.

Na sredini trga, pod ispucalom, obezglavljenom statuom nekog pokojnog trijarha, gomila je počela da se okuplja dok je družina kepeca spremala predstavu. Čovečuljci su bili odeveni u drveni oklop, sićušni vitezovi koji se spremaju za turnir. Kventin je video jednog kako uzahuje psa, dok je drugi skočio na svinju... pa smesta s nje skliznuo, na šta se tu i tamo začuo smeh.

„Izgleđaju zabavno“, reče Džeris. „Da stanemo malo da ih gledamo kako se bore? Ne bi ti škodilo da se nasmeješ, Kvente. Izgleđaš kao starac koji jedno pola godine pati od zatvora.“

Meni je osam i deset, šest sam godina mlađi od tebe, pomisli Kventin. Nisam starac. Umesto toga je rekao: „Ne trebaju mi smešni kepeci. Osim ako imaju brod.“

„Pretpostavljam da bi ionako bio premali.“

Tri sprata visok Trgovački dom se nadvijao nad molovima i skladištima koji su ga okruživali. Tu su se trgovci iz Starigrada i Kraljeve luke mešali sa kolegama iz Bravosa, Pentosa i Mira, s čupavim Ibenjanima, bledolikim putnicima iz Karta,

Letnjeostrvljanima crnim kao ugalj, ogrnutim perjanim ogrtačima, pa čak i s maskiranim senkovescima iz Ašajja kraj Senke.

Kada je Kventin sišao iz hataja, pločnik se činio topao pod stopalima, čak i kroz kožne đonove. Pred Trgovačkim domom iznet je u senku dugačak drveni sto, ukrašen prugastim plavo-belim zastavicama koje su lepršale na svakom dašku vetra. Četiri najamnika hladnih očiju sedela su za stolom, dobacujući svakom muškarcu i dečaku u prolazu. *Razvejani vetrom*, znao je Kventin. Narednici su tražili sveže meso da popune redove pre nego što otplove za Zaliv trgovaca robovima. *Svaki čovek koji im se pridruži novi je mač za Junkaj, novo sečivo željno krvi moje buduće neveste.*

Jedan Vetrom razvejani mu nešto viknu. „Ne razumem tvoj jezik“ odgovori Kventin. Mada je umeo da čita i piše visokovalirijski, nije često imao prilike da ga govori, a volantiska jabuka se otkotrljala podaleko od valirijskog drveta.

„Vesterošani?“ odgovori čovek na Zajedničkom jeziku.

„Dornjani. Moj gazda je vinar.“

„Gazda? Ma zajebi to. Da mu nisi rob? Pođi s nama pa budi sam svoj gazda. Zar hoćeš da umreš u krevetu? Naučićemo te da barataš mačem i kopljem. Jahaćeš u bitku s Odrpanim princem i vratićeš se kući bogatiji od lorda. Dečaci, devojčice, zlato, šta god poželiš, ako si dovoljno muško da ih zgrabiš. Mi smo Vetrom razvejani i jebemo kraljicu pokolja.“

Dva najamnika zapevaše, hitro nižući reči neke marševske pesme. Kventin je razumeo ono osnovno. *Mi smo Vetrom razvejani*, pevali su. *Odnesi nas na istok u Zaliv robova, da ubijemo kralja kasapina, da jebemo kraljicu zmajeva.*

„Da su Klitas i Vil još sa nama, mogli bismo da se vratimo s Ljudeskarom pa da ih sve pobijemo“, reče Džeris.

Klitas i Vil su mrtvi. „Ne obraćaj pažnju na njih“, reče Kventin. Dok su ulazili na vrata Trgovačkog doma, najamnici su ih izazivali, nazivajući ih kilavim kukavicama i prestrašenim curicama.

Ljudeskara je čekao u njihovim odajama na spratu. Mada im je zapovednik *Poljske ševe* toplo preporučio tu krčmu, to nije značilo da je Kventin bio spreman da ostavi robu i zlato bez zaštite. U svakoj luci ima lopova, pacova i kurvi, a u Volantisu više nego u drugima.

„Taman sam hteo da vas potražim“, reče ser Arčibald Ironvud pošto je digao rezu da ih pusti unutra. Njegov rođak Klitas prvi ga je prozvao *ljudeskara*, i to ime je bilo sasvim zaslužno. Arč je bio šest i po stopa visok, širokih ramena, ogromnog trbuha, s nogama kao deblima, šakama kao šunke i potpuno bez vrata. Zbog neke bolesti u detinjstvu opala mu je sva kosa. Njegova ćelava glava podsećala je Kventina na

glatku ružičastu stenu. „Dakle“, upita ovaj, „šta je rekao krijumčar? Imamo li čamac?“

„Brod“, ispravi ga Kventin. „Da, povešće nas, ali samo do najbližeg pakla.“

Džeris sede na ulegnuti krevet pa izu čizme. „Dorna svakog časa deluje sve primamljivije.“

Ljudeskara reče: „Ja i dalje tvrdim da je bolje da jašemo Putem zlo duha. Možda i nije tako opasno kao što ljudi pričaju. A ako jeste, to samo znači više slave za one koji se na takav put usude. Ko bi smeo da nas zaustavi? Drinks mačem, ja s maljem, presešćemo zlodusima ako na njih naiđemo.“

„A ako Deneris bude mrtva pre nego što stignemo do nje?“, upita Kventin. „Moramo da nađemo brod. Pa bila to i *Pustolovina*.“

Džeris se nasmeja. „Nisam znao da baš toliko očajno želiš Deneris da si spreman mesecima da trpiš onakav smrad. Posle tri dana ja bih preklinjao da me ubiju. Ne, moj prinče, molim te, ne *Pustolovina*.“

„Znaš li bolji način?“, upita Kventin.

„Znam. Upravo mi je sinulo. Postoje opasnosti, i priznajem da se ne bi baš mogao nazvati časnim... ali ćemo stići do tvoje kraljice brže nego Putem zlođuha.“

„Da čujem“, reče Kventin Martel.

DŽON

Džon Snežni je iščitavao pismo sve dok mu se reči pred očima nisu zamutile i spojile jedna s drugom. *Ne mogu ovo da potpišem. Neću ovo da potpišem.*

Zamalo ga je odmah spalio. Umesto toga je otpio gutljaj piva, ostatak od pola čaše uz sinočnu samotnu večeru. *Moram da ga potpišem. Izabrali su me da im budem lord zapovednik. Zid je moj, a moja je i Straža. Noćna straža se ne meša.*

Laknulo mu je kada je Žalobni Ed Tolet otvorio vrata da mu kaže kako je tu Fili. Džon je odložio pismo meštra Emona. „Pusti je.“ Užasavao se ovoga što sledi. „Nadi mi Sema. Hoću posle da razgovaram s njim.“

„On je dole s knjigama. Moj stari obrednik je govorio kako su knjige mrtvi ljudi koji pričaju. Mrtvi ljudi treba da ćute, ako mene pitaš. Niko ne želi da sluša mrtve kako brbljaju.“ Žalobni Ed ode mrmljajući nešto o crvima i paucima.

Pošto je Fili ušla, smesta je pala na kolena. Džon obide sto pa je diže. „Preda mnom ne moraš da klečiš. To je samo za kraljeve.“ Mada je bila žena i majka, Fili mu je i dalje izgledala gotovo kao dete, krhko stvorenjce umotano u jedan stari Semov ogrtač. Ogrtač je na njoj bio tako velik da je u njemu mogla da sakrije još nekoliko devojaka. „Deca su dobro?“ upitao ju je.

Divljanka se stidljivo osmehnu ispod kapuljače. „Jesu, moj gospodaru. Bojala sam se da neću imati dovoljno mleka za obojicu, ali što više sisaju to ga više imam. Jaki su.“

„Moram da ti kažem nešto teško.“ Zamalo da je rekao *da te zamolim*, ali se u poslednjem trenu ispravio.

„Da nije Mens? Val je preklinjala kralja da ga poštedi. Rekla je da će dozvoliti nekom klecavcu da se oženi njom i da ga neće zaklati na spavanju, samo ako Mens poživi. A onog Gospodara kostiju, njega će pošetediti. Kraster se večito kleo da će ga ubiti ako ovaj dođe u utvrdu. Mens nije uradio ni pola toga što je ovaj.“

Mens je jedino poveo vojsku na zemlju koju se nekada zakleo da će braniti. „Mens je izgovorio naše reči, Fili. Onda je izlao, oženio se Dalom i krunisao sebe za kralja s one strane Zida. Njegov život je sada u kraljevim rukama. Ne moramo o njemu da razgovaramo. Već o njegovom sinu. O Dalinom detetu.“

„O malom?“ Glas joj zadrhta. „On nikakvu zakletvu nije prekršio, moj gospodaru. Spava, plače i sisa, to je sve; nikad nikom nije nudio. Ne daj joj da ga spali. Spasi ga, molim te.“

„To možeš samo ti, Fili.“ Džon joj ispriča kako.

Druga žena bi vrištala na njega, psovala ga, prokvela ga u sedam paklova. Druga žena bi se možda bacila na njega u srdžbi, ošamarila ga, ritnula, noktima mu pošla za oči. Druga žena bi mu možda uzvratila prkosom.

Fili odmahnu glavom. „Ne. Molim te, ne.“

Gavran preuze reč. „Ne“, zagrakta.

„Odbiješ li, dečak će na lomaču. Ne sutra, ni prekosutra... ali uskoro, kada Melisandra bude htela da probudi zmaja, digne vetar ili izvede neku drugu čin za koju je neophodna kraljevska krv. Mens će do tada biti pepeo i kost, tako da će ona za oganj uzeti njegovog sina, a Stanis je neće sprečiti. Ako ne odvedeš dečaka, ona će ga spaliti.“

„Ići ću“, reče Fili. „Povešću ga, povešću ih obojicu, i Dalinog malog i mog.“ Suze su joj klizile niz obraze. Da nisu sijale od svetlosti sveće, Džon ne bi ni znao da ona plače. *Krasterove žene su naučile kćeri da plaču u jastuk. Možda su izlazile napolje da plaču, daleko od Krasterovih pesnica.*

Džon stegnu šaku kojom je držao mač. „Povedi oba dečaka i kraljičini ljudi će te uloviti i dovući nazad. Dečak će svejedno goreti... a i ti s njim.“ *Budem li je tešio, možda će misliti da me suze mogu dirnuti. Mora da shvati da neću popustiti.* „Ti ćeš odvesti jednog dečaka, i to Dalinog.“

„Majka ne može da ostavi sina, inače je prokleta za večnost. Ne *sina*. Mi smo ga spasli, Sem i ja. Molim te. Molim te, moj gospodar. Spasli smo ga od hladnoće.“

„Ljudi kažu da je smrt od smrzavanja gotovo spokojna. Vatra, međutim... vidiš li ovu sveću, Fili?“

Pogledala je plamen. „Vidim.“

„Dodirni je. Stavi ruku iznad.“

Njene krupne smeđe oči još se povećaaše. Nije se pomerila.

„Hajde.“ *Ubij dečaka.* „Šmesta.“

Drhteći, devojka pruži ruku pa je zadržala visoko iznad treperavog plamena sveće.

„Niže. Da te lizne.“

Fili spusti šaku. Za palac. Pa još jedan. Kada joj plamen dodirnu kožu, hitro povuče šaku pa zajeca.

„Vatra znači svirepu smrt. Dala je umrla da bi podarila život tom detetu, ali ti si ga hranila, ti si ga volela. Spasla si svog dečaka od leda. Sada spasi njenog od vatre.“

„Onda će spaliti moje dete. Crvena žena. Ako ne može da dobije Dalino, spaliće moje.“

„Tvoj sin nije kraljevske krvi. Melisandra ništa neće dobiti ako ga preda vatri. Stanis želi da se slobodni narod bori za njega, neće spaliti nedužno stvorenje bez

valjanog razloga. Tvoj dečak će biti bezbedan. Naći ću mu dojlju i podići ćemo ga ovde u Crnom zamku, pod mojom zaštitom. Naučiće da lovi i jaše, da se bori mačem, sekiram i lukom. Postaraću se čak i da nauči da čita i piše. Semu bi se to dopalo. „A kada stasa, saznaće svoje poreklo. Biće slobodan da te potraži bude li želeo.“

„Napravićeš od njega vranu.“ Obrisala je suze malom bledom nadlanicom. „Neću. Neću.“

Ubij dečaka, pomisli Džon. „Hoćeš. Inače, obećavam ti, na dan kada spale Dalinog sina, umrećeš i ti.“

„Umrećeš“, kriknu gavran Matorog Medveda. „Umrećeš, umrećeš, umrećeš.“

Devojka je sedela skupljena i pogrbljena, zurila je u plamen sveće, a suze su joj blistale u očima. Džon napokon reče: „Imaš moju dozvolu da odeš. Ne govori o ovome, ali budi spremna na polazak sat pre prvog svetla. Moji ljudi će doći po tebe.“

Fili ustade. Bleda i nema, otišla je, nijednom se ne osvrnuvši da ga pogleda. Džon je čuo njene korake dok je brzala kroz arsenal. Gotovo da je trčala.

Kada je otišao da zatvori vrata, Džon vide da se Duh pružio ispod nakovnja i glođe volovsku kost. Veliki beli jezovuk podiže glavu kada mu se on približio. „Bilo je krajnje vreme da se vratiš.“ Seo je nazad na svoju stolicu, da još jednom pročita pismo meštra Emona.

Semvel Tarli se pojavio nekoliko trenutaka kasnije, noseći gomilu knjiga. Čim je ušao, Mormontov gavran se obruši na njega, tražeći kukuruza. Sem pokuša da mu udovolji, nudeći ga zrnevljem iz džaka kraj vrata. Gavran pokuša da mu kljunom probije dlan. Sem jauknu, ptica odlete, kukuruz se rasu. „Je li te ta ptičurina posekla?“, upita Džon.

Sem oprezno skinu rukavicu. „Jeste. *Krvarim.*“

„Svi mi krvarimo za Stražu. Obuci deblje rukavice.“ Džon nogom gurnu stolicu ka njemu. „Sedi i pogledaj ovo.“ Pružio mu je pergament.

„Šta je to?“

„Papirni štit.“

Sem ga je polako pročitao. „Pismo kralju Tomenu?“

„Tomen se u Zimovrelu borio s mojim bratom Brenom drvenim mačevima“, reče Džon prisećajući se. „Na sebi je imao toliko mekanog okopa da je izgledao kao punjena guska. Bren ga je bacio na zemlju.“ Otišao je do prozora pa ga je otvorio. Prijao mu je hladni vazduh koji je udahnuo, iako je nebo bilo mutno i sivo. „A ipak je Bren mrtav a debeljuškasti rumeni Tomen sedi na Gvozdenom prestolu, s krunom na zlatnim uvojcima.“

Na to ga je Sem čudno pogledao i na trenutak se činilo da hoće nešto da kaže. Umesto toga je progutao knedlu pa se vratio pergamentu. „Nisi potpisao pismo.“

Džon odmahnu glavom. „Matori Medved je stotinu puta molio Gvozdeni presto za pomoć. Poslali su mu Dženosa Slinta. Lanisteri nas neće zavoleti ni zbog kakvog pisma. Pogotovo kada čuju da pomažemo Stanisu.“

„Samo da odbrani Zid, ne i u njegovoj buni. Tako ovde *piše*.“

„Lord Tivin možda neće uočiti razliku.“ Džon mu uze pismo. „Zašto bi nam sada pomogao? Nikada ranije nije.“

„Pa, neće hteti da se priča kako je Stanis dojurio u odbranu kraljevstva dok se kralj Tomen igrao u pesku. To bi osramotilo kuću Lanistera.“

„Ja kući Lanistera želim smrt i propast, a ne sramotu.“ Džon je naglas čitao pismo. „*Noćna straža se ne meša u ratove Sedam kraljevstava. Mi smo se zakleli čitavoj zemlji, a sada čitavoj zemlji preti strašna opasnost. Stanis Barateon nam pomaže protiv neprijatelja s one strane Zida, mada mi nismo njegovi ljudi...*“

Sem se promeškolji. „Pa, stvarno *nismo*. Je li tako?“

„Dao sam Stanisu hranu, sklonište i Noćnu utvrdu, kao i pravo da naseli nešto slobodnog naroda u Daru. To je sve.“

„Lord Tivin će reći da je previše.“

„Stanis kaže da je nedovoljno. Što više daješ kralju, to on više traži. Hodamo po ledenom mostu, a s obe strane je ambis. Dovoljno je teško udovoljiti i jednom kralju. Dvojici je prosto nemoguće.“

„Da, ali... ako Lanisteri prevladaju i lord Tivin zaključí da smo izdali kralja tako što smo pomagali Stanisu, to može značiti kraj Noćne straže. On uza se ima Tirele, sa svom snagom Visokog sada. A i jeste pobedio lorda Stanisa na Crnobujici.“

„Crnobujica je bila jedna bitka. Rob je pobedio u svim svojim bitkama pa je ipak izgubio glavu. Ako Stanis uspe da digne Sever...“

Sem je oklevao, pa je rekao: „Lanisteri imaju svoje severnjake. Lorda Boltona i njegovo kopile.“

„Stanis ima Karstarkove. Ako uspe da pridobije Bela sidrišta...“

„Ako“, naglasi Sem. „A ako ne... moj gospodaru, čak je i papirni štit bolji od nikakvog.“

„Valjda je tako.“ *I on i Emon. Nelako se nadao da će Sem Tarli videti problem drugačije. To je samo mastilo na pergamentu. Pomiren sa sudbinom, zgrabio je pero i potpisao. „Donesi pečatni vosak“ Pre nego što se predomislim. Sem požuri da ga posluša. Džon utisnu pečat gospodara zapovednika pa mu pruži pismo. „Ondesi ovo meštru Emonu kada pođeš i reci mu da pošalje pticu u Kraljevu luku.“*

„Hoću.“ Sem je zvučao kao da mu je laknulo. „Moj gospodar, ako smem da pitam... video sam Fili kako odlazi. Bila je na ivici suza.“

„Val ju je poslala da ponovo moli za Mensu“, slaga Džon, pa su neko vreme pričali o Mensu, Stanisu i Melisandri iz Ašajja, sve dok gavran nije pojeo poslednje zрно pa graknuo: „*Krv.*“

„Šaljem Fili na jug“, reče Džon. „I nju i dečaka. Moraćemo da nađemo novu dojilju za njegovog brata po mleku.“

„Dok je ne nađeš poslužiće i koze mleko. Bolje je za dete od kravljeg.“ Semu je očigledno bilo neprijatno da priča o ženskim grudima, pa je izenada počeo da priča o istoriji i mladićima-zapovednicima koji su živeli pre stotinu godina. Džon ga prekinu rekavši: „Reci mi nešto korisno. Pričaj mi o našim neprijateljima.“

„Tuđini.“ Sem obliza usne. „Spominju se u hronikama, mada ne često kao što sam mislio. Tačnije, u onim hronikama koje sam uspeo da nađem i pogledam. Znam da ih sigurno ima više koje nisam našao. Neke starije knjige se raspadaju. Stranice se mrve kada pokušam da ih okrenem. A one *zaista* stare knjige... ili su se potpuno pretvorile u prah ili su zakopane negde gde još nisam gledao ili... pa moguće je i da takve knjige uopšte ne postoje. Najstarije istorije koje imamo pisane su pošto su Andali stigli u Vesteros. Prvi ljudi su nam ostavili samo rune u kamenju, tako da sve što mislimo da znamo o Dobu junaka, Dobu praskozorja i Dugačkoj noći potiče iz zapisa koje su obrednici sastavili hiljadama godina kasnije. Neki arhimeštri u citadeli sumnjaju u sve. Te stare istorije pune su kraljeva koji su vladali stotinama godina i vitezova koji su jahali hiljadu godina pre nego što su vitezovi uopšte postojali. Znaš priče - Brendon Zidar, Simeon Zvezdovid, Noćni Kralj... mi kažemo da si ti devetsto devedeset osmi lord zapovednik Noćne straže, ali najstariji spisak koji sam našao pokazuje nam šest stotina sedamdeset četiri zapovednika, što nam govori da je sastavljen...“

„Nekada davno“, preklide ga Džon. „Šta je s Tuđinima?“

„Našao sam da se spominje zmajstaklo. Deca šume su u Doba junaka davala Noćnoj straži stotinu opsidijanskih bodeža godišnje. Tuđini dolaze kada je hladno, slaže se većina priča. Ili možda postaje hladno kada oni dolaze. Ponekad se pojavljuju za vreme mećave pa nestanu kada se nebo razvedri. Kriju se od sunčevog svetla i izlaze po noći... ili noć pada kada se oni pojave. Neke priče govore da jašu mrtve životinje. Medvede, jezovuke, mamute, konje, svejedno, samo da je zver mrtva. Onaj koji je ubio Malog Pola jahao je mrtvog konja, tako da je taj deo izvesno istinit. Neke povesti govore i o divovskim ledenim paucima. Ne znam šta su oni. Ljudi koji padnu u borbi protiv Tuđina moraju da se spale, inače će mrtvi ustati

kao njihovi uznici.“

„Sve smo to znali. Pitanje je kako se protiv njih boriti.“

„Oklop Tuđina štiti od većine običnih sečiva, ako je verovati pričama, a njihovi mačevi su toliko hladni da lome čelik Vatra im međutim smeta, a ranjivi su na opsidijan. Našao sam jedan opis Dugačke noći u kome se govori o posljednjem junaku koji je sekao Tuđine oružjem od zmajčelika. Navodno tome nisu mogli da se suprotstave.“

„Zmajčelik?“ To je Džonu bio nov pojam. „Valirijski čelik?“

„To sam i ja prvo pomislio.“

„Dakle ako uspem da ubedim gospodare Sedam kraljevstava da nam pošalju svoje valirijske mačeve, svi smo spaseni? To neće biti teško.“ *Kao da zatražim njihovo zlato i njihove zamkove.* Gorko se nasmejao. „Jesi li otkrio ko su Tuđini, odakle dolaze, šta žele?“

„Još ne, moj gospodaru, ali sam možda samo čitao pogrešne knjige. Postoje stotine koje nisam ni otvorio. Daj mi vremena pa ću otkriti sve što se može.“

„Nema više vremena. Moraš da se spakuješ, Seme. Ideš s Fili.“

„Idem? Sem se otvorenih usta zablenu u njega, kao da ne razume značenje te reči. „Ja idem? U Istočnu Morobdiju, moj gospodaru? Ili... Kuda to...“

„U Starigrad.“

„Starigrad?“ ponovi Sem piskutavo.

„Emon takođe.“

„Emon? *Meštar* Emon? Ali... njemu su stotinu i dve godine, moj gospodaru, on ne može... šalješ i njega i mene? Ko će brinuti o gavranovima? Ako ima bolesnih ili ranjenih, ko će...“

„Klidas. Proveo je godine uz Emona.“

„Klidas je samo kućepravitelj a vid mu slabi. Potreban ti je *meštar*. Meštar Emon je tako slab, plovidba morem... može da... on je star, i...“

„Život će mu biti u opasnosti. U to sam siguran, Seme, ali je opasnost veća ovde. Stanis zna ko je Emon. Ako crvenoj ženi zatreba kraljevska krv za njene čini...“

„Oh.“ Iz Semovih debelih obraza nestade boje.

„Deron će ti se pridružiti u Morobdiji. Nadam se da će nam njegove pesme pridobiti nešto ljudi na jugu. *Kos* će vas prevesti u Bravos. Odatle ćete sami srediti put za Starigrad. Ako i dalje nameravaš da tvrdiš kako je Filin mali tvoje kopile, poslaćeš nju i dete u Rožni breg. U suprotnom, Emon će joj naći mesto sluškinje u Citadeli.“

„Moje k-k-kopile. Da, ja... moja majka i sestre će pomoći Fili s detetom. Deron

može da je otprati u Starigrad isto kao ja. Ja sam... vežbao sam streličarstvo svakog popodneva s Almerom, kao što si naredio... pa, osim kad sam u podrumima, ali sam si mi rekao da saznam što više o Tuđinima. Od luka me bole ramena i izbijaju mi plikovi na prstima.“ Pokazao je šaku Džonu. „Ipak nisam odustao. Sada češće pogađam metu nego što promašujem, ali sam i dalje najgori strelac koji je napeo luk Mada, sviđaju mi se Almerove priče. Neko bi trebalo da ih zapiše i stavi u knjigu.“

„Ti to uradi. U Citadeli imaju pergamenta i mastila, kao i lukova i strela. Očekujem da nastaviš s vežbom. Seme, Noćna straža ima stotinu ljudi koji umeju da odapnu strelu, ali samo šaćicu koji umeju da čitaju i pišu. Moraš da postaneš moj novi meštar.“

„Moj gospodaru, moj... moja dužnost je ovde, knjige...“

„...biće ovde kada nam se vratiš.“

Sem prinese šaku grlu. „Moj gospodaru, Citadela... tamo ljude teraju da rasecaju leševe. Ne mogu da stavim lanac.“

„Možeš. Hoćeš. Meštar Emon je star i slep. Snaga ga izdaje. Ko će zauzeti njegovo mesto kada umre? Meštar Malin u Kuli senki je više ratnik nego učenjak, a meštar Harmuni iz Morobdije je više pijan nego trezan.“

„Ako zatražiš još meštara iz Citadele...“

„To i nameravam. Trebaće nam svaki. Emona Targarjena međutim nije tako lako zameniti.“ *Ovo ne ide kao što sam se nadao.* Znao je da će s Fili biti teško, ali je pretpostavio da će Sem rado zameniti opasnosti Zida za toplotu Starigrada. „Bio sam siguran da ćeš se obradovati kad čuješ“, rekao je, zbunjen. „U Citadeli ima toliko knjiga da ne postoji čovek koji sve može da ih pročita. Tamo ćeš se odlično snaći, Seme. Siguran sam da hoćeš.“

„Ne. Mogao bih da čitam knjige, ali... m-meštar mora da bude i lekar a ja od krvi padam u nesvest.“ Ruka mu se tresla, kao da dokazuje koliko je to istina. „Ja sam Strašljivac Sem, ne Sem Ubica.“

„Bojiš se? Čega? Grdnji staraca? Seme, ti si video utvare kako su preplavile Pesnicu, plimu živih mrtvaca s crnim šakama i jarkim plavim očima. Ubio si Tuđina.“

„To je bilo z-z-z-zmajstaklo a ne ja.“

„Tišina!“, prasnu Džon. Posle Fili nije imao strpljenja za strahove debelog dečaka. „Lagao si, spletkario i šurovao da ja postanem lord zapovednik. Sad ćeš slušati moja naređenja. Otići ćeš u Citadelu i iskovaćeš lanac, a budeš li morao da sečeš leševe, tako će i biti. U Starigradu se leševi bar neće buniti.“

„Moj gospodar, moj o-o-o-otac, lord Rendil, on, on, on, on, on... život meštra je život službe. Nijedan sin kuće Tarlija nikada neće nositi lanac. Ljudi Rožnog brega se ne poklanjaju sitnim lordovima, Džone. Ne mogu da se suprotstavim *ocu*.“

Ubij dečaka, pomisli Džon. *Dečaka u tebi, i onog u njemu. Ubij ih, kopile krvavo.* „Ti nemaš oca. Imaš samo braću. Samo nas. Tvoj život pripada Noćnoj straži, zato idi i strpaj rublje u džak, kao i sve što hoćeš da ponesesh u Starigrad. Poći ćeš sat pre zore. Evo još jednog naređenja. Od ovog dana pa ubuduće *nećeš* govoriti za sebe da si lukavica. Prošle godine si se suočio s više strahota nego većina ljudi za čitav život. Možeš da se suočiš i sa Citadelom, ali ćeš to učiniti kao zakleti brat Noćne straže. Ne mogu ti narediti da budeš hrabar, ali ti *mogu* narediti da sakriješ svoje strahove. Seme, izgovorio si reči. Sećaš li se?“

„Po... pokušaću.“

„Nećeš ti ništa pokušati. Izvršićeš naređenje.“

„Naređenje.“ Mormontov gavran zaleprša velikim crnim krilima.

Sem kao da se skupio. „Biće kako moj gospodar zapoveda. Da li, da li meštar Emon zna?“

„Ideja je bila njegova koliko i moja.“ Džon mu otvori vrata. „Neće biti opraštanja. Što manje ljudi za ovo zna, to bolje. Sat pre prvog svetla, pored groblja.“

Sem pobeže od njega isto kao malopre Fili.

Džon je bio umoran. *Treba mi san*. Probdeo je pola noći razgledajući mape, pišući pisma i kjući planove s mešтром Emonom. Čaki pošto se stropoštao na uzani krevet, počinao nije lako došao. Znao je sa čime će se suočiti danas i shvatio je da se nemirno vrti dok razmišlja o poslednjim rečima meštra Emona. „Neka mi moj gospodar dozvoli da mu dam još jedan savet za kraj“, rekao je starac, „isti koji sam dao bratu kada smo se poslednji put rastali. Bile su mu tri i trideset kada ga je Veliko veće izabralo da zasedne na Gvozdeni presto. Odrastao čovek, otac sinova, a ipak u ponečemu još dečak. U Jajetu je bilo neke nevinosti, neke dobrote koju smo svi voleli. *Ubij dečaka u sebi*, rekao sam mu onog dana kada sam se ukrcao na brod za Zid. *Da vlada može samo čovek Egon a ne Jaje. Ubij dečaka i neka se čovek rodi*.“ Starac opipa Džonovo lice. „Ti si sada upola mlađi nego što je Jaje bio tada, a bojim se da je tvoje breme surovije. Položaj će ti pružiti malo radosti, ali mislim da imaš snage da uradiš ono što se mora. Ubij dečaka, Džone Snežni. Zima samo što nije. Ubij dečaka i neka se čovek rodi.“

Džon je ogrnuo plašt pa je izašao. Svakog dana je obilazio Crni zamač, posećivao ljude na straži i lično slušao njihove izveštaje, gledao Almera i njegove štićenike kako gađaju lukom, pričao i sa kraljevima i sa kraljičinim ljudima, koračao po ledu

Zida da osmotri šumu. Duh ga je tiho pratio kao bela senka.

Belooki Kedž je držao Zid kada se Džon popeo. Kedž je preživeo više od četrdeset imendana, od toga trideset na Zidu. Levo oko mu je bilo slepo, desno zlobno. U divljini, dok sa sekírom sam jaše konjića, od njega nije bilo boljeg izvidnika u Straži, ali se nikada nije dobro slagao s drugim ljudima. „Miran dan“, rekao je Džonu. „Nemam ništa da javim, sem naopakih izvidnika.“

„Naopakih izvidnika?“ upita Džon.

Kedž se naceri. „Dva viteza. Odjahali su pre jedno sat vremena, na jug Kraljevim drumom. Kada ih je Diven video da brišu, rekao je da južnjačke lude jašu u pogrešnom pravcu.“

„Shvatam“, reče Džon.

Više je saznao od samog Divena, dok je stari šumar srkao čorbu od ječma dole u kasarni. „Jeste, moj gospodaru, video sam ih. Horp i Mejsi, eto ko su bili. Rekli da ih je Stanis poslo, ali nisu rekli ni kuda ni zašto ni kad će da se vrate.“

Ser Ričard Horp i ser Džastin Mejsi bili su kraljićini ljudi, uvaženi u kraljevom veću. *Dva obična konjanika slobodnjaka poslužila bi da je Stanis na umu imao izvidanje*, pomisli Džon Snežni, *ali vitezovi su podesniji za glasonoše i izaslanike*. Koter Hridni je poslao glas iz Morobdije da su Vitez od Praziluka i Salador San zaplovili za Bela sidrišta na pregovore s lordom Menderlijem. Nije čudno što je Stanis poslao i druge izaslanike. Veličanstvo nije strpljiv čovek

Hoće li se naopaki izvidnici vratiti bilo je sasvim drugo pitanje. Vitezovi možda jesu, ali ne poznaju sever. *Duž kraljevog drumu će biti očiju, a neće sve biti prijateljske*. To međutim nije Džonova briga. *Neka Stanis ima svoje tajne. Bogovi znaju da ja imam svoje*.

Duh je te noći spavao pored njegovog ležaja i Džon za promenu nije sanjao da je vuk Pa ipak spavao je nemirno, satima se bacakao pre nego što je potonuo u košmar. U njemu je bila uplakana Fili, preklinjala ga je da ostavi njenu decu na miru, ali joj ih je on otrgao iz ruku pa im odsekao glave, onda glavama zamenio mesta pa joj rekao da ih sada zašije.

Pošto se probudio, video je Eda Toleta kako se nadvija nad njim u tami ložnice. „Moj gospodaru? Vreme je. Vučji čas. Naredio si da te probudim.“

„Donesi mi nešto vruće.“ Džon zbaci pokrivače.

Ed se vratio kada se Džon obukao i gurnuo mu je u šake šolju koja se pušila. Džon je očekivao kuvano vino, pa se začudio što je to supa, retka supa koja je mirisala na prazluk i mrkvu ali u kojoj kao da nije bilo ni praziluka ni mrkve. *Mirisu su snažniji u mojim vučjim snovima*, rekao je sebi, *a i hrana ima jači ukus. Duh je življi od mene*.

Ostavio je praznu šolju na ognjištu.

Tog jutra je na vratima bio Bačva. „Hoću da razgovaram s Bedvikom i s Dženosom Slintom“, rekao mu je Džon. „Neka obojica budu ovdje pre prvog svetla.“

Napolju je svet bio crn i miran. *Hladno je, ali ne opasno hladno. Još nije. Otoplice kada sunce izađe. Ako su bogovi milostivi, Zid će možda zaplakati.* Kada su stigli do groblja, povorka se već obrazovala. Džon je zapovedništvo nad pratnjom od desetak izvidnika u sedlima i dvojka kola poverio Crnom Džeku Balveru. Jedna kola bila su natovarena kovčezima, sanducima i džakovima, zalihama za put. Druga su imala krut krov od kivanе kože, da štiti od vetra. U njima je sedeo meštar Emon, pogrbljen u medvedem krznu zbog koga je izgledao sitan kao dete. Sem i Fili stajali su nedaleko. Njene su oči bile crvene i natečene, ali joj je dečak bio u naručju, sav umotan. Da li je dečak bio njen ili Dalin, on nije mogao da zna. Video ih je zajedno tek nekoliko puta. Filin mali je bio stariji, Dalin snažniji, ali su bili dovoljno blizu po uzrastu da niko ko ih dobro ne poznaje ne može lako da ih razlikuje.

„Lorde Snežni“, doviknu meštar Emon, „ostavio sam ti jednu knjigu u svojoj odaji. *Žadni zbornik.* Napisao ga je volantiski pustolov Kolkvo Votar, koji je putovao na istok i posetio sve zemlje Žadnog mora. U njemu je jedan deo koji će te možda zanimati. Rekao sam Klidasu da ti ga obeleži.“

„Sigurno ću ga pročitati.“

Meštar Emon obrisa nos. „Znanje je oružje, Džone. Dobro se naoružaj pre nego što odjašeš u boj.“

„Hoću.“ Džon na licu oseti nešto vlažno i hladno. Pošto je digao glavu, video je da pada sneg. *Loše znamenje.* Okrenuo se ka Crnom Džeku Balveru. „Idi što brže možeš, ali se ne izlaži nepotrebnim opasnostima. Vodiš jednog starca i jedno odojče. Pazi da im bude toplo i da budu siti.“

„Ti isto, moj gospodar.“ Fili uopšte nije žurila da se popne u kola. „Ti isto čuvaj drugo. Nađi dojilju, kao što si rekao. Obećao si da ćeš je naći. Dečak.. Dalin dečak.. mali princ, hoću reći... nađi mu neku dobru ženu, da izraste veliki jak“

„Imaš moju reč.“

„Nemoj da mu daš ime. Nemoj nikako, dok ne napuni dve godine. Baksuz je dati im ime dok su još na sisi. Vrane to možda ne znaju, ali je istina.“

„Biće tvoja volja, moja gospo.“

„Nemoj tako da me zoveš. Ja sam majka a ne gospa. Ja sam Krasterova žena i Krasterova kći, a i *majka.*“ Predala je bebu Žalobnom Edu dok se pela u kola i pokrivala krznom. Kada joj je Ed vratio dete, Fili mu je dala sisu. Sem, pocrveneo, skrenu pogled pa uzjaha svoju kobilu. „*Hajde da ovo obavimo*“ naredi Crni Džek

Balver i pucnu bičem. Kola se zakotrljaše.

Sem se zadržao još tren. „Dakle“, reče on, „zbogom.“

„Zbogom i tebi, Seme“, reče Žalobni Ed. „Tvoj brod neće potonuti, ne bih rekao. Brodovi tonu samo kada sam ja na njima.“

Džon se prisećao. „Fili sam prvi put video pribijenu uza zid Krasterove utvrde, mršavu tamnokosu devojkicu s velikim stomakom, kako uzmiče od Duha. On je upao među zečeve i mislim da se prepala da će je raspiniti i pojesti bebun... ali nije trebalo vuka da se plaši, zar ne?“

„Ona je hrabrija nego što zna“, reče Sem.

„Isto kao ti, Seme. Želim vam brz i bezbedan put, i čuvaj nju, Emona i dete.“ Hladne kapi na licu podsetile su Džona na dan kada se u Zimovrelu oprostio s Robom, ne znajući da ga nikada više neće videti. „I digni kapuljaču. Pahuljice ti se tope u kosi.“

Kada je mala povorka nestala u daljini, istočno nebo je iz crnog prešlo u sivo i padao je gust sneg. „Džin čeka na lorda zapovednika“, podseti ga Žalobni Ed. „Isto i Dženos Slint.“

„Da. Džon Snežni pogleda uza Zid, koji se dizao iznad njih poput ledene litice. *Stotinu luga s kraja na kraj i sedam stotina stopa visok.* Snaga Zida je bila u njegovoj visini; njegova dužina je bila njegova slabost. Džon se prisetio nečega što je njegov otac jednom rekao. *Zid je snažan samo koliko ljudi koji stoje iza njega.* Ljudi Noćne straže jesu hrabri, ali ih ima premalo za dužnost koja ih čeka.

Džin je čekao u arsenalu. Pravo ime mu je bilo Bedvik Za dlaku viši od pet stopa, bio je najsitniji čoveku u Noćnoj straži. Džon smesta pređe na stvar. „Treba nam još očiju duž zida. Usputnih tvrđava gde naše patrole mogu da se sklone od zime i nađu toplo jelo i sveže konje. Šaljemo posadu u Ledenkraj, a ti ćeš joj zapovedati.“

Džin gurnu mali prst i pročačka uvo. „Da zapovedam? Ja? Moj gospodar zna da sam ja teknapoličarsko dete, na Zidu zbog lovokrade?“

„Izvidnik si više od deset godina. Preživeli si Pesnicu Prvih ljudi i Krasterovu utvrdu, i vratio se da o tome pričaš. Mlađim ljudima si uzor.“ Čovečuljak se nasmeja. „Samo bi kepecima ja mogao da budem uzor. Nepismen sam, moj gospodar. Ako me baš hoće, ponekad uspem da se potpišem.“

„Pozvao sam još meštara iz Starigrada. Dobićeš dva gavrana za hitne vesti. Ako nisu hitne, slaceš jahače. Dok ne budemo imali više meštara i više ptica, nameravam da napravim niz svetionika po čitavom Zidu.“

„A s koliko ću nesrećnih budala zapovedati?“

„Dvadesetoricom iz Straže“, reče Džon, „i još deseticom od Stanisa.“ *Starci,*

žutokljunci ili ranjenici. „To neće biti njegovi najbolji ljudi i nijedan neće obuci crno, ali će te slušati. Upotrebi ih što bolje možeš. Četvorica braće koju šaljem s tobom biće Kraljelučani koji su na Zid došli s lordom Slintom. Njih drži na oku, a drugim okom pazi na penjače.“

„Možemo mi da gledamo, moj gospodaru, ali ako se dovoljno penjača popne na Zid, tridesetorica ljudi neće biti dovoljna da ih odatle zbacī.“

Možda neće biti dovoljne ni tri stotine. Džon je tu sumnju čuvao za sebe. Tačno je da su penjači krajnje nezaštićeni dok se penju. Branioci ih odozgo mogu zasuti kamenjem, kopljima i istopljenom smolom, a oni mogu samo da se očajnički drže za led. Ponekad ih je i sam Zid zbacivao, kao što pas strese buve. Džon je to svojim očima video, kada je ledena površina pukla ispod Valinog ljubavnika Jarla i bacila ga u smrt.

Međutim, ako se penjači neopaženo domognu vrha Zida, sve se menja. Mogu tu da naprave sebi uporište, da podignu svoje bedeme i da spuste užad i lestvice pomoću kojih će se popeti još hiljade. Tako je to izveo Rejmun Ridobradi, Rejmun koji je bio kralj s one strane Zida u dane dede njegovog dede. U to doba zapovednik je bio Džek Mazgud. Zvali su ga Veseli Džek pre nego što je Ridobradi stigao sa severa; zauvek posle Pospani Džek Rejmunova vojska krvavo je skončala na obalama Dugačkog jezera, uhvaćena između lorda Vilama od Zimovrela i Pijanog Džina Harmonda Ambera. Ridobradog je poslao Artos Neumoljivi, mlađi brat Lorda Vilama. Straža je stigla prekasno da se bori protiv divljana, ali na vreme da ih sahrani. Taj im je zadatak dodelio Artos Stark u srđbi, dok je oplakivao obezglavljeno telo svog palog brata.

Džon nije nameravao da ga upamte kao Pospanog Džona Snežnog. „Trideset ljudi će imati bolje izgleda nego nijedan“, rekao je Džinu.

„To jeste , reče čovečuljak „Hoćemo li samo u Ledenkraj, znači, ili će moj gospodar otvoriti i druge utvrde?“

„Nameravam da ih polako sve zaposednem“, reče Džon, „ali za sada samo Ledenkraj i Sivostražu.“

„A je li moj gospodar odlučio ko će zapovedati Sivostražom?“

„Dženos Slint“, odgovori Džon. *Bogovi nam pomogli.* „Potpuno nesposoban čovek neće postati zapovednik zlatnih plaštova. Slint je rođen kao kasapinov sin. Bio je kapetan Gvozdena kapije kada je Menli Stoukvort umro, a Džon Erin ga je unapredio i poverio mu odbranu Kraljeve luke. Nije moguće da je lord Dženos tolika budala kao što izgleda.“ *A želim i da bude što dalje od Alisera Torna.*

„Može biti da je tako“, reče Džin, „ali bi“ ga ja ipak pre poslao u kuhinju da

pomogne Troprstom Hobu u seckanju repe.“

Da to uradim, više se nikada ne bih usudio da okusim repu. Prošlo je pola jutra pre nego što se lord Dženos pojavio kao što mu je naređeno. Džon je čistio Dugačku kandžu. Neki ljudi bi taj zadatak prepustili kućeupravitelju ili štitonoši, ali je lord Edard naučio sinove da se sami staraju o svom oružju. Kada su Bačva i Žalobni Ed stigli sa Slintom, Džon im je zahvalio, pa je pozvao lorda Dženosa da sedne.

Ovaj prihvati ponudu, mada bez trunke zahvalnosti. Prekrstio je ruke i namrštio se, ne obazirući se na goli čelik u rukama svog lorda zapovednika. Džon pređe nauljenom krpom preko mača, gledajući igru jutarnjeg svetla u naborima Čelika, misleći kako bi lako sečivo probilo kožu, salo i tetive da odvoji Slintovu ružnu glavu od tela. Čoveku se svi zločini brišu kada obuče crno, kao što i sve njegove zakletve prestaju da važe, ali mu je svejedno bilo teško da Dženosa Slinta doživljava kao brata. *Među nama ima zle krvi. Taj čovek je pomogao u ubistvu mog oca i dao je sve od sebe da i ja budem ubijen.*

„Lorde Dženose.“ Džon vrati mač u korice. „Dajem ti zapovedništvo nad Sivostražom.“

To je iznenadilo Slinta. „Sivostraža... kod Sivostraže si se ti popeo na Zid sa svojim prijateljem divljanima...“

„Jeste. Utvrda je u žalosnom stanju, mora se priznati. Popravićeš je najbolje što možeš. Počni tako što ćeš iskrčiti šumu. Ukradi kamen iz srušenih zdanja da popraviš ona koja se još drže.“ *Rad će biti težak i surov mogao je da doda. Spavaćeš na kamenu, previše iscrpen da se žališ ili spletkariš, i uskoro ćeš zaboraviti kako je to biti na toplom, ali ćeš se možda prisettiti kako je to biti čovek.* „Imaćeš tridesetoricu ljudi. Desetoricu odavde, desetoricu iz Kule Senki i desetoricu koje će nam pozajmiti kralj Stanis.“

Slintovo lice poprimilo je boju suve šljive. Njegovi mesnati obrazi zadrhtaše. „Misliš da ne shvatam šta radiš? Dženos Slint nije čovek koga je tako lako prevariti. Ja sam bio zadužen za odbranu Kraljeve luke dok si ti jos srao u pelene. Neka ti tvoja ruševina, kopile.“

Pružam ti priliku, moj gospodar. To je više nego što si ti pružio mom ocu. „Nisi me dobro razumeo, moj gospodar“, reče Džon. „Ovo je bilo naređenje, a ne ponuda. Do Sivostraže ima četrdeset liga. Spakuj oružje i oklop oprostí se s kim imaš i budi spreman da kreneš sutra s prvim svetlom.“

„Ne.“ Lord Dženos skoči na noge, tako da mu se stolica preturi unazad. „Neću ćutke da odem u ledenu smrt. Neće kopile jednog izdajnika da naređuje Dženosu Slintu! Nisam ja bez prijatelja, upozoravam te. I ovde i u Kraljevoj luci. Ja sam bio

gospodar Harendvora! Daj svoju ruševinu nekoj od slepih budala koje su ubacile kamen za tebe, ja je neću. Čuješ li me, dečko? *Ja je neću!*“

„Hoćeš.“

Slint se nije udostojio da na to odgovori, već je nogom odgurnuo stolicu dok je odlazio.

Još me doživljava kao dečaka, pomisli Džon, zelenog dečaka, koji će se dati zastrašiti besnim rečima. Mogao je samo da se nada da će lord Dženos biti pametniji kada se ispava.

Naredno jutro je pokazalo da je ta nada uzaludna.

Džon je našao Slinta kako doručkuje u zajedničkoj sobi. S njim je bio ser Aliser Torn i još nekoliko sličnih mutivoda. Nečemu su se smejali kada je Džon sišao niz stepenice u društvu Gvozdеног Emeta i Žalobnog Eda. Iza njih su stupali Malej, Konj, Crveni Džek Krab, Rasti Cvetni i Volina Oven. Troprsti Hob je kutlačom sipao kašu iz kazana. Kraljičini ljudi, kraljevi ljudi i crna braća sedeli su svako za svojim stolom, neki nadvijeni nad zdele kaše, drugi puneći stomak prepečenim hlebom i slaninom.

Džon za jednim stolom vide Pipa i Grena, za drugim Bouena Marša. Vazduh je smrdeo na dim i mast a čegrtanje noževa i kašika odjekivalo je ispod visoke zasvođene tavanice.

Svi glasovi smesta zamreše.

„Lorde Dženose“, reče Džon, „pružam ti poslednju priliku. Ostavi tu kašiku i pođi u štalu. Konj ti je osedlan i zauzdan. Put do Sivostraže je dugačak i težak“

„Onda najbolje da kreneš, dečko.“ Slint se nasmeja, prskajući kašu sebi po grudima. „Sivostraža je pravo mesto za takve kao što si ti, čini mi se. Daleko od pristojnog i pobožnog sveta. Na tebi je beleg zveri, kopile.“

„Odbijaš moje naređenje?“

„Ma nabij naređenje sebi u dupe, kopile“, odgovori Slint a obrazi mu zaigraše.

Aliser Torn se tanko osmehnu, crnih očiju usredsređenih na Džona. Za drugim stolom Godri Džinoubica poče da se smeje.

„Kako želiš.“ Džon klimnu glavom Gvozdеном Emetu. „Odvedi lorda Dženosa do Zida...“

...i baci ga u ledenu ćeliju, mogao je da kaže. Kada bi zgrčen proveo jedan ili deset dana u ledu tresao bi se u groznici i molio bi da ga puste, u to Džon nije sumnjao. *A istog trenutka kad izađe, on i Torn bi ponovo počeli da spletkare.*

...i veži ga za konja, mogao je da kaže. Ako Slint ne želi da ode u Sivostražu kao zapovednik, otići će kao kuvar. *Onda će biti samo pitanje časa kada će dezertirati. A*

koliko će njih povesti sa sobom?

„...i obesi ga“, dovrši Džon.

Lice Dženosa Slinta preblede kao kreč. Kašika mu ispade iz ruke. Ed i Emet pođoše ka njemu, a koraci su im odzvanjali po kamenom podu. Usta Bouena Marša se otvoriše i zatvoriše, ali se iz njih ne ču ni glas. Ser Aliser Torn se maši balčaka. *Hajde*, pomisli Džon. Dugačka Kandža mu je bila preko ramena. *Isuči oružje. Pruži mi priliku da i ja isučem svoje.*

Polu ljudi u dvorani bilo je na nogama. Južnjački vitezovi i oklopnici, verni kralju Stanisu ili crvenoj ženi ili oboma, i zakleta braća Noćne straže. Neki su izabrali Džona za svog lorda zapovednika. Drugi su kamenove dali Bouenu Maršu, ser Denisu Malisteru, Koteru Hridnom... a neki Dženosu Slintu. *Stotine njih, koliko se sećam.* Džon se pitao koliko je tih ljudi sada u podrumu. Svet se na trenutak ljuljao na oštrici mača.

Aliser Torn diže ruku s mača pa zakorači u stranu i pusti Eda Toleta da prođe.

Žalobni Ed uhvati Slinta za jednu ruku, Gvozdeni Emet za drugu. Zajedno ga povukoše s klupe. „Ne“, pobuni se lord Dženos, a kapljice kaše mu zaprskaaše s usana. „Ne, puštajte me, on je običan balavac, *kopile*. Otac mu je bio izdajnik Ima na sebi beleg zveri, onaj njegov vuk... *Puštajte me!* Zapamtiteće dan kada ste digli ruku na Dženosa Slinta. Ja imam prijatelje u Kraljevoj luci. Upozoravam vas...“ Još se bunio dok su ga delom gurali a delom odvlačili uz stepenice.

Džon je izašao za njima. Podrum se iza njega ispraznio. Kod kaveza se Slint na tren otrgnuo pa je pokušao da se bori, ali ga je Gvozdeni Emet zgrabio za grlo i tresnuo na rešetke tako da više nije pružao otpor. Tada je već čitav Crni zamak izašao da gleda. Čak je i Val bila na svom prozoru, s dugačkom zlatnom pletenicom preko ramena. Stanis je stajao na stepenicama Kraljeve kule, okružen svojim vitezovima.

„Ako dečko misli da će me zastrašiti, grdno se vara“, čuli su Dženosa Slinta kako govori. „Neće se on usuditi da me obesi. Dženos Slint ima prijatelje, *važne* prijatelje, videćete...“ Vetar odnese ostale njegove reči.

Ovo ne valja, pomisli Džon. „Stoj.“

Emet se namršten okrenu. „Moj gospodar?“

„Neću da ga obesim“, reče Džon. „Dovedi ga ovamo.“

„O, Sedmoro nas spaslo“, ču kako je izletelo Bouenu Maršu.

Osmeh lorda Dženosa Slinta bio je sladak kao usklisi maslac. Sve dok Džon nije rekao: „Ede, donesi mi panj“, pa je isukao Dugačku kandžu.

Dok su našli odgovarajući panj, lord Dženos je pobeogao u kavez dizalice, ali je Gvozdeni Emet otišao po njega pa ga je izvukao. „Ne“, vikao je Slint dok ga je Emet

vukao i gurao po dvorištu. „Puštaj me... ne možeš... kada Tivin Lanister čuje za ovo, svi ćete zažaliti...“

Emet mu izbi noge. Žalobni Ed mu stade na leđa da ostane na kolenima. Emet mu gurnu panj ispod glave. „Biće lakše ako miruješ“, obeća mu Džon Snežni. „Mrdaj da izbegneš sečivo i opet ćeš umreti, ali će ti smrt biti gora. Pruži vrat, moj gospodar.“ Bledo jutarnje sunce igralo je po njegovom sečivu dok je Džon stezao balčak mača obema rukama i visoko ga dizao. „Ako imaš poslednje reči, sada je čas da ih izgovoriš“, rekao je, očekujući poslednju kletvu.

Dženos Slint izvi vrat da se zagleda u njega. „Molim te, moj gospodaru. Milost. Hoću... ići ću, hoću, ja...“

Ne, pomisli Džon. Ta si vrata zatvorio. Dugačka kandža udari.

„Mogu li ja da dobijem njegove čizme?“ upita Volina Oven dok se glava Dženosa Slinta kotrljala po blatu. „Skoro su nove. I to postavljene krznom.“

Džon pogleda u Stanisa. Oči im se na tren ukrstiše. Onda kralj klimnu glavom pa se vrati u svoju kulu.

TIRION

Probudio se sam i shvatio da je nosiljka stala.

Gomila zgužvanih jastuka ostala je da pokaže gde je ležao Ilirio. Kepecu je grlo bilo suvo i hrpavo. Sanjao je... šta je sanjao? Nije se sećao.

Napolju su glasovi govorili na nekom nepoznatom jeziku. Tirion prebaci noge kroz zavesu pa skoči na zemlju i zateče magistera Ilirija kako stoji pored konja dok se dva jahača nadvijaju iznad njega. Obojica su imala izlizane kožne košulje pod ogrtačima od tamnosmeđe vune, ali su im mačevi bili u koricama i nije izgledalo da je debeli u opasnosti.

„Moram da pišam“, objavi kepec. Odgegao se niz put, otkopčao čakšire pa se olakšao u trnovito žbunje. Prilično je dugo trajalo.

„Bar dobro piša“, primeti nečiji glas.

Tirion otrese poslednje kapi pa se zakopča. „Pišanje je najmanji od mojih darova. Da me tek vidiš kako kenjam.“ Okrenuo se ka magisteru Iliriju. „Poznajesh ovu dvojicu, magisteru? Izgledaju mi kao odmetnici. Da odem po sekiru?“

„*Sekiru?*“, uskliknu krupniji jahač, mišićav čovek čupave brade i riđe kose. „Ču li ti ovo, Haldone? Mališa hoće da se bije s nama!“

Njegov pratilac je bio stariji, obrijan, izbornog asketskog lica. Kosa mu je bila pokupljena i vezana u čvor iza glave. „Mali ljudi često osećaju potrebu da hrabrost dokazju nesmotrenim hvalisanjem“, izjavio je. „Sumnjam da bi mogao patka da ubije.“

Tirion slegnu ramenima. „Donesi patka.“

„Ako baš zahtevaš.“ Jahač pogleda svog sadruga.

Mišićavi čovekisula mač. „Ja sam Patak jezičavi mali nokširu.“

O, *smilujite se bogovi*. „Na umu sam imao manjeg patka.“

Krupni čovek se grohotom nasmeja. „Ču li ti ovo, Haldone? Hoće *manjeg* Patka!“

„A meni ne bi smetao tiši.“ Čovek po imenu Haldon osmotri Tiriona hladnim sivim očima pre nego što se ponovo okrenu Iliriju. „Imaš kovčeg za nas?“

„I mazge da ih nose.“

„Mazge su prespore. Mi imamo tegleće konje, prebacićemo sanduke na njih. Patak sredi to.“

„Zašto uvek Patak mora sve da sređuje?“ Krupni čovek vrati mač u koricu. „Šta ti sređuješ, Haldone? Ko je ovde vitez, ti ili ja?“ Ipak je besnim korakom otišao do mazi s prtljagom.

„Kako je naš momak?“, upitao je Ilirio dok su prebacivali sanduke. Tirion ih je prebrojao šest, od hrastovine, s gvozdanim okovima. Patak ih je nosio sasvim lako, na jednom ramenu.

„Sada je visok kao Grif. Pre tri dana je oborio Patka u valov za konje.“

„Nije me *oborio*. Pao sam samo da ga nasmejem.“

„Taktika ti je bila uspešna“, reče Haldon. „I ja sam se nasmejao.“

„U jednom kovčegu je poklon za malog. Ušećerani đumbir. Oduvek ga je voleo. Ilirio je zvučao čudno tužno. „Mislio sam da ću nastaviti na Gojan Drohe s vama. Oproštajna gozba pre nego što pođete niz reku...“

„Nemamo vremena za gozbe, moj gospodar“, reče Haldon. „Grif namerava da otplovi čim se vratimo. Uzvodno stižu vesti, a nijedna nije dobra. Dotraci su primećeni severno od jezera Bodež, izvidnici kalasara starog Mota, a kal Zeko ne zaostaje mnogo za njima, ide kroz Kohorsku šumu.“

Debeli ispusti prostački zvuk. „Zeko navraća u Kohor svake tri ili četiri godine. Kohorani mu daju džakzlata pa se on vrati na istok. Što se Mota tiče, njegovi ljudi su stari gotovo kao on sam i svake godine ih ima sve manje. Prava pretnja je...“

„...kal Pono“, dovrši Haldon. „Moto i Zeko beže od njega, ako je verovati pričama. Poslednji izveštaji kažu da je Pono blizu izvora Selhorua s kalasarom od trideset hiljada. Grif ne bi da ga uhvate na prelazu ako Pono reši da rizikuje prelaz preko Rojne.“ Haldon pogleda Tiriona. „Da li tvoj kepec jaše jednako dobro kao što piša?“

„Jaše“, ubaci se Tirion pre nego što je torbar stigao da odgovori, „mada najbolje jaše s posebnim sedlom i konjem koga dobro poznaje. Ume i da govori.“

„To vidim. Ja sam Haldon, vidar u našoj maloj bratskoj družini. Neki me zovu Polumeštar. Moj pratilac je ser Patak“

„Ser *Roli*“, reče ljudeskara. „Roli Dakfild. Svaki vitez može da proizvede drugog viteza a mene je proizveo Grif. A ti, kepecu?“

Ilirio brzo progovori. „Zove se Jolo.“

Jolo? Zvuči kao ime koje se daje majmumu. Još gore, to je bilo pentosko ime a svaka budala je mogla da vidi kako Tirion nije Pentošanin. „U Pentosu sam Jolo“, reče on brzo, da ispravi šta se može, „ali mi je majka nadenula ime Hugor Brdski.“

„Jesi li ti mali kralj ili malo kopile?“, upita Haldon.

Tirion shvati da će u blizini Haldona Polumeštra morati da bude oprezan. „Svaki kepec je kopile u očima svog oca.“

„Nema sumnje. Dakle, Hugore Brdski, odgovori mi na ovo. Kako je Servin od Šita-ogledala pogubio zmaja Araksa?“

„Priašao je sakriven iza štita. Araks je video samo svoj odraz sve dok Servin nije

skočio i proba mu kopljem oko.“

To nije ostavilo poseban utisak na Haldona. „Čak i Patak zna tu priču. Možeš li mi reći kako se zvao vitez koji je isto probao s Vagarom u doba Plesa zmajeva?“

Tirion se iskezi. „Ser Bajron Svon. Završio je ispečen... samo što je zmaj bio Siraks a ne Vagar.“

„Bojim se da grešiš. U *Plesu zmajeva, istinitoj pripovesti*, meštar Mankan piše...“

„...da je to bio Vagar. Velemeštar Mankan greši. Ser Bajronov štitonoša je video smrt svog gospodara i napisao je njegovoj kćerki kako se to desilo. Njegov opis kaže da je to bila Siraks, Renirina zmajica, što ima više smisla nego Mankanova verzija. Svon je bio sin krajiškog gospodara, a Krajoluj je bio za Egona. Vagara je jahao princ Emond, Egonov brat. Zašto bi Svon hteo njega da ubije?“

Haldon napući usne. „Pazi da se ne srušiš s konja. Ako se to desi, najbolje da se odgegaš nazad u Pentos. Naša stidljiva devica neće čekati ni čoveka ni kepeca.“

„Stidljive device su mi omiljene. Posle onih razbludnih. Reci mi, kuda kurve idu?“

„Zar ti ličim na čoveka koji odlazi kurvama?“

Patak se prezivo nasmeja. „Ne usuđuje se. Lemora bi ga naterala da moli za oprost, momak bi hteo da pođe s njim, a Grif bi mu odsekao kitu i nabio mu je u grlo.“

„Pa“, reče Tirion, „meštru kita i ne treba.“

„Haldon je ipak samo pola meštra.“

„Tebi je izgleda kepec zabavan“, reče Haldon. „Nek onda jaše s tobom.“ Okrenuo je konja.

Patku je bilo potrebno još nekoliko trenutaka da pričvrsti Iliriove kovčege na tri tegleća konja. Dotle je Haldon već nestao. Patak nije delovao zabrinuto. Skočio je u sedlo, zgrabio Tiriona za okovratnik pa digao pred sebe. „Čvrsto se drži za jabuku, i bićeš dobro. Kobilica ima lep i pitom korak, a Zmajev put je gladak kao devičino dupe.“ Pošto je uzeo uzde desnom a povoce levom rukom, ser Roli pođe živahnim kasom.

„Srećno“, viknu Ilirio za njima. „Recite momku da mi je žao što neću biti na njegovoj svadbi. Vidimo se ponovo u Vesterosu. To vam se kunem, rukama moje mile Sere.“

Kada je Tirion Lanister poslednji put video Ilirija Mopatisa, magister je stajao kraj nosiljke u odori od brokata, pogrbljenih ogromnih ramena. Dok je njegova prilika nestajala u prašini, gospodar torbara izgledao je gotovo sitan.

Patak je pristigao Haldona Polumeštra četvrt milje dalje. Odatle su jahači nastavili jedan pored drugoga. Tirion se držao za visoku jabuku dok su mu se kratke

noge nezgodno raširile, svestan da ga čekaju plikovi, grčevi i rane od sedla.

„Pitam se šta li bi gusari s jezera Bodež napravili od našeg kepeca?“ reče Haldon dok su jahali.

„Kepec-čorbu?“ predloži Patak

„Urho Neoprani je najgori od njih“, poveri mu Haldon. „Sam njegov smrad dovoljan je da ubije čoveka.“

Tirion slegnu ramenima. „Srećom, ja nemam nos.“

Haldon mu uputi slabašan osmeh. „Naidemo li na onu gospu Koru, na *Veštičinim zubima*, možda će ti zafaliti i neki drugi delovi. Zovu je Svirepa Kora. Posada njenog broda sastavljena je od prelepih mladih devica koje uštroje svakog zarobljenog muškarca.“

„Užasno. Mogao bih da se upišam u čakšire.“

„Bolje nemoj“, upozori ga Patak mračno.

„Kako ti kažeš. Ako naidemo na tu gospu Koru, samo ću da obučem suknju i kažem da sam Sersei, čuvena bradata lepotica iz Kraljeve luke.“

Ovog puta se Patak nasmejao a Haldon je rekao: „Kakav si ti dovitljiv mališa, Jolo. Kažu da će Gospodar Ljuspi dati kolač s grožđicama svakom čoveku koji uspe da ga nasmeje. Možda će te njegovo sivo veličanstvo odabrati da mu ukrasiš kameni dvor.“

Patak s nelagodom pogleda svog saputnika. „Ne valja se šaliti na njegov račun kad smo ovako blizu Rojne. On čuje.“

„Pačja mudrost“, reče Haldon. „Molim te za oprost, Jolo. Ne moraš toliko da preblediš, samo sam se šalio s tobom. Princ Žalosti ne daje olako svoj sivi poljubac.“

Sivi poljubac. Od te misli se naježio. Smrt je prestala da plaši Tiriona Lanistera, ali su sive ljuspe bile nešto drugo. *Gospodar Ljuspi je samo legenda*, rekao je sebi, *nije ništa stvarniji od duha Lana Pametnog za koga neki tvrde da još noću hoda Livačkom stenom*. Svejedno, zadržao je jezik za zubima.

Kepečeva iznenadna ćutnja prošla je neprimećeno, dok je Patak počeo da ga zabavlja svojom životnom pričom. Otac mu je bio oružar u Ljutoj ćupriji, rekao je, tako da je rođen sa zvonom čelika u ušima i od malih nogu se zabavljao mačevima. Tako krupan i vešt mladić privukao je pažnju lorda Kasvela, koji mu je ponudio mesto u posadi svog zamka, ali je dečak želeo više. Gledao je kako Kasvelov sin slabić postaje paž štitonoša i na kraju vitez. „Slabašni, usukani kilavac, takav je bio, ali je stari lord imao četiri kćeri i samo jednog sina, tako da niko nije smeo ni da zicne ništa protiv njega. Druge štitonoše su se jedva usuđivale da ga dodirnu u dvorištu.“

„Ti međutim nisi bio tako strašljiv.“ Tirion je lako video kuda vodi ta priča.

„Otac mi je za šesnaesti rođendan iskovao dugački mač“, rekao je Patak „ali se Lorentu toliko dopao da ga je uzeo za sebe, a moj grdni otac se nikada nije usudio da mu nešto odbije. Kada sam se ja pobunio, Lorent mi je u lice rekao da je moja ruka stvorena za čekić, ne za mač. Tako da sam ja otišao po čekić i njime ga izudarao, slomio mu obe ruke i pola rebara. Posle toga sam morao da odem iz Hvata, što sam brže mogao. Prešao sam more i našao Zlatnu četu. Neko vreme sam se bavio kovanjem kao šegrt, a onda me je ser Hari Strikend uzeo za štitonošu. Kada je Grif poslao glas nizvodno da mu je potreban neko da njegovog sina nauči oružju, Hari mu je poslao mene.“

„A Grif te je proizveo u viteza.“

„Godinu dana kasnije.“

Haldon Polumeštar se slabašno osmehnu. „Ispričaj našem prijatelju kako si stekao ime, hajde?“

„Vitezu nije dovoljno samo jedno ime“, rekao je ljudeskara, „i, pa, bili smo na polju kada me je on proizveo, pa sam digao pogled i video te patke, i... nemoj sad da se smeješ.“

Odmah posle zalaska sunca sišli su s puta da se odmore u zaraslom dvorištu pored starog kamenog bunara. Tirion je skočio da se oslobodi grčeva u nogama dok su Patak i Haldon napajali konje. Žilava smeđa trava i kržjavo drveće nicali su kroz pukotine između kamenja i iz mahovinom obraslih zidova koji su nekada možda pripadali ogromnoj kamenoj vili. Pošto su namirili životinje, jahači su podelili jednostavnu večeru od usoljene svinjetine i hladnog belog pasulja i zalili je pivom. Tirionu je jednostavna hrana predstavljala dobrodošlu promenu posle svih onih teških đakonija koje je jeo s Ilirijom. „Zlato za Zlatnu četu, mislio sam u početku, sve dok nisam video ser Rolija kako diže sanduk na rame. Da je pun novca ne bi ga tako lako nosio.“

„To je samo oklop“, rekao je Patak uz sleganje ramenima.

„I odeća“, ubacio se Haldon. „Dvorska odeća, za čitavu našu družinu. Fina vuna, somot, svileni plaštovi. Čovek ne može odrpan pred kraljicu... i ne može praznih ruku. Magister je bio dobar da nam obezbedi prikladne darove.“

Pošto je mesec izašao, vratili su se u sedla pa su kasali na istok pod ogrtačem od zvezda. Stari valirijski put svetlucao je pred njima kao dugačka srebrna traka što vijuga kroz šume i dolove. Neko kratko vreme Tirion Lanister se osećao gotovo spokojno. „Lomas Hodač je govorio istinu. Put je čudo.“

„Lomas Hodač?“, upita Patak

„Letopisac, odavno mrtav“, reče Haldon. „Život je proveo putujući svetom i opisujući zemlje koje je posetio u dve knjige naslovljene *Čuda i Čuda čovekovih ruku*.“

„Jedan stric mi ih je poklonio u detinjstvu“, reče Tirion. „Čitao sam ih dok se nisu raspale.“

„*Bogovi su sazdali sedam čuda, a čovek ih je sazdao devet*“, citirao je Polumeštar. „Prilično svetogrđe što su smrtnici nadmašili bogove za dva, ali šta da se radi. Kameni putevi Valirije bili su jedno od Hodačevih devet. Peto, čini mi se.“

„Četvrto“, reče Tirion, koji je svih šesnaest čuda naučio napamet još kao dečak. Njegov stric Džerion voleo je da ga posedne za sto na gozbama pa da traži od njega da ih izdeklamuje. *To mi se baš dopadalo, zar ne? Da stojim tamo među tanjirima, dok su svi pogledi uprti u mene, da dokazujem kako sam pametan mali bauk*. Godinama kasnije gajio je san da će jednog dana putovati svetom i svojim očima videti Hodačeva čuda.

Lord Tivin je te nade okončao deset dana pre šesnaestog rođendana svog sina kepeca, kada je Tirion zatražio da otputuje u obilazak Devet slobodnih gradova, kao što su to radili njegovi stričevi u istim godinama. „Na moju braću sam mogao da se oslonim da neće osramotiti kuću Lanistera“, odgovorio je njegov otac. „Nijedan se nije venčao s kurvom.“ A kada ga je Tirion podsetio da će za deset dana postati punoletan čovek slobodan da putuje kud poželi, lord Tivin je rekao: „Nijedan čovek nije slobodan. Samo deca i budale misle suprotno. Idi, niko te ne sprečava. Obuci šareno i dubi na glavi da zabaviš vitezove piljare i lordove torbare. Samo pazi da sam plaćаш putovanje i izbij iz glave svaku ideju o povratku.“ Na to se dečakov prkos slomio. „Ako ti treba neko korisno zanimanje, korisno zanimanje ćeš i dobiti“, rekao je onda njegov otac. I tako, da se obeleži njegova muževnost, Tirion je na upravljanje dobio sve odvođe i cisterne u Livačkoj steni. *Možda se nadao da ću upasti u neki od njih*. Međutim, Tivin se i tu razočarao. Odvođi nikada nisu radili ni izbliza tako dobro kao kada je Tirion bio zadužen za njih.

Treba mi čaša vina, da isperem Tivinov ulus iz usta. Mešina vina bi mi poslužila još bolje.

Jahali su čitavu noć, Tirion je isprekidano spavao, zadremao bi oslonjen na jabuku pa bi se naglo budio. Svremena na vreme počinjao bi da klizi u stranu sa sedla, ali ga ser Roli nije ispuštao, pa bi ga cimnuo nazad. U zoru su kepeca noge bolele, a stražnjica mu je bila odrana.

Prošao je još dan pre nego što su stigli do Gojan Drohea, odmah uz reku. „Mitska Rojna“, reče Tirion kada je ugledao sporu zelenu vodu s jedne uzvisine.

„Mala Rojna“, reče Patak

„To i jeste.“ *Lepa reka, jeste, ali je najmanji krak Trozupca dvostruko širi, a sva tri brže teku.* Grad nije bio ništa impresivniji. Gojan Drohe nikada nije bio velik sećao se Tirion iz istorija, ali je bio lepo mesto, zeleno i u cvatu, grad kanala i fontana. *Sve do rata. Sve dok nisu došli zmajevi.* Hiljadu godina kasnije kanale su zagušili trsla i blato, a jezera mrtve vode izlegala su rojeve muva. Razbijeno kamenje hramova i palata tonulo je nazad u zemlju, čvornovate stare vrbe gusto su rasle na obalama.

Nekoliko ljudi je i dalje ostalo u toj bedi, obrađujući male bašte među korovom. Zvuk gvozdениh kópita na starom Valirijskom drumu većinu je rasterao u rupe iz kojih su izmiledi, ali su se oni smeliji zadržali na suncu dovoljno dugo da osmotre jahače tupim, nimalo radoznalim pogledom. Jedna gola devojčica blatnjava do kolena nije mogla da odvoji pogled od Tiriona. *Nikada ranije nije videla kepeca, shvatio je on, a kamoli kepeca bez nosa.* Iskrivio je lice i isplezio se i devojčica se rasplakala.

„Šta si joj uradio?“ upita Patak

„Poslao sam joj poljubac. Sve curu plaču kada ih ja poljubim.“

Iza zamršenih vrba put se naglo prekidao pa su skrenuli na sever i jahali kraj vode, sve dok žbunje nije prestalo, tako da su se našli pored starog kamenog keja, napola potonulog i okruženog visokim smeđim korovom. „Patak!“, začu se uzvik „Haldone!“ Tirion izvi vrat u stranu i vide jednog momka gde stoji na krovu niske drvene zgrade i maše slamnatim šeširoм širokog oboda. Bio je okretan i lepo građen mladić, vitak, s čupavom modrom kosom. Kepec je procenio da mu je petnaest-šesnaest godina.

Ispostavilo se da je krov na kome je momak stajao kabina *Stidljive device*, stare i oronule rečne barke s jednim jedrom. Imala je širok trup i plitak gaz, savršena za ulazak u najmanje potoke i prelaženje preko sprudova. *Neugledna cura*, pomisli Tirion, *ali su ponekad one najružnije najstrastvenije u krevetu.* Barke koje su plovile rekama Dorne bile su često jarko obojene i ukrašene bogatim rezbarijama, ali ne i ova devica. Boja joj je bila sivkastosmeđa, išarana i oljuštena, njeno veliko kormilo obično i neukrašeno. *Izgleda bedno*, pomislio je, *ali bez sumnje u tome i jeste stvar.*

Patak je tada već uzvraćao pozdravima. Kobila je zašla u pličak gazeći trsku. Momak je skočio s krova na palubu barke, a pojavio se i ostatak posade *Stidljive device*. Stariji par rojnarских lica stajao je blizu krme, dok je lepa obrednica u mekanoj beloj odori izašla na vrata kabine i sklonila smeđi uvojak's očiju.

Bilo je jasno ko je Grif. „Sada je dosta vike“, rekao je on. Na reku se spusti iznenadna tišina.

S ovim će biti nevolja, znao je Tirion odmah.

Grifov plašt bio je od kože i glave crvenog rojnarškog vuka. Pod tim krznom imao je na sebi smeđu kožu ojačanu gvozdanim prstenjem. I obrijano lice bilo je kao štavljeno, s mrežom borića u uglovima očiju. Mada mu je kosa bila modra kao i u njegovog sina, u njoj se videlo riđe korenje, a brkovi su mu bili još i riđi. O bokovima su mu visili mač i bodež. Ako je bio srećan što su mu se Patak i Haldon vratili, to je dobro skrivao, ali se nije potrudio da sakrije svoje nezadovoljstvo kada je video Tiriona. „Kepec? Šta je to?“

„Znam, nadali ste se koturu sira.“ Tirion se okrenu Mladom Grifu pa se ulagivački osmehnu momku. „Modra kosa će ti možda dobro doći u Tirošu, ali će te u Vesterosu deca gađati kamenjem, a cure će ti se smežati u lice.“

Momak je bio zatečen. „Moja majka je bila tiroška gospa. Kosu bojim njoj u spomen.“

„Šta je ovo stvorenje?“ upita besno Grif.

Haldon odgovori: „Ilirio je poslao pismo u kome sve objašnjava.“

„Daj ga onda. Kepeca vodi u moju kabinu.“

Ne dopadaju mi se njegove oči, pomisli Tirion kada najamnik sede naspram njega u polumračnoj unutrašnjosti barke, s izrovanim stolom od dasaka i lojanicom između njih. Bile su ledenoplave, blede, hladne. Kepec nije voleo blede oči. Oči lorda Tivina bile su bledozelene i istaknane zlatnim.

Gledao je najamnika kako čita. To što je *umeo* da čita već je bilo nešto posebno. Koliko najamnika može time da se pohvali? *Jedva da pomera usne,* pomisli Tirion.

Napokon Grif diže pogled s pergamenta i te blede oči se suziše. „Tivin Lanister mrtav? Od tvoje ruke?“

„Od mog prsta. Evo ovog.“ Tirion ga pruži da mu se Grif podivi. „Lord Tivin je sedeo u nužniku, tako da sam mu proterao strelicu kroz creva, da vidim da li stvarno sere zlato. Ne sere. Šteta, zlato bi mi dobro došlo. Takođe sam ubio i svoju majku, nešto ranije. Oh da, i svog sestrića Džofrija, otrovao sam ga na njegovoj svadbi i gledao ga kako se guši dok nije crko. Je li torbar izostavio taj deo? Nameravam da na spisak dodam brata i sestru pre nego što završim, ako je to po volji i tvojoj kraljici.“

„*Po volji?* Da li je to Ilirio sišao s uma? Zašto je mislio da će veličanstvo prihvatiti službu čoveka koji priznaje da je kraljeubica i izdajnik?“

Pošteno pitanje, pomisli Tirion, ali umesto toga reče: „Kralj koga sam ubio sedeo je na njenom prestolu, a izdao sam samo lavove, tako da mi se čini da sam kraljici već bio koristan.“ Počeo se po patrljku nosa. „Ništa se ne boj, tebe neću da ubijem, ti mi nisi rod. Mogu li da vidim šta je torbar napisao? Mnogo volim da čitam o sebi.“

Grif se nije osvrnuo na taj zahtev. Umesto toga je pismom dodirnuo plamen sveće pa je posmatrao pergament kako crni, savija se i bukti. „Između Targarjena i Lanistera ima zle krvi. Zašto bi ti stao uz kraljicu Deneris?“

„Zbog zlata i slave“, odgovori kepec vedro. „O, i zbog mržnje. Ako ikada upознаš moju sestru, shvatićeš.“

„Shvatam ja mržnju odlično.“ Po načinu na koji je Grif izgovorio tu reč, Tirionu je bilo jasno da je to istina. *I on se hranio mržnjom. Godinama ga je grejala u noći.*

„Onda nam je to zajedničko, ser.“

„Ja nisam vitez.“

Ne samo da je lažov, već je loš lažov. To je bilo nespretno i glupo, moj gospodar.

„A ipak ser Patak kaže da si ga proizveo u viteza.“

„Patak previše priča.“

„Neki bi se čudili što Patak uopšte priča. Svejedno, *Grife*. Ti nisi vitez a ja sam Hugor Brdski, malo čudovište. *Tvoje* malo čudovište, ako želiš. Imaš moju reč, želim jedino da budem veran sluga tvojoj kraljici zmajeva.“

„A kako to nameravaš da joj služiš?“

„Jezikom.“ Liznuo je prste, jedan po jedan. „Mogu da kažem veličanstvu kako moja mila sestra razmišlja, ako to možeš nazvati razmišljanjem. Mogu da kažem njenim vojskovođama najbolji način da u bici poraze mog brata Džejmija. Znam koji su lordovi hrabri a koji kukavice, koji su odani a koji potkupljivi. Mogu joj dovesti saveznike. A znam i mnogo toga o zmajevima, što će ti tvoj polumeštar reći. Takođe sam i zabavan i ne jedem mnogo. Možeš me smatrati za svog vernog bauka.“

Grif je na tren procenjivao te reči. „Shvati sledeće, kepeče. Ti si poslednji i najmanji u našoj četi. Drži jezik za zubima i radi šta ti se kaže, ili ćeš ubrzo zažaliti što nisi.“

Da, oče, zamalo da kaže Tirion. „Biće tvoja volja, moj gospodar.“

„Ja nisam gospodar.“

Lažeš. „To je samo učtivost, prijatelju.“

„Nisam ti ni prijatelj.“

Nisi vitez, nisi lord, nisi prijatelj. „Šteta.“

„Poštedi me svoje ironije. Odvešću te sve do Volantisa. Ako se pokaže da si poslušan i koristan, možeš ostati sa nama, da služiš kraljici najbolje što znaš. Ako se pokaže da si veća nevolja nego što vrediš, slobodno možeš svoj im putem.“

Da, a put će mi biti na dno Rojne, da ribe grickaju ovo što mi je ostalo od nosa. „Valar doheris.“

„Možeš da spavaš na palubi ili u potpalublju, kako ti je draže. Isila će ti naći

posteljini.“

„Baš lepo od nje. Tirion se gegavo pokloni, ali se na vratima kabine okrenu. „Šta ako nađemo kraljicu i otkrijemo da su te priče o zmajevima samo blebetanje pijanih mornara? Ovaj veliki svet pun je takvih ludih priča. Drekavci i ale, duhovi i utvare, sirene, kameni goblini, krilati konji, krilate svinje... krilati lavovi.“

Grif je namršteno zurio u njega. „Pošteno sam te upozorio, Lanistere. Pazi na jezik da ga ne izgubiš. Ovde se radi o kraljevstvima. O našim životima, našim imenima, našoj časti. Ovo nije igra koju igramo za tvoju zabavu.“

Naravno da jeste, pomisli Tirion. *Igra prestola.* „Kako ti kažeš, kapetane“, reče tiho, ponovo se poklonivši.

DAVOS

Munja precepi severno nebo, ocrtavajući crnu kulu Noćne svetiljke naspram plavobelog neba. Šest otkucaja srca kasnije začu se grmljavina, kao daleki bubanj.

Stražari su sproveli Davosa Sivorta preko mosta od crnog bazalta pa ispod gvozdene rešetke s tragovima rđe. Iza se pružao dubok slani šanac i pokretni most na debelim lancima. Ispod su se komešale zelene vode, bacajući perjanice pene da se razbiju o temelje zamka. Onda je došla druga utvrđena kapija, veća od prve, s kamenjem bradatom od algi. Davos se, vezanih ruku, saplete u kaljavom dvorištu. Hladna kiša mu ubode oči. Stražari ga gurnuše uza stepenice, u prostranu kamenu utvrdu zamka Lukobran.

Pošto su ušli, kapetan je skinuo plašt pa ga okačio o luku, da ne pokvasi izlizani mirski sag. Davos je uradio isto, petljajući oko kopče vezanim šakama. Nije zaboravio učtive običaje koje je stekao na Zmajkameni tokom godina službe.

Našli su lorda samog u mraku dvorane, kako večera pivo, hleb i sestrinu čorbu. Dvadeset gvozdenih čiraka bilo je raspoređeno po debelim kamenim zidovima, ali su samo u četiri bile zublje, a nijedna nije gorela. Dve debele lojanice odavale su škrto, treperavo svetlo. Davos je čuo kišu kako šiba zidove, i ravnomerno kapanje gde je krov prokišnjavao.

„Moj gospodar“, reče kapetan, „našli smo ovog čoveka u *Kitovom truhu*, kako pokušava da nađe prevoz s ostrva. Kod sebe je imao dvanaest zmajeva, a i ovo“ Kapetan to stavi na sto pred lorda: široku traku od crnog somota obrubljenu zlatotkanim platnom, sa tri pečata; krunisanim jelenom utisnutim u zlatni vosak, crvenim razgorelim srcem, belom šakom.

Davos je molar čekao, a ruke su ga grebale gde se mokro uže uselilo u kožu. Jedna reč ovog lorda i on će uskoro visiti sa sestrigradске Kapije vešala, ali se bar sklonio s kiše, a pod nogama mu je čvrst kamen umesto zaljuljane palube. Bio je molar, bolan i umoran, iznuren od tuge i izdajstva, a najviše od svega bilo mu je dosta oluja.

Lord je obrisao usta nadlanicom pa je uzeo traku da bolje zaškilji u nju. Napolju se vnu munja, tako da prorezi za strelce na delić trenu blesnuše plavo i belo. *Jedan, dva, tri, četiri*, odbrojao je Davos pre nego što je stigla grmljavina. Pošto se utišala, oslušnuo je kapanje i potmuliju grmljavinu ispod nogu, gde su talasi udarali u ogromne kamene lukove zamka Lukobran i pljuskali kroz njegove tamnice. Lako može da završi tamo dole, okovan za mokri kameni pod, ostavljen da se udavi kada naiđe plima. *Ne, pokušao je sebi da kaže, tako može da strada krijumčar, ali ne*

kraljeva desna ruka. Više vredim ako me proda svojoj kraljici.

Lord opipa traku, namršteno gledajući pečate. Bio je to ružan čovek, krupan i mesnat, sa širokim veslačkim ramenima i bez vrata. Obrazi i brada behu mu obrasli oštrim prosedim čekinjama. Iznad velikog isturenog čela bio je ćelav. Nos mu je bio grudvast i prošaran ispucalim žilama, usne debele, a između tri srednja prsta desne šake imao je nekakvu opnu. Davos je čuo da neki od lordova sa Tri sestre imaju opne na šakama i stopalima, ali je uvek smatrao da je to samo još jedna mornarska priča.

Lord se nasloni. „Oslobodi ga“, reče, „i skini mu te rukavice. Hoću da mu vidim šake.“

Kapetan ga poslušao. Dok je dizao zarobljenikovu osakaćenu levu šaku, munja ponovo blesnu i baci senku skraćenih prstiju Davosa Sivorta preko grubog i surovog lica Godrika Borela, gospodara Mile sestre. „Svako može da ukrade traku“, reče lord, „ali ti prsti ne lažu. Ti si vitez od praziluka.“

„I tako su me zvali, moj gospodaru.“ Davos je i sam bio lord, a već godinama i vitez, ali je duboko u sebi još bio ono što je bio oduvek, krijumčar prostog porekla koji je vitešku titulu kupio brodom punim praziluka i usoljene ribe. „Zvali su me i gore.“

„Jeste. Odmetnik Buntovnik Izdajnik“

Na poslednje se nakostrešio. „Nikada nikoga nisam izdao, moj gospodaru. Ja sam kraljev čovek“

„Samo ako je Stanis kralj.“ Lord ga je odmeravao hladnim crnim očima. „Većina vitezova koji dospeju na moje obale potražu me u mom dvoru, ne u *Kitovom trbuhu*. To je mesto ogavna krijumčarska jazbina. Da se nisi vratio starom zanatu, vitezhe od praziluka?“

„Nisam, moj gospodaru. Tražio sam prevoz za Bela sidrišta. Kralj me šalje, s porukom za njihovog gospodara.“

„Onda si na pogrešnom mestu, s pogrešnim gospodarom.“ Lord Godrik kiao da se bavljao. „Ovo je Sestrigrad, na Milojeve sestre.“

„Znam da jeste.“ U Sestrigradu međutim nije bilo ničega milog. Bila je to odvratna i prljava naseobina, škrto mestašće što smrdi na svinjska govna i trulu ribu. Davos ga je dobro pamtiio iz svojih krijumčarskih dana. Tri sestre su stotinama godina bile omiljeno utočište krijumčara, a pre toga gusarsko gnezdo. Ulice Sestrigrada bile su od blata i dasaka, kuće jazbine od naboja sa slamnatim krovom a na Kapiji vešala uvek su visili ljudi kojima su visila creva.

„Ovde imaš prijatelje, u to ne sumnjam“, rekao je lord. „Svaki krijumčar ima prijatelje na Sestrinama. Neki od njih su i moji prijatelji. One koji nisu, njih vešam. Puštam ih da se polako zadave, dok im creva pljeskaju po kolenima.“ Munja obasja

prozore i ponovo osvetli dvoranu. Dva otlucaja srca kasnije začu se grmljavina. „Ako želiš Bela sidrišta, zašto si u Sestrigradu? Šta te je dovelo ovamo?“

Kraljevo naređenje i izdajstvo prijatelja, mogao je da kaže Davos. Umesto toga je odgovorio: „Oluje.“

Sa Zida je isplovilo devet i dvadeset brodova. Davos bi se iskreno začudio da ih plovi još pola. Crno nebo, oštar vetar, kiša što šiba, sve ih je to pratilo čitavim putem niz obalu. Galije *Oledo* i *Sin stare majke* naterane su na hridi Skagosa, ostrva jednoroga i ljudoždera gde se čak i Slepo Kopile boji da pristane; velika koga *Satos San* potonula je blizu Sivih litica. „Stanis će platiti za njih“, besneo je Salador San. „Platiće ih zlatom, sve do poslednje.“ Kao da se neki besni bog svetlo zbog njihovog laganog puta na sever, kada su iskoristili dobar južni vetar od Zmajkamina do Zida. Druga bura je pokidala snasti *Bogate žetve*, primoravši Salu da je vuče. Deset liga severno od Udovičinog bdenja more se ponovo uzburkalo, bacilo *Žetvu* na jedan brod koji ju je vukao, pa su oba potonula. Ostatak liske flote razbacan je po Uzanom moru. Neki će se domoći ove ili one luke. Druge više nikada neće videti.

„Salador Prosjak, eto u koga me je pretvorio taj tvoj kralj“, žalio se Salador San Davosu dok je ostatak njegove flote hramao preko Ujeda. „Salador Rastočeni. Gde su mi lađe? I moje zlato, gde mi je obećano zlato?“ Kada je Davos pokušao da ga ubedi kako će biti isplaćen, Sala je podivljao. „Kada, kada? Sutra, sledećeg meseca, kada crvena kometa ponovo prođe nebom? On mi obećava zlato i dragulje, veći to obećava ali ja to zlato nikako da vidim. Imam njegovu reč, kaže on, o da, njegovu kraljevsku reč, čak ju je i zapisao. Može li Salador San da jede kraljevsku reč? Može li da utoli žeđ pergamentima i voštanim pečatima? Može li obećanja da prevali na pernatu dušekpa da ih jebe dokne zaječe?“

Davos je pokušao da ga ubedi da ostane veran. Ako Sala napusti Stanisa, više neće imati nikakve nade da dobije zlato koje mu duguje. Pobeđi li kralj Tomen, sasvim sigurno neće isplatiti dugove svog poraženog strica. Salina jedina nada bila je da ostane uz Stanisa Barateona sve dok ovaj ne osvoji Gvozdeni presto. Inače neće videti ni pare. Mora da bude strpljiv. Možda bi neki lord medenog jezika uspeo da pridobije liskog gusarskog princa, ah Davos je bio vitez od praziluka i njegove su reči samo izazvale novu provalu Salinog besa. „Na Zmajkaminu sam bio strpljiv“ rekao je, „kada je crvena žena spaljivala drvene bogove i ljude što su vrištali. Čitavim dugačkim putem do Zida bio sam strpljiv. U Istočnoj Morobdiji bio sam strpljiv.. i smrznut, smrznut do kosti. Nek se nosi, kažem ja. Nek se nosi tvoje strpljenje i nek se nosi taj tvoj kralj. Moji ljudi su gladni. Žele da ponovo karaju svoje žene, da broje svoje sinove, da vide Stepenice i vrtove zadovoljstva u Lisu. Led, oluje i prazna

obećanja, *to* više ne žele. Sever je previše hladan i postaje sve hladniji“

Znao sam da će doći ovaj dan, rekao je Davos sebi. Bio mi je drag ovaj matori razbojnik, ali nikada nisam bio tolika budala da mu verujem.

„Oluje.“ Lord Godrik je tu reč izgovorio s toplinom s kojom bi drugi čovek izgovorio ime svoje dragane. „Oluje su bile svetinja na Sestrama još pre dolaska Andala. Naši stari bogovi bili su Gospa od talasa i Gospodar neba. Izazivali su oluje svaki put kada su se sparivali.“ Nagnuo se napred. „Ti kraljevi se nikada ne zanimaju za Sestre. A i zašto bi? Mi smo mali i siromašni. A ipak eto tebe ovde. Donele mi te oluje“

Ili tačnije prijatelj, pomisli Davos.

Lord Godrik se okrenu svom kapetanu. „Ostavi ovog čoveka sa mnom Nikada nije bio ovde.“

„Nije, moj gospodaru. Nikada.“ Kapetan ode, a njegove mokre čizme ostavile su vlažne otiske po ćilimu. Ispod poda more je nemirno tutnjalo i udaralo u temelje zamka. Vrata se zatvoriše sa zvukom nalik na daleku grmljavinu, a munja ponovo sevnu, kao da im odgovara.

„Moj gospodaru“, reče Davos, „ako me pošalješ u Bela sidrišta, veličanstvo će to doživeti kao prijateljski čin.“

„Mogao bih da te pošaljem u Bela sidrišta“, priznade lord. „Ili bih mogao da te pošaljem u neki hladni, mokri pakao.“

Sestrigrad je dovoljno loš pakao. Davos se bojao najgoreg. Tri sestre su ćudljive kurve, odane samo sebi. Navodno su verne Erinima iz Dola, ali je vlast Gnezda sokolovog nad ostrvima često bila samo na papiru.

„Sanderlend bi zahtevao da te predam, da zna za tebe.“ Borel je vladao Milom sestrom, Longtorp Dugačkom sestrom, a Torent Malom sestrom; svi su bili zakleti Tristonu Sanderlendu, gospodaru Tri sestre. „On bi te prodao kraljici za lonac onog lanisterskog zlata. Siromašnom čoveku treba svaki zmaj, kad ima sedam sinova, a svi su rešeni da postanu vitezovi.“ Lord diže drvenu kašiku pa ponovo nasrnu na čorbu. „Nekada sam proklinjao bogove što mi daju samo kćeri, sve dok nisam čuo Tristona kako laka zbog cene jurišnih konja. Začudio bi te da saznaš koliko je ribe potrebno da se kupi pristojan oklop.“

Ja sam imao sedam sinova, ali su četvorica izgoreli i mrtvi. „Lord Sanderlend je zaklet na vernost Gnezdu sokolovom“, reče Davos. „On bi po zakonu trebalo da me preda gospi Erin.“ Smatrao je da bi kod nje imao bolje izgleda nego kod Lanistera. Mada se nije umešala u Rat pet kraljeva, Liza Erin je bila kći Brzorečja i tetka Mladog Vuka.

„Liza Erin je mrtva“, reče lord Godrik, „ubio ju je neki pevač. Sada Dolom vlada lord Maloprstić. Gde su gusari?“ Pošto Davos nije odgovorio, ovaj zakuca kašikom po stolu. „Lišani. Torent je video njihova jedra sa Male sestre, a pre njega su ih videli i Flitovi iz Udovičinog bdenja. Narandžasta jedra, zelena i ružičasta. Salador San. Gde je?“

„Na moru.“ Sala će ploviti oko Prstiju pa niz Uzano more. Vraćao se na Stepence s ono malo preostalih brodova. Možda će usput pribaviti još neki, ako naide na neki zgodan trgovački. *Malo gusarenja, da put brže prođe.* „Veličanstvo ga je poslao na jug, da zagorčava život Lanisterima i njihovim prijateljima.“ Tu je laž uvežbavao dok je kroz kišu veslao ka Sestrigradu. Pre ili kasnije svet će saznati da je Salador San napustio Stanisa Barateona, da ga je ostavio bez flote, ali to neće čuti s usana Davosa Sivorta.

Lord Godrik promeša čorbu. „Je li te onaj stari gusar San naterao da plivaš do obale?“

„Do obale sam došao u čamcu, moj gospodar.“ Sala je sačekao da se s *Valiraninove* desne strane vidi svetionik Noćne svetiljke pre nego što ga je izbacio. Njihovo prijateljstvo je vredelo bar toliko. Lišanin se kleo kako će ga rado povesti sa sobom na jug, ali je Davos to odbio. Stanisu je potreban Vimen Menderli, a Davosu je poverio da ga pridobije. On to poverenje neće izdati, rekao je Sali. „Ma“, odgovorio je gusarski princ, „on će te ubiti tako časnog, stari družu. Ubiće te.“

„Nikada ranije nisam pod svojim krovom imao kraljevu desnicu“, reče lord Godrik. „Hoće li te Stanis otkupiti, pitam se?“

Hoće li? Stanis je Davosu dao zemlje, titule i zvanja, ali hoće li platiti zlatom da mu spase život? On nema zlata. Inače bi još imao Salu. „Moj gospodar će veličanstvo naći u Crnom zamku, ako želi da ga pita.“

Borel huknu. „Je li i Bauku Crnom zamku?“

„Bauk?“ Davos nije razumeo pitanje. „On je u Kraljevoj luci, osuđen na smrt zbog ubistva svog sestrića.“

„Zid sve poslednji sazna, govorio je moj otac. Kepec je pobegao. Provukao se kroz rešetke ćelije i golim rukama rastrgnuo svog oca. Jedan gardista ga je video kako beži, krvav od glave do pete, kao da se kupao u krvi. Kraljica će proizvesti u lorda svakog čoveka koji ga ubije.“

Davosu je bilo teško da poveruje rođenim ušima. „Kažeš mi da je Tivin Lanister mrtav?“

„I to od sinovljeve ruke, da.“ Lord otpi gutljaj piva. „Kada su Sestrama vladali kraljevi, mi kepecima nismo davali da žive. Bacali smo ih u more, kao žrtvu

bogovima. Obrednici su nas naterali da prestanemo. Čopor pobožnih budala. Zašto bi bogovi dali čoveku takav izgled sem da ga obeleže kao čudovište?”

Lord Tivin je mrtav. To sve menja. „Moj gospodaru, hoćeš li mi dozvoliti da pošaljem gavrana na Zid? Veličanstvo će želiti da čuje za smrt lorda Tivina.“

„Saznaće on to. Ali ne od mene. Niti od tebe, dokle god si ovde pod moj im bušnim krovom. Neću da se priča kako sam pomagao i obaveštavao Stanisa. Sanderlendi su odvuđli Sestre u dve bune Blekfajera i zbog toga smo silno stradali.“ Lord Godrik mahnu kašikom ka stolici. „Sedi. Da ne padneš, ser. Moji dvori su hladni, vlažni i mračni, ali nisu sasvim negostoprmljivi. Naći ćemo ti suhu odeću, ali prvo jedi.“ Viknuo je i u prostoriju uđe neka žena. „Imamo gosta da nahranimo. Donesi piva, hleba i sestrinu čorbu.“

Pivo je bilo smeđe, hleb crn, čorba kremasto bela. Poslužila ju je u izdubljenoj staroj vekni. Bila je gusta i puna praziluka, mrkve, ječma, bele i žute repe, školjki, komada bakalara i krabinog mesa, zalivena gustom pavlakom. Bila je to čorba kakva će zagrejati čoveka do kosti, prava stvar za kišnu, hladnu noć. Davos zahvalno počeo da jede.

„Već si probao sestrinu čorbu?”

„Jesam, moj gospodaru.“ Ista čorba se služila svuda po Tri sestre, u svakoj krčmi i taverni.

„Ova je bolja od onih što si ranije jeo. Kuva je Džela. Kći moje kćeri. Jesi li oženjen, viteže od praziluka?”

„Jesam, moj gospodaru.“

„Šeta. Džela je neudata. Neugledne žene su najbolje supruge. Unutra imaš tri vrste kraba. Crvene krabe, krabe pauke i osvajače. Ja ne jedem krabu pauka, sem u sestrijoj čorbi. Zbog toga sam skoro pa ljudožder.“ Vlastelin mahnu rukom ka barjaku koji je visio iznad hladnog, crnog ognjišta. Na njemu je bila izvezena kraba pauk, bela na sivozelenom polju. „Čuli smo priče da je Stanis spalio svoju desnicu.“

Prethodnu. Melisandra je dala Alestera Florenta svom bogu na Zmajkamentu, da činima prizove vetar koji ih je odneo na sever. Lord Florent je bio jak i nem dok su ga kraljičini ljudi vezivali za kolac, dostojanstven koliko to može da bude polugo čovek ali kada su mu plamenovi liznuli noge počeo je da vrišti i njegovi vrisci su ih poterali sve do Istočne Morobdije, ako je verovati crvenoj ženi. Davosu se taj vetar nije dopao. Činilo mu se da smrdi na nagorelo meso, a zvučao je bolno dok je duvao između užiadi. *To sam lako mogao da budem ja.* „Nisam spaljen“, uverio je lorda Godrika, „mada sam se u Morobdiji zamalo smrzao.“

„Hoće tako da bude na Zidu.“ Žena im je donela novu veknu hleba, još vruću iz

peći. Kada je video njenu šaku, Davos se zagledao. Lord Godrik je to primetio. „Jeste, ona ima beleg. Nije ona koja kuva čorbu.“ Prelomio je hleb i ponudio Davosu polovinu. „Jedi. Dobar je.“

Stvarno je bio dobar, mada bi i bajata korica Davosu bila jednako ukusna; to je značilo da je ovde gost, bar na tu jednu noć. Lordovi Tri sestre bili su na zlu glasu, a nijedan na gore od Godrika Borela, lorda Mile sestre, štita Sestrigrada, gospodara zamka Lukobran i čuvara Noćne svetiljke... ali čak i lordove razbojnike i pljačkaše nasukanih brodova vezuju prastari običaji gostoprimstva. *Bar ću zoru doživeti*, reče Davos sebi. *Jeo sam njegov hleb i so.*

Mada je u ovoj sestrijoj čorbi bilo čudnijih začina od soli. „Da li to osećam šafran?“ Šafran je bio vredniji od zlata. Davos ga je probao samo jednom ranije, kada mu je kralj Robert poslao pola ribe na gozbi na Zmajkamentu.

„Jeste. Iz Karta. Ima i bibera.“ Lord Godrik uze malo između prsta i kažiprsta pa posu po svojoj posudi. „Mleveni crni biber iz Volantisa, nema ničeg lepšeg. Uzmi koliko hoćeš ako ti je do bibera. Imam četrdeset sanduka. Da ne spominjemo karanfilić, oraščić i pola oke šafrana. Uzeo sam ih sjedne tamnooke device.“ Nasmejao se. Još je imao sve zube, video je Davos, mada su većinom bili žuti a jedan gornji crn i mrtav. „Plovila je za Bravos, ali ju je bura odnela u Ujed pa se razbila o moje stene. Tako da vidiš, ti nisi jedini dar koji su mi oluje donele. More je prevrtljivo i surovo.“

Nije prevrtljivo koliko ljudi, pomisli Davos. Preci lorda Godrika bili su gusarski kraljevi sve dok se Starkovi nisu obrušili na njih s ognjem i mačem. U današnje doba Sestrani su otvoreno gusarenje prepustili Saladoru Sanu i njemu sličnima, a sami su se ograničili na pljačkanje nasukanih brodova i onoga što talasi izbace. Svetionici koji su goreli po obalama Tri sestre trebalo je da upozoravaju na plićake, sprudove i hridi i da vode na sigurno, ali su u olujnim i maglovitim noćima neki Sestrani koristili lažna svetla da neoprezne kapetane odvedu u propast.

„Oluje su bile dobre prema tebi, pošto su te dovele na moja vrata“, rekao je lord Godrik. „U Belim sidrištima bi naišao na hladnu dobrodošlicu. Prekasno stižeš, ser. Lord Vimen namerava da klekne, ali ne pred Stanisom. Otpio je gutljaj piva. „Menderlijevi nisu severnjaci, nisu to u svojoj srži. Nema ni devetsto godina kako su stigli na sever, pod teretom svog zlata i svojih bogova. Bili su veliki lordovi na Vijugavici sve dok se nisu previše uzneli, pa su ih zelene šake suzbile. Vučji kralj je uzeo njihovo zlato, ali, im je dao zemlju i pustio ih da zadrže svoje bogove.“ Omazao je posudu komadom hleba. „Ako Stanis misli da će onaj debeli da jaše jelena, greši. *Lavlja zvezda* je pristala u Sestrigradu pre dvanaest dana da napuni burad s vodom.

Znaš li je? Grimizna jedra i zlatni lav na pramcu. A puna Freja, na putu za Bela sidrišta.“

„Freja?“ Tekto Davos nije očekivao. „Freji su ubili sina lorda Vimena, koliko smo čuli.“

„Jeste“, reče lord Godrik „a debeli se toliko razbesneo da se zakleo kako će živeti na hlebu i vinu sve dok se ne osveti. Međutim, ni dan nije prošao a on se opet tovio račićima i kolačima. Ima lađa koje sve vreme plove između Sestara i Belih sidrišta. Mi im prodajemo račiće, ribu i kozji sir, oni nama drvo, vunu i kožu. Po svemu što čujem, taj je lord deblji nego ikada. Toliko o zakletvama. Reči su vetar, a vetar iz usta Menderlija ne znači više od vetra iz njegovog dupeta.“ Lord odlomi novi komad hleba da omaže posudu. „Freji debeloh budali donose džak kostiju. Neki kažu da je to izraz poštovanja, doneti čoveku kosti njegovog mrtvog sina. Da je to moj sin, ja bih uzvatio poštovanjem, pa bih zahvalio Frejima pre nego što ih obesim, ali je debeli previše plemenit za tako nešto.“ Strpao je hleb u usta, sažvakao, progutao. „Freji su mi bili na večeri. Jedan je sedeo baš tu gde ti sediš sada. *Regar*, tako se predstavio. Zamalo da mu se u lice nasmejem. Izgubio je ženu, kazao je, ali namerava da u Belim sidrištima nađe novu. Gavranovi su leteli na sve strane. Lord Vimen i lord Valder su sklopili savez i nameravaju da ga učvrste ženidbom.“

Davos se osećao kao da ga je domaćin udario pesnicom u stomak *Ako govori istinu, moj kralj je propao*. Stanisu Barateonu su Bela sidrišta očajnički trebala. Ako je Zimovrel srce severa, Bela sidrišta su njegova usta. Tamošnji zaliv se vekovima nije zaledio čak ni usred zime. A pošto zima dolazi, to može mnogo da znači. Kao i gradsko srebro. Lanisteri su imali sve zlato Livačke stene, a oženili su se bogatstvom Visokog sada. Kovčezi kralja Stanisa sada su prazni. *Moram da probam, bar da probam. Možda postoji neki način da sprečim taj brak*. „Moram da stignem do Belih sidrišta“, rekao je on. „Moj lorde, preklinjem te, pomози mi.“

Lord Godrik poče da jede posudu od hleba, kidajući je krupnim šakama. Čorba je omekšala bajati hleb. „Ja severnjake ne volim“, objavio je. „Meštri kažu da se Silovanje Tri sestre desilo pre dve hiljade godina, ali Sestrigrad to nije zaboravio. Pre toga smo bili slobodan narod, sa sopstvenim kraljevima. Posle smo morali da kleknemo pred Gnezdolom sokolovim da bismo se ratosiljali severnjaka. Vuk i sokol su se tukli oko nas hiljadu godina, sve dok zajedno nisu oglodali sve meso i svu mast s kostiju ovih sirotih ostrva. Što se tvog kralja Stanisa tiče, kada je bio Robertov gospodar brodova, poslao je flotu u moju luku bez moje dozvole i naterao me da obesim tuce dragih prijatelja. Ljudi kao što si ti. Otišao je tako daleko da je zapretio da će *mene* obesiti ako se neki brod kojim slučajem nasuče e zato što se Noćna

svetiljka ugasila. Morao sam da istrpim njegovu oholost.“ Pojeo je malo hleba. „Sada odlazi na sever podvijenog repa. Zašto bih mu ja pomogao? Odgovori mi.“

Zato što je on tvoj zakoniti kralj, pomisli Davos. Zato što je snažan i pravedan čovek, jedini čovek koji može da ujedini kraljevstvo i odbrani ga od opasnosti koja narasta na severu. Zato što ima čarobni mač koji sija svetlošću sunca. Reči mu se zaglaviše u grlu. Nijedna od njih neće uticati na gospodara Mile sestre. Nijedna ga neće ni za stopu približiti Belim sidrištima. *Kakav odgovor on želi? Moram li mu obećati zlato koje nemamo? Visokorođenog muža za kćer njegove kćeri? Zemlju, časti, zvanja?* Lord Alaster Florent je pokušao da igra tu igru i kralj ga je zato spalio.

„Desnica je izgleda progutala jezik Izgleda da mu se ne sviđa sestrina čorba, ili istina.“ Lord Godrik obriše usta.

„Lav je mrtav“, reče Davos sporo. „To je tvoja istina, moj gospodar. Tivin Lanister je mrtav.“

„Pa šta?“

„Ko sada vlada u Kraljevoj luci? Ne Tomen, on je tek dete. Možda ser Kevan?“

Svetlost sveće sijala je u crnim očima lorda Godrika. „Da je tako, ti bi bio u lancima. Kraljica vlada.“

Davos je shvatio. *On nije siguran. Ne želi da se nađe na poraženoj strani.* „Stanis je branio Krajoluj od Tirela i Redvina. Osvojio je Zmajkamen od poslednjih Targarjena. Razbio je Gvozdenu flotu kod Lepog ostrva. Neće njega poraziti onaj kralj dečak“

„Taj kralj dečak raspolaže bogatstvom Livačke stene i silom Visokog sada. Ima Boltone i Freje.“ Lord Godrik protrlja bradu. „Ipak.. na ovom svetu jedino je zima sigurna. Ned Stark je to rekao mom ocu, baš ovde, u ovoj dvorani.“

„Ned Stark je bio ovde?“

„U zoru Robertove bune. Ludi kralj je zatražio Starkovu glavu iz Gnezda sokolovog, ali mu je Džon Erin uzvratio prkosom. Galebovo je, međutim, ostalo verno prestolu. Da bi otišao kući i sazvaio svoje vazale, Stark je morao da pređe planine do Prstiju pa da nađe ribara koji će ga prevesti preko Ujeda. Usput ih je uhvatila oluja. Ribar se udavio, ali je njegova kćerka dovela Starka na Sestre pre nego što je brod potonuo. Kažu da joj je ostavio džak srebra i kopile u stomaku. Dao mu je ime Džon Snežni, po Erinu.“

Bilo kako bilo. Moj otac je sedeo ovde gde ja sad sedim kada je lord Edard došao u Sestrigrad. Naš meštar nas je savetovao da pošaljemo Starkovu glavu Erisu, da dokažemo svoju odanost. To bi značilo bogatu nagradu. Ludi kralj je bio velikodušan prema onima koji mu udovolje. Tada smo već međutim čuli da je Džon Erin zauzeo

Galebovo. Robert je bio prvi čovek na zidinama i svojom rukom je ubio Marka Graftona. 'Taj Barateon je neustrašiv', rekao sam. 'Bori se kao što kralj treba da se bori.' Naš meštar mi se nasmejao i rekao da će princ Regar sigurno poraziti tog pobunjenika. Tada je Stark kazao: 'Na ovom svetu je samo zima sigurna. Možda ćemo izgubiti glave, tako je... ali šta ako pobedimo?' Moj otac ga je otpravio dalje s glavom na ramenima. 'Ako izgubite', rekao je lordu Edardu, nikad nisi bio ovde.'"
„Ništa više od mene“, reče Davos Sivort.

DŽON

Kralja s one strane Zida izveli su s rukama vezanim užetom od konoplje i s omčom oko vrata.

Drugi kraj užeta bio je obmotan oko jabuke na sedlu jurišnog konja ser Godrija Faringa. Džinomor i njegov konj bili su u posrebnom oklopu s intarzijama od crnog emajla. Mens Rajder je bio samo u tankoj tunici, udova izloženih hladnoći. *Mogli su da mu ostave plašt*, pomisli Džon Snežni, *onaj koji mu je jedna divljanka iskrpila komadima grimizne svile.*

Nije bilo čudo što Zid plače.

„Mens poznaje Ukletu šumu bolje od svakog izvidnika“, bio je rekao Džon Stanisu prilikom poslednjeg pokušaja da ubedi veličanstvo kako će im Kralj s one strane Zida više koristiti živ nego mrtav. „On poznaje Tormunda Džinoubicu. Borio se protiv Tuđina. Imao je Rog Joramunov i nije u njega dunuo. Nije srušio Zid kada je mogao.“

Njegove reči nisu delovale. Stanis se nije predomislio. Zakon je jasan: dezertjer mora da umre.

Ispod Zida koji plače, gospa Melisandra je digla blede ruke. „*Svi mi moramo da izaberemo*“, proglasila je. „Pred muškarcima ili ženama, mladima ili starima, lordovima ili kmetovima, izbor je pred svima isti.“ Od njenog glasa Džon Snežni je pomislio na anis, oraščić i karanfilić. Stajala je pored kralja na drvenom gubilištu podignutom iznad jame. „Biram svetlo ili biramo tamu. Biramo dobro ili biramo zlo. Biramo pravog boga ili lažnog.“

Gusta i proseda smeđa kosa lepršala je Mensu Rajderu oko lica dok je hodao. Sklonio ju je iz očiju vezanim rukama, osmehnut. Ali kada je video kavez, hrabrost ga je izdala. Kraljičini ljudi su ga napravili od drveta iz Uklete šume, od mladica i gipkih grana, borovih grana lepljivih od smole i kao kost belih prstiju čuvar drvca. Savili su ih i iskrivilili jedne oko drugih da naprave drvenu mrežu, pa je okačili visoko iznad duboke jame pune cepanica, lišća i suvaraka.

Divljanski kralj se trgnu kada to ugleda. „Ne“, viknu on, „*milost!* Ovo nije pošteno, ja nisam kralj, oni...“

Ser Godri cimnu uže. Kralj s one strane Zida nije imao izbora do da se zatetura za njim, a uže mu je presekle reči. Kada je pao, Godri ga je ostatak puta odvuкао. Mens je bio krvav kada su ga kraljičini ljudi delom odgurali a delom uneli u kavez. Desetak oklopnika zajedno je povuklo da ga digne.

Gospa Melisandra ga je gledala kako se diže. „*SLOBODNI NARODE!* Pred vama je vaš kralj laži. A ovde je rog kojim je obećao da će srušiti Zid. Dva kraljičina čoveka donela su Rog Joramunov, crni i okovan starim zlatom, osam stopa dugačaks kraja na kraj. U zlatne okove bile su urezane rune, pismena Prvih ljudi. Joramun je umro pre hiljada godina, ali je Mens našao njegov grob ispod glečera, visoko u Ledenkandžama. *A Joramun je dunuo u Rog zime i probudio džinove iz zemlje. Igrit je rekla Džonu da Mens nikada nije pronašao rog. Lagala je, ili je Mens tu tajnu čuvao čak i od svojih.*

Hiljadu zarobljenika gledalo je kroz drvene rešetke palisade kako se rog visoko diže. Svi su bili odrpani i izgledneli. *Divljani*, zvali su ih u Sedam kraljevstava; oni su sebe zvali *slobodni narod*. Nisu izgledali ni divlje ni slobodno - samo gladno, zastrašeno, otupelo.

„Rog Joramunov?“ reče Melisandra. „Ne. Zovite ga Rog Tame. Ako Zid padne, pašće i noć, dugačka noć bez kraja. To se ne sme desiti, i to se *neće* desiti! Gospodar Svetla je video da su mu deca u opasnosti pa im je poslao svoga megdandžiju, ponovo rođenog Azora Ahajija.“ Mahnula je rukom ka Stanisu, a veliki rubin na njenom vratu treperio je svetlošću.

On je kamen a ona je vatra. Kraljeve oči bile su plave modrice, duboko utonule u usukano lice. Na sebi je imao sivi oklop i krznom obrubljen plašt od zlatotkanog platna koji mu je lepršao sa širokih ramena. Prsnik mu je krasilo zapaljeno srce, utisnuto iznad njegovog srca. Čelo mu je obuhvatala kruna od crvenog zlata sa šiljcima poput izvijenih plamenova. Val je stajala kraj njega, visoka i lepa. Krunisali su je jednostavnom krunicom od tamne bronzne, ali je ona ipak izgledala kraljevskije s bronzom nego Stanis sa zlatom. Oči su joj bile sive i neustrašive, gledale su netremice. Pod plaštom od hermelina, bila je odevena u belo i zlatno. Kosa boje meda upletena u debelu pletenicu padala joj je preko desnog ramena do struka. Obrazi su joj porumeneli od studeni.

Gospa Melisandra nije imala krunu, ali su svi okupljeni znali da je ona stvarna Stanisova kraljica, a ne ona neugledna žena koju je ostavio da drhti u Istočnoj Morobdiji. Pričalo se da kralj neće hteti da pozove kraljicu Selisu i njihovu kćerku sve dok Noćna tvrđava ne bude osposobljena za život. Zid je nudio malo udobnosti na koje su južnjačke gospe i njihove male visokorođene kćeri navikle, a Noćna tvrđava nije nudila baš nijednu. To je i u najbolja vremena bilo sumorno mesto.

„*SLOBODNI NARODE!*“, viknu Melisandra. „Posmatraj sudbinu onih koji izaberu tamu!“

Rog Joramunov buknu.

Zapalio se uz huk, obuhvaćen jezicima zelene i žute vatre koji su poskočili i zapucketali čitavom njegovom dužinom. Džonov konjić se uznemirio, a duž svih strojeva i drugi ljudi s mukom obuzdaše svoje konje. Iza palisade se začu jauk kada slobodni narod vide svoju nadu u plamenu. Nekolicina poče da viče i kune, ali većina potonu u tišinu. Delić trenutka rune urezane u zlatne obruče kao da su svetlucale u vazduhu. Kraljičini ljudi ga gurnuše i rog se otkotrlja dole u jamu.

Mens Rajder je u kavezi vezanim rukama čupao omču oko vrata i nepovezano urlao o izdaji i veštičarenju, odričući se kraljevstva, odričući se svog naroda, odričući se svog imena, odričući se svega što je ikada bio. Molio je za milost, proklinjao crvenu ženu, počeo histerično da se smeje.

Džon je netremično gledao. Nije se usuđivao da deluje slab pred svojom braćom. Naredio je da izađe dvesta ljudi, više od pola posade Crnog zamka. Stroj strogih jahača u samurovini, s dugačkim kopljima u rukama, digli su kapuljače da zaklone lica... i sakriju činjenicu da su među njima mnogi sedobrađi i zeleni dečaci. Slobodni narod se bojao Straže. Džon je želeo da taj strah ponese sa sobom u nove domove južno od Zida.

Rog uz tresak pade među cepanice, lišće i suvarke. Za tri trena čitava jama je gorela. Stežući rešetke kaveza vezanim rukama, Mens je jecao i molio. Kada je vatra dosegla do njega, malo je zaigrao. Njegovi povici pretvorili se u dugačak nemuštkrik straha i bola. U kavezi je lepršao kao zapaljeni list, leptir uhvaćen u plamenu sveće.

Džon shvati da se priseća pesme.

*„O, bratci, mili bratci, dan mi je došo sudnji,
jest, Dornjanin mi život prekrti trenom,
al šta to mari sada, svi smo mi smrtni ljudi,
za života se slađih njegovom ženom!“*

Val je stajala na platformi mirno kao da je isklesana od soli. Ona neće plakati niti će skrenuti pogled. Džon se pitao šta bi Igrit uradila na njenom mestu. Žene su snažnije od nas. Shvatio je da razmišlja o Semu i meštru Emonu, o Fili i detencetu. Ona će me i na samrti proklinjati, ali nisam video drugi način. Iz Morobdije su javljali o strašnim olujama na Uzanom moru. Nameravao sam da ih zaštitim. Da možda nisam njima nahranio rakove? Sinoć je sanjao Sema kako se utapa, Igrit kako umire pogođena njegovom strelom (to nije bila njegova strela, ali u snovima uvek jeste), Fili kako plače krvave suze.

Džon Snežni je video dovoljno. „Sad“, reče.

Almer iz Kraljeve šume zari koplje u zemlju, dohvati svoj luk i zape crnu strelu iz tobolca. Slatki Donel Brdski zabaci kapuljaču da uradi isto. Gart Grejfeder i Bradati Ben staviše strele, napeše lukove, odapeše.

Jedna strela pogodi Mensa Rajdera u grudi, jedna u stomak, jedna u grlo. Četvrta pogodi drvenu rešetku kaveza, pa zaigra na tren pre nego što je uhvati plamen. Ženski jecaji odjeknuše od Zida kada kralj divljana mlitavo pade na pod kaveza, ovenčan vatrom. „A sada je njegovoj straži kraj, prošapta Džon. Mens Rajder je nekada bio čovek Noćne straže, pre nego što je zamenio crni plašt onim u kome je bilo i jarkocrvene svile.

Gore na platformi, Stanis se mrštio. Džon nije hteo da susretne njegov pogled. Dno drvenog kaveza je propalo, rešetke su se mrvile. Svaki put kada bi plamen liznuo uvis, više užarenih grančica se odvajalo i padalo. „Gospodar Svetla je stvorio sunce, mesec i zvezde da nam obasjaju put i dao nam vatru da razgoni noć“, rekla je Melisandra divljanima. „Niko ne može da se odupre njegovom plamu.“

„*Niko ne može da se odupre njegovom plamu*“, ponoviše kraljičini ljudi.

Odeća crvene žene bogato bojena grimizom vijorila se na vetru, kosa boje bakra kao da je bila oreol oko njenog lica. Visoki žuti plamenovi plesali su iz njenih prstiju kao kandže. „*SLOBODNI NARODE!* Vaši lažni bogovi ne mogu vam pomoći. Vaš lažni rog nije vas spasao. Vaš lažni kralj vam je doneo samo smrt, očaj, poraz... ali ovde stoji istinski kralj. *GLEDAJTE NJEGOVU SLAVU!*“

Stanis Barateon isuka Svetlonosca.

Mač ožive crvenom, žutom i narandžastom svetlošću. Džon je tu predstavu video i ranije... ali ne *ovako*, nikada ranije *ovako*. Svetlonosac je bio sunce pretočeno u čelik. Kada je Stanis podigao mač iznad glave, ljudi su morali da odvrte lica ili pokriju oči. Konji ustuknuše, jedan zbaci jahača. Vatra u jami kao da se skupila pred tom olujom svetla, kao mali pas koji uzmiče pred većim. Sam Zid je postao crven, ružičast i narandžast, dok su talasi boje plesali po ledu. *Je li to moć kraljevske krvi?*

„Vesteros ima samo jednog kralja“, reče Stanis. Glas mu je grubo odjekivao, bez imalo Melisandrine milozvučnosti. „Ovim mačem branim svoje podanike i satirem one koji im prete. Kleknite i obećavam vam hranu, zemlju i pravdu. Kleknite i živite. Ili idite i umrite. Izbor je vaš.“ Vratio je Svetlonosca u korice i svet se ponovo zamračio, kao kada sunce zađe za oblak. „Otvaraj kapije.“

„*OTVARAJ KAPIJE!*“, zagrme ser Klejton Sags, glasom dubokim kao bojni rog. „*OTVARAJ KAPIJE!*“, ponovi ser Korlis Peni, naređujući stražarima. „*OTVARAJ KAPIJE!*“, viknuše narednici. Ljudi potrčaše da izvrše naređenje. Išćupali su

naoštreno kolje iz zemlje, stavili daske preko dubokog jarka i širom otvorili vrata u palisadi. Džon Snežni diže ruku pa je spusti, a njegovi crni strojevi se razdvoje iše levo i desno, otvorivši put do Zida, gde je Žalobni Ed Tolet otvorio gvozdenu kapiju.

„Dođite“, prizivala je Melisandra. „Dođite u svetlo... ili bežite nazad u tamu.“ U jami ispod nje vatra je pucketala. „Ako birate život, dođite meni.“

I oni su došli. U početku sporo, neki hramljući ili oslanjajući se na druge, zarobljenici su počeli da izlaze iz svog grubo napravljenog zatvora. *Ako hoćete da jedete, dođite, pomisli Džon. Ako nećete da se sledite i crknete od gladi, pokorite se.* Oklevajući, na oprezu od nekakve zamke, prvih nekoliko zarobljenika pređe preko dasaka pa kroz prsten od kočeva, ka Melisandri i Zidu. Još ih je sledilo, kada su videli da se onima pre njih nije desilo ništa loše. Onda još, tako da je nastala dugačka povorka. Kraljičini ljudi davali su svakom muškarcu, ženi i detetu komad belog čuvardrva: štap, odlomljenu granu bledu kao slomljena kost, s nešto krvavocrvenog lišća. *Komad starih bogova da se nahrani novi. Džon nape prste ruke mačonoše.*

Jara iz jame bila je gotovo opipljiva i s te dalje; za divljane je sigurno bila paklena. Video je ljude kako se grče pošto su se približili plamenu i čuo decu kako plaču. Nekolicina se okrenula ka šumi. Gledao je jednu mladu ženu kako odlazi, obema rukama držeći po dete. Svakih nekoliko trenutaka osvrtna se da vidi hoće li ih neko napasti, a kada se približila drveću dala se u trk. Jedan starac je upotrebio granu čuvardrva koju su mu pružili kao oružje, mlatarajući njime sve dok se kraljičini ljudi nisu okomili na njega s kopljima. Drugi su morali da mu preskaču telo, sve dok ga ser Korlis nije bacio u vatru. Posle toga je više slobodnog naroda odabralo šumu - možda svaki deseti.

Većina je međutim dolazila. Iza njih su bili samo studen i smrt. Ispred je bila nada. Dolazili su, stežući komad drveta sve dok na njih ne dođe red da nahrane oganj. R'lor je ljubomorno božanstvo i večito gladno. Tako je novi bog proždirao leš starog i bacao divovsku senku Stanisa i Melisandre na Zid, crnu naspram leđa što je rumeno sijao.

Sigorn je prvi kleknuo pred kraljem. Novi magnar od Tena bio je mlađa i niža kopija svog oca - suv, proćelav, s bronzanim štitnicima za potkolonice i kožnom košuljom s našivenim bronzanim pločicama. Zatim je došao Čegrtava Košulja u oklopu od kostiju i tvrde kože, s kacigom od lobanje džina. Iz kostiju je provirivalo upropašteno i jadno stvorenje izlomljenih smeđih zuba i žučkastih beonjača. *Sitan, zloban, prevrtljiv čovek, glup koliko i svirep.* Džon ni trenu nije verovao da će ovaj ostati veran. Pitao se šta Val oseća dok ga gleda kako kleči i kako mu je sve oprošteno.

Usledile su manje vođe. Dvojica poglavica klanova Rogonoga, čija su stopala bila crna i tvrda. Stara mudra žena koju su obožavali narodi Mlečne reke. Mršavi tamnooki dečak od dve i deset, sin Alfina Vranoubice. Halek, brat Psoglave Harme, s njenim svinjama. Svi su kleknuli pred kraljem.

Prehladno je za ovu lakrdijašku predstavu, pomisli Džon. „Slobodni narod prezire klecavce“, bio je upozorio Stanisa. „Dozvoli im da zadrže ponos pa će te više voleti.“ Veličanstvo nije htelo da sluša. Rekao je: „Trebaju mi njihovi mačevi a ne njihovi poljupci.“

Pošto su kleknuli, divljani su se odvuđi do kapije kraj strojeva crne braće. Džon je odredio Konja, Satena i još desetinu da ih s bakljama provedu kroz Zid. Na drugoj strani su ih čekale zdele vruće čorbe od luka, komadi crnog hleba i kobasice. Kao i odeća: plaštovi, čakšire, čizme, tunike, dobre kožne rukavice. Spavaće na gomilama čiste slame, kraj rasplamsalih vatri da rasteraju mraz noći. Kralj je bio krajnje temeljan. Pre ili kasnije, međutim, Tormund Džnoubica će ponovo napasti Zid, a kada taj čas stigne, Džon se pitao čiju će stranu Stanisovi novi podanici izabrati. *Možeš im dati zemlju i milost, ali slobodni narod sam bira svoje kraljeve, a oni su izabrali Mensa a ne tebe.*

Bouen Marš pritera konja uz Džonovog. „Ovo je dan koji sam mislio da nikada neću videti.“ Lord kućupravitelj je prilično oslabio pošto je ranjen u glavu na Mostu lobanja. Više nije imao deo jednog uha. *Sada ne liči mnogo na nar,* pomisli Džon. Marš reče: „Iskrvarili smo da zaustavimo divljane u Klancu. Dobri su ljudi tamo stradali, prijatelji i braća. Zašto?“

„Kraljevstvo će nas sve prokleti zbog ovoga“, izjavi ser Aliser Torn otrovnim glasom. „Svaki pošten čovek u Vesterosu okrenu će glavu i pljunuti kada se spomene Noćna straža.“

Šta ti znaš ko je pošten čovek? „Tišina u stroju.“ Ser Aliser je postao obazriviji otkako je lord Dženos ostao bez glave, ali je zloba još bila tu. Džon je razmatrao ideju da njemu da mesto koje je Slint bio odbio, ali je ipak želeo da mu ovaj bude blizu. *On je oduvek bio opasniji od njih dvojice.* Umesto toga je poslao jednog starog kućupravitelja iz Kule senki da preuzme vlast u Sivostrazi.

Nadao se da će od dve nove posade biti koristi. *Stráža može da pusti krv slobodnom narodu, ali u suštini nemamo izgleda da ih zaustavimo.* To što je Mens Rajder dat vatri nije menjalo tu činjenicu. *Nas je još premalo a njih je još previše, a bez izvidnika kao da smo slepi. Moram da pošaljem ljude napolje. Ali ako ih pošaljem, hoće li se vratiti?*

Tunel kroz Zid bio je uzan i vijugav a mnogi među divljanima bili su stari, bolesni

ili ranjeni, tako da se prolazilo veoma sporo. Kada je poslednji od njih kleknuo, spustila se noć. Vatra u jami sada je tinjala a kraljeva senka na Zidu skupila se na četvrtinu pređašnje visine. Džon Snežni je video svoj dah u vazduhu. *Hladno je, pomislio je, i postaje sve hladnije. Ova lakrdijaška predstava predugo je trajala.*

Četrdesetak suzanja još se zadržalo u palisadi. Među njima su bila četiri džina, ogromna kosmata stvorenja pogrbljenih ramena, s nogama debelim kao stabla i ogromnim širokim stopalima. Koliko god da su bili krupni, možda bi ipak prošli kroz Zid, ali jedan nije hteo da ostavi svog mamuta, a drugi nisu hteli da ostave njega. Svi ostali bili su ljudskog stasa. Neki su bili mrtvi a neki na samrti; drugi su bili njihovi srodnici ili bliski, i nisu hteli da ih ostave ni po cenu čorbe od luka.

Neki drhteći, neki previše oduzeti da drhte, slušali su kraljev glas kako odjekuje od Zida. „Slobodni ste da odete“, rekao im je Stanis. „Preнесите svom narodu šta ste videli. Recite im da ste videli istinskoga kralja i da su oni dobrodošli u njegovo kraljevstvo, pod uslovom da poštuju njegov mir. Inače im je bolje da beže ili da se kriju. Neću trpeti nove napade na Zid.“

„Jedno kraljevstvo, jedan bog, jedan kralj!“, viknu gospa Melisandra.

Kraljičini ljudi prihvatiliše poklič, udarajući kopljima po štitovima. *„Jedno kraljevstvo, jedan bog, jedan kralj! STANIS! STANIS! JEDNO KRALJEVSTVO, JEDAN BOG, JEDAN KRALJ!“*

Video je da se Val nije priključila klicanju. Kao ni braća Noćne straže. Dok je ono trajalo, preostalih nekoliko divljana nestade među drvećem. Džinovi su otišli poslednji, dvoje jašući mamuta, drugo dvoje peške. Ostali su samo mrtvi. Džon je gledao Stanisa kako silazi s platforme, i Melisandru pored njega. *Njegova crvena senka. Nikada se na dugo ne odvaja od njega.* Kraljeva počasna garda okupi se oko njih - ser Godri, ser Klejton i još desetak vitezova, sve kraljičini ljudi. Mesečina je treperila na njihovim oklopima, vetar im je dizao plaštove. „Lorde kućupravitelju“, reče Džon Maršu, „rasturi onu palisadu i drvo iskoristi za ogrev a leševe baci u vatru.“

„Biće volja mog gospodara.“ Marš izdade naređenja i roj kućupravitelja se odvoji iz stroja da napadne drvene zidove. Lord kućupravitelj ih je namršteno posmatrao. „Ti divljani... šta misliš, hoće li ostati verni, moj gospodaru?“

„Neki hoće. Ne svi. Među nama ima kukavica i zlikovaca, slabića i budala, baš kao među njima.“

„Naši zaveti... mi smo se zakleli da ćemo štiti kraljevstvo...“

„Kada se slobodni narod naseli u Daru, on će postati deo kraljevstva“, primeti Džon. „Ovo su očajni dani a postaće još očajniji. Videli smo lice našeg istinskog

neprijatelja, mrtvo belo lice jarkih plavih očiju. Slobodni narod je takođe video to lice. Stanis u ovome ne greši. Moramo da se borimo zajedno s divljanima.“

„Zajednička borba protiv zajedničkog neprijatelja, s tim bih mogao da se složim“, reče Bouen Marš, „ali to ne znači da treba da pustimo desetinama hiljada izgladnelih divljaka da prođu kroza Zid. Neka se vrate u svoja sela i neka se tamo bore protiv Tuđina, a mi zapečatimo kapije. To neće biti teško, kaže mi Otel. Treba samo da ispunimo tunele komadima kamenja i sipamo vodu kroz otvore u tavanici. Zid će uraditi ostalo. Hladnoća, težina... za mesec dana će biti kao da kapija tu nikada nije postojala. Neprijatelj bi morao da proseče sebi put kroz led.“

„Ili da se popne.“

„Malo verovatno“, reče Bouen Marš. „To nisu pljačkaši, čij je cilj da ukradu ženu i nešto blaga. Tormund će sa sobom imati stare žene, decu, stada ovaca i koza, čak i mamute. Njemu treba kapija, a njih je ostalo samo tri. Sve i ako pošalje penjače, pa, odbrana od penjača je laka kao nabadanje ribe u kotliću.“

Riba se nikada ne penje iz kotlića da ti nabije koplje u stomak. Džon se sam popeo uza Zid.

Marš nastavi. „Strelci Mensa Rajdera odapeli su na nas sigurno deset hiljada strela, sudeći po broju onih koje smo pokupili. Manje od stotinu je stiglo do naših ljudi na Zidu, veći deo njih je digao neki slučajni nalet vetra. Crveni Alin iz Ružine šume jedini je tu poginuo, a i on tako što je pao, a ne od strele koja ga je bocnula u nogu. Donal Noji je stradao da odbrani kapiju. To jeste bio veliki podvig... ali da je kapija bila zapečaćena, naš hrabri oružar bi možda još bio s nama. Napalo nas stotinu neprijatelja ili stotinu hiljada, dokle god smo mi na Zidu a oni ispod, ne mogu da nam naude.“

U pravu je. Vojska Mensa Rajdera razbila se o zid kao talas o kamenitu obalu, mada su branioi bili tek šačica staraca, zelenih dečaka i bogalja. Ipak, ono što je Bouen predlagao kosilo se sa svim Džonovim nagonima. „Ako zapečatimo kapije, nećemo moći da šaljemo izvidnike“, primetio je. „Bićemo slepi.“

„Poslednja izvidnica lorda Mormonta koštala je Stražu četvrtinu ljudstva, moj gospodar. Moramo da čuvamo ovo malo preostale snage. Svaka nas smrt slabi, a razvučeni smo natanko... Zauzmi visove i pobeđićeš u bici, govorio je moj stric. Nema većih visova od Zida, lorde zapovedniče.“

„Stanis je obećao zemlju, hranu i pravdu svim divljanima koji kleknu. On nikada neće dozvoliti da zapečatimo kapije.“

Marš je oklevao. „Lorde Snežni, ja nisam od onih što šire glasine, ali počinje da se priča da postaješ... previše blizak s lordom Stanisom. Neki čak pomišljaju da si... da

si...“

Buntovnik i izdajnik, jeste, a i kopile i varga pride. Dženosa Slinta možda više nema, ali su njegove laži još tu. „Znam šta pričaju.“ Džon je čuo šaputanja, video je svoje ljude kako se okreću kada on izađe na dvorište. „Šta bi oni hteli da uradim, da dignem mač i na Stanisa i na divljane? Veličanstvo ima triput više boraca od nas, a uz to nam je i gost. Štite ga zakoni gostoprinstva. A i njegovi smo dužnici.“

„Lord Stanis nam je pomogao kada nam je pomoć bila potrebna“, bio je uporan Marš, „ali on je i dalje buntovnik i to osuđen na propast. Isto kao što ćemo biti mi ako nas Gvozdeni presto označi kao izdajnike. Moramo biti sigurni da se ne opredeljujemo za poraženu stranu.“

„Meni nije namera da se uopšte opredeljujem“, reče Džon, „ali nisam toliko siguran u ishod ovog rata kao ti, moj gospodaru. Pogotovo pošto je lord Tivin mrtav.“ Ako je verovati pričama koje su stizale Kraljevim drumom, kraljevu desnicu je na nužniku ubio njegov sin kepec. Džon je nakratko poznao Tiriona Lanistera. *Rukovao se sa mnom i nazvao me prijateljem.* Bilo je teško poverovati da je mali čovek sposoban da ubije rođenog oca, ali je činjenica da lorda Tivina više nema izgleda bila van svake sumnje. „Lav u Kraljevoj luci je lavče, a Gvozdeni presto ume i odraslog čoveka da iseče na komade.“

„On možda jeste dete, moj gospodaru, ali... kralj Robert je bio omiljen i većina ljudi i dalje veruje da je Tomen njegov sin. Što više gledaju lorda Stanisa to ga manje vole, a još ih manje voli gospu Melisandru s njenim vatrama i tim svirepim crvenim bogom. Žale se.“

„Žalili su se i na lorda Mormonta. Ljudi vole da se žale na svoje žene i na svoje gospodare, rekao mi je on jednom. Oni bez žena se dvaput više žale na lordove.“ Džon Snežni se zagleda ka palisadi. Dva zida već su bila oborena, treći je brzo padao. „Ostaviću te da ovo dovršiš, Bouene. Pazi da svaki leš bude spaljen. Hvala ti na savetu. Obećavam ti da ću dobro razmisliti o svemu što si rekao.“

Dim i pepeo još su lebdeli vazduhom oko jame dok je Džon kasao do kapije. Tu je sjahao, da provede konjica kroz led na južnu stranu. Žalobni Ed je išao ispred njega s bakljom. Njen plamen je lizao tavanicu, tako da su hladne suze kapale na njih sa svakim korakom.

„Laknulo mi je kad sam video da onaj rog gori, moj gospodaru“, reče Ed. „Baš sam sinoć sanjao kako pišam sa zida kada je neko rešio da dune u rog. Nije da se žalim. To je bolji san od onog mog starog, u kome Psoglava Harma hrani mnome svoje svinje.“

„Harma je mrtva“, reče Džon.

„Ali svinje nisu. Gledaju me kao što je nekad Ubica gledao šunku. Neću da kažem da nam divljani žele zlo. Jeste, izlomili smo njihove bogove i naterali ih da komade spale, ali smo im dali čorbu od luka. Šta je bog u poređenju s finom zdelom čorbe od luka? I meni bi sada prijala.“

Miris dima i spaljenog mesa zadržao se u Džonovoj crnoj odeći. Znao je da mora da jede, ali je zapravo čeznuo za društvom a ne za hranom. *Čaša vina s meštrom Emonom, nekoliko tihih reči sa Semom, smeh sa Pipom, Grenom i Žabom.* Emon i Sem su međutim otišli, a njegovi drugi prijatelji... „Večeras ću da večeram s ljudima.“

„Kuvana govedina i repa.“ Žalobni Ed kao da je uvek znao šta se kuva. „Mada, Hob kaže da mu je nestalo rena. Kakva vajda od kuvane govedine bez rena?“

Pošto su divljani spalili staru zajedničku dvoranu, ljudi Noćne straže su jeli u kamenom podrumu ispod arsenala, velikom i mračnom prostoru podeljenom s dva reda četvrtastih kamenih stubova, sa zasvođenim tavanicama i velikim buradima vina i piva uza zidove. Kada je Džon ušao, četiri graditelja su igrala pločice za stolom najbližim stepeništu. Bliže vatri sedelo je nekoliko izvidnika i nekoliko kraljevih ljudi koji su tiho razgovarali.

Mlađi ljudi okupili su se za drugim stolom, gde je Pip probo repu nožem. „Noć je mračna i puna repe“, zapevao je svečanim glasom. „Pomolimo se za sretinu, deco moja, uz malo luka i ukusnog sosa.“ Njegovi prijatelji se nasmejaše - Gren, Žaba, Saten, čitavo društvo.

Džon Snežni se nije pridružio smehu. „Izrugivanje nečijoj molitvi je za budale, Pipe. A i opasno je.“

„Ako se crveni bog uvredio, odmah neka me zgromi.“

Svi osmesi zamreše. „Smejali smo se sveštenici“, reče Saten, vitak i lep mlađić koji je nekada bio kurva u Starigradu. „Samo smo se šalili, moj gospodaru.“

„Vi imate svoje bogove, a ona ima svoga. Ostavite je na miru.“

„Ona neće da ostavi naše bogove na miru“, pobuni se Žaba. „Naziva Sedmoro lažnim bogovima, moj gospodaru. A i stare bogove. Naterala je divljane da spale grane čuvar drvca. Sam si video.“

„Gospa Melisandra nije pod mojim zapovedništvom. Vi jeste. Neću zlu krv između kraljevih i svojih ljudi.“

Pip spusti ruku Žabi na mišicu. „Ne krekeći više, hrabri Žabo, jer je naš Veliki Lord Snežni rekao svoje.“ Pip skoči na noge pa se podrugljivo pokloni Džonu. „Molim za oprost. Od sada neću ni ušima da mrdnem bez lordovske dozvole moga lorda.“

On misli da je sve ovo nekakva igra. Džon je želeo da ga bar malo opameti.

„Ušima mrdaj koliko hoćeš. Nevolje izazivaš kada mlatiš jezikom.“

„Postaraću se da bude pažljiviji“, obeća Gren, „a ošinuću ga ako ne bude.“ Zastao je. „Moj gospodaru, hoćeš li da večeraš s nama? Ovene, mrdni malo, napravi mesta za Džona.“

Džon je samo to i želeo. *Ne*, morao je da kaže sebi, *ti su dani prošlost*. Ta spoznaja mu se zarila u trbuh kao bodež. Izabrali su ga da vlada. Zid je njegov, kao i njihovi životi. *Lord može da voli ljude kojima zapoveda*, čuo je svog oca kako govori, *ali im ne može biti drug*. Jednog dana će možda morati da im sudi ili da ih pošalje u smrt. „Neki drugi put“, slaga lord zapovednik „Ede, ti bolje sada večeraj. Ja moram da završim neka posla.“

Činilo se da je napolju vazduh još hladniji nego pre. Na drugoj strani zamka video je svetlost sveća kako sija kroz prozore Kraljeve kule. Val je stajala na krovu kule, zureći uvis u Zid. Stanis ju je držao pod stražu u odajama iznad svojih, ali joj je dozvolio da se šeta po zidinama. *Izgleda usamljeno*, pomisli Džon. *Usamljena i lepa*. Igrit je bila lepa na svoj način, s riđom kosom koju je poljubila vatra, ali je na njenom licu osmeh bio ono najlepse. Val nije morala da se osmehuje; ona bi privlačila muške poglede u svakom dvoru na čitavom belom svetu.

Svejedno, njeni tamničari nisu voleli divljansku princezu. Prezirala ih je kao „klecavce“ i triput je pokušala da pobegne. Kada se jedan okopnik opustio u njenoj blizini, otela mu je bodež iz kanija i ubola ga u vrat. Palac levo i možda bi ga i ubila.

Usamljena, prelepa i smrtonosna, razmišljao je Džon Snežni, *a ja sam mogao da je imam*. *Nju i Zimovrel*, i ime svoga gospodara oca. Umesto toga je izabrao crni plašt i zid od leda. Umesto toga je izabrao čast *Kopilansku čast*.

Zid se dizao desno od njega dok je prelazio dvorište. Led je u visinama bledo sijao ali je dole bio sav u senci. Na kapiji je prigušen narandžasti sjaj izbijao kroz rešetke gde su stražari našli utočište od vetra. Džon je čuo škripu lanaca dok se kavez dizao i grebao uz led. Gore na vrhu, stražari će se skupiti u kućici za grejanje, oko mangala, vičući da nadglasaju vetar. Ili će možda daci ruke od tog napora, potonuti svako u svoje jezero tišine. *Trebalo bi da hodam po ledu*. *Zid je moj*.

Prolazio je ispod ljuštore kule lorda Zapovednika, pored mesta gde mu je Igrit umrla u naručju, kada se Duh stvorio kraj njega, a topli dah mu se vijorio na hladnoći. Crvene oči su mu na mesečini sijale kao vatrena jezerca. Džonova usta ispuni ukus vrele krvi i on postade svestan da je Duh te noći ubio. *Ne*, pomisli on. *Ja sam čovek a ne vuk*. Protrljao je usta nadlanicom pa je pljunuo.

Klidas je još živeo u odajama ispod ptičje kule. Pošto je Džon zakucao on se dovukao, s tankom svećom u ruci, da odškrine vrata. „Smetam li?“ upita Džon.

„Nimalo.“ Klidas šire otvori vrata. „Kuvao sam vino. Je li moj gospodar za šolju?“ „Rado.“ Šake su mu se ukočile od hladnoće. Skinuo je rukavice i napeo prste.

Klidas se vratio do ognjišta da promeša vino. *Njemu nije manje od šezdeset Starac. Delovao je mlad samo u poređenju s Emonom.* Nizak i okrugao, imao je mutne crvenkaste oči nekakvog noćnog stvorenja.

Iz temena mu je nicalo nekoliko sedih vlasi. Pošto im je Klidas sipao, Džon uze šolju obema rukama, omirisala začine, otpi. Toplota mu se raširi grudima. Otpio je ponovo, dugačak gutljaj, da spere ukus krvi iz usta.

„Kraljičini ljudi kažu da je Kralj s one strane Zida umro kao kukavica. Da je molio za milost i poricao da je kralj.“

„Jeste. Svetlonosac je bio blistaviji nego što sam ga ikada video. Blistav kao sunce.“ Džon diže šolju. „Za Stanisa Barateona i njegov čarobni mač.“ Vino mu je bilo gorko u ustima.

„Veličanstvo nije lak čovek. Malo ih je takvih s krunom na glavi. Mnogi dobri ljudi su bili loši kraljevi, govorio je meštar Emon, a neki loši ljudi su bili dobri kraljevi.“

„Ko će to znati bolje od njega.“ Emon Targarjen je video devet kraljeva na Gvozdenom prestolu. Bio je kraljev sin, kraljev brat, kraljev stric. „Pogledao sam onu knjigu koju mi je ostavio meštar Emon. *Žadni zbornik.* Stranice koje govore o Azoru Ahaiju. Svetlonosac je bio njegov mač. Prekaljen krvlju njegove žene, ako je verovati Votar. Od tada Svetlonosac nikada nije bio hladan na dodir, već topao kao što je bila topla Nisa Nisa. U bici je oštrica gorela vrelo kao oganj. Jednom se Azor Ahai borio protiv čudovišta. Kada je gurnuo mač u trbuh zveri, krv je proključala. Iz usta su joj pokuljali dim i para, oči su joj se istopile i iscurile niz obraze, a telo joj je buknulo u plamenu.“

Klidas zatrepta. „Mač koji stvara sopstvenu toplotu...“

„...bio bi koristan na Zidu.“ Džon odloži šolju vina pa navuče crne rukavice od krtičje kože. „Šteta što je Stanisov mač hladan. Baš me zanima kako bi se *njegov* Svetlonosac poneo u bici. Hvala ti na vinu. Duše, za mnom.“ Džon Snežni diže kapuljaču i otvori vrata. Beli vukga je pratio nazad u noć.

Arsenal je bio mračan i tih. Džon klimnu glavom stražarima pre nego što kraj nemih stalaka za koplja prođe u svoje odaje. Okačio je pojas za mač o jednu kuku kraj vrata a plašt o drugu. Kada je skinuo rukavice, šake su mu bile ukočene i ledene. Dugo mu je trebalo da zapali sveće. Duh se sklupčao na svom tepihu pa je zaspao, ali Džon još nije mogao da otpočine. Izbrazdani sto od borovine prekrivale su mape Zida i daljih zemalja, raspored izvidnika i pismo iz Kule senki, napisano ispisanim rukopisom ser Denisa Malistera.

Ponovo je pročitao pismo iz Kule senki, naoštrio pero i otvorio posudu s gustim crnim mastilom. Napisao je dva pisma, prvo ser Denisu, drugo Koteru Hridnom. Obojica su mu neprekidno tražila još ljudi. Haldera i Žapca poslaće na zapad u Kulu senki, Grena i Pipa u Istočnu Morobdiju. Pero ga nije slušalo i sve njegove reči delovale su šturo, grubo i nezgrapno, ali je istrajao.

Pošto je napokon odložio pero, u sobi je bilo polumračno i ledeno i osećao je zidove kako ga pritiskaju. Sa svog mesta iznad prozora, gavran Matorog Medveda pogleda ga pronicljivim crnim očima. *Moj poslednji prijatelj*, pomisli Džon žalosno. *Bolje bi mi bilo da te nadživim, inače ćeš i moje lice da jedeš.* Duh se nije računao. Duh je bio bliži od prijatelja. Duh je bio deo njega.

Džon ustade pa se pope stepenicima do uzanog ležaja koji je nekada pripadao Donalu Nojiju. *Ovo je moja sudbina, shvatio je dok se skidao, od danas pa do kraja mog života.*

DENERIS

„Šta je?“, viknu ona kada je Iri blago prodrma za rame. Napolju je bio mrkli mrak *Desilo se nešto loše*, smesta je znala. „Je li Dario? Šta se desilo?“ U snu su bili muž i žena, jednostavni ljudi koji žive jednostavnim životom u visokoj kamenoj kući s crvenim vratima. U snu ju je on ljubio po čitavom telu - po usnama, vratu, grudima.

„Ne, kalisi“, prošaputa Iri, „već tvoj evnuh Sivi Crv i čelavi ljudi. Hoćeš li ih primiti?“

„Da.“ Kosa joj je raščupana a spavaćica zgužvana, shvati Deni. „Pomozi mi da se obučem. Sipaj mi i čašu vina. Da razbistrim glavu.“ *Da utopim san*. Čula je tiho jecanje. „Ko to plače?“

„Tvoja robinja Misandei.“ Jiki je držala tanku sveću.

„Mojta sluškinja. Ja nemam robova.“ Deni nije shvatila. „Zašto plače?“

„Zbog onoga koji i joj je bio brat“, odgovori joj Iri.

Ostalo je čula od Skahaza, Reznaka i Sivog Crva, kada su ih izveli pred nju. Pre nego što su reč izgovorili, Deni je znala da joj donose loše vesti. Jedan pogled na ružno lice Obrijane glave bio je dovoljan da shvati. „Sinovi harpije?“

Skahaz klimnu glavom. Usta su mu bila mračno stegnuta.

„Koliko mrtvih?“

Reznak je kršio ruke. „D-devetoro, uzvišenosti. Strašan zločin, i podmukao. Užasna noć, užasna.“

Devetoro. Reč je bila bodež u njenom srcu. Svake noći podno stepenastih piramida Mirina iznova je otpočinjao rat senki. Svakog jutra je sunce obasjavalo nove leševe, s harpijama iscrtanim krvlju na ciglama kraj njih. Svaki oslobođenik koji bi se previše obogatio ili previše pustio jezik bio je obeležen za smrt. *Međutim, devetoro u jednoj noći...* To ju je uplašilo. „Pričajte.“

Odgovorio je Sivi Crv. „Sluge veličanstva su zaskočili dok su hodali ciglama Mirina da održavaju tvoj mir. Svi su bili dobro naoružani, s kopljima, štitovima i kratkim mačevima. Hodali su u parovima i u parovima su ginuli. Tvoje sluge Crnu Pesnicu i Seterisa ubile su strelice iz samostrela u Mazdanovom lavirintu. Tvoje sluge Mosadora i Durana smrvile su stene bačene s rečnog zida. Tvoje sluge Eladona Zlatokosog i Odano Koplje otrovali su u vinariji gde su svračali svake noći posle patrola.“

Mosador. Deni stegnu pesnicu. Misandei i njenu braća su iz njihovog doma u Natu otišli pljačkaši s Baziliskovih ostrva pa ih prodali u ropstvo u Astapor. Iako još mala,

Misandej je ispoljila toliku darovitost za jezike da su je Dobri gospodari obučili za pisarku. Mosador i Marselen nisu imali toliko sreće. Ustrojeni su i pretvoreni u Neokaljane. „Da li je neko od ubica uhvaćen?“

„Tvoje sluge su uhapsile vlasnika vinarije i njegovu kćerku. Tvrde da ništa ne znaju i mole za milost.“

Svi oni tvrde da ništa ne znaju i mole za milost. „Predaj ih Obrijanoj glavi. Skahaze, razdvoj ih pa ispitaj zasebno.“

„Biće tako, uzvišenosti. Da ih ispitujem mekano ili oštro?“

„Za početak mekano. Poslušaj koje priče pričaju i koja ti imena daju. Moguće je da u ovome nisu imali udela.“ Zastala je. „Devetoro, rekao je plemeniti Reznak Ko još?“

„Troje oslobođenika, ubijeni u svojim domovima“, odgovori Obrijana glava. „Zelenaš, obuçar i harfistkinja Rilona Ri. Njoj su odsekli prste pre nego što su je ubili.“

Kraljica se trže. Rilona Ri je harfu svirala umilno kao sama Devica. Kada je bila robinja u Junkaju, svirala je svim plemenitim porodicama u gradu. U Mirinu je postala predvodnica junkajskih oslobođenika, njihov glas na Deninim većima. „Nemamo zatočenika sem vinara?“

„Nikoga, boli ovoga da prizna. Molimo za tvoj oprost.“

Milost, pomisli Deni. Dobiće znajsku milost. „Skahaze, predomislila sam se. Muškarca ispitaj oštro.“

„Mogao bih. Ili bih mogao da kćerku ispitujem oštro dok otac gleda. To će izmamiti neka imena iznjega.“

„Uradi kako misliš da je najbolje, ali mi donesi imena.“ Srdžba je bila oganj u njenom truhu. „Neokaljani više neće ginuti. Sivi Crve, povuci ljude u kasarnu. Od sada će čuvati moje zidine i kapije i moju ličnost. Od danas će Mirinjani održavati mir u Mirinu. Skahaze, osnuj mi novu gradsku stražu, sastavljenu jednakim delom od obrijanih glava i oslobođenika.“

„Biće tvoja volja. Koliko ljudi?“

„Koliko god ti treba.“

Reznakmo Reznak huknu. „Uzvišenosti, odakle pare za nadnice tolikih ljudi?“

„Iz piramida. Recite da je to krvarina. Stotinu zlatnika iz svake piramide za svakog oslobođenika koga su Sinovi harpije ubili.“

To je izmamilo osmeh na lice Obrijane glave. „Biće tako“, rekao je, „ali svetlost bi trebalo da zna da se Veliki gospodari Zaka i Mereka pripremaju da napuste svoje piramide i odu iz grada.“

Deni je bilo nasmrtna muka od Zaka i Mereka; bilo joj je muka od svih Mirinjana, velikih i malih. „Pusti ih, ali pazi da iznesu samo odeću na sebi. Postaraj se da sve njihovo zlato ostane ovde sa nama. Kao i zalihe hrane.“

„Uzvišenosti, prošaputa Reznakmo Reznak, „ne možemo znati da li ti veliki plemići nameravaju da se pridruže tvojim neprijateljima. Verovatnije prosto idu na svoja imanja u brdima.“

„Onda im neće smetati da im pričuvamo zlato. U brdima nema šta da se kupi.“

„Boje se za svoju decu“, reče Reznak

Da, pomisli Deneris, *isto kao ja*. „Znači da i njih moramo da zaštitimo. Obe porodice će mi dati po dvoje dece. Kao i sve ostale piramide. Dečaka i devojčicu.“

„Taoce“, reče Skahaz srećno.

„Paževe i peharnike. Ako se Veliki gospodari pobune, objasni im da je u Vesterosu velika čast da dete bude izabrano za službu na dvoru.“ Ostalo je ostavila neizrečeno. „Idite i radite što sam vam naredila. Moram da oplaćem svoje mrtve.“

Pošto se vratila u svoje odaje na vrhu piramide, našla je Misandei kako tiho plače na njenom ležaju, iz sve snage se trudeći da priguši jecaje. „Dodji da spavaš sa mnom“, rekla je maloj pisarki. „Još dugo neće zora.“

„Veličanstvo je dobro prema ovoj.“ Misandei se zavuče ispod pokrivača. „On je bio dobar brat.“

Deni zagrlj devojčicu. „Pričaj mi o njemu.“

„Naučio me je da se penjem na drvo kad smo bili mali. Umeo je da uhvati ribu rukama. Jednom sam ga našla kako spava u našoj bašti a stotinu leptirova se spustilo na njega. Tog jutra je izgledao tako lepo, ova... hoću da kažem, volela sam ga.“

„Kao što je on voleo tebe.“ Deni pomilova devojčicu po kosi. „Samo reci, mila, i poslaću te iz ovog groznog mesta. Nelako ću naći brod i poslati te kući. U Nat.“

„Radije bih da ostanem s tobom. U Natu bih se bojala. Šta ako trgovci robovima ponovo dođu? Osećam se sigurno kada sam s tobom.“

Sigurno. Od te reči Deni se oči napuniše suzama. „Ja želim da budeš sigurna. Misandei je bila tek dete. S njom se osećala kao da i ona može biti dete. „Kad sam bila mala, niko nije pazio da li sam ja sigurna. Pa, jeste ser Vilem, ali je on ubrzo umro a Viseris... ja želim da te zaštitim ali... to je tako teško. Teško je biti jak Ne znam uvek šta da radim. Mada *moram* to da znam. Ja sam sve što imaju. Ja sam kraljica... ja sam...“

„...majka“, prošaputa Misandei.

„Majka znajeva.“ Deni se strese.

„Ne. Majka svih nas.“ Misandei je čvršće zagrlj. „Veličanstvo treba da spava.

Uskoro će zora, a za njom sledi dvor.“

„Obe ćemo da spavamo i da sanjamo lepše dane. Skopri oči.“ Kada ju je poslušala, Deni joj je poljubila očne kapke, na šta se ona nasmeja.

Poljupci su međutim dolazili lakše nego san. Deni ja zažmurila i pokušala da misli o domu, o Zmajkameni, Kraljevoj luci i svim drugim mestima o kojima joj je Viseris pričao, o zemlji plemenitijoj od ove... ali su joj se misli stalno vraćale na Zaliv trgovaca robovima, kao brodovi koje tera neki surov vetar. Pošto je Misandei čvrsto zaspala, Deni se izvukla iz njenog zagrljaja pa je izašla na vazduh praskozorja da se nasloni na hladni zid od cigala i zagleda preko grada. Pod njom se pružalo hiljadu krovova, mesečinom obojenih u nijanse slonovače i srebra.

Negde ispod tih krovova okupljali su se Sinovi harpije i kovali planove kako da ubiju nju i sve njoj drage i da vrate njenu decu u okove. Tu negde dole gladno dete plače, traži mleka. Negde starica leži na samrti. Negde su čovek i žena zagrljeni i užurbanim šakama trgaju odecu jedno s drugoga. Ovde gore, međutim, postoji samo odsjaj mesečine na piramidama i arenama, bez ikakvog znaka šta se dole krije. Ovde gore je samo ona, sama.

Ona je krv zmaja. Može da ubije Sinove harpije i sinove sinova i sinove sinova sinova. Zmaj međutim ne može da nahrani gladno dete, niti da ublaži bol samrtnice.
A ko bi se to ikada usudio da voli zmaja?

Shvatila je da ponovo razmišlja o Dariju Naharisu, Dariju sa zlatnim zubom i trokragom bradom, snažnim rukama položenim na balčake istovetno izrađenog araka i stileta, balčake kovane od zlata u obliku golih žena. Onog dana kada se oprostio od nje, dok mu je govorila zbogom, lagano je palčevima prelazio preko njih. *Ljubomorna sam na balčak mača, shvatila je, na žene od zlata.* Bilo je mudro što ga je poslala Jagnječem narodu. Ona je kraljica a Dario Naharis nije čovek za kralja.

„Mnogo je vremena prošlo“, baš je juče rekla ser Baristanu. „Šta ako me je Dario izdao i prešao mojim neprijateljima?“ *Tri ćeš izdaje spoznati.* „Šta ako je upoznao neku drugu ženu, neku lazarinšku princezu?“

Znala je da stari vitez Darija niti voli niti mu veruje. Svejedno, odgovorio je viteški. „Od veličanstva nema lepše žene. Samo bi slepac verovao drugačije, a Dario Naharis nije slep.“

Ne, pomislila je. Oči su mu tamnoplave, gotovo ljubičaste, a zlatni zub mu blista kada mi se osmehuje.

Ser Baristan je bio siguran da će se on vratiti. Deni je samo mogla da se moli da je u pravu.

Kupanje će me umiriti. Bosonoga je otišla preko trave do bazena na balkonu. Voda

joj je bila sveža na koži, toliko da se naježila. Ribice su joj grickale ruke i noge. Skopila je oči i zaplutala.

Tiho šuškanje ju je nateralo da ih otvori. Pridigla se uz tih pljusak „Misandei?“, viknula je. „Iri? Jiki?“

„Spavaju“, začu se odgovor.

Pod vatrenom šljivom stajala je žena, u odori koja je dodirivala travu. Lice ispod kapuljače kao da joj je bilo tvrdo i sjajno. *Ima masku*, znala je Deni, *drvenu masku premazanu tamnocrvenim lakom*. „Kaiti? Sanjam li to?“ Uštinula je uho i namrštila se od bola „Sanjala sam te na *Balerionu*, kada smo stigli u Astapor.“

„Nisi sanjala. Ni onda ni sada.“

„Šta radiš ovde? Kako si prošla pored mojih stražara?“

„Došla sam drugim putem. Tvoji stražari me nisu videli.“

„Ako viknem, oni će te ubiti.“

„Zalkeće ti se da nisam ovde.“

„Jesi li ovde?“

„Nisam. Počuj me, Deneris Targarjen. Staklene sveće gore. Uskoro stiže bleđa kobila a posle nje i drugi. Sipa i tamni plam, lav i grifon, sunčev sin i lakrdijašev zmaj. Nikome od njih ne veruj. Seti se Neumirućih. Čuvaj se namirisanog senešala.“

„Reznaka? Zašto bih se njega bojala?“ Deni ustade iz bazena. Voda joj je curila niz noge a ruke su joj se naježile na svežem noćnom vazduhu. „Ako hoćeš da me na nešto upozoriš, govori otvoreno. Šta želiš od mene, Kaiti?“

Mesečina je sijala u ženinim očima. „Da ti pokažem put.“

„Sećam se puta. Da bih stigla na sever, moram putovati na jug. Da bih stigla na zapad, moram ići na istok. Da bih išla napred, moram krenuti nazad a da bih dodirnula svetlo, moram proći kroz senku.“ Iscedila je vodu iz srebrnaste kose. „Muka mi je više od zagonetaka. U Kartu sam bila prosjakinja, ali sam ovde kraljica. Zapovedam ti...“

„Deneris. Zapamti Neumiruće. Zapamti ko si.“

„Krv znaja“ *Ali moji zmajevi riču u tami*. „Pamtim Neumiruće. *Dete troje*, tako su me zvali. Obećali su mi da ću triput jahati, tri vatre i tri izlaje. Jednu zbog krvi, jednu zbog zlata i jednu zbog...“

„Veličanstvo?“ Misandei je stajala na vratima kraljičine ložnice, s fenjerom u ruci. „S kim to pričaš?“

Deni se osvrnu ka drvetu. Tamo nije bilo nikakve žene. Nije bilo odore s kapuljačom, nije bilo lakirane maske, nije bilo Kaiti.

Sa senkom. Sa uspomenom. Ni sa kim. Ona jeste krv zmaja, ali ju je ser Baristan upozorio da u njenoj krvi ima i nečistoće. Da ne počinjem možda da gubim razum? Nekada su njenog oca zvali ludim. „Molila sam se, kazala je devojci iz Nata. „Uskoro će svanuti. Bolje da nešto pojedem pre dvora.“

„Doneću ti ja doručak“

Ponovo sama, Deni je obišla čitavu piramidu u nadi da će naći Kaiti, pored spaljenih stabala i spečene zemlje gde su njeni ljudi pokušali da uhvate Drogona. Jedini zvuk je međutim stvarao vetar među vočkama, a jedina stvorenja u vrtovima bili su bleđi noćni leptiri.

Misandej se vratila s dinjom i posudom tvrdo kuvanih jaja, ali je Deni shvatila da nije gladna. Dok je nebo postajalo svetlo a zvezde jedna po jedna bledele, Iri i Jiki s joj pomogle da odene tokar od ljubičaste svile obrubljen zlatom.

Pošto su se pojavili Reznak i Skahaz, shvatila je da ih posmatra ispod oka, razmišljajući o tri izdaje. *Čuvaj se namirisanog senešala. Sumnjičavo je onjušila Reznaka mo Reznaka. Mogla bih da naredim Obrijanoj glavi da ga uhapsi i ispita. Da li bi to osujetilo proročanstvo? Ili bi samo neki drugi izdajnik zauzeo njegovo mesto? Proročanstva su varljiva, podsetila je sebe, a Reznak je možda tačno to što izgleda da jeste.*

U purpurnoj dvorani Deni je videla da je njena klupa od abonosa prekrivena satenskim jastucima. Prizor joj iznami slabašan osmeh na usne. *Ser Baristanovo delo, znala je. Stari vitez je dobar čovek, ali ponekad veoma bukvalan. To je, ser, bila samo šala, pomislila je ali je svejedno sela na jastuke.*

Uskoro je osetila posledice neprospavane noći. Nije prošlo dugo a suzbijala je zevanje dok je Reznak brbljao o zanatskim esnafima. Kamenoresci su izgleda bili besni na nju. Zidari takođe. Neki bivši robovi kesali su kamen i zidali, preotimali posao i od običnih članova esnafa i od majstora. „Oslobođenici previše jeftino rade, uzvišenosti“, rekao je Reznak. „Neki zovu sebe zanatlijama ili čak majstorima, a to su zvanja koja po zakonu pripadaju samo pripadnicima esnafa. Kamenoresci i zidari s poštovanjem mole uzvišenost da odbrani njihova drevna prava i običaje.“

„Oslobođenici rade jeftino zato što su gladni“, primeti Deni. „Ako im zabranim da klešu kamen i zidaju, voskari, tkачi i zlatari će mi se uskoro pojaviti pred vratima tražeći da im se zabrani bavljenje i tim poslovima.“ Kratko je razmislila. „Neka se zapiše da od sada samo članovi esnafa smeju da se nazovu zanatlijama ili majstorima... pod uslovom da esnafi otvore vrata svakom oslobođeniku koji prikaže potrebnu veštinu.“

„Tako će biti razglašeno“, reče Reznak. „Hoće li uzvišenosti biti po volji da sasluša

plemenitog Hizdara zo Loraka?*

Zar on nikada ne prihvata poraz? „Neka pride.“

Hizdar tog dana nije bio u tokaru. Umesto toga je na sebi imao jednostavnu sivo-plavu odoru. Bio je i očišan. *Obrijao je bradu i skratio kosu*, shvatila je. Nije obrijao glavu, ne sasvim, ali bar onih glupih krila više nije bilo. „Tvoj berberin je obavio dobar posao, Hizdare. Nadam se da si došao da mi покаžeš njegovo delo a ne da me opet gnjaviš o arenama.“

Duboko se poklonio. „Veličanstvo, bojim se da moram.“

Deni iskrivi lice. Čak ni njeni ljudi nisu hteli da dignu ruke od tog pitanja. Reznak mo Reznak je naglašavao kako će oporezivanjem zaraditi. Zelena milost je rekla da će ponovno otvaranje arena zadovoljiti bogove. Obrijana glava je smatrao da će tako steći podršku protiv Sinova harpije. „Pusti ih da se tuku“, zabrundao je Snažni Belvas, koji je nekada bio šampion u arenama. Ser Baristan je umesto toga predložio turnir; njegovi siročići mogu da jašu na mete i da se bore do poslednjeg tupim oružjem, rekao je, a Deni je znala da je taj predlog beznadežan jednako koliko dobronameran. Mirinjani čeznu da vide krv a ne veštinu. Inače bi robovi koji se bore nosili oklop. Samo je mala pisarka Misandei delila kraljičine bojazni.

„Šest sam te puta odbila“, podsetila je Deni Hizdara.

„Svetlost veruje u sedam bogova, pa će možda s naklonošću pogledati moju sedmu molbu. Danas ne dolazim sam. Hoćeš li saslušati moje prijatelje? I njih je sedmoro.“ Izveo ih je, jedno po jedno. „Ovo je Hraz Ovo Crnokosa Barsena, uvek smela. Ovo Kamaron od brojanja i Džin Gogor. Ovo je Pegavi Mačor, ovo Neustrašivi Itoke. Na kraju, Kostolomac Belakvo. Došli su da potkrepe moj zahtev i zamole veličanstvo da se arene ponovo otvore.“

Deni je to sedmoro znala, po imenu ako ne po viđenju. Ubrajali su se među najslavnije mirinske robove-borce... a robovi-borci, koje su njeni pacovi iz kanalizacije oslobodili, predvodili su ustanak koji joj je doneo taj grad. Mnogo im je dugovala. „Saslušaću vas“, pristala je.

Jedno po jedno, svi su tražili da se arene ponovo otvore. „Zašto?“, pitala je pošto je Itoke završio. „Više niste robovi koji umiru zarad hirova svojih gospodara. Ja sam vas oslobodila. Zašto želite da sklončate na grimiznom pesku?“

„Ja vežbam od svoje treće“, odgovorio je Džin Gogor. „Ubijam od šeste. Majkla zmajeva kaže da sam slobodan. Zašto ne slobodan za borbu?“

„Ako želiš da se boriš, bori se za mene. Stavi svoj mač u službu Majčinih ljudi, Slobodne braće ili Snažnih štitova. Nauči moje druge oslobođenike kako da se bore.“

Gogor odmahnu glavom. „Pre, borio se za gospodara. Ti kažeš, bori se za tebe. Ja

kažem, bori se za mene.“ Ljudeskara se udari po grudima pesnicom velikom kao šunka. „Za zlato. Za slavu.“

„Gogor govori u ime svih nas.“ Pegavi Mačor je imao leopardovu kožu preko jednog ramena. „Poslednji put kad su me prodali, cena je bila trista hiljada časti. Kada sam bio rob, spavao sam na krznu i jeo sveže meso. Sada kada sam slobodan spavam na slami i jedem usoljenu ribu, ako i nju uspem da nađem.“

„Hizdar se kune da će pobednici deliti polovinu novca prikupljenog na ulazi“, rekao je Hraz. „Polovinu, kune se, a Hizdar je častan čovek“

Ne, pre je lukav čovek. Deneris se osećala kao da je uhvaćena u zamku. „A poraženi? Šta će oni dobiti?“

„Njihova će imena biti urezana u Kapije sudbine među druge hrabre pale“, izjavi Barsena. Pričalo se da je osam godina ubijala svaku ženu koju su poslali na nju. „Svi ljudi moraju da umru, kao i sve žene... ali neće svi biti upamćeni.“

Deni na to nije imala odgovora. *Ako moj narod to zaista želi, imam li prava da mu to uskratim? Ovo je bio njihov grad pre nego što je postao moj, a oni to svoje živote žele da stave na kocku.* „Razmisliću o svemu što ste rekli. Hvala vam na savetu.“ Ustala je. „Nastavićemo sutra.“

„Svi na kolena pred Deneris Olujrođenom, Neizgorelom, kraljicom Mirina, kraljicom Andala, Rojnara i Prvih ljudi, kalisi Velikog travnatog mora, onom što raskida okove i majkom zmajeva“, viknu Misandei.

Ser Baristan ju je otpratio nazad u odaje. „Ispričaj mi neku priču, ser“, rekla je Deni dok su se peli. „Neku priču o hrabrosti, sa srećnim krajem.“ Osećala je da su joj srećni krajevi neophodni. „Ispričaj mi kako si pobegao Uzurpatoru.“

„Veličanstvo. Nema hrabrosti u bežanju da se spase goli život.“

Deni se smesti na jastuk prekrsti noge i zagleda se u njega. „Molim te. Mladi Uzurpator te je otpustio iz Kraljeve garde...“

„Džofri, jeste. Kao razlog je naveo moje godine, mada je istina bila druga. Dečak je želeo beli plašt za svoje pseto Sendora Kleganija, a njegova majka je želela Kraljeubicu za lorda zapovednika. Kada su mi to saopštili, ja sam... skinuo sam plašt kao što su mi naredili i bacio mač Džofriju pred noge, a onda sam nepromišljeno progovorio.“

„Šta si rekao?“

„Istinu... ali na tom dvoru istina nikada nije bila dobrodošla. Izašao sam iz prestone dvorane visoko dignutog čela, mada nisam znao kuda idem. Nisam imao doma sem Kule belog mača. Znao sam da bi mi rođaci našli mesta u Žetvenom dvoru, ali nisam hteo da na njih privučem Džofrijevu srdžbu. Sakupljao sam svoje stvari kada

mi je sinulo da mi se sve to desilo zato što sam prihvatio Robertovo pomilovanje. On je bio dobar vitez ali loš kralj, zato što nije imao prava na presto na kome je sedeo. Tada sam shvatio da ako želim da se iskupim, moram da nađem istinskog kralja i da mu verno služim svom snagom koja mi je preostala.“

„Mog brata Viserisa.“

„To mi je bila namera. Pošto sam stigao do štale, zlatni plaštovi su pokušali da me uhvate. Džofri mi je ponudio kulu u kojoj ću umreti, ali sam ja odbio njegov dar, pa je zato nameravao da mi ponudi tamnicu. Lično je zapovednik Gradske straže stao ispred mene, ohrabren mojim praznim koricama, ali je sa sobom imao samo tri čoveka a ja sam još imao nož. Jednom sam raselao lice kada je položio ruku na mene, druge sam pregazio konjem. Dok sam jurio ka kapiji i čuo sam Dženosa Slinta kako im viče da me stignu. Pošto sam izašao iz Crvene utvrde, ulice su bile zakrčene, inače bih se lakše izbio. Ovako su me sustigli kod Rečne kapije. Zlatni plaštovi koji su me gonili iz zamka vikali su onima pred kapijom da me zaustave, tako da su ovi ukrstili koplja da mi prepreče put.“

„A ti bez mača? Kako si prošao?“

„Pravi vitez vredi kao desetorica stražara. Ljudi na kapiji bili su zatečeni. Jednog sam pregazio, otrgao mu koplje i zario ga u grlo najbližem progonitelju. Drugi su se rasturili pošto sam prošao kroz kapiju, tako da sam poterao konja u galop i vratolomno jurio pored reke, sve dok grad iza mene nije nestao. Te noći sam zamenio konja za šaku novčića i neke krpe a sutradan ujutru sam se priključio reci kmetova koji su išli u Kraljevu luku. Izašao sam na Blatnu kapiju, pa sam se vratio na Kapiju bogova, prljavog lica, neobrijan, s drvenim štapom kao jednim oružjem. U gruboj odeći i blatnjavim čizmama, bio sam samo još jedan starac koji beži od rata. Zlatni plaštovi su uzeli moj jelen i mahnuli mi da prođem. Kraljeva luka bila je prepuna izbeglog naroda. U njemu sam nestao. Imao sam malo srebra, ali mi je ono trebalo da platim put preko Uzanog mora, tako da sam spavao u obredštima i po sokacima i jeo u sirotinjskim kuhinjama. Pustio sam da mi brada izraste i sakrio se starošću. Na dan kada je lord Stark ostao bez glave, bio sam tamo i gledao. Posle sam otišao u Veliko obredište i zahvalio sedam bogova zato što mi je Džofri oduzeo plašt.“

„Stark je bio izdajnik koji je skončao kao što priliči izdajniku.“

„Veličanstvo“, reče Selmi. „Edard Stark je igrao ulogu u padu tvog oca, ali tebi nije želeo zlo. Kada nam je evnuh Varis rekao da si zanela, Robert je hteo da te ubije, ali se lord Stark usprotivio. Da ne bi odobrio ubistvo dece, rekao je Robertu da nađe sebi drugu desnicu.“

„Zar si zaboravio princezu Renis i princa Egona?“

„Nikada. To je bilo delo Lanistera, veličanstvo.“

„Lanister ili Stark, kakva je razlika? Viseris ih je zvao *Uzurpatorovi psi*. Ako na dete nasrne čopor pasa, je li bitno koji će ga na kraju preklati? Svi su psi jednako krivi. Krivica...“ Reč joj zastade u grlu. *Hazea*, pomisli ona, i iznenada začu sebe kako govori: „Moram da vidim arenu“, glasom slabašnim kao dečji šapat. „Povedi me dole, ser, molim te.“

Izraz neodobranja minu starčevim licem, ali nije u njegovoj prirodi bilo da dovodi kraljičine želje u pitanje. „Biće tvoja volja.“

Najbrže se silazilo stepeništem za poslugu, strmim, pravim i uzanim, skrivenim u zidovima. Ser Baristan je poneo fenjer, da ona ne padne. Cigle u dvadeset različitih boja okruživale su ih sa svih strana. Ponovo su postajale sive i crne kada bi fenjer prošao dalje. Tri puta su prošli Neokaljane stražare, koji su stajali kao isklesani od kamena. Čuli su samo tih zvuk sopstvenih koraka na stepenicima.

U prizemlju je Velika piramida Mirina bila tiho mesto, puno prašine i senki. Spoljašnji zidovi bili su trideset stopa debeli. Unutar njih zvuk je odjekivao pod lukovima od raznobojnih cigala, među štalama, jaslama i skladištima. Prošli su ispod tri ogromna luka, pa kroz bakljom obasjani strmi hodnik u podrum ispod piramide, pored cisterni, tamnica i ćelija za mučenje gde su nekada robovi bičevani, drani i žigosani usijanim gvožđem. Na kraju su stigli do velikih gvozdenih vrata sa zardalim šarkama, koja su čuvali Neokaljani.

Na njeno naređenje jedan je izvadio gvozdeni ključ. Šarke zaškripiše, vrata se otvoriše. Deneris Targarjen stupi u vrelo srce tame i zastade na rubu duboke jame. Četrdeset stopa dole, njeni zmajevi su digli glave. Četiri oka gorela su iz senki - dva od topljenog zlata i dva od bronze.

Ser Baristan je uze za ruku. „Ne bliže.“

„Misliš da bi naudili *meni!*“

„Ne znam, veličanstvo, ali bolje da ne saznamo.“

Kada je Regal riknuo, kugla žutog plamena na delić trenu pretvori tamu u dan. Vatra liznu zidove i Deni oseti jaru na licu, kao nalet toplote iz pećnice. Na drugoj strani jame Viserionova krila se rasklopiše i promešашe ustajali vazduh. Pokušao je da doleti do nje, ali se lanac zateže pošto je uzleteo, pa ga snažno povuče na zemlju. Karike velike kao ljudska pesnica vezivale su mu noge za pod. Gvozdена ogrlica bila je vezana za zid iza njega. Regal je bio isto okovan. Na svetlu Selmijevog fenjera, krljuč mu se presijavala kao žad. Dim mu je izbijao između zuba. Oko nogu su mu bile razbacane kosti, skršene i čađave. Vazduh je bio neprijatno topao i mirisao je na

sumpor i izgorelo meso.

„Veći su.“ Denin glas odjeknu između čađavih kamenih zidova. Kap znojza kliznu joj s čela i pade na grudi. „Je li istina da zmajevi nikada ne prestaju da rastu?“

„Ako imaju za to dovoljno hrane i prostora. Ovako vezani lancima, međutim...“

Veliki gospodari su jamu koristili kao zatvor. Bila je dovoljno velika da drži petsto ljudi... i više nego dovoljna za dva zmaja. *Ali koliko dugo? Šta će se desiti kada porastu preveliki za jamu? Hoće li udariti jedan na drugoga, vatrom i kandžom? Hoće li oslabiti i zanemoćati, sparušenih bedara i svetlih krila? Hoće li im oganj prerano zgusnuti?*

Kakva to majka pušta da joj deca trunu u tami?

Ako se osvrnem, propala sam, reče Deni sebi... ali kako da se ne osvrne? Trebalo je to da predvidim. Zar sam bila toliko slepa, ili sam svesno žmurila, pa nisam videla kolika je cena moći?

U detinjstvu je od Viserisa čula sve priče. Voleo je da pripoveda o zmajevima. Znala je kako je pao Harendvor. Znala je za Polje vatre i Ples zmajeva. Jedan njen predač, treći Egon, video je kako zmaj njegovog strica proždire njegovu majku. A bilo je nebrojeno pesama o selima i kraljevstvima koji žive u strahu od zmajeva sve dok ih neki hrabri zmajoubica ne spase. U Astaporu su se oči trgovaca robljem istopile. Na putu za Junkaj, kada je Dario bacio glave Salora Čelavog i Prendala na Gezna pred njene noge, njena su se deca njima gostila. Zmajevi se ne boje ljudi. Zmaj dovoljno velik da proždere ocu jednako lako može da odnese i dete.

Zvala se Hazea. Imala je četiri godine. *Osim ako njen otac ne laže. Možda laže.* Niko sem njega nije video zmaja. Njegov dokaz su bile čađave kosti, ali čađave kosti same ništa ne znače. Možda je baš on ubio devojčicu, pa je posle spalio. Ne bi bio prvi otac koji se otarasio neželjenog ženskog deteta, tvrdio je Obrijana glava. *Možda su to uradili Sinovi harpije, pa udesili da izgleda kao delo zmajeva, da bi me grad mrzeo.* Deni je želela da u to veruje... ali ako je tako, zašto je Hazein otac čekao da se dvorana gotovo sasvim isprazni pre nego što joj je prišao? Ako mu je cilj bio da potpali Mirinjane protiv nje, ispričao bi svoju priču kada je dvorana bila puna.

Obrijana glava ju je savetovao da ga pogubi. „Bar mu iščupaj jezik. Laž tog čoveka može sve da nas uništi, uzvišenosti.“ Deni je umesto toga rešila da plati krvarinu. Niko nije hteo da joj kaže vrednost kćerke, pa ju je odredila kao stotinu puta cenu jagnjeta. „Vratila bih ti Hazeu da mogu“, rekla je ocu, „ali ponešto čak ni kraljica ne može. Njene kosti će počivati u Hramu milosti, a stotinu sveća će goreti i danju i noću njoj u pomen. Dođi kod mene svake godine na njen imendan i druga tvoja deca ni u čemu neće oskudevati... ali ova priča više nikada ne sme preći tvoje

usne.“

„Ljudi će se raspitivati“, rekao je unesrećeni otac. „Pitaće me gde je Hazea i kako je stradala.“

„Umrla je od ujeda zmije“, rekao je Reznak mo Reznak. „Odneo ju je pobesneli vuk. Podlegla je iznenadnoj bolesti. Reci im šta god želiš, ali nikada ne smeš da spomeneš zmajeve.“

Viserionove kandže zagrebaše po kamenju, a ogromni lanci začegrtale kada je ponovo pokušao da joj priđe. Pošto nije uspeo, zaurao je, izvio glavu unazad koliko je mogao pa je ispljunuo zlatni plamen na zid iza sebe. *Koliko još pre nego što taj plamen bude goreo dovoljno snažno da kamen pukne a gvožđe se istopi?*

Nekada, ne davno, on je sedeo na njenom ramenu, s repom obmotanim oko njene ruke. Nekada ga je hranila zalogajima pečenog mesa iz svoje ruke. Njega su prvog okovali. Deni ga je sama odvela u jamu pa ga je zatvorila unutra s nekoliko volova. Pošto se naštrao pridremalo mu se. Onda su ga okovali dok je spavao.

S Regalom je išlo teže. Moždla je čuo brata kako besni u jami, uprkos zidovima od cigle i kamena koji su ih delili. Na kraju su morali da ga pokriju mrežom od teških gvozdenih lanaca dok se sunčao na njenoj terasi, a borio se tako žestoko da su im bila potrebna tri dana da ga spuste niz stepenice za poslugu dok se on izvijao i ujedao. Šestorica ljudi su izgorela u borbi.

A Drogon...

Krilata senka, tako ga je nazvao unesrećeni otac. On je bio najveći, najneobuzdaniji, s krljuštima crnim kao noć i očima kao vatrene jame.

Drogon je lovio daleko, ali kada bi bio sit voleo je da se sunča na samom vrhu Velike piramide, gde je nekada stajala mirinska harpija. Triput su pokušali tu da ga uhvate i triput su omanuli. Četrdeset njenih najhrabrijih ljudi stavilo je život na kocku pokušavajući to da izvede. Gotovo svi su pretpeli opekotine a četvorica su poginula. Poslednji put je videla Drogona u sumrak nakon trećeg pokušaja. Crni zmaj je leteo na sever preko Skahazadana, prema visokoj travi Dotračkog mora. Nije se vratio.

Majka zmajeva, pomislila je Deneris. *Majka čudovišta. Šta sam to pustila na ovaj svet? Jesam kraljica, ali mi je presto sazdan od spaljenih kostiju, a počiva na živom pesku. Kako je mogla očekivati da će bez zmajeva zadržati Mirin, a kamoli povratiti Vesteros? Ja sam krv zmaja*, pomislila je. *Ako su oni čudovišta, onda sam to i ja.*

SMRAD

Pacov je zacvileo kada ga je zagrizao, mahnitno mu se otimao u rukama u želji da se spase. Trbuh je bio najmekši deo. Počeo je da jede slatko meso, a topla krv mu je lila preko usana. Bilo je tako dobro da su mu suze pošle na oči. Želudac mu je zakrčao i on je progutao. Posle trećeg ujeda pacov je prestao da se opire i on se osećao gotovo zadovoljno.

Onda je čuo zvukove pred vratima tamnice.

Na to se ukočio, previše uplašen čak i da žvaće. Usta su mu bila puna krvi, mesa i krzna, ali se nije usuđivao ni da pljune ni da proguta. Ukočen od strave slušao je bat čizama i zveket gvođenih ključeva. *Ne, pomislio je, ne, molim vas bogovi, ne sada, ne sada.* Trebalo mu je tako dugo da ulovi pacova. *Ako me uhvate s pacovom ima da mi ga uzmu i da me prijave i onda će lord Remzi da me muči.*

Znao je da treba da sakrije pacova, ali je bio *toliko* gladan. Prošla su dva dana otkako je poslednji put jeo, ili možda tri. Tu dole u mraku bilo je teško reći. Iako su mu ruke i noge bile tanke kao trska, stomak mu je bio natečen i prazan, i toliko ga je bolelo da je shvatio da ne može da spava. Kad god bi skopio oči, shvatio bi da se priseća ledi Hornvud. Pošto su se venčali, lord Remzi je ju je zaključao u kuli da umre od gladi. Na kraju je pojela sopstvene prste.

Čučao je u uglu ćelije, stežući plen ispod brade. Krv mu je curila iz uglova usana dok je glodao pacova onim što mu je ostalo od zuba, Trudeći se da proguta što je više moguće toplog mesa pre nego što se ćelija otvori. Meso je bilo žilavo, ali tako jako da se zamalo isповраćao. Žvakao je i gutao, vadeći sitne kosti iz rupa u desnimama odakle su mu počupali zube. Bolelo je da žvaće, ali je bio toliko gladan da nije mogao da stane.

Zvuci postadoše glasniji. *Bogovi, samo da nisu došli po mene,* molio se dok je kidao jednu pacovsku nogu. Odavno nikò nije dolazio po njega. Bilo je tu i drugih ćelija, drugih zatočenika. Ponekad ih je čuo kako vrište, čak i kroz debele kamene zidove. *Žene uvek vrište najglasnije.* Glodao je sirovo meso, pokušao ga ispljune kost, ali mu je ona samo ispala iz donje usne i zapetljala se u bradu. *Odlazi, molio se, odlazi, prođi me, molim te, molim te.*

Koraci su međutim stali tačno kad su bili najglasniji a ključevi su začegli tačno pred njegovim vratima. Pacov mu ispade iz ruku. Obrisao je krvave prste o čakšire. „Ne“, promumlao je, „neeeee.“ Petama je zagrebao po slami dok je pokušavao da se odgura u ugao, da se zavuče u hladne vlažne kamene zidove.

Zvuk brave bio je najstravičniji od svih. Kriknuo je kada ga je svetlo silovito udarilo u lice. Morao je šakama da pokrije oči. Iskopao bi ih da se usuđivao, glava ga je toliko bolela. „Sklonite ga, sve možete u mraku, molim vas, o molim vas.“

„To nije on“, reče dečaćki glas. „Vidi na šta liči. Ovo je pogrešna ćelija.“

„Poslednja ćelija levo“, odgovorio je drugi dečak. „Ovo je poslednja ćelija levo, je l' tako?“

„Jeste.“ Tišina. „Šta kaže?“

„Mislim da mu se ne sviđa svetlo.“

„Zar bi se tebi sviđalo da *tako* izgledaš.“ Dečak se ishraknu i pljunu. „A kako tek bazdi. Ima da se izbljujem.“

„Jeo je pacove“, rekao je drugi dečak. „Vidi.“

Prvi dečak se nasmeja. „Stvarno jeste. Baš smešno.“

Morao sam. Pacovi su ga grizli dok je spavao, glodali mu prste na rukama i nogama, čak i lice, i zato nije oklevao kada bi uspeo nekog da zgrabi. Jedi ili će te pojesti, drugog izbora nije bilo. „Jesam“, promumlao je, „jesam, jesam, jeo sam ga, oni isto jedu mene, molim vas...“

Dečaci pridoše, a slama im je tiho krčkala pod stopalima. „Odgovori mi“, reče jedan. Bio je to onaj niži, mršav dečak, ali bistar. „Sećaš se ko si?“

Strah navre unutar njega i on zajecha.

„Odgovori mi. Kako ti je ime.“

Kako mi je ime. Vrisak mu zape u grlu. Naučili su ga kako mu je ime, jesu, *jesu*, ali je to bilo tako davno da je zaboravio. *Ako kažem pogrešno, on će mi uzeti još jedan prst, ili gore, on će... on će...* O tome nije hteo ni da misli, o tome nije mogao da misli. U vilici je imao igle, u očima je imao igle. U glavi mu je tuklo. „Molim vas“, zacvileo je slabanim glasom. Zvučao je kao starac od stotinu godina. Možda i jeste bio. *Koliko sam dugo ovde?* „Idite“, promumlao je kroz slomljene zube i slomljene prste, očiju čvrsto stegnutih zbog užasnog jarkog svetla. „Molim vas, uzmite pacova, nemojte da me mučite.“

„*Smrad*“, reče veći dečak. „Zoveš se *Smrad*. Sećaš se?“ On je držao baklju. Manji je držao gvozdeni prsten s ključevima.

Smrad? Suze mu kliznuše niz obraze. „Sećam se. Da.“ Usta mu se otvoriše pa zatvoriše. „Zovem se *Smrad*, smrdljivi sablasni *Smrad*.“ U mraku mu ime nije trebalo, tako da ga je lako bilo zaboraviti. *Smrad, Smrad, zovem se Smrad.* Nije se rodio s tim imenom. U jednom drugom životu bio je neko drugi, ali ovde i sada, zvao se *Smrad*. Sećao se.

Sećao se i dečaka. Bili su odeveni u istovetne dublete od jagnječeg krzna,

srebrnastosive s tamnoplavim obrubom. Obojica su bili štitonoše, obojici je bilo osam godina i obojica su bila Valder Frej. *Veliki Valder i Mali Valder*, tako je. Samo je onaj veliki bio Mali a onaj mali Veliki, što je dečake zabavljalo i zbunjivalo ostali svet. „Ja vas znam“, prošaputao je kroz ispucale usne. „Znam vaša imena.“

„Trebalo da pođeš s nama“, reče Mali Valder.

„Lord te zove“, reče Veliki Valder.

Strah ga probode kao nož. *Oni su samo deca*, pomislio je. *Dva osmogodišnjaka*. Sigurno bi mogao da savlada dva osmogodišnja dečaka. Čak i ovako slab mogao bi da otme baklju, uzme ključeve, uzme bodež iz kanija na bedru Malog Valdera, da pobjegne. *Ne. Ne, previše je lako. To je zamka. Ako pobjegnem, odseći će mi još jedan prst, iščupaće mi još zuba.*

I ranije je bežao. Činilo se pre mnogo godina, kada je u njemu još bilo preostalo nešto snage, kada je još bio prkosan. Tada je ključeve držala Kira. Rekla mu je da ih je ukrala, da zna jednu pomoćnu kapiju na kojoj nikada nema straže. „Vodi me nazad u Zimovrel, moj gospodar“, preklinjala je, bledog lica i uzdrhtala. „Ja ne znam put. Ne mogu da pobjegnem sama. Pođi sa mnom, molim te.“ Pošao je. Tamničar je bio mrtav pijan u lokvi vina, s čakširama oko kolena. Vrata tamnice bila su otvorena, a pomoćna kapija nečuvana, baš kao što je rekla. Sačekali su da mesec zađe za oblak pa su se išunjali iz zamka i pregazili ledenu Plačnu vodu teturajući preko kamenja. Na suprotnoj obali ju je poljubio. „Spasla si nas“, rekao je. *Budala. Budala.*

Sve je to bila zamka, igra, šala. Lord Remzi je voleo hajkanje, a omiljena lovina bila mu je ona na dve noge. Čitave noći su trčali kroz mračnu šumu, ali kada je sunce izašlo kroz drveće se slabašno začuo daleki rog i za njim lavež čopora lovačkih pasa. „Trebalo bi da se razdvojimo“, rekao je Kiri kada su se psi približili. „Ne mogu oborna da nam uđu u trag.“ Devojka je međutim bila luda od straha i nije htela da se odvoji od njega čak i kada se zakleo da će dići vojsku gvozdenodenih da je oslobodi budu li psi krenuli za njom.

Uхватili su ih za manje od sata. Jedan pas ga je oborio na zemlju a drugi je ujeo Kiru za nogu dok se pentrala uzbrdo. Ostali su ih okružili, lajući i režeći, škjocajući zubima svaki put kada bi mrdnuli, držeći ih tu dok Remzi Snežni nije dojahao sa svojim lovcima. Tada je još bio kópile, još nije bio Bolton. „Tu ste znači“, rekao je, osmehujući im se iz sedla. „Vređa me što si tako otišao. Zar vam je moje gostoprimitstvo tako brzo dojadilo?“ Tada je Kira zgrabila kamen i gađala ga u glavu. Promašila je za čitavu stopu i Remzi se osmehnuo. „Morate biti kažnjeni.“

Smrad se prisetio očajnog, prestravljenog pogleda u Kirinim očima. Nikada nije

izgledala tako sitna kao u tom trenutku, delom još devojčica, ali on nije mogao ništa da učini. *Zbog nje su nas uhvatili, pomislio je. Da smo se razdvojili kao što sam želeo, jedno bi se možda izvuklo.*

Od te uspomene mu je bilo teško da diše. Smrad okrenu glavu od baklje, očiju punih suza. *Šta sada hoće od mene?, pomislio je očajno. Zašto me samo ne pusti na miru? Nisam uradio ništa loše, sada stvarno nisam, zašto me samo ne ostavi u mraku?* Imao je pacova, debelog pacova, toplog i migoljastog...

„Da ga operemo?“, upita Mali Valder.

„Lord voli kada bazdi“, reče Veliki Valder. „Zato mu je i dao ime Smrad.“

Smrad. Smrdljivi sparušeni smrad. To je morao da upamti. *Služi i budi poslušan i više ti se ništa ružno neće desiti. Obećao je, lord je obećao.* Čak i ako bi želeo da pruži otpor, nije za to imao snage. Isterana je iz njega bičem, isterana je iz njega glađu, isterana je iz njega nožem za dranje. Kada ga je Mali Valder povukao a Veliki Valder mahnuo bakljom da ga potera iz ćelije, pošao je poslušno kao pas. Da je imao rep, zavukao bi ga duboko između nogu.

Da imam rep, Kopile bi mi ga odseklo. Pomisao je došla nezvana, odvratna pomisao, opasna. Lord više nije bio kopile. *Bolton, ne Snežni.* Kralj dečak na Gvozdenom prestolu pozakonio je lorda Remzija, dao mu pravo da se koristi imenom svoga oca. Ako bi ga neko oslovio sa *Snežni* podsetio bi ga na kopilanstvo i stravično bi ga razjario. Smrad to mora da zapamti. A i svoje ime, mora da zapamti svoje ime. Na delić trena mu je izmaklo, a to ga je toliko prestravilo da se sapseo na strmim stepenicama tamnice i poderao čakšire o kamen, tako da je potekla krv. Mali Valder je morao da mu pripreti bakljom da bi ponovo ustao i pošao.

Napolju, u dvorištu, na Užasnikse spuštala noć a pun mesec se dizao iznad istočnih zidina zamka. Njegovo bledo svetlo bacalo je po sledenom tlu trouglaste senke kruništa sa zidina, nalik na niz oštih crnih zuba. Vazduh je bio hladan, vlažan i pun davno zaboravljenih mirisa. *Svet,* reče Smrad sebi, *ovako miriše svet.* Nije znao koliko dugo je proveo dole u tamnici, ali moralo je biti bar pola godine. *Toliko ili duže. A šta ako je prošlo pet godina, ili deset, ili dvadeset? Da li bih ja to uopšte znao? Šta ako sam tamo dole poludeo, ako je pola mog života prošlo?* Ali ne, to su gluposti. Nije moglo da prođe toliko. Dečaci su još dečaci. Da je prošlo deset godina, izrasli bi u muškarce. To je morao da upamti. *Ne smem mu dozvoliti da me otera u ludilo. Može da mi seče prste s ruku i prste s nogu, može da mi izbije oči i odseče uši, ali me ne može oterati u ludilo ako mu ne dozvolim.*

Mali Valder je išao prvi, s bakljom u ruci. Smrad ga je krotko pratio, a Veliki Valder je išao odmah iza njega. Psi su u štenarama lajali kada su prolazili pored

njih. Vetar je kovitlao dvorištem, prosecajući tanke prljave rite na njemu, tako da se sav naježio. Noćni vazduh bio je hladan i vlažan, ali nije video ni traga od snega, mada je zima sigurno bila blizu. Smrad se pitao hoće li doživeti da vidi dolazak snega. *Koliko ću prstiju na rukama imati? Koliko prstiju na nogama?* Digao je ruku i zaprepastio se kada je video koliko je bleđa, koliko suva. *Kost i koža*, pomislio je. *Imam ruke starca.* Je li moguće da je pogrešio za dečake? Šta ako ovo uopšte nisu Mali Valder i Veliki Valder, nego sinovi tih dečaka koje je znao?

Velika dvorana bila je zadimljena i polumračna. Nizovi baklji goreli su levo i desno, a držale su ih ruke kostura što su štrcale iz zidova. Visoko iznad bile su grede crne od dima i zasvođena tavanica skrivena senkom. Vazduh je bio težak od mirisa dima, piva i pečenoga mesa. Smradov stomak je od njih glasno zakrčao, a pljuvačka mu je pošla na usta.

Mali Valder ga gurnu, teturavog, pored dugačkih stolova za kojim su jeli ljudi iz posade zamka. Osećao je njihove poglede na sebi. Najbolja mesta, gore na podijumu, zauzimali su Remzjevi miljenici, Kopilani. Ben Bons, starac koji se starao o lordovim voljenim psima. Dejmon zvani Igranča, svetlokos i dečačkog lika. Mutavi, koji je ostao bez jezika zato što je nepromišljeno govorio u blizini lorda Ruza. Kiseli Alin. Derač. Žuti Dik Nešto niže, ispod soli, bili su drugi koje je Smrad znao iz viđenja, ako ne po imenu: zakleti mačevi i gardisti, vojnici, tamničari i mučitelji. Međutim, bilo je tu i stranaca, lica koja nije poznao. Neki su se s gađenjem mrštili dok je prolazio, drugi su se smejali njegovom izgledu. *Gosti*, pomisli Smrad, *lordovi prijatelji, a mene su doveli da ih zabavljam.* Kroz njega prođe drhtaj straha.

Za visokim stolom Boltonovo Kopile sedelo je na sedištu svoga gospodara oca i pilo iz očevo pehara. S njim su za stolom sedela dva starca i Smrad je već na prvi pogled znao da su obojica lordovi. Jedan je bio suv, surovih očiju, dugačke bele brade i lica tvrdog kao zimski led. Prsluk mu je bio od otrcanog medvedeg krzna, iznošen i mastan. Ispod je imao žičanu košulju. Drugi lord je takođe bio mršav, ali za razliku od prvog, koji se držao pravo, ovaj je bio iskrivljen. Jedno rame bilo mu je mnogo više od drugog i grbio se iznad tanjira kao lešinar iznad mrcine. Oči su mu bile sive i pohlepne, zubi žuti, račvasta brada zamršena, bela i siva. Iz pegave lobanje izbijao je tek pokoji pramičak sede kose, ali je plašt na njemu bio mekan i fin, siva vuna obrubljena crnom samurovinom i zakačena na ramenu zvezdom od kovanog srebra.

Remzi je bio odeven u crno i ružičasto - crne čizme, crni kaiš i korice za mač, crni kožni prsluk preko ružičastog somotskog dubleta s prorezima kroz koje se videla postava od tamnocrvenog satena. U njegovom desnom uhu iskrio je ahat izbrušen u

obliku kapi krvi. Ipak, bez obzira na svu raskoš njegove odore, i dalje je bio ružan čovek krupnih kostiju i pogrbljen, nekako mesnat, što je govorilo da će kasnije u životu postati debeo. Koža mu je bila ružičasta i prištava, nos širok, usta mala, kosa dugačka, tamna i suva. Usne su mu bile debele, ali su ljudi na njemu prvo primećivali oči - sitne, blisko usađene, čudno blede. *Avetinjski siva*, govorili su neki ljudi za tu boju, ali su te oči zapravo bile gotovo bezbojne, kao dve krhotine prljavog leda.

Kada je ugledao Smrada, osmehnulo se vlažnim usnama. „Evo i njega. Moj uskli stari drug.“ Ljudima pored sebe je rekao: „Smrad je sa mnom još od detinjstva. Moj gospodar otac mi ga je poklonio kao izraz naklonosti.“

Dva lorda razmeniše pogled. „Čuli smo da je tvoj sluga mrtav“, reče onaj grbavi. „Da su ga ubili Starkovi.“

Lord Remzi se zasmeljui. „Gvozdenrođeni će vam reći da ono što je mrtvo nikada neće umreti, već će se dići ponovo, tvrde i jače. Kao Smrad. Mada, zaudara na grob, to vam moram priznati.“

„Zaudara na izmet i staru bljuvotinu.“ Grbavi stari lord baci u stranu kost koju je glodao pa obrisa prste o stolnjak. „Postoji li neki razlog zašto nas mučiš njim dok jedemo?“

Drugi lord, starac pravih leđa u žičanoj košulji, proučavao je Smrada onim surovim očima. „Pogledaj ponovo“, posavetovao je drugog lorda. „Osedeo je i smršao jedno petnaest oka, jeste, ali ovo nije sluga. Zar si zaboravio?“

Grbavi lord ponovo pogleda pa iznenada frknu. „On? Ma je li moguće? Starkov štićenik. Onaj što se osmehivao, što se večito osmehivao.“

„Sada se ređe osmehuje, primeti lord Remzi. „Izgleda da sam mu slomio nešto lepih belih zuba.“

„Bolje bi uradio da si ga zaklao“, reče lord u žičanoj košulji. „Psa koji se okrene protiv gospodara treba samo odrati, ništa više.“

„O, odran je on, tu i tamo“, reče Remzi.

„Da, moj gospodaru. Bio sam loš, moj gospodaru. Drzak i...“ Liznuo je usnu, pokušavajući da se priseti šta je još uradio. *Budi uslužan i poslušan*, rekao je sebi, *i on će te pustiti da živiš, i zadržaćeš delove tela koje još imaš. Budi uslužan i poslušan i zapamti svoje ime. Smrad, smrdljivi skrušeni Smrad*, „...loš i...“

„Usta su ti krvava, primeti Remzi. „Da nisi opet glodao svoje prste, Smrade?“

„Nisam. Nisam, moj gospodaru, kunem se.“ Smrad je jednom pokušao da odgrize sopstveni domali prst, da ga više ne bi bolelo, pošto su mu odrali kožu s njega. Lord Remzi nikada ne bi čoveku tek tako odsekao prst. Više je voleo da ga odere pa da se

izloženo meso sasušiti, ispucati i zagnojiti. Smrada su šibali, razapinjali i sekli, ali nije bilo bola koji se mogao meriti s bolom dranja. Bio je to bol koji tera ljude u ludilo i nije mogao dugo da se trpi. Pre ili kasnije, žrtva bi zaurlala: „Ne, ne više, ne više, dosta, *odsecite ga*, a lord Remzi bi joj uslišio želju. Bila je to igra kojom su se zabavljali. Smrad je pravila naučio, kao što su njegove šake i stopala mogli da posvedoče, ali je tada jednom zaboravio pa je pokušao sam da okonča bol, svojim zubima. To Remziju nije bilo po volji, pa je taj prestup koštao Smrada jednog nožnog prsta. „Jeo sam pacova“, promumlao je.

„Pacova?“ Remzijeve blede oči zasijaše na svetlu baklji. „Svi pacovi u Užasniku pripadaju mom gospodararu ocu. Kako se usuđuješ da se hraniš njima bez moje dozvole?“

Smrad nije znao šta da kaže, pa zato nije rekao ništa. Jedna pogrešna reč mogla bi ga koštati još jednog nožnog prsta, možda čak i prsta na šaci. Zasad je izgubio dva prsta na levoj i mali na desnoj, ali samo mali prst na desnom stopalu naspram tri prsta s levog. Ponekad se Remzi šalio kako mora da ga dovede u ravnotežu. *Moj gospodar se samo šalio*, pokušao je da kaže sebi. *Ne želi on da me povredi, rekao mi je, muči me samo kada mu za to dam povoda*. Njegov gospodar je milostiv i dobar. Mogao je da mu odere lice zbog onoga što je Smrad nekada govorio, pre nego što je naučio svoje pravo ime i svoje pravo mesto.

„Ovo postaje zamorno“, reče gospodar u žičanoj košulju. „Ubij ga i završi s tim.“

Lord Remzi napuni pehar pivom. „To bi nam pokvarilo slavlje, moj gospodararu. Smrade, imam dobre vesti za tebe. Ženim se. Moj gospodar otac mi dovodi jednu malu Starkovu. Kćer lorda Edarda, Arju. Sećaš se Arje, je li tako?“

Arja Smetalo, zamalo da kaže. *Arja Konjsko lice*. Robova mlada sestra, smeđokosa, dugačkog lica, mršava kao prut, većito prljava. *Sansa je bila ona lepa*. Prisetio se dana kada je pomišljao da će mu možda lord Edard Stark dati Sansinu ruku i usiniti ga, ali to je bila puka dečja maštarija. Arja, međutim... „Sećam je se. Arja.“

„Ona će biti gospa od Zimovrela a ja njen gospodar.“

Ona je devojčica. „Da, moj gospodararu. Čestitam.“

„Hoćeš li doći na moje venčanje, Smrade?“

Oklevao je. „Ako ti to želiš, moj gospodararu.“

„O, želim.“

Ponovo je oklevao, pitajući se je li to nekakva surova zamka. „Da, moj gospodararu, ako ti je to po volji. Biće mi čast.“

„Onda moramo da te izvedemo iz te ogavne tamnice. Da te oribamo da nam budeš čist, da ti nademo čistu odeću, da ti damo nešto da pojedеш. Lepu žitku kašu, to

će ti se sigurno dopasti. Možda i pitu od graška sa slaninom. Imam jedan mali zadatak za tebe i treba da povratiš snagu ako ćeš da me služiš. Ti želiš da mi služiš, to znam.“

„Da, moj gospodaru. Više nego išta.“ Kroz njega prođe drhtaj. „Ja sam tvoj Smrad. Molim te dozvoli da te služim. Molim te.“

„Pošto tako lepo moliš, kako da te odbijem?“ Remzi Bolton se osmehnu. „Ja idem u rat, Smrade, a ti ćeš sa mnom da mi pomogneš da dovedem kući svoju nevestu devicu.“

BREN

Nešto u načinu na koji je gavran besno graknuo nateralo je Brena da se naježi. *Ja sam još malo pa odrastao čovek*, morao je da se podseti. *Sada moram da budem hrabar.*

Vazduh je međutim štipao, leden i pun straha. Čak se i Leto bojao. Krzno na vratu mu se nakostrešilo. Senke su se pružale po padini brda, crne i gladne. Drveta su sva bila pognuta i iskrivljena od bremena leda. Poneko jedva da je ličilo na drvo. Od korena do vrha prekrivena zaleđenim snegom, tiskala su se na brdu poput džinova, nakazna stvorenja pogrbljena od ledenog vetra.

„Ovde su.“ Izvidnik isuka dugački mač.

„Gde?“ Mirin glas je bio prigušen.

„Blizu. Ne znam. Negde.“

Gavran ponovo kriknu. „Hodor“, prošaputa Hodor. Ruke je gurnuo pod pazuhu. Ledenjače su visile iz smeđeg bršljana njegove brade, a brk mu je bio grudva sledene sline, koja crvenkasto sija od sunca na zalasku.

„I oni vukovi su blizu“, upozorio ih je Bren. „Oni koji su nas pratili. Leto ih nanjuši svaki put kada smo niz vetar.“

„Vukovi su nam najmanja briga“, reče Hladnoruki. „Moramo da se penjemo. Uskoro će mrak Valjaće da uđete pre nego što stigne noć. Vaša toplota će ih privući.“ Pogledao je na zapad, gde se svetlost sunca na zalasku još slabašno videla kroz drveće, kao sjaj daleke vatre.

„Je li ovo jedini ulaz?“ upita Mira.

„Zadnja vrata su tri lige severno, niz jedno okno.“

Nije morao više da kaže. Čak ni Hodor nije mogao da se spusti niz okno s Brenovom težinom na leđima, a za Džodžena su tri lige bile jednako daleko kao i hiljadu.

Mira odmeri brdo iznad njih. „Put izgleda čist.“

„Izgleda“, promrsi izvidnik mračno. „Osećaš li hladnoću? Ovde ima nečega. *Gde su?*“

„U pećini?“ upita Mira.

„Pećina je zaštićena. Ne mogu da prođu.“ Izvidnik pokaza mačem. „Vidite ulaz tamo. Na pola puta uzbrdo, između čuvardrva, ona pukotina u steni.“

„Vidim je“, reče Bren. Gavranovi su uletali u nju i iz nje izletali.

Hodor prebaci težinu s noge na nogu. „Hodor.“

„Ja vidim samo udubljenje u steni“, reče Mira.

„Tu je prolaz. U početku je strm i vijugav, pukotina u steni. Ako stignete do njega, bićete sigurni.“

„Šta je s tobom?“

„Pećina je zaštićena.“

Mira je proučavala pukotinu u obronku. „Oдавde do tamo ne može biti više od hiljadu koraka.“

Ne, pomisli Bren, *ali svi ti koraci su uzbrdo*. Brdo je bilo strmo i veoma šumovito. Sneg je prestao da pada pre tri dana, ali se nimalo nije otopio. Ispod drveća pružao se beo i netaknut prekrivač. „Ovde nema nikoga“, reče Bren hrabro. „Vidi sneg. Nema otisaka.“

„Beli hodači lagano stupaju po snegu“, reče izvidnik. „Nećeš naći otiske da obeleže njihov prolazak“ Gavran mu se spusti na rame. Pratilo ih je još samo desetak velikih ptica. Ostale su usput nestale; svake zore kada su se budili bilo ih je sve manje. „Hajde“, zagrakta ptica. „Hajde, hajde.“

Trooka vrana, pomisli Bren. *Zelenovid*. „Nije tako daleko“, reče on. „Mali uspon, pa smo na sigurnom. Možda ćemo čak i vatru zapaliti.“ Svi su sem izvidnika bili smrznuti, mokri i gladni a Džodžen Rid je bio preslab da sam hoda.

„Idi ti.“ Mira Rid se sagnu pored brata. On se smestio u duplji hrasta i sklopljenih očiju se žestoko tresao. Ono malo njegovog lica što se moglo videti ispod kapuljače i šala bilo je bezbojno kao okolni sneg, ali su mu i dalje kod nosa nastajali oblačci kada je disao. Mira ga je nosila čitavog dana. *Oporaviće se kad se zgreje i nešto pojede*, pokušao je da kaže sebi Bren, mada nije u to bio siguran. „Ne mogu da se borim i da nosim Džodžena, padina je prestrma“, govorila je Mira. „Hodore, ti odnesi Brenu u tu pećinu.“

„Hodor.“ Hodor pljesnu šakama.

„Džodžen samo mora nešto da pojede“, reče Bren nesrećno. Prošlo je dvanaest dana otkako se los srušio treći i poslednji put, otkako je Hladnoruki kleknuo u smet i prošaptao blagoslov na nekom čudnom jeziku pre nego što mu je prerezao grlo. Bren je plakao kao mala devojčica kada je jarka krv briznula. Nikada se nije osećao više kao bogalj nego tada, dok je bespomoćno gledao kako Mira Rid i Hladnoruki kasape hrabru životinju u koja ih je toliko daleko nosila. Rekao je sebi da neće jesti, da je bolje gladovati nego se najesti prijatelja, ali je na kraju jeo dvaput, jednom u svojoj koži i jednom u Letovoj. Koliko god da je los bio сув i izgledneo, komadi mesa koje je izvidnik isekao hranili su ih nedelju dana, sve dok nisu dokrajčili i poslednji, pogureni iznad vatre u ruševinama jedne stare brdske utvrde.

„Mora da jede“, složila se Mira, pogladivši brata po čelu. „Svi moramo, ali ovdje nema hrane. *Idi.*“

Bren zatrepta da potisne suzu i osjeti kako mu se ova leđi na obrazu. Hladnoruki uhvati Hodora za mišiću. „Svetla nestaje. Ako već nisu ovdje, biće uskoro. Hajde.“

Za promenu nemo, Hodor otrese sneg s nogu, pa zakorači uzbrdo kroz smetove, s Brenom na leđima. Hladnoruki je hodao pored njega, s oružjem u crnoj šaci. Leto ih je pratio. Na nekim mestima sneg je bio viši od njega i krupni jezovuk je morao da se zaustavi i strese ga pošto bi propao kroz tanku koru. Dok su se peli, Bren se nezgodno okretao u korpi da gleda Miru kako gura ruku ispod brata da bi ga podigla. *Pretežak je za nju. Ona je izglednula, nije snažna kao što je bila.* Drugom rukom je stezala koplje za žabe, zabadajući šiljke u sneg, da ima kakav-takav oslonac. Mira je tek počela da se penje uzbrdo, delom vukući a delom noseći svog malog brata, kada je Hodor prošao između dva drveta i Bren ih izgubi iz vida.

Brdo je postalo strmije. Smetovi su pucketali pod Hodorovim čizmama. Jednom mu se ispod stopala pomerio kamen pa je kliznuo unazad i zamalo se nije otkotrljao nizbrdo. Izvidnik ga je uhvatio za ruku i spasao ga. „Hodor“, rekao je Hodor. Svaki nalet vetra punio je vazduh finim belim prahom koji je sijao poput stakla na poslednjoj svetlosti dana. Gavranovi su lepetali oko njih. Jedan je odleteo napred i nestao u pećini. *Sada još samo osamdeset koraka,* pomislio je Bren, *to uopšte nije daleko.*

Leto iznenada zastade, na početku strmog pojasa negaženog snega. Jezovuk okrenu glavu, onjuši vazduh pa zareža. Nakostrešenog kznza, počeo da se povlači.

„Hodore, stani“, reče Bren. „Hodore. *Čekaj.*“ Nešto je bilo loše. Leto je to namirisao, a namirisao je i on. *Nešto loše. Nešto blizu.* „Hodore, ne, vrati se.“

Hladnoruki se još penjao i Hodor je želeo da održi korak „Hodor, hodor, hodor“, gundao je glasno, da nadjača Brenovo protivljenje. Disanje mu je otežalo. Bleda izmaglica ispunjavala je vazduh. Zakoračio je, pa još jednom. Sneg je bio dubok gotovo do struka a padina je bila veoma strma. Hodor se naginjao napred, hvatao se za stenje i drveće dok se penjao. Još jedan korak. Još jedan. Sneg koji je Hodor poremio klizio je nizbrdo, pokrenuvši iza njih malu lavinu.

Šezdeset koraka. Bren se izvio u stranu da bolje vidi pećinu. Onda je ugledao nešto drugo. „Vatra!“ Kroz razmak između čuvar drveta video se treperav sjaj, rumeno svetlo koje doziva kroz sve gušći mrak „Gle, neko je...“

Hodor vrisnu. Iskrivi se, saplete, pade.

Bren je osećao da svet propada u stranu dok se veliki konjušar silovito vrteo ukrug. Snažan udarac izbi mu dah. Usta su mu bila puna krvi a Hodor se bacakao i valjao,

mrveći malog bogalja ispod sebe.

Nešto ga je zgrabilo za nogu. Bren u trenutku pomisli da mu se možda nekakav koren obmotao oko članka... ali se onda koren pomeri. *Šaka*, vide on, dok je utvara izbijala ispod snega.

Hodor ju je udarao nogom, iz sve snage je zario snegom okovanu petu u lice stvorenja, ali mrtvac to kao da nije ni osetio. Onda su se njih dvoje rvali, udarali i grebali, klizeći nizbrdo. Sneg ispuni Brenu nos i usta kada se nadoše na njemu, ali su se sledećeg časa ponovo otkotrljali. Nešto ga udari u glavu, kamen, komad leda ili mrtvačeva pesnica, nije znao, pa odjednom više nije bio u korpi, ležao je na padini, pljuvao sneg, s rukom punom kose za koju je znao da je s Hodorove glave.

Svuda oko njega, utvare su se dizale iz snega.

Dve, tri, četiri. Bren je izgubio broj. Snažno su iskakale među iznenadnim oblacima snega. Neke su na sebi imale crne plaštove, neke odrpana krzna, neke nisu imale ništa. Sve su imale belu kožu i crne šake. Oči su im sijale kao blede plave zvezde.

Tri se okomiše na izvidnika. Bren vide Hladnorukog kako seče jednu preko lica. Stvorenje nastavi da nadire, potiskujući ga u naručje drugog. Druga dva napadala su Hodora, tromo napredujući niz padinu. Mira će naleteti pravo u ovo, shvati Bren, uz mučno osećanje bespomoćne strave. Udario je po snegu i viknuo u znak upozorenja.

Nešto ga zgrabi.

Tada njegov uzvik postade vrisak Bren uhvati punu šaku snega pa ga baci, ali utvara nije ni trepnula. Crna šaka mu potraži lice, druga trbuh. Prsti su bili kao od gvožđa. *Iščupaće mi creva.*

Leto se iznenada stvori između njih. Bren ugleda kožu kako se kida poput jeftinog platna, ču lom kostiju. Vide šaku kako se odvajava od ruke, mrđanje bleđih prstiju, rukav od izbledelelog crnog platna. *Crno*, pomislio je, *obučen je u crno, nekada je bio u Straži.* Leto baci ruku u stranu, izvi se i zari zube mrtvacu u grlo, ispod brade. Cimnuvši glavom, sivi vuk iščupa stvoru veći deo vrata, tako da se bledo, trulo meso rasu na sve strane.

Otkinuta šaka još se kretala. Bren se otkotrlja dalje od nje. Okrenut na stomak grabeći sneg, ugledao je stabla iznad sebe, bela i pokrivena snegom, i narandžasti sjaj između njih.

Pedeset koraka. Ako uspe da se odvuče pedeset koraka, neće mu moći ništa. Vlaga mu je probijala rukavice dok je hvatao korenje i stenje, puzao ka svetlu. *Još malo, još samo malo. Onda ćeš moći da se odmoriš pored vatre.*

Tada je već poslednje svetlo nestalo među drvećem. Pala je noć. Hladnoruki je

sekao po obruču mrtvacu koji su ga okruživali. Leto je kidao onoga koga je oborio, u čeljustima je držao lice. Na Brenu niko nije obraćao pažnju. Otpuzao je još malo dalje, vukući beskorisne noge za sobom. *Ako uspem da stignem do one pećine...*

„Hoodor“, začu se jecaj, odnekud odozdo.

I iznenada on više nije bio Bren, slomljeni dečak što puzi kroz sneg, iznenada je bio Hodor dole na pola padine, a utvara je pokušavala da mu iskopa oči. Zauriao je, pridigao se na noge i žestoko bacio stvorenje u stranu. Palo je na kolena, počelo ponovo da se diže. Bren istrže Hodorov dugački mač iz pojasa. Duboko u sebi čuo je sirotog Hodora kako još cvili, ali je spolja bio pobesneli div od sedam stopa sa starim gvožđem u ruci. Digao je mač pa ga spustio na mrtvacu, huknuvši kada je sečivo proseklo mokru vunu, zarđalu verižnjaču i trulu kožu, zasekavši duboko u kosti i mišić. „*HODOR!*“, zagrmeo je, pa je udario ponovo. Ovog puta je odsekao stvorenju glavu i na tren se poradovao... sve dok dve mrtve šake nisu slepo potražile njegovog grlo.

Bren se krvav povuče i tu je odjednom bila Mira Rid, zabadala je koplje za žabe duboko u leđa utvare. „Hodor!“, zauria Bren ponovo, mašući joj da ide uzbrdo. Džodžen se slabašno grčio na mestu gde ga je spustila. Bren mu priđe, ispusti dugački mač, uzme dečaka u Hodorovo naručje pa se pridiže. „*HODOR!*“, grmeo je.

Mira ih je povela nazad uzbrdo, ubadajući utvare kad se približe. Tim stvorenjima nisu mogli da naude, ali su bila spora i nespretna. „Hodor“, govorio je Bren sa svakim korakom. „Hodor, hodor.“ Pitao se šta li će Mira misliti ako joj iznenada kaže da je voli.

Gore iznad njih, zapaljene prilike igrale su na snegu.

Utvare, shvati Bren. Neko je zapalio utvare.

Leto je režao i škljocao zubima dok je poigravao oko najbliže, velike ruine od čoveka ovenčane uskovitlanim plamenom. *Ne bi smeo toliko da prilazi, šta to radi?* Onda je ugledao sebe, kako leži potruške na snegu. Leto je pokušavao da otera stvorenje od njega. *Šta će se desiti ako me ubije?, upita se dečak Hoću li zauvek ostati Hodor? Hoću li se vratiti u Letovu kožu? Ili ću samo biti mrtvac?*

Svet se oko njega vrtoglavio kretao. Bela stabla, crno nebo, crvene vatre, sve se kovitalo, menjalo, vrtelo. Osetio je da se sapliće. Čuo je Hodora kako urla: „Hodor hodor hodor hodor. Hodor hodor hodor hodor. Hodor hodor hodor hodor hodor.“ Oblak gavranova kuljao je iz pećine i video je devojčicu s bakljom u ruci kako jurca na sve strane. Na tren Bren pomisli da je to njegova sestra Arja... suludo, jer je znao da je njegova mala sestra hiljadu luga daleko, ili mrtva. A ipak je bila tu, vitlala je, mršavo stvorenjice, odrpano, divlje, raščupane kose. Suze navreše Hodoru na oči pa se slediše.

Onda se sve okrenu naopačke i Bren se ponovo nađe u sopstvenoj koži, napola zasut snegom. Zapaljena utvara uzdizala se iznad njega, visoko iscertana naspram drveća sa snežnim pokrovima. Bren vide da je to jedna od golih, u trenu pre nego što najbliže drvo strese sav sneg što ga je pokrивao i baci ga na njegovu glavu.

Sledeće što je znao bilo je da leži na postelji od borovih iglica pod tamnim kamenim krovom. *Pećina. U pećini sam.* U ustima je još imao ukus krvi zato što se ugrizao za jezik, ali je desno od njega gorela vatra, toplota mu je oblivala lice i nikada u životu nije osetio ništa tako dobro. Tu je bio Leto, njuškao je oko njega, kao i Hodor, mokar do gole kože. Mira je držala Džodženuvu glavu u krilu. Onaj stvor što liči na Arju stajao je iznad njih i stezao baklju.

„Sneg“, reče Bren. „Pao je na mene. Zatrpao me.“

„Sakrio te je. Ja sam te izvukla.“ Mira klimnu glavom ka devoјčici. „Ona nas je spasla. Baklja... vatra ih ubija.“

„Vatra ih spaljuje. Vatra je uvek gladna.“

To nije bio Arjin glas, to uopšte nije bio dečji glas. Bio je to glas žene, visok i milozvučan, a u njemu je bilo i neke čudne muzike kakvu nikada u životu nije čuo i nekakve tuge koja kao da mu je lomila srce. Bren zaškli, da je bolje vidi. *Jeste* bila žensko, ali sitnija od Arje, s kožom pegavom kao kod laneta ispod ogrtača od lišća. Oči su joj bile čudne - krupne i duboke, zlatne i zelene, iskošene kao mačje. *Niko nema takve oči.* Kosa joj je bila zamršena, i jesenjih boja, smeđa, crvena i zlatna. U njoj je imala upletene loze, grančice i svele cvetove.

„Ko si ti?“, govorila je Mira Rid.

Bren je znao. „Ona je dete. Dete šume.“ Zadrhtao je, jednako od čuđenja koliko od hladnoće. Ušli su u jednu od priča Stare Nen.

„Prvi ljudi su nas zvali deccom“, rekla je mala žena. „Džinovi su nas zvali *voħ dak naggran*, veveričji narod, zato što smo mali, hitri i volimo drveće, ali mi nismo veverice, nismo deca. Naše ime na istinskom jeziku znači *oni koji pevaju pesmu o zemlji*. Pre nego što se vaš stari jezik prvi put začuo, mi smo pevali naše pesme deset hiljada godina.“

Mira reče: „Sada govoriš zajednički jezik“

„Zbog njega. Dečaka Brenna. Ja sam rođena u doba zmaja, i dve stotine godina sam hodala po svetu ljudi, da gledam, slušam i učim. Možda bih još hodala, ali su me noge zabozele a srce mi se umorilo, pa sam pošla kući.“

„Dve stotine godina?“ upita Mira.

Dete šume se osmehnu. „Ljudi, oni su deca.“

„Imaš li ime?“ upita Bren.

„Kada mi je potrebno.“ Mahnula je bakljom ka crnoj pukotini u zadnjem zidu pećine. „Naš put je dole. Sada morate poći sa mnom.“

Bren se ponovo strese. „Izvidnik..“

„On ne može da dođe.“

„Ubiće ga.“

„Ne. Ubili su ga odavno. Hajde. Duboko dole je toplije i tamo vam niko neće nauditi. On vas čeka.“

„Trooka vrana?“, upita Mira.

„Zelenovid.“ Pošto je to rekla, ona pođe a oni nisu imali izbora nego da je slede. Mira je pomogla Brenu da se popne nazad na Hodorova leđa, mada je korpa bila mokra od istopljenog snega i gotovo smrskana. Onda je prebacila ruku preko brata i pomogla mu da ponovo ustane. On je otvorio oči. „Šta je?“, rekao je. „Mira? Gde smo to?“ Kada je ugledao vatru osmehnulo se. „Sanjao sam mnogo čudan san.“

Put je bio tesan i vijugav, i tako nizak da je Hodor uskoro morao da se sagne. Bren se skupio što je više mogao ali mu je teme svejedno ubrzo kuckalo i grebalo po tavanici. Svaki dodir je oslobađao zemlju, koja mu je sipala u oči i kosu, a jednom je udario čelo o debeli beli koren koji je rastao iz zida tunela, i između čijih žila su se pružale paulkove mreže.

Dete šume išlo je ispred njih s bakljom u ruci, a plašt od lišća je šaputao za njom, ali je prolazitoliko skretao da ju je Bren uskoro izgubio iz vida.

Tada je jedino svetlo bilo ono koje se odbijalo o zidove prolaza. Pošto su se malo spustili, pećina se razdvojila, ali je levi ogranak bio potpuno mračan, tako da je čak i Hodor znao da sledi baklju desno.

Od kretanja senki činilo se da se kreću i sami zidovi. Bren je ugledao velike bele zrnije kako izbijaju iz zemlje oko njih i srce mu zatutnja od straha. Pitao se jesu li zalutali u gnezdo mlečnih zmija ili divovskih sivih crva, mekanih, bledih i gnjecavih. *Crvi iz groba imaju zube.*

I Hodor ih je video. „Hodor“, zajeca on, pošto nije želeo da nastavi. Međutim, kada je dete šume zastalo da je pristignu, svetlost baklje se umirila i Bren je shvatio da su zrnije samo belo korenje poput onog korena u koji je udario glavu. „To je korenje čuvar drveta“, rekao je. „Sećaš se drveta-srca u bogošumi, Hodore? Belog drveta s crvenim lišćem? Drvo ne može da ti naudi.“

„Hodor.“ Hodor je nastavio, žureći za detetom i bakljom, dublje pod zemlju. Prošli su još jedno račvanje, pa još jedno, a onda su zašli u pećinu punu odjeka, prostranu kao velika dvorana Zimovrela, s kamenim zubima što su visili s tavanice i izbijali iz poda. Dete šume u lisnatom plaštu vijugalo je između njih. S vremena na

vreme je zastajala i nestrpljivo im mahala bakljom. *Ovamo*, kao da je govorila, *ovamo, ovamo, brže*.

Posle toga je bilo još bočnih prolaza, još odaja, i Bren je čuo kapanje vode negde desno od sebe. Kada je pogledao na tu stranu, video je oči kako mu uzvraćaju pogled, uzane kose oči koje sijaju odražavajući svetlost baklje. *Još dece*, rekao je sebi, *ona nije jedina*, ali se tada prisetio i priče Stare Nen o Gendelovoj deci.

Korenje je bilo na sve strane, vijugalo je kroz zemlju i kamen, zatvaralo neke prolaze i držalo krov drugih. *Sva boja je nestala*, shvati Bren iznenada. Svet je bio crna zemlja i belo drvo. Drvo-srce u Zimovrelu imalo je korenje debelo kao noga džina, ali je ovo bilo još deblje. A Bren ga nikada nije video toliko. *Iznad nas sigurno raste čitava šuma čuvar drveta*.

Svetlo ponovo oslabi. Koliko god da je bilo sitno, dete koje nije dete kretalo se brzo kad poželi. Hodoru nešto krenu pod stopalom dok je pokušavao da je stigne. Tako je naglo stao da su Mira i Džodžen gotovo naleteli na njih.

„Kosti“, reče Bren. „To su kosti.“ Pod prolaza bio je posut kostima ptica i životinja. Bilo je međutim i drugih, krupnih kostiju koje su sigurno pripadale džinovima, i sitnih, koje su bile dečje. S obe strane, iz niša usečenih u kamen, posmatrale su ih lobanje. Bren vide lobanju medveda i lobanju vuka, pet-šest ljudskih lobanja i gotovo isto toliko džinovskih. Sve ostale bile su sitne, čudnog oblika. *Deca šume*. Korenje je raslo kroz i oko svih njih. Na ponekoj je sedeo gavran i blistavim crnim očima gledao kako prolaze.

Poslednji deo njihovog mračnog putovanja bio je najstrmiji. Hodor se spuštao na stražnjici, klizeći i poskakujući, okružen čegrtanjem slomljenih kostiju, zemlje i šljunka. Dete šume ih je čekalo, stojeći najednom kraju prirodnog mosta preko razapljene ambisa. Dole u tami, Bren je čuo huk vode. *Podzemna reka*.

„Moramo li da pređemo?“, upita Bren kada se Ridovi spustiše do njega. Pomisao na to ga je plašila. Ako se Hodor oklizne na tom uzanom mostu, pašće u provaliju.

„Ne, dečaće“, reče dete. „Iza tebe.“ Digla je baklju i svetlo kao da se pomerilo i promenilo. Jednog trena je plamen goreo narandžast i žut, ispunjavajući pećinu rumenim sjajem; onda su sve boje izbledele, tako da su ostale samo crna i bela. Iza njih Mira huknu. Hodor se okrenu.

Pred njima je bleđi lord u raskošnoj crnoj odeći sedeo i sanjao u zamršenom gnezdu od korenja, na isprepletenom prestolu od čuvar drveta koje je grlilo njegove sparušene udove kao što majka grli dete.

Telo mu je bilo toliko nalik na kostur, a odeća toliko istrulela, da je isprva Bren pomislio kako je to još jedan leš, mrtvac koji je tu toliko dugo da je korenje izraslo

preko njega, ispod njega i kroz njega. Ono kože mrtvog lorda što se videlo bilo je belo, sem krvave mrlje koja mu se pružala uz vrat pa do obraza. Bela kosa bila je fina i tanka kao žilice korenja, dugačka do zemljanog poda. Korenje mu je obmotavalo noge poput drvenih zmija. Jedan mu se koren zario u čakšire, pa u sasušeno meso butine, a onda ponovo izašao kroz rame. Iz lobanje mu je nicalo tamnocrveno lišće, sive pečurke šarale su mu čelo. Na licu mu je ostalo malo kože, zategnute i tvrde kao da je štavljena, ali se čak i ona izlizala i tu i tamo se providela smeđa i žuta kost.

„Jesi li ti trooka vrana?“, začu Bren sebe kako govori. *Trooka vrana bi trebalo da ima tri oka. On ima samo jedno, a ono je crveno.* Bren je osećao da oko zuri u njega, da sija kao lokva krvi na svetlu baklje. Na mestu gde je trebalo da mu bude drugo oko, tanak beli koren rastao je iz prazne duplje, niz obraz pa u vrat.

„...Vrana?“ Glas bledeg lorda bio je suv. Usne su mu se kretale sporo, kao da su zaboravile kako da obrazuju reči. „Nekada, da. Crne odore i crne krvi.“ Odeća koju je imao na sebi bila je trula i izbledela, istačkana mahovinom i crvima izjedena, ali je nekada bila crna. „Bio sam mnogo toga, Brene. Sada sam ovakav kakvog me vidiš i sada ćeš shvatiti zašto nisam mogao da ti dođem... sem u snovima. Dugo sam te posmatrao, posmatrao te hiljadu i jednim okom. Video sam kako se rađaš i kako se rađa tvoj gospodar otac pre tebe. Video sam tvoj prvi korak čuo tvoj u prvu reč, bio deo tvog prvog sna. Gledao sam kako padaš. A sada si mi napokon došao, Brendone Stark mada je čas pozan.“

„Ovde sam“, reče Bren, „samo sam slomljen. Hoćeš li... hoćeš li da me popraviš... moje noge, hoću da kažem.“

„Ne“, reče bleđi lord. „To nije u mojoj moći.“

Brenu se oči napuniše suzama. *Prevalili smo toliki put.* Odaja je odjekivala od zvuka crne reke.

„Ti, Brene, više nikada nećeš hodati“, obećaše blede usne, „ali ćeš leteti.“

TIRION

Dugo se nije mrdao, već je nepokretno ležao na gomili starih džakova koji su mu služili kao postelja, osluškujući vetar u jedrima i reku kako zapljuskuje korito.

Iznad jarbola je lebdeo pun mesec. *Prati me niz reku, gleda me kao nekakvo ogromno oko.* Uprkos toploti plesnivih koža koje su ga pokrivala, mali čovek zadržta. *Treba mi čaša vina. Deset čaša vina.* Međutim, pre će mesec namignuti nego što će mu onaj kurvin sin Grif dozvoliti da utoli žeđ. Umesto toga je pio vodu, osuđen na besane noći i dane znojenja i drhtanja.

Kepec se pridiže, stegnuvši glavu šakama. *Jesam li to sanjao?* Sećanje je isparilo. Noći nikada nisu bile milostive prema Tirionu Lanisteru. Spavao je loše i na mekanim perjanim krevetima. Na *Stidljivoj devici* napravio je sebi postelju na krovu kabine, s koturom konopljanog užeta umesto jastuka. Tu mu se više sviđalo nego u tesnom potpalublju. Vazduh je bio svežiji, zvuci reke prijatniji od Patkovog hrlanja. Mada, postojala je cena za ta zadovoljstva; paluba je bila tvrda i budio se ukočen i bolan, s grčevima u nogama.

I sada su ga noge mučile, listovi su mu bili tvrdi kao drvo. Mesio ih je prstima, pokušavao da odagna bol trljanjem, ali kada je ustao, bol je i dalje bio dovoljno jak da iskrivi lice. *Moram da se okupam.* Njegova dečja odeća je smrdela a smrdeo je i on. Drugi su se kupali u reci, ali im se on još nijednom nije pridružio. Neke kornjače koje je video u plićaku delovale su dovoljno velike da ga pregrizu nadvoje. *Kostolomke*, zvao ih je Patak Sem toga, nije želeo da ga Lemora vidi golog.

S krova kabine spuštale su se drvene lestvice. Tirion je obuo čizme i spustio se na zadnju palubu, gde je Grif sedeo umotan u plašt od vučjeg krzna, blizu gvozdenih mangala. Najamnik je noću sam držao stražu, ustajao je kada je ostatak njegove družine legao pa je odlazio na počinak kada sunce izađe.

Tirion čučnu naspram njega da zagreje ruke iznad žara. Slavuji su pevali na obali. „Uskoro će dan“, rekao je Grifu.

„Napokon. Moramo da pođemo.“ Da je do Grifa, *Stidljiva devica* bi plovila nizvodno i noću a ne samo danju, ali Jandri i Isila nisu hteli da izlažu svoju barku noćnim opasnostima. Gornja Rojna bila je puna naplavljenih debala koja su mogla da razbiju korito *Stidljive device*. Grif nije hteo da sluša o tome. On je hteo samo Volantis.

Najamnikove oči večito su bile u pokretu, tražeći po mraku... šta? *Gusare? Kamene ljude? Lovce na roblje?* Na reci je bilo opasnosti, znao je kepec, ali je sam Grif

delovao Tirionu kao mnogo opasniji od svih njih. Podsećao ga je na Brona, mada je Bron imao najamnički smisao za crni humor, a Grif nije imao nikakav smisao ni za lakav humor.

„Sve bih dao za čašu vina“, promumla Tirion.

Grif nije odgovorio. *Pre ćeš crći nego što ćeš dobiti vina*, kao da su govorile njegove blede oči. Tirion se prve noći na *Stidljivoj devici* obeznanio od pića. Kada se sutradan probudio, u glavi su mu se tukli zmajevi. Grif ga je jednom pogledao kako bljuje preko ograde pa je rekao: „Ti si s pićem završio.“

„Vino mi pomaže da zaspim“, pobunio se Tirion. *Vino mi utapa snove*, mogao je da kaže.

„Onda ostani budan“, rekao je Grif neumoljivo.

Prva bleda svetlost dana prožela je nebo na istoku iznad reke. Vode Rojne polako su iz crne prelazile u plavu, kao najamnikova kosa i brada. Grif ustade. „Ostali će se uskoro probuditi. Paluba je tvoja.“ Kako je pesma slavuja jenjavala, rečne ševe započele su svoju. Čaplje su pljusale među trskom i ostavljale tragove po peščanim sprudovima. Oblaci su se na nebu presijavali: ružičasti i ljubičasti, tamnocrveni i zlatni, sedefasti i šafranasti. Jedan je ličio na zmaja. *Kada čovek jednom vidi zmaja u letu, pustite ga da ostane kod kuće i zadovoljno obrađuje svoju baštu*, zapisao je jednom neko, *jer na ovom belom svetu većega čuda nema*. Tirion je pročačkao uho i pokušao da se priseti autorovog imena. U poslednje vreme je često mislio o zmajevima.

„Dobro jutro, Hugore.“ Obrednica Lemora pojavila se u beloj odori, vezanoj oko struka sedmobojnim pletenim pojasom. Kosa joj je puštena padala na ramena. „Kako si spavao?“

„Nemirno, dobra gospo. Ponovo sam te sanjao.“ *San na javi*. Nije mogao da zaspri, pa je spustio ruku između nogu i zamišljao obrednicu kako ga jaše dok joj grudi poskakuju.

„Grešan san, bez sumnje. Ti si grešan čovek. Hoćeš li se pomoliti sa mnom i zamoliti oprost za svoje grehe?“

Jedino ako se molimo kao što se mole na Letnjim ostrvima. „Neću, ali slobodno pošalji Devici jedan dugačak sočan poljubac od mene.“

Smejući se, obrednica ode do pramca. Imala je običaj da se svakog jutra kupa u reci. „Ova barka očigledno nije ime dobila po tebi“, viknuo je Tirion dok se ona skidala.

„Majka i Otac su nas sazdali sebi na sliku i priliku, Hugore. Svom telu treba da se radujemo, pošto je ono božje delo.“

Bogovi su sigurno bili pijani kada je na mene došao red. Kepec je gledao Lemoru kako skače u vodu. Od toga bi mu se uvek digao. Bilo je nečega čarobno pokvarenog u pomisli na razodevanje obrednice iz te smerne bele odeće i širenje njenih nogu. Izgubljena nevinost, pomislio je... mada Lemora nije bila ni izbliza nevinna kao što je izgledala. Na stomaku je imala strije koje su mogle biti posledica jedino trudnoće.

Jandri i Isila su ustali sa suncem pa su obavljali svoja posla. Jandri bi s vremena na vreme krišom pogledao obrednicu Lemoru dok je proveravao užad. Njegova sitna crnomanjasta žena nije na to obraćala pažnju. Ubacila je nešto drveta u mangal na zadnjoj palubi, prodžarala ugajl pocrnelim sečivom i počela da mesi testo za jutarnje lepinje.

Pošto se Lemora popela nazad na palubu, Tirion je uživao gledajući kako joj voda kaplje između grudi, i kako joj se glatka koža zlati na jutarnjem svetlu. Prevalila je četrdesetu i pre bi se reklo da je lepuškasta nego lepa, ali je ipak prijala oku. *Napaljenost je posle pijanstva najbolji osećaj, zaključio je.* Zbog toga se osećao kao da je i dalje živ. „Jesi li video kornjaču, Hugore?“ , upitala ga je obrednica cedeći vodu iz kose. „Onu veliku grbavih leđa?“ Rano izjutra su susreti s kornjačama bili najčešći. Preko dana bi otplivale u dubine ili se sakrile u useklinama uz obalu, ali pošto bi se sunce tek diglo, isplivale bi na površinu. Neke su volele da plivaju pored barke. Tirion je video desetak različitih vrsta: velike kornjače i male, ravnih leđa i crvenih ušiju, mekanih oldopa i kostolomke, smeđe kornjače, zelene kornjače, crne kornjače, kornjače s kandžama i kornjače s rogovima, kornjače čiji su nabrani i šareni oklopi bili išarani zlatnim, smaragdnom i beličastim spiralama. Neke su bile tako velike da su mogle na leđima da nose čoveka. Jandri se kleo da su ih rojarski prinčevi nekada jahali preko reke. Njegova žena i on rođeni su na Zelenkri, dvoje dornske siročadi koja su se vratila Majci Rojni.

„Propustio sam grbava leđa.“ *Gledao sam голу ženu.*

„Baš mi je krivo.“ Lemora prebaci odoru preko glave. „Znam da tako rano ustaješ samo u nadi da ćeš videti kornjače.“

„Volim da gledam i sunce kako se rađa.“ Bilo je to kao da gleda devojkicu kako naga ustaje iz kupatila. Neke su možda lepše od drugih, ali je svaka puna obećanja. „Kornjače imaju svojih čari, priznajem. Ništa me ne raduje toliko kao pogled na par lepih okruglih... oklopa.“

Obrednica Lemora se nasmejla. Kao i svi ostali na *Sudljivoj devici*, i ona je imala svoje tajne. Slobodno je mogla da ih zadrži. *Ne želim da je upoznam, želim samo da je jebem.* I ona je to znala. Dok je stavljala obrednički kristal oko vrata, da se ugnezdi između grudi, zadirkivala ga je osmehom.

Jandri diže sidro, izvuče jednu dugačku motku s krova kabine pa ih otisnu. Dve čaplje su digle glavu da gledaju kako se *Stidljiva devica* otiskuje od obale u struju. Barka je pošla nizvodno. Jandri ode za krmu. Isila je okretala lepinje. Stavila je gvozdeni tiganj na mangal pa je u njega stavila slaninu. Nekih dana je spremala lepinje sa slaninom; nekih dana slaninu s lepinjama. Jednom u svake dve nedelje možda bi bilo i ribe, ali ne danas.

Kada je Isila okrenula leđa, Tirion ukrade jednu lepinju s mangala, zbrisavši taman na vreme da izbegne udarac njene strašne varjače. Najbolje ih je bilo jesti dok su vruće, namazane medom i maslacem. Miris pržene slanine primamio je iz potpalublja i Patka. On je onjušio mangale, dobio udarac Isilinom varjačom, pa otišao da se ispiša s pramca.

Tirion se oddegao da mu se pridruži. „E, ovo je prizor kakav se retko viđa“, dobacio je dok su praznili bešiku. „Kepec i patak pomažu da moćna Rojna bude još moćnija.“

Jandri prezrivo frknu. „Majci Rojni tvoja voda nije potrebna, Jolo. Ona je najveća reka na svetu.“

Tirion otrese poslednjih nekoliko kapi. „Dovoljno velika da se kepec u njoj utopi, priznajem. Vijugavica je međutim jednako široka. Isto kao i Trozubac, na ušću. Crnobujica je dublja.“

„Ne znaš ti ovu reku. Čekaj pa ćeš videti.“

Slanina je postala hrskava, lepinje zlatnosmeđe. Mladi Grif se zevajući uspentrta na palubu. „Dobro jutro svima.“ Momak je bio niži od Patka, ali je njegova štrkljasta građa govorila da još nije sasvim izrastao. *Ovaj golobradi mladić može da ima koju god hoće devicu u Sedam kraljevstava, bez obzira na modru kosu. Te njegove oči bi ih oborile s nogu.* Kao i njegov otac, Mladi Grif je imao plave oči, ali dok su očeve bile blede, sinovljeve su bile tamne. Pod svetlom svetiljki postajale su crne, a u suton su izgledale ljubičaste. Trepavice su mu bile duge kao ženske.

„Namirisao sam slaninu“, rekao je momak obuvajući čizme.

„Odlična je“, rekla je Isila. „Sedi.“

Hranila ih je na zadnjoj palubi, kljukajući Mladog Grifa lepinjom namazanom medom i udarajući varjačom Patka po ruci kad god pokuša da zgrabi još slanine. Tirion je prelomio dve lepinje, napunio ih slaninom pa jednu odneo Jandriju za kormilo. Posle je pomogao Patku da dignu veliko jedro *Stidljive device*. Jandri ih je isterao na sredinu reke, gde je matica bila najjača. *Stidljiva devica* bila je odlična lađa. Gaz joj je bio tako plitak da je mogla da plovi čak i po najmanjim pritokama i savladava sprudove na kojima bi se veća plovila nasukala, a ipak je dignutoj jedra i

na struji umela da razvije priličnu brzinu. To je u gornjem toku Rojne moglo presuditi između života i smrti, tvrdio je Jandri. „Jznad Tuga nema zakona, i to ga nema već hiljadu godina.“

„A nema ni ljudi, bar koliko ja vidim.“ Video je neke ruševine na obalama, gomile kamenja zaraslog u lozu, mahovinu i cveće, ali ne i druge znake ljudskog života.

„Ti ne poznaješ reku, Jolo. Gusarski brod može da vreba u svakom rukavcu, a odbegli robovi često se kriju među ruševinama. Lovci na roblje retko zalaze ovako daleko na sever.“

„Lovci na roblje bili bi dobrodošla promena u odnosu na kornjače.“ Pošto sam nije bio odbegli rob, Tirion se nije bojavao da će ga uhvatiti. Gusare ionako neće zanimati barka što plovi nizvodno. Vredna roba putuje uz reku, iz Volantisa.

Pošto je slanina nestalo, Patak udari Mladog Grifa u rame. „Vreme je za nove modrice. Danas, recimo, mačevi.“

„Mačevi?“ Mladi Grif se iskezi. „Mačevi su odlični.“

Tirion mu je pomogao da se obuče za dvoboj, u debele čačkire, postavljeni dublet i stari ulubljeni metalni oklop. Ser Roli je za to vreme stavljao svoj oklop. Obojica su stavila i kacigu, pa su iz sanduka s oružjem izabrali tupe dugačke mačeve. Vežbali su na zadnjoj palubi, svojski zamahujući jedan na drugoga dok je ostatak jutarnjeg društva posmatrao.

Kada su se borili maljem ili tupom sekrom, ser Roli bi brzo savladao učenika, zbog prednosti u veličini i snazi; s mačevima je borba bila izjednačenija. Nijedan tog jutra nije uzeo štit, tako da je to bila igra zamaha i pariranja koja se odvijala napred-nazad po palubi. Reka je odzvanjala od zvuka njihove borbe. Mladi Grif je pogađao češće, mada je Patak pogađao snažnije. Posle nekog vremena, krupniji čovek počeo da se zamara. Udarci mu se malčice usporiše, zamasi postadoše niži. Mladi Grif ih je sve odbio pa je prešao u žestok napad kojim ga je potisnuo. Kada su stigli do pramca, momak je upleo mačeve, ramenom udario Patka, i ovaj je odleteo u reku.

Izronio je pljujući i kunući, ričući da ga neko izvadi pre nego što mu kostolomka odgrize jaja. Tirion mu je bacio užu. „Patke bi trebalo bolje da plivaju“, rekao je dok su on i Jandri izvlačili viteza nazad na *Stidljivu devicu*.

Ser Roli zgrabi Tiriona za okovratnik. „Da vidimo sada kako kepeci plivaju“, rekao je pa ga bacio glavačke u Rojnu.

Kepec se poslednji nasmejavao; umeo je pristojno da pliva, i plivao je... sve dok nisu počeli grčevi u nogama. Mladi Grif mu je pružio motku. „Nisi prvi koji je pokušao da me udavi“, rekao je Patku dok je prosipao rečnu vodu iz čizme. „Otac me je bacio u bunar na dan kada sam rođen, ali sam bio toliko ružan da me je veštica

koja je žvela dole izbacila nazad.“ Izuo je i drugu čizmu, pa je izveo zvezdu na palubi, sve ih prskajući.

Mladi Grif se nasmeja. „Gde si to naučio?“

„Od lakrdijaša“, slagao je. „Bio sam miljenik svoje majke zato što sam tako mali. Dojila me je do sedme. Zbog toga su mi braća bila ljubomorna pa su me strpala u džak i prodala lakrdijaškoj družini. Kada sam pokušao da pobegnem, glavni lakrdijaš mi je odsekao pola nosa, tako da nije bilo druge nego da nastavim s njima i naučim kako da zabavljam ljude.“

Istina je bila prilično drugačija. Stric ga je naučio nekim akrobacijama kada mu je bilo šest ili sedam. Tirion se tome oduševljeno posvetio. Pola godine se veselo kotrljao i bacakao po Livačkoj steni, mameći osmehe na lica obrednika, štitonoša i slugu. Čak se i Sersei jednom ili dvaput nasmejala kada ga je videla.

Sve se to naglo okončalo na dan kada mu se otac vratio s putovanja u Kraljevu luku. Te noći je za večerom Tirion iznenadio oca tako što je na rukama prehodao duž čitavog stola. Lord Tivin nije bio oduševljen. „Bogovi su te stvorili kao kepeca. Moraš li uz to biti i luda? Rođen si kao lav, ne kao majmun.“

A ti si, oče, leš, tako da ću sada da se ludiram koliko mi je volja.

„Imaš dara da zasmiješ ljude“, rekla je obrednica Lemora Tirionu dok je brisao stopala. „Trebalo da si zahvalan Ocu na nebesima. On dariva svu svoju decu.“

„Tako je“, složio se vedro. *A kada umrem, sahranite me sa samostrelom, da zahvalim Ocu na nebesima isto kao što sam zahvalio ocu na zemlji.*

Odeća mu je bila mokra od neplaniranog kupanja i neprijatno mu se lepila za ruke i noge. Kada je Mladi Grif otišao da ga obrednica Lemora upućuje u tajanstva Vere, Tirion je skinuo mokru odeću i obukao suvu. Patak se slatko nasmejavao kada se ponovo pojavio na palubi. Nije mogao da ga krivi. Tako odeven, bio je komičan prizor. Dublet mu je bio podeljen po sredini; leva strana bila je od ljubičastog somota s bronzanim zakivcima; desna, žuta vuna izvezena zelenim cvetnim šarama. Čakšire su mu bile slično podeljene; desna nogavica bila je sasvim zelena, leva na crveno-bele pruge. Jedan Iliriov kovčeg bio je pun dečje odeće, ustajale ali dobro krojene. Obrednica Lemora je rasekla svaki odevni predmet pa onda zašila različite polovine, praveći tako grubu odoru za ludu. Grif je čak zahtevao da Tirion pomogne oko sečenja i šivenja. Bez sumnje je nameravao da ga time unizi, ali se Tirionu dopalo da radi iglom i koncem. Lemora je uvek bila dobro društvo, uprkos navici da ga grdi kada on kaže nešto prosto o bogovima. *Ako mi je Grif namenio ulogu lude, ja ću i da je igram.* Znao je da je lord Tivin Lanister negde užasnut i zbog toga je sve bilo lakše.

Njegova druga dužnost uopšte nije bila budalasta. *Patak ima mač, ja pero i pergament*. Grif mu je naredio da zapiše sve što zna o zmajevima. Zadatak nije bio lak, ali je kepec svaki dan radio na njemu, pišući što je bolje mogao dok je prekrštenih nogu sedeo na krovu kabine.

Tirion je mnogo čitao o zmajevima. Ti su se zapisi uglavnom sastojali od pustih priča na koje nije mogao da se osloni, a knjige koje mu je Ilirio pribavio nisu bile one koje bi sam izabrao. Najviše je želeo celovit tekst *Vatri Slobodne zemlje*, Galendrove istorije Valirije. U Vesterosu međutim nije bilo potpunog primerka; čak je i Citadeli nedostajalo dvadeset sedam svitaka. *U Starom Volantisu moraju da imaju biblioteku. Tamo ću možda naći bolji prepis ako uspem da kroz Crne zidove uđem u srce grada*.

Manje je nade gajio u vezi s delom *Zmajevi, ale i aždaje: njihova neprirodna povest*, iz pera obrednika Barta. Bart je bio kovačev sin koji se izdigao na mesto kraljeve desne ruke za vladavine Džeherisa Pomiritelja. Njegovi neprijatelji su tvrdili da je više čarobnjak nego obrednik. Kada je seo na Gvozdeni presto, Belor Blagosloveni je naredio da se svi Bartovi spisi spale. Pre deset godina Tirion je pročitao odlomak *Neprirodne povesti* koji je izmakao Blagoslovenom Beloru, ali je sumnjao da je još nešto od Bartovog dela našlo put preko Uzanog mora. A naravno, bilo je još manje izgleda da će naići na fragmentarni, anonimni, krvlju natopljeni tom koji se ponekada zvao *Krv i vatra*, a ponekad *Smrt zmajeva*, čiji se jedini sačuvani primerak navodno krije u zaključanoj odaji duboko ispod Citadele.

Kada se Polumeštar zevajući pojavio na palubi, kepec je zapisivao ono čega se prisećao u vezi s parenjem zmajeva, o čemu su Bart, Mankan i Tomaks imali veoma različite stavove. Haldon se odšunjavao na pramac da piša u sunce koje je treperilo na vodi i rastakalo se sa svakim daškom povetarca. „Jolo, do večeri bi trebalo da stignemo do ušća Nojne“, viknuo je Polumeštar.

Tirion diže pogled s hartije. „Zovem se Hugor. Jolo mi se skriva u gaćama. Da ga izvadim da se poigrate?“

„Bolje nemoj. Da ne uplašiš kornjače.“ Haldonov osmeh bio je oštar kao sečivo noža. „Kako si rekao da se zove ona ulica u Lanisgradu u kojoj si rođen, Jolo?“

„Bila je to sporedna uličica. Nije imala ime.“ Tirion je nalazio morbidno zadovoljstvo u izmišljanju pojedinosti živopisne prošlosti Hugora Brdskog, takođe poznatog i kao Jolo, kopileta poreklom iz Lanisgrada. *Najbolje laži začinjene su zrnem istine*. Kepec je znao da zvuči kao zapadnjak, i to zapadnjak plemenitog roda, tako da je Hugor morao biti neželjeni potomak nekoga lorda. Rođen u Lanisgradu, zato što je taj grad poznavao bolje nego Starigrad ili Kraljevu luku, a kepeci svi

najčešće završe u gradovima, čak i kada ih okoti seljanka na polju repe. Na selu nije bilo izložbi nakaza i lakrdijaških predstava... mada je bilo mnogo bunara, da progutaju neželjene mačiče, troglavu telad i bebe kakva je on bio.

„Vidim, Jolo, da kvariš još dobrog pergamenta.“ Haldon zaveza čalkire.

„Ne možemo svi biti pola meštra.“ Tirionu se zamarala ruka. Odložio je pero i napeo zdepaste prste. „Jesi li za još jednu partiju sivas?“ Polumeštar ga je uvek pobeđivao, ali je to prekraćivalo vreme.

„Večeras. Hoćeš da nam se pridružiš za čas Mladog Grifa?“

„Zašto da ne? Neko mora da ispravlja tvoje greške.“

Na *Stidljivoj devici* postojale su četiri kabine. Jandri i Isila bili su u jednoj, Grif i Mladi Grif u drugoj. Obrednica Lemora imala je kabinu za sebe, isto kao i Haldon. Polumeštrova kabina bila je najveća. Jedan zid prekrivale su police za knjige i korpe starih svitaka i pergamenta; drugi je sadržao police s mastima, biljkama i napicima. Zlatno svetlo ukoso je padalo kroz valovito žuto staklo okruglog prozora. Od nameštaja tu su bili ležaj, pisaći sto, stolica, tronožac i Polumeštrova tabla za sivas, sa figurama izrezbarenim od drveta.

Čas je počinjao jezicima. Mladi Grif je govorio zajednički jezik kao da mu je maternji, a tečno je govorio i visokovalirijski, prosta narečja Pentosa, Tiroša, Mira i Lisa, kao i trgovački žargon mornara. Volantisko narečje bilo mu je novo kao i Tirionu, tako da su svakog dana učili po nekoliko novih reči dok ih je Haldon ispravljao. Mirinski je bio težji; i njegovi su koreni bili valirijski, ali je stablo nakalemjeno na grubi, ružni jezik Starog Gisa. „Da bi ispravno govorio giski, pčela mora da ti uđe u nos“, žalio se Tirion. Mladi Grif se nasmejao, ali je Polumeštar samo rekao: „Ponovo.“ Momak je poslušao, mada je ovog puta uz to zujanje prevrnuo očima. *Ima više sluha od mene*, morao je Tirion da prizna, *mada mogu da se kladim da je moj jezik spretniji*.

Posle jezika sledila je geometrija. Tu se momak slabije snalazio, ali je Haldon bio strpljiv učitelj, a i Tirion je uspevao da pripomogne. On je tajne kvadrata, krugova i trouglova naučio od meštara svog oca u Livačkoj steni, i svega toga se prisetio mnogo brže nego što je mislio.

Kada bi prešli na istoriju, Mladog Grifa je počinjao da obuzima nemir. „Razgovarali smo o istoriji Volantisa“, rekao mu je Haldon. „Možeš li da objasniš Jolu razliku između tigra i slona?“

„Volantis je najstariji od Devet slobodnih gradova, on je prvo dete Valirije“, odgovorio je momak, glasom kao da se dosađuje. „Posle Propasti Volantišani su voleli da sebe vide kao naslednike stare Slobodne zemlje i zakonite vladare sveta, ali

su se podelili oko toga kako da se ta prevlast najbolje ostvari. Stara krv bila je sklona maču, dok su se trgovci i zelenaši zalagali za trgovinu. U tom svom nadmetanju za vlast u gradu, stranke su postale poznate kao tigrovi i slonovi.

Tigrovi su imali prevlast gotovo čitav vek posle Propasti Valirije. Neko vreme su bili uspešni. Volantiska flota zauzela je Lis, a volantiska vojska osvojila Mir, i dva pokolenja se iz Crnih zidova vladalo sa sva tri grada. To se okončalo kada su tigrovi pokušali da progutaju i Tiroš. Pentos je stupio u rat na strani Tiroša, zajedno s Olujnim kraljem Vesterosa. Bravos je lišanskim izgnanicima pružio hiljadu ratnih brodova, Egon Targarjen je doleteo na sever iz Zmajkamina na Crnom užasu, a Mir i Lis digli su ustanak. Rat je ostavio pustoš u Spornim zemljama i oslobodio Lis i Mir od jarma. Tigrovi su pretrpeli i druge poraze. Flota koju su poslali da povrate Valiriju nestala je u Zadimljenom moru. Kohor i Norvos slomili su njihovu moć na Rojni kada su se vatrene galije sukobile na jezeru Bodež. Sa istoka su pristigli Dotraci, terajući narod iz koliba i plemića s imanja, sve dok samo trava i ruševine nisu ostali od šume Kohora do vrela Selhorua. Posle čitavog veka ratovanja, Volantis je ostao slomljen, osiromašen i opusteo. Tada su se digli slonovi. Prevlast je do danas njihova. Nekih godina tigrovi izaberu trijarha, nekih ne, ali nikada ne izaberu više od jednog, tako da slonovi vladaju gradom već trista godina.“

„Tačno tako“, reče Haldon. „A sadašnji trijarsi?“

„Malako je tigar, Nijesos i Donifos su slonovi.“

„A šta smo mi naučili iz volantiske prošlosti?“

„Ako želiš da osvojiš svet, bolje ti je da imaš zmajeve.“

Tirion je morao da se nasmeje.

Kasnije, kada je Mladi Grif otišao na palubu da pomogne Jandriju oko jedara i motki, Haldon je postavio tablu za njihovu partiju sivasa. Tirion ju je pogledao svojim raznobojnim očima pa je rekao: „Mali je bistar. Dobro si ga obrazovao. Pola lordova Vesterosa nije tako učeno, žalosti me da priznam. Jezici, istorija, pesme, sabiranje... opojna mešavina za jednog najamničkog sina.“

„U pravim rukama knjiga može biti jednako opasna kao mač“, reče Haldon. „Probaj da mi se ovog puta ozbiljnije suprotставиš, Jolo. Jednako si loš igrač sivasa kao i akrobata.“

„Pokušavam da te uljuljkam u lažno samopouzdanje“, reče Tirion dok su redali pločice s obe strane rezbarenog drvenog paravana. „Ti *misliš* da si me naučio da igram, ali često ništa nije kao što izgleda. Možda sam ja igru naučio od onog torbara, jesi li razmislio o tome?“

„Ilirio ne igra sivas.“

Ne, pomisli kepec, on igra igru prestola, a ti, Grif i Patak samo ste figure koje pomera gde hoće i žrtvuje kada treba, baš kao što je žrtvovao Viserisa. „Krivica je onda tvoja. Ako igram loše, ti si za to zaslužan.“

Polumeštar se nasmeja. „Jolo, nedostajao si mi kada te gusari prekolju.“

„Gde su ti čuveni gusari? Počinje da mi se čini kako ste ih ti i Ilirio izmislili.“

„Najviše ih ima na delu reke između Ar Noja i Tuga. Iznad ruševina Ar Noja rekam vladaju Kohorani, a ispod Tuga volantiske galije, ali nijedan od ta dva grada ne pretenduje na vode između, tako da su njih prisvojili gusari. Jezero Bodež puno je ostrva odakle vrebaju iz skrivenih pećina i tajnih uporišta. Jesi li spreman?“

„Za tebe? Bez ikakve sumnje. Za gusare? Malo manje.“

Haldon skloni paravan. Obojica su razmatrah protivnikov početni položaj. „Učiš“, reče Polumeštar.

Tirion zamalo da zgrabi svog zmaja ali se predomisli. Poslednji put ga je prerano izbacio, pa mu ga je trebušet odneo. „Ako zaista sretnemo te slavne gusare, možda ću im se pridružiti. Reći ću im da se zovem Hugor Polumeštar.“ Pomerio je lakog konjanika ka Haldonovim planinama.

Haldon je odgovorio slonom. „Hugor Plitkoumnik bi ti bolje pristajalo.“

„Um ne mora da mi bude posebno dubok da se nosim s takvima kao što si ti.“

Tirion pomeri teškog konja da bude podrška lakom. „Možda si raspoložen za opljadu u ishod ove partije?“

Polumeštar izvi obrvu. „Koliko?“

„Nemam novca. Igraćemo u tajne.“

„Grif bi mi iščupao jezik“

„Znači bojiš se? I ja bih se bojao na tvom mestu.“

„Dan kada me ti pobediš u sivasu biće dan kada mi iz dupeta isplivaju kornjače.“

Polumeštar pomeri koplja. „Imaš opljadu, mališa.“

Tirion pruži ruku ka svom zmaju.

Prošla su tri sata kada je mališa napokon izašao na palubu da isprazni bešiku. Patak je pomagao Jandriju da spusti jedro, dok je Isila držala kormilo. Sunce je lebdelo nisko iznad trstika na zapadnoj obali, a vetar se dizao u povremenim naletima. *Treba mi ona mešina vina*, pomislio je kepec. Noge su mu se ukočile od čučanja na tronošcu i toliko mu se vrtelo u glavi da zamalo nije pao u reku.

„Jolo!“, viknu Patak „Gde je Haldon?“

„Legao je u krevet, u prilično jadnom raspoloženju. Kornjače mu plivaju iz dupeta.“ Ostavio je viteza da to odgoneta pa se popeo lestvicama na krov kabine. Na istoku se iza stenovitog ostrva skupljala tama.

Tu ga je obrednica Lemora i našla. „Osećaš li oluje u vazduhu, Hugore Brdski? Bodež je pred nama, gde vrebaju gusari. A iza su Tuge.“

Nisu moje. Ja svoje tuge nosim sa sobom, kuda god da krenem. Pomislio je na Tišu pa se zapitao kuda idu kurve. Zašto ne u Volantis? Možda ću je tamo naći. Čovek ne sme da gubi nadu. Pitao se šta bi joj rekao. Izvini što sam im dozvolio da te siluju, ljubavi. Mislio sam da si kurva. Možeš li naći u svom srcu snage da mi oprostiš? Hoću da se vratim u našu kućicu, da bude kao kada smo bili muž i žena.

Ostrvo je ostalo za njima. Tirion je video ruševine kako se dižu na istočnoj obali: krivi zidovi i oborene kule, razbijene kupole i nizovi natrulih drvenih stubova, ulice neprohodne od blata i obrasle ljubičastom mahovinom. *Još jedan mrtav grad, deset puta veći od Gojan Drohea.* Tu su sada živele kornjače, velike kostolomke. Kepec ih je video kako se sunčaju, smeđe i crne humke s nazubljenim grebenima niz sredinu oklopa. Nekolicina je primetila *Stidljivu devicu* pa je kliznula u vodu, ostavljajući talasiće za sobom. Ovo ne bi bilo zgodno mesto za plivanje.

Onda je, kroz iskrivljena napola potopljena stabla i široke mokre ulice, ugledao srebrni odsjaj sunca na vodi. *Još jedna reka, znao je smesta juri da bse ulije u Rojnu.* Ruševine su postale više dok se kopno sužavalo, sve dok se grad nije završio na jezičku zemlje gde su stajali ostaci divovskog dvorca od ružičastog i zelenog mermersa, čije su se urušene kupole i slomljeni tornjevi visoko nadvijali nad nizom pokrivenih lukova. Tirion je video još kostolomki kako spavaju između pristaništa gde je nekada moglo da se usidri i pedeset brodova. Onda je shvatio gde je. *To je bila Nimerijina palata, a ovo je sve što je ostalo od Ni Sara, njenog grada.*

„Jolo“, viknu Jandri dok je *Stidljiva devica* prolazila kraj rta, „pričaj mi ponovo o tim vesteroskim rekama velikim kao Majka Rojna.“

„Nisam znao“, uzvratilo je. „Nijedna reka u Sedam kraljevstava nije ni upola široka kao ova.“ Nova reka koja im se pridružila bila je gotovo blizakinja onoj na kojoj su plovili, a ta je sama bila jednako široka kao Vijugavica ili Trozubac.

„Ovo je Ni Sar, gde Majka prikuplja svoju Divlju kćer, Nojnu“, rekao je Jandri, „ali će najšira postati tek kada se sretne s drugim kćerima. Kod jezera Bodež Kojna brzo navire, Tamna kći, puna zlata i jantara sa Sekire i borovih šišarki iz Kohorske šume. Južno odatle Majka se nalazi sa Lorulu, Osmehnutom kćerkom iz Zlatnih polja. Na mestu gde se spajaju nekada se dizao Hrojani, grad praznika, gde su ulice bile od vode a kuće od zlata. Onda ponovo na jug i na istok mnogo liga, sve dok se na kraju ne prišunja Selhoru, Stidljiva kćerka koja krije svoj tok dok vijuga kroz trsku. Tu Majka Rojna toliko narasta da čovek u čamcu na sredini njenog toka ne vidi obale. Videćeš, mali moj prijatelju.“

Hoću, razmišljao je patuljak, ali utom ugleda talasanje ni šest koraka od brodića. Taman je to hteo da pokaže Lemori, kada je izbila na površinu uz pljusak koji je zaljuljao Stidljivu devicu.

Bila je to još jedna kornjača, ogromna rogata kornjača, tamnozelenog oklopa prošaranog smeđim i obraslog vodenom mahovinom i tvrdim crnim rečnim prilepcima. Digla je glas i zarikala, grleno zaurlala glasnije od ijednog ratnog roga koji je Tirion u životu čuo. „Blagosloveni smo“, vikala je Isila glasno, dok su joj suze tekle niz lice. „Blagosloveni smo, blagosloveni.“

Patak je podvriskivao, kao i Mladi Grif. Haldon je izašao na palubu da vidi uzrok te pometnje... ali prekasno. Džinovska kornjača je ponovo nestala ispod površine. „Šta je izazvalo tu buku?“, upitao je Polumeštar.

„Kornjača“, odgovorio je Tirion. „Kornjača veća od ovog broda.“

„To je bio on“, viknu Jandri. „Starac iz Reke.“

A zašto da ne? Tirion se iskezio. Bogovi i čudesa uvek se pojavljuju da isprate rođenje kraljeva.

DAVOS

Vesela babica ušunjala se u Bela sidrišta na večernjoj plimi, a njeno iskrpljeno jedro mreškalo se od naleta vetra.

Bila je to stara koga, a čak ni u mladosti niko je ne bi nazvao lepticom. Na pramcu je imala figuru nasmejane žene koja za nogu drži bebu, ali su i ženini obrazi i bebin tur bili izbušeni crvotočinama. Na koritu su se nataložili nebrojeni slojevi neugledne smeđe boje; jedra su joj bila siva i odrpana. Nije bila brod koji će buditi zanimanje, sem možda čuđenja što još nije potonula. Sem toga, *Veselu babicu* su poznavali svi u Belim sidrištima. Godinama se bavila skromnom trgovinom između te luke i Sestrigrada.

Nije to bio dolazak koji je Davos Sivort očekivao kada je isplovio sa Salom i njegovom flotom. Tada je sve ovo delovalo jednostavnije. Gavranovi nisu kralju Stanisu doneli izraze vernosti Belih sidrišta, pa će veličanstvo poslati svog izaslanika da lično pregovara s lordom Menderlijem. Radi demonstracije sile, Davos će doći na Salinoj galiji *Valirijan*, u pratnji ostatka Lišaninove flote. Svako korito bilo je na pruge: crno i žuto, ružičasto i plavo, zeleno i belo, ljubičasto i zlatno. Lišani vole žive boje, a Salador San je najživopisniji među njima. *Salador zvani Sjajni*, pomislio je Davos, *ali su onda bure htele drugačije.*

Umesto toga će krišom ući u grad, kao što bi ušao pre dvadeset godina. Dok ne sazna kako stoje stvari, mudrije je biti prost mornar nego lord.

Zidovi od okrečenog kamena Belih sidrišta dizali su se pred njima, na istočnoj obali gde se Beli nož zarivao u duboki zaliv. Neke odbrane grada pojačane su otkako je Davos poslednji put bio tu, pre pet-šest godina. Lukobran koji je delio unutrašnju i spoljašnju luku utvrđen je dugačkim kamenim zidom, visokim trideset stopa i dugačkim gotovo milju, s kulama na svakih stotinu koraka. Iz Fokine stene, gde su nekad bile samo ruševine, dizao se dim. *To bi moglo biti dobro ili loše, u zavisnosti od toga koju stranu lord Vimen izabere.*

Davos je oduvek voleo taj grad, još otkako je prvi put tu stigao kao mali od palube na *Uličnom mačoru*. Iako nevelik u poređenju sa Starigradom i Kraljevom lukom, bio je čist i uređen, sa širokim kaldrmisanim ulicama po kojima je čoveku bilo lako da se snađe. Kuće su bile od okrečenog kamena, sa strmim krovovima od tamnog škriljca. Roro Uhoris, stari džangrizavi kapetan *Uličnog mačora*, tvrdio je kako ume da namiriše razliku između luka. Gradovi su kao žene, govorio je; svaki ima svoj jedinstveni miris. Starigrad je cvetan, kao nparfimisana udovica. Lanisgrad je

mлада mlekarica, sveža i čulna, s dimom u kosi. Kraljeva luka smrdi kao neoprana kurva. Miris Belih sidrišta je međutim oštar i slankast, pomalo vonja i na ribu. „Miriše kako bi mirisala sirena“, govorio je Roro. „Miriše na more.“

Još je tako, pomislio je Davos, ali je osećao i dim treseta iz Fokine stene. Ta hrid je vladala prilazima u spoljnu luku, ogromna i sivozelena strmo se dizala pedeset stopa iznad površine. Vrh joj je bio okrunjen krugom od starog kamenja, prstenastom utvrdom Prvih ljudi koja je stotinama godina stajala samotna i napuštena. Sada nije bila napuštena. Davos je video škorpione i bacače vatre iza uspravnog kamenja, i samostrelce koji vire između njih. *Tamo gore je sigurno hladno i mokro*. Svaki put pre lad je dolazio, tu je bilo foka koje se sunčaju dole na stenama. Slepo Kopile ga je uvek terao da ih prebroji kada bi *Ulični mačor* isplivao iz Belih sidrišta; što više foka, govorio je Roro, više će sreće imati na putu. Sada foka nije bilo. Rasterali su ih dim i vojnici. *Mudriji čovek bi to shvatio kao upozorenje. Da sam imao makar naprstak pameti, otišao bih sa Salom*. Mogao je da se vrati na jug, Marji i sinovima. *Četiri sam sina izgubio u kraljevoj službi, a peti služi kao njegov štitonoša. Trebalo bi da imam prava da se radujem dvojici koja su mi još preostala. Predugo je prošlo otkako sam ih poslednji put video*.

U Morobdiji su mu crna braća rekla da se Menderliji od Belih sidrišta i Boltoni od Užasnika nikako ne mirišu. Gvozdeni presto je Ruza Boltona proglasio za zaštitnika severa, tako da bi bilo razumno očekivati da će se Vimen Menderli opredeliti za Stanisa. *Bela sidrišta ne mogu da stoje sama. Potreban im je saveznik, zaštitnik. Lordu Vimenu treba kralj Stanis jednako koliko Stanisu treba on*. Ili je to bar tako izgledalo u Istočnoj Morobdiji.

Boravak u Sestrigradu polopao je te nade. Ako je lord Borel govorio istinu, ako Menderliji nameravaju da se pridruže Boltonima i Frejima... ne, o tome neće ni da razmišlja. Istinu će uskoro saznati. Molio se da ne stiže prekasno.

Taj zid na lukobranu sakriva unutrašnju luku, shvatio je dok je *Vesela babica* spuštala jedro. Spoljašnja luka bila je prostranija, ali je unutrašnja pružala bolje sidrište, zaštićena gradskim zidom na jednoj i ogromnom Vučjom jazbinom na drugoj strani, a sada i zidom lukobrana. U Istočnoj Morobdiji je Koter Hridni rekao Davosu da lord Vimen gradi ratne galije. Iza tih zidova možda se kriju desetine brodova, koji samo čekaju naređenje da isplove.

Iza debelih belih gradskih zidina Novi zamak se, gord i bled, dizao na svom bregu. Davos je video i kupolu obredišta Snegova, koju su krasili visoki kipovi Sedmoro. Kada su proterani iz Hvata, Menderlijevi su sa sobom na sever doneli veru. Bela sidrišta su imala i svoju bogošumu, tmurno mesto puno kamenja i zamršenog

korenja i granja, zaključano iza ruševnih crnih zidova Vučje jazbine, drevne tvrđave koja je sada služila samo kao zatvor. Međutim, ovde su uglavnom vladali obrednici.

Morski čovek kuće Menderlija video se na sve strane, vijorio je s kula Novog zamka, iznad Fokine kapije i duž gradskih zidina. U Morobdiji i su severnjaci tvrdili da se Bela sidrišta nikada neće odreći vernosti Zimovrelu, ali Davos nije video ni traga od jezovuka Starka. *Nema ni lavova. Lord Vimen se sigurno još nije javno svrstao uz Tomena, inače bi digao njegov barjak.*

Dokovi su vrveli od ljudi. Jato čamčića privezano kod riblje pijace istovarivalo je ulov. Video je i tri rečne barke, dugačke vitke lađe sagrađene da se nose sa brzacima i kamenim sprudovima Belog noža. Najviše su ga, međutim, zanimala morska plovila; dve karake neugledne i odrpane kao *Vesela babica*, trgovačka galija *Olujni plesač*, koge *Hrabi magister* i *Rog izobilja*, galija koja je po ljubičastom koritu i jedru jasno bila iz Bravosa...

...a onda iza, ratni brod.

Kada ga je ugledao, kao da je neko zario nož u njegove nade. Korito broda bilo je crno i zlatno, na pramcu se nalazila statua lava uzdignute šape. *Lavlja zvezda*, pisalo je sa strane, ispod razvijorenog barjaka s grbom kralja-dečaka koji je sedeo na Gvozdenom prestolu. Pre godinu dana ne bi bio u stanju to da pročita, ali ga je meštar Pilos pomalo naučio slovima još tamo na Zmajkameni. Pismenost mu prvi put nije prijala. Davos se molio da je ta galija stradala u istim olujama koje su desetkovale Salinu flotu, ali bogovi nisu bili tako milosrdni. Frejevi su tu i on će morati da se suoči s njima.

Vesela babica je pristala na kraj oronulog drvenog mola u spoljašnjoj luci, podalje od *Lavlje zvezde*. Dok je njena posada vezivala užad za stubove i spuštala mostić, kapetan je prišao Davosu. Kaso Mogat je bio mešanac Uzanog mora, od oca ibenskog kitolovca i majke sestrigradске kurve. Tek pet stopa visok i izuzetno maljav, kosu i zaliske bojio je u zeleno. Zbog toga je izgledao kao panj u žutim čizmama. Uprkos izgledu, činilo se da je vešt moreplovac i veoma strogo prema svojoj posadi. „Koliko ćeš biti odsutan?“

„Bar jedan dan. Možda duže.“ Davos je otkrio da lordovi vole da ih ljudi čekaju. To radi da bi čoveka obuzeo nemir, slutio je, kao i da prikažu svoju moć.

„*Babica* će se ovde zadržati tri dana. Ne duže. Tražiće me nazad u Sestrigradu.“

„Ako sve bude kako valja, možda ću se vratiti već sutra.“

„A ako ne bude?“

Možda se uopšte neće vratiti. „Ne moraš da me čekaš.“

Dva carinika pentrala su se na brod dok je on silazio mostićem, ali ga nisu ni

pogledali. Došli su da razgovaraju s kapetanom i pregledaju potpalublje; obični mornari nisu ih zanimali, a malo je ljudi izgledalo običnije od Davosa. Bio je osrednje visine, s promućurnim seljačkim licem ogrubelim od vetra i sunca, i smeđom bradom i kosom prošaranim sedima. Bio je i obično odeven: stare čizme, smeđe čaškire i plava tunika, ogrtač od nebojene vune s drvenom kopčom. Nosio je solju umrljane kožne rukavice, da sakrije prste koje mu je Stanis skratio pre onoliko godina. Davos nikako nije izgledao kao lord, a još manje kao kraljeva desnica. To je sve bilo dobro, dokne sazna kako stvari stoje u gradu.

Prošao je molom pa kroz riblju pijacu. *Hrabri magister je* utovarivao medovinu. Burad su stajala po četiri jedno na drugome. Iza njih je ugledao tri mornara kako bacaju kocke. Dalje su ribarske žene hvalile svež ulov, jedan dečak je udarao po dobošu dok je jadni stari medved igrao ukrug pred grupom rečnih čamčizja. Dva kopljanika s grbom kuće Menderlija na grudima čuvala su Fokinu kapiju, ali su se previše uneli u nabacivanje jednoj lučkoj kurvi da bi uopšte obratili pažnju na Davosa. Kapija je bila otvorena, rešetka dignuta. Utopio se u reci ljudi koja je kroz nju prolazila.

Unutra je naišao na kaldrmisan trg sa fontanom u sredini. Iz njene vode dizao se kameni morski čovek, dvadeset stopa visok od repa do krune. Kovrdžava brada bila mu je zelena i bela od lišaja, a jedan krak trozupca odlomio se još pre Davosovog rođenja, ali je ipak ostavljao snažan utisak. Meštani su mu nadenuli ime Ribonogi starac. Trg se zvao po nekom pokojnom lordu, ali su ga svi zvali isključivo Dvorište Ribonogog.

Dvorište je tog popodneva bilo prepuno sveta. Neka žena je prala rublje u fontani Ribonogog pa ga je kačila na njegov trozubac da se osuši. Ispod lukova trgovačke kolonade radili su pisari i menjači novca, zajedno s putujućim čarobnjakom, travarkom i veoma lošim žonglerom. Jedan čovek je prodavao jabuke iz kola a žena je nudila haringu sa seclanim crnim lukom. Pilići i deca motali su se svima oko nogu. Ogromna vrata Stare kovnice, izrađena od hrastovine i gvožđa, uvek su bila zatvorena prilikom Davosovih ranijih poseta Dvorištu Ribonogog, ali su danas bila otvorena. Unutra je video stotine žena, dece i staraca kako leže na podu, na gomilama krzna. Neki su zapalili male vatre da na njima nešto skuvaju.

Davos zastade ispod kolonade pa kupi jabuku. „Ljudi žive u Staroj kovnici?“ upitao je prodavca.

„Oni koji nemaju de drugde. To su najviše kmetovi s Belog noža, a i Hornvudovi ljudi. Otkako se ono Boltonovo kopile razmahalo, svi oće da se sakriju iza zidina. Ne znam šta lord namerava da uradi sa svima njima. Većina je došla samo s ritama u

koje su odeveni.“

Davos oseti grižu savesti. *Došli su ovamo da se sklone, u grad netaknut borbama, a evo mene s namerom da ih opet uvučem u rat. Zagrizao je jabuku pa ga je savest i zbog toga zapekla. „Kako se hrane?“*

Prodavač jabuka slegnu ramenima. „Neki prose. Neki krađu. Mnoge mlade cure počnu da se prodaju, kao što je to oduvek kada žene nemaju ništa drugo. Svaki momak viši od pet stopa može da nađe mesto u lordovoj kasarni, samo da ume da drži koplje.“

Znači, sprema vojsku. To može da bude dobro... ili loše, sve zavisi. Jabuka je bila suva i brašnjava, ali se Davos naterao da zagriže još jednom. „Namerava li lord Vimen da se pridruži Kopiletu?“

„Pa“, odgovori prodavač jabuka, „kada mi lord sledeći put svrati pošto se uželi jabuka, obavezno ću da ga pitam.“

„Čuo sam da će se njegova kćerka udati za nekog Freja.“

„Njegova unuka. I ja sam to čuo, ali je lord zaboravio da me pozove na svadbu. Nego, je l' ćeš da je završiš? Vрати mi ostatak Ne valja da semenke propadnu.“

Davos mu baci ogrizak *Loša jabuka, ali je vredelo da saznam kako Menderli skuplja vojsku.* Obišao je Ribonogog starca, pored mlade devojke koja je prodavala sveže mleko svoje koze. Sada, pošto se tu našao, bolje se prisećao grada. Dole u pravcu u kome je pokazivao trozubac Ribonogog nalazila se uličica u kojoj prodaju prženi bakalar, hrsklav i zlatnosmeđ spolja, ljuspast i beo unutra. Tamo se nalazio bordel, čistiji od drugih, gde mornar može da uživa u ženi bez straha da će ga opljačkati ili ubiti. U drugom pravcu, u jednoj od onih kuća što se tiskaju uz zidove Vučje jazbine kao prilepci po starom koritu, nekada se nalazila pivnica u kojoj su pravili tako gusto i ukusno crno pivo da se jedno bure moglo u Bravosu i na Ibenu prodati po istoj ceni kao seničko zlatno vino - pod uslovom da meštani ostave pivaru dovoljno za izvoz.

On je međutim želeo vino - kiselo, tamno i gadno. Prešao je dvorište pa niz stepenište, do taverne zvane *Lenja jegulja*, ispod skladišta punog ovčjih koža. U doba kada je bio krijumčar, *Jegulja* je bila čuvena po najmatorijim kurvama i najodratnijem vinu u Belim sidrištima, uz pitu od mesa punu masti i žila, koja je uglavnom bila nejestiva a ponekad i otrovna. Većina meštana je zbog takve ponude usluga *Jegulju* izbegavala, prepuštajući je mornarima koji ne znaju šta ih čeka. Dole u *Lenjoj jegulji* nikada nije bilo ni gradskih stražara ni carinika.

Ponešto se nikada ne menja. U *Jegulji* se vreme zaustavilo. Zasvođena tavanica bila je crna od čađi, pod je bio od nabijene zemlje, vazduh je smrdeo na dim,

pokvareno meso i staru bljivotinu. Debele lojanice na stolovima odavale su više dima nego svetla a vino koje je Davos naručio u tom je polumraku izgledalo više smeđe nego crveno. Četiri kurve sedele su blizu vrata i pile. Pošto je ušao, jedna mu je uputila pogled pun nade. Davos odmahnu glavom, žena reče nešto na šta su se njene družbenice nasmejale. Posle toga niko na njega nije obraćao pažnju.

Sem kurvi i vlasnika, u *Jegulji* nije bilo više nikoga. Podrum je bio prostran, pun kutaka i senovitih niša u kojima čovek može da bude sam. Odneo je vino u jednu od njih pa je seo leđima okrenut zidu da čeka.

Nije prošlo dugo i shvatio je da zuri u ognjište. Crvena žena u vatri vidi budućnost, ali je Davos Sivort u njoj večito video samo senke prošlosti: zapaljene brodove, vatreni lanac, zelene senke što sevaju po truhlu oblaka, Crvenu utvrdu kako sve to mrgodno posmatra. Davos je bio jednostavan čovek, čovek koji je u životu uspeo zahvaljujući slučajnosti, ratu i Stanisu. Nije shvatao zašto su bogovi uzeli četiri momka tako mlada i snažna kao što su bili njegovi sinovi, a pošteđeli njihovog umornog oca. Nekih je noći mislio da je to bilo zato da bi on spasio Edrika Olujnog... ali se sada kopile kralja Roberta nalazilo na bezbednom u Stepenicima, a Davos je i dalje bio živ. *Zar bogovi za mene imaju još neki zadatak?*, pitao se. *Ako je tako, Bela sidrišta mogu biti neki njegov deo.* Probao je vino, pa je prosuo pola čaše na pod pored nogu.

Dok se napolju primicao suton, mornari počеше da ispunjavaju klupe u *Jegulji*. Davos je viknuo vlasniku da mu donese još jednu čašu. S njom mu je doneo i sveću. „Hoćeš da jedeš?“, upitao je čovek. „Imamo pitu s mesom.“

„Škakovim mesom?“

„Škakovim i uvek. Dobro je.“

Kurve se nasmejaše. „Sivo je, hoće da kaže“, dobaci jedna.

„Začepi gubicu. Ti ih jedeš.“

„Ja jedem svakojako smeće. Ne znači da mi se sviđa.“

Davos je utrnuo sveću čim se vlasnik odmakao, pa se povukao u senku. Kada poteče vino, pa makar to bilo i ovako jeftino vino, mornari su najgore torokuše na svetu. Trebalo je samo da sluša.

Većinu onoga što je čuo saznao je još u Sestrigradu, od lorda Godrika ili gostiju *Kitovog truhla*. Tivin Lanister je mrtav, preklao ga je rođeni sin kepec; leš mu je tako gadno smrdeo da danima posle niko nije mogao da uđe u Veliko obredište Belorovo; gospu od Dola je ubio neki pevač; sada Dolom vlada Maloprstić, ali se Bronzani Jon Rojs zakleo da će ga svrgnuti; Belon Grejdžoj je takođe pokojni, a njegova braća se bore oko Stolice od morskog kamena; Sendor Klegani se odmetnuo

i pljačka i ubija po zemljama oko Trozupca; Mir, Lis i Tiroš ponovo su zaratili; na istoku besni ustanakrobova.

Druge vesti bile su zanimljivije. Robet Glover je bio u gradu i pokušavao je da okupi ljude, s malo uspeha. Lord Menderli se oglušio o njegove molbe. Bela sidrišta se pribojavaju rata, navodno je rekao. To je bilo loše. Rizveli i Dastini su iznenadili gvozdenljude na Grozničavoj reci i spalili njihove dugačke lađe. To je bilo gore. A sada je Kopile od Boltone jahalo na jug s Hoterom Amberom da im se pridruži u napadu na Kejlinov šanac. „Kurvolovac glavom i bradom“, tvrdio je čamdžija koji je doneo tovar koža i drveta niz Beli nož, „s trista kopljanika i stotinu strelaca. Neki Hornvudovi ljudi su im se pridružili, i Servinovi.“ To je bilo najgore od svega.

„Lordu Vimenu bi najbolje bilo da pošalje nešto ljudi u borbu“, rekao je jedan starac na kraju stola. „Lord Ruz je sada zaštitnik Bela sidrišta čast obavezuje da se odazovu njegovom pozivu.“

„Otkad to Boltone znaju šta je čast?“ upitao je vlasnik *Jegulje* dok im je punio šolje s još smeđeg vina.

„Lord Vimen nikuda neće. Previše je debeo.“

„Čuo sam da poboleva. Samo spava i plače, kažu ljudi. Najčešće je previše bolestan da ujutru ustane iz kreveta.“

„Previše *debeo*, hoćeš da kažeš.“

„Je l' debeo ii mršav nema s tim nikakve veze“, rekao je vlasnik *Jegulje*. „Lavovi mu drže sina.“

O kralju Stanisu niko nije govorio. Niko čak izgleda nije ni znao da je veličanstvo došlo na sever da pomogne u odbrani Zida. U Morobdiji se pričalo samo o divljanima, utvarama i džinovima, ali ovde na njih niko kao da nije ni pomišljao.

Davos se nagnuo ka vatri. „Ja sam mislio da su mu Freji ubili sina. Tako smo čuli u Sestrigradu.“

„Oni su ubili ser Vendela“, rekao je vlasnik „Kosti mu počivaju u Snežnom obredištu okružene svećama, ako hoćeš da pogledaš. Ser Vilis, međutim, on je još zarobljenik“

Sve gore od gorega. Znao je da lord Vimen ima dva sina, ali je mislio da su obojica mrtva. *Ako Gvozdeni presto drži taoca...* Davos jesam imao sedmoricu sinova, četvoricu je izgubio na Crnobujici. Znao je da bi uradio sve što bogovi ili ljudi od njega zahtevaju da zaštiti preostalu trojicu. Stefon i Stanis su hiljadama liga daleko od borbi i na sigurnom, ali Devan je u Crnom zamku, gde služi kralja kao šitonoša. *Kralja čiji uspeh ili propast možda zavisi od Belih sidrišta.*

Njegovi drugovi u piću sada su pričali o zmajevima. „Potpuno si poludeo“, rekao

je jedan veslač sa *Olujne plesačice*. „Kralj prosjak je godinama mrtav. Neki dotrački gospodar konja mu je odsekao glavu.“

„Tako nam lažu“, rekao je starac. „Mada, možda lažu. Stradao je na drugoj strani sveta, ako je uopšte stradao. Ko će znati? Ako kralj hoće moju smrt, mogu da mu udovoljim pa se pretvaram da sam leš. Telo niko od nas nije video.“

„Ja nikada nisam video Džofrijev leš, a ni Robertov“, zareža vlasnik Jegulje. „Možda su svi živi i zdravi. Možda Belor Blagosloveni sve ove godine samo drema.“

Starac iskrivi lice. „Princ Viseris nije bio jedini znaj, zar ne? Jesmo li sigurni da su ubili sina princa Regara? On je bio tek odroč.“

„Zar nije postojala i neka princeza?“ upita jedna kurva. Ista ona što je rekla da je meso sivo.

„Dve“, reče starac. „Jedna je bila Regarova kćerka, druga njegova sestra.“

„Dena“, reče čamdžija. „Tako se zove sestra. Dena sa Zmajkama. Ili beše Dera?“

„Dena je bila žena starog kralja Belora“ reče veslač. „Nekada sam veslao na brodu nazvanom po njoj. *Princeza Dena*.“

„Da je bila kraljeva žena zvala bi se kraljica.“

„Belor nikad nije imao kraljicu. On je bio božji čovek“

„To ne znači da se nije oženio sestrom“, rekla je kurva. „Samo nikad nije s njom legao, to je sve. Kada su ga proglasili za kralja, zaključao ju je u kulu. Isto i druge svoje sestre. Bilo ih je tri.“

„Denela“, reče vlasnik glasno. „Tako se zvala. Kćerka Ludog kralja, hoću da kažem, ne ova Belorova žena.“

„*Deneris*“, reče Davos. „Ime je dobila po Deneris koja se udala za princa od Dorne, za vladavine Derona drugog. Ne znam šta je posle bilo s njom.“

„Ja znam“, reče čovek koji je započeo čitavu tu priču o zmajevima, bravoski veslač u tamnoj vunenoj tunici. „Kad smo bili dole u Pentosu, ukotvili smo se pored trgovačke lađe zvane *Tamnooka devica* i ja sam se zapio s poslužiteljem njenog kapetana. Ispričao mi je lepu priču o nekom devojčurku koji se ukrcao u Kartu i pokušao da nađe brod do Vesterosa za sebe i tri znaja. Srebrnu je kosu imala, i ljubičaste oči. Lično sam je odveo kapetanu, zakleo mi se, ali on nije hteo ni da čuje. Karanfilić i šafran mnogo su unosniji, kazao je, a začini neće da ti zapale jedra.“

Podrumom se prolomi smeh. Davos mu se nije pridružio. Znao je šta je zadesilo *Tamnooku devicu*. Bogovi su okrutni što dozvole čoveku da preplovi pola sveta, pa ga onda puste da krene za lažnim svetlom kada je gotovo nadomak doma. *Taj kapetan je*

bio smeliji čovek od mene, pomislio je dok je izlazio. Jedno putovanje na istoki čovek može do kraja života da živi bogat kao lord. Davos je u mladosti sanjao o takvom putovanju, ali su godine sagorevale kao leptiri na plamenu sveće i kao da nikada nije bio pravi trenutak Jednog dana, govorio je sebi. Jednog dana pošto se rat okonča i kralj Stanis sedne na Gvozdeni presto i više mu ne budu trebali vitezovi od praziluka. Sa sobom ću povesti Devana. I Stefa i Stanija, ako budu dovoljno veliki. Videćemo te zmajeve i sva čuda ovog sveta.

Vetar je napolju nadirao u naletima, tako da je plamen uljanica koje su osvetljavale dvorište podrhtavao. Zahladnelo je otkako je sunce zašlo, ali se Davos sećao Morobdije i kako bi vetar noću zaurao sa Zida, prodirući čak i kroz najtopliji plašt da čoveku zaleđi srž u kostima. Bela sidrišta su u poređenju s njom bila topla kupka.

Postojala su i druga mesta gde je mogao da čuje šta ga zanima: krčma čuvena po piti od zmijuljica, pivnica gde piju trgovci vunom i carinici, lakrdijaška dvorana gde za neku paru može da se prisustvuje prostačkoj zabavi. Davosu se međutim činilo da je čuo i previše. *Zakasnio sam.* Stari nagon naterao ga je da prinese šaku grudima, gde je nekada držao kosti prstiju u vrećici na kožnoj vrpici. Sada tu nije bilo ničega. Svoju sreću je izgubio u vatrama Crnobujice, kada je izgubio i brod i sinove.

Šta mi je sada činiti? Čvršće se ogrnuo. Da li da se popnem uz brdo i predstavim na kapiji Novog zamka, da uzahud molim? Da se vratim u Sestrigrad? Da odem nazad Marji i sinovima? Da kupim konja i odjašem Kraljevim drumom da javim Stanis u kako u Belim sidrištima nema prijatelja i nema nade?

One noći pre nego što su otplovili, kraljica Selisa je priredila gozbu za Salu i njegove kapetane. Pridružili su im se Koter Hridni i još četvorica visokih starešina Noćne straže. I princezi Širin su dozvolili da prisustvuje. Dok su im služili lososa, ser Aksel Florent ih je zabavljao pričom o targarjenskom kraljeviću koji je za ljubimca imao majmuna. Taj je kraljević voleo da životinju oblači u odeću svog pokojnog sina i da se pretvara da je ovaj zaista dete, tvrdio je ser Aksel, a s vremena na vreme pokušavao je i da mu nađe nevestu. Lordovi koje bi počastvovali tom ponudom uvek su je učtivo odbijali, ali su svejedno odbijali. „Čak i u svili i kadifi majmun ostaje majmun“, rekao je ser Aksel. „Mudriji vladar bi znao da ne možeš poslati majmuna da obavi čovekov posao.“ Kraljičini ljudi su se nasmejali a nekolicina se nacerila Davosu. *Ja nisam majmun,* bio je pomislio. *Jednako sam lord kao ti, a i bolji sam čovek.* Međutim, ta je uspomena još pekla.

Fokina kapija bila je zatvorena na kraju dana. Davos sve do zore neće moći da se vrati na *Veselu babicu.* Moraće tu da prenoći. Zagledao se u Ribonogog i njegov

slomljeni trozubac. *Došao sam kroz oluju, brodolom i buru. Neću se vratiti a da ne uradim ono zbog čega sam došao, koliko god beznadežno delovalo.* Jeste izgubio prste i sreću, ali nije majmun u svili. On je kraljeva desna ruka.

Dvorske skale bile su ulica sva u stepenicama, širok i beo kamenit put koji vodi od Vučje jazbine kraj mora do Novog zamka na brdu. Mermerne sirene obasjavale su Davosu put posudama u kojima je gorela kitova mast. Kada je stigao do vrha, osvrnuo se da pogleda iza sebe. Odatle je video dole u luke. Obe. Iza zida na lukobranu, unutrašnja luka bila je prepuna ratnih galija. Davos ih je nabrojao dvadeset tri. Lord Vimen jeste debeo čovek, ali izgleda da nije dokon.

Kapija Novog zamka bila je zatvorena, ali su se pomoćna vrata otvorila kada je viknuo, pa se pojavio stražar da ga pita šta traži. Davos mu je pokazao crnu i zlatnu traku s kraljevskim pečatima. „Moram smesta da vidim lorda Menderlija“, rekao je. „Imam posla s njim, i ni sa kim drugim.“

DENERIS

Vitka, izbrijana tela plesača su blistala, premazana uljem. Raspaljene baklje letele su iz šake u šaku uz ritam bubnjeva i cvrkut svirale. Kada bi se putanje dve baklje ukrstile, naga devojka bi skočila između njih, okrećući se u letu. Svetlost je obasjavala nauljene udove, grudi i bedra.

Trojici muškaraca se digao. Pogled na njihovo uzbuđenje uticao je na nju, mada je Deneris Targarjen bilo i pomalo smešno. Muškarci su bili jednake visine, dugačkih nogu i ravnih stomaka, a svaki mišić im se isticao jasno kao da je isklesan u kamenu. Čak su im i lica nekako izgledala ista... što je bilo pomalo čudno, jer je jedan imao put tamnu kao abonos, dok je drugi bio bleđ kao mleko a treći sijao kao ugljačen bakar.

Da li bi to oni trebalo da raspale moje strasti? Deni se promeškajila na svilenim jastucima. Njeni Neokaljani stajali su pored stubova kao kipovi s bronzanim kacigama, bezizražajnih glatkih lica. Čitavi muškarci drugačije su izgledali. Usta Reznaka mo Reznaka bila su otvorena a usne su mu vlažno sijale dok je gledao. Hizdar zo Lorak je nešto govorio čoveku pored sebe, ali pogled nijednog trenutka nije odvajao od plesačica. Ružno, masno lice Obrijane glave bilo je strogo kao i uvek, ali ni on ništa nije propuštao.

Bilo je teže znati o čemu to snatri njen uvaženi gost. Bledi, suvi čovek orlovskog lica koji je sedeo za njenim visokim stolom bio je raskošno odeven u tamnocrvenu svilu i zlato tkano platno, a čelava glava mu je sijala pod svetlošću baklji dok je jeo smokvu sitnim, tačnim, otmenim ugrizima. Duž nosa Ksara Ksoana Daksosa iskrili su opali dokmu se glava okretala da prati plesače.

Njemu u čast Deneris se obukla u providnu i ljubičastu karćansku odoru, krojenu da joj otkrije levu dojku. Srebrnozlatna kosa počesljana preko ramena padala joj je gotovo do bradavice. Pola ljudi u dvorani krišom ju je pogledavalo, mada ne i Ksaro. *Isto je bilo i u Kartu.* Na tog velikog trgovca tako nije mogla da utiče. *Ali nekako moram.* Stigao je iz Karta na galeasu *Svileni oblak*, u pratnji trinaest galija. Ta flota kao da je bila odgovor na molitve. Mirinska trgovina sasvim je presušila otkako je ona ukinula ropstvo, ali je u Ksarovoj moći bilo da je oživi.

Kada bubnjevi dostigoše vrhunac, tri devojke skočiše iznad plamena i zavrteše se u vazduhu. Plesači ih uhvatiše za struk i nabiše na sebe. Deni je gledala kako žene izvijaju leđa i stežu nogama partnere dok su svirale jecale a muškarci se zarivali u njih u ritmu s muzikom. Nije sada prvi put videla ljubavni čin; Dotraci su se sparivali

javno, kao njihovi pastuvi i kobile. Sada je međutim prvi put videla požudu usklađenu s muzikom.

Lice joj je bilo vruće. *Vino*, rekla je sebi. A ipak je nekako počela da razmišlja o Dariju Naharisu. Tog jutra je stigao njegov glasnik Olujne vrane stižu iz Lazara. Njen kapetan joj se vraća i donosi prijateljstvo Jagnječeg naroda. *Hrana i trgovina*, podsetila se. *Nije me izneverio, a ni neće. Dario će mi pomoći da spasem moj grad.* Kraljica je čeznula da vidi njegovo lice, da mu dodirne trokraku bradu, da mu priča o svojim nevoljama... ipak, pred Olujnim vranama je još mnogo dana puta, još su iza Hizajskog prevoja, a ona mora da vlada svojim kraljevstvom.

Između ljubičastih stubova lebdeo je dim. Plesači su oborenih glava klekli. „Bili ste odlični“, rekla im je Deni. „Retko sam videla takvu okretnost, takvu lepotu.“ Dala je znak Reznaku mo Reznaku i senešal joj je brzo prišao. Kapi znoja orosile su mu čelavu, izboranu glavu. „Isprati naše goste u kupatilo, da se osveže, i pošalji im hrane i pića.“

„Biće mi velika čast, uzvišenosti.“

Deneris je pružila pehar Iri da ga dopuni. *Vino* je bilo slatko i snažno, s primesom istočnjačkih začina, neuporedivo bolje od vodnjikavih giskih vina koja su joj u poslednje vreme sipali. Ksaro je razmotrio voće na poslužavniku koji mu je Jiki pružila pa se odlučio za crvenu šljivu. Njena crvenkasta kora slagala se s bojom korala u njegovom nosu. Zagrizao je i napućio usne. „Oporo.“

„Želi li moj gospodar nešto slađe?“

„Previše slatkog ume da se smuču. Oporo voće i žene oporog jezika daju čari ovom svetu.“ Ksaro ponovo zagriže, sažvaka, proguta. „Deneris, mila kraljice, ne mogu da izreknem koliko mi zadovoljstvo pruža što sam ponovo obasjan tvojim sjajem. Iz Karta je otišlo dete, jednako izgubljeno koliko lepo. Bojao sam se da brodi u propast, a ipak ga ovide nalazim na prestolu, kao gospodaricu drevnoga grada, okruženu silnom vojskom koju je stvorila iz snova.“

Ne, pomisli ona, već iz krvi i vatre. „Drago mi je što si mi došao. Lepo je ponovo videti tvoje lice, prijatelju moj.“ *Neću ti verovati, ali si mi potreban. Potrebni su mi tvojih Trinaestoro, potrebni su mi tvoji brodovi, potrebna mi je tvoja trgovina.*

Vekovima su Mirin i bratski gradovi Junkaj i Astapor bili okosnica trgovine robljem, mesta gde dotrački kalovi i pirati s Baziliskovih ostrva prodaju sužnje i gde ostatak sveta dolazi da ih kupuje. Bez robova, Mirin je malo šta mogao da ponudi trgovcima. U giskim brdima bilo je mnogo bakra, ali taj metal nije bio vredan kao nekada, kada je bronza vladala svetom. Visokih kedrova koji su ranije rasli duž obale više nije bilo, posekke su ih sekire Starog carstva ili ih je progutao zmajski plamen

kada je Gis ratovao protiv Valirije. Pošto je drveća nestalo, tlo se ispeklo na vrelom suncu i razvejalo u gustim crvenim oblacima. „Te su nesreće pretvorile moj narod u trgovce robljem“, rekla joj je Galaca Galare u hramu Milosti. *A ja sam nesreća koja će od ovih trgovaca robljem opet stvoriti ljude, zaklela se Deni sama sebi.*

„Morao sam da dođem“, rekao je Ksaro opuštenim glasom. „Čak i u dalekom Kartu, strašne su priče doprle do mene. Plakao sam kada sam ih čuo. Govori se da su tvoji dušmani obećali bogatstvo, slavu i stotinu devica robinja čoveku koji te ubije.“

„Sinovi Harpije.“ *Kako on to zna?* „Noću žvrljaју po zidovima i ubijaju poštene oslobođenike na spavanju. Kada sunce izađe kriju se poput žohara. Boje se mojih Bronzanih zveri.“ Skahaz mo Kandak joj je dao novu stražu koju je tražila, sastavljenu u jednakom broju od oslobođenika i obrijanih Mirinjana. Hodali su ulicama i noću i danju, s tamnim kulkuljicama i bronzanim maskama. Sinovi Harpije su obećali jezivu smrt svakom izdajniku koji se usudi da služi kraljicu zmajeva, kao i njihovim porodicama, tako da su ljudi Obrijane glave hodali kao šakali, sove i druge zveri, krijući prava lica. „Možda bih morala da se bojim Sinova da ih sretnem dok sama lutam ulicama, ali samo ako je noć i ako sam naga i nenaoružana. Kukavice su to.“

„Kukavičji nož će ubiti kraljicu jednako kao junački. Mirnije bih spavao kada bih znao da se radost moga srca ne udaljava od svojih strašnih konjanika. U Kartu si imala trojicu krvorodnika koji se nikada od tebe nisu odvajali. Šta li se s njima desilo?“

„Ago, Joko i Rakaro me još služe.“ *On se to igra sa mnom.* I Deni to ume. „Ja sam tek mlada devoјka i malo znam o takvim pitanjima, ali su mi stariji i mudriji ljudi rekli da moram zavladati unutrašnjošću ako želim da vladam ovim gradom, svim zemljama zapadno od Lazara, južno do junkajskih brda.“

„Unutrašnjost Mirina nije mi dragocena. Tvoja ličnost jeste. Desi li ti se nešto ružno, u ovom svetu više neće biti radosti.“

„Moj gospodar je dobar što toliko brine, ali ja sam valjano zaštićena.“ Deni mahnu ka mestu gde je stajao Baristan Selmi s rukom na balčaku mača. „Zovu ga Baristan Hrabri. Dvaput me je spasao od plaćenih ubica.“

Ksaro ovlaš osmotri Selmija. „Baristan Stari, reče? Tvoj vitez medved bio je mlađi i bio ti je odan.“

„Ne želim da razgovaram o Džori Mormontu.“

„Naravno. Čovek je bio grub i maljav.“ Trgovački princ se nagnu preko stola. „Pričajmo umesto toga o ljubavi, o snovima, čežnjama i Deneris, najlepšoj ženi ovoga sveta. Pijan sam samo od toga što te vidim.“

Preterani karćanski komplimenti nisu bili novina za nju. „Ako si pijan, krivi vino.“

„Nema vina ni upola opojnog kao što je tvoja lepota. Moja vila deluje pusto kao grobnica otkako je Deneris otišla, a sva zadovoljstva Kraljice gradova sada su kao pepeo u mojim ustima. Zašto si me napustila?“

Proterana sam iz tvog grada u strahu za goli život. „Bilo je vreme. Kart je želeo da odem.“

„Ko? Čistorođeni? Njihovim žilama kola voda. Trgovci začinicima? Oni u glavi imaju surutku. A Neumirući su svi mrtvi. Trebalo je da me uzmeš za muža. Gotovo sam siguran da sam te bio zaprosio. Da sam te čaki prekinjao.“

„Tek jedno pedesetak puta“, zadirkivala ga je Deni. „Prelako si odustao, moj gospodaru. Jer se ja *moram* udati, tu se svi slažu.“

„Kalisi mora imati kala“, reče Iri dok je ponovo punila kraljičin pehar. „To je znano.“

„Da te ponovo pitam?“, upitao se Ksaro. „Ne, poznat mi je taj osmeh. Surova je kraljica koja se tako poigrava s muškim srcima. Skromni trgovci poput mene puko su kamenje pod tvojim draguljima optočenim sandalama.“ Usamljena suza sporo kliznu niz njegov bleđi obraz

Deni ga je predobro poznavala da bi bila dirnuta. Muškarci iz Karta umeju da zaplaču kad im se prohte. „O, prestani s tim.“ Uzela je trešnju iz posude na stolu pa ga je gađala u nos. „Ja možda jesam mlada devojka, ali nisam tako glupa da se udam za čoveka kome je poslužavnik s voćem zanimljiviji od mojih grudi. Videla sam i koje plesače si gledao.“

Ksaro obrisa suzu. „One koje je pratilo i veličanstvo, slutim. Shvataš, mi smo isti. Ako me nećeš uzeti za muža, pristajem da ti budem rob.“

„Ne želim roba. Oslobođam te.“ Njegov draguljima ukrašeni nos bio je primamljiva meta. Ovog puta ga je Deni gađala kajksijom.

Ksaro je uhvati u letu i zagriže. „Odakle to ludilo? Treba li da smatram kako sam srećan što nisi oslobodila i moje robove doksi mi bila gošća u Kartu?“

Bila sam kraljica prosjakinja, ti si bio Ksaro od Trinaestoro, pomislila je Deni, *a želeo si samo moje zmajevе.* „Tvoji robovi su delovali zadovoljno, kao da se prema njima dobro postupa. Tek sam u Astaporu progledala. Znaš li kako se stvaraju i obučavaju Neokaljani?“

„Švirepo, u to ne sumnjam. Kada kovač pravi mač, on gura sečivo u oganj, udara ga čekićem, pa ga zaranja u ledenu vodu da prekali čelik. Ako želiš da uživaš u slatkom ukusu voćke, moraš da zalivaš drvo.“

„Ovo drvo je zalivano krvlju.“

„Kako drugačije odgajiti vojnika? Svetlost je uživala u mojim plesačima. Da li bi te začudilo da znaš kako su oni robovi, odgajeni i obučeni u Junkaju? Da plešu otkako su prohodali. Kako drugačije postići takvo *savršenstvo*?“ Otpio je gutljaj vina. „Majstori su i erotskih veština. Nameravao sam da ih poklonim veličanstvu.“

„Samo napred.“ Deni nije bila iznenađena. „Ja ću ih osloboditi.“

Na to se trgnuo. „A šta će oni sa slobodom? To je kao da ribi podariš oklop. Oni su stvoreni da plešu.“

„Ko ih je takvima stvorio? Njihovi gospodari? Možda bi tvoji plesači pre da zidaju, kuvaju ili oru zemlju. Jesi li ih pitao?“

„Možda bi tvoji slonovi pre bili slavuji. Umesto umilne pesme, mirinske noći ispunilo bi gromoglasno trubljenje, a drveće bi se lomilo pod težinom ogromnih sivih ptica.“ Ksaró uzdahnu. „Deneris, radosti moja, pod tim tvojim lepim mladim grudima kuca nežno srce... ali poslušaj savet starije i mudrije glave. Nije sve kao što izgleda. Mnogo toga što deluje loše može zapravo biti dobro. Kiša na primer.“

„Kiša?“ *Smatra li on da sam budala, ili samo dete?*

„Proklinjemo kišu kada nam kvasi glavu, a ipak bismo bez nje gladovali. Svetu je kiša *potrebna*... kao i robovi. Kriviš lice, ali to je istina. Evo ti primer Karta. U umetnosti, muzici, magiji, trgovini, u svemu po čemu se izdvajamo od životinja, Kart je iznad ostatka ljudskog roda kao što si ti na vrhu ove piramide... ali dole, umesto cigala, veličina i sjaj Kraljice gradova počivaju na plećima *robova*. Zapitaj se, ako svi ljudi moraju da riju po zemlji zarad hrane, kako će neko dići pogled da osmotri zvezde? Ako svako od nas mora da rinta da bi sagradio kolibu, ko će podići hramove u čast bogovima? Da bi neki ljudi bili veliki, drugi moraju robovati.“

Bio je previše rečit za nju. Deni nije imala odgovor, već samo sirov osećaj u trubu. „Ropstvo nije isto što i kiša“, bila je uporna. „U životu sam i pokisnula a i prodali su me. To *nije* isto. Niko ne želi da bude *vlasništvo* drugog čoveka.“

Ksaró opušteno slegnu ramenima. „Igrom slučaja, kada sam pristao u tvom divnom gradu, naleteo sam na čoveka koji je nekada bio gost u mojoj vili, trgovca retkim začинима i biranim vinima. Bio je go do pojasa, izgoreo i ljuštio se, i činilo se da kopa nekakvu rupu.“

„Ne rupu. Jarak, da se voda iz reke sprovede na polja. Nameravamo da sadimo pasulj. Pasulj je neophodna voda.“

„Baš lepo od mog starog prijatelja što je pomogao oko kopanja. I kako to nimalo ne liči na njega. Je li moguće da nije imao izbora? Ne, nipošto. Vi u Mirinu nemate robova.“

Deni je pocrvenela. „Tvoj prijatelj je plaćen tako što dobija hranu i krov nad

glavom. Ne mogu da mu vratim njegovo bogatstvo. Mirinu pasulj treba više nego začini, a pasulju je neophodna voda.“

„Da li bi i moje plesače naterala da kopaju rupe? Mila kraljice, kada me je ugledao, moj stari prijatelj je pao na kolena i preklinjao me da ga kupim kao roba i odvedem u Kart.“

Osećala se kao da ju je ošamario. „Onda ga kupi.“

„Ako se ti slažeš. Znam da on hoće.“ Spustio je šaku na njenu ruku. „Neké istine ti samo prijatelj može reći. Pomogao sam ti kada si došla u Kart kao prosjakinja i prešao sam dugačke lige i olujna mora da ti pomognem ponovo. Postoji li neko mesto gde možemo otvoreno da razgovaramo?“

Deni je osećala toplotu njegovih prstiju. *I u Kartu je bio topao*, prisetila se, *sve do dana kada mu više nisam trebala*. Ustala je. „Hajde“, rekla je, i Ksaro je pošao za njom između stubova, do širokog mermernog stepeništa koje je vodilo u njene privatne odaje na vrhu piramide.

„Oh, najlepša među ženama“, rekao je Ksaro dok su počinjali da se penju, „za nas se čuju koraci. Prate nas.“

„Sigurno se ne bojiš mog starog viteza? Ser Baristan se zakleo da će čuvati moje tajne.“

Izvela ga je na terasu s koje se pružao pogled na čitav grad. Pun mesec jezdio je crnim nebom iznad Mirina. „Da se prošetamo?“ Deni ga je uhvatila pod ruku. Vazduh je bio težak od mirisa cveća što cveta noću. „Govorio si o želji da mi pomogneš. Onda trguj sa mnom. Mirin ima soli na prodaju, kao i vina...“

„Giskog vina?“ Ksaro napravi kiselu lice. „More da je svu so koja je Kartu potrebna, ali ću rado uzeti sve masline koje poželiš da mi prodaš. Kao i maslinovo ulje.“

„Nemam ih nimalo. Robovlasnici su spalili stabla.“ Masline su se vekovima gajile na obalama Zaliva trgovaca robovima; Mirinjani su međutim svoje drevne zasade spalili kada im se Denina vojska približila, tako da je morala da prođe kroz zgarista. „Ponovo ih sadimo, ali maslina daje roda tek za sedam godina, a tek za trideset se može reći da je isplativa. Šta je s bakrom?“

„Lep metal, ali čudljiv kao žena. Zlato, međutim... zlato je *iskreno*. Kart će ti rado dati zlato... u zamenu za robove.“

„Mirin je slobodan grad slobodnih ljudi.“

„Siromašan grad koji je nekada bio bogat. Gladan grad koji je nekada bio debeo. Krvav grad koji je nekada bio miran.“

Njegove optužbe su zapikle. U njima je bilo previše istine. „Mirin će ponovo biti

bogat, debeo i miran, a ostaće slobodan. Obrati se Dotracima ako su ti potrebni robovi.“

„Dotraci hvataju robove, Gišani ih obučavaju. A da bi stigli do Karta, gospodari konja svoje sužnje moraju doterati preko crvene pustoši. Stotine će pomreti, ako ne i hiljade... i mnogo konja, zbog čega nijedan kal neće da se izloži toj opasnosti. A postoji i ovo: Kart ne želi da nam kalasari besne oko zidina. Smrad svih tih konja... bez uvrede, kalisi.“

„Konj pošteno miriše. Što se ne može reći za neke velike lordove i trgovačke prinčeve.“

Ksaro se nije osvrnuo na tu žalbu. „Deneris, dozvoli da budem iskren s tobom, kao što dolikuje prijatelju. Ti *nećeš* uspeti u tim nastojanjima da Mirin postane bogat, debeo i miran. Samo ćeš mu doneti propast, kao što si ga donela Astaporu. Čula si za bitku kod Rogova Hazata? Kralj Kasapin je pobeoao nazad u svoju palatu, a u stopu su ga pratili njegovi novi Neokaljani.“

„To znam.“ Mrki Ben Plam je poslao vesti o bici s lica mesta. „Junkajani su kupili sebi nove najamnike, a dve legije iz Novog Gisa borile su se sa njima.“

„Dve će uskoro postati četiri, a onda deset. A junkajski izaslanici su pošli u Mir i Volantis da unajme još mačeva. Četa mačke, Duga koplja, Vetrom razvejani. Neki kažu da su Mudri gospodari kupili čak i Zlatnu četu.“

Njen brat Viseris ugostio je jednom kapetane Zlatne čete, u nadi da će možda stati uz njega. *Pojeli su njegovu hranu, čuli njegove molbe pa mu se nasmejali.* Deni je bila tek devojčica, ali to nije zaboravila. „I ja imam najamnike.“

„Dve čete. Junkajani će ih, bude li potrebno, poslati dvadeset na tebe. A kada krenu u pohod, neće krenuti sami. Tolos i Mantaris sklopili su savez s njima.“

To su loše vesti, ako su tačne. Deni je poslala izaslanike u Tolos i Mantaris, u nadi da će steći nove prijatelje na zapadu, da budu protivteža neprijateljstvu Junkaja na jugu. Izaslanici se nisu vratili. „Mirin je sklopio savez s Lazarom.“

Na to se samo nasmejao. „Dotrački gospodari konja Lazarene zovu *Jagnjeći narod*. Kad ihlišaš, oni samo bleje. Oni nisu ratnički soj.“

Bolje je imati i krotke prijatelje nego ih uopšte nemati. „Mudri Gospodari bi trebalo da slede njihov primer. Jednom sam pošteđela Junkaj, ali grešku neću ponoviti. Usude li se da me napadnu, spalicu njihov Žuti grad do temelja.“

„A dok pališ Junkaj, mila moja, Mirin će ti se iza leđa dići na ustanak. Ne žmuri pred opasnostima koje ti prete, Deneris. Tvoji evnusi su dobri vojnici, ali ih je premalo da se nose s vojskama koje će Junkaj poslati na tebe kada Astapor padne.“

„Moj oslobodenci...“ zausti Deni.

„Od kurtizana, krojača i kamenorezaca nema koristi u bitkama.“

Nadala se da on bar u tome greši. Oslobođenici nekada jesu bili rulja, ali je ona od sposobnih muškaraca obrazovala čete i naredila Sivom Crvu da od njih stvori vojnike. *Neka misli šta hoće. „Zar si zaboravio? Ja imam zmajeve.“*

„Zaista? U Kartu su te retko vidali bez zmaja na ramenu... ali je sada, primećujem, to lepo rame jednako golo kao tvoja lepa dojka.“

„Moji zmajevi su porasli, moja ramena nisu. Daleko lete da love.“ *Hazea, oprosti mi.* Pitala se koliko Ksaro zna, kakve je šapate čuo. „Pitaj Dobre gospodare Astapora o mojim znajevima ako u njih sumnjaš.“ *Videla sam robovlasnikove oči kako se tope i kako mu cure niz obraze. „Reci mi iskreno, stari prijatelju, zašto si došao ako ne zarad trgovine.“*

„Da donesem poklon kraljici moga srca.“

„Nastavi.“ *Kakva je sada ovo zamka?*

„Poklon za koji si me molila u Kartu. Brodove. U zalivu čeka trinaest galija. Tvoje su ako ih želiš. Doneo sam ti flotu, koja će te prevesti u Vesteros.“

Flotu. Bilo je to više nego što je smela da se nada, pa je zato naravno postala oprezna. U Kartu joj je Ksaro nudio trideset brodova... za jednog zmaja. „A šta tražiš za te tvoje brodove?“

„Baš ništa. Više ne čeknem za znajevima. Video sam njihova dela u Astaporu, usput, kada je moj *Svileni oblak* pristao da uzme vodu. Brodovi su tvoji, mila kraljice. Trinaest galija i njihovi veslači.“

Trinaest. Naravno. Ksaro je jedan od Trinaestoro. Bez sumnje je ubedio ostalu dvanaesticu da prilože po jedan brod. Predobro ga je poznavala da pomisli kako bi se sam odrekao trinaest brodova. „Moram o tome da razmislim. Mogu li da pregledam te brodove?“

„Postala si sumnjičava, Deneris.“

Uvek. „Postala sam mudra, Ksaro.“

„Pregledaj koliko ti je volja. Pošto s tim završiš, zakuni mi se da ćeš se smesta vratiti u Vesteros i brodovi su tvoji. Zakuni se svojim znajevima, svojim sedmolikim bogom i pepelom svojih otaca pa idi.“

„A ako rešim da sačekam godinu ili duže?“

Žalostiv izraz minu Ksarovim licem. „Veoma bi me rastužila, mila moja radosti... jer ma koliko mlada i snažna sada izgledala, nećeš toliko poživeti. Ne ovde.“

Jednom mi rukom nudi saće, a drugom pokazuje korbač. „Junkajani nisu baš toliko strašni.“

„Nisu svi tvoji neprijatelji u Žutom gradu. Čuvaj se ljudi hladnog srca i plavih

usana. Nije prošlo ni dve nedelje od tvog odlaska iz Karta kada je Pjat Pri pošao s trojicom svojih volšebnika da te traži u Pentosu.“

Deni je to bilo više smešno nego strašno. „Onda je dobro što nisam pošla tim putem. Pentos je na drugom kraju sveta od Mirina.“

„Tako je“, priznao je on, „ali pre ili kasnije će im stići glas o zmajskoj kraljici iz Zaliva trgovaca robovima.“

„To bi trebalo da me uplaši? U strahu sam žvela četrnaest godina, moj gospodaru. Budila sam se preplašena svakog jutra i svake noći preplašena legala... ali moji strahovi su izgoreli onog dana kada sam iskoracišla iz vatre. Sada me plaši samo jedno.“

„A šta je to, mila kraljice?“

„Ja sam samo luckasta mlada devojka.“ Deni se diže na vrhovima prstiju i poljubi ga u obraz. „Ali ne toliko budalasta da ti to kažem. Moji ljudi će pregledati brodove. Onda ćeš čuti moj odgovor.“

„Kako ti kažeš.“ Lagano je dodirnuo njenu голу dojku pa je prošaputao: „Dozvoli mi da ostanem, da pokušam da te ubedim.“

Na tren je osetila iskušenje. Možda su plesači ipak uticali na nju. *Mogla bih da zažmurim i da se pretvaram da je on Dario.* Dario iz snova bio bi bezbedniji od onog stvarnog. Ipak je odbacila tu misao. „Ne, moj gospodaru. Hvala ti, ali ne.“ Deni se izvuče iz njegovih ruku. „Možda neke druge noći.“

„Neke druge noći.“ Usta su mu bila tužna, ali mu se u očima videlo pre olakšanje nego razočaranje.

Da sam zmaj, mogla bih da odletim u Vesteros, pomislila je kada je on otišao. *Ne bi mi trebao Ksaro i njegovi brodovi.* Deni se pitala koliko ljudi može da stane na trinaest galija. Tri su joj trebale da prevezu nju i njen kalasar iz Karta u Astapor, ali je to bilo pre nego što je stekla osam hiljada Neokaljanih, hiljadu najamnika i ogromnu hordu oslobođenika. *A zmajevi, šta ću s njima?* „Drogone“, prošaputala je tiho, „gde si?“ Na trenutak gotovo da ga je videla kako jezdi nebom, dok mu crna krila gutaju zvezde.

Okrenula je leđa noći i pogledala Baristana Selmija, koji je nemo stajao u senci. „Od brata sam nekada davno čula jednu vesterosku zagonetku. Ko sve sluša a ne čuje ništa?“

„Vitez Kraljeve garde.“ Selmijev glas zvučao je dostojanstveno.

„Čuo si Ksarovu ponudu?“

„Jesam, veličanstvo.“ Stari vitez se pažljivo trudio da ne pogleda njenu obnaženu dojku dok joj se obraćao.

Ser Džora ne bi skrenuo pogled. On me je voleo kao ženu, dok me ser Baristan voli samo kao svoju kraljicu. Mormont je bio doušnik, izveštavao je njene neprijatelje u Vesterosu, ali joj je svejedno davao dobre savete. „Šta misliš o njoj? O njemu?“

„O njemu, sve najgore. Ti brodovi, međutim... veličanstvo, s tim brodovima bismo mogli da se vratimo u tvoj dom pre isteka godine.“

Deni nikada nije znala šta je to dom. U Bravosu je postojala kuća s crvenim vratima, ali je to bilo sve. „Čuvaj se Karčana kada darove nose, posebno trgovaca iz Trinaestom. Tu postoji neka zamka. Možda su brodovi truli, ili...“

„Da su tako nepouzdana, ne bi uspeali da preplave more iz Karta“, primetio je ser Baristan, „ali je veličanstvo mudro postupilo što je zahtevalo da ih ispita. U zoru ću odvesti admirala Grolea s njegovim kapetanima i četrdeset mornara da pregledaju galije. Pretrešćemo svaki pedalj.“

Bio je to dobar savet. „Zna, uradi tako.“ *Vesteros. Dom. Međutim, ako ode, šta će biti s njenim gradom? Mirin nikada nije bio tvoj grad, kao da je šaputao glas njenog brata. Tvoji gradovi su preko mora. Tvojih Sedam kraljevstava, gde čekaju tvoji neprijatelji. Rođena si da im daš oganj i krv.*

Ser Baristan se nakašlja i reče: „Taj volšebniko kome je trgovac govorio...“

„Pjat Pri.“ Pokušala je da se priseti njegovog lica, ali je videla samo usne. Poplavele od volšebničkog vina. *Zovu ga noćna sen. „Da volšebnička čin može da me ubije, do sada bih bila mrtva. Ostavila sam njihovu palatu u pepelu.“ Drogon me je spasao kada su hteli da iz mene iscrpu život. Drogon ih je sve spalio.*

„Kako ti kažeš, veličanstvo. Svejedno. Biću na oprezu.“

Poljubila ga je u obraz. „Znam da hoćeš. Hajde, otprati me nazad dole na gozbu.“

Kada se sutradan ujutro probudila, Deni je bila puna nade kao što nije još otkako je stigla u Zaliv trgovaca robovima. Dario će uskoro opet biti uz nju i zajedno će otploviti u Vesteros. *Mom domu. Jedna mlada šticećenica donela joj je doručak punačka stidljiva devojčica po imenu Mezara, čiji je otac vladao piramidom Merela. Deni ju je radosno zagrlila pa joj zahvalila poljupcem.*

„Ksaro Ksoan Daksos mi je ponudio trinaest galija“, rekla je Iri i Jiki dok su je odevale za dvor.

„Trinaest je loš broj, kalisi“, prošaputala je Jiki na dotračkom. „To je znano.“

„Znano je“, složila se Iri.

„Trideset bi bilo bolje“, složila se Deneris. „Tri stotine još bolje. Ali trinaest će možda morati da bude dovoljno da nas preveze u Vesteros.“

Dve Dotrakinje se zgledaše. „Otrovna voda je prokleta, kalisi“, reče Iri. „Konji ne mogu da je piju.“

„Ne nameravam da je pijem“, obećala im je Deni.

Tog jutra čekalo ju je samo četvoro molilaca. Kao i obično, prvi je nastupio lord Gel. Izgledao je još jadnije nego obično. „Svetlosti“, zavapio je kada je pao na mermer ispred njenih nogu, „vojske Junkaja obrušile su se na Astapor. Prekinjem te, dođi na jug sa svom svojom snagom!“

„Upozorila sam tvog kralja da je taj rat ludost“, podsetila ga je Deni. „Nije me poslušao.“

„Veliki Kleon je samo nameravao da skrši ogavne robovlasnike iz Junkaja.“

„Veliki Kleon je i sam robovlasnik“

„Znam da nas Majka zmajeva neće napustiti u ovom strašnom času. Pozajmi nam svoje Neokaljane da odbranimo zidine.“

A ko će onda braniti naše zidine? „Mnogi moji oslobođenici bili su robovi u Astaporu. Možda će neki želeti da pomognu u odbrani svog kralja. To će biti njihov izbor, kao slobodnih ljudi. Astaporu sam dala slobodu. Na vama je da je odbranite.“

„Onda smo svi mrtvi. Dala si nam smrt, a ne slobodu.“ Gel skoči na noge pa joj pljunu u lice.

Snažni Belvas ga zgrabi za rame pa ga baci na mermer tako snažno da Deni ču kako Gelu pucaju zubi. Obrijana glava bi uradio i gore, ali ga je ona zaustavila.

„Dosta“, rekla je brišući obraz krajem tokara. „Od pljuvačke niko nije umro. Vodite ga.“

Odvukli su ga za noge, ostavivši nekoliko slomljenih zuba i krvav trag. Deni bi najradije odbila ostatak molilaca... ali je i dalje bila njihova kraljica, tako da ih je saslušala i potrudila se da im da pravdu.

Kasno tog popodneva admiral Groleo i ser Baristan vratili su se iz obilaska galija. Deni je sazvala veće da ih sasluša. Sivi Crv je predstavljao Neokaljane, Skahaz mo Kandak Bronzane zveri. U odsustvu njenih krvorodnika, ostareli *jaka ran* po imenu Romo, škljastog pogleda i krivih nogu, govorio je u ime Dotraka. Njene oslobođenike zastupali su kapetani tri čete koje je osnovala - Molono Jos Dob ispred Snažnih štitova, Prugasti Simon ispred Slobodne braće, Marselen ispred Majčinih ljudi. Reznak mo Reznak je stajao tik uz kraljicu, a Snažni Belvas iza nje, prekrštenih ručerdi. Deni će moći da čuje mnogo saveta.

Groleo je bio veoma nesrećan čovek otkako su njegov brod rasturili da izgrade opsadne mašine pomoću kojih je osvojila Mirin. Deni je pokušala da ga uteši tako što ga je proglasila za svog lorda admirala, ali je to bila prazna počast; mirinska flota je isplovila za Junkaj kada se Denina vojska približila gradu, tako da je stari Pentošanin bio admiral bez brodova. A sada se ipak osmehivao kroz čupavu prosedu bradu,

osmehom koji je kraljica jedva pamtila.

„Brodovi su znači dobri?“, upitala je s nadom.

„Sasvim dobri, veličanstvo. Jesu stari, ali su većinom dobro održavani. Korito *Čistorođene princeze* su nagrizli crvi. Ona ne sme da se udaljava od kopna. *Naraki* bi dobro došlo novo kormilo i snast, a *Okovani gušter* ima nešto napuklih vesala, ali će poslužiti. Veslači su robovi, ali ako im ponudimo poštenu veslačku platu, većina će ostat i s nama. Veslanje je jedino što znaju. One koji odu možemo da zamenimo iz moje posade.

Plovidba do Vesterosa je dugačka i teška, ali cenim da su ovi brodovi dovoljno dobri da nas tamo dovezu.“

Reznak mo Reznak žalosno zakuka. „Znači, to je istina. Uzvišenost namerava da nas napusti.“ Kršio je ruke. „Junkajani će čim odeš vratiti na vlast Velike gospodare, a mi koji smo te tako verno služili bićemo poklani, naše mile žene i nevine kćeri silovane i oterane u ropstvo.“

„Moje neće“, zarežao je Skahaz Obrijana glava. „Ja ću ih prethodno ubiti, sopstvenom rukom.“ Pljesnuo se po balčaku mača.

Deni se učinilo kao da je nju pljesnuo po licu. „Ako se bojite onoga što će se desiti pošto odem, pođite sa mnom u Vesteros.“

„Kuda god majka znajeva pođe, Majčini ljudi će slediti“, izjavio je Marselen, Misandein preživeli brat.

„Kako?“, upita Prugasti Simon, tako nazvan po ožljcima preko ramena i leđa, uspomeni na bičevanja koja je preživio kao rob u Astaporu. „Trinaest brodova... to nije dovoljno. Stotinu brodova možda neće biti dovoljno.“

„Drveni konji ne valjaju“, požalio se Romo, stari *jaka ran*. „Dotraci će jahati.“

„Ovi mogu da marširaju kopnom, uz obalu“, predložio je Sivi Crv. „Brodovi mogu da putuju jednakom brzinom i snabdevaju kolonu.“

„Tako može, dok ne stignete do ruševina Boraša“, reče Obrijana glava. „Dalje će vaši brodovi morati da skrenu na jug, pored Tolosa i Ostrva kedra i da jedre oko Valirije, dok pešadija nastavlja za Mantaris starim Putem znajeva.“

„Putem *zloduha*, tako ga sada zovu“, reče Molono Jos Dob. Debeljuškasti zapovednik Snažnih štitova pre je ličio na pisara nego na vojnika, s mastiljavim šakama i debelim stomakom, ali je bilo malo ljudi pametnijih od njega. „Mnogi će među nama pomreti.“

„Oni koji ostanu u Mirinu zavideće im na lakoj smrti“, zakukao je Reznak. „Porobiće nas ili će nas baciti u arene. Sve će biti kao što je bilo, ili gore.“

„Gde ti je hrabrost?“ prasnu ser Baristan. „Veličanstvo vas je oslobodilo lanaca.

Na vama je da naoštrite mačeve i odbranite svoju slobodu kada veličanstvo ode.“

„Hrabre reči, od čoveka koji namerava da otplovi u zalazak sunca“, uzvratu Prugasti Simon. „Hoće li se osvrnuti da nas gledaš kako ginemo?“

„Veličanstvo...“

„Uzvišenosti...“

„Svetlosti...“

„Dosta.“ Deni pljesnu po stolu. „Nikoga nećemo ostaviti na cedilu. Svi ste vi moj narod.“ Snovi o domu i ljubavi su je zaslepili. „Neću Mirin prepustiti sudbini Astapora. Boli me to da kažem, ali Vesteros mora da sačeka.“

Groleo je bio užasnut. „Moramo da prihvatimo brodove. Ako odbijemo taj poklon...“

Ser Baristan se spusti na koleno pred njom. „Moja kraljice, potrebna si svom kraljevstvu. Ovde te ne žele, ali će u Vesterosu hiljade ljudi pohrliti pod tvoj steg, veliki lordovi i plemeniti vitezovi. *'Došla je'*, vikaće jedan drugome radosnim glasom. *'Sestra princa Regara napokon se vratila.'*“

„Ako me toliko vole, onda će me sačekati.“ Deni ustade. „Reznače, pozovi Ksara Ksoana Daksosa.“

Trgovačkog princa je primila sama, sedeći na klupi od ugljačanog abonosa, na jastucima koje joj je doneo ser Baristan. Pratila su ga četiri karčanska mornara, koja su na ramenima nosila umotanu tapiseriju. „Doneo sam novi dar kraljici moga srca“, najavio je Ksaro. „Nalazio se u riznici moje porodice još od dana pre Propasti koja je odnela Valiriju.“

Mornari su razmotali tapiseriju preko poda. Bila je stara, prašnjava, izbledela... i ogromna. Deni je morala da priđe Ksaru pre nego što je bolje videla. „Mapa? Prelepa je.“ Prekrivala je pola poda. Mora su bila plava, zemlje zelene, planine crne i smeđe. Gradovi su prikazani kao zvezde od srebrne ili zatne žice. *'Nema Zadimljenog mora'*, shvatila je. *'Valirija još nije ostrvo.'*

„Ovde vidiš Astapor, Junkaj i Mirin.“ Ksaro pokaza tri srebrne zvezde pored plavetnila zaliva. „Vesteros je... negde tamo dole.“ Šaka mu neodređeno mahnu ka suprotnom kraju dvorane. „Skrenula si na sever kada je trebalo da nastaviš na jug i zapad, preko Letnjeg mora, ali uz pomoć mog dara uskoro ćeš biti tamo gde pripadaš. Prihvati moje galije radosnog srca i zapni veslima na zapad.“

Rado, kad bih mogla. „Moj gospodar, rado ću prihvatiti te brodove, ali ti ne mogu obećati ono što tražiš.“ Uzela je njegovu šaku. „Daj mi galije i kunem se da će Kart imati prijateljstvo Mirina sve dok zvezde ne zgasnu. Dozvoli mi da pomoću njihovog trgovca i veliki deo dobiti biće tvoj.“

Ksaru radosni osmeh zamre na usnama. „Šta to govoriš? Kažeš mi da nećeš ići?“
„*Ne mogu da idem.*“

Suze mu navreše na oči, kliznuše niz nos, kraj smaragda, ametista i crnih dijamanta. „Relao sam Trinaestoro da ćeš poslušati moj mudri savet. Boli me što sam saznao da sam grešio. Uzmi ove brodove i otplovi ili ćeš sigurno umreti strašnom smrću. Ne možeš znati koliko si neprijatelja već stekla.“

Znam da jedan sada stoji preda mnom i plače lakrdijaškim suzama. Ta spoznaja ju je rastužila.

„Kada sam otišao u Dvoranu hiljadu prestola da molim Čistorodene za tvoj život, relao sam da si tek puko dete“, nastavio je Ksaro, „ali Egon Emeros Prepodobni je ustao i relao: 'Ona je *glupo* dete, ludo, bezobzirno i previše opasno da bi živelo' Kada su tvoji zmajevi bili mali bili su čudo. Odrasli predstavljaju smrt i uništenje, plameni mač iznad sveta.“ Obrisao je suze. „Trebalo je da te ubijem u Kartu.“

„Bila sam gost pod tvojim krovom, jela tvoje meso i pila tvoju medovinu“, rekla je ona. „U spomen na sve što si učinio za mene, oprostiću ti te *reci... jednom...* ali da nikada više nisi dozvolio sebi da mi pretiš.“

„Ksaro Ksoan Daksos ne preti. On obećava.“

Njena tuga pretvori se u gnev. „A ja ti obećavam da ćeš, ne odeš li pre izlaska sunca, saznati umeju li lažovske suze da ugase zmajsku vatru. Odlazi, Ksaro. *Hitro.*“

Otišao je, ali je za sobom ostavio svoj svet. Deni je ponovo sela na klupu od abonosa da se zagleda preko plavog svilenog mora, ka dalekom Vesterosu. *Jednog dana*, obećala je sebi.

Sutradan ujutro Ksarovog galeasa više nije bilo, ali je „dar“ koji joj je doneo ostao u zalivu. Dugački crveni plamenci vijorili su sa jarbola trinaest karćanskih galija, izvijajući se na vetru. A kada je Deneris sišla u dvor, čekao ju je glasnik s brodova. Nije rekao ni reči već je pred njene noge spustio crni satenski jastuk, na kome je ležala krvava rukavica.

„Šta je to?“, upita Skahaz „Krvava rukavica...“

„...znači rat“, reče kraljica.

DŽON

Pazi na pacove, moj gospodar.“ Žalobni Ed je s fenjerom u ruci vodio Džona niz stepenice. „Grozno cvile ako ih zgaziš. Moja majka je ispuštala sličan zvuk kad sam bio mali. Sigurno je imala nešto pacovske krvi u sebi, kad malo bolje raznislom. Smeđa kosa, sjaktave očice, volela je sir. Možda je i rep imala, nikada nisam pogledao.“

Čitav Crni zamak bio je povezan pod zemljom lavirantom tunela koji su braća zvala hodnici za crve. Pod zemljom je bilo mračno i sumorno, tako da su se hodnici za crve leti malo koristili, ali kada zimski vetrovi zaduvaju i sneg počne da pada, tuneli su bili najbrži način za kretanje po zamku. Kućupravitelji su ih već koristili. Dok su išli tunelom Džon je video sveće lako gore u nekoliko niša u zidovima.

Bouen Marš je čekao na raskršnicu gde su se ukrštala četiri hodnika. S njim je bio Vik Deljač, visoki i suv kao koplje. „Ovo je stanje od pre tri meseca“, rekao je Marš Džonu, pružajući mu deo svežanj papira, „radi poređenja sa sadašnjim zalihama. Da počnemo sa žitnicama?“

Prošli su kroz sivi podzemni polumrak. Svako skladište imalo je jaka hrastova vrata zatvorena katancem velikim kao tanjir. „Ima li krađe?“, upita Džon.

„Još ne“, odgovori Bouen Marš. „Kada stigne zima, međutim, valjalo bi da ovde postaviš stražare.“

Vik Deljač je oko vrata imao alku s ključevima. Džonu su svi izgledali isto, ali je Vik nekako nalazio odgovarajući za sva vrata. Pošto bi ušli, iz kese bi uzimao grudvu krede pa bi obeležavao svako bure, sanduk i džak dok ih je brojao, a Marš poredio novo stanje sa starim.

U žitnicama je bilo ovasa, pšenice i ječma, i buradi grubo samlevene pšenice. Venci crnog i belog luka visili su s tavanskih greda, a police su bile pretrpane džakovima mrkve, paškanata, rotkvice, bele i žute repe. U jednom skladištu nalazili su se koturovi sira tako veliki da sam čovek nije mogao da ih pomeri. U sledećem su burad usoljene govedine, usoljene svinjetine, usoljene ovčetine i usoljenog bakalara bila naslagana deset stopa uvis. Trista šunki i tri hiljade dugačkih crnih kobasica visilo je s tavanskih greda ispod pušnice. U ormaru za začine našli su biber, karanfilić i cimet, slačicu, korijander, običnu žalfiju i divlju žalfiju, peršun i kocke soli. Svugde je bilo buradi jabuka i krušaka, suvog graška, suvih smokava, džakova oraha, džakova kestena, džakova lešnika, ploča suvog sušenog lososa, keramičkih vřčeva punih maslina i zapečaćenih voskom. U jednom skladištu su našli zečetinu u čupu, srneći

but u medu, kiseli kupus, kiselu cveklu, kiseli luk, kisela jaja i kiselu haringu.

Dok su išli iz jedne prostorije u drugu, hodnici za crve kao da su zahladneli. Nije prošlo dugo a Džon je video njihov dah kako se magli na svetlu fenjera. „Ispod smo Zida.“

„A uskoro ćemo biti u njemu“, reče Marš. „Meso se na hladnoći ne kvari. Ako mora dugo da se čuva, to je bolje od soljenja.“

Sledeća vrata bila su od zardalog gvožđa. Iza se nalazilo drveno stepenište. Žalobni Ed je pošao prvi da osvetli put. Na vrhu su našli tunel dugačak kao velika dvorana Zimovrela, mada ne širi od hodnika za crve. Zidovi su bili od leda, načičkani gvozdenim kukama. Sa svakog je visilo truplo: odrani jelen i los, čerek govedine, ogromne krmače što se njišu sa tavanice, obezglavljene ovce i koze, čak i konj i medved. Sve ih je prekrivao mrz. Dok su brojali, Džon je skinuo rukavicu s leve ruke i dodirnuo najbliži srneci but. Osetio je da mu se prsti lepe, a kada ih je odvojio, malo kože je ostalo zalepljeno. Vrhovi prstiju su mu utrnuli. *Šta si očekivao? Iznad glave ti je planina od leda, više tona nego što i Bowen Marš može da prebroji.* Pa ipak činilo se da je u prostoriji hladnije nego što bi trebalo da bude.

„Gore je nego što sam se bojao, moj gospodar“, rekao je Marš pošto je završio. Zvučao je mračnije od Žalobnog Eda.

Džon je upravo pomislio kako su okruženi svim mesom ovoga sveta. *Ništa ti ne znaš, Džone Snežni.* „Kako to? Ovo meni izgleda kao mnogo hrane.“

„Leto je bilo dugačko. Žetve su bile bogate, lordovi velikodušni. Spremili smo dovoljno namirnica da izdržimo tri godine zime. Četiri, ako malo pritegnemo kaiš. Sada, međutim, ako moramo i dalje da hranimo sve te kraljeve i kraljičine ljude i divljane... Samo u Krtičnjaku ima hiljadu gladnih usta, a nova neprekidno pristižu. Juče se na kapij i pojavilo još troje, prekuče desetak. To tako ne može dalje. Njihovo naseljavanje u Daru, to je sve hvale vredno, ali sada je prekasno za setvu. Pre isteka godine ćemo spasti samo na repu i kašu. Posle toga ćemo piti krv sopstvenih konja.“

„Mljac“, izjavi Žalobni Ed. „Ničeg boljeg od vruće šolje konjske krvi kada je noć ledena. Ja volim da u svoju stavim i trunčicu cimeta.“

Lord kućeprevratnik nije se osvrnuo na njega. „Biće i bolesti“, nastavio je, „krvavih desni i klimavih zuba. Meštar Emon je tvrdio kako sok od limete i sveže meso to sprečavaju, ali limeta nam je nestalo pre godinu dana a nemamo dovoljno krmiva da održimo stada u životu. Trebalo bi sve da zakoljemo, sem nekoliko pari za rasplod. Krajnje je vreme. Protelih zima hrana je mogla da se dovozi Kraljevim drumom s juga, ali sada zbog rata.... znam, još je jesen, ali savetujem da pređemo na zimske porcije, ako je mom gospodaru po volji.“

Ljudi će biti oduševljeni. „Ako moramo. Smanjićemo porciju svakom čoveku za četvrtinu.“ Ako se moja braća sada žale na mene, šta će reći kada budu jeli sneg i mleveni žir?

„To će biti korisno, moj gospodar.“ Po glasu lorda kućupravitelja bilo je jasno kako smatra da to neće biti *dovoljno* korisno.

Žalobni Ed reče: „Sada shvatam zašto je kralj Stanis pustio divljane kroza Zid. Hoće da ih pojedemo.“

Džon je morao da se osmehne. „Neće dotle doći.“

„Odlično“, reče Ed. „Deluju mi nekako žilavo a zubi mi više nisu oštri kao pre.“

„Da imamo dovoljno novca, mogli bismo da kupimo hranu na jugu pa da je dovezemo brodom“, reče lord kućupravitelj.

Mogli bismo, pomisli Džon, da imamo zlata i da nađemo nekoga spremnog da nam hranu proda. Nije bilo nijednog ni drugog. Gnezdo sokolovo nam je možda najveća nada. Erinov dol je bio čuven po plodnosti a rat ga nije dodirnuo. Džon se upitao šta će sestra ledi Kejtlin misliti o hranjenju kopileta Neda Starla. U detinjstvu je često osećao da mu ona svaki zalogaj uzima za zlo.

„Možemo uvek u lov, ako je potrebno“, ubacio je Vik Deljač. „U šumama još ima divljači.“

„I divljana i još gorih stvorenja“, reče Marš. „Ja ne bih slao lovce, moj gospodar. Nikako.“

Ne. Ti bi zatvorio naše kapije zauvek i zapečatio ih kamenom i ledom. Znao je da se pola Crnog zamka slaže s tim stanovištem. Druga polovina ih je zbog toga prezirala. „Da zapečatimo kapije i smestimo lenja crna dupeta na Zid, da, pa će slobodni narod da navre preko Mosta lobanja ili neke kapije za koju si mislio da je zapečaćena već petsto godina“, glasno je rekao stari šumar Diven za večerom, pre dve noći. „Nemamo ljude da nadziru stotinu liga Zida. Tormund Džinovsko dupe i krvavi Plačljivac to takođe znaju. Jesi li ikada video patku zaleđenu u jezeru, s nogama u ledu? Isto važi i za vrane.“ Većina izvidnika slagala se s Divenom, dok su kućupravitelji i graditeljji naginjali Bouenu Maršu.

To je međutim bilo pitanje za neki drugi dan. Ovdje i sada, problem je bila hrana. „Ne možemo da ostavimo kralja Stanisa i njegove ljude da umru od gladi, čak i kada bismo hteli“, rekao je Džon. „Ako dotle dođe, on prosto sve ovo može da uzme na silu. Nemamo dovoljno ljudi da ga sprečimo. I divljane treba hraniti.“

„Kako, moj gospodar?“ upitao je Bouen Marš.

Kad bih samo znao. „Smislićemo nešto.“

Popodnevne senke već su se izdužile kada su se vratili na površinu. Oblaci su šarali

nebo kao odrpani barjaci, sivi, beli i iskidani. Dvorište pred arsenalom bilo je prazno, ali je unutra Džon zatekao kraljevog štitonošu kako ga čeka. Devan je bio mršav momčić od nekih dvanaest godina, smeđe kose i oka. Našli su ga ukupljenog kraj ognjišta, jedva se usuđivao da mrdne dok ga je Duh njušio. „Neće ti on ništa“, rekao je Džon, ali se dečak trgnuo na zvuk njegovog glasa, a jezovuk je islezio zube na taj nagli pokret. „Ne!“; reče Džon. „Duše, ostavi ga. *Beži*.“ Vuk se, otelotvorenje tišine, vratio svojoj volovskoj kosti.

Devan je pobeleo kao Duh, a znoj mu je izbio po licu. „M-moj gospodar. Veličanstvo n-naređuje da dođeš.“ Dečak je bio odeven u zlatno i crno Barateona, s vatrenim srcem kraljičinog čoveka zašivenim na grudima.

„Hoćeš da kažeš *poziva*“, reče Žalobni Ed. „Veličanstvo *poziva* lorda zapovednika. Tako bih ja to rekao.“

„Neka, Ede.“ Džon nije bio raspoložen za takve zađevice.

„Ser Ričard i ser Džastin su se vratili“, rekao je Devan. „Hoćeš li doći, moj gospodar?“

Naopaki izvidnici. Mejsi i Horp su odjahali na jug a ne na sever. Ono što su saznali nije se doticalo Noćne straže, ali je Džon svejedno bio radoznao. „Ako je veličanstvo po volji.“ Krenuo je za mladim štitonošom nazad kroz dvorište. Duh ih je pratio sve dok Džon nije rekao: „Ne. *Mesto!*“ Jezovuk je umesto toga nekuda odjurio.

Džonu su u Kraljevoj kuli oduzeli oružje pa ga izveli pred kralja. Odaja je bila vruća i prepuna ljudi. Stanis i njegovi kapetani okupili su se oko mape severa. Naopaki izvidnici bili su među njima. Tu je bio i Sigorn, mladi magnar od Tena, odeven u kožni oklop s našivenim bronzanim krljuštima. Čegrtava Košulja je sedeo i napuklim žutim noktom češao okov na ruci. Smeđe čekinje pomaljale su mu se po upalim obrazima i uvučenoj bradi, a pramenovi prljave kose padali su mu preko očiju. „Evo i njega“, rekao je kada je video Džona, „hrabrog momka koji je ubio Mensa Rajdera kada je ovaj bio vezan i u kavezu.“ Veliki četvrtasto brušeni dragulj koji mu je krasio gvozdenu grivnu crveno je sijao. „Sviđa ti se moj rubin, Snežni? Izraz ljubavi od Crvene gospe.“

Džon se nije osvrnuo na njega već je kleknuo. „Veličanstvo“, najavio je štitonoša Devan, „doveo sam lorda Snežnog.“

„Vidim i sam. Lorde zapovedniče. Verujem da poznaješ moje vitezove i kapetane.“

„Imam tu čast.“ Potrudio se da sazna što više o ljudima oko kralja. *Kraljičini ljudi, svi do jednoga*. Džona je začudilo što oko kralja nema kraljevih ljudi, ali izgledalo je da je to prosto tako. Kraljevi ljudi pali su u nemilost još na Zmajkameni, ako su

priče koje je Džon čuo tačne.

„Ima vina. Ili vode kuvane s limunom.“

„Ne, hvala.“

„Kako želiš. Imam poklon za tebe, lorde Snežni.“ Kralj mahnu rukom ka Čegrtavoj Košulji. „Njega.“

Gospa Melisandra se osmehnu. „Rekao si da ti trebaju ljudi, lorde Snežni. Verujem da naš gospodar kostiju još spada u njih.“

Džon je bio zgrožen. „Veličanstvo, tom čoveku se ne može verovati. Ako ga zadržim ovde, neko ima da ga zakolje. Ako ga pošaljem u izvidnicu, on će se samo vratiti divljanima.“

„Nikako. S tim sam budalama završio.“ Čegrtava Košulja kucnu rubin na članku. „Pitaj svoju crvenu vešticu, kopile.“

Melisandra progovori tiho na nekom čudnom jeziku. Rubin na njenom grlu poče polako da pulsira i Džon vide kako manji kamen na ruci Čegrtave Košulje takođe svetli i tamni. „Dokle god nosi dragulj, vezan je za mene, krvlju i dušom“, rekla je crvena sveštenica. „Ovaj čovek će te verno služiti. Plamen ne laže, lorde Snežni.“

Plamen možda ne laže, pomisli Džon, ali ti lažeš.

„Idi ću u izvidnice za tebe, kopile“, izjavi Čegrtava Košulja. „Mudro ću te savetovati ili ću ti pevati lepe pesme, kako ti je draže. Čak ću se i boriti za tebe. Samo nemoj tražiti da nosim vaš plašt.“

Nisi ga dostojan, pomisli Džon, ali prećuta. Neće biti nikakve koristi od prepucavanja pred kraljem.

Kralj Stanis reče: „Lorde Snežni, pričaj mi o Morsu Amberu.“

Noćna straža se ne meša, pomisli Džon, ali jedan drugi glas u njemu kaza: Reči nisu mačevi. „Stariji Velidžonov stric. Zovu ga Vranojed. Vrana je jednom mislila da je mrtav pa mu je iskjuvala oko. Uhvatio ju je pesnicom pa joj je odgrizao glavu. Mors je u mladosti bio strašan ratnik. Sinovi su mu poginuli na Trozupcu, žena mu je umrla na porođaju. Kćerku jedinicu su mu odneli divljani pre trideset godina.“

„Zato on hoće glavu“, reče Harvud Fel.

„Može li se tom Morsu verovati?“ upita Stanis.

Da li je Mors Amber kleknuo? „Veličanstvo bi trebalo da od njega zatraži zakletvu pred drvetom-srcem.“

Godri Džinomor prasnu u posprdan smeh. „Zaboravio sam da se vi severnjaci klanjate drveću.“

„Kakav to bog dozvoljava da ga psi zapišavaju?“ upita Faringov pajtaš Klejton

Sags.

Džon je rešio da se ne obazire na njih. „Veličanstvo, mogu li znati jesu li se Amberi opredelili za tebe?“

„Polovina njih, i to samo ako pristanem na cenu tog Vranojeda“, reče Stanis razdražljivo. „Želi lobanju Mensa Rajdera za vinski pehar i želi pomilovanje za svog brata, koji je odjahao na jug da se pridruži Boltonu. Kurvolovac, tako ga zovu.“

Ser Godriju je i to bilo smešno. „Kakva samo imena imaju ti severnjaci! Je li ovaj odgrizao glavu nekoj kurvi?“

Džon ga ledeno osmotri. „Moglo bi se reći. Kurvi koja je pokušala da ga opljačka, pre pedeset godina, u Starigradu.“ Koliko god to čudno delovalo, stari Mraz Amber nekada je verovao da bi od njegovog najmlađeg sina mogao biti meštar. Mors je voleo da se hvališe o vrani koja mu je izbila oko, ali se Hoterova priča prenosila samo šapatom... najverovatnije zato što je kurva kojoj je prosuo creva bila muška. „Jesu li i drugi lordovi stali uz Boltona?“

Crvena sveštenica pride bliže kralju. „Videla sam grad drvenih zidova i drvenih ulica, pun ljudi. Iznad zidova vijorili su barjaci: los, bojna sekira, tri bora, dugačke sekire ukrštene ispod krune, konjska glava vatrenih očiju.“

„Hornvud, Servin, Tolhart, Rizvel i Dastin“, nabroja ser Klejton Sags. „Sve izdajnici. Lanisterske ulizice.“

„Rizveli i Dastini su brakom vezani za kuću Boltona“, obavestio ga je Džon. „Ovi ostali su izgubili svoje gospodare u borbama. Ne znam ko ih sada vodi. Vranojed međutim nije ničiji ulizica. Veličanstvu bi bilo mudro da prihvati njegove uslove.“

Stanis zaškrguta zubima. „Obavestio me je da se Amber neće tući protiv Ambera, ni za koji cilj.“

Džona to nije iznenadilo. „Ako dođe do mačeva, vidi gde vijori Hoterov steg pa Morsa postavi na suprotni kraj bojišta.“

Džinoubica se nije slagao. „Tako bi veličanstvo delovalo slabo. Ja kažem, da prikažemo svoju snagu. Spalimo Poslednje ognjište do temelja i pođimo u rat s Vranojedovom glavom na kocu, za nauk sledećem gospodaru koji reši da se pokloni samo dopola.“

„Lep plan ako nameravaš da svako živi na severu ustane protiv tebe. Pola je više od ničega. Amberi ne ljube Boltone. Jedini razlog zašto bi Kurvolovac stao uz Kopile jeste što Lanisteri možda drže Velidžona u zarobljeništvu.“

„To mu je izgovor, a ne razlog“, izjavi ser Godri. „Ako bratanac umre u lancima, stričevi će moći da prisvoje njegove zemlje i zvanja.“

„Velidžon ima i sinove i kćeri. Na severu čovekova deca nasleđuju pre njegovih

stričeva, ser.“

„Ako prežive. Mrtva deca ne nasleđuju pre nikoga.“

„Spomeni to u blizini Morsa Ambera, ser Godri, pa ćeš saznati više o smrti nego što želiš.“

„Ja sam ubio džina, dečko. Zašto bih se bojao nekog odrpanog severnjaka koji samo slika džina na svom štitu?“

„Džin je bežao. Mors neće.“

Krupni vitez se zajapurio. „U kraljevskoj odaji si pustio jezičinu, dečko. U dvorištu si drugu pesmu pevao.“

„Ma, dosta, Godri“, reče ser Džastin Mejsi, mlitavi, mesnati vitez, većito osmehnut, čupave žute kose. Mejsi je bio jedan od naopakih izvidnika. „Svi znamo kako ti imaš velikdžinovski mač. Nema potrebe da mlatiš njime pred nama.“

„Jedini koji mlati si ti, i to jezikom, Mejsi.“

„Tišina“, prasnu Stanis. „Lorde Snežni, za mnom. Zadržao sam se ovde u nadi da će divljani biti dovoljno glupi da preduzmu novi napad na Zid. Pošto tu želju neće da mi usliše, vreme je da se pozabavim drugim svojim neprijateljima.“

„Shvatam.“ Džonov glas bio je oprezan. *Šta želi od mene?* „Lord Bolton i njegov sin nisu mi dragi, ali Noćna straža ne može dići oružje na njih. Naši zaveti zabranjuju...“

„Znam ja sve o vašim zavetima. Poštedi me te tvoje silne časti, lorde Snežni, imam ja dovoljno snage i bez tebe. Nameravam da udarim na Užasnik“ Kada je video preneražen izraz Džonovog lica, osmehnuo se. „To te je iznenadilo? Odlično. Ono što je iznenadilo jednog Snežnog može da iznenadi i drugog. Boltonovo Kopile je otišlo na jug i povelu Hotera Ambera sa sobom. U tome se Mors Amber i Arnolf Karstark slažu. To može da znači samo napad na Kejlinov šanac, da se otvori prolaz za povratak njegovog gospodara oca na sever. Kopile sigurno misli da sam previše zauzet divljanima da bih mu smetao. Vrlo dobro. Dečko mi je pokazao grlo. Nameravam da ga prekoljem. Ruz Bolton će se možda i vratiti na sever, ali će tada videti da njegov zamak, krda i žetva pripadaju meni. Ako zauzmem Užasnik na prepad...“

„Nećeš“, izlete Džonu.

Kao da je štapom udario osinjak Jedan kraljičin čovek se nasmeja, jedan pljunu, jedan promrsi kletvu a ostali svi pokušase da govore uglas. „Dečaku venama teče surutka“, reče ser Godri Džinomor. A lord Svit huknu: „Kukavica vidi razbojnika iza svake vlati trave.“

Stanis diže ruku da zatraži tišinu. „Objasni šta ti to znači.“

Odakle da počnem? Džon priđe mapi. Uglove su joj pritiskale sveće. Topli vosak širio se preko Zaliva foka, sporo kao glečer. „Da bi stiglo do Užasnika, veličanstvo mora da putuje Kraljevim drumom iza Poslednje reke, da skrene na jugoistok i pređe Samotna brda.“ Polazio je. „To su zemlje Ambera, gde oni znaju svako drvo i svaki kamen. Kraljev drum se pruža uz njihove zapadne krajine stotinama liga. Mors će ti potući vojsku ako ne pristaneš na njegove uslove i ne pridobiješ ga za sebe.“

„Vrlo dobro. Recimo da to uradim.“

„Tako ćeš stići do Užasnika“, reče Džon, „ali ako tvoja vojska nije brža od gavrana ili niza signalnih vatri, zamak će znati da se približavaš. Remziju Boltonu će biti lako da ti preseče odstupnicu i ostavi te daleko od Zida, bez hrane i utočišta, okruženog neprijateljima.“

„Samo ako on napusti opsadu Kejlinovog šanca.“

„Kejlinov šanac će pasti pre nego što ti uopšte stigneš do Užasnika. Kada se jednom lord Ruz spoji s Remzijem, odnos snaga će biti pet prema jedan u njihovu korist.“

„Moj brat je pobeđivao u bitkama kada je odnos snaga bio i gori.“

„Ti pretpostavljaš da će Kejlinov šanac brzo pasti, Snežni“, usprotivio se Džastin Mejsi, „ali gvozdenu ljudi su čvrsti borci, a ja sam čuo priče da Šanac nikada nije osvojen.“

„*S juga.* Mala posada u Kejlinovom šancu može da zagorča život svakoj vojsci koja stiže nasipom, ali se ruševine ne mogu braniti od napada sa severa i istoka.“ Džon se ponovo okrenu ka Stanisu. „Gospodaru, to je smeo potez, ali su opasnosti...“ *Noćna straža se ne meša. Barateon ili Bolton meni treba da su isti.* „Ako te Ruz Bolton uhvati pod svojim zidinama sa svojom glavinom, biće to kraj svih vas.“

„Opasnosti su deo rata“, izjavi ser Ričard Horp, suv vitez rošavog lica na čijem su se postavljenom dubletu nalazile tri krilate lobanje na polju od pepela i kosti. „Svaka bitka je kocka, Snežni. Čovek koji ništa ne čini takođe se izlaže opasnosti.“

„Postoje različite opasnosti, ser Ričarde. Ova je... prevelika, i izložćete joj se prebrzo i predaleko. Ja poznajem Užasnik. To je snažan zamak, sav od kamena, s debelim zidinama i ogromnim kulama. Pošto zima dolazi, biće dobro snabdeven. Pre mnogo vekova, kuća Boltona ustala je protiv kralja na severu i Harlon Stark je opseo Užasnik. Trebale su mu dve godine da ih ignori gladu. Da bi bilo bar nekih izgleda da zauzme zamak, veličanstvu će trebati opsadne mašine, kule, ovnovi...“

„Opsadne kule se mogu sagraditi ako zatreba“, reče Stanis. „Drveće može da se poseče za ovnovi, ako ovnovi zatrebaju. Arnolf Karstark piše da je u Užasniku ostalo manje od pedeset ljudi, pola od njih sluge. Snažan zamak sa slabom posadom jeste

slab.“

„Pedeset ljudi u zamku vredi kao pet stotina napolju.“

„To zavisi od ljudi“, reče Ričard Horp. „Ovi će biti starci i zeleni momci, ljudi koje to kopile nije smatralo stasalom za bitku. Naši ljudi su prekaljeni i iskušani na Crnobujici, a predvode ih vitezovi.“

„Video si kako smo se probili kroz divljane.“ Ser Džastin skloni uvojak žute kose. „Karstarkovi su se zakleli da će nam se pridružiti kod Užasnika, a imaćemo i naše divljane. Tri stotine ljudi stasalih za borbu. Lord Harvud ih je prebrojao dok su prolazili kroz kapiju. I njihove žene se bore.“

Stanis ga kiselo pogleda. „Ne za mene, ser. Ne želim da udovice kukaju gde ja prođem. Žene će ostati ovde, sa starima, ranjenima i decom. Služiće kao taoci koji jamče odanost njihovih muževa i očeva. Divljani će biti moja prethodnica. Magnar će im zapovedati, a narednici će biti njihove poglavice. Prvo, međutim, moramo da ih naoružamo.“

Namerava da pohara naš arsenal, shvati Džon. Hrana i odeća, zemlja i zamkovi, a sada oružje. Svakog dana me uvlači sve dublje. Reči možda nisu mačevi, ali mačevi jesu mačevi. „Mogao bih da nađem tri stotine kopalja“, rekao je oprezno. „Kao i kacige, ako ćeš da ih uzmeš stare i ulubljene i crvene od rde.“

„Oklop?“ upita magnar. „Verižnjače? Kacige?“

„Kada je Donal Noji poginuo izgubili smo oružara.“ Ostalo Džon nije izgovorio. *Daj divljanima oklop i biće dvaput veća opasnost za kraljevstvo.*

„Kuvana koža će biti dovoljna“, reče ser Godri. „Kad jednom okusimo bitku, prežveli mogu da opljačkaju mrtve.“

Nekolicina koja toliko preživi. Ako Stanis stavi slobodni narod u prethodnicu, većina će brzo stradati. „Morsu će možda prijati da pije iz lobanje Mensa Rajdera, ali mu neće prijati da vidi divljane kako prolaze kroz njegove zemlje. Slobodni narod pljačka Ambere još od Praskozorja dana, prelazi Zaliv foka da otima zlato, ovce i žene. Jedna koju su oteli bila je Vranojedova kćerka. Veličanstvo, ostavi divljane ovde. Ako ih povedeš, samo ćeš okrenuti vazale mog gospodara oca protiv sebe.“

„Vazali tvog oca kao da mi svejedno nisu skloni. Moram pretpostaviti da me vide kao... kako si me ono bio nazvao, lord Snežni? Još jednog pretendenta osuđenog na propast?“ Stanis se zagleda u mapu. Nekoliko dugačkih trenutaka jedini zvuk bio je škrgutanje kraljevih zuba. „Ostavite me. Svi. Lorde Snežni, ti ostani.“

Grubo teranje nije prijalo Džastinu Mejsiju, ali nije imao izbora nego da se osmehne i povuče. Horp ga je pratio, pošto je dobro odmerio Džona. Klejton Sags je iskapio pehar pa je nešto promrmljao Harvudu Felu, na šta se mlađi čovek

nasmejao. Jedna reč je bila *dečko*. Sags je bio pokondireni vitez lotalica, prost koliko i snažan. Poslednji je izašao Čegrtava Košulja. Na vratima se podrugljivo poklonio Džonu, kežeći se ustima punim crnih i slomljenih zuba.

Svi se izgleda nije odnosilo na gospu Melisandru. Na kraljevu crvenu senku. Stanis je naredio Devanu da mu donese još vruće limunove vode. Kada mu je ovaj nasuo pehar, kralj je otpio pa je rekao: „Horp i Mejsi ciljaju na sedište tvoga oca. Mejsi želi i divljansku princezu. Nekada je kao štitonoša služio mog brata Roberta i stekao je njegove prohteve za ženskim telom. Horp će uzeti Val za ženu ako mu naredim, ali on čezne za bitkom. Kao štitonoša je sanjao o belom plaštu, ali je Sersei Lanister govorila protiv njega i Robert ga je prevideo. Možda s pravom. Ser Ričard previše voli da ubija. Koga bi ti pre za gospodara Zimovrela, Snežni? Sladostrasnika ili krvoloka?“

Džon reče: „Zimovrel pripada mojoj sestri Sansi.“

„Čuo sam sve što treba da čujem o leđi Lanister i njenom pravu.“ Kralj odloži pehar. „Ti bi mogao da mi daš sever. Vazali tvog oca stali bi uz sina Edarda Starka. Čak i lord Predebeli da uzjaše konja. Bela sidrišta bi bila spreman izvor snabdevanja i sigurno uporište gde bih mogao da se povučem kada zatreba. Nije prekasno da ispraviš svoju ludost, Snežni. Klekni i zavetuj taj mač meni na vernost, pa ustani kao Džon Stark, gospodar Zimovrela i zaštitnik Severa.“

Koliko puta će me naterati da ovo kažem? „Moj je mač zavetovan na vernost Noćnoj straži.“

Stanis je izgledao zgađeno. „I tvoj otac je bio tvrdoglav čovek *Čast*, tako je to zvao. Pa, čast ima cenu, što je lord Edard naučio na svojoj koži. Ako ti je neka uteha, Horpa i Mejsija čeka razočaranje. Skloniji sam da Zimovrel predam Arnolfu Karstarku. On je dobar severnjak“

„Severnjak“ *Bolje Karstark nego Bolton ili Grejdžoj,* rekao je Džon sebi, ali mu je ta misao bila slaba uteha. „Karstarkovi su ostavili mog brata među neprijateljima.“

„Pošto je tvoj brat odsekao glavu lordu Rikardu. Arnolf je bio hiljadu liga daleko. U njemu ima krvi Starka. Krvi Zimovrela.“

„Ništa više nego u pola drugih severnjačkih lordova.“

„Ti drugi lordovi nisu stali uz mene.“

„Arnolf Karstark je star čovek grbavih leđa, a čak ni u mladosti nije bio borac kakav je bio lord Rikard. Izazovi vojnog pohoda mogu mu lako doći glave.“

„On ima naslednike“, prasnu Stanis. „Dva sina, šest unuka, nekoliko kćeri. Da je Robert pravio zakonitu decu, mnogi sada mrtvi još bi bili živi.“

„Veličanstvu bi bilo bolje s Morsom Vranojedom.“

„To će Užasnik da pokaže.“

„Znači ipak nameravaš da napadneš?“

„Uprkos savetu velikog lorda Snežnog? Da. Horp i Mejsi možda jesu častohlepni, ali su u pravu. Ne smem dokono da sedim dok se zvezda Ruza Boltona diže a moja gasne. Moram da udarim i pokažem severu kako sam još čovek koga se treba bojati.“

„Morski čovek Menderlija nije bio među barjacima koje je gospa Melisandra videla u svojim vatrama“, reče Džon. „Ako bi Bela sidrišta i vitezovi lorda Vimena...“

„Ako je reč za budale. Nismo dobili glas od Davosa. Možda nikada nije stigao do Belih sidrišta. Arnolf Karstark piše da je na Uzanom moru bilo žestokih oluja. Bilo kako bilo. Nemam vremena za tugovanje, niti da čekam hirove lorda Predebelog. Moram da pretpostavim kako su Bela sidrišta izgubljena za mene. Bez sina Zimovrela da stane uz mene, jedina nada mi je da Sever osvojim u bici. Za to je potrebno da oponašam brata. Koliko god to inače ne činio. Moram dušmanima da zadam smrtonosan udarac pre nego što uopšte shvate da sam ih napao.“

Džon je shvatio da uzalud govori. Stanis će osvojiti Užasnik ili će poginuti u napadu. *Noćna straža se ne meša*, reče glas, ali drugi odgovori: *Stanis se bori za kraljevstvo, gvozdenljudi za uznike i plen*. „Veličanstvo, znam gde možeš naći još ljudi. Daj mi divljane, i ja ću ti rado reći gde i kako.“

„Dao sam ti Čegrtavu Košulju. Budi zadovoljan s njim.“

„Želim ih sve.“

„Neka tvoja zakleta braća želela bi da poverujem kako si i sam napola divljanin. Je li to istina?“

„Tebi su oni samo hrana za strele. Ja mogu bolje da ih iskoristim na Zidu. Daj mi ih da sa njima radim kako mi je volja, a ja ću ti pokazati gde da nađeš svoju pobedu... i ljude.“

Stanis protrlja potiljak „Cenjkaš se kao baba oko repe, lorde Snežni. Da te Ned Stark nije napravio s nekom piljaricom? Koliko ljudi?“

„Dve hiljade. Možda tri.“

„Tri hiljade? Kakvi su to ljudi?“

„Ponosni. Siromašni. Užasno osetljivi kada je njihova čast u pitanju ali žestoki borci.“

„Bolje da ti ovo nije neki kopilanski trik. Hoću li da zamenim tri stotine ratnika za tri hiljade? Da, hoću. Nisam glup. Ako ostavim i devojkus tobom, imam li tvoju reč da ćeš pomno paziti na našu princezu?“

Ona nije princeza. „Biće tvoja volja, veličanstvo.“

„Moram li da te odvedem da se zakuneš pred drvetom?“

„Ne.“ *Je li to bila šala?* Kod Stanisa je to bilo teško odrediti.

„Onda, dogovoreno. Gde su ti ljudi?“

„Naći ćeš ih ovde.“ Džon raširi opečenu šaku preko mape, zapadno od Kraljevog drumu i južno od Dara.

„U tim planinama?“ Stanis je postao sumnjičav. „Tu ne vidim nikakve zamkove. Nema drumova, nema varoši, nema sela.“

„Mapa nije zemlja, govorio je često moj otac. Ljudi žive u visokim dolinama i gorskim livadama hiljadama godina, a njima vladaju plemenske poglavice. Neznatni lordovi, tako bi ih ti nazvao, mada oni međusobno ne koriste takve titule. Plemenske megdandžije tuku se ogromnim dvoručnim mačevima, dok obični ljudi izbacuju kamenje iz prački i mlate motkama od planinskog jasena. Svadljiv narod, moram da priznam. Ali kada se ne tuku međusobno paze na svoja stada, love ribu u Ledenom zalivu i gaje najizdržljivije konje koje ćeš u životu jahati.“

„A ti veruješ da će se boriti za mene?“

„Ako to od njih zatražiš.“

„Zašto bih molio za ono što mi pripada?“

„Rekoh *zatražiš* a ne *zamoliš!*“ Džon povuče ruku. „Ne vredi slati poruke. Veličanstvo će morati lično da ode kod njih. Da jede njihov hleb i so, da pije njihovo pivo, da sluša njihove gajdaše, da hvali lepotu njihovih kćeri i hrabrost njihovih sinova, pa će dobiti svoje mačeve. Plemena nisu videla kralja otkako je Toren Stark kleknuo. Tvoj dolazak će biti čast za njih. *Naredi* im da se bore za tebe pa će pogledati jedan drugog i reći: 'Ko je ovaj čovek? On meni nije kralj.'“

„O koliko ta plemena govoriš?“

„Četrdesetak velikih i malih. Flint, Val, Nori, Lidl... pridobij Starog Flinta i Čabrinu pa će ostali da slede.“

„Čabrinu?“

„Vala. Ima najveći trbuh u planinama i najviše ljudi. Valovi love ribu u Ledenom zalivu i plaše nevaljalu decu gvozdenljudima. Da bi do njih stiglo veličanstvo mora međutim da prođe kroz zemlju Norija. Oni žive najbliže Daru i uvek su bili dobri prijatelji i Straže. Mogao bih da ti dam vodiče.“

„Mogao?“ Stanisu ništa nije promicalo. „Ili hoćeš?“

„Hoću. Biće ti potrebni. Kao i konjiće sigurnog koraka. Tamo gore su putevi jedva bolji od kozjih staza.“

„Kozje staze?“ Kralj usitni očima. „Ja pričam o brzim pokretima a ti mi tračiš vreme *kozjim stazama?*“

„Kada je Mladi Zmaj osvojio Dornu, kozjom stazom je obišao dornske kule motrilje na Drumu kostiju.“

„I ja znam tu priču, ali ju je Deron i previše nakitio u onoj svojoj taštoj knjizi. Brodovi su bili presudni u tom ratu, a ne kozje staze. Hrastopest je skršio Daščare i probio se do pola Zelenkvi dok je glavina dornske vojske bila u Prinčevom prevoju.“ Stanis zadobova prstima po mapi. „Ti planinski gospodari neće otežavati moj put?“

„Samo gozbama. Svaki će pokušati da nadmaši drugog u gostoprимstvu. Moj gospodar otac je govorio da nikada nije jeo ni izbliza tako dobro kao kada je obilazio plemena.“

„Zarad tri hiljade ljudi, valjda mogu da istrpim malo gajdi i ovsene kaše“, reče kralj, mada se po njegovom glasu čulo da mu ni to neće lako pasti.

Džon se okrenu Melisandri. „Moja gospo, jedno upozorenje. U tim planinama su stari bogovi snažni. Plemena neće trpeti da se vredaju njihova drveta-srca.“

To kao da joj je bilo zabavno. „Ništa se ne boj, Džone Snežni, neću smetati tvojim brdskim divljacima i njihovim tamnim bogovima. Meni je mesto ovde s tobom i tvojom hrabrom braćom.“

To je bilo poslednje što bi Džon Snežni poželeo, ali pre nego što je stigao da se pobuni, kralj je rekao: „Gde bi želeo da povedem te junačine ako ne na Užasnik?“

Džon pogleda mapu. „Čardak šumski.“ Kucnuo ga je prstom. „Ako Bolton namerava da se bori protiv gvozdjenljude, moraš i ti. Čardak je drveni zamak usred guste šume, lako mu se neopaženo prikrasti. *Drveni* zamak, koji brani običan jarak i palisada. Jeste, put će biti sporiji nego kroz planine, ali tamo gore tvoja vojska može da se kreće neprimećeno i može da se pojavi gotovo na samoj kapiji Čardaka.“

Stanis protrlja bradu. „Kada je Belon Grejdžoj prvi put digao ustanak ja sam gvozdjenljude porazio na moru, gde su naj snažniji. Na kopnu, ako ih izmenadim... da. Izvojevao sam pobedu nad divljanima i njihovim Kraljem s one strane Zida. Ako uspem da razbijem i gvozdjenrođene, sever će znati da ponovo ima kralja.“

A ja ću imati hiljadu divljana, pomisli Džon, i nikakvog načina da nahranim ni polovinu tog broja.

TIRION

Stidljiva devica se kretala kroz maglu kao slepac koji napipava put kroz nepoznatu dvoranu.

Obrednica Lemora se molila. Magle su joj prigušile glas, tako da je zvučao tiho i daleko. Grif je šetkao po palubi a oklop mu je tiho zveckao pod plaštom od vučjeg krzna. S vremena na vreme dodirivao je mač kao da proverava da li mu je još o boku. Roli Dakfild je gurao motku s desne strane, Jandri s leve. Isila je bila za kormilom.

„Ne sviđa mi se ovo mesto“, promumlao je Haldon Polumeštar.

„Uplašio si se malo magle?“, rugao se Tirion, mada je zapravo magle bilo veoma mnogo. Na pramcu *Stidljive device* Mladi Grif je stajao s trećom motkom, da ih odgurne od opasnosti kada se promole kroz maglu. Okačili su upaljene fenjere na krmi i pramcu, ali je magla bila tako gusta da je kepec sa sredine broda video samo svetlo kako lebdi pred njima i drugo kako lebdi pozadi. Njegov zadatak je bio da pazi na mangale, da se vatra ne ugasi.

„Ovo nije obična magla, Hugore Brdski“, tvrdila je Isila. „Smrdi na čarobnjaštvo, a i ti bi to znao da imaš nos da je namirišeš. Mnogi su putnici ovde stradali, barke, i gusari, i velike rečne galije. Beznadežno lutaju kroz maglu, traže sunce koje ne mogu naći, sve dok im glad ili ludilo ne dođu glave. To su neupokojeni duhovi u vazduhu i mučene duše ispod vode.“

„Evo jedne sada“, reče Tirion. Desno se iz mutnih dubina dizala šaka dovoljno velika da zgrabi njihov brod. Samo su vrhovi dva prsta izbili na površinu, ali dok je *Stidljiva devica* prolazila pored, video je ostatak šake kako se mreška ispod vode i blede lice kako posmatra odozdo. Mada mu je glas bio vedar, osećao je nemir. Ovo je zlo mesto, što smrdi na očaj i smrt. *Isila je u pravu. Ova magla nije prirodna. Nešto pogano raste tu u vodama i zagađuje vazduh. Nije ni čudo da kameni ljudi gube razum.*

„Ne smeš da se rugaš“, upozorila ga je Isila. „Šaputavi mrtvaci mrže tople i žive i većito traže još prokletih duša da im se pridruže.“

„Sumnjam da imaju pokrov moje veličine.“ Kepec prodžara žar.

„Ne pokreće mržnja kamene ljude ni upola snažno kao glad.“ Haldon Polumeštar je obmotao žutu maramu preko usta i nosa, tako da mu je glas bio prigušen. „U ovim maglama ne raste ništa što bi zdrav čovek jeo. Tripud svake godine trijarsi Volantisia šalju uzvodno galiju s namirnicama, ali milosrdni brodovi često kasne i ponekad

donose više novih gladnih usta nego hrane.“

Mladi Grif reče: „U reci sigurno ima ribe.“

„Ne bih jela nikakvu ribu ulovljenu u ovim vodama“, reče Isila. „Nipošto.“

„Bilo bi nam dobro i da ne dišemo ovu maglu“, reče Haldon. „Garinovo prokletstvo je svuda oko nas.“

Jedini način da ne udišemo maglu jeste da uopšte ne dišemo. „Garinovo prokletstvo je samo siva ljuSPA“, rekao je Tirion. Prokletstvo se često viđalo kod dece, posebno u vlažnim, hladnim podnebljima. Koža obolelih bi otvrdnula i ispucala, mada je kepec čitao da se napredak sive ljuSPE može osujetiti limetom, balsamom od slačice i kupanjem u vreloj vodi (po tvrdnjama meštara) ili molitvom, žrtvovanjem i postom (po stavovima obrednika). Onda bi bolest prošla i mlade žrtve bi ostale naružene ali žive.

I meštri i obrednici su se slagali da decu obeleženu sivom ljuSPom ređi, smrtonosni oblik bolesti nikada ne može da dodirne, kao ni njen užasni i hitri srodnik siva kuga. „Kažu da je uzročnik vlaga“, rekao je. „Gadna isparenja u vazduhu. Ne prokletstva.“

„Ni osvajači nisu verovali, Hugore Brdski“, rekla je Isila. „Ljudi iz Volantisa i Valirije obesili su Garina u zlatnom kavezu i rugali mu se dok je zazivao svoju majku da ih uništi. Ali u noći se voda digla i utopila ih, a od tog dana do današnjeg nisu našli spokoja. Još su ovde dole ispod vode, oni koji su nekada bili gospodari ognja. Njihov hladni dah diže se iz mulja i stvara ove magle, a njihovo je meso postalo kameno kao što su im srca.“

Patrljak Tirionovog nosa žestoko je svrbeo. Počešao ga je. *Starica je možda u pravu. Ovo je zlo mesto. Čini mi se kao da sam ponovo tamo u mužniku i gledam oca kako umire.* I on bi poludeo kada bi dane morao da provede u toj svojoj pomrčini, dok mu se meso i kosti pretvaraju u kamen.

Mladog Grifa kao da nisu mučile njegove strepnje. „Samo nek probaju da nas pipnu, pokazaćemo im s kim imaju posla.“

„Mi smo od krvi i kosti, napravljeni po uzoru na Oca i Majku“, reče obrednica Lemora. „Ne hvališi se, molim te. Gordost je težak greh. Kameni ljudi su nekada takođe bili gordi, a Gospodar ljuSPi bio je najgordiji među njima.“

Tirionu su se obrazi zajapurili od vreline žara. „Postoji li stvarno Gospodar ljuSPi? Ili je to samo priča?“

„Gospodar ljuSPi je vladao ovim maglama još od Garinovog doba“, odgovorio je Jandri. „Neki kažu da je on sam Garin, ustao iz rečnog groba.“

„Mrtvi ne ustaju“, tvrdio je Haldon Polumeštar, „a niko ne živi hiljadu godina. Da,

postoji Gospodar ljuspi. Postojale su desetine. Kada jedan umre, drugi zauzme njegovo mesto. Ovaj je gusar s Baziliskovih ostrva koji je smatrao da će na Rojni plen biti bogatiji nego na Letnjem moru.“

„Jeste, i ja sam isto čuo“, rekao je Patak, „ali ima i druga priča, koja mi se više sviđa. Ona kaže da on nije kao drugi kameni ljudi, da je prvo bio kip, sve dok iz magle nije došla siva žena i poljubila ga usnama hladnim kao led.“

„Dosta“, reče Grif. „Tišina, svi.“

Obrednica Lemora uzdahnu. „Šta je to bilo?“

„Gde?“ Tirion nije video ništa sem magle.

„Nešto se pomerilo. I videla sam mreškanje vode.“

„Kornjača“, reče princ veselo. „Velika kostolomka, to je sve.“ Isturio je motku pred njih pa ih odgurnuo od visokog zelenog obeliska.

Magla se nije odvajala od njih, vlažna i ledena. Iz sivila se pomolio potonuli hram dok su Jandri i Patak upirali u motke i sporo prelazili od pramca do krme, gurajući. Prošli su kraj mermernog stepeništa koje se zavojito dizalo iz mulja i slomljeno završavalo u vazduhu. Iza, tek naslućeni, bili su i drugi oblici: razbijene kule, obezglavljeni kipovi, stabla s korenjem većim od njihovog broda.

„Ovo je bio najljepši grad na reci, a i najbogatiji“, rekao je Jandri. „Hrojani, praznični grad.“

Previše bogat, pomislio je Tirion, *previše lep. Nikada nije mudro izazivati zmajeve*. Potopljeni grad pružao se svuda oko njih. Iznad njih je zalepršalo nešto jedva vidljivo, bleđa kožna krila prosekla su maglu. Kepec je izvio vrat da bolje vidi, ali je stvorenje nestalo jednako brzo kao što se pojavilo.

Nedugo zatim, pojavilo se novo svetlo. „Vi tamo“, slabašno se začu glas preko vode. „Ko ste?“

„Stidljiva devica“, odgovori Jandri uzvikom.

„Vodomar. Uzvodno ili nizvodno?“

„Nizvodno. Kože i med, pivo i mast.“

„Uzvodno. Noževi i igle, čipka i platno, začinjeno vino.“

„Kakve su vesti iz starog Volantisa?“, viknu Jandri.

„Biće rata“, začuše se reči.

„Gde?“, viknu Grif. „Kada?“

„Kada godina istekne“, stiže odgovor. „Nijesos i Malakvo idu ruku podruku, a slonu su se pojavile pruge.“ Glas je utihnulo kako se brod udaljio od njih. Gledali su kako se njegovo svetlo smanjuje i nestaje.

„Je li mudro vikati kroz maglu na brodove koje ne možemo da vidimo?“, upitao je

Tirion. „Šta da su bili gusari?“ Sa gusarima su zasad imali sreće, jezero Bodež su preplovili noću, neprimećeni. Jednom je Patak na tren ugledao korito za koje je tvrdio da pripada Urhu Neopranom. *Stidljiva devica* je međutim bila uz vetar i Urho ako je to zaista bio Urho - nije pokazao zanimanje za njih.

„Gusari neće ploviti u Tuge“, reče Jandri.

„Slonovi s prugama?“, promumla Grif. „Šta mu to znači? Nijesos i Malakvo? Ilirio je trijarhu Nijesosu platio dovoljno da ga kupi osam puta.“

„Zlatom ili sirom?“, dobaci Tirion.

Grif se okomi na njega. „Ako ne možeš da prosečeš ovu maglu sledećom doskočicom, zadrži je za sebe.“

Da, oče, zamalo ne izgovori kepec. Čutaću. Hvala ti. Nije poznavao te Volantišane, ali mu se svejedno činilo da slonovi i tigrovi mogu imati jakih razloga da se ujedine kada su suočeni sa zmajevima. Možda je torbar pogrešno procenio situaciju. Zlatom možeš kupiti čoveka, ali samo krv i čelik mogu da zadrže njegovu vernost.

Mali čovek je ponovo prodžarao žar pa dunuo da ga razgori. *Mrzim ovo. Mrzim ovu maglu, mrzim ovo mesto, a Grif mi nikako nije drag.* Tirion je još imao otrovne pečurke koje je ubrao u dvorištu Iliriove vile i nekih dana je bio na ivici da ih krišom ubaci Grifu u večeru. Nevolja je bila u tome što Grif gotovo nikada nije jeo.

Patak i Jandri su upirali u motke. Isila je držala kormilo. Mladi Grif je odgurnuo *Stidljivu devicu* od razbijene kule čiji su prozori zurili naniže kao slepe crne oči. Gore je njeno jedro visilo mlitavo i teško. Voda je ispod korita postala dublja, sve dok motke nisu više mogle da dodirnu dno, ali ih je struja i dalje nosila nizvodno, sve dok..

Tirion je samo video da se iz reke diže nešto ogromno, grbavo i zloslutno. Pomislio je da je to brdo koje se nadvija iznad šumovitog ostrva ili nekakva divovska stena obrasla mahovinom i paprati i skrivena maglom. Međutim, kada se *Stidljiva devica* približila, obris je postao jasniji. Drvena utvrda mogla se videti kraj vode, trula i obrasla. Vitke kule dizale su se iznad nje, neke prekinute kao slomljena koplja. Kule bez krovova pojavljivale su se i nestajale, slepo budući uvis. Dvorane i galerije jezdiše su pored njih: vitki svodovi, tanani lukovi, izblebljeni stubovi, terase i verande. Sve uništeno, sve pusto, sve propalo.

Tu je siva mahovina gusto rasla, prekrivajući palo kamenje u debelim slojevima i viseći poput brade s kula. Crna loza puzala je kroz prozore, kroz vrata i preko lukova, uz bokove visokih kamenih zidova. Magla je sakrivala tri četvrtine palate, ali ono što su nazreli bilo je više nego dovoljno da Tirion shvati kako je ta ostrvska utvrda nekada

bila deset puta veća od Crvene utvrde i stotinu puta lepša. Znao je gde se nalazi. „Palata ljubavi“, rekao je tiho.

„To je bilo rojnarско ime“, rekao je Haldon Polumeštar, „ali već hiljadu godina ovo je Palata Tuge.“

Ruševina jeste sama po sebi bila tužna, ali je zbog znanja šta je nekada bila delovala još tužnije. *Ovde je nekada bilo smeha, pomisli Tirion. Bilo je vrtova jarkih od cveća i fontana koje zlatno iskre na suncu. Ove stepenice nekada su odzvanjale od koraka ljubavnika, a ispod razbijene kupole bezbrojni brakovi sklopljeni su uz poljubac. Misli mu skrenuše ka Tiši, koja je tako kratko bila njegova gospa supruga. Sve je to bilo Džejmijevo delo, pomislio je očajno. Bio je moja krv, moj veliki i jaki brat. Kada sam bio mali donosio mi je igračke, koture i kocke i drvenog lava. Poklonio mi je mog prvog ponija i naučio me da jašem. Kada mi je rekao da te je kupio za mene, nisam ni trenu posumnjao. A zašto bih? On je bio Džejmi, a ti si bila samo neka devojka koja igra svoju ulogu. Bojao sam se toga od početka, od trenutka kada si mi se prvi put osmehnula i pustila me da ti dodirnem ruku. Moj rođeni otac nije mogao da me voli. Zašto bi ti to mogla, sem zbog zlata?*

Kroz dugačke sive prste magle ponovo je čuo snažni zvuk odapete tetive, lorda Tivina kako je zastenjao kada ga je strelica pogodila ispod trbuha, udarac stražnjice o kamen kada je seo nazad da umre. „Kuda god kurve idu“, rekao je. *A kuda je to?*, želeo je Tirion da ga upita. *Kuda je Tiša otišla, oče?* „Koliko još ove magle moramo da trpimo?“

„Za još jedan sat proći ćemo Tuge“, reče Haldon Polumeštar. „Posle toga će biti kao na izletu. Duž donje Rojne na svakoj okuci ima po selo. Voćnjaci, vinogradi, žitna polja koja zriju na suncu, ribari na reci, toplo kupatilo i slatka vina. Selhoris, Valisar i Volon Teris su naselja zaštićena zidinama, toliko veliki da bi ih u Sedam kraljevstava zvali gradovima. Verujem da ću...“

„Svetla napred“, upozori Mladi Grif.

I Tirion ih je video. Vodomar *ili neka druga barka*, rekao je sebi, ali je nekako ipak znao da to nije tačno. Nos ga je svrbeo. Žestoko ga je počeošao. Svetlo je jačalo kako mu se *Stidljiva devica* približavala. Mutna zvezda u daljini, slabašno je treperila kroz maglu, prizivajući ih sebi. Ubrzo se pretvorila u dva svetla, pa onda tri: nepravilni niz svetiljki koji se dizao iz vode.

„Most sna“, imenova ga Grif. „Na njemu će biti kamenih ljudi. Neki će možda početi da zapomažu kada se približimo, ali nas najverovatnije neće ometati. Većina kamenih ljudi su slabašna stvorenja, trapavi, nespretni, glupi. Pri kraju svi polude, ali su tada najopasniji. Ako zatreba, odbijte ih bakljama. Ni po koju cenu im ne dozvolite da vas dodirnu.“

„Možda nas čak neće ni videti“, reče Haldon Polumeštar. „Magla će nas sakriti od njih sve dok se ne nađemo gotovo kod mosta, a onda ćemo proći pre nego što shvate da smo tu.“

Kamene oči su slepe oči, pomisli Tirion. Znao je da smrtonosni vid sive ljuspe počinje u udovima: peclanje na vrhovima prstiju, pocneli nokat nožnog palca, gubitak osećaja dodira. Kako obamrlost mili uz šaku ili duž stopala pa uz nogu, meso postaje kruto i hladno a koža žrtve poprima sivkastu boju, sličnu kamenu. Čuo je priče kako za sive ljuspe postoje tri dobra leka: sekira, mač i satar. Odsecanje obolelih delova ponekad je sprečavalo širenje bolesti, znao je Tirion, ali ne uvek. Mnogi je čovek žrtvovao šaku ili stopalo, samo da vidi kako i druga postaje siva. Kada se to desi, nade više nema. Slepilo je često kada okamenjivanje stigne do lica. U poslednjim stadijumima prokletstvo se okretalo ka unutra, ka mišićima, kostima i unutrašnjim organima.

Ispred njih most je postajao veći. *Most sna*, nazvao ga je Grif, ali je ovaj san bio razbijen i slomljen. Bledi kameni lukovi stupali su u maglu, pružajući se od Palate Tuge ka zapadnoj obali reke. Pola njih se srušilo, popustili su pod težinom sive mahovine koja ih je prekrila i gustih crnih puzavica koje su se uspuzale iz reke. Široki drveni lukovi mosta bili su truli, ali neke svetiljke koje su se pružale njegovom dužinom i dalje su svetlele. Kako se *Stidljiva devica* približavala, Tirion je video obrise kamenih ljudi kako se kreću na svetlu, besciljno lutaju između svetiljki kao spori sivi leptiri. Neki su bili goli, drugi odeveni u mrtvačke pokrove.

Grif isuka dugački mač. „Jolo, upali baklje. Momčce, odvedi Lemoru u njenu kabinu i ostani s njom.“

Mladi Grif tvrdoglavo pogleda oca. „Lemora zna gde joj je kabina. Hoću da ostanem.“

„Mi smo se zakleli da ćemo te čuvati“, reče Lemora tiho.

„Ne treba meni niko da me čuva. Mačem baratam jednako vešto kao Patak Skoro pa sam vitez.“

„I skoro pa dečak“, reče Grif. „Radi kao što ti se kaže. Smesta.“

Mladić opsova sebi u bradu pa baci motku na palubu. Zvuk je čudno odjeknuo kroz maglu i na trenutak se činilo kao da oko njih padaju motke. „Zašto da bežim i da se krijem? Haldon ostaje, a i Isila. Čaki Hugor.“

„Jeste“, reče Tirion, „ali ja sam dovoljno mali da se sakrijem iza Patka.“ Gurnuo je pet-šest baklji u jarki žar mangala pa je gledao nauljene krpe kako počinju da bukte. *Ne zuri u vatru*, rekao je samom sebi. Od plamenova može da nastupi noćno slepilo.

„Ti si kepec“, reče Mladi Grif prezrivo.

„Moja tajna je otkrivena“, složi se Tirion. „Jeste, manji sam od polovine Haldona, i sve vas baš briga hoću li živeti ili ne.“ *Mene pogotovo.* „Ti, međutim... ti si sve.“

„Kepecu“, reče Grif, „upozorio sam te...“

Kroz maglu se probi drhturav krik slabšašan i visok

Lemora se naglo okrenu, sva uzdrhtala. „Sedmero nas spaslo.“

Slomljeni most pružao se jedva pet koraka ispred broda. Oko njegovih stubova voda se talasala belo kao pena na ustima luđaka. Četrdeset stopa iznad, kameni ljudi su jecali i jaukali pod treperavom svetiljkom. Većina se na *Stidljivu devicu* nije osvrnula kao što se ne bi osvrnula na deblo što plovi. Tirion čvršće stegnu bakiu pa shvati da zadržava dah. A onda su se našli ispod mosta, beli zidovi obloženi zastorima sivih lišajeva dizali su se s obe strane, voda je besno penila oko njih. Na tren je izgledalo kao da će udariti u desni stub, ali je Patak digao motku i odgurnuo ih nazad na sredinu prolaza, i nekoliko otkucaja srca kasnije prošli su.

Tek što je Tirion počeo ponovo da diše, Mladi Grif ga je zgrabio za ruku. „Šta ti to znači? Ja sam sve? Šta si time hteo da kažeš? Zašto sam ja sve?“

„Pa“, reče Tirion, „ako kameni ljudi uhvate Jandrija, Grifa ili našu lepu Lemoru, mi bismo tugovali zbog njih pa bismo nastavili dalje. Da izgubimo *tebe* čitav ovaj poduhvat bi propao, a sve one godine grozničavog spletkarenja evnuha i torbara bile bi uzaludne... zar nije tako?“

Momak pogleda Grifa. „On zna ko sam.“

Da nisam znao ranije, znao bih sada. Tada je već *Stidljiva devica* odmakla daleko nizvodno od Mosta sna. Ostalo je samo sve manje svetlo pozadi, a uskoro će i ono nestati. „Ti si Mladi Grif, sin najamnika Grifa“, reče Tirion. „Ili si možda zemaljsko otelotvorenje Ratnika. Da pogledam malo bolje.“ Digao je bakiu, tako da je svetlo obasjalo lice Mladog Grifa.

„Prekidaj“, naredi Grif, „da ne bi zažalio.“

Kepec se nije osvrnuo na njega. „Zbog modre kose oči ti izgledaju plave, to je dobro. A priča kako je bojiš u spomen na svoju pokojnu majku Tirošanku bila je tako dirljiva da sam se zamalo rasplakao. Svejedno, radoznao čovek se može zapitati zašto sinčiću nekog najamnika treba pokleka obrednica da ga upućuje u Veru ili meštar bez lanca da ga uči istoriji i jezicima. A pametan čovek bi se mogao zapitati zašto bi tvoj otac uposlao viteza lutalicu da te nauči rukovanju oružjem umesto da te prosto pošalje da šegrtuješ u nekoj slobodnoj četi. Gotovo kao da je neko želeo da te sakrije dok te priprema za... šta? Sada, postoji zagonetka, ali sam siguran da će mi se s vremenom razjasniti. Moram da priznam, imaš plemenite crte lica za jednog

mrtvog momka.“

Momakse zajapuri. „*Nisam mrtav.*“

„Kako to nisi? Moj gospodar otac je umotao tvoje telo u grimizni plašt i položio te pored sestre u podnožju Gvođenog prestola, kao svoj dar novom kralju. Oni kojima nije bilo gadno da dignu plašt rekli su da ti je falilo pola glave.“

Momak zakorači unazad, pometen. „Tvoj...?“

„...otac, jeste. Tivin od kuće Lanistera. Možda si čuo za njega.“

Mladi Grif je oklevao. „*Lanister?* Tvoj otac je...“

„...mrtav. Lično sam ga ubio. Ako je veličanstvu po volji da me zove Jolo ili Hugor, neka tako i bude, ali znaj da sam rođen kao Tirion od kuće Lanistera, zakoniti sin Tivina i Džoane, koje sam oboje ubio. Ljudi će ti reći da sam kraljeubica, rodoubica i lažov, i neće te slagati... ali s druge strane, mi jesmo družina lažova, zar ne? Recimo tvoj navodni otac. *Grif*, je li tako?“ Kepec se nasmeja. „Trebalo da zahvališ bogovima što je Varis Pauk deo ove tvoje spletke. Ime *Grif* ne bi prevarilo evnuha ni na tren, baš kao što nije ni mene. *Nisam lord*, kaže moj gospodar, *nisam vitez*. A ja nisam kepec. Kada nešto kažeš to ne postaje istina. Ko će bolje podići malog sina princa Regara nego dragi Regarov drug Džon Konington, nekada gospodar Grifonovog gnezda i kraljeva desna ruka?“

„Umukni.“ U Grifovom glasu čula se strepnja.

Na levoj strani barke, ogromna kamena ruka videla se tik ispod vode. Dva prsta su virila na površini. *Koliko ih još ima ovde?*, upita se Tirion.

Niz kičmu mu kliznu graška znoja, na šta se stresu. Tuge su promicale kraj njih. Kroz magle je ugledao slomljenu kulu, obezglavljenog junaka, prastaro drvo iščupano iz zemlje i prevrnuo, s ogromnim korenjem koje se izvija kroz krov i prozore slomljene kupole. *Zašto sve ovo izgleda tako poznato?*

Pravo ispred, nagnute stepenice od bledeg mermerna dizale su se iz tamne vode u vitkoj spirali, pa se naglo završavale deset stopa iznad njihovih glava. *Ne*, pomisli Tirion, *to nije moguće.*

„Napred.“ Lemorin glas bio je drhtav. „Svetlo.“

Svi pogledaše. Svi ga videše.

„*Vodomar*“, reče Grif. „Ili on ili neko sličan.“ Ipak je ponovo isukao mač.

Niko nije izustio ni reč. *Stidljiva devica* je plovila na struji. Jedro joj nisu digli otkako su prvobitno zašli u Tuge. Nije imala načina da se pokreće, sem s rekom. Patak je stajao i škiljio stežući motku obema rukama. Posle nekog vremena čak je i Jandri prestao da ih odguruje. Sve oči bile su na dalekom svetlu. Kada su se približili, pretvorilo se u dva svetla. Onda u tri.

„Most sna“, reče Tirion.

„Nezamislivo“, reče Haldon Polumeštar. „Most smo ostavili za sobom. Reke teku samo u jednom pravcu.“

„Majka Rojna teče kako želi“, prošaputa Jandri.

„Sedmoro nas spaslo“, izusti Lemora.

Gore i napred, kameni ljudi na mostu počеше da zavijaju. Nekolicina ih je pokazivala dole na njih. „Haldone, odvedi princa u potpalublje“, naredi Grif.

Bilo je prekasno. Struja ih je čvrsto zgrabila. Neumoljivo su plutali ka mostu. Jandri je ubadao motkom da se ne razbiju o stub. To ih je odbacilo u stranu, kroz zastor od blede sive mahovine. Tirion oseti pipke na licu, mekane kao prsti kurve. Onda se iza njega začu prasak i paluba se tako naglo nagnu da je zamalo izgubio oslonac i odleteo u vodu.

Na brod je pao jedan kameni čovek

Udario je u krov kabine, tako silno da se *Stidljiva devica* zaljuljala, pa je zaurkao na njih reč na jeziku koji Tirion nije znao. Usledio je drugi kameni čovek, koji je pao pored krme. Stare daske pukle su od udarca i Isila je kriknula.

Patak joj je bio najbliži. Krupni čovek nije gubio vreme na vađenje mača, već je izmahnuo motkom, udario kamenog čoveka u grudi i bacio ga u reku, gde je ovaj smesta potonuo bez zvuka.

Grif se okomio na drugog čoveka istog trena kada se ovaj spustio s krova kabine. S mačem u desnoj i bakljom u levoj ruci, poterao je stvorenje unazad. Dok je struja nosila *Stidljivu devicu* ispod mosta, njihove senke su igrale na mahovinastim zidovima. Kada je kameni čovek pošao ka krmi, Patak mu je zaprečio put, s motkom u ruci. Kada je krenuo napred, Haldon Polumeštar je mahnuo na njega drugom bakljom pa ga je oterao unazad. Nije imao izbora nego da pođe pravo na Grifa. Kapetan se izvio u stranu, mač je sevnuo. Iskra je poletela kada se čelik zario u krljučtavu sivu kožu, ali se ruka svejedno otkotrljala na palubu. Grif je odgurno nogom. Jandri i Patak su prišli sa svojim motkama. Zajedno su potisnuli stvorenje preko ograde, u crne vode Rojne.

Tada je već *Stidljiva devica* isplovila ispod slomljenog mosta. „Jesmo ih sve sredili?“, upita Patak „Koliko ih je skočilo?“

„Dvojica“, reče Tirion pa se strese.

„Trojica“, reče Haldon. „Iza tebe.“

Kepec se okrenu i ugleda ga pred sobom.

U doskoku je smrskao nogu i oštri vrh blede kosti štrčao je kroz trulo platno čakšira i sivo meso ispod njih. Slomljena kost bila je isprskana smeđom krvlju, ali je i dalje

napredovao, pružajući ruke ka Mladom Grifu. Šaka mu je bila siva i ukočena, ali mu je krv curila između prstiju dok je pokušavao da ih stegne, da zgrabi. Momak je stajao i zurio, nepomičan kao da je i sam od kamena. Ruka mu je počivala na balčaku mača, ali kao da je zaboravio zašto.

Tirion ritnu momka i izbi mu noge pa skoči preko njega kada je ovaj pao i gurnu baklju u lice kamenom čoveku tako da se ovaj zatetura unazad na slomljenoj nozi, mlatarajući ka plamenu krutim sivim rukama. Kepec je gegao za njim, zamahujući bakljom, ubadajući u oči kamenog čoveka. *Još malo. Nazad, još korak, pa još jedan.* Nalazili su se na ivici palube kada stvorenje jurnu na njega, zgrabi baklju i ote mu je iz ruke. *Sjebó sam se,* pomisli Tirion.

Kameni čovek baci baklju. Začu se tiho šištanje kada crna voda ugasi plamen. Kameni čovek urliknu. Nekada je bio Letnjeostrvljanin; vilica i pola obraza pretvorili su se u kamen, ali je put bila crna kao ponoć gde nije bila siva. Na mestima gde je zgrabio baklju koža mu je popucala. Krv je curila iz pesnice mada on to kao da nije osećao. To je bar neka milost, slutio je Tirion. Iako smrtonosna, siva ljsupa navodno nije bolna.

„*Sklanjaj se!*“, viknu neko, daleko, a drugi glas reče: „*Princ! Zaštití momka!*“ Kameni čovek se zatetura napred, grabeći pruženom rukom.

Tirion ga udari ramenom.

Osećaj je bio kao da je udario u zid zamka, ali je taj zamak stajao na slomljenoj nozi. Kameni čovek se preturi i zgrabi Tiriona dok je padao. Uleteli su u reku uz veliki pljusak i Majka Rojna ih je obojicu progutala.

Iznenadna hladnoća udari Tiriona kao čekić. Dok je tonuo osećao je kamenu ruku kako mu hvata lice. Druga mu se stegnula oko ruke, vukući ga dole u tamu. Slep, nosa punog vode, grcajući, tonući, ritao se, izvijao i otimao od prstiju stegnutih oko ruke, ali je kameni stisak bio nepopustljiv. Mehurići mu izbiše na usne. Svet je bio crn i postajao je sve crniji. Nije mogao da diše.

Ima i gorih smrti od utapanja. A ako ćemo pravo, on je stradao još davno, u Kraljevoj luci. Samo je njegova avet preostala, mali osvetoljubivi duh koji je zadavio Šai i pogodio strelicom u trbuh velikog lorda Tivina. Niko neće žaliti stvora u koga se pretvorio. *Progoniću i mučiću Sedam kraljevstava,* pomislio je tonući dublje. *Nisu hteli da me vole živog, pa neka me se užasavaju mrtvog.*

Kada je otvorio usta da ih prokune, crna voda mu ispuni pluća i tama se stegnu oko njega.

DAVOS

„Lord će te sada saslušati, krijumčaru.“

Vitez je bio u srebrnom oklopu, a štitnici za noge i oklopne rukavice bili su mu ukrašeni crnim emajlom u obliku razvijorenih vlati morske trave. Kaciga pod njegovom miškom bila je glava morskog kralja, s krunom od sedefa i isturenom bradom od ahata i žada. Njegova brada bila je siva kao zimsko more.

Davos ustade. „Mogu li znati tvoje ime, ser?“

„Ser Merlon Menderli.“ Bio je za glavu viši od Davosa i petnaest oka teži, s hladnim sivim očima i oholim načinom govora. „Imam čast da budem rođak lorda Vimena i zapovednik njegove posade. Za mnom.“

Davos je u Bela sidrišta došao kao izaslanik, ali su ga pretvorili u sužnja. Odaje su mu bile prostrane, svetle i lepo nameštene, ali su pred vratima stajali stražari. S prozora je video ulice Belih sidrišta iza zidina zamka, ali mu nije bilo dozvoljeno da njima hoda. Video je i luku, i posmatrao je kako *Vesela devica* plovi niz zaliv. Kaso Mogat je sačekao četiri dana umesto tri pre nego što je otišao. Od tada su prošle još dve sedmice.

Domaći gardisti lorda Menderlija nosili su plaštove od plavozelene vune i držali srebrne trozupce umesto običnih kopalja. Jedan je stupao ispred njega, drugi pozadi, a još po jedan s obe njegove strane. Hodali su pored izbledelih barjaka, slomljenih štitova i zarđalih mačeva iz stotina drevnih pobeda i desetine drvenih kipova, ispućalih i izjedjenih, koji su nekada mogli samo da krase pramac broda.

Dva mermerna morska čoveka nalazila su se s obe strane ulaza u dvoranu. Bili su to manji rođaci Ribonogog. Kada su gardisti otvorili vrata, najavljiivač je udario štapom po starom daščanom podu. „*Ser Davos od kuće Sivorta*“, viknuo je zvonkim glasom.

Koliko god puta da je dolazio u Bela sidrišta, Davos nikada nije kročio u Novi zamač, a kamoli u Dvor morskog čoveka. Zidovi, pod i tavanica bili su od dovtljivo spojenih dasaka i ukrašeni svim morskim stvorenjima. Dok su prilazili podijumu, Davos je hodao po naslikanim krabama, školjkama i morskim zvezdama koje su provirivale kroz izvijene crne vlati morske trave i kosti utopljenih mornara. Na zidovima su s obe strane iz naslikanih plavozelenih dubina vrebale blede ajkule, dok su jegulje i oktopodi vijugali među stenama i potopljenim lađama. Jata haringi i velikih bakalara plivala su između visokih prozora dvorane. Još više, u blizini starih ribarskih mreža koje su se spuštale s tavnanskih greda, prikazana je morska površina.

Desno je bila ratna galija što spokojno vesla naspram izlazećeg sunca; levo je izbijana stara koga bežala pred olujom, poderanih jedara. Iza podijuma su se džinovska sipa i sivi levijatan uhvatili u koštac pod naslikanim talasima.

Davos se nadao da će s Vimenom Menderlijem razgovarati nasamo, ali je zatekao prepun dvor. Duž zidova je bilo pet puta više žena nego muškaraca; ono malo muških što je video ili je imalo dugačke sede brade ili je bilo premlado za brijanje. Bilo je i obrednika i svetih sestara u belim i sivim haljama. Na kraju dvorane stajalo je desetak ljudi u plavom i srebrnosivom kuće Freja. I slepac bi primetio koliko su im lica slična; nekolicina je nosila grb Blizanaca, dve kule spojene mostom.

Davos je naučio da čita s ljudskih lica davno pre nego što ga je meštar Pilos naučio da čita reči na hartiji. *Ovi Freji bi me rado videli mrtvog*, odmah je shvatio.

A ni u bleđim plavim očima Vimena Menderlija nije našao dobrodošlicu. Presto obložen jastucima na kome je sedeo lord bio je dovoljno širok da primi tri čoveka normalne širine, a ipak je izgledalo kao da će se Menderli iz njega prelititi. Lord se *utisnuo* u sedišta, pogrbljenih ramena, raširenih nogu, šaka položenih na rukonaslone kao da su preteške da ih dignu. *Smilujte se bogovi*, pomisli Davos kada vide lice lorda Vimena, *ovaj izgleda skoro kao leš*. Koža mu je bila bleđunjava, s primesom sive.

Oko kraljeva i leševa uvek se okupi pratnja, glasila je stara izreka. Tako je bilo i s Menderlijem. Levo od njegovog visokog sedišta stajao je meštar debeo gotovo kao gospodar koga je služio, čovek rumenih obraza i punih usana, s gustim žutim uvojcima. Počasno mesto s lordove desne strane zauzeo je lord Merlon. Na tronošću s jastucima kraj njegovih nogu smestila se punačka ružičasta gospa. Iza lorda Vimena stajale su dve mlađe žene, sudeći po izgledu sestre. Starija je smeđu kosu uplela u dugačku pletenicu. Mlađa, kojoj nije bilo više od petnaest, imala je još dužu pletenicu, obojenu u jarkozeleno.

Niko se nije udostojio da Davosu kaže svoje ime. Meštar je progovorio prvi. „Stojiš pred Vimenom Menderlijem, gospodarom Belih sidrišta i zaštitnikom Belog noža, štitom vere, braniteljem obespravljenih, lordom maršalom Vijugavice, vitezom reda Zelene šake“, rekao je. „Na dvoru Morskog čoveka običaj je da vazali i molioći kleknu.“

Vitez od praziluka bi kleknuo, ali kraljeva desnica to nije mogao; time bi pokazao da je kralj kome služi niži od ovog debelog lorda. „Nisam došao kao molilac“, odgovori Davos. „I ja imam zvanja. Gospodar Kišegore, admiral Uzanog mora, kraljeva desna ruka.“

Punačka žena na tronošću prevrnu očima. „Admiral bez brodova, desnica bez prstiju, u službi kralja bez prestola. Je li to pred nas izašao vitez ili odgovor na dečju

zagonetku?”

„On je glasonoša, dete“, reče lord Vimen, „prazlukzlih vesti. Stanisu se nije dopao odgovor koji su mu gavrani doneli, tako da je poslao ovog... ovog *krijumčara*.“ Zašklijio je u Davosa očima zagnjurenim u naslage sala. „Mislim da si i ranije bio u našem gradu, da si krao novac iz našeg džepa i hranu s našeg stola. Pitam se koliko si mi samo ukrao?”

Nedovoljno da bar jednom preskočiš neki obrok. „Za krijumčarenje sam platio u Krajoluju, moj gospodaru.“ Davos skinu rukavicu i pruži levu šaku, s četiri skraćena prsta.

„Četiri vrha prsta za život proveden u lopovluku?”, reče žena na tronošcu. Kosa joj je bila žuta, lice okruglo, rumeno i mesnato. „Jeftino si se izvukao, Viteže od prazluka.“

Davos to nije poricao. „Ako je po volji mom gospodaru, zahtevao bih razgovor nasamo.“

To gospodaru nije bilo po volji. „Ja pred svojim srodnicima nemam tajni, niti pred svojim vernim lordovima i vitezovima, mojim dragim prijateljima.“

„Moj gospodaru“, reče Davos, „ne želim da moje reči čuju neprijatelji veličanstva... kao ni tvoji neprijatelji.“

„Stanis možda u ovoj dvorani ima neprijatelja. Ja ih nemam.“

„To nisu čak ni oni koji su ti ubili sina?”, primeti Davos. „Ovi Freji su bili među domaćinima Crvene svadbe.“

Jedan Frej iskorači napred, visok vitez dugačkih udova, obrijane brade i sivog brka, tankog kao mirski stileto. „Crvena svadba je bila delo Mladog Vuka. Na naše oči se pretvorio u zver i preklao mog rođaka Zvonceta, bezopasnog slaboumnika. Ubio bi i mog gospodara oca da mu ser Vendel nije stao na put.“

Lord Vimen zatrepta da potisne suze. „Vendel je oduvek bio hrabar momak. Nije me začudilo kada sam saznao da je junački poginuo.“

Davosu stade dah od čudovišnosti te laži. „Tvrdiš li to da je *Rob Stark* ubio Vendela Menderlija?”, upitao je Freja.

„I još mnoge. Među njima su bili moj sin Titos i muž moje kćeri. Kada se Stark pretvorio u vuka, njegovi severnjaci su uradili isto. Na svima je bio beleg zveri. Dobro je poznato da varga ujedom stvara nove varge. Moja braća i ja jedva smo uspeli da ih savladamo.“

Čovek se *smeškao* dok je to govorio. Davos je poželeo da mu nožem oljušti usne. „Ser, mogu li znati tvoje ime?”

„Ser Džared, od kuće Freja.“

„Džarede od kuće Freja, tvrdim da si lažov.“

Ser Džaredu kao da je to bilo zabavno. „Neki ljudi plaču kada seclaju luk, ali ja nikada nisam patio od te slabosti.“ Čelik zašušta o kožu kada je isukao mač. „Ako si zaista vitez, ser, odbrani tu klevetu svojim telom.“

Oči lorda Vimena zatreperiše pa se otvoriše. „Ne dozvoljavam krvoproliće u Dvoru morskog čoveka. Skloni čelik, ser Džarede, inače ću te zamoliti da se udaljiš.“

Ser Džared vrati mač u koricu. „Pod tvojim krovom, moj gospodar, tvoja reč je zakon... ali ja ću zahtevati da se obračunam s ovim gospodarom praziluka pre nego što ode iz ovog grada.“

„Krv!“, zaurla žena na tronošću. „To ovaj truli praziluk želi od nas, moj gospodar. Vidiš kako raspiruje nevolje? Oteraj ga, preklinjem te. Želi krv tvog naroda, krv tvojih hrabrih sinova. Oteraj ga. Čuje li kraljica da si primio ovog izdajnika, možda će dovesti u pitanje i našu odanost. Mogla bi... možda će... da...“

„Neće doći do toga, dete moje“, reče lord Vimen. „Gvozdeni presto neće imati razloga da sumnja u nas.“

Davosu se nije dopalo kako je to zvučalo, ali nije prevaleo toliki put da bi ćutao. „Dečak na Gvozdenom prestolu je uzurpator“, rekao je, „a ja nisam izdajnik, već desnica Stanisa Barateona, prvog svog imena, istinskog kralja Vesterosa.“

Debeli meštar se nakašlja. „Stanis Barateon je bio brat našeg pokojnog kralja Roberta, neka mu Otac pravedno sudi. Tomen je Robertov sin. Zakoni nasleđivanja jasni su u takvom slučaju. Sin ima preče pravo od brata.“

„Meštar Teomor govori istinu“, reče lord Vimen. „On se razume u takva pitanja, i uvek me je mudro savetovao.“

„Rođeni sin ima više prava od brata“, složio se Davos, „ali Tomen takozvani Barateon je kopile, kao i njegov brat Džofri pre njega. Otac im je Kraljeubica, protivno svim božjim i ljudskim zakonima.“

Progovorio je jedan drugi Frej. „Moj gospodar, ovo što govori je veleizdaja. Stanis mu je odsekao lopovske prste. Ti mu iščupaj lažjivi jezik“

„Bolje mu odseci glavu“, predloži ser Džared. „Ili mi dozvoli da se sukobim s njim na polju časti.“

„Šta jedan Frej zna o časti?“, uzvrat Davos.

Četvorica Freja podoše ka njemu, ali ih lord Vimen zaustavi dignutom šakom. „Stanite, prijatelji moji. Saslušaću ga pre nego... pre nego što se pozabavim njime.“

„Imaš li dokaza o tom rodoskrvnuću, ser?“, upita meštar Teomor prekrstivši meke šake na stomaku.

Edrik Olujni, pomisli Davos, ali sam njega poslao daleko, preko Uzanog mora, gde

Melisandrine vatre ne mogu da ga dohvate. „Imate reč Stanisa Barateona da je sve što sam rekao istina.“

„Reči su vetar“, kaza mlada žena iza visoke stolice lorda Vimena, ona privlačna s dugačkom smeđom pletenicom. „A ljudi će lagati da dobiju šta žele, to svaka sobarica može da ti kaže.“

„Dokaz treba da bude nešto jače od puke reči nekog gospodara“, izjavi meštar Teomor. „Stanis Barateon ne bi bio prvi čovek koji će lagati da bi se dokopao prestola.“

Rumena žena uperi debeljuškasti prst u Davosa. „Slušaj ti, mi ne želimo da učestvujemo u vašem izdajstvu. Mi smo u Belim sidrištima pošten svet, odani ljudi koji poštuju zakone. Ne sipaj nam više otrova u uši, da te moj svekar ne pošalje u Vučju jazbinu.“

Kako li sam nju uvredio? „Mogu li imati čast da čujem gospino ime?“

Rumena žena besno šmrknu pa prepusti meštru da odgovori. „Gospa Leona je supruga sina lorda Vimena, ser Vilisa, koji je trenutno sužanj Lanistera.“

Govori iz straha. Ako se Bela sidrišta opredele za Stanisa, njen muž će to glavom platiti. Kako da tražim od lorda Vimena da osudi rođenog sina na smrt? Šta bih ja učinio na njegovom mestu da je Devan talac? „Moj gospodaru“, reče Davos, „molim se da se tvom sinu ne desi ništa nažao, kao ni bilo kome u Belim sidrištima.“

„Nova laž“, reče leđi Leona s tronošca.

Davos pomisli kako je najbolje da se ne obazire na nju. „Kada se Rob Stark digao na ustanak protiv kopileta Džofrija takozvanog Barateona, Bela sidrišta stala su uz njega. Lord Stark je pao, ali rat traje dalje.“

„Rob Stark je bio moj sizeren“, reče lord Vimen. „Ko je taj čovek Stanis? Zašto nas uznemirava? Nikada ranije nije osetio potrebu da dođe na sever, koliko se ja sećam. A ipak evo ga sada, prebijena džukela s kacigom u ruci, traži milostinju.“

„Došao je da spase kraljevstvo“, bio je uporan Davos. „Da odbrani tvoje zemlje od gvozdenrođenih i divljana.“

Ser Merlon Menderli pored visokog sedišta prezirivo frknu. „Prošli su vekovi otkako su Bela sidrišta poslednji put videla divljane, a gvozdenrođeni nikada ne napadaju ovu obalu. Predlaže li lord Stanis da nas brani i od dreklavaca i zmajeva?“

Dvorom morskog čoveka prolomi se smeh, ali kod nogu lorda Vimena gospa Leona poče da jeca. „Gvozdenrođeni s ostrva, divljani s one strane Zida... a sada ovaj izdajnički lord s njegovim odmetnicima, buntovnicima i čarobnjacima.“ Uperila je prst u Davosa. „Čuli smo mi za tvoju crvenu vesticu, o da. Ona bi nas otrgala od Sedmoro da se klanjamo nekom zloduhu vatre!“

Davosu crvena sveštenica nije bila draga, ali nije smeo da dozvoli da reči leđi Leone prođu bez odgovora. „Gospa Melisandra je sveštenica crvenog boga. Kraljica Selisa je prihvatila njenu veru, zajedno s mnogim drugima, ali većina sledbenika veličanstava i dalje se klanja Sedmoro. Među njih pripadam i ja.“ Molio se da ga niko ne upita da objasni šta je bilo s obredištem na Zmajkameni ili bogošumom u Krajoluju. *Ako pitaju, moraću da im kažem. Stanis ne bi hteo da lažem.*

„Sedmoro će odbraniti Bela sidrišta“, objavila je gospa Leona. „Ne bojimo se mi tvoje crvene kraljice niti njenog boga. Slobodno nek pošalje sve svoje čini. Molitve pobožnih ljudi zaštitice nas od zla.“

„Tačno tako. Lord Vimen potapša gospu Leonu po ramenu. „Lorde Davose, ako uopšte jesi lord, znam ja šta bi tvoj takozvani kralj želeo od mene. Čelik, srebro i savijeno koleno.“ Prebacio je težinu da se osloni na lakat. „Pre nego što je ubijen, lord Tivin je Belim sidrištima ponudio potpuno pomilovanje zbog naše podrške Mladom Vuku. Obećao je da će mi sin biti vraćen čim platim otkup od tri hiljade zmajeva i dokazem svoju odanost van svake sumnje. Ruz Bolton, koji je proglašen za našeg zaštitnika severa, zahteva da se odreknem svog prava na zemlje i zamkove lorda Hornvuda, ali se kune da će moji drugi posedi ostati netaknuti.

Valder Frej, njegov tast, nudi jednu svoju kćer da mi bude žena, i muževe za kćeri moga sina koje stoje iza mene. Ti uslovi mi deluju velikodušno i kao dobra osnova za pošten i trajan mir. Ti bi želeo da ih odbacim. Zato te pitam, Viteže od praziluka - šta mi lord Stanis umesto toga nudi?“

Rat i jad i krike ljudi na lomači, mogao je Davos da kaže. „Priliku da ispuniš svoju dužnost“, odgovorio je umesto toga. Tako bi Stanis odgovorio Vimenu Menderliju. Desnica treba da govori kraljevim glasom.

Lord Vimen potonu u stolicu. „Dužnost. Shvatam.“

„Bela sidrišta sama nisu dovoljno snažna. Potrebno ti je veličanstvo koliko si ti potreban njemu. Zajedno možete da porazite zajedničke neprijatelje.“

„Moj gospodaru“, reče ser Merlon u raskošnom srebrnom oklopu, „hoćeš li mi dozvoliti da ser Davosu postavim nekoliko pitanja?“

„Izvoli, rođače.“ Lord Vimen sklopi oči.

Ser Merlon se okrenu Davosu. „Koliko se severnjačkih gospodara opredelilo za Stanis? Reci nam to?“

„Arnolf Karstark se zaldeo da će pristupiti veličanstvu.“

„Arnolf nije pravi lord, već samo kaštelan. Koje zamkove trenutno drži lord Stanis, moliću?“

„Veličanstvo je za svoje sedište uzelo Noćnu tvrđavu. Na jugu drži Krajoluj i

Zmajkamen.“

Meštar Teomor se nakašlja. „Tek privremeno. Krajoluj i Zmajkamen su slabo branjeni i uskoro moraju pasti. A Noćna tvrđava je ukletka ruševina, samotno i jezivo mesto.“

Ser Merlon nastavi. „Koliko ljudi Stanis može da izvede u bitku, možeš li nam to reći? Koliko vitezova jaše s njim? Koliko strelaca, koliko konjanika slobodnjaka, koliko oklopne pešadije?“

Premalo, znao je Davos. Stanis je otišao na sever s najviše hiljadu petsto ljudi... ali ako im to kaže, njegov zadatak je ovde osuđen na propast. Pokušao je da nađe neku reč i nije uspeo.

„Tvoja ćutnja je meni dovoljan odgovor, ser. Tvoj kralj nam donosi samo neprijatelje.“ Ser Merlon se okrenu svom rođaku i gospodararu. „Pitao si Viteza od praziluka šta nam Stanis nudi. Dozvoli da ja odgovorim. Nudi nam poraz i smrt. Želi da uzjašeš konja od vazduha i boriš se mačem od vetra.“

Debeli lord sporo otvori oči, gotovo kao da je to prevelik napor za njega. „Moj rođak pogađa pravo u metu, kao i obično. Imaš li još nešto da mi kažeš, Viteže od praziluka, ili da okončavamo ovu lakrdijaški predstavu? Tvoje lice počinje da me zamara.“

Davos oseti ubod očaja. *Veličanstvo je trebalo da pošalje drugog čoveka, lorda, viteza ili meštra, nekog ko bi mogao da govori u njegovo ime a da se ne sapliće o sopstveni jezik.* „Smrt“, čuo je sebe kako govori, „biće smrti, tačno. Lord je izgubio sina na Crvenoj svadbi. Ja sam izgubio četvoricu na Crnobujici. A zašto? Zato što su Lanisteri oteli presto. Idi u Kraljevu luku i pogledaj Tomena sopstvenim očima ako meni ne veruješ. Slepac bi to video. Šta ti Stanis nudi? Osvetu. Osvetu za moje sinove i tvoje sinove, za vaše muževe, očeve i braću. Osvetu za vašeg ubijenog lorda, za vašeg ubijenog kralja, za vaše zaklane prinčeve. *Osvetu!*“

„Tako“, zacvrkuta devojачki glas, slabašan i visok

Pripadao je detetu plavih obrva i dugačke zelene pletenice. „Ubili su lorda Edarda, leđi Kejtlin i kralja Roba“, rekla je. „On je bio naš *kralj!* Bio je hrabar i dobar a Freji su *ga podmuklo* ubili. Ako će ga lord Stanis osvetiti, treba da se pridružimo lordu Stanisu.“

Menderli je privuče bliže sebi. „Vila, svaki put kada otvoriš usta poželim da te pošaljem tihim sestrama.“

„Samo sam rekla...“

„Čuli smo šta si rekla“, reče starija devojka, njena sestra. „Detinjarije. Ne govori ružno o našim prijateljima iz kuće Freja. Jedan od njih će ti uskoro biti gospodar i

muž“

„Ne“, izjavi devojka odmahujući glavom. „Neću pristati. *Nikada* neću pristati. Oni su ubili *kralja*.“

Lord Vimen se zajapurio. „Hoćeš. Kada dođe zakazani dan, izgovorićeš zavete, inače ćeš stupiti u tihе sestre i nikada više nećeš ni pisnuti.“

Nesrećna devojka je izgledala kao da ju je neko udario. „Deda, molim te...“

„Čuti, dete“, reče leđi Leona. „Čula si svog gospodara dedu. *Čuti!* Ništa ti ne znaš.“

„Znam šta je obećanje“, bila je uporna devojka. „Meštre Teomore, reci im! Hiljadu godina pre Osvajanja dali smo reč i položili zakletve u Vučjoj jazbini, pred starim bogovima i novim. Kada smo bili skoljeni nedaćama i bez prijatelja, kada su nas izgnali iz doma i zapretili našim životima, vukovi su nas prihvatili, prehranili nas i zaštitili nas od dušmana. Grad je sagrađen na zemlji koju su nam oni dali. Zauzvrat smo se zakleli da ćemo večito biti njihovi ljudi. *Starkovi* ljudi!“

Meštar opipa lanac oko vrata. „Svete zakletve su položene Starkovima od Zimovrela, jeste. Ali Zimovrel je pao i kuća Starka je zatrta.“

„Pa zato što su ih *sve ubili!*“

Progovori jedan drugi Frej. „Lorde Vimene, mogu li ja?“

Vimen Menderli mu klimnu glavom. „Regare. Uvek nam je drago da čujemo tvoj plemeniti savet.“

Regar Frej na tu pohvalu uzvratil naklonom. Bilo mu je trideset, ili skoro toliko, bilo je pogrbljen i isupučenog trbuha, ali raskošno odeven u dublet od mekane jagnjeće vune obrubljene srebrotkanim platnom. Plašt mu je takođe bio od srebra, postavljen veвериčjim krznom, a oko vrata ga je držao broš u obliku kula blizanaca. „Gospo Vila“, reče devojci sa zelenom plenicom, „odanost je vrlina. Nadam se da ćeš biti toliko odana Malom Valderu kada se spojite u braku. Što se Starkova tiče, samo je njihova muška loza ugašena. Sinovi lorda Edarda su mrtvi, ali njegove kćeri su žive, a mlađa upravo dolazi na sever da se uda za hrabrog Remzija Boltona.“

„Remzija *Snežnog*“, uzvratil Vila Menderli.

„Kako ti drago. Kako god da se zove, uskoro će se oženiti Arjom Stark Ako želiš da budeš verna datoj reči, zakuni se *njemu* na vernost, pošto će ti on biti gospodar Zimovrela.“

„Nikada on neće biti *moj* gospodar! Prisilio je leđi Hornvud da se uda za njega, a onda ju je bacio u tamnicu tako da je jela svoje *prste*.“

Žagor slaganja raširi se Dvorom morskog čoveka. „Devica pravo govori“, reče zdepast čoveku u belom i ljubičastom, čiji je plašt bio zakačen s dva ukrštena ključa. „Ruz Bolton je hladan i lukav, ali čovek s Ružom može da se nosi. Svi smo mi znali i

za gore. Ali to njegovo kopile... kažu da je lud i svirep, da je čudovište.“

„Kažu!“ Regar Frej je imao svilenkastu bradicu i zajedljiv osmeh. „Njegovi neprijatelji to kažu, tako je... ali je zapravo čudovište bio Mladi Vuk Više zver nego momak naduven od gordosti i krvožeđi. A bio je verolomnik, što je moj gospodar otac na svojoj koži osjetio.“ Raširio je ruke. „Ne krivim Bela sidrišta što su ga podržavala. Moj je gospodar načinio istu opasnu grešku. U svim bitkama Mladog Vuka Bela sidrišta i Blizanci borili su se rame uz rame pod njegovim barjacima. Rob Stark nas je sve izdao. Prepustio je sever na milost i nemilost gvozdenljudima da sebi stvori lepše kraljevstvo duž Trozupca. Onda je napustio rečne gospodare koji su sve stavili na kocku zarad njega, raskinuo je bračni ugovor s mojim dedom da se oženi prvom zapadnjačkom devojčuricom koja mu je zapala za oko. Mladi Vuk? Bio je pogano pseto i tako je i skončao.“

Dvorom morskog čoveka zavladao je tišina. Davos je osećao jezu u vazduhu. Lord Vimen je pogledao Regara kao da je žohar koga treba snažno zgaziti... ali je ipak iznenada, tromo zaklimao tako da su mu podvojnici zaigrali. „Pseto, jeste. Doneo nam je samo jad i smrt. I te kako pogano pseto. Pričaj dalje.“

Regar Frej nastavi. „Jad i smrt, tako je... a ovaj gospodar praziluka će ti ih doneti još s pričama o osveti. Otvori oči, kao što ih je otvorio moj gospodar deda. Rat petorice kraljeva samo što nije okončan. Tomen je naš kralj, naš jedini kralj. Moramo mu pomoći da izvida rane ovog žalosnog sukoba. On je Robertov zakoniti sin, naslednik Jelena i Lava, i Gvozdeni presto mu po svemu pripada.“

„Mudre reči i istinite“, reče lord Vimen Menderli.

„Nisu.“ Vila Menderli udari nogom.

„Tišina, nesrećno dete“, prekori je gospa Leona. „Mlade devojke treba da budu ukras za oko, ne bol za uho.“ Zgrabila je devojku za pletenicu i izvukla je iz dvorane, dok je ova čicala. *Ode moj jedini prijatelj na ovom dvoru*, pomisli Davos.

„Vila je oduvek bila svojeglavo dete“, reče njena sestra kao da se izvinjava. „Bojim se da će biti i svojeglava žena.“

Regar slegnu ramenima. „Brak će je omekšati, uopšte ne sumnjam. Čvrsta ruka i tiha reč.“

„Ako ne, tu su tihe sestre.“ Lord Vimen se promeškolji u sedištu. „Što se tebe tiče, Viteže od praziluka, čuo sam dovoljno veleizdajničkih priča za jedan dan. Želiš da na kocku stavim svoj grad zarad lažnog kralja i lažnog boga. Želiš da žrtvujem jedinog živog sina da bi Stanis Barateon smestio svoje stegnuto dupe na presto koji mu ne pripada. Neću to da uradim. Ni zbog tebe. Ni zbog tvog gospodara. Niti zbog bilo kog čoveka.“ Gospodar Belih sidrišta se pridiže. Od tog napora vrat mu se zajapurio. „Ti

još *jesi* krijumčar, ser, došao si da ukradeš moje zlato i moju krv. Hoćeš da moj sin izgubi glavu. Mislim da ću ja uzeti tvoju. *Straža! Drž' te ga!*“

Pre nego što je Davos stigao i da pomisli na pokret, okružili su ga srebrni trozupci. „Moj gospodaru“, reče on, „ja sam izaslanik“

„Stvarno? Ušunjao si se u moj grad kao krijumčar. Ja kažem da nisi ni lord, ni vitez, ni izaslanik, već samo lopov i uhoda, pronosilac laži i izdaje. Trebalo bi da ti iščupam jezik vrelim kleštima pa da te pošaljem u Užasnik da te oderu. Ali Majka je milostiva, a takav sam i ja.“ Pozvao je ser Merlona. „Rodače, vodi ovo stvorenje u Vučju jazbinu i odseci mu glavu i šake. Hoću da mi ih donesu pre večere. Neću moći da progutam ni zalogaja dok ne vidim glavu ovog krijumčara na kocu, s prazlukom zadnutim u lažjivu gubicu.“

SMRAD

Dali su mu konja i steg, mekan vuneni dublet i topao krzneni plašt, pa su ga pustili. Za promenu, nije smrdeo. „Vrati se s tim zamkom“, rekao je Dejmon Igranka dok je pomagao Smradu koji se tresao da uzjaše, „ili produži pa vidi dokle ćeš stići pre nego što te uhvatimo. On bi to voleo, baš bi voleo.“ Dejmon iskežen ošinu bičem konja po sapima i stara raga zanjišta i pođe.

Smrad se nije usuđivao da se osvrne, iz straha da će ga Dejmon, Žuti Dik, Mutavi i ostali pojuriti, da je ovo samo još jedna šala lorda Remzija, neki svirepi ispit da otkriju šta će uraditi kada mu daju konja i puste ga. *Misle li da ću pobeći?* Raga koju su mu dali bila je bedno stvorenje, čvornovatih kolena i izgledneta; nije bilo nikakvih izgleda da pobjegne dobrim konjima koje su jahali lord Remzi i njegovi lovci. A Remzi nije voleo ništa više nego da nahuška svoje curice na trag neke sveže lovine.

Sem toga, kuda bi bežao? Iza njega su bili logori prepuni ljudi iz Užasnika i onih koje su Rizveli doveli iz Potočića, a između njih i odred iz Mogila. Južno od Kejlinovog šanca, druga vojska stupala je nasipom, vojska Boltona i Freja pod barjacima Užasnika. Istočno od drumu pružala se sumorna i gola obala i hladno slano more, zapadno močvare, ritovi i Vrat, prepun zniija, guštera-lavova i močvarskih đavola s njihovim otrovnim strelama.

On neće bežati. Ne može da beži.

Daću mu zamak. Hoću. Moram.

Bio je siv dan, težak i maglovit. Duvao je južni vetar, vlažan kao poljubac. Ruševine Kejlinovog šanca videle su se u daljini, protkane pramenovima jutarnje izmaglice. Njegov konj sporo je stupao ka njima, kopita su stvarala gnjecav zvuk dok su se oslobađala iz sivozelenog kala.

I ranije sam išao ovim putem. Bila je to opasna pomisao i smesta se zbog nje pokajao. „Ne“, rekao je, „ne, to je bio neki drugi čovek, to je bilo pre nego što si saznao svoje ime.“ Ime mu je Smrad. Morao je to da upamti. *Smrad, smrdljivi skrušeni Smrad.*

Kada je onaj drugi čovek naišao ovim putem, izbliza ga je pratila vojska, velika severnjačka vojska koja je jahala u rat pod sivim i belim barjacima kuće Starka. Smrad je sada jahao sam, stežući mirovnu zastavu na borovom štapu. Kada je onaj drugi čovek išao ovim putem, jahao je jurišnog konja, hitrog i vatrenog. Smrad je jahao izmurenu ragu, kost i kožu, i jahao je polako, u strahu da ne padne. Onaj čovek je bio dobar jahač, ali se Smrad osećao nesigurno u sedlu. Previše je vremena

prošlo. On nije jahač. On nije čak ni čovek. On je stvorenje lorda Remzija, bednije od psa, crv u ljudskoj koži. „Glumićeš da si princ“, rekao mu je lord Remzi sinoć dok se Smrad natapao u buretu vrele vode, „ali mi znamo istinu. Ti si Smrad. Uvek ćeš biti Smrad, nema veze i ako mirišeš. Nos će te možda slagati. Zapamti svoje ime. Zapamti ko si.“

„Smrad“, rekao je on. „Tvoj Smrad.“

„Uradi mi ovu sitnicu, pa ćeš moći da budeš moj pas i da jedeš mesa svakoga dana“, obećao je lord Remzi. „Biće iskušenja da me izdaš. Da pobegneš, da se boriš ili da se pridružiš našim neprijateljima. Ne, tišina, neću da slušam kako to poričeš. Slaži me, i iščupaću ti jezik. Čovek bi se okrenuo protiv mene na tvom mestu, ali mi znamo šta si ti, zar ne? Izdaj me ako hoćeš, potpuno je svejedno... ali prvo prebroj prste i znaj koja je cena.“

Smrad je znao cenu. *Sedam*, pomislio je, *sedam prstiju*. Čovek može da živi sa *sedam prstiju*. *Sedam je sveti broj*. Prisetio se koliko je bolelo kada je lord Remzi naredio Deraču da mu ogoli domali prst.

Vazduh je bio vlažan i težak a tlo puno plitkih ločava. Smrad je pažljivo birao put između njih, prateći ostatke druma od debala i dasaka koji je prethodnica Roba Starka napravila po mekanom zemljištu, da ubrza prolazak ostatka vojske. Na mestu gde se nekada dizao silni spoljašnji zid ostalo je samo rastrkano kamenje, crne bazaltne kocke tako krupne da je sigurno bilo potrebno stotinu ljudi da ih postavi na mesto. Neke su toliko potonule da im se video samo uga; druge su ležale razbacane kao napuštene igračke nekog boga, ispucale i okrunjene, istačkane lišajevima.

Ogromno kamenje sijalo je mokro od sinoćne kiše, a na jutarnjem suncu izgledalo je kao preliveno nekakvim finim crnim uljem.

Iza su se dizale kule.

Pijančeva kula krivila se kao da će se srušiti, baš kao poslednjih petsto godina. Dečja kula zarivala se u nebo pravo kao koplje. Njen urušeni vrh međutim ništa nije štitilo od vetra i kiše. Kapijska kula, zdepasta i široka, bila je najveća od njih tri, sluzava od mahovine. Sa severne strane iz nje je raslo čvornovato drvo, a na istoku i zapadu još su se dizali delovi zida. *Karstarkovi su zauzeli Pijančevu kulu, a Amberi Dečju kulu, prisećao se. Kapijsku kulu je Rob uzeo za sebe.*

Ako bi sklopio oči, mogao bi u mislima da vidi barjake kako ponosno lepršaju na oštrom severcu. *Više nema nijednog, svi su propali.* Vetar na njegovim obrazima duvao je s juga, a jedini barjaci iznad ruševina Kejlinovog šanca prikazivali su zlatnu sipu na crnom polju.

Posmatrali su ga. Osećao je oči. Kada je digao pogled, na tren je video bleđa lica

gde vire iza zidina Kapijske kule i kroz slomljeno kamenje na vrhu Dečje kule, odakle su po predanjima deca šume nekada prizvala čekić voda da precepi zemlje Vesterosa nadvoje.

Jedini suvi put kroz Vrat vodio je preko nasipa, a kule Kejlinovog šanca zatvarale su njegov severni kraj kao čep u flaši. Put je bio uzan, položaj ruševina takav da neprijatelj koji dolazi sa juga mora da prođe ispod i između njih. Da bi napao neku od tri kule, napadač mora da izloži leđa strelama iz druge dve, dok se pentra po vlažnim kamenim zidovima išaranim prugama od sluzavih belih utvarnih lišajeva. Močvarno tlo oko nasipa bilo je neprohodno, beskonačna kaljuga od virova, živog peska i sjajnih zelenih busena koji bi neiskusnom oku izgledali čvrsti, ali koji su tonuli u vodu istog trenutka kada čovek na njih stane, a sve prepuno zmija otrovnica, otrovnog cveća i čudovišnih lavova-guštera sa zubima kao bodeži. Jednako su opasni bili ljudi, koji su se retko vidali ali su većito vrebali, žitelji močvara, žabojedi, blatnjavci. Fen i Rid, Pit i Bogs, Krej i Kvag, Gringud i Blekmir, to su bila njihova imena. Gvozdenerođeni su ih sve zvali *močvarski đavoli*.

Smrad je prošao kraj trulog trupla konja iz čijeg je vrata štrecala strela. Dugačka bela zmija kliznula je u praznu očnu duplju kada se približio. Iza konja je primetio jahača, ili ono što je od njega ostalo. Vrane su odrale kožu čoveku s lica, a podivljali pas je iskopao drob ispod oklopa. Malo dalje, drugi leš je toliko utonuo u kal da su mu se videli samo lice i prsti.

Blিže kulama, leševi su prekrivali tlo na sve strane. Krvavi cvetovi nikli su iz njihovih razjapljenih rana, bleđi cvetovi s laticama punim i vlažnim kao ženske usne.

Posada me nikako neće prepoznati. Neki bi se možda prisetili momka koji je bio pre nego što je saznao svoje ime, ali će Smrad za njih svejedno biti stranac. Mnogo je prošlo otkako je poslednji put pogledao u staklo, ali je znao koliko star mora da izgleda. Kosa mu je osedela; dobar deo mu je opao, a ono ošto je preostalo bilo je krto i suvo kao slama. U tamnici je postao slab kao starica i tako tanak da bi snažan vetar mogao da ga zbaci iz sedla.

A njegove šake... Remzi mu je dao rukavice, lepe rukavice od crne kože, mekane i gipke, punjene vunom da prikrije nedostatak prstiju, ali svako ko pogleda bolje videće da mu se tri prsta ne savijaju.

„Stoj!“, odjeknu glas. „Šta hoćeš?“

„Razgovor.“ Poterao je ragu dalje, mašući mirovnom zastavom da bi je svakako videli. „Dolazim nenaoružan.“

Odgovora nije bilo. Unutar zidina, znao je, gvozdenerođeni su raspravljali da li da ga puste ili da mu načičkaju grudi strelama. *Svejedno je.* Brza smrt ovde bila bi

stotinu puta bolja od povratka lordu Remziju neobavljenog posla.

Onda se vrata utvrđene kapije otvoriše. „Brzo.“ Smrad se okretao ka zvuku kada strela udari. Došla je odnekuda desno od njega, gde su odlomljeni komadi spoljnog zida ležali napola potonuli u rit. Strela je probila nabore njegove zastave pa je tu ostala mlitavo da visi, s vrhom jedva stopu od njegovog lica. Toliko ga je prepala da je ispustio barjaki sasuljao se iz sedla.

„Ulazi“, viknu glas, „brže, budalo, brže!“

Smrad se četvoronoške uspentra stepeništem kada mu nova strela prohujala iznad glave. Neko ga zgrabi i uvuče unutra, pa ču tresak vrata iza sebe. Taj neko ga diže na noge i gurnu uza zid. Onda mu stavi nož na grlo, i pred njim se pojavi bradato lice, tako blizu da je mogao da mu prebroji dlačice u nosu. „Ko si ti? Šta tražiš ovde? Brzo, da ne predeš kao ovaj.“ Stražar je glavom pokazao ka telu koje je trulilo na podu pored vrata, zeleno i crvljivo.

„Ja sam gvozdenrođeni“, slaga Smrad. Momak koji je nekada postojao bio je gvozdenrođeni, tačno, ali je Smrad na ovaj svet došao u tamnicama Užasnika. „Vidi mi lice. Ja sam sin lorda Belona. Tvoj princ.“ Izgovorio bi i ime, ali su mu se reči nekako zaglavile u grlu. *Smrad, ja sam smrdljivi samoživci smrad.* Morao je to međutim privremeno da zaboravi. Nema čoveka koji će se predati stvorenju poput Smrada, u koliko god očajnom položaju bio. Mora se pretvarati da je ponovo princ.

Čovek koji ga je zarobio zaškilj mu se u lice. Zubi su mu bili smeđi, a dah mu je smrdeo na pivo i crni luk. „Sinovi lorda Belona su ubijeni.“

„Moja braća. Ne ja. Lord Remzi me je zarobio posle Zimovrela. Poslao me je ovamo da pregovaram s vama. Ti ovde zapovedaš?“

„Ja?“ Čovek je spustio nož i zakoračio u stranu, gotovo se saplevši preko leša. „Ne ja, moj gospodar.“ Metal njegovog oklopa bio je zardaš, kožni delovi natruli. Iz otvorenog čira na jednoj nadlanci curkala je krv. „Ralf Kening zapoveda. Kapetan je reko. Ja sam samo na vratima.“

„A ko je ovo?“ Smrad ritnu leš.

Stražar se zagleda u mrtvaca kao da ga prvi put vidi. „On... on se napio vode. Morao sam da ga prekoljem, da prestane da urla. Trbobolja. Ne smeš da piješ vodu. Zato imamo pivo.“ Stražar protrlja lice. Oči su mu bile zakrvavljene i upaljene. „Nekada smo mrtve vukli dole u podrum. Ovde je sve dole poplavljeno. Sada više niko neće da se trudi, pa ih samo ostavimo gde padnu.“

„Podrum je bolje mesto za njih. Daj ih vodi. Utopljenom bogu.“

Čovek se nasmeja. „Nema ovde dole bogova, moj gospodar. Samo pacova i vodenih zmija. To su ti bela stvorenja, debela kao tvoja noga. Ponekad dopuze uz

stepenice pa te ujedu na spavanju.“

Smrad se prisetio tamnica ispod Užasnika, pacova koji mu se migolji između zuba, ukusa tople krvi na usnama. *Ako ne uspem, Remzi će me vratiti tamo, ali će mi prvo odrati kožu s još jednog prsta.* „Koliko je ljudi ostalo u posadi?“

„Nešto“, odgovori gvozdenerođeni. „Ne znam. Manje nego što nas je bilo pre. Mislim da ih nešto ima i u Pijančevoj kuli. Ne u Dečjoj kuli. Dagon Kod je otišao tamo pre neki dan. Samo su dvojica ostala živa, rekao je, a oni su jeli mrtve. Obojicu ih je ubio, ako ćeš mu verovati.“

Kejlinov šanac je pao, shvati Smrad tada, samo im to još niko nije rekao. Protrljao je usta da sakrije slomljene zube, pa je rekao: „Moram da razgovaram s tvojim zapovednikom.“

„S Keningom?“ Stražar kao da je bio zbunjen. „Nema on mnogo šta da kaže ovih dana. Na samrti je. Možda je već i umro. Nisam ga video otkako... ne sećam se kada...“

„Gde je on? Vodi me kod njega.“

„Ko će onda da čuva vrata?“

„On.“ Smrad udari nogom leš.

Na to se čovek nasmejao. „Jes'. Što da ne? Hajde onda, pođi sa mnom.“ Uzeo je baljku iz zidnog držača, pa je mahnuo njom da se razbukti.

„Ovamo.“ Stražar ga je poveo kroz vrata pa uz zavojito stepenište, a svetlost baljke obasjavala je crne kamene zidove doksu se penjali.

U odaji na vrhu stepeništa bilo je mračno, zadimljeno i neprijatno vruće. Preko uzanog prozora razapeta je odrpana koža da ne ulazi vlaga, a komad treseta tinjao je u mangelama. Gadno je smrdelo, na mešavinu plesni, mokraće i izmeta, na dim i bolest. Pod je bio posut prljavom rogozinom, dok je gomila slame u uglu služila kao postelja.

Ralf Kening je ležao i drhtao pod brdom krzna. Pored sebe je imao naslagano oružje - mač i sekiru, žičanu košulju, gvozdenu ratnu kacigu. Na štitu je imao oblačnu ruku olujnog boga, iz čijih prstiju izbija munja i udara u pobesnelo more, ali se izbledela boja sada ljuštila, a drvo je počinjalo da truli.

Ralf je takođe trulio. Ispod krzna je bio go i grozničav a bledo natečeno telo prekrivali su mu otvoreni čirevi i krase. Glava mu je bila izobličena, jedan obraz nakazno natekao, vrat tako nabrekao od krvi kao da će mu progutati lice. Ruka na istoj strani bila je velika kao deblo, puna belih crva. Sudeći po njegovom izgledu, niko ga odavno nije okupao ni obrijao. Iz jednog oka curio je gnoj, a brada mu se skorila od sasušene bljuvotine. „Šta mu se desilo?“ upita Smrad.

„Bio je na zidinama kada ga je neki močvarski đavo gađao strelom. Samo ga je okrznila, ali... oni truju strele, mažu ih govnama i još gorim stvarima. Sipali smo ključalo vino u ranu, ali ništa nije pomoglo.“

Ne mogu da pregovaram s tim stvorenjem. „Ubij ga“, reče Smrad stražaru. „Razum mu je nestao. Pun je krvi i crva.“

Čovek je zijao u njega. „Kapetan mu je dao da zapoveda.“

„Konju na samrti se muke prekrate.“

„Kakvom konju? Nisam ja nikad imao nikakvog konja.“

Ja jesam. Uspomena mu se vratila u naletu. Užasnuto Smeškovo njištanje zvučalo je gotovo ljudski. Zapaljene grive, propeo se na zadnje noge, slep od bola, izmahujući kopitima. *Ne, ne. Nije moj, nije on bio moj, Smrad nikada nije imao konja.* „Ubiću ga ja umesto tebe.“ Smrad uze mač Ralfa Keninga. Još je imao dovoljno prstiju da stegne balčak. Kada je položio oštricu na natečeno grlo stvorenja na slami, koža se raseče i navre crna krv i žuti gnoj. Kening se često zgrči pa se umiri. Sobu ispuni užasan smrad. Smrad jurnu ka stepeništu. Tamo je vazduh bio vlažan i hladan, ali mnogo čistiji u poređenju s ovim. Gvozdenerođeni se istetura za njim, prebledelo, obuzdavajući se da ne povrati. Smrad ga uhvati za ruku. „Ko mu je zamenik? Gde su ostali ljudi?“

„Gore na zidinama, ili u dvorani. Spavaju, piju. Odvešću te ako hoćeš.“

„Smesta.“ Remzi mu je dao samo dan.

Dvorana je bila od tamnog kamena, visoke tavanice, zadimljena i promajna, a ogromne površine zidova obrasle su bledim lišajem. Vatra od treseta tiho je gorela u ognjištu čađavom od snažnijih vatri pređašnjih godina. Ogroman sto od tesanog kamena ispunjavao je odaju, kao što je to bilo vekovima. *Tu sam sedeo, kada sam poslednji put bio ovde, priseto se. Rob je sedeo u čelu, Velidžon desno od njega, a Ruz Bolton levo. Gloveri su sedeli pored Helmana Tolharta. Karstark sa sinovima naspram njih.*

Za stolom je sedelo i pilo dvadesetak gvozdenerođenih. Kada je ušao, nekolicina ga pogleda tupim, praznim očima. Ostali se nisu ni osvrnuli. Nijedan mu nije bio poznat. Nekoliko ih je imalo plašt s brošem u obliku srebrnog bakalara. Kodovi nisu bili posebno ugledni na Gvozdenerođenim ostrvima; za mušlarce se pričalo da su lopovi i kukavice, za žene da su bludnice koje ležu s rođenim očevima i braćom. Nije ga začudilo što je njegov stric rešio da baš te ljude ostavi kada je Gvozdenera flota otplovila kući. *Zbog ovoga će moj zadatak biti još lakši.* „Ralf Kening je mrtav“, reče. „Ko je ovde zapovednik?“

Pijanci ga tupo pogledaše. Jedan se nasmeja. Drugi pljunu. Napokon jedan Kod

reče: „A ko pita?“

„Sin lorda Belona.“ *Smrad, smrdljivi samotni Smrad.* „Ovde sam po naređenju Remzija Boltona, gospodara Losove šume i naslednika Užasnika, koji me je zarobio u Zimovrelu. Njegova vojska je severno od vas, vojska njegovog oca južno, ali je lord Remzi spreman da bude milostiv ako mu predate Kejlinov šanac pre nego što sunce zađe.“ Izvadio je pismo koje su mu dali, pa ga bacio na sto pred pijance.

Jedan ga je uzeo i okrenuo ga u rukama, grebući ružičasti vosak kojim je bilo zapečaćeno. Tren kasnije je rekao: „Pergament. Kakva vajda od toga? Sira nama treba, i mesa.“

„Čelika, hoćeš da kažeš“, reče čovek pored njega, sedobradi starac čija se leva ruka završavala patrljkom. „Mačeva. Sekira. Da, i lukova, još stotinu lukova, i ljudi da odapinju strele.“

„Gvozdenerođeni se ne predaju“, reče treći glas.

„Reci to mom ocu. Lord Belon je kleknuo kada je Robert provalio njegov zid. Da ne bi umro. A umrećete i vi ako se ne predate.“ Mahnuo je ka pergamentu. „Prelomite pečat. Pročitajte reči. Položite mačeve i pošite sa mnom i lord će vas nahraniti i dati vam dozvolu da slobodno odete na Kamenu obalu i nađete brod kući. Inače ćete umreti.“

„Je li to pretnja?“ Jedan Kod se pridize. Krupan čovek, ali buljav i širokih usta, mrtve blede kože. Izgledao je kao da ga je otac napravio s ribom, ali je svejedno imao dugački mač. „Nema čoveka kome će se Dagon Kod predati.“

Ne, molim vas, morate da slušate. Pomisao na ono što će mu Remzi uraditi ako se odvuče nazad u logor bez predaje posade bila je gotovo dovoljna da se upiša u čakšire. *Smrad, smrdljivi strašljivi Smrad.* „Je li to vaš odgovor?“ Reči su mu slabašno odzvanjale u ušima. „Govori li ovaj bakalar u ime svih vas?“

Stražar koji ga je dočekao na vratima nije delovao toliko sigurno. „Viktaron nam je naredio da se odupremo, jeste. Rođenim sam ga ušima čuo. Zakraljenje ga je zvalo, ali se zakleo da će se vratiti, s krunom od naplavine na glavi i hiljadu ljudi.“

„Moj stric se nikada neće vratiti“, reče im Smrad. „Na zakraljenju je krunu dobio njegov brat Juron, a Vranooki ima druge ratove u kojima će se tući. Mislite li da vas moj stric ceni? Ne ceni vas. Vas je ostavio da izginete. Otarasio vas se kao kada obriše blato s čizme pošto skoči iz broda.“

Te su reči delovale. Video im je to u očima, u tome kako su se zgedali mršteći se. *Svi su se bojali da su napušteni, ali sam ja morao da pretvorim taj strah u ubeđenje.* Ovo nisu bili srodnici slavnih kapetana niti krv velikih kuća Gvozdenerih ostrva. Ovo su bili sinovi uzniča i slanih žena.

„Ako se predamo, pustiće nas?“ upita jednoruki. „To ovde piše?“ Gurnuo je svitak pergamenta, i dalje netaknutog pečata.

„Pročitaj sam“, odgovorio je, mada je bio gotovo siguran da su svi nepismeni. „Lord Remzi prema zarobljenicima postupa časno dokle god ne prekrše zadatu reč.“ *„Odsekao mi je samo prste na rukama i nogama i još i ono a mogao je da mi odseče i jezik ili da mi oljušti kožu s nogu od pete do leđa. „Položite mačeve pred njim i živećete.“*

„Lažeš.“ Dagon Kod isuka mač. „Ti si onaj koga zovu Verolomnik Zašto da verujemo tvojim obećanjima?“

Pijan je, shvati Smrad. To pivo iz njega govori. „Veruj šta hoćeš. Doneo sam poruku lorda Remzija. Sada moram da mu se vratim. Večeraćemo divljeg vepra i kelerabu, zalicemo ih jakim crnim vinom. Ko pođe sa mnom dobrodošao je na gozbi. Ostali će izginuti pre kraja dana. Gospodar Užasnika će nasipom dovesti vitezove dok njegov sin vodi svoje ljude sa severa. Milosti neće biti. Ko pogine u borbi biće srećan. Preživeli će predati močvarskim đavolima.“

„Dosta“, zareža Dagon Kod. „Misliš da zaplašiš gvozdenerodene rečima? Nestani. Beži svom gospodaru pre nego što ti prospem creva pa te nateram da ih poždereš.“

Možda bi rekao još, ali mu se iznenada oči razogačiše. Sekira za bacanje niče iz njegovog čela uz tup udarac. Mač mu ispade iz ruke. Zgrčio se kao riba na udici, pa se srušio na sto.

Sekiru je bacio onaj jednoruki. Kada je ustao, već je u ruci držao drugu. „Kome se još gine?“ upitao je ostale za stolom. „Da čujem, pa da mnom pomognem.“ Crvene rečiće širile su se po stolu iz lokve u kojoj je počivala glava Dagona Koda. „Ja nameravam da živim, a ne da ostanem ovde da istrunem.“

Jedan čovek otpi gutljaj piva. Drugi iskrenu klupu da spere krv pre nego što stigne do mesta gde je sedeo. Niko nije progovarao. Kada jednoruki zadenu sekiru nazad za pojas, Smrad je znao da je pobedio. Gotovo da se ponovo osećao kao čovek. *Lord Remzi će biti zadovoljan sa mnom.*

Strgnuo je barjak s džinovskom sipom sopstvenim rukama, pomalo nespretno jer su mu nedostajali prsti, ali zahvalan zbog prstiju koje mu je lord Remzi dozvolio da zadrži. Potrajalo je gotovo celo popodne pre nego što su gvozdenerodeni bili spremni da pođu. Bilo ih je više nego što je slutio - četrdeset sedmorica u Kapijskoj kuli i još osamnaestorica u Pijančevoj. Dvojica su bila toliko blizu smrti da za njih više nije bilo nade, a još petorica su bila preslaba da hodaju. Što znači ipak pedeset osmorica sposobnih za borbu. Koliko god bili slabi, odveli bi sa sobom triput toliko ljudi da je lord Remzi morao da juriša na ruševine. *Dobro je postupio što me je poslao, reče*

Smrad sebi dok je sedao na ragu da povede svoju odrpanu povelku preko močvarnog zemljišta ka mestu gde su se severnjaci ulogorili. „Oružje ostavite ovdje“, rekao je zarobljenicima. „Mačeve, lukove, bodeže. Naoružane ljude će ubiti na licu mesta.“

Bilo im je potrebno triput duže da prevale taj put nego Smradu samom. Sklepali su gruba nosila za četiri čoveka koja nisu mogla da hodaju; petog je sin nosio na leđima. Zbog toga su sporo napredovali, a svi gvozdenerođeni su znali koliko su izloženi, na domet luka močvarskih đavola i njihovih otrovnih strela. *Ako umrem, umrem*. Smrad se samo molio da strelac bude vešt, tako da smrt bude brza i čista. *Muška smrt, a ne kraj kakav je doživio Ralf Kening*.

Povelku je predvodio jednoruki, koji je teško hramao. Rekao je da se zove Adrak Hambl, i da na Velikom Viku ima jednu kamenu i tri slane žene. „Tri od četiri su imale velike trbuhe kada smo otplovili“, hvalisao se, „a kod Hamblova ima mnogo blizanaca. Kad se vratim prvo ću morati da prebrojim nove sinove. Možda ću nekome čak dati ime po tebi, moj gospodar.“

Da, daj mu ime Smrad, pomislio je, *a kad bude nevaljao možeš da mu sečeš prste i hraniš ga pacovima*. Okrenuo je glavu i pljunuo, pa se upitao da nije možda Ralf Kening bio taj koji je imao sreće.

Kada se logor lorda Remzija pojavio ispred njih počela je da ih prska kišica iz olovno sivog neba. Stražar ih je nemo gledao kako prolaze. Vazduh je bio pun dima od vatri koje su gasnule pod kišom. Povelka jahača se zaustavi iza njih. Na čelu joj je bio mladi plemić s konjskom glavom na štitu. *Neki sin lorda Rizvela*, znao je Smrad. *Rodžer, ili možda Rikard*. Njih dvojicu nije umeo da razlikuje. „To su svi?“, upitao je jahač s kestenjastog pastuva.

„Svi živi, moj gospodar.“

„Mislio sam da će ih biti više. Triput smo ih napadali i triput su nas odbijali.“

Mi smo gvozdenerođeni, pomisli on s iznenadnim naletom ponosa, i na delić trena ponovo je bio princ, sin lorda Belona, krv Hridi. Međutim, čak je i razmišljanje opasno. Morao je da upamti svoje ime. *Smrad, smrdljivi slabašni Smrad*.

Nalazili su se odmah ispred logora kada je lavez lovačkih pasa najavio dolazak lorda Remzija. S njim je bio Kurvolovac i pet-šest njegovih miljenika, Derač, Kiseli Alin i Dejmon Igranka, Veliki i Mali Valder. Psi su se rojili oko njih, režeći na strance. *Kopiletove curice*, pomisli Smrad, pre nego što se priseti da čovek nikada, nikada, *nikada* ne sme da koristi tu reč u prisustvu lorda Remzija.

Smrad side iz sedla pa kleknu. „Moj gospodar, Kejlinov šanac je tvoj. Ovo su njegovi poslednji branici.“

„Tako ih je malo. Nadao sam se da će ih biti više. Bili su veoma tvrdoglavi

protivnici.“ Blede oči lorda Remzija su sijale. „Sigurno umirete od gladi. Demone, Aline, pomozite im. Vina i piva, i svu hranu koju požele. Deraču, odvedi ranjenike kod naših meštara.“

„Razumem, moj gospodaru.“

Nekolicina gvozdenrođenih promumlalo je hvala pre nego što su se odvukli ka vatrama u središtu logora. Jedan Kod je čak pokušao da poljubi prsten lorda Remzija, ali su ga psi oterali pre nego što je uspeo da se približi, a Elison mu je otkinula komad uha. Čak i dok mu je krv lila niz vrat, čovek je cupkao i klanjao se i veličao lordovo milosrđe.

Kada su poslednji otišli, Remzi Bolton je usmerio svoj osmeh ka Smradu. Uhvatio ga je za potiljak privukao njegovo lice blizu, poljubio ga u obraz i prošaputao: „Moj stari drug Smrad. Zar su zaista poverovali da si njihov princ? Kakve su budale ti gvozdenljudi. Bogovi se smeju.“

„Oni samo žele da se vrate kući, moj gospodaru.“

„A šta ti želiš, mili moj Smrade?“ prošapta Remzi, tiho kao ljubavnik. Dah mu je mirisao na kuvano vino i karanflic, tako slatko. „Odvazna služba poput tvoje zaslužuje nagradu. Ne mogu da ti vratim prste, ali sigurno želiš nešto od mene? Da te umesto toga oslobodim? Da te otpustim iz moje službe? Želiš li da ideš s njima, da se vratiš na svoja sumorna ostrva u hladnom sivom moru, da ponovo budeš princ? Ili ćeš radije ostati, kao moj verni sluga?“

Hladni nož pređe mu preko kičme. *Budi pažljiv*, rekao je sebi, *budi veoma, veoma pažljiv*. Nije mu se dopao lordov osmeh, način na koji su mu oči sijale, kako mu je pljuvačka blistala u uglu usana. I ranije je viđao takve znake. *Ti nisi princ. Ti si Smrad, samo smrdljivi sakati Smrad. Reci mu ono što želi da čuje.*

„Moj gospodaru“, odgovori on, „meni je mesto ovide, uz tebe. Ja sam tvoj Smrad. Želim samo da te služim. Tražim samo... mešinu vina, to bi bila dovoljna nagrada za mene... crnog vina, najjačeg kojeg imaš, koliko vina čovek može da popije...“

Lord Remzi se nasmeja. „Ti nisi čovek Smrade. Ti si samo moje stvorenje. Mada, dobićeš vina. Valdere, postaraj se za to. I ne boj se, neću te vratiti u tamnicu, imaš moju reč Boltona. Umesto toga pretvorićemo te u psa. Meso svakog dana, a ostaviću ti dovoljno zuba da ga jedeš. Možeš da spavaš kraj mojih cura. Bene, imaš li ogrlicu za njega?“

„Narediću da se napravi, moj gospodaru“, reče stari Ben Bons.

Starac je uradio nešto još i bolje od toga. Te noći, sem ogrlice, tu je bilo i odrpano ćebe i pola pileta. Smrad je morao da se bori s psima oko mesa, ali je to bio najbolji obrok još od Zimovrela.

A vino... vino je bilo tamno i kiselo, ali *jako*. Čučeći među psima, Smrad je pio dok mu se u glavi nije zavrtele, onda se izbljuvao, obrisao usta pa pio još. Posle je legao i sklopio oči. Kada se probudio, pas je lizao bljuvotinu s njegove brade a tamni oblaci bežali su preko srpastog meseca. Negde u noći ljudi su vrištali. Odgurnuo je psa, okrenuo se, nastavio da spava.

Sutradan ujutro lord Remzi je otputio jahače niz nasip da pošalju glas njegovom gospodaru ocu da je put čist. Odrani čovek kuće Boltona dignut je iznad Kapijske kule, gde je Smrad strgnuo zlatnu sipu Hridi. Duž puta od istrulelih dasaka kočevi su pobodeni u blatnjavo tlo; tu su trulili crveni leševi s kojih je kapalo. *Šezdeset trojica*, znao je, *ima ih šezdeset trojica*. Jednom je nedostajalo pola ruke. Drugom je među zube bio zataknut pergament, s još netaknutim voštanim pečatom.

Tri dana kasnije prethodnica vojske Ruza Boltona provukla se kroz ruševine i kraj niza jezivih stražara - četiri stotine frejskih konjanika u plavom i sivom, s vrhovima kopalja koja bi blesnula kada se sunce probije kroz oblake. Na čelu su bila dva sina starog lorda Valdera. Jedan je bio snažan, s krupnom isturenom bradom i debelim mišićavim ručerdama. Drugi je imao pohlepne oči blisko usađene iznad šiljastog nosa, retku smeđu bradu koja nije sasvim prikrivala slabu bradu ispod, ćelavu glavu. *Hostin i Enis*. Prisetio ih se iz vremena kada je znao svoje ime. Hostin je bio bik, ljutio se sporo ali je bio neumoljiv kad jednom plane i na glasu kao najžešći borac među potomstvom lorda Valdera. Enis je bio stariji, okrutniji i pametniji - zapovednik, ne mačevalac. Obojica su bili prekaljeni vojnici.

Severnjaci su stupali odmah iza prethodnice, s odrpanim barjacima koji su se vijorili na vetru. Smrad ih je gledao kako prolaze. Većina je išla peške i bilo ih je tako malo. Sećao se velike vojske koja je pošla na jug s Mladim Vukom, pod jezovukom Zimovrela. Dvadeset hiljada mačeva i kopalja otišlo je u rat s Robom, ili približno toliko, ali su se od svake desetorice vraćala tek dvojica, a većinom su to bili ljudi Užasnika.

Tamo gde je gužva bila najveća, u središtu kolone, jahao je čovek u tamnosivom oklopu preko postavljene tunike od krvavocrvene kože. Rondeli su mu bili iskovani u obliku ljudskih glava, s otvorenim ustima koja vrište u agoniji. S ramena mu se vijorio ružičast vuneni plašt izvezen kapljicama krvi. Dugački plamenci od crvene svile vijorili su s vrha njegove zatvorene kacige. *Nijedan močvarac neće ubiti Ruza Boltona otrovnom strelom*, pomislio je Smrad kada ga je ugledao. Iza njega su stenjala zatvorena kola koja je vuklo šest teških teglećih konja i štitili ih samostrelci, spređa i otpozadi. Tamnoplave somotske zavese skrivale su putnike u kolima od posmatrača.

Malo dalje nailazila je komora - troma kola prepuna namirnica i ratnog plena, i kolica prepuna ljudi i bogalja. A na kraju, još Freja. Bar hiljadu, možda više: strelci, kopljanici, seljaci naoružani kosama i kočevima, konjanici slobodnjaci i konjanici strelci i još stotinu vitezova da ih ojačaju.

S ogrlicom i povocem i ponovo u ritama, Smrad je s drugim psima u stopu pratio lorda Remzija kada je lord izašao da pozdravi svog oca. Pošto je jahač u tamnom oklopu skinuo kacigu, Smrad nije prepoznao lice koje se pojavilo. Remzijev osmeh je na to nestao i licem mu je sevnuo bes. „Šta je ovo, nekakva poruga?“

„Samo predostrožnost“, prošaptao je Ruz Bolton dok je izlazio iza zavesa zatvorenih kola.

Gospodar Užasnika nije mnogo ličio na svog sina kopljana. Lice mu je bilo izbrijano, glatke kože, obično, ne naočito ali ne ni ružno. Mada je Ruz bio u bitkama, ožiljaka nije imao. Mada je odavno prevaleo četrdesetu, još nije bio izboran, prolazak vremena na njemu gotovo da nije ostavio traga. Usne su mu bile tako tanke da bi sasvim nestale kada bi ih stisnuo. Bilo je u njemu nečega bezvremenog, nepomičnog; na licu Ruza Boltona srdžba i radost izgledali su isto. Sve što su on i Remzi imali zajedničko bile su oči. *Oči su im led.* Smrad se pitao da li je Ruz Bolton ikada u životu zaplakao. *Ako jeste, da li su mu suze bile hladne na obrazima?*

Nekada je dečak po imenu Teon Grejdžoj uživao da zavilava Boltona dok su sedeli na večima s Robom Starkom, rugao se njegovom tihom glasu i zbijao šale na račun pijavica. *Sigurno je bio lud. Ovo nije čovek s kojim se valja šaliti.* Dovoljno je bilo pogledati Boltona pa shvatiti kako on u malom prstu ima više svireposti nego svi Freji zajedno.

„Oče.“ Lord Remzi kleknu pred svog gospodara.

Lord Ruz ga je kratko osmotrio. „Možeš da ustaneš.“ Okrenuo se da pomogne dvema mladim ženama da izađu iz kola.

Prva je bila niska i veoma debela, s okruglim crvenim licem i tri podvoljka koji su poigravali ispod kapuljače od samurovine. „Moja nova supruga“, reče Ruz Bolton. „Ledi Valda, ovo je moj vanbračni sin. Remzi, poljubi mačehi ruku.“ Ovaj poslušao. „A siguran sam da ćeš se priseliti gospe Arje. Tvoje verenice.“

Devojka je bila vitka i viša nego što je pamtio, ali je to bilo očekivano. *Devojke u tim godinama brzo rastu.* Haljina joj je bila od sive vune obrubljene belim satenom; preko nje je imala plašt od hermelina sa srebrnom kopčom u obliku vučje glave. Tamnosmeđa kosa padala joj je do pola leđa. A njene oči...

To nije kćerka lorda Edarda.

Arja je imala očeve oči, sive oči Starka. Devojčici njenih godina kosa može da

poraste, može ona sama da izraste, mogu da joj se pojave grudi, ali ne može da promeni boju očiju. *To je Sansina mala drugarica, kućeupraviteljeva kćerka. Džejn, tako se zvala. Džejn Pul.*

„Lorde Remzi.“ Devojka načini kniks pred njim. I to je bilo skroz pogrešno. *Prava Arja Stark bi mu pljunula u lice.* „Molim se da ti budem dobra supruga i da ti rodim snažne sinove da te naslede.“

„I hoćeš“, obeća Remzi, „i to brzo.“

DŽON

Sveća mu se utopila u jezercetu voska, ali se jutarnje svetlo probijalo kroz kapke prozora. Džon je ponovo zaspao za poslom. Sto su mu prekrivale knjige, visoko naslagane knjige. Sam ih je tu doneo, pošto je pola noći proveo pretražujući po prašnjavim podrumima uz svetlost fenjera. Sem je bio u pravu, krajnje je vreme da neko knjige prelista, razvrsta i rasporedi, ali to nije bio zadatak za kućupravitelje, koji ne umeju ni da čitaju ni da pišu. Moraće da sačeka Semov povratak

Ako se on vrati. Džon se bojao za Sema i meštra Emona. Koter Hridni je pisao iz Morobdije da je *Olujna vrana* primetila olupinu galije na obali Skagosa. Da li je taj nastradali brod bio *Kos*, jedan od onih koje je najmio Stanis Barateon, ili neki trgovački, posada *Olujne vrane* nije mogla da razazna. *Nameravao sam da Fili i malog pošaljem na sigurno. Da ih nisam zapravo poslao u smrt?*

Sinoćna večera ohladila mu se na stolu. Jedva da ju je dodirnuo. Žalobni Ed mu je posudu od starog hleba napunio gotovo do vrha da bi je zloglasna čorba od tri mesa Troprstog Hoba malo omekšala. Među braćom je kružila šala da su tri mesa bila ovčatina, ovčatina i ovčatina, ali su mrkva, crni luk i repa bili bliže istini. Skrama od hladne masti presijavala se na površini.

Bouen Marš ga je savetovao da pređe u bivše odaje Matorog Medveda u Kraljevoj kuli pošto ih je Stanis napustio, ali Džon je odbio. Takva selidba bi previše lako mogla da se protumači kao da on ne očekuje da će se kralj vratiti.

Čudno mrtvilo spustilo se na Crni zamak otkako je Stanis otišao na jug, kao da i slobodni narod i crna braća zadržavaju dah, čekaju da vide šta će biti. Dvorište i trpezarija bili su najčešće pusti, Kula lorda zapovednika bila je prazna ljuštura, stara zajednička dvorana bila je gomila čačavih greda a Hardinova kula izgledala je kao da će je sledeći nalet vetra preturiti. Jedini zvuk života koji je Džon čuo bilo je slabašno sudaranje mačeva koje je dopiralo iz dvorišta pred arsenalom. Gvozdeni Emet je vikao na Skočirobina da ne spušta štit. *Svima bi nam najbolje bilo da ga ne spuštamo.*

Džon se umio, obukao i izašao iz arsenala, pa je zastao napolju u dvorištu dovoljno dugo da s nekoliko reči ohrabri Skočirobina i ostale Emetove štićenike. Kao i obično, odbio je Tajovu ponudu da ga prati. Imaće dovoljno ljudi sa sobom; ako padne krv, još dvojica neće ništa značiti. Dugačku kandžu je međutim poneo, a Duh ga je pratio.

Kada je stigao u konjušnicu, Žalobni Ed je već zauzdao i osedlao konja lorda

zapovednika. Teretna kola su se redala pod budnim pogledom Bouena Marša. Lord kućupravitelj je kasao niz povorku, upirući prstom i hukćući, obraza rumenih od mraza. Kada je ugledao Džona, dodatno je porumeneo. „Lorde zapovedniče. Još nameravaš da istraješ u ovoj...“

„...ludosti?“, završio je Džon. „Molim te mi reci kako nisi nameravao da kažeš *ludosti*, moj gospodaru. Da, nameravam. Već smo o tome pričali. Istočna Morobdija želi još ljudi. Kula senki želi još ljudi. Sivostraža i Ledenkraj takođe, u to ne sumnjam, a mi imamo još četrnaest zamkova koji su i dalje prazni i dugačke milje Zida koje su nebranjene i neosmatrane.“

Marš napući usne. „Lord zapovednik Mormont...“

„Lord zapovednik Mormont je mrtav. I to ne od divljanske ruke, već od ruku svoje zaklete braće, ljudi kojima je verovao. Ni ti ni ja ne možemo znati šta on bi a šta ne bi uradio na mom mestu.“ Džon okrenu konja. „Dosta priče. Pođite.“

Žalobni Ed je čuo čitav razgovor. Dok je Bouen Marš odlazio, klimnuo je glavom ka njegovim ledima i rekao: „Narovi. Sve one silne semenke. Čovek bi mogao da se zagrcne i umre. Ja sam pre za repu. Nikad nisam čuo da je nekom čoveku repa naškodila.“

U takvim trenucima je Džonu meštar Emon najviše nedostajao. Klidas se sasvim dobro starao o gavranovima, ali nije imao ni deseti deo iskustva i znanja Emona Targarjena, a njegove mudrosti još i manje. Bouen je na svoj način bio dobar čovek, ali je posle ranjavanja na Mostu lobanja postao još zadržtiji i sada je samo ponavljao jednu te istu pesmu, onu o trajnom zatvaranju kapija. Otel Jarvik bio je jednako trom i nemaštovit koliko i ćutljiv, a prvi izvidnici su izgleda ginuli brže nego što bi on stigao da ih proglasi. *Noćna straža je izgubila previše svojih najboljih ljudi*, pomislio je Džon dok su kola prolazila. *Matori Medved, Korin Polušaka, Donal Noji, Džarmen Bakvel, moj stric...*

Slab sneg počeo je da pada dok je povorka išla na jug Kraljevim drumom, dugački niz kola što vijuga kraj polja, potoka i šumovitih obronaka, s desetak kopljanika i desetak strelaca koji su jahali u pratnji. Prilikom poslednjih nekoliko dolazaka u Krtičnjaku je bilo neprijatnosti, malo nagurivanja, malo promršanih kletvi, mnogo mračnih pogleda. Bouen Marš je smatrao da ništa ne treba rizikovati i Džon se za pramenu složio s njim.

Lord kućupravitelj je predvodio. Džon je jahao nekoliko koraka pozadi, a kraj njega Žalobni Ed. Pola milje južno od Crnog zamka Ed je priterao konjica bliže Džonu, pa je rekao: „Moj gospodaru? Vidi tamo gore. Veliki pijanac na brdu.“

Pijanac je bio drvo jasena, izvijeno u stranu vekovima vetra. A sada je imao lice.

Stroga usta, slomljenu granu za nos, dva oka urezana duboko u deblo, zagledana na sever uz Kraljev drum, ka zamku i Zidu.

Divljani su ipak doneli svoje bogove sa sobom. Džona to nije čudilo. Ljudi se ne odriču svojih bogova tako lako. Čitava ona predstava koju je gospa Melisandra priredila s one strane Zida odjednom je delovala prazno i lakrdijashi. „Pomalo liči na tebe, Ede“, rekao je, pokušavajući da zvuči vedro.

„Jeste, moj gospodar. Meni ne raste lišće iz nosa, al' inače... gospa Melisandra neće biti srećna.“

„Neće ona to videti. Postaraj se da joj niko ne kaže.“

„Ona svašta vidi u vatrama.“

„Dim i žar.“

„I ljude kako gore. Najverovatnije mene. S lišćem u nosu. Oduvek sam se bojao da ću izgoreti, ali sam se nadao da ću prethodno umreti.“

Džon se osvrnuo ka licu, pitajući se ko ga je istesao. Postavio je stražare oko Krtičnjaka i da udalji vrane od divljanskih žena i da spreči slobodni narod da se iskrade na jug u pljačku. Onaj koji je istesao jasen očigledno je izmakao njegovim stražarima. A ako jedan čovek može da se provuče kroz obruč, mogu i drugi. *Trebalo bi da ponovo udvostručim stražu, pomislio je kiselo. Da tračim dvostruko više ljudi, koji bi inače mogli da hodaju po Zidu.*

Kola su nastavila sporo da napreduju na jug kroz smrznuto blato i sneg što veje. Milju dalje naišli su na drugo lice, urezano u kesten koji je rastao pored ledenog potoka, gde su oči mogle da posmatraju stari daščani most. „Dvostruka nevolja“, objavio je Žalobni Ed.

Kesten je podsećao na kostur, bez lišća, ali gole smeđe grane nisu bile puste. Na niskoj grani iznad potoka pogrbljeno je sedeo gavran, pera nakostrešenih od hladnoće. Kada je ugledao Džona raširio je krila i glasno graknuo. Pošto je ovaj digao pesnicu i zviznuo, velika ptica je dolepršala krešteći: „*Kukuruza, kukuruza, kukuruza.*“

„Kukuruza za slobodni narod“, reče mu Džon. „Za tebe ništa.“ Pitao se hoće li morati da jedu gavranove pre nego što zima prođe.

Braća na kolima takođe su videla lice, Džon u to nije sumnjao. Niko nije o njemu govorio, ali je poruka bila jasna svakom ko ima oči. Džon je jednom čuo Mensa Rajdera kako govori da su većina klecavaca ovce. „Sad, pas može da čuva stado ovaca“, rekao je kralj s one strane Zida, „ali slobodni narod, pa, neki su crni risovi a neki su kamenje. Neki će se šunjati gde požele i rastrgnuće vaše pse. Drugi neće ni mrdnuti ako ih ne ritneš.“ Ni crni risovi ni kamenje neće se tek tako odreći bogova u

koje su verovali čitavog života da bi se poklonili bogu koga jedva da znaju.

Odmah severno od Krtičnjaka naišli su na trećeg čuvara, urezanog u ogroman hrast koji je obeležavao granicu sela. Duboke oči bile su mu prikovane na Kraljev drum. *To nije prijateljsko lice*, razmišljao je Džon Snežni. Lica koja su Prvi ljudi i deca šume urezivali u čuvadruva u davnim dobima često su imala strog ili divalj izraz, ali je veliki hrast delovao posebno besno, kao da će iščupati korenje iz zemlje i urlajući nasnuti na njih. *Rane su mu sveže kao rane ljudi koji su ih urezali.*

Krtičnjak je oduvek bio veći nego što je izgledao. Najvećim delom nalazio se ispod zemlje, skriven od hladnoće i snega. To je sada važno još i više nego pre. Magnar od Tena spalio je pusto selo kada je prošao na putu da napadne Crni zamak i samo su hrpe čađavih greda i starog crnog kamenja ostale na površini... ali su dole pod zamrznutom zemljom tuneli i duboki podrumi i dalje opstajali i tamo se sada sklonio slobodni narod, tiskajući se u mraku kao krtice po kojima je selo dobilo ime.

Kola su se postrojila u polukrugu pred bivšom seoskom kovačnicom. Nedaleko je jato rumene dece gradilo snežnu tvrđavu, ali kada su ugledala crno odevenu braću razbežala su se i posakrivala po rupama. Nekoliko trenutaka kasnije odrasli su počeli da izlaze iz zemlje. S njima je došao i smrad, zadah neopranih tela i prljave odeće, izmeta i mokraćne. Džon je video jednog svog čoveka kako nabira nos i nešto govori čoveku pored sebe. *Neka šala o tome kako miriše sloboda*, naslutio je. Previše njegove braće šalilo se na račun smrada divljaka u Krtičnjaku.

Teška zadrstost i glupost, pomisli Džon. Slobodni narod nije se razlikovao od ljudi Noćne straže; neki su bili čisti, neki prljavi, ali ih je najviše ponekad bilo čisto a ponekad prljavo. Smrad je samo bio posledica toga što je hiljadu ljudi potrpano u podrumu i tunele iskopane da zaštite njih ne više od stotinu.

Divljani su ovaj ples plesali i ranije. Nemo su se postrojili u redovima iza kola. Na svakog muškarca dolazile su tri žene, a mnoge od njih imale su decu - bleđa mršava stvorenjca koja su ih grabila za skute. Džon je video veoma malo odojčadi. *Odojčad su pomrla na putu*, shvatio je, *a ona koja su preživela bitku pomrla su u kraljevoj palisadi.*

Borci su bolje prošli. Tri stotine muškaraca sposobnih za rat, tvrdio je Džastin Mejsi na veću. Lord Harvud Fel ih je prebrojao. *Biće i kopljanica. Pedeset, šezdeset, možda i čitava stotina.* Džon je znao da je Fel brojao i ranjenike. Njih je video desetine - ljude na grubim štakama, ljude s praznim rukavima i bez šaka, ljude s jednim okom ili pola lica, čoveka bez nogu koga su nosila dva druga. A svi su bili sivi u licu i suvi. *Slomljeni ljudi*, pomislio je. *Utvare nisu jedini živi mrtvaci.*

Međutim, nisu svi borci bili slomljeni. Petorica-šestorica Tenjana u oklopima od

bronzanih listića stajala su na okupu oko jednih stepenica za podrum, mračno posmatrajući i ne pokušavajući da se pridruže ostalima. U ruševinama stare seoske kovačnice Džon je primetio ćelavu ljudeskaru, Haleka, brata Psoglave Harme. Harminih svinja međutim više nije bilo. *Pojedene su, bez sumnje.* Oni u krznima bili su Rogonozi, jednako divlji koliko mršavi, bosonogi čak i na snegu. *Među ovim ovcama još ima vukova.*

Val ga je na to podsetila, kada je poslednji put bio kod nje. „Slobodni narod i klecavci više su slični nego različiti, Džone Snežni. Muškarci su muškarci a žene su žene, bez obzira na kojoj strani Zida se rodili. Dobri ljudi i loši, junaci i zlikovci, lažovi, kukavice, nasilnici... imamo ih mnogo, baš kao i vi.“

Bila je u pravu. Trik je bio razlikovati jedne od drugih, razdvojiti žito od kukolja.

Crna braća počela su da dele hranu. Doneli su tvrde komade usoljene govedine, sušeni bakalar, suvi pasulj, repu, mrkvu, džakove ječma i brašna, ukiseljena jaja, burad crnog luka i jabuka. „Možeš da uzmeš luk ili jabuku“, čuo je Džon Dlakavog Hala kako govori jednoj ženi, „ali ne oboje. Biraj.“

Žena kao da nije shvatala. „Trebalo mi po dva od svakoga. Jedno od svakoga za mene, jedno za mog sina. Bolestan je, al' će od jabuke da mu bude bolje.“

Hal odmahnu glavom. „Mora sam da dođe po jabuku. Ili luk. Ne oboje. Isto kao ti. Dakle, hoćeš jabuku ili luk? Brže odluči, ljudi čekaju.“

„Jabuku“, odgovorila je, pa joj on dade, staru i smežuranu jabuku, sitnu i uvelu.

„Mrdaj, ženo“, viknuo je čovektri mesta pozadi. „Napolju je hladno.“

Žena se nije obazirala na njega. „Još jednu jabuku“, rekla je Dlakavom Halu. „Za mog sina. Molim te. Ova je mnogo sitna.“

Hal pogleda Džona. Ovaj odmahnu glavom. I ovako će im uskoro ponestati jabuka. Ako počnu da daju dve svakome ko poželi, oni na kraju reda neće dobiti nijednu.

„Sklanjaj se“, reče devojka iza žene. Onda je gurnu u leđa. Žena se zatetura, jabuka joj ispade, žena pade. Ostala hrana u njenim rukama se razlete. Pasulj se rasu, repa se otkotrlja u blatnjavu lokvu, džak brašna puče i prosu dragocenu sadržinu po snegu.

Začuše se besni glasovi, i na starom i na zajedničkom jeziku. Kod drugih kola izbilo je još guranja. „Nije dovoljno“, zareža jedan starac. „Vi proklete vrane nas morite gladu.“ Žena koju su oborili sada je na kolenima grabila hranu. Džon koji korak dalje vide sev golog čelika. Njegovi strelci napeše lukove.

Okrenuo se u sedlu. „Rori. Utišaj ih.“

Rori prinese usnama veliki rog i dunu.

Jedan starac koji je privijao repu na grudi reče: „Ubijate nas, izgladnjujete nas, a sada hoćete da nas pretvorite u robove.“

Krupni rumeni čovek viknu da se slaže. „Pre bih išao go nego da obučem te crne krpe.“

Jedna kopljanica se nasmeja. „Tebe čakni rođena žena ne želi da vidi golog.“

Desetak glasova progovori istovremeno. Tenjani su vikali na starom jeziku. Jedan dečacić se rasplaka. Džon Snežni je čekao da sve to zamre, pa se okrenuo Dlakavom Halu i upitao: „Hale, šta si ono rekao ovoj ženi?“

Hal je delovao zbunjeno. „O hrani, hoćeš da kažeš? Jabuka ili luk? Samo sam to rekao. Moraju da biraju.“

„Morate da birate“, ponovi Džon. „Svi vi. Niko ne traži da položite našu zakletvu i nije me briga kome se bogu klanjate. Moji bogovi su stari bogovi, bogovi severa, ali možete da zadržite crvenog boga, ili Sedmoro, ili bilo kog drugog boga koji čuje vaše molitve. Koplja nama trebaju. Lukovi. Oči na Zidu.“

Primiću svakog momka starijeg od dvanaest koji i zna kako da drži koplje ili napne luk Primiću vaše starce, vaše ranjenike i vaše bogaljke, čak i one koji više ne mogu da se bore. Ima i drugih zadataka. Da prave strele, muzu koze, skupljaju ogrev, čiste štale... poslu nikad kraja. I da, primiću i vase žene. Ne trebaju mi stidljive device koje traže zaštitu, ali ću primiti sve kopljanice koje hoće da dođu.“

„A devojkje?“ upita jedna devojkja. Izgledala je mlada kao Arja kada ju je Džon poslednji put video.

„Starije od šesnaest.“

„Dečake primaš od dvanaest.“

Dole u Sedam kraljevstava dvanaestogodišnji dečaci često su bili paževi ili štitonoše; mnogi su već godinama vežbali s oružjem. Dvanaestogodišnje devojkice su deca. *Ovo su međutim divljani*. „Kako hoćeš. Momci i devojkice od dvanaest godina. Ali samo oni koji znaju da se povinuju naređenju. To važi za sve vas. Nikada od vas neću tražiti da preda mnom kleknete, ah ću vam poslati kapetane i narednike koji će vam govoriti kada da ustanete i kada da spavate, gde da jedete, kada da pijete, šta da obučete, kada da isučete mačeve i odapnete strele. Ljudi Noćne straže služe doživotno. To neću od vas tražiti, ali dokle god ste na Zidu bićete pod mojim zapovedništvom. Oglušite se o naređenje i odseći ću vam glavu Pitajte moju braću jesam li na to spreman. Videli su me kako to radim.“

„Glavu!“ kriknu gavran Matorog Medveda. „Glavu, glavu, glavu“

„Birajte“, rece im Džon Snežni. „Ko hoće da pomogne u odbrani Zida, neka se vrati u Crni zamaksa mnom, pa ću da ga naoružam i nahranim. Ustali uznite repu i

luk pa se zavucite nazad u rupe.“

Devojka je prva pristupila. „Ja umem da se bijem. Majka mi je bila kopljanica.“ Džon klimnu glavom. *Možda joj još nije ni dvanaest*, pomislio je, dok se ona gurala između dva starca, ali nije hteo da odbije svoj u prvu dobrovoljku.

Za njom uslediše dva komarca, dečaka ne starija od četrnaest. Zatim čovek izbraždan ožiljcima, bez jednog oka. „I ja sam ih video, mrtvace, čak su i vrane bolje od njih.“ Visoka kopljanica, starac na štakama, dečak okruglog lica i sasušene ruke, mladić čija je rida kosa podsetila Džona na Igrit.

A onda Halek „Ti mi se, vrano, ne sviđaš“, zareža on, „al' nije mi se sviđo ni Mens, ko što se nije sviđo ni mojoj sestri. Ipak je ratovala za njega. Zašto da ne ratujem ja za tebe?“

Tada je brana popustila. Halek je bio viđen čovek *Mens nije grešio*. „Slobodni narod ne prati imena ni platnene životinjice zašivene na tunici“ rekao mu je Kralj s one strane Zida. „Neće igrati za novac, nije ih briga kako se nazivaš, šta znači lanac zvanja ni ko ti je bio deda. Oni slede snagu. Slede čoveka.“

Halekovi srodnici pošli su za Halekom, onda jedan Harmin barjaktar, onda ljudi koji su se borili s njom, onda drugi koji su čuli priče o njihovoj veštini. Starci i zeleni dečaci, ratnici u naponu snage, ranjenici i bogalji, dvadesetak kopljanica, pa čak i trojica Rogonoga.

Ali ne i Tenjani. Magnar se okrenuo i nestao u tunelima, a njegovi u bronzi odeveni sledbenici pošli su odmah za njim.

Kada je poslednja smežurana jabuka podeljena, kola su bila puna divljana i bili su za šezdeset troje jači nego kada je povorka tog jutra pošla iz Crnog zamka. „Šta ćeš s njima?“ upitao je Bouen Marš Džona dok su jahali nazad kraljevim drumom.

„Obučiću ih, naoružati i razdeliti. Poslaću ih tamo gde su potrebni. U Morobdiju, Kulu senki, Ledenkraj, Sivostražu. Nameravam da otvorim još utvrda.“

Lord kućupravitelj se osvrnuo ka njemu. „I žene? Naša braća nisu navikla da imaju žene među sobom, moj gospodaru. Njihovi zaveti... biće tuče, silovanje...“

„Te žene imaju noževe i znaju kako da ih upotrebe.“

„A kada prvi put neka kopljanica prekolje jednog našeg brata, šta onda?“

„Izgubićemo čoveka“, odgovori Džon, „ali smo ih upravo dobili šezdeset troje. Ti si vešt u brojanju, moj gospodaru. Ispravi me ako grešim, ali tako ćemo biti u plusu za šezdeset dvoje.“

Marš nije bio ubeđen. „Dodao si šezdeset dvoje gladnih usta, moj gospodaru... ali koliko njih su borci i na čijoj će se strani boriti? Ako su na kapijama Tuđini, priznajem da će verovatno stati uz nas... ali ako nam u posetu dođu Tormund

Džinoubica ili Plačljivac s deset hiljada pomahnitalih ubica, šta onda?
„Onda ćemo znati. Zato se nadajmo da do toga nikad neće doći.“

TIRION

Sanjao je o svom gospodaru ocu i Gospodaru ljuspi. Sanjao je da su njih dvojica jedan isti i kada ga je otac zagrlio kamenim rukama i sagnuo se za sivi poljubac, probudio se usta suvih i splejnenih od krvi, a srca zatutnjalog u grudima.

„Naš pokojni kepec nam se vratio“, reče Haldon.

Tirion protrese glavu da rastera paučinu sna. *Tuge. Nestao sam u Tugama.* „Nisam mrtav.“

„To ćemo tek da vidimo.“ Polumeštar je stajao iznad njega. „Patak budi dobra ptica pa zagrej malo supe našem malom prijatelju. Sigurno umire od gladi.“

Nalazio se na *Stidljivoj devici*, vide Tirion pod ostrim čebetom koje je smrdelo na siće. *Tuge su za nama. To je bio samo san koji sam sanjao dok sam se davio.* „Zašto smrdim na siće?“

„Lemora te je njime kupala. Neki kažu da sprečava sivu ljuspu. Ja sam sklon da u to sumnjam, ali ne škodi probati. Lemora ti je izbila vodu iz pluća kada te je Grif izvadio. Bio si hladan kao led a usne su ti pomodrele. Jandri je rekao da te bacimo nazad, ali je momak zabranio.“

Princ. Prisećanje je navrlo: kameni čovek koji grabi ispucalim sivim šakama, krv što curi između prstiju. *Bio je težak kao stena dok me je vukao na dno.* „Grif me je izvadio?“ *Sigurno me mrzi, inače bi me pustio da se utopim.* „Koliko sam spavao? Gde smo?“

„U Selhorisu.“ Haldon iz rukava izvadi nožić. „Evo“, reče pa ga baci ka Tirionu.

Kepec ustuknu. Nož udari između njegovih nogu pa zadrhta. On ga iščupa. „Šta je to?“

„Izuj čizme. Ubodi svaki prst na rukama i nogama.“

„To zvuči... bolno.“

„Nadam se da će i biti. Hajde.“

Tirion cimnu jednu čizmu pa onda i drugu, skinu čarape pa se zagleda u nožne prste. Činilo mu se da ne izgledaju ništa bolje niti gore nego obično. Oprezno je bocnuo nožni palac.

„Jače“, reče Haldon Polumeštar.

„Hoćeš da poteče krv?“

„Ako je potrebno.“

„Imaću ožiljakna svakom prstu.“

„Cilj ova nije da prebrojiš prste. Hoću da vidim kako se trzaš. Dokle god ubodi

bole, siguran si. Teklada ne budeš mogao da osetiš sečivo, imaćeš razloga za strah.“

Sive ljuspe. Tirion iskrivi lice. Ubo je drugi prst, opsovao kada se tačkica krvi pojavila oko vrha noža. „Boli. Jesi li srećan?“

„Igram od radosti.“

„Noge ti smrde gore od mojih, Jolo.“ Patak je držao šolju supe. „Grif te je upozorio da ne dodiruješ kamene ljude.“

„Jeste, ali je zaboravio da upozori kamene ljude da ne dodiruju mene.“

„Dok budeš, traži oblasti mrtve sive kože, nokte koji postaju crni“, reče Haldon. „Ako vidiš nešto slično, ne oklevaj. Bolje izgubiti nožni prst nego stopalo. Bolje izgubiti ruku nego ostatak života provesti urlajući na Mostu sna. Sada drugo stopalo, moliću. Onda šake.“

Kepec je ponovo prekrstio kratke noge i počeo da ubada prste na drugom stopalu. „Da se bocnem i u pišu?“

„Ne bi škodilo.“

„Ne bi škodilo *tebi*, hoćeš da kažeš. Mada slobodno mogu i da ga odsečem, koliko mi je koristan.“

„Samo napred. Uštavićemo ga, napuniti i prodati za pravo bogatstvo. Kepečeva kita ima magična svojstva.“

„To godinama govorim ženama.“ Tirion je zario vrh bodeža u palac, gledao kako nastaje kuglica krvi, posisao je. „Koliko još dugo moram ovako da se mučim? Kada ćemo biti sigurni da sam čist?“

„Potpuno?“, upita Polumeštar. „Nikada. Progutać si pola reke. Možda upravo postaješ siv, pretvaraš se u kamen iznutra, počevši od srca i pluća.“

Ako je tako, ubadanje prstiju i kupanje u sirćetu neće te spasti. Kada završiš, doći po supu.“

Supa je bila dobra, mada je Tirion primetio da je Polumeštar seo na suprotnu stranu stola dok je on jeo. *Stidljiva devica* bila je vezana za trošni mol na istočnoj obali Rojne. Dva mola dalje volantiska rečna galija iskrcavala je vojnike. Dućani, tezge i stovarišta tiskali su se podno zida od pešćara. Kule i kupole grada videle su se iza njega, rumene na svetlu zalazećeg sunca.

Ne, nije grad. Selhoris su još smatrali za obično naselje, a njim se vladalo iz Starog Volantisa. Ovo nije Vesteros.

Na palubi se pojavila Lemora, a za njom i princ. Kada je ugledala Tiriona, potrcala je preko palube da ga zagrlji. „Majka je milostiva. Molili smo se za tebe, Hugore.“

Bar ti jesi. „Neću ti to zameriti.“

Pozdrav Mladog Grifa nije bio toliko oduševljen. Kraljević je bio mračno raspoložen, besan što je morao da ostane na *Stidljivoj devici* umesto da ode na obalu s Jandrijem i Isilom, „Samo hoćemo da budeš bezbedan“, rekla je mu je Lemora. „Ovo su smutna vremena.“

Haldon Polumeštar je objasnio: „Na putu nizvodno iz Tuga do Selhorisa triput smo ugledali pljačkaše koji se spuštaju na jug uz istočnu obalu reke. Dotraše. Jednom su bili tako blizu da smo im čuli zvonca u pletenicama, ponekad su se noću njihove vatre videle iznad istočnih brda. Prošli smo i kraj ratnih brodova, volantiskih rečnih galija prepunih vojnika-robova. Trijarsi se očigledno boje napada na Selhoris.“

Tirion je to brzo shvatio. Selhoris se jedini među velikim rečnim gradovima nalazio na istočnoj obali Rojne, tako da je bio mnogo izloženiji napadima gospodara konja od svoje braće na drugoj strani reke. *Pa ipak, to je mali plen. Da sam ja kal, izveo bih varku u pravcu Selhorisa, da Volantišani pojure da ga brane, pa bih skrenuo na jug i iz sve snage jahao za sam Volantis.*

„Ja znam kako da koristim mač“, uporno je ponavljao Mladi Grif.

„Čak i najhrabriji među tvojim precima nije se u opasno doba odvajao od svoje kraljevske garde.“ Lemora se iz obredničke odore presvukla u odeću koja je više priličila ženi ili kćeri uspešnog trgovca. Tirion ju je pomno posmatrao. Sasvim je lako nanjušio istinu ispod obojene modre kose Grifa i Mladog Grifa, a činilo se da su Jandri i Isila tačno ono za šta se izdaju, dok je Patak nešto manje od toga. Lemora, međutim... *Ko je zapravo ona? Zašto je ovde? Rekao bih da nije radi zlata. Šta je njoj ovaj princ? Je li ona ikada bila prava obrednica?*

Haldon je takođe primetio promenu u odeći. „Kako da doživimo taj iznenadni gubitak vere? Draža si mi bila u obredničkim haljama, Lemora.“

„Meni je draža bila gola“, rekao je Tirion.

Lemora ga prekorno pogleda. „To je zato što ti je duša grešna. Obrednička odora na sav glas govori o Vesterosu i mogla bi da privuče neželjenu pažnju.“ Ponovo se okrenula princu Egonu. „Ti nisi jedini koji mora da se skriva.“

Momak nije delovao umireno. *Savršen princ, ali svejedno još delom dečak, bez imalo iskustva u svetu i njegovim nedaćama.* „Prinče Egone“, reče Tirion, „pošto smo obojica prisiljeni da budemo na brodu, možda ćeš me počastvovati partijom sivasa, da prekratimo vreme?“

Princ ga oprezno pogleda. „Muka mi je od sivasa.“

„Muka ti je da gubiš od kepeca, hoćeš da kažeš?“

To je bocnulo momkov ponos, baš kao što je Tirion znao da će biti. „Idi donesi tablu i figure. Ovog puta ima da te razbijem.“

Igrali su na palubi, sedeći prekrštenih nogu iza kabine. Mladi Grif je svoju vojsku postrojio za napad, sa zmajem, slonovima i teškom konjicom u prvom redu. *Mladički poredak, smeo koliko i glup. Sve stavlja na kocku radi brze pobeđe.* Pustio je princa da povuče prvi potez. Haldon je stajao iza njih i posmatrao igru.

Kada se princ mašio zmaja, Tirion se nakašljao. „Ne bih to uradio na tvom mestu. Greška je prerano izvesti zmaja.“ Nedužno se osmehnuo. „Tvoj otac je znao opasnosti preterane smelosti.“

„Poznavao si mog pravog oca?“

„Pa, video sam ga dvaput ili triput, ali bilo mi je tek deset kada ga je Robert ubio, a uz to je moj otac mene uglavnom skrivao ispod stene. Ne, ne mogu se pohvaliti da sam poznavao princa Regara. Ne kao što ga je poznavao tvoj lažni otac. Lord Konington je bio najbliži prinčev prijatelj, zar ne?“

Mladi Grif skloni pramen modre kose iz očiju. „Zajedno su bili štitonoše u Kraljevoj luci.“

„Pravi prijatelj, naš lord Konington. Sigurno je bio takav, kada je ostao duboko odan unuku kralja koji mu je oteo zemlje i zvanja i poslao ga u izgnanstvo. Šteta. Inače bi prijatelj princa Regara možda bio gde treba kada je moj otac poharao Kraljevu luku, da spase dragocenog malog sina princa Regara da mu ne smrskaju kraljevsku glavu o zid.“

Momak porumene. „To nisam bio ja. Rekao sam ti. To je bio sin nekog štavioca iz Upišane okuke kome je majka umrla na porođaju. Otac ga je prodao lordu Varisu za vrč seničkog zlatnog. Imao je i druge sinove, ali nikada nije probao seničko zlatno. Varis je dao dete iz Upišane okuke mojoj gospi majci a mene je odneo.“

„Jeste.“ Tirion pomeri svoje slonove. „A kada je upišani princ bio sigurno mrtav, evnuh te je prokrijumčario preko Uzanog mora svom debelom prijatelju torbaru, koji te je sakrio na barci i našao izgnanog lorda spremnog da se nazove tvojim ocem. Sve su to sastojci čudesne priče, a pevači će divno opevati tvoje bekstvo kada jednom zauzmeš Gvozdeni presto... pod uslovom da te naša lepa Deneris prihvati za svog pratioca.“

„Hoće. Mora.“

„Mora?“ Tirion coku jezikom. „To nije reč koju kraljice vole da čuju. Ti jesi njen savršeni princ, slažem se, bistar, smeo i naočit kao što svaka devica samo poželeti može. Deneris Targarjen međutim nije devica. Ona je udovica dotračkog kala, majka zmajeva i žena koja je poharala velike gradove, Egon Osvajač sa sisama. Možda se neće pokazati tako spremna kao što želiš.“

„Biće spremna.“ Princ Egon je zvučao preneraženo. Bilo je očigledno da nikada

ranije nije ni razmislio o mogućnosti da će ga njegova buduća nevesta odbiti. „Ti je ne poznaješ.“ Uzeo je teškog konjanika i snažno ga spustio.

Kepec slegnu ramenima. „Znam da je detinjstvo provela u izgnanstvu, u bedi, živeći od snova i spletki, bežeći iz jednog grada u drugi, većito u strahu, nikada sigurna, bez prijatelja sem brata koji je po svim pričama bio napola lud... brata koji je njeno devičanstvo prodao Dotraku za obećanje vojske. Znam da su negde usput u travama došli na svet njeni zmajevi, a došla je na svet istinski i ona. Znam da je gorda. Kako ne bi bila? Šta joj je drugo ostalo sem gordosti. Znam da je jaka. Kako ne bi bila? Dotraci preziru slabost. Da je Deneris bila slaba, stradala bi s Viserisom. Znam da je opasna. Astapor, Junkaj i Mirin su dovoljni dokazi za to. Prešla je trave i crvenu pustoš, preživela plaćene ubice, zavere i pogana čarobnjaštva, oplakala brata, muža i sina, izgazila u prah robovlasničke gradove svojom nožicom u lepoj sandali. Dakle, kako misliš da će kraljica reagovati kada se ti pojaviš sa prosjačkom zdelom u ruci i kažeš: 'Tetka, dobar dan ti želim. Ja sam tvoj sinovac Egon. Vratio sam se iz mrtvih. Krio sam se na čamcu čitav život, ali sam sada isprao modru boju iz kose i hoću da budem zmaj, molim te... i da, ne znam jesam li spomenuo, moje pravo na Gvozdeni presto jače je od tvog?'“

Egonova usta besno se iskriviše. „Neću izaći pred tetku kao prosjak. Izaći ću kao njen srodnik, na čelu vojske.“

„Male vojske.“ *Tako, sad se fino razbesneo.* Kepec je morao da se priseti Džofrija. *Darovit sam za izazivanje prinčeva.* „Kraljica Deneris ima veliku vojsku, ali ne zahvaljujući tebi.“ Tirion pomeri svoje samostrele.

„Pričaj ti šta hoćeš. Ona će biti moja nevesta, lord Konington će se za to postarati. Verujem mu kao da je moja krv.“

„Možda bi ti trebalo da budeš luda umesto mene. *Ne veruj nikom,* moj prinče. Ni svom meštru bez lanca, ni svom lažnom ocu, ni odvažnom Patku, ni ljupkoj Lemori, ni ovim drugim dobrim prijateljima koji i su te podigli iz pelena. Iznad svega, ne veruj torbaru i ne veruj Pauku, i ne veruj toj maloj zmajskoj kraljici kojom nameravaš da se oženiš. Od tolikog silnog nepoverenja proradiće ti kiselina u želucu i noću ćeš ležati budan, jeste, ali to je bolje od dugačkog sna koji nema kraj.“ Kepec gurnu svog crnog znaja preko planinskog lanca. „Ali šta ja o tome znam? Tvoj lažni otac je veliki gospodar, a ja sam samo neki iskrivljeni mali majmunar. Svejedno, ja bih imao drugačiji pristup.“

To je privuklo momkovu pažnju. „Kakav?“

„Da sam na tvom mestu? Otišao bih na zapad umesto na istok. Iskrcao se u Dorni i razvio barjake. Sedam kraljevstava nikada nisu bila zrelija za osvajanje nego sada.“

Na Gvozdenom prestolu sedi dečak Severom vlada kaos, rečne zemlje su opustošene, pobunjenik drži Krajoluj i Zmajkamen. Kada zima dođe, nastupiće glad. A ko je ostao da se bavi svime time, ko vlada malim kraljem koji vlada Sedam kraljevstava? Pa moja mila sestra. Nema nikog drugog. Moj brat Džejni čezne za bitkom, ne za moći. Pobegao je od svake prilike koja mu se ukazala da vlada. Moj stric Kevan bi mogao da bude pristojan namesnik da mu neko tu dužnost nametne, ali se sam nikada neće nje mašiti. Bogovi su ga stvorili da bude sledbenik a ne vođa. *Pa, bogovi i moj gospodar otac.* „Mejs Tirel bi rado zgrabio žezlo, ali se moja rodbina nipošto neće pomeriti u stranu i dati mu ga. A Stanisa svi mrže. Ko nam znači ostaj? Pa, jedino Sersei. Vesteros je rastrgnut i krvari, i ja ne sumnjam da čak i moja mila sestra vida te rane... pomoću soli. Sersei je nežna kao kralj Megor, nesebična kao Egon Bezvredni, mudra kao Ludi Eris. Nikada ne zaboravlja uvredu, stvarnu ili izmišljenu. Oprez doživljava kao lukavičluk a različito mišljenje kao prkos. A i pohlepna je. Pohlepna za vlašću, pohlepna za počastima, pohlepna za ljubavlju. Tomenovu vlast jačaju sva savezništva koja je moj gospodar otac tako pažljivo izgradio, ali ona će ih ubrzo uništiti, sva do poslednjeg. Iskrcaj se i digni barjake i ljudi će se sjetiti da te podrže. Veliki i mali lordovi, i prost svet. Ne smeš međutim mnogo da čekaš, moj prinče. Trenutak neće večno trajati. Plima koja te diže uskoro će se povući. Potruđi se da stigneš u Vesteros pre nego što moja sestra padne i neko sposobniji zauzme njeno mesto.“

„Ali“, reče princ Egon, „bez Deneris i njenih zmajeva kako se možemo nadati pobeđi?“

„Ti *ne moraš* da pobeđiš“, reče mu Tirion. „Dovoljno je samo da razviješ barjake, da okupiš sledbenike i da izdržiš dok Deneris ne stigne da ti se pridruži.“

„Rekao si da me ona možda neće hteti.“

„Možda sam malo preterao. Možda će se i sažaliti na tebe kada dođeš da moljakaš za njenu ruku.“ Kepec slegnu ramenima. „Želiš li da ti presto zavisi od ženskog hira? Odeš li međutim u Vesteros... ah, onda ćeš biti ustanik a ne prosjak Smeo, nesmotren, istinski izdanak loze Targarjena, koji hoda stopama Egona Osvajača. *Zmaj.* Rekao sam ti, poznajem našu malu kraljicu. Neka čuje da je sin njenog ubijenog brata Regara još živ, da je taj hrabri momak ponovo u Vesterosu razvio zmajski barjak njenih predaka, da vodi očajničku borbu da osveti svog oca i vrati Gvozdeni presto kući Targarjena, pritisnut dušmanima sa svih strana... i ona će ti doleteti u pomoć brzo koliko voda i vetar mogu da je ponesu. Ti si poslednji izdanak njene loze, a ta Majka zmajeva, ta žena što raskida lance, iznad svega je *spasilac*. Devojka koja je potopila robovlasničke gradove u krvi radije nego da ostavi

nepoznate ljude u lancima nikako ne može da napusti bratovljevog sina u času najveće opasnosti. A kada stigne u Vesteros i kada te prvi put sretno, srešćete se kao jednaki, muškarac i žena, ne kraljica i molilac. Kako bi onda mogla da te ne zavoli, pitam te?“ Osmehnut je uzeo zmaja i preleteo tablu. „Nadam se da će mi veličanstvo oprostiti. Kralj ti je zarobljen. Smrt u četiri poteza.“

Princ se zagleda u tablu. „Moj zmaj...“

„...tvoj zmaj je predaleko da te spase. Trebalo je da ga pomeriš u središte bitke.“

„Ali ti si rekao...“

„Lagao sam. *Nikom ne veruj*. I drži zmaja u blizini.“

Mladi Grif skoči na noge i preturi tablu. Figure za sivas razleteše se na sve strane, odskakujući i kotrljajući se po palubi *Stidljive device*. „Pokupi ih“, naredi dečak

Stvarno može biti Targarjen. „Ako je veličanstvu po volji.“ Tirion se spusti na kolena i počeo da puži po palubi skupljajući figure.

Blizko se suton kada su se Jandri i Isila vratili na *Stidljivu devicu*. Za njima je kaskao nosač, gurajući kolica prepuna namirnica: so i brašno, sveže bučkani maslac, komade slanine umotane u platno, džakove pomorandži, jabuka i krušaka. Jandri je na ramenu nosio bure vina, dok je Isila preko ramena prebacila štuku. Riba je bila velika kao Tirion.

Kada je ugledala kepeca kako stoji na vrhu mostića, Isila je stala tako naglo da je Jandri naleteo na nju i štuka joj zamalo ne slete s ramena u reku. Patak joj je pomogao da je spase. Isila je prostrelila Tiriona pogledom, pa napravila neobičan pokret ubadanja s tri prsta. *Odgoni zlo*. „Daj da ti pomognem s tom ribom“, rekao je Patku.

„Ne“, prasnu Isila. „Beži. Ne dodiruj nikakvu hranu sem one koju sam jedeš.“

Kepec diže obe ruke. „Razumem.“

Jandri glasno spusti bure vina na sto. „Gde je Grif?“, upita Haldona.

„Spava.“

„Onda ga budi. Imamo vesti koje mora da čuje. Kraljičino ime je na svim usnama u Selhorisu. Kažu da je još u Mirinu, skoljena teškim nedaćama. Ako je verovati pričama na pijaci, i Stari Volantis će uskoro stupiti u rat protiv nje.“

Haldon napući usne. „Ne smemo se oslanjati na piljarske glasine. Svejedno, pretpostavljam da će Grifa zanimati. Znaš kakav je on.“ Polumeštar nestade dole.

Devotka nije pošla na zapad. Bez sumnje je za to imala valjane razloge. Između Mirina i Volantisa pruža se petsto liga pustinja, planina, močvara i ruševina, kao i Mantaris sa svim zlim glasovima koji ga prate. *Grad čudovišta, kažu, ali ako pođe kopnom, gde drugde da skrene po vodu i hranu? More bi bilo brže, ali ako nema*

brodova...

Kada se Grif pojavio na palubi, štuka je cvrčala nad mangalama dok ju je Isila zalivala limunom. Najamnik je na sebi imao žičanu košulju i vučji plašt, melane kožne rukavice, tamne vunene čačkire. Ako se začudio što vidi Tiriona budnog, ničim to nije pokazao sem uobičajenim mrštenjem. Odveo je Jandrija nazad do krme, gde su tiho razgovarali, pretižu da ih kepec čuje.

Na kraju Grif mahnu Haldonu. „Moramo da znamo jesu li te glasine istinite. Idi na obalu i saznaj šta možeš. Raspitaj se kod Kava, ako uspeš da ga nađeš. Probaj kod Alasa i u *Obojenoj kornjači*. Njegova druga mesta znaš.“

„Dobro. Povešću i kepeca. Četiri uha mogu da čuju više nego dva. A ti znaš kakav je Kavo u vezi sa sivasom.“

„Kako hoćeš. Vratite se pre izlaska sunca. Ako vas nešto zadrži, nađite put do Zlatne čete.“

Govori kao lord. Tirion je tu misao zadržao za sebe.

Haldon je ogrnuo plašt s kukuljicom, a Tirion je improvizovanu odoru lude zamenio nečim neuglednim i sivim. Grif im je obojici dao po kesu srebra iz Iliriovih kovčega. „Da razvežete jezike.“

Suton je ustupao pred tamom dok su išli obalom. Neki brodovi koje su prošli delovali su opustelo, s dignutim mostićima. Drugi su vrveli od naoružanih ljudi koji su ih sumnjičavo posmatrali. Ispod gradskih zidina fenjeri od pergamenta upaljeni su iznad tezgi tako da su stvarali krugove raznobojnog svetla na kaldrmi. Tirion je gledao kako Haldonovo lice postaje zeleno, zatim crveno, onda ljubičasto. Kroz halabuku stranih jezika čuo je čudnu muziku kako svira negde napred, piskutavu sviralu praćenu bubnjevima. I pas je lajao, negde iza njih.

A kurve su izašle da se pokažu. Rečna ili morska, luka je luka, a gde ima mornara biće i kurvi. *Je li na to moj otac mislio? Je li tu idu kurve, na more?*

Kurve Lanisgrada i Kraljeve luke bile su slobodne žene. Njihove sestre iz Selhorisa bile su robinje, što su označavale suze istetovirane ispod desnog oka. *Stare kao greh i dvaput ružnije, sve odreda.* Bilo je to skoro pa dovoljno da se čovek okane kurvanja. Tirion je osećao njihove poglede na sebi dok se gegao i čuo ih je kako se sašaptavaju i kikoću kroz šake. *Kao da u životu nikada nisu videle kepeca.*

Odred volantiskih kopljanika čuvao je rečnu kapiju. Svetlost baklji presijavala se na čeličnim kandžama koje su štrčale iz njihovih oklopnih rukavica. Kacige su im bile tigrove maske, lica ispod obeležena zelenim prugama tetoviranim preko oba obraza. Vojnici-robovi Volantisa bili su izuzetno ponosni na svoje tigrove pruge, znao je Tirion. *Čeznu li za slobodom?, pitao se. Šta bi uradili ako im je ta mala kraljica*

podari? Šta su oni ako nisu tigrovi? Šta sam ja ako nisam lav?

Jedan tigar je primetio kepeca pa je rekao nešto na šta su se drugi nasmejali. Kada su stigli do kapije, skinuo je rukavicu s kandžama i običnu znojavu rukavicu ispod nje, uhvatio kepeca za vrat pa mu grubo protrljao glavu. Tirion je bio previše zatečen da se suprotstavi. Sve se okončalo za tren oka. „Je li bilo nekog razloga za to?“, upitao je besno Polumeštra.

„Kaže da donosi sreću kad protrljaš kepecu glavu“, odgovorio mu je Haldon pošto je porazgovarao sa stražarom na njegovom jeziku.

Tirion se prisilio da se osmehne. „Reci mu da će još više sreće imati ako kepecu posisa kurac.“

„Bolje ne. Poznato je da tigrovi imaju oštre zube.“

Drugi stražar im je dao znak da prođu kroz kapiju, nestrpljivo im mahnuvši bakljom. Haldon Polumeštar ih je uveo u sam Selhoris, a Tirion se oprezno gegao za njim.

Pred njima se širio veliki trg. Čak i u taj čas bio je prepun, bučan i obasjan svetlom. Fenjeri su se njihali s gvozdениh lanaca iznad vrata krčmi i kuća zadovoljstva, samo što su unutar kapija bili napravljeni od raznobojnog stakla a ne od pergamenta. Desno od njih je noćna vatra gorela pred hramom od crvenog kamena. Sveštenik u grimiznoj odori stajao je na balkonu hrama potpaljujući malu gomilu koja se okupila oko plamena. Drugde su putnici igrali sivas ispred krčme, pijani vojnici su ulazili u zgradu koja je očigledno bila bordel, neka žena je ispred štale tukla mazgu. Kola s dva točka prošla su kraj njih, a vukao ih je patuljasti beli slon. *Ovo je neki drugi svet, pomisli Tirion, ali ne tako različit od sveta koji sam poznavao.*

Na sredini trga visoko se dizao beli mermerni kip obezglavljenog čoveka u nemoguće kićenom oklopu, u sedlu slično ukrašenog ratnog konja. „A ko bi to mogao biti?“, upita se Tirion.

„Trijarh Horono. Volantiski heroj iz Veka krvi. Biran je za trijarha četrdeset godina uzastopno, sve dok mu nisu dojadili izbori pa se proglasio za doživotnog trijarha. Volantišani nisu bili oduševljeni. Nedugo zatim je pogubljen. Vežan za dva slona i rastrgnut napola.“

„Čini se da njegovom kipu nedostaje glava.“

„Bio je tigar. Kada su na vlast došli slonovi, njihovi sledbenici su u besu odlomili glave kipovima ljudi koje su krivili za sve ratove i smrt.“ Slegnuo je ramenima. „To je bilo jedno drugo doba. Hajde, bolje da čujemo o čemu to onaj sveštenik priča. Kunem se da sam čuo ime Deneris.“

Na drugom kraju trga pridružili su se gomili pred crvenim hramom. Pošto su se

meštani dizali oko njega na sve strane, čovečuljku je bilo teško da vidi išta sem njihovih dupeta. Čuo je gotovo svaku reč koju je sveštenik izgovarao, ali to nije značilo i da ih je razumeo. „Shvataš li šta govori?“, upitao je Haldona na zajedničkom jeziku.

„Razumeo bih da mi kepec ne pišti na uvo.“

„Ja ne pištim.“ Tirion prekrsti ruke pa pogleda iza sebe, proučavajući lica ljudi koji su zastali da slušaju. Kuda god bi se okrenuo video je tetovaže. *Robovi. Četvoro od petoro su robovi.*

„Sveštenik poziva Volantišane da pođu u rat“, rekao mu je Polumeštar, „ali na strani pravde, kao vojnici Gospodara svetlosti R'lori, koji je stvorio sunce i zvezde i koji se večno bori protiv tame. Nijesos i Malakvo su okrenuli leđa svetlu, kaže, srca su im potamnela od žutih harpija sa istoka. Kaže...“

„Zmajevi. Tu reč sam razumeo. Rekao je zmajevi.“

„Da. Zmajevi su došli da je odnesu u slavu.“

„Nju. Deneris?“

Haldon klimnu glavom. „Benero je poslao glas iz Volantisa. Njen dolazak je ispunjenje drevnog proročanstva. Iz dima i soli je rođena da iznova stvori svet. Ona je Azor Ahai... a njena pobjeda nad tamom doneće leto koje će trajati večno... sama smrt će kleknuti i svi oni koji poginu boreći se za nju rodiće se ponovo...“

„Moram li ja da se ponovo rodim u istom telu?“ upita Tirion. Gomila je narastala. Osećao je kako ga pritiska sa svih strana. „Ko je Benero?“

Haldon diže obrvu. „Prvosveštenik crvenog hrama u Volantisu. Plamen istine, Svetlost mudrosti, Prvi sluga Gospodara svetlosti, Rob R'lorov.“

Jedini crveni sveštenik koga je Tirion u životu poznao bio je Toros od Mira, debeljuškasti, vinom umrljani propalica i veseljak koji se motao po Robertovom dvoru ločujući kraljeva najbolja vina i paleći mač za turnirsku borbu do poslednjeg. „Daj mi sveštenike koji su debeli, podmitljivi i cinični“, rekao je Haldonu, „koji vole da sede na mekim satenskim jastucima, grickaju slatkiše i pipkaju male dečake. Nevolje izbijaju zbog onih koji zaista veruju u bogove.“

„Možda ovu nevolju možemo da preokrenemo u svoju korist. Znam gde će verovatno biti odgovora.“ Haldon ih je poveo pored obezglavljenog junaka do mesta gde je velika kamena gostionica izlazila na trg. Grbavi oklop ogromne kornjače visio je iznad vrata, obojen u jarke boje. Unutra je stotinu crvenih sveća gorelo kao daleke zvezde. Vazduh je mirisao na pečeno meso i začine, a robinja s kornjačom na obrazu sipala je bledo zeleno vino.

Haldon zastade na vratima. „Eno. Ona dvojica.“

U alkovu su dva čoveka sedela za kamenom tablom za sivas i škiljila u figure uz svetlo crvene sveće. Jedan je bio suv i žučkast, proređene crne kose i nosa nalik na sečivo. Drugi je bio plećat i trbat, sa sitnim kovrdžama koje su mu padale gotovo do ramena. Nijedan se nije udostojio da digne pogled s table sve dok Haldon nije privukao stolicu između njih i rekao: „Moj kepec igra sivas bolje od vas dvojice zajedno.“

Krupniji čovek diže pogled, zagleda se u uljeze s neodobravanjem, pa reče nešto na jeziku Starog Volantisa, prebrzo da bi Tirion razumeo. Mršavij se nasloni u stolicu. „Je li na prodaju?“ upita na zajedničkom jeziku Vesterosa. „Trijarhovoj zbirci nakaza dobro bi došao kepec koji igra sivas.“

„Jolo nije rob.“

„Šeta.“ Mršavi pomeri slona od oniksa.

Na suprotnoj strani stola za sivas čovek iza vojske od alabastera napuci usne s neodobravanjem. Pomerio je teškog konja.

„Greška“, reče Tirion. Bolje da i on igra svoju ulogu.

„Tačno tako“, reče mršavi. Odgovorio je svojim teškim konjem. Usledi niz brzih poteza, sve dok se na kraju mršavi ne osmehnu i reče: „Smrt, prijatelju moj.“

Krupni čovek se mrko zagleda u tablu pa ustade i zarezao nešto na svom jeziku. Njegov protivnik se nasmeja. „Ma hajde. Kepec ne smrdi baš toliko.“ Pozvao je Tiriona da sedne na upražnjeno mesto. „Penji se, mališa. Stavi srebro na sto, pa da vidimo koliko si dobar igrač.“

Koje igre?, mogao je Tirion da upita. Popeo se na stolicu. „Igram bolje kada mi je stomak pun i kada pri ruci imam čašu vina.“ Mršavi se spremno okrenu i pozva robinju da im donese hranu i piće.

Haldon reče: „Plemeniti Kavog Nogarisa je carinikovde u Selhorisu. Ni jedan jedini put ga nisam pobedio u sivasu.“

Tirion je shvatio. „Možda ću ja imati više sreće.“ Otvorio je kesu pa je slagao srebrnjake pored table, jedan na drugi, sve dok se napokon Kavog nije osmehnuo.

Dok su postavljali figure iza paravana, Haldon je rekao: „Ima li vesti od nizvodno? Hoće li biti rata?“

Kavog slegnu ramenima. „Junkajani kažu da hoće. Oni sebe nazivaju Mudrim gospodarima. O njihovoj mudrosti ne mogu da se izrazim, ali lukavstva im ne manjka. Njihov izaslanik nam je došao s kovčezima zlata i dragulja i dvesta robova, putenih devojaka i glatkih dečaka veštih u putu sedam uzdaha. Čuo sam da su mu gozbe nezaboravne a mita bogata.“

„Junkajani su kupili vaše trijarhe?“

„Samo Nijesosa.“ Kavvo je digao paravan i počeo da proučava raspored Tirionove vojske. „Malako je možda star i bezub, ali je svejedno još tigar, a Donifosa neće ponovo izabrati. Grad je željan rata.“

„Zašto?“, upita Tirion. „Mirin je mnogo liga preko mora. Kako je to drago kraljevsko dete uvredilo Stari Volantis?“

„Drago?“ Kavvo se nasmeja. „Ako je samo pola priča koje stižu iz Zaliva trgovaca robovima istinito, to *dete* je čudovište. Kažu da je krvožedna, da ljude koji govore protiv nje nabija na kolac da umru u mukama. Kažu da je čarobnica koja hrani svoje znajeve mesom novorođenčadi, krivokletnica koja se ruga bogovima, raskida primirja, preti izaslanicima i napada one koji su joj verno služili. Kažu da njena požuda ne može da se zadovolji, da se sparuje s muškarcima, ženama, evnusima, čak i psima i decom, a teško onom ljubavniku koji ne uspe da je zadovolji. Daje telo muškarcima a onda im zarobljava dušu.“

Oh, dobro, pomisli Tirion. Ako meni da telo, dušu slobodno može da uzme, ovako malu i zakrčljalu.

„Kaži“, reče Haldon. „Pod time podrazumevaš trgovce robljem, izgnanike koje je isterala iz Astapora i Mirina. To su sve puke klevete.“

„U najboljim klevetama postoji zrnce istine“, primeti Kavvo, „ali istinski greh te devojke ne može se poreći. To oholo dete je dozvolilo sebi da uništi trgovinu robljem, ali ona nikada nije bila ograničena na Zaliv. Bila je deo mora trgovine koje obuhvata čitav svet, a kraljica zmajeva je zamutila vodu. Iza Crnog zida gospodari drevne krvi loše spavaju, slušaju kako njihovi kuhinjski robovi oštre dugačke noževe. Robovi gaje našu hranu, čiste naše ulice, uče našu decu. Čuvaju naše zidine, veslaju na našim galijama, bore se u našim bitkama. A sada kada pogledaju na istok, vide tu mladu kraljicu kako sija iz daljine, tu *što raskida lance*. Stara krv to ne može da trpi. Mrzi je i sirotinja. Čak je i najbedniji prosjak nešto više od roba. Ta kraljica zmajeva bi da mu otme tu utehu.“

Tirion pomeri kopljanike napred. Kavvo odgovori lakim konjem. Tirion pomeri samostrelce za jedno polje i reče: „Crveni sveštenik napolju kao da je smatrao kako Volantis treba da se bori uz tu srebrnu kraljicu, a ne protiv nje.“

„Crvenim sveštenicima bi bilo pametno da skrate jezik“, reče Kavvo Nogaris. „Već je bilo sukoba njihovih sledbenika i onih koji se klanjaju drugim bogovima. Benero će svojim harangama na kraju samo privući na sebe strašnu srdžbu.“

„Kakve harange?“, upita kepec poigravajući se sa svojom ruljom.

Volantišanin odmahnu rukom. „U Volantisu se hiljade robova i slobodnih ljudi svake noći tiska na trgu hrama da slušaju Benera kako krešti o krvavim zvezdama i

vatrenom maču koji će očistiti svet. Propoveda kako će Volantis zasigurno goreti ako trijarsi dignu oružje protiv srebrne kraljice.“

„To je proročanstvo koje bih čaka i ja mogao da izreknem. Ah, večera.“

Večera je bila poslužavnik pečene jaretine na seckanom luku. Meso je bilo začinjeno i mirišljivo, spolja reš, crveno i sočno unutra. Tirion otkinu komad. Bilo je tako vruće da mu je opelo prste, ali i tako dobro da je morao odmah da otkine novo parče. Zalio ga je bledozelenim volantiskim napitkom, što je bilo nešto najbliže vinu posle mnogo vremena. „Vrlo dobro“, rekao je uzevši svog zmaja. „Najmoćnija figura u igri“, najavio je dok je sklanjao jednog Kavovog slona. „A priča se da ih Deneris Targarjen ima troje.“

„Troje“, prizna Kavov, „protiv tri puta tri hiljade neprijatelja. Grahdan mo Eraz nije bio jedini izaslanik iz Žutog grada. Kada Mudri gospodari pođu na Mirin, legije Novog Gisa boriće se uz njih. Tološani. Elirijanci.“

Čaka Dotraci.“

„Vama su Dotraci pred kapijama“, reče Haldon.

„Kal Pono.“ Kavov prezrivo odmahnu bledom šakom. „Gospodari konja dođu, mi im damo darove, gospodari konja odu.“ Ponovo je pomerio katapult, skupio prste oko Tirionovog alabasterskog zmaja, sklonio ga s table.

Posle je usledio pokolj, mada se kepec držao još desetak poteza. „Vreme je došlo za gorke suze“, rekao je Kavov napokon, kupeći gomilu srebra. „Još jednu partiju?“

„Nema potrebe“, odgovori Haldon. „Moj kepec je naučio lekciju iz skromnosti. Mislim da je bolje da se vratimo na brod.“

Napolju na trgu, noćna vatra još je gorela, ali sveštenika više nije bilo a svetina se odavno razišla. Sveće su svetlucale iz prozora bordela. Iznutra se začuo ženski smeh. „Noć je još mlada“, reče Tirion. „Kavov nam možda nije rekao sve. A kurve mnogo toga čuju od ljudi koje uslužuju.“

„Zar ti baš toliko treba žena, Jolo?“

„Čoveku dojadi da mu jedine ljubavnice budu šake. Možda kurve idu u Selhoris. Tiša je možda upravo sada ovde, sa suzama tetoviranim na obrazu. Zamalo sam se udavio. Čoveku posle toga treba žena. Sem toga, moram da proverim da mi se kita nije okamenila.“

Polumeštar se nasmeja. „Sačekaću te u krčmi pored kapije. Nemoj predugo da traje.“

„O, nemaš razloga da brineš. Većina žena želi sa mnom da završi što je pre moguće.“

Bordel je bio skroman u poređenju s onima u koje je kepec odlazio u Lanisgradu i

Kraljevoj luci. Vlasnik izgleda nije govorio nijedan jezik sem volantiskog, ali je sasvim dobro razumeo zveket srebra pa je poveo Tirona kroz prolaz u dugačku sobu koja je mirisala na tamjan, gde su se dosađivale četiri razgolićene robinje. Slutio je da su dve doživele bar četrdeset imendana; najmlađoj je bilo možda petnaest ili šesnaest. Nijedna nije bila odvratna kao kurve koje je video da rade u luci, mada nisu bile ni izbliza lepe. Jedna je očigledno bila trudna. Druga je bila prosto debela i imala je gvozdene alke u bradavicama. Sve četiri su imale suze tetovirane ispod oka.

„Imaš li neku curu koja govori jezikom Vesterosa?“, upita Tirion. Vlasnik zaškklji ne shvatajući, tako da je kepec ponovio pitanje na visokovalirijskom. Ovog puta je čovek shvatio poneku reč pa je odgovorio, na volantiskom. „Devojka zalaska sunca“ bilo je jedino što je kepec shvatio iz njegovog odgovora. Pretpostavio je da to znači devojka iz Kraljevstava zalazećeg sunca.

U kući je bila samo jedna takva i nije bila Tiša. Imala je pegave obraze i sitne riđe uvojke, što je slutilo na pegave grudi i riđe vlasi među nogama. „Može“, rekao je Tirion, „a donesi i vrč. Crveno vino i rida kosa.“ Kurva je gledala njegovo beznosno lice s gađenjem u očima. „Zgađena si, dušice? Ja jesam gadno stvorenje, što bi ti i moj otac rado rekao da ne truli u grobu.“ Mada je izgledala kao da je iz Vesterosa, devojka nije govorila ni reči zajedničkog jezika. *Možda su je trgovci robljem oteli još u detinjstvu.* Ložnica joj je bila mala, ali je na podu imala mirski sag i dušek punjen perjem, a ne slamom. *Vidao sam i gore.* „Hoćeš li mi reći kako se zoveš?“, upitao je dok je uzimao pehar vina iz njene ruke. „Ne?“ Vino je bilo jako i kiselo i nije mu bio potreban prevod. „Pa, onda ću morati da se zadovoljim samo tvojom pičkom.“ Obrisao je usta nadlanicom. „Jesi li nekada ranije legala s čudovištem? Za sve postoji prvi put. Skidaj se pa leži, ako ti je po volji. A i ako ti nije.“

Ona ga je gledala bez razumevanja, sve dok joj nije uzeo vrč iz ruku pa joj zadigao suknju preko glave. Onda je shvatila šta od nje traži, mada se nije pokazala kao najživahniji partner. Tirion je toliko dugo bio bez žene da se izlio u nju posle trećeg uboda.

Otkotrljao se u stranu osećajući više sramotu nego olakšanje. *Kakav sam ja bednik postao.* „Poznaješ li ženu po imenu Tiša?“, upitao je dok je gledao kako njegovo seme curi iz nje na dušek Kurva nije odgovorila. „Znaš li kuda kurve idu?“ Nije odgovorila ni na to. Leđa su joj bila išarana ožiljcima. *Ova devojka bi mogla i mrtva da bude. Upravo sam jebao leš.* Čak su joj i oči izgledale mrtvo. *Nema čak snage ni da me se gadi.*

Trebalo mu je vina. Mnogo vina. Zgrabio je vrč obema rukama i prineo ga usnama. Vino je crveno pocurilo. Niz grlo, niz bradu. Kapalo je iz njegove brade i

natopilo perjani krevet. Na svetlosti sveća izgledalo je tamno kao vino koje je otrovalo Džofrija. Pošto je završio, bacio je prazan vrč u stranu pa se delom otkotrljao a delom oteturao na pod, tražeći nokšir. Nije ga bilo. Stomak mu se prevrnulo pa se našao na kolenima, bljuvao je na ćilim, taj divni debeli mirski ćilim, prijatan kao laži.

Kurva je nezadovoljno kriknula. *Nju će kriviti za ovo*, shvatio je, posramljen. „Odseci mi glavu i odnesi je u Kraljevu luku“, posavetovao ju je Tirion. „Moja sestra će te proglasiti za gospu i više te niko nikada neće bičevati.“ Ni to nije shvatila, tako da joj je raširio noge, zavukao se između njih, pa je ponovo uzeo. Bar je to razumela.

Posle je vino bilo gotovo, a bio je gotov i on, tako da je zgrabio devojčinu odeću i bacio je na pod. Shvatila je i pobegla, ostavivši ga samog u tami, da tone sve dublje u perjani krevet. *Pijan sam kao svinja*. Nije se usuđivao da sklopi oči, u strahu od sna. Iza vela snova, čekale su ga Tuge. Kamene stepenice koje se penju bez kraja, stepenice klizave i opasne, a negde na vrhu Gospodar ljuspi. *Ne želim da sretmem Gospodara ljuspi*. Tirion se ponovo obuče i napipa put do stepenica. *Grif će me odratiti. Pa, što da ne? Ako je neki kepec zaslužio dranje, to sam ja*.

Na pola stepeništa se sapleo. Nekako je uspeo rukama da ublaži pad i pretvori ga u trapavo izvedenu zvezdu. Kurve dole u sobi zapanjeno su digle pogled kada se dočekao u podnožju stepeništa. Tirion skoči na noge pa im se pokloni. „Okretnij i sam kada sam pijan.“ Okrenuo se vlasniku. „Bojim se da sam ti upropastio tepih. Devojka nije kriva. Da platim. Izvadio je šaku novčića i bacio ih čoveku.“

„*Bauče*“, začu se dubok glas iza njega.

U uglu sobe sedeo je čovek okružen senkom, a kurva mu se migoljila u krilu. *Tu devojku nisam video. Da jesam, nju bih odveo na sprat umesto pegave*. Bila je mlađa od ostalih, vitka i lepa, dugačke srebrnaste kose. Lišanka, sudeći po izgledu... ali čovek u čijem je krilu bila poticao je iz Sedam kraljevstava. Krupan i plećat, ne mlađi od četrdeset, možda stariji. Pola glave mu je bilo ćelavo, ali su mu grube čekinje rasle na obrazima i bradi, a guste malje po rukama, pa čak i nadlanicama.

Tirionu se nije dopao njegov izgled. Veliki crni medved na njegovom ogrtaču još i manje. *Vuna. Obučten je u vunu čak i po ovoj vrućini. Ko bi drugi sem viteza bio toliko jebeno sumanut?* „Kako je prijatno čuti zajednički jezik ovako daleko od doma“, naterao se da kaže, „ali bojim se da si me s nekim pomešao. Zovem se Hugor Brdski. Mogu li te častiti čašom vina, prijatelju?“

„Dovoljno sam pio.“ Vitez odgurnu kurvu i ustade. Pojas za mač visio mu jeo kuki pozadi. Uzeo ga je i isukao oružje. Čelik zašaputa duž kože. Kurve su željno

posmatrale, svetlost sveća sijala im je u očima. Vlasnik je nestao.

„Moj si, *Hugore*.“

Tirion nije mogao da mu pobegne koliko nije mogao ni da mu se suprotstavi. Tako pijan, nije mogao ni da ga nadmudri. Raširio je ruke. „A šta nameravaš da uradiš sa mnom?“

„Da te sprovedem“, odgovori vitez, „kraljici.“

DENERIS

Galaca Galare stigla je u Veliku piramidu u pratnji desetak belih milosti, devojaka plemenitog roda koje su još bile premlade da služe svojih godinu dana u vrtovima zadovoljstva hrama. Bile su lep prizor, gorda starica sva u zelenom, okružena devojkama u belim haljama i s velovima, oklopljenim svojom nevinošću.

Kraljica ih je srdačno dočekala, pa je pozvala Misandei i rekla joj da lepo nahrani i zabavi devojčice dokona večera nasamo sa Zelenom milošću.

Njeni kuvari spremili su im veličanstven obrok od jagnjeta u medu, mirišljavog od mrvljene nane i posluženog s malim zelenim smokvama koje je toliko volela. Dvoje Deninih omiljenih talaca služili su hranu i dosipali u pehare - krupnooka devojčica po imenu Kveza i mršavi dečak po imenu Grazar. Bili su brat i sestra i srodnici Zelene milosti, koja ih je pozdravila poljupcima kada je ušla i upitala ih jesu li bili dobri.

„Divni su, oboje“, uveravala ju je Deni. „Kveza mi ponekad peva. Ima prelep glas. A ser Baristan uči Grazara i druge dečake zapadnjačkom viteštvu.“

„Oni su moja krv“, rekla je Zelena milost dok joj je Kveza sipala u pehar tamnocrveno vino. „Lepo je znati da su svetlosti po volji. Nadam se da ću to biti i ja.“ Staričina kosa bila je seda a koža tanka kao pergament, ali joj godine nisu zamutile pogled. Oči su joj bile zelene kao njena odora; tužne i mudre oči. „Ako ćeš mi oprostiti na primedbi, svetlost izgleda... umorno. Spavaš li?“

Deni je jedva uspjela da se ne nasmeje. „Ne dobro. Sinoć su tri karćanske galije isplivile uz Skahazadan pod okriljem tame. Majčini ljudi su ih gađali vatrenim strelama i bacali čupove upaljene smole na palube, ali su galije brzo isplivile i nisu pretrpele nikakva oštećenja. Karćani nameravaju da nam zatvore reku, kao što su zatvorili zaliv. A vise nisu sami. Pridružile su im se tri galije iz Novog Gisa i karaka iz Tolosa. Tolosani su na njenu ponudu savezništva odgovorili tako što su je proglasili za kurvu i zahtevali da vrati Mirin velikim gospodarima. Čak je i to bilo bolje od odgovora Mantarisa, koji je došao karavanom, u kovčegu od kedrovine. Unutra je našla usoljene glave svoja tri izaslanika. „Možda tvoji bogovi mogu da nam pomognu. Zatraži od njih da pošalju buru i potope galije u Zalivu.“

„Moliću se i prinosiću žrtve. Može biti da će me bogovi Gisa čuti.“ Galaca Galare otpi gutljaj vina, ali se njene oči nisu odvajale od Deni. „Olujе besne unutar zidova kao i van njih. Sinoć je ubijeno još oslobođenika, kako sam čula.“

„Troje.“ Osetila je gorčinu u ustima kada je to izgovorila. „Kukavice su provalile kod nekih tjalja, oslobođenica koje nikome nisu učinile ništa nažao. Samo su stvarale

lepe stvari. Iznad mog kreveta visi tapiserija koju su mi poklonile. Sinovi harpije su im slomili vreteno i silovali ih pre nego što su ih zaklali.“

„To smo čuli. A ipak je svetlost našla hrabrosti da na zločin odgovori milosrdem. Nisi naudila plemenitoj deci koju držiš kao taoce.“

„Još nisam, ne.“ Deni je zavolela svoje mlade štice. Neki su bili stidljivi a neki smeli, neki umiljati a neki namrgođeni, ali su svi bili nevini. „Ako ubijem svoje peharnike ko će mi sipati vino i posluživati večeru?“, rekla je, pokušavajući da zvuči vedro.

Sveštenica se nije osmehnula. „Priča se da bi Obrijana glava njima nahranio tvoje zmajeve. Život za život. Za svaku posečenu Bronzanu zver, on bi ubio po jedno dete.“

Deni je gurkala hranu po tanjiru. Nije se usuđivala da pogleda ka mestu gde su stajali Grazar i Kveza, bojala se da će zaplakati. *Srce Obrijane glave tvrde je od moga.* Prepirali su se oko talaca desetinu puta. „Sinovi harpije se smeju u svojim piramidama“, rekao je Slahaz, koliko jutros. „Kakva korist od talaca ako im ne poskidaš glave?“ U njegovim očima ona je bila samo slaba žena. *Hazea je bila dovoljna. Čemu mir ako se mora kupiti krvlju dece?* „Ta ubistva nisu njihovo delo“, rekla je Deni slabašno Zelenoj milosti. „Ja nisam krvoločna kraljica.“

„Na tome ti je Mirin zahvalan“, rekla je Galaca Galare. „Čuli smo da je kralj kasapin iz Astapora mrtav.“

„Ubili su ga sopstveni vojnici kada im je naredio da izađu i napadnu Junkajane.“ Reči su joj bile gorke u ustima. „Jedva da se ohladio kada je jedan drugi zauzeo njegovo mesto, nazvavši se Kleon Drugi. Taj je potrajao osam dana pre nego što su mu otvorili grlo. Onda je njegov ubica uzeo krunu za sebe. Isto je učinila i naložnica prvog Kleona. Kralj Koljač i Kraljica Kurva, tako ih zovu Astaporani. Njihovi sledbenici se bore po ulicama, dok Junkajani i njihovi najamnici čekaju pred zidinama.“

„Ovo su teška vremena. Svetlosti, smem li sebi dozvoliti da te posavetujem?“

„Znaš koliko cenim tvoju mudrost.“

„Onda me poslušaj i udaj se.“

„Ah.“ Deni je to i očekivala.

„Često sam te čula kako govoriš da si tek mlada devojka. Kad te pogledamo, još se činiš delom dete, premlado i preslabo da se samo suočava s ovakvim iskkušenjima. Treba ti kralj pokraj tebe da ti pomogne da nosiš taj teret.“

Deni nabode komad jagnjetine, zagriže ga i sporo sažvaka. „Reci mi, može li taj kralj duboko da udahne i oduva Ksarove galije nazad u Kart? Može li da pljesne

šakama i skrši opsadu Astapora? Može li da nahrani moju decu i donese mir nazad na moje ulice?*

„Možeš li ti?“, upita Zelena milost. „Kralj nije bog, ali svejedno snažan čovek može mnogo da postigne. Kada te moj narod gleda, vidi zavojevačicu došlu preko mora, da nas ubija i porobljava našu decu. Kralj bi mogao to da promeni. Visokorođeni kralj čiste giske krvi mogao bi da pomiri ovaj grad s tvojom vladavinom. Inače, bojim se, tvoja vladavina mora se završiti kao što je i počela, u krvi i ognju.“

Deni je gurlala hranu po tanjiru. „A koga bi to giski bogovi hteli da uzmem za kralja i pratioca?“

„Hizdara zo Loraka“, reče Galaca Galare odlučno.

Deni se nije potrudila da odglumi iznenađenje. „Zašto Hizdara? Skahaz je takođe plemenitog roda.“

„Skahaz je Kandak, Hizdar je Lorak Svetlost će mi oprostiti, ali samo ona koja sama nije Gišanka neće shvatiti razliku. Često sam čula da je tvoja krv krv Egona Osvajača, Džherisa Mudrog i Derona Zmaja. Plemeniti Hizdar je krv Mazdana Veličanstvenog, Hazraka Naočitog i Zaraka Oslobodioca.“

„Njegovi preci su jednako mrtvi kao moji. Hoće li Hizdar dići njihove senke da odbrane Mirin od njegovih neprijatelja? Potreban mi je čovek s brodovima i mačevima. Ti mi nudiš pretke.“

„Mi smo drevan narod. Preci su nam važni. Uđaj se za Hizdara zo Loraka i rodi mu sina, sina čiji je otac harpija, čija je majka zmaj. U njemu će se ostvariti proročanstva, a tvoji neprijatelji će okopnети kao sneg.“

On će biti pastuv koji jaše svet. Deni je znala kako to ide s proročanstvima. Sačinjena su od reči, a reči su vetar. Neće biti Lorakovog sina, neće biti naslednika koji će ujediniti zmaja i harpiju. Kada sunce izađe na zapadu i zađe na istoku, kada mora presuše i vetar ponese planine kao lišće. Tekće tada ona ponovo zaneti...

...ali Deneris Targarjen je imala drugu decu, deset hiljada koji su je prozvali majkom kada im je raskinula okove. Pomislila je na Snažnog Štita, Misandeinog brata, na ženu Rilonu Ri, koja je tako prelepo svirala harfu. Njih nikakav brak neće vratiti u život, ali ako muž može pomoći da se pokolji okončaju, onda je dugovala svojim mrtvima da se uda.

Ako se udam za Hizdara, hoće li se Skahaz okrenuti protiv mene? Skahazu je verovala više nego Hizdaru, ali Obrijana glava bi bio užasan kralj. Lako je padao u vatru, teško oprastao. Nije videla dobiti u udaji za čoveka koga su mrzeli jednako kao nju. Hizdar je bio veoma poštovan, koliko je mogla da vidi. „Šta moj mogući muž

misli o tome?“, upitala je Zelenu milost. *Šta misli o meni?*

„Veličanstvo treba samo da ga pita. Plemeniti Hizdar čeka dole. Pozovi ga ako želiš.“ .

Previše sebi dozvoljavaš, sveštenice, pomisli kraljica, ali proguta bes i natera se na osmeh. „Zašto da ne?“ Pozvala je ser Baristana i rekla starom vitezcu da joj dovede Hizdara. „Uspon je dugačak. Neka mu Neokaljani pomognu.“ .

Kada se plemić popeo, Zelena milost je dovršila jelo. „Ako je veličanstvu po volji, ja bih sada otišla. Ne sumnjam da ti i plemeniti Hizdar imate o mnogo čemu da razgovarate.“ Starica je pokupila kap meda s usana, poljubila Kvezu i Grazara u čelo na rastanku pa vezala svileni veo preko lica. „Vratiću se u Hram milosti i moliću se bogovima da mojoj kraljici pokažu put mudrosti.“

Pošto je otišla, Deni je dozvolila Kvezi da joj ponovo napuni pehar, pa je naredila da izvedu Hizdara zo Loraka pred nju. *Bude li se usudio da samo zucne o svojim arenama, možda ću ga baciti s terase.*

Hizdar je pod postavljenim prslukom imao jednostavnu zelenu odoru. Duboko se poklonio kada je ušao, ozbiljnog lica. „Nemaš li osmeh za mene?“, upita ga Deni. „Zar sam toliko strašna?“

„Uvek se uozbiljim u prisustvu takve lepote.“

To je bio dobar početak. „Pij sa mnom.“ Deni mu sama napuni pehar. „Znaš zašto si ovde. Zelena milost kao da misli da će sve moje nevolje nestati ako te uzmem za muža.“

„Ja nikada ne bih tvrdio nešto tako smelo. Ljudi su rođeni za borbu i patnju. Naše nevolje nestanu tek kada umremo. Ipak, mogu ti pomoći. Imam zlata, prijatelja i uticaja, a mojim venama teče krv Starog Gisa. Mada se nikada nisam ženio, imam dvojice vanbračne dece, dečaka i devojčicu, tako da ti mogu dati naslednike. Mogu te pomiriti s gradom kojim vladaš i okončati ovu noćnu klanicu po ulicama.“

„Zaista to možeš?“ Deni je proučavala njegove oči. „Zašto bi Sinovi harpije položili noževe zarad tebe? Jesi li ti jedan od njih?“

„Nisam.“

„Da li bi mi priznao da jesi?“

Nasmejao se. „Ne bih.“

„Obrijana glava ima načina da otkrije istinu.“

„Ne sumnjam da bi me Skahaz ubrzo naterao da priznam. Dan s njim, i postao bih Harpijin sin. Dva dana i postao bih Harpija. Tri i ispostavilo bi se da sam ubio i tvog oca, tamo u Kraljevstvima zalazećeg sunca, kada sam bio tek dečak. Onda bi me nabio na kolac da me ti gledaš kako umirem... ali bi se posle ubistva nastavila.“

Hizdar se nagnu bliže. „Ili možeš da se udaš za mene i pustiš me da pokušam da ih zaustavim.“

„Zašto bi ti *želeo* da mi pomogneš? Zarad krune?“

„Kruna bi mi dobro stajala, to ne poričem. Ona međutim nije sve. Zar je tako čudno što želim da zaštitim sopstveni narod, kao što ti štitiš svoje oslobođenike? Mirin ne može da izdrži novi rat, svetlosti.“

To je bio dobar odgovor, i pošten. „Ja nikada nisam *želela* rat. Jednom sam porazila Junkajane i pošteđela njihov grad kada sam mogla da ga poharam. Odbila sam da se pridružim kralju Kleonu kada je pošao na njih. Čak i sada, dok je Astapor pod opsadom, uzdržavam se. A Kart... Karćanima nikada nisam učinila ništa nažao...“

„Namerno nisi, ali Kart je grad trgovaca i oni vole zveket srebra, sjaj žutog zlata. Kada si prekratila trgovinu robovima, udarac se osetio od Vesterosa do Ašaija. Kart zavisi od svojih robova. Isto kao Tolos, Novi Gis, Lis, Tiroš, Volantis... spisak je dugačak, moja kraljice.“

„Neka dođu. U meni će naći opasnijeg protivnika od Kleona. Pre ću poginuti u borbi nego vratiti svoju decu u okove.“

„Možda postoji i treći put. Verujem da je Junkajane moguće ubediti da tvoji oslobođenici ostanu slobodni ako uzvišenost pristane da Žuti grad nastavi obuku i prodaju robova. Ne mora da se proliva više krvi.“

„Sem krvi onih robova koje će Junkajani *obučavati* i *prodavati*, reče Deni, ali je svejedno prepoznala istinu u njegovim rečima. *To je možda najbolje razrešenje kojem se možemo nadati.* „Nisi rekao da me voliš.“

„Reći ću, ako je to po volji svetlosti.“

„To nije odgovor zaljubljenog čoveka.“

„Šta je ljubav? Požuda? Nijedan čoveksa svim organima ne može da te pogleda a da te ne poželi, Deneris. To međutim nije razlog zašto bih se oženio tobom. Pre nego što si stigla Mirin je umirao. Naši vladari bili su starci sparušenih kurčeva i veštice čije su smežurane pičke bile suve kao prašina. Sedeli su na vrhovima piramida, pijuckali kajsijino vino i pripovedali o slavi Starog carstva dok su vekovi prolazili a same cigle grada krunile se svuda oko njih. Običaji i opreznost držali su nas u gvozdеноm stisku sve dok nas ti nisi probudila vatrom i krvlju. Stiglo je novo doba i pred nama su nove mogućnosti. Udaj se za mene.“

Nije ga ružno pogledati, reče Deni sebi, *a ima kraljevski jezik.* „Poljubi me“, naredila je.

Ponovo joj je uzeo šaku i poljubio joj prste.

„Ne tako. Poljubi me kao da sam ti žena.“

Hizdar je uhvati za ramena nežno kao da je ptičica. Nagnuo se i prineo usne njenima. Poljubac mu je bio lagan, suv i hitar. Deni nije osetila ništa.

„Da te... poljubim ponovo?“ upitao je pošto se to završilo.

„Ne.“ Na terasi, u njenom bazenu, ribice će joj grickati noge dok se kupa. Čak se i one ljube s više strasti nego Hizdar zo Lorak „Ne volim te.“

Hizdar slegnu ramenima. „To s vremenom može doći. Poznato je da ponekad ume tako da bude.“

Ne s nama, pomislila je. Ne dok je Dario tako blizu. Njega želim, a ne tebe. „Jednog dana ću poželeti da se vratim u Vesteros, da povratim Sedam kraljevstava koja su pripadala mom ocu.“

„Jednog dana svi ljudi moraju da umru, ali nema nikakve koristi od razmišljanja o smrti. Ja radije prihvatam svaki dan kako naiđe.“

Deni sklopi ruke. „Reči su vetar, čak i reči kao što su *ljubav i mir*. Ja više verujem delima. U mojih Sedam kraljevstava vitezi odlaze u svete potrage da dokažu da su vredni device koju vole. Traže čarobne mačeve, kovčege s blagom, krune ukradene iz zmajskog blaga.“

Hizdar diže obrvu. „Jedini znajevi koje znam su ovi tvoji, a čarobni mačevi još su ređi. Rado ću ti doneti prstenje, krune i kovčege zlata, ako ti je to želja.“

„Mir je moja želja. Kažeš da mi možeš pomoći da okončam noćnu klanicu na mojim ulicama. Ja kažem *hajde*. Okončaj taj rat senki, moj gospodar. To je tvoj sveti zadatak. Daj mi devedeset dana i devedeset noći bez ubistava i ja ću znati da si vredan prestola. Možeš li to?“

Hizdar je delovao zamišljeno. „Devedeset dana i devedeset noći bez leša a devedeset prvog ćemo se venčati?“

„Možda“, odgovori Deni i vraglasto ga pogleda. „I ranije se dešavalo da mlade devojke budu hirovite. Možda ću ipak poželeti čarobni mač.“

Hizdar se nasmeja. „Onda ćeš dobiti i njega, svetlosti. Tvoja želja je moja zapovest. Bolje reci senešalu da počne pripreme za našu svadbu.“

„Ništa ne bi više usrećilo plemenitog Reznaka.“ Kada bi Mirin saznao da se priprema svadba, samo to bi bilo dovoljno da joj obezbedi nekoliko noći predaha, čak ako Hizdarovi naponi i ne daju rezultata. *Obrijana glava neće biti zadovoljan, ali će Reznak mo Reznak igrati od sreće.* Deni nije znala šta je od to dvoje više brine. Skahaz i Bronzane zveri bili su joj potrebni, a više nije verovala nijednom Reznakovom savetu. *Čuvaj se namirisanog senešala. Da se nije Reznak urotio s Hizdarom i Zelenom milošću i pripremio mi nekakvu zamku?*

Čim je Hizdar zo Lorak otišao, ser Baristan se pojavio iza nje, u dugačkom belom plaštu. Godine službe u Kraljevoj gardi naučile su belog viteza kako da se nenametljivo drži kada ona prima posetioce, ali nikada nije bio daleko. *On zna*, videla je smesta, *i ne odobrava*. Crte oko njegovih usta su se produbile. „Dakle“, rekla mu je, „čini mi se da ću se možda ponovo udati. Jesi li srećan, ser?“

„Ako tako zapovedaš, veličanstvo.“

„Hizdar nije muž koga bi mi ti izabrao.“

„Nije moje da ti biram muža.“

„Nije“, složila se ona, „ali mi je važno da shvatiš. Moj narod krvari. Gine. Kraljica ne pripada samoj sebi, već kraljevstvu. Brak ili pokolj, to su moji izbori. Venčanje ili rat.“

„Veličanstvo, smem li da govorim iskreno?“

„Uvek“

„Postoji i treći izbor.“

„Vesteros?“

Klimnuo je glavom. „Ja sam se zakleo da tebi služim i da te branim od opasnosti kuda god da pođeš. Mesto mi je uz tebe, ovde ili u Kraljevoj luci... ali tebi je mesto u Vesterosu, na Gvozdenom prestolu koji je pripadao tvom ocu. Sedam kraljevstava nikada neće prihvatiti Hizdara zo Loraka za kralja.“

„Kao što ni Mirin neće prihvatiti Deneris Targarjen za kraljicu. Zelena milost je u tome bila u pravu. Potreban mi je kralj pored mene, kralj stare giske krvi. Inače će me zauvek videti kao neotesanu varvarku koja je provalila njihovu kapiju, nabila njihove rođake na kolac i opljačkala njihovo blago.“

„U Vesterosu ćeš biti davno nestalo dete koje se vraća da obraduje svog oca. Ljudi će ti u prolazu klicati, svi dobri ljudi će te voleti.“

„Vesteros je daleko.“

„Neće se približiti tako što se zadržavamo ovde. Što pre odemo...“

„Znam. *Zaista znam*.“ Deni nije znala kako da ga natera da shvati. Želela je Vesteros isto koliko i on, ali je prvo morala da izleči Mirin. „Devedeset dana je dugo vreme. Hizdar možda neće uspeti. A ako uspe, njegovi pokušaji će mi kupiti vremena. Vremena da sklopim saveze, da ojačam odbranu, da...“

„A šta ako uspe? Šta će veličanstvo onda?“

„Ispuniću svoju dužnost.“ Te reči su joj bile hladne na jeziku. „Video si mog brata Regara kako se ženi. Reci mi, je li se oženio iz ljubavi ili dužnosti?“

Stari vitez je oklevao. „Princeza Elija bila je dobra žena, veličanstvo. Bila je plemenita i pametna, nežnog srca i duhovita. Znam da je princu bila veoma draga.“

Draga, pomisli Deni. Ta reč je mnogo govorila. I meni bi Hizdar zo Lorak jednog dana mogao postati drag. Možda.

Ser Baristan je nastavio. „Video sam i tvog oca i tvoju majku kako se venčavaju. Oprosti mi, ali tu niko nikome nije bio drag, a kraljevstvo je zbog toga skupo platilo, moja kraljice.“

„Zašto su se venčali ako nisu voleli jedno drugo?“

„Tvoj deda je tako naredio. Šumska veštica mu je rekla da će se iz njihove loze roditi obećani princ.“

„Šumska veštica?“ Deni je bila zapanjena.

„Došla je na dvor s Dženi iz Starikama. Zakržjalo stvorenje, nakaznog lika. Kepec, po rečima većine, mada draga gospi Dženi, koja je uvek tvrdila da je jedno od dece šume.“

„Šta se desilo s njom?“

„Letnji dvori.“ Reči su zvučale zlokobno.

Deni uzdahnu. „Ostavi me sada. Veoma sam umorna.“

„Biće tvoja volja.“ Ser Baristan se pokloni i okrenu da pođe. Na vratima je međutim zastao. „Oprosti mi. Veličanstvo ima posetioca. Da mu kažem da dođe ponovo sutra?“

„Ko je?“

„Naharis. Olujne vrane vratile su se u grad.“

Dario. Srce joj ustrepta u grudima. „Koliko dugo je... kada je...?“ Nije uspevala da izgovori reči.

Ser Baristan kao da je shvatio. „Veličanstvo je bilo sa sveštenicom kada je on stigao. Znao sam da ne želiš da te uznemiravaju. Kapetanove vesti mogu da sačekaju do sutra.“

„Ne.“ *Kako bih uopšte mogla da se nadam smu, svesna da je moj kapetan tako blizu? „Smesta ga pusti. I... večeras mi više nećeš trebati. Biću bezbedna s Dariom. O, i pozovi Iri i Jiki, budi ljubazan. I Misandei.“ Moram da se presvučem, da se doteram.*

To je i rekla sluškinjama kada su došle. „Šta veličanstvo želi da obuče?“ upitala je Misandei.

Svetlost zvezda i morskou penu, pomisli Deni. Pramen svile koji mi otkriva levu dojkou na Dariovu radost. O, i cveće u kosi. Pošto su se upoznali, kapetan joj je svakog dana donosio cveće, čak iz Junkaja u Mirin. „Donesite sivu platnenu haljinu s biserima na prsluku. I moje krzno belog lava.“ Uvek se osećala sigurnije umotana u Drogovo lavlje krzno.

Deneris je kapetana primila na terasi, sedeći na isklesanoj kamenoj klupi podno kruške. Polumesec je lebdeo nebom iznad grada, u pratnji hiljadu zvezda. Dario Naharis je ušao razmetljivim korakom. *Razmetljiv je čak i kada mirno stoji.* Kapetana je na sebi imao prugaste pantalone zavučene u ljubičaste čizme visokih sara, belu svilenu košulju, prsluk od zlatnih alki. Trokraka brada bila mu je ljubičasta, bujni brkovi zlatni, dugački uvojci i jedno i drugo. O jednom bedru nosio je stileto, o drugom dotrački arak „Blistava kraljice“, rekao je, „u mom odsustvu postala si još lepša. Kako je tako nešto moguće?“

Kraljica je bila navikla na takvo laskanje, a ipak je nekako kompliment značio više kada ga uputi Dario nego Reznak, Ksaro ili Hizdar. „Kapetane. Kažu nam da si nas dobro služio u Lazaru.“ *Mnogo si mi nedostajao.*

„Tvoj kapetana živi da služi svojoj okrutnoj kraljici.“

„Okrutnoj?“

Mesečina mu je zablistala u očima. „Jurio je ispred svojih ljudi ne bi li što pre video tvoje lice, samo da bi ga ona ostavila da čeka dok jede jagnjetinu i smokve s nekom sparušenom staricom.“

Nisu mi rekli da si ovde, pomisli Deni, inače bih odglumila glupost i smesta te pozvala. „Večerala sam sa Zelenom milosti.“ Činilo se bolje da ne spominje Hizdara. „Bio mi je hitno potreban njen mudri savet.“

„Ja imam samo jednu hitnu potrebu: Deneris.“

„Da kažem slugama da donesu hranu? Sigurno si gladan.“

„Nisam jeo dva dana, ali sada pošto sam ovde, dovoljno mi je da se gostim tvojom lepotom.“

„Moja lepota ti neće napuniti stomak.“ Ubrala je krušku pa mu je bacila. „Pojeđi ovo.“

„Ako moja kraljica zapoveda.“ Zagrizao je voćku a zlatni zub mu je blesnuo. Sok mu crnu u ljubičastu bradu.

Devojka u njoj je želela da ga poljubi toliko da je bolelo. *Njegovi poljupci bili bi snažni i okrutni,* rekla je sebi, *i ne bi ga bilo briga ako viknem ili mu naredim da stane.* Kraljica u njoj je međutim znala da bi to bila ludost. „Pričaj mi o svom putovanju.“

Bezbržno je slegnuo ramenima. „Junkajani su poslali nešto najamnika da zatvore prevoj Hizaj. Dugačka koplja, tako se nazivaju. Zaskočili smo ih u noći i nekolicinu poslali u pakao. U Lazaru sam pogubio dvojicu svojih narednika zato što su smerali da ukradu dragulje i zlato koje mi je kraljica poverila kao dar Jagnječem narodu. Inače, sve je prošlo kao što sam obećao.“

„Koliko si ljudi izgubio u borbama.“

„Devetoricu!“ odgovori Dario. „Ali je desetak Dugačkih kopalja rešilo da će radije postati Olujne vrane nego leševi, pa ih sada imam trojicu više. „Rekao sam im da će duže živeti boreći se za tvoje zmajeve nego protiv njih i oni su uvideli mudrost mojih reči.“

Zbog toga je postala oprezna. „Možda uhode za Junkaj.“

„Previše su glupi da bi bili uhode. Ne znaš ih.“

„Ne znaš ih ni ti. Da li im veruješ?“

„Ja verujem svim svojim ljudima, koliko i besnom psu.“ Ispljunuo je semenku i na njene sumnje odgovorio osmehom. „Da ti donesem njiove glave? Hoću, ako narediš. Jedan je ćelav, dvojica imaju pletenice, a jedan boji bradu u četiri različite boje. Zašto bi uhoda imao takvu bradu, pitam ja tebe? Praćkaš ume da pogodi mušicu među oči na četrdeset koraka, a onaj ružni je vešt sa konjima, ali ako moja kraljica kaže da moraju umreti...“

„Nisam to rekla. Samo... samo ih drži na oku, to je sve.“ Osetila se glupo kada je to izgovorila. Uvek se osećala pomalo glupo kada je blizu Darija. *Nespretno, detinjasto i priglušno. Šta li on zaista misli o meni.* Promenila je temu. „Hoće li nam Jagnjeći narod poslati hranu?“

„Žito će dereglijama stići niz Skahazadan, moja kraljice, a druga roba karavanom kroz Hizaj.“

„Ne Skahazadanom. Reka je za nas zatvorena. More takođe. Sigurno si video brodove u zalivu. Karćani su rasterali trećinu naše ribarske flote a drugu trećinu zarobili. Ostali se previše boje da isplove iz luke. Ono malo preostale trgovine je presečeno.“

Dario baci u stranu peteljku kruške. „Karćanskim venama teče mleko. Daj im da vide tvoje zmajeve, pa će se razbežati.“

Deni nije želela da razgovara o zmajevima. Seljaci su još dolazili na njen dvor s izgorelim kostima, žaleći se zbog nestalih ovaca, mada se Drogon nije vratio u grad. Neki su javljali da su ga videli severno od reke, iznad trava Dotračkog mora. Dole u jami, Viserion je prekinuo jedan lanac; on i Regal su svakog dana postajali sve divljiji. Jednom su se gvozdene vrata crveno usijala, rekli su joj Neokaljani, i niko se nije usuđivao da ih dotakne čitav dan. „I Astapor je opsednut.“

„To sam znao. Jedno Dugačko koplje je dovoljno poživelo da nam ispriča kako u Crvenom gradu ljudi jedu jedni druge. Rekao je da će uskoro doći red na Mirin, pa sam mu iščupao jezik i dao ga jednom žutom psu. Nijedan pas neće pojesti jezik lažljivca. Kada je žuti pas pojeo njegov jezik, znao sam da govori istinu.“

„I u ovom gradu imam rat.“ Ispričala mu je za Sinove harpije i Bronzane zveri, za

krv na ciglama. „Neprijatelji su svuda oko mene, i u gradu i van njega.“

„Napadni“, reče on smesta. „Čovek okružen neprijateljima ne može da se brani. Ako proba, sekira će ga udariti u leđa dok odbija mač. Ne. Kada si suočena s mnogo neprijatelja, odaberi najslabijeg, ubij ga, pregazi ga i pobeгни.“

„Kuda ja to da pobegnem?“

„U moju postelju. U moje naručje. U moje srce.“ Drške Dariovog araka i stileta bile su izvajane u obliku zlatnih žena, golih i bludnih. Krajnje je izazovno prešao palčevima preko njih, pa se opasno osmehnuo.

Deni oseti kako joj krv udara u glavu. Gotovo kao da je milovao nju. *Da li bi me smatrao za bludnicu ako ga odvučem u krevet?* Zbog njega se osećala kao da želi da mu bude bludnica. *Nikada ne bih smela da ga viđam sama. Previše je opasan da mi bude blizu.* „Zelena milost kaže da moram uzeti ljišanina za kralja“, rekla je sva zarumenela. „Savetuje mi da se udam za plemenitog Hizdara zo Loraka.“

„Za njega?“ Dario se nasmeja. „Zašto ne za Sivog Crva ako hoćeš evnuha u krevetu? *Želiš li ti kralja?*“

Želim tebe. „Želim mir. Dala sam Hizdaru devedeset dana da okonča ubijanje. Ako uspe, uzeću ga za muža.“

„Uzmi mene za muža. Ja ću ga okončati za devet.“

Znaš da ne mogu, zamalo da je rekla.

„Boriš se sa senkama a trebalo bi da se boriš s ljudima koji ih stvaraju“, nastavi Dario. „Pobij ih sve i uzmi njihovo blago, kažem ja. Samo šapni i Dario će ti doneti gomilu njihovih lobanja višu od ove piramide.“

„Da znam ko su...“

„Zak, Pal i Merek. Oni i svi ostali. Veliki gospodari. Ko bi drugi bio?“

Smeo je koliko i svirep. „Nemamo dokaza da je ovo njihovo delo. Zar želiš da pobijem sopstvene podanike?“

„Tvoji podanici bi rado ubili tebe.“

Toliko je dugo bio odsutan da je Deni gotovo zaboravila šta je on. Najamnici su prevrtljivi po prirodi, podsetila se. *Čudljivi, bezverni, surovi. On nikada neće biti više od onoga što jeste. Nikada od njega neće biti kralj.* „Piramide je teško osvojiti“, objasnila mu je. „Skupo bismo platili da ih zauzmemo. Čim napadnemo jednu, druge će se dići protiv nas.“

„Onda ih izmami iz piramida pod nekim izgovorom. Venčanje bi moglo da posluži. Što da ne? Obećaj ruku Hizdaru i svi Veliki gospodari će doći da te vide kako se udaješ. Kada se okupe u Hramu milosti, pripusti nas na njih.“

Deni je bila zgrožena. *On je čudovište. Smelo čudovište, ali svejedno čudovište.*

„Smatraš li me to za Kralja kasapina?“

„Bolje biti kasapin nego meso. Svi kraljevi su kasapi. Jesu li kraljice mnogo drugačije?“

„Ova kraljica jeste.“

Dario slegnu ramenima. „Većina kraljica služi samo da greje kralju postelju i da mu rađa sinove. Ako nameravaš da budeš takva kraljica najbolje se udaj za Hizdara.“

Bes joj buknu. „Zaboravio si ko sam?“

„Nisam. A ti?“

Viseris bi mu odsekao glavu zbog ovakve drskosti. „Ja sam krv zmaja. Ne dozvoljavaj sebi da me učiš pameti.“ Pošto je Deni ustala, lavlje krzno joj je palo s ramena na pod. „Odlazi.“

Dario joj se razmetljivo pokloni. „Živim da služim.“

Pošto je otišao, Deni je pozvala ser Baristana. „Želim da se Olujne vrane vrate van grada.“

„Veličanstvo? Teksu stigli...“

„Želim da odu. Neka izviđaju po junkajskoj unutrašnjosti i štite karavane koji dolaze kroz prevoj Hizaj. Od sada će Dario izveštaje podnositi tebi. Odaj mu svaku počast koju zasluži i pazi da mu ljudi budu dobro plaćeni, ali ga ni po koju cenu ne puštaj pred mene.“

„Kako ti kažeš, veličanstvo.“

Te noći nije mogla da zaspí već se nemirno vrtela i okretala u postelji. Čak je i pozvala Iri, u nadi da će njeno milovanje uspeli da ublaži put ka počinku, ali je ubrzo odgnurnula Dotrakinju. Iri je bila umiljata, mekana i rada, ali nije bila Dario.

Šta sam to uradila?, pomislila je skupčana u praznom krevetu. *Toliko sam ga čekala da se vrati, pa sam ga oterala.* „On bi me pretvorio u čudovište“, prošaputala je, „krvoločnu kraljicu.“ Onda je međutim pomislila na Drogona negde daleko i na zmajeve u jami. *I moje su ruke krvave, a krvavo mi je i srce. Ne razlikujemo se toliko, Dario i ja. Oboje smo čudovišta.*

IZGUBLJENI GOSPODAR

Nije trebalo ovoliko da traje, rekao je Grif sebi dok je šetkao po palubi *Stidljive device*. Zar su izgubili Haldona kao što su izgubili Tiriona Lanistera? Jesu li ga Volantišani zarobili? *Trebalo je da pošaljem Patka s njim*. Haldonu samom nije mogao da veruje; to je ovaj dokazao u Selhorisu kada je pustio kepeca da pobegne.

Stidljiva devica bila je vezana u jednom od bednijih delova dugačke luke kojom ka da je većito vladala pometnja, između nagnute barke koja godinama nije isplovila i veselo obojene lakrdijaške lađe. Lakrdijaši su bili glasna i živahna družina, neprekidno su jedan drugome govorili odlomke iz komada, češće pijani nego trezni.

Dan je bio vreo i lepljiv, kao što su bili svi dani otkako su otišli iz Tuga. Žestoko južno sunce tuklo je po luci Volon Terisa, ali je jara bila najmanja Grifova briga. Zlatna četa se ulogorila tri milje južno od grada, prilično severno od mesta gde ih je očekivao, a trijarh Malakvo je došao na sever s pet hiljada pešadinaca i hiljadu konjanika da ih odseče od puta kroz deltu. Deneris Targarjen je i dalje bila čitav svet daleko, a Tirion Lanister... pa, on bi mogao biti bilo gde. Ako su bogovi milostivi, Lanisterova odsečena glava već je na putu za Kraljevu luku, ali je verovatnije da je kepec negde blizu živ i zdrav, da pijan kao dupe smišlja neku novu podlost.

„Gde je Haldon u sedam paklova?“ požali se Grif gospi Lemori. „Koliko mu to treba da kupi tri konja?“

Ona slegnu ramenima. „Moj gospodaru, zar ne bi bilo sigurnije da ostaviš momka ovde na brodu?“

„Sigurnije da. Mudrije, ne. On je sada odrastao čovek i rođen je da hoda ovim putem.“ Grif nije imao strpljenja za takvo zanovetanje. Bilo mu je muka od skrivanja, muka od čekanja, muka od opreza. *Nemam dovoljno vremena za oprez*.

„Mnogo smo se trudili da sve ove godine krijemo princa Egona“, podsetila ga je Lemora. „Znam da će doći čas da ispere kosu i da se pokaže svetu, ali taj čas nije sada. Ne pred logorom najamnika.“

„Ako mu Hari Striklend želi zlo, skrivanje na *Stidljivoj devici* neće ga zaštititi. Striklend zapoveda s deset hiljada mačeva. Mi imamo Patka. Egon je sve što mogu da požele od princa. To moraju da vide, i Striklend i ostali. Oni su njegovi ljudi.“

„Njegovi zato što su kupljeni. Deset hiljada naoružanih stranaca, raznovrsne prišipetlje i pratilje logora. Dovoljan je samo jedan pa da nas sve upropasti. Ako je Hugarova glava vredela lordovskog zvanja, koliko će Sersei Lanister platiti za zakonitog naslednika Gvozdenog prestola? Ti ne poznaješ te ljude, moj gospodaru.“

Prošlo je desetak godina otkako si poslednji put jahao sa Zlatnom četom, a tvoj stari prijatelj je mrtav.“

Crno Srce. Majls Tojn je bio tako pun života kada se Grif poslednji put od njega oprostio da je bilo teško prihvatiti da ga više nema. *Zlatna lobanja na koplju i Bezdomni Hari Striklend na njegovom mestu.* Znao je da je Lemora u pravu. Šta god da su njihovi očevi i dede bili tamo u Vesterosu pre izgnanstva, ljudi Zlatne čete sada su najamnici, a nijednom najamniku ne sme se verovati. Pa ipak..

Sinoć je ponovo sanjao o Kamenom obredištu. Sam, s mačem u ruci, trčao je od kuće do kuće, provaljivao vrata, jurio uz stepenice, skakao s krova na krov, dok su mu u ušima odzvanjala daleka zvona. Duboki bronžani udarci i srebrnasta jeka damarali su mu lobanjom, izluđujuća halabuka koja je postajala sve glasnija dok mu se nije učinilo da će mu se glava raspući.

Sedamnaest godina je došlo i prošlo od Bitke kod Zvona, ali mu se od zvonjave stomaki dalje grčio. Drugi su možda tvrdili da je kraljevstvo izgubljeno kada je princ Regar pao pod Robertovim buzdovanom na Trozupcu, ali bitke na Trozupcu nikada ne bi ni bilo da je samo grifon posekao jelena tamo u Kamenom obredištu. *Zvona su tog dana zvonila za svima nama. Za Erisom i njegovom kraljicom, za Elijom od Dorne i njenom kćerkicom, za svakim vernim čovekom i poštenom ženom u Sedam kraljevstava. I za mojim srebrnim princom.*

„Plan je bio da se princ Egon obznani tek kada stignemo do kraljice Deneris“, govorila je Lemora.

„Tada smo verovali da devojka dolazi na zapad. Naša zmajska kraljica je taj plan pretvorila u pepeo i zahvaljujući onoj debeloj budali u Pentosu, uhvatili smo zmajicu za rep i spalili sebi prsti do kosti.“

„Nismo mogli očekivati da će Ilirio znati za njenu nameru da ostane u Zalivu trgovaca robovima.“

„Nismo mogli očekivati ni da će znati da će Kralj prošnjak umreti mlad ili da će kal Drogo za njim u grob. Vrlo malo onoga što je debeli predvideo zaista se i ostvarilo.“ Grif se pljesnu po balčaku dugačkog mača. „Godinama sam igrao kako taj debeli svira, Lemora. Šta smo time dobili? Princ je odrastao čovek Njegov čas je...“

„Grife!“ viknu Jandri glasno, da nadjača lakrdijaško zvono. „Haldon.“

Stvarno. Polumeštar je prašnjav i zajapuren dolazio obalom. Znoj mu je stvorio tamne krugove pod miškama lagane odore, a na dugačkom licu imao je isti kiseli izraz kao u Selhorisu, kada se vratio na *Stidljivu devicu* da prizna kako je kepec nestao. Ipak vodio je tri konja i to je jedino bilo bitno. „Dovedi momka“, reče Grif Lemori. „Postaraj se da bude spreman.“

„Kako ti kažeš“, rekla je ona neveselo.

Neka tako bude. Lemora mu je postala draga, ali to nije značilo da mu je potreban njen pristanak. Njen zadatak bio je da uputi princa u učenje Vere, i to je i uradila. Nema međutim tih molitvi koje će ga uzdići na Gvozdeni presto. To je Grifov zadatak. Jednom je izneverio princa Regara. Njegovog sina neće, dokle god u njemu ima života.

Haldonovi konji nisu mu se dopali. „Nisi mogao da nađeš ništa bolje?“, prekorio je Polumeštra.

„Nisam“, odgovorio je Haldon razdražljivo, „i bolje da ne pitaš koliko su koštali. Pošto su Dotraci preko reke, pola stanovništva Volon Terisa je rešilo da bi radije da bude negde drugde, tako da su konji svakog dana sve skuplji.“

Trebalo je sam da odem. Posle Selhorisa bilo mu je teško da ima poverenja u Haldona kao pre. *Pustio je da ga kepec zavara onim svojim veštijim jezikom. Pustio ga da sam ode u kupleraj dok se on motao trgom kao slaboumnik.* Vlasnik bordela je tvrdio da su čovečuljka odveli pod pretnjom mača, ali Grif još nije bio siguran veruje li u to. Bauk je dovoljno pametan da sam isplanira svoje belstvo. Taj pijani otmičar o kome su govorile kurve mogao je biti njegov najamnik. *Ja sam jednako kriv. Pošto je kepec stao između Egona i kamenog čoveka, postao sam neoprezan. Trebalo je da ga prekoljem čim sam ga ugledao.*

„Poslužice, valjda“, rekao je Haldonu. „Logor je samo tri milje na jug.“ *Stidljiva devica* bi ih tamo brže prevezla, ali je on više voleo da Hari Striklend ne zna gde su on i princ bili. Nije mu se takođe dopadala ni pomisao da gaca kroz plićak i penje se nekim blatnjavim nasipom. Tako mogu da dođu najamnik i njegov sin, ali ne i veliki lord i njegov princ.

Kada je momaku pratnji Lemore izašao iz kabine, Grif ga je pažljivo odmerio od glave do pete. Princ je imao mač i bodež, blistavo uglačane crne čizme, crni plašt postavljen krvavocrvenom svilom. Pošto je kosu oprao, ošišao i ponovo obojio u tamnomodro, oči su mu takođe izgledale modre. Oko vrata je nosio tri ogromna kvadratno brušena rubina na lancu od crnog gvožđa, dar od magistera Ilirija. *Crveno i crno. Boje zmaja.* To je dobro. „Izgledaš kao pravi princ“, rekao je momku. „Tvoj otac bi bio ponosan da te vidi.“

Mladi Grif prođe prstima kroz kosu. „Muka mi je od ove modre boje. Trebalo je da je isperemo.“

„Uskoro.“ Grifu bi takođe bilo drago da se vrati prirodnoj kosi, mada je njegova nekada riđa kosa počinjala da sedi. Pljesnuo je momka po ramenu. „Hoćemo li? Tvoja vojska te čeka.“

„Sviđa mi se kako to zvuči. Moja vojska.“ Osmeh mu blesnu licem, pa nestade. „Jesu li oni zaista moja vojska? To su najamnici. Jolo me je upozorio da nikome ne verujem.“

„Ima u tome mudrosti“, priznade Grif. Možda bi bilo drugačije da im Crno Srce i dalje zapoveda, ali Majls Tojn je bio mrtav već četiri godine, a Bezdomni Hari Striklend je drugačiji soj. To međutim neće reći momku. Kepec je već posadio dovoljno sumnji u njegovu mladu glavu. „Nije svaki čovekono što izgleda, a posebno princ ima razloga za oprez... međutim, ako predaleko odeš tim putem, nepoverenje će te otrovati, postaćeš turoban i strašljiv čovek.“ *Kralj Eris je bio takav čovek. Na kraju je čak i Regar to jasno video.* „Najbolje ti je da ideš srednjim putem. Neka čovek stekne tvoje poverenje vernom službom... ali kada se to desi, budi velikodušan i širokogrud.“

Momak klimnu glavom. „Upamtiću.“

Princu su dali najboljeg od tri konja, krupnog škopca, čija je siva boja gotovo prelazila u belu. Grif i Haldon su jahali kraj njega na druga dva. Put se pružao na jug dobrih pola milje ispod visokih belih zidina Volon Terisa. Onda su ostavili grad za sobom, pa su pratili vijugavi tok Rojne kroz vrbake i polje bulki, kraj visoke drvene vetrenjače čiji su kraci u pokretu škripali kao stare kosti.

Zlatnu četu našli su kraj reke dok se sunce spuštalo ka zapadu. Bio je to logor koji bi čak i Artur Dejn pohvalio - zbijen, uredan, odbranljiv. Bio je okružen dubokim jarkom pa naoštrenim koljem. Šatori su se pružali u nizovima, sa širokim prolazima između. Nužnici su smešteni pored reke, tako da ih rečna struja ispira. Konji su vezani na severu, a iza njih je dvadesetak slonova paslo kraj vode, surlama čupajući trsku. Grif je s odobravanjem pogledao velike sive životinje. *U čitavom Vesterosu nema ratnog pastuva koji će im se suprotstaviti.*

Visoki ratni barjaci od zlatotkanog platna lepršali su na kopljima oko logora. Ispod njih, naoružani i oklopljeni stražari patrolirali su s kopljima i samostrelima, pazeći na sve prilaze. Grif se bojao da se četa možda opustila pod Harijem Striklendom, koji je uvek delovao kao da mu je više stalo da stekne nove prijatelje nego da zavodi disciplinu; međutim, izgleda da su njegove brige bile neosnovane.

Na kapiji je Haldon nešto rekao naredniku straže, koji je poslao kurira kapetanu. Kada se ovaj pojavio, bio je jednako ružan kao kada ga je Grif poslednji put video. Najamnik je bio debela, spora ljudina, lica izbornog i izbrzdanog starim ožiljcima. Desno uvo mu je izgledalo kao da ga je pas sažvakao, a levo nije imao. „Zar su tebe proglasili za kapetana, Cvetni?, upita Grif. „Mislio sam da Zlatna četa drži do nekih vrednosti.“

„Nije to najgore, drtino matora“, reče Frenklin Cvetni. „I za viteza su me proglasili.“ Stegao je Grifa za podlakticu, pa ga privukao u zagrljaj od koga pucaju kosti. „Izgledaš grozno, čak i za čoveka koji je mrtav deset godina. Modra kosa, nije nego? Kada je Hari rekao da ćeš se pojaviti, mal’ se nisam usro. A ti Haldone, skote ukočeni, i tebe je lepo videti. Jos se držiš ko da si progutao metlu.“ Okrenuo se ka mladom Grifu. „A ovo je...“

„Moj štitonoša. Momče, ovo je Frenklin Cvetni.“

Princ ga pozdravi klimanjem glave. „Cvetni je ime za kopile. Ti si iz Hvata.“

„Jes’. Majka mi je bila pralja u Pivskim dvorima sve dok je jedan gospodarev sin nije silovao. Po tome bih mogao da budem nekalav Fosovej smeđa jabuka.“ Cvetni im mahnu da prođu kroz kapiju. „Pođite sa mnom. Strikend je pozvao sve starešine u svoj šator. Ratno veće. Prokleti Volantišani zveckaju kopljima i traže da čuju kakve su nam namere.“

Ljudi Zlatne čete bili su pred svojim šatorima, kockali su se, pili i rasterivali muve. Grif se pitao koliko njih zna ko je on. *Ne mnogo. Dvanaest godina je dugo vreme.* Čak i ljudi koji su jahali s njim možda ne prepoznaju izgnanog ridobradog lorda Džona Koningtona u izboranom, izbrijanom licu i obojenoj modroj kosi najamnika Grifa. Koliko je većina njih znala, Konington se ubio pićem u Lisu pošto je osramoćen isteran iz čete zbog krađe iz četnog kovčega. Ljaga te laži još ga je sramotila, ali je Varis tvrdio da je neophodna. „Ne želimo pesme o neustrašivom izgnaniku“, likotao se evnuh onim svojim prenemažućim glasom. „Oni koji stradaju herojskom smrću dugo se pamte, a lopovi, pijanci i kukavice brzo se zaboravljaju.“

Šta evnuh zna o tome šta je čast? Grif je zarad momka pristao na Paukove spletke, ali to nije značilo da mu se one dopadaju. *Nek poživim da vidim momka na Gvozdenom prestolu i Varis će platiti za tu uvredu i za još mnogo šta. Onda ćemo videti ko se brzo zaboravlja.*

General-kapetanov šator bio je od zlatotkanog platna i okružen prstenom kolja sa pozlaćenim lobanjama. Jedna lobanja bila je veća od ostalih i nakaznog oblika. Ispod je bila druga, ne veća od dečje pesnice. *Melis Čudovišni i njegov bezimni brat.* Druge lobanje bile su sve slične, mada je nekolicina imala pukotine od ubilačkih udaraca, a jedna je imala isturpijane, šiljaste zube. „Koja je Majlsova?“ shvati Grif da je upitao.

„Tamo. Na kraju.“ Cvetni pokaza. „Čekaj. Da te najavim.“ Ušao je u šator, ostavivši Grifa da razmišlja o pozlaćenju lobanji svog starog prijatelja. Ser Majls Tojn je u životu bio ružan kao lopov. Njegov čuveni predak, crnomanjasti i neodoljivi Terens Tojn o kome su pevači pevali, bio je tako lepog lica da čak ni

kraljeva naložnica nije mogla da mu odoli; ali Majls je bio klempav, krive vilice i s najvećim nosom koji je Džon Konington u životu video. Kada bi ti se osmehnuo, međutim, ništa od toga nije bilo bitno. Crno Srce, tako su ga njegovi ljudi prozvali, po znaku na štitu. Majls je voleo to ime i sve što je nagoveštavalo. „General-kapetana treba da se boje, i prijatelji i neprijatelji“, jednom je priznao. „Ako ljudi misle da sam svirep, tim bolje.“ Istina je bila drugačija. Vojnik do kosti, Tojn je bio žestok ali uvek pravedan, otac svojim ljudima i uvek velikodušan prema izgnanom lordu Džonu Koningtonu.

Smrt mu je otela uši, nos i svu toplotu. Osmeh je ostao, preobražen u blistavi zlatni kež Sve lobanje su se kežile, čak i ona Ljutog Čelika na visokom kocu u sredini. *Čemu on ima da se ceri? Umro je poražen i sam, skršen čovek u tuđoj zemlji.* Na samrtničkoj postelji, ser Egor Rečni naredio je svojim ljudima da raskuvaju meso s njegove lobanje, potope ga u zlato i nose ga pred sobom kada pređu more da ponovo zauzmu Vesteros. Njegovi sledbenici sledili su taj primer.

Džon Konington je mogao biti jedan od tih sledbenika da je njegovo izgnanstvo pošlo drugačijim tokom. Proveo je pet godina s četom, digavši se od običnog vojnika do počasnog mesta Tojnove desnice. Da je ostao, možda bi se ljudi posle Majlsove smrti okrenuli njemu umesto Hariju Striklendu. Grif se ipak nije kajao zbog puta koji je izabrao. *Kada se ja vratim u Vesteros, neću biti samo lobanja na vrhu koca.*

Cvetni iskorači iz šatora. „Uđi.“

Visoke starešine Zlatne čete ustadoše sa tronožaca i stolica na sklapanje. Stari prijatelji pozdravili su Grifa osmesima i zagrljajima, novi ljudi zvaničnije. *Nije svima onoliko drago što me vide koliko bi želeli da verujem.* Neki osmesi nisu bili nimalo dobronamerni. Sve donedavno većina je verovala da je lord Džon Konington na bezbednom u grobu, i bez sumnje su mnogi smatrali kako je to za njega odlično mesto, za tog čoveka koji je krao od svoje braće po oružju. Grif bi na njihovom mestu možda osećao isto.

Ser Frenklin je obavio predstavljanje. Neki najamnički kapetani imali su kopilanska imena, kao Cvetni: Rečni, Brdski, Kameni. Drugi su tvrdili da imaju prava na imena koja su nekada snažno odjekivala povešću Sedam kraljevstava; Grif je nabrojao dvojicu Strongova, tri Pika, jednog Mada, jednog Mandrejka, jednog Lotstona, par Kolova. Znao je da nemaju svi prava na njih. U slobodnim četama čovek je mogao da nazove sebe kako mu se prohte. Kako god se zvali, najamnike je krasila prostačka raskoš. Kao što je to običaj u njihovom zanatu, svoje zemaljsko blago prikazivali su na sebi: bilo je mnogo draguljima optočenih mačeva, oklopa ukrašenih intarzijama, teških ogrlica i fine svile, a svaki prisutni je na sebi imao zlatnih grivni u vrednosti

lordovske otkupnine. Svaka grivna predstavljala je jednu godinu službe u Zlatnoj četi. Mark Mandrejč, koji je na rošavom licu imao rupu gde je spalio robovski beleg, oko vrata je nosio i lanac od zlatnih lobanja.

Nisu svi kapetani bili vesteroske krvi. Crni Balak, belokosi Letnjeostrvljanin, zapovedao je četnim strelcima, kao u doba Crnog Srca. Na sebi je imao narandžasto-zelen perjani plašt, veličanstvenog izgleda. Sasušeni Volantišanin Goris Edojzen zamenio je Strildenda na mestu blagajnika. Preko ramena bila mu je prebačena leopardova koža a kosa crvena kao krv padala mu je na ramena u nauljenim uvojcima, mada mu je šiljasta brada bila crna. Glavni uhoda je Grifu bio nov, Lišanin po imenu Lisono Mar, s ljubičastim očima, belozlatnom kosom i usnama na kojima bi mu pozavidela svaka kurva. Na prvi pogled, Grif ga je zamalo zamenio za ženu. Nokti su mu bili namazani ljubičasto a ušne rese otežale od bisera i ametista.

Duhovi i lažovi, mislio je Grif dok im je osmatrao lica. Aveti iz zaboravljenih ratova, propalih poduhvata, skršenih ustanaka, bratstvo neuspešnih i palih, osramoćenih i razbaštinjenih. To je moja vojska. To nam je uzdanica.

Okrenuo se ka Hariju Striklendu.

Bezdomni Hari nije mnogo ličio na ratnika. Debeljuškast, s krupnom okruglom glavom, blagim sivim očima i proređenom kosom koju je češljao u stranu da prikrije čelu, Striklend je sedeo u logorskoj stolici i natapao stopala u lavoru slane vode. „Oprostićeš mi što ne ustajem“, rekao je umesto pozdrava. „Marš je bio naporan, a meni lako izbijaju žuljevi. To ti je prokletstvo.“

To je znak slabosti. Zvučiš kao matora ženetina. Striklendovi su bili deo Zlatne čete još od njenog osnivanja, pošto je Harijev čukundeda izgubio svoje posede kada se digao s Crnim zmajem u prvom Ustanku Crne vatre. „Zlato već četiri pokolenja“, hvalisao se Hari, kao da su četiri pokolenja izgnanstva i poraza nešto čime se valja ponositi.

„Mogu da ti napravim melem za to“, rekao je Haldon, „a postoje i neke mineralne soli koje će ti ojačati kožu.“

„To je lepo od tebe.“ Striklend pozva svog štitonošu. „Vatkine, vina za naše prijatelje.“

„Hvala, ali ne“, reče Grif. „Pićemo vodu.“

„Kako volite.“ General-kapetan se osmehnu princu. „Ovo mora da je tvoj sin.“

Zna li on?, upitao se Grif. *Koliko mu je Majls rekao?* Varis je neprekidno naglašavao neophodnost tajnosti. Planovi koje su Ilirio i on skovali s Crnim Srcem bili su poznati samo njima. Ostatak čete ništa nije znao. Ono što ne znaju ne mogu ni da

izlanu.

To je vreme međutim prošlo. „Nema čoveka koji bi mogao da traži dostojnijeg sina“, rekao je Grif, „ali momak nije moja krv i ne zove se Grif. Moji gospodari, predstavljam vam Egona Targarjena, prvorođenog sina Regara, princa od Zmajkamenta, i princeze Elije od Dorne... uskoro, uz vašu pomoć, Egona šestog svog imena, kralja Andala, Rojnara i Prvih ljudi, i gospodara Sedam kraljevstava.“

Njegovu objavu dočekala je tišina. Neko se nakašljao. Jedan Kol je dopunio čašu iz vinskog vrča. Goris Edorjen se igrao svojim sitnim uvojkom pa je promrmljao nešto na Grifu nepoznatom jeziku. Lasvel Pik se nakašljao, Mandrejk i Lotston su razmenili pogled. *Znaju*, shvatio je tada Grif. *Znali su sve vreme*. Okrenuo se da pogleda Harija Striklenda. „Kada si im rekao?“

General-kapetan je mrdnuo bolnim prstima u kupki. „Kada smo stigli na reku. U četi je zavladao nemir, i to s dobrim razlogom. Napustili smo lagan pohod u Spornim zemljama, a zašto? Da se pečemo na ovoj jezivoj vrućini i gledamo kako nam se zlatnici tope a sečiva rđaju dok ja odbijam unosne ugovore?“

Od te vesti se Grif sav naježio. „Čije ugovore?“

„Junkajske. Izaslanikoga su poslali da primami Volantis već je poslao tri slobodne čete u Zaliv. Hteo je da mi budemo četvrta ponudio je dvostruko više od onoga što nam je plaćao, Mir i roba za svakog čoveka u četi, deset za svakog starešinu i stotinu biranih devica za mene.“

Jebem ti, „To bi bilo hiljade robova. Gde su Junkajani očekivali da ih nađu?“

„U Mirinu“ Strikend pozva štitonošu. „Vatkine, peškir. Voda se ohladila, a prsti su mi se smežurali kao suvo grožđe. Ne, ne taj peškir, onaj meki.“

„Ti si ih odbio.“

„Rekao sam im da ću razmisliti o tom predlogu.“ Hari se mrštio dok mu je štitonoša trljao stopala. „Pažljivo s prstima. Posmatraj ih kao grožđe tanke opne, momče. Hoćeš da ih osušiš a da ih pritom ne zgnječiš. *Tapkaj*, nemoj da trljaš. Da, tako.“ Ponovo se okrenu, Grifu. „Grubo odbijanje ne bi bilo mudro. Ljudi bi s pravom mogli da pitaju jesam li izgubio razum.“

„Uskoro ćete imati dovoljno posla za vaše oružje.“

„Zaista?“, upita Lisono Mar. „Pretpostavljam da znaš kako Targarjenka još nije pošla na zapad?“

„Čuli smo tu priču u Selhorisu.“

„To nije priča. Prosta istina. Razlog za to je već teže shvatiti. Poharati Mirin, da, zašto da ne? Ja bih uradio isto na njenom mestu. Robovlasnički gradovi prosto zaudaraju na zlato, a za osvajačke pohode potreban je novac. Ali zašto se tamo

zadržati? Iz straha? Ludila. Lenjosti.“

„Razlog nije bitan.“ Hari Striklend odmota dve prugaste vunene čarape. „Ona je u Mirinu a mi smo ovde, gde su Volantišani svakog dana sve nezadovoljniji zbog našeg prisustva. Došli smo da uzdignemo kralja i kraljicu koji će nas povesti nazad u Vesteros, ali tu malu Targarjenku kao da više zanima sađenje maslina nego povratak na očev presto. U međuvremenu, njeni se neprijatelji okupljaju. Junkaj, Novi Gis, Tolos. I Krvavobradi i Odrpani princ ratovaće protiv nje... a uskoro će se i flote starog Volantisa okomiti na nju. Šta ona ima? Robove za postelju s motkama.“

„Neokaljane“, reče Grif. „I zmajeve.“

„Zmajeve, da“, reče general-kapetan, „ali mlade, tek izgle.“ Striklend navuče čarapu preko plikova pa na list. „Koliko će joj oni koristiti, kada se sve te vojske stegnu oko njenog grada kao pesnica.“

Tristan Rečni zadobova prstima po kolenu. „Ja kažem da su to dodatni razlozi da što pre stignemo do nje. Ako Deneris neće da dođe nama, moramo mi doći Deneris.“

„Možemo li mi da hodamo po talasima, ser?“ upita Lisono Mar. „Ponovo ti kažem, morem ne možemo stići do srebrne kraljice. Ja sam se lično ušunjao u Volantis, prerušen u trgovca, da saznam koliko bi nam brodova moglo biti na raspolaganju. Luka vrvi od galija, koga i karaka svake vrste i veličine, ali sam se svejedno uskoro našao u društvu krijumčara i gusara. Naša četa broji deset hiljada ljudi, što lord Konington sigurno pamti iz godina službe s nama. Petsto vitezova, od kojih svaki ima tri konja. Petsto štitonoša, svakog s po jednim. I slonove, ne smemo zaboraviti slonove. Gusarski brod neće biti dovoljan. Trebala bi nam gusarska flota... a čak i da je nađemo, iz Zaliva stiže glas da je Mirin zatvoren blokadom.“

„Mogli bismo da odglumimo kako prihvatamo junkajsku ponudu“, posavetova Goris Edojren. „Da dozvolimo Junkajanima da nas prevezu na istok, pa da im vratimo zlato pod zidinama Mirina.“

„Jedan prekršen ugovor dovoljna je mrlja na časti čete.“ Bezdomni Hari Striklend je zastao s ranjavim stopalom u šaci. „Dozvoli da te podsetim, Majls Tojn je udario pečat na ovaj tajni pakt, a ne ja. Ja bih poštovao njegov ugovor da mogu, ali kako? Izgleda očigledno da ta mala Targarjenka nikada neće poći na zapad. Vesteros je bio kraljevstvo njenog oca. Mirin je njeno. Ako slomi Junkajane postaće kraljica Zaliva trgovaca robovima. Ako ne, biće mrtva mnogo pre nego što mi stignemo do nje.“

Njegove reči nisu iznenadile Grifa. Hari Striklend je oduvek bio srdačan čovek, veštiji u pregovaranju i ugovaranju nego u prebijanju i ubijanju. Umeo je da namiriše zlato, ali ima li petlju za bitku, bilo je drugo pitanje.

„Postoji kopneni put“, primeti Frenklin Cvetni.

„Put zloduha je sigurna smrt. Ako pokušamo taj marš, pola ćete će dezertirati a polovinu preostalih ćemo sahraniti pored puta. Žalosti me što to kažem, ali magister Ilirio i njegovi prijatelji možda nisu bili mudri što su tolike nade polagali u to dete kraljicu.“

Možda, pomisli Grif, ali sasvim sigurno nisu bili mudri da polažu nade u tebe.

A onda progovori princ Egon. „Onda položite svoje nade u mene“, reče on. „Deneris je sestra princa Regara, ali ja sam Regarov sin. Ja sam jedini zmaj koji vam treba.“

Grif spusti šaku u crnoj rukavici na rame princu Egonu. „Smelo govoriš“, reče on, „ali razmisli o onome što kažeš.“

„Razmislio sam“, nije odustajao momak. „Zašto da trčim pred moju tetku kao da sam prosjak? Moje je pravo jače od njenoga. Neka ona dođe pred mene... u Vesterosu.“

Frenklin Cvetni se nasmeja. „Meni se sviđa. Da plovimo na zapad a ne na istok. Da ostavimo malu kraljicu njenim maslinama i smestimo princa Egona na Gvozdeni presto. Dečakima muda, to mu se mora priznati.“

General-kapetan je izgledao kao da ga je neko ošamario. „Zar ti je sunce spržilo mozak, Cvetni? Devojka nam je potrebna. Potreban nam je brak. Ako Deneris prihvati našeg kraljevića i uzme ga za svog pratioca, i Sedam kraljevstava će isto. Bez nje, lordovi će se samo izrugivati njegovim zahtevima i nazvati ga prevarantom i samozvancem. A kako predlažeš da stignemo u Vesteros? Čuo si Lisona. Nema brodova.“

Ovaj čovek se boji borbe, shvati Grif. Kako su mogli njega da izaberu da zauzme mesto Crnog Srca? „Nema brodova za Zaliv. Vesteros je druga priča. Istok je nama zatvoren, a ne more. Trijarsi jedva čekaju da nam vide leđa, u to ne sumnjam. Možda će nam čak i pomoći da ugovorimo put nazad u Sedam kraljevstava. Nema grada koji voli vojsku na svom pragu.“

„U pravu je“, reče Lisono Mar.

„Do sada je lav sigurno namirisao zmaja“, reče jedan Kol, „ali će Serseina pažnja biti usmerena na Mirin i tu drugu kraljicu. Ona ne zna ništa o našem princu. Pošto se iskrcamo i razvijemo barjake, mnogi će pohrliti da nam se pridruže.“

„Neki“, dopustio je Bedzorni Hari, „ne *mnogi*. Regarova sestra ima *zmajeve*. Regarov sin ih nema. Nismo dovoljno snažni da osvojimo kraljevstvo bez Deneris i njene vojske. Bez njenih Neokaljanah.“

„Prvi Egon je osvojio Vesteros bez evnuha“, reče Lisono Mar. „Zašto ne bi i šesti Egon isto?“

„Plan...“

„Koji plan?“ upita Tristan Rečni. „Plan onog debelog? Onaj koji se menja svakog meseca? Prvo je *Viseris* Targarjen trebalo da nam se pridruži na čelu pedeset hiljada besnih Dotraka. Onda je kralj prošnjakumro, pa je to trebalo da bude njegova sestra, krotka mlada kraljica-devojčica koja je bila na putu za Pentos s tri tek izlegla zmaja. Umesto toga devojka se pojavila na Zalivu i za sobom ostavila niz spaljenih gradova, a debeli je rešio da treba da se s njom nađemo kod Volantisa. Sada je i taj plan propao.“

Muka mi je više od Iliriovih planova. Robert Barateon je Gvozdeni presto osvojio bez pomoći zmajeva. Mi možemo isto. A ako grešim i kraljevstvo ne ustane s nama, uvek možemo da se povučemo nazad preko Uzanog mora, kao nekada Ljuti Čelik i drugi posle njega.“

Strikend tvrdoglavo odmahnu glavom. „Rizik..“

„...nije koliki je bio, sada kada je Tivin Lanister mrtav. Sedam kraljevstava nikada neće biti zrelija za osvajanje. Novi kralj dečaksedi na Gvozdenom prestolu, ovaj još mlađi od prethodnog, a pobunjenika po zemlji ima kao jesenjeg lišća.“

„Svejedno“, reče Strikend, „sami se ne možemo nadati da...“

Grif je čuo dovoljno general-kapetanovog lukavičluka. „Nećemo biti sami. Dorna će nam se pridružiti, *mora* nam se pridružiti. Princ Egon je Elijin sin koliko i Regarov.“

„Tako je“, reče momak, „a ko je ostao u Vesterosu da nam se suprotstavi? Jedna žena.“

„*Lanisterka*“, bio je uporan general-kapetan. „Kučka će uz sebe imati Kraljeubicu, na to računaj, a imaće i sve bogatstvo Livačke stene. A Ilirio kaže da je taj mali kralj veren s Tirelovom kćerkom, što znači da ćemo se suočiti i sa silom Visokog sada.“

Lasvel Pik zadobova prstima po stolu. „Čak i posle čitavog veka, neki od nas još imaju prijatelje u Hvatu. Moć Visokog sada možda nije onolika kao što Mejs Tirel zamišlja.“

„Prinče Egone“, reče Tristan Rečni, „mi smo tvoji ljudi. Je li to tvoja želja, da otplovimo na zapad umesto na istok?“

„Jeste“, odgovori Egon žistro. „Ako moja tetka želi Mirin, slobodno neka ga zadrži. Ja ću sam uzeti Gvozdeni presto, uz pomoć vaših mačeva i vaše vernosti. Podimo brzo i udarimo žestoko i možemo izvojevati neke lake pobeđe pre nego što Lanisteri i shvate da smo se iskricali. To će privući druge našem cilju.“

Rečni se osmehivao s odobravanjem. Drugi su razmenjivali zamišljene poglede. Onda Pik reče: „Ja bih pre da umrem u Vesterosu nego na Putu zloduha“, a Mark

Mandrej se zasmejulji i odgovori: „A ja bih radije da živim, sa zemljom i nekim velikim zamkom“, dok se Frenklin Cvetni pljesnuo po balčaku mača i rekao: „Dokle god će mi se pružiti prilika da ubijam Fosoveje, ja sam za.“

Pošto su svi počeli da govore uglas, Grif je znao da je nastala prekretnica. *Ovo je Egonova strana koju nikada ranije nisam video.* To nije bio najmudriji plan, ali je on bio umoran od mudrosti, bilo mu je muka od tajni, dozlogrdilo mu je čekanje. Pobili ili izgubili, ponovo će videti Grifonovo gnezdo pre nego što umre i sahraniće ga u grobnici pored oca.

Jedan po jedan, ljudi Zlatne čete ustadoše, kleknuše i položiše mačeve pred noge mladog princa. Poslednji je to učinio Bezdomni Hari Striklend, bez sumnje zbog plikova na stopalima.

Sunce je rumenelo na zapadnom nebu i slikalo grimizne senke po zlatnim lobanjama na kopljima kada su izašli iz šatora kapetan-general. Frenklin Cvetni ponudio je da provede princa po logoru i predstavi ga nekima od onih koje je nazivao *momci*. Grif se složio. „Ali zapamti, što se čete tiče, on mora ostati Mladi Grif dokne predemo Uzano more. U Vesterosu ćemo mu isprati kosu i dati mu da obuče oklop.“

„Jasno.“ Cvetni pljesnu Mladog Grifa po leđima. „Za mnom. Počecemo od kuvara. Njih je dobro poznavati.“

Pošto su otišli, Grif se okrenuo Polumeštru. „Jaši nazad na *Stidljivu devicu* i vrati se s gospom Lemorom i ser Rolijem. Trebaće nam i Iliriovi kovčez. Sav novac, oružje i oprema. Zahvali se Jandriju i Isili. Njihova uloga u ovome je gotova. Nećemo ih zaboraviti kada se veličanstvo vrati u svoje kraljevstvo.“

„Razumem, moj gospodar.“

Grif ga je tu ostavio pa je ušao u šator koji mu je dodelio Bezdomni Hari.

Znao je da je put pred njima pun opasnosti, ali šta s tim? Svi ljudi moraju umreti. On je tražio samo vremena. Toliko je dugo čekao, sigurno će mu bogovi podariti još koju godinu, dovoljno vremena da vidi momka koga je zvao sinom kako sedi na Gvozdenom prestolu. Da vrati svoje zemlje, svoje ime, svoju čast. Da utiša zvona koja mu tako glasno tuku u snovima kada god sklopi oči da spava.

Sam u šatoru, dok su zlatni i grimizni zraci sunca na zalasku sijali kroz ulaz, Džon Konington je zbacio vučji plašt, skinuo žičanu košulju preko glave, seo na logorsku stolicu i svukao rukavicu s desne šake. Nokat na srednjem prstu postao je crn kao ugalj, a sivilo se uspelo sve do prvog zgloba. Vrh domalog prsta počeo je takođe da tamni a kada ga je dodirnuo vrhom bodeža nij je osetio ništa.

Smrt, znao je, ali spora. Još imam vremena. Godinu. Dve godine. Pet. Neki kameni ljudi žive i deset. Dovoljno vremena da se pređe more, da se ponovo vidi Grifonovo

gnezdo. Da se Uzurpatorova loza zatre jednom zasvagda i da se Regarov sin vrati na Gvozdeni presto.

Onda će lord Džon Konington moći da umre miran.

VETROM RAZVEJANI

Glas se proneo logorom kao vreo vetar. *Ona dolazi. Njena vojska je krenula. Juri na jug u Junkaj, da spali grad i pobije stanovnike, a mi idemo na sever da se sudarimo s njom.*

Žaba je to čuo od Dika Stroa, a ovaj od starog Bila Koske koji je to opet čuo od Pentošanina po imenu Mirio Mirakis, koji je imao rođaka koji služi kao peharnik Odrpanom princu. „Mali je to čuo u zapovedničkom logoru, lično s Kagovih usana“, uporno je ponavljao Dik Stro. „Krećemo pre kraja dana, pazi šta kažem.“

To se pokazalo kao tačno. Naredenje je došlo od Odrpanog princa preko njegovih kapetana i njegovih narednika: rušite šatore, natovarite mazge, osedlajte konje, u zoru polazimo za Junkaj. „Mada ta junkajska đubrad neće hteti da uđemo u njihov Žuti grad, da njuškamo oko njihovih kćeri“, predviđao je Bak škljavi mirski samostrelac čije je ime značilo *pasulj*. „U Junkaju ćemo nabaviti namirnice, možda odmorne konje, pa ćemo dalje za Mirin da zaigramo s kraljicom zmajeva. Zato brzo skači, Žabo, i lepo naoštri gospodarev mač, uskoro će mu zatrebat.“

U Dorni je Kventin Martel bio princ, u Volantisu trgovčev sluga, ali je na obalama Zaliva trgovaca robovima bio samo Žaba, štitonoša krupnog ćelavog dornskog viteza koga su najamnici zvali Crevo. Ljudi Vetrom razvejanih nazivali su se imenima kakvima su hteli i menjali ih kada im se prohte. Njemu su nadenuli *Žaba* zato što je tako brzo skakao kada bi ljudeškara viknuo naređenje.

Čak je i zapovednik Vetrom razvejanih svoje pravo ime čuvao za sebe. Neke slobodne čete rođene su u stoleću krvi i meteža posle Propasti Valirije. Druge su nastale juče i nestaće sutra. Vetrom razvejani postojali su već trideset godina i znali su samo jednog zapovednika, tihog pentoskog plemića žalosnih očiju koga su zvali Odrpani princ. Kosa i oklop bili su mu srebrnosivi, ali mu je odrpani plašt bio sačinjen od komadića platna mnogih boja, plavih, sivih i ljubičastih, crvenih, zlatnih i zelenih, purpurnih, skerletnih i ažurnih, svih izbledelih na suncu. Kada je Odrpanom princu bilo tri i dvadeset, po pričama Dika Stroa, magisteri Pentosa izabrali su ga da im bude novi princ, nekoliko sati pošto su odsekli glavu prethodnom. Umesto toga on je pripasao mač, uzjahao omiljenog konja i pobegao u Sporne zemlje, da se nikada ne vrati. Jahao je sa Drugim sinovima, sa Gvozdenim štitovima i sa Devičinim ljudima, pa je onda sa petoricom braće po oružju osnovao Vetrom razvejane. Od te šesterice osnivača samo je on još bio živ.

Žaba nije imao pojma je li išta od toga istinito. Otkako je u Volantisu stupio u

Vetrom razvejane, Odrpanog princa je vidao samo iz daljine. Dornjani su bili novajlije, zeleni regruti, hrana za strele, trojica među dve hiljade. Njihov zapovednik družio se s uzvišenijim ličnostima. „Ja nisam štitonoša“, pobunio se Kventin kada je Džeris Drinkvoter - ovde poznat kao Dornjanin Džerold, da se razlikuje od Džerolda Redbeka i Crnog Džerolda, a ponekad kao Drink, pošto je ljudeškari izletelo da ga tako nazove - predložio varku. „U Dorni sam stekao mamuze. Vitez sam isto koliko i ti.“

Džeris je međutim bio u pravu; on i Arč su tu da zaštite Kventina, a to je značilo da on mora biti u blizini ljudeškare. „Arč je najbolji borac od nas trojice“, istakao je Drinkvoter, „ali samo ti možeš da se oženiš zmajskom kraljicom.“

Da se oženim ili da se protiv nje borim; bilo kako bilo, uskoro ću se s njom suočiti. Što je Kventin više slušao o Deneris Targarjen, to se više bojao tog susreta. Junkajani su tvrdili da ona hrani svoje zmajeve ljudskim mesom i da se kupu u krvi devica da bi joj koža bila glatka i gipla. Pasulj se na to nasmejao, ali je uživao u pričama o bludnosti srebrne kraljice. „Jedan njen kapetan potiče iz loze čiji muškarci imaju stopu dugačku spravu“, rekao im je, „ali čak ni on nije dovoljno velik za nju. Živela je s Dotracima i navikla je da je jašu pastuvi, tako da sad nema čoveka koji će je ispuniti.“ A Uča, pametni volantiski mačevalac kome kao da je nos uvek bio u nekom prašnjavom svitku, smatrao je da je kraljica zmajeva i krvožedna i luda. „Njen kal je ubio njenog brata da je proglasi za kraljicu. Onda je ona ubila svog kala da bi postala kalisi. Prinosi žrtve u krvi, laže lako kao što diše, okreće se protiv svojih očas posla. Kršila je primirja, mučila izaslanike... i otac joj je bio lud. To im je u krvi.“

To im je u krvi. Kralj Eris II jeste bio lud, čitav Vesteros je to znao. Proterao je dve desnice i spalio trećeg. *Ako je Deneris krvoločna kao što joj je bio otac, hoću li ipak morati da se oženim njom?* Princ Doran nikada nije govorio o toj mogućnosti.

Žaba je jedva čekao da odu iz Astapora. Crveni grad je bio nešto najbliže paklu što je u životu video. Junkajani su zatvorili provaljene kapije da zadrže mrtve i umiruće u gradu, ali će prizori koje je video dok je jahao tim crvenim ulicama od cigle progoniti Kventina Martela daveka. Reka zajažena leševima. Sveštenice u poderanim odorama, nabijene na kolac, okružene rojem sjajnih zelenih muva. Ljudi na samrti teturali su se ulicama, krvavi i kaljavi. Deca su se tukla oko jedva pečenih štenaca. Poslednji slobodni kralj Astapora vrišti go u jami, pošto su na njega pustili čopor gladnih pasa. I vatre, vatre na sve strane. Mogao je da sklupi oči i još ih je video: plamenovi koji kovitlaju iz piramida od cigala većih od svih zankova koje je u životu video, perjanice od gustog dima koje vijugaju u vis kao ogromne crne zmiје.

Kada bi vetar dunuo s juga, vazduh je čak i ovde smrdeo na dim, tri milje daleko

od grada. Iza provaljenih zidova od crvene cigle Astapor je i dalje tinjao, mada je do sada većina velikih vatri dogorela. Pepeo je lenjo lebdeo na povetarcu poput debelih sivih pahulja. Biće dobro da odu.

Ljudeskara se slagao. „Krajnje vreme“, rekao je kada ga je Žaba našao kako se kocka s Mahunom, Učom i Starim Bilom Koskom, i ponovo gubi. Najamnici su voleli Crevo, koji se kladio neustrašivo kao što se i borio, ali s daleko manje uspeha. „Hoću svoj oklop, Žabo. Jesi li oribao krv?“

„Jesam, ser.“ Crevov oklop bio je star i težak, mnogo puta krpljen, često nošen. Isto je važilo i za njegovu kacigu, štitnike za grlo, cevanice i podlaktice, i ostale raznolike delove njegove opreme. Žabina oprema jedva da je bila bolja, a ser Džerisova je bila znatno gora. Četmi čelik, tako je to nazvao oružar. Kventin nije pitao koliko ga je ljudi nosilo pre njega, koliko je ljudi u njemu poginulo. Svoj fini oklop ostavili su u Volantisu, zajedno sa zlatom i pravim imenima. Bogati vitezovi iz kuća starih u časti nisu prelazili Uzano more da prodaju svoje mačeve, osim ako nisu prognani zbog nekog zlodela. „Radije bih da glumim da sam siromašan nego zao“, objavio je Kventin kada mu je Džeris objasnio plan.

Vetrom razvejanima je trebalo manje od sata da se spreme za polazak. „A sada jašemo“, proglasio je Odrpani princ sa svog ogromnog sivog ratnog pastuva, na klasičnom visokovalirijskom koji je bio nešto najbliže četnom jeziku. Konj je imao pegave sapi pokrivene nepravilnim komadima platna od ogrtača ljudi koje je njegov gospodar ubio. Prinčev plast bio je sašiven od još istih takvih komada. Bez obzira na to što je već bio star čovek, što je prevalio šezdesetu, još je sedeo pravo i visoko u sedlu, a glas mu je bio dovoljno snažan da se čuje u svakom kutku polja. „Astapor je bio samo predjelo“, rekao je, „Mirin će biti gozba“, a najamnici su divlje zaklicali. Plamenci od ledoplave svile lepršali su im sa kopalja, dok su računasti plavo-beli barjaci, znamenja Vetrom razvejanih, vijorili visoko.

Trojica Dornjana klicala su sa ostalima. Čutnja bi privukla pažnju. Međutim, kada su Vetrom razvejani odjahali na sever obalskim putem, odmah iza Krvavobradog i Čete mačke, Žaba je prišao Dornjaninu Džeroldu. „Uskoro“, rekao je na zajedničkom jeziku Vesterosa. U četi je bilo i drugih Vesterošana, ali ne mnogo i ne blizu. „Uskoro to moramo da izvedemo.“

„Ne ovde“, upozorio ga je Džeris, uz prazni osmeh lakrdijaša. „Razgovaraćemo o tome noćas, kada se ulogorimo.“

Od Astapora do Junkaja bilo je stotinu liga starim giskim obalskim putem, i još pedeset od Junkaja do Mirina. Slobodne čete, na dobrim konjima, mogle su da stignu do Junkaja za šest dana žestokog jahanja, ili za osam, sporijim korakom. Legijama

Starog Gisa trebalo je upola više, a Junkjanima i njihovim vojnicima robovima... „S njihovim vojskovođama, čudo je da ne odmarširaju u more“, rekao je Pasulj.

Junkjanima vojskovođa nije nedostajalo. Jedan stari junak po imenu Jurkaz zo Juznak bio je vrhovni zapovednik, mada su ga ljudi iz Vetrom razvejanih viđali tek izdaleka, kako dolazi i odlazi u nosiljci toliko velikoj da su morala da je nose četrdesetorica robova.

Njegove potčinjene su međutim morali da sreću. Junkajski gospodičići mislili su na sve strane kao žohari. Pola kao da se zvalo Gazdan, Grazdan, Mazdan ili Gaznak, razlikovanje jednog giskog imena od drugog bilo je veština kojom je retko koji Vetrom razvejani ovladao, tako da su im nadenuli podrugljive nadimke koje su sami smislili.

Prvi među njima bio je Žuti kit, nakazno debeli čovek koji se uvek odevao u svilene tokare sa zlatnim resama. Pretežak čak i da stoji bez pomoći, nije mogao da stegne bešiku, pa je uvek smrdeo na mokraću, tako prodorno da čakni snažni parfemi to nisu mogli da prikriju. Međutim, pričalo se da je najbogatiji čovek u Junkaju, i bio je veliki ljubitelj nakaznog; među njegovim robovima bili su dečaks nogama i papcima jarca, bradata žena, dvoglavo čudovište iz Mantarisa i hermafrodit koji mu je noću grejao postelju. „Tako ima i rupicu i bocu“, rekao im je Dik Stro. „Kit je nekada imao i džina, voleo je da ga gleda dok jebe mlade robinje. Onda je krepao. Čujem da Kit nudi džak zlata za novog džina.“

Onda je tu bila Mala generalka, koja je jahala na belom konju s crvenom grivom i zapovedala stotinom snažnih robova koje je sama odabrala i uvezbala. Bili su redom mladi, zategnuti i mišićavi, odeveni jedino u pregače i žute plaštove, s dugačkim bronzanim štitovima koje su krasile erotske intarzije. Njihovoj gospodarici nije moglo biti više od šesnaest i zamišljala je da je junkajska Deneris Targarjen.

Mali golub nije baš bio kepec, ali bi se u polumraku pomislilo da jeste. A ipak se šepurio kao da je džin, raširenih debeljuškastih nožica i isturenih debeljuškastih grudi. Njegovi vojnici su bili najviši od svih koje su Vetrom razvejani u životu videli; najniži je imao sedam stopa, najviši blizu osam. Svi su bili dugačkih lica i dugačkih nogu, koje su zbog štula ugrađenih u njihove isklicene oklope izgledale još i duže. Ružičasto lakirane pločice prekrivale su im grudi; na glavi su im se gnezdile izdužene kacige s oštrim čeličnim kjonovima i krestama od zanjihanog ružičastog perja. Svaki je na boku nosio dugačku sablju i držao koplje visoko kao on sam, s listolikim sečivima na oba kraja.

„Mali golub ih odgaja“, obavestio ih je Dik Stro. „Kupuje visoke robove iz čitavog sveta, sparuje ih i čuva njihove najviše potomke za Čaplje. Nada se da mu jednog

dana štule neće više trebati.“

„Nekoliko dana na onoj spravi za razvlačenje može da ubrza postupak“, predložio je Ljudeskara.

Džeris Drinkvoter se nasmejao. „Strašna družina. Ništa me ne plaši više od ljudi na štulama, s ružičastom krljušti i perima. Ako me neki napadne, smejao bih se toliko da bi mi mi bešika pukla.“

„Neki kažu da su čaplje veličanstvene“, rekao je Stari Bil Koska.

„Ako tvoj kralj jede žabe dok stoji na jednoj nozi.“

„Čaplje su kukavice“, ubacio je Ljudeskara. „Jednom smo Drink Klitas i ja bili u lovu, pa smo naišli na čaplje kako gacaju plićakom i goste se punoglavcima i sitnim ribama. Bile su lepe, jeste, ali kada je soko proleteo, zbrisale su kao da su zmaja videle. Toliko su se razmahale da su me iz sedla srušile, ali je Klitas odapeo strehu i oborio jednu. Imala je ukus sličan kao patka, samo je bila manje masna.“

Čak ni Mali golub i njegove Čaplje nisu, međutim, mogli da se mere s ludostima braće koju su najamnici prozvali Zveckavi gospodari. Poslednji put kada su junkajski vojnici robovi sreli Neokaljane zmajске kraljice, popustili su i razbežali se. Zveckavi gospodari su smislili kako to da spreče: vezali su svoje vojnike lancima po desetoro, ruku za ruku i nogu za nogu. „Nijedan nesretnik ne može da potrči ako ne potrče svi“, objasnio je kroz smeh DikStro. „A ako svi potrče, ne mogu brzo.“

„Ni ne marširaju baš brzo“, primetio je Pasulj. „Čuješ ih kako zveckaju deset milja pozadi.“

Bilo ih je još, jednako ludih ili gorih: Lord podvoljak, Pijani osvajač, Gospodar zveri, Pihtijasta njuška, Zec, Dvokoličar, Namirisana junačina. Neki su imali dvadeset vojnika, neki dve stotine ili dve hiljade, sve robove koje su sami obučili i opremili. Svaki je bio bogat, svaki je bio ohol i svaki je bio kapetan i zapovednik koji ne odgovara nikome sem Jurkazu zo Juznaku, preziv prema najamnicima i sklon prepirkama o prvenstvu, koliko beskrajinim toliko i nerazumljivim.

Za vreme potrebno Razvejanima vetrom da prejašu tri milje, Junkajani su zaostali dve i po. „Čopor smrdljivih žutih budala“, vajkao se Pasulj. „Još nisu uspeli da dokonaju zašto su Olujne vrane i Drugi sinovi prešli zmajskoj kraljici.“

„Veruju da je zbog zlata“, rekao je Uča. „Šta misliš, zašto nas ovako dobro plaćaju?“

„Zlato je dragoceno, ali je život dragoceniji“, reče Pasulj. „Kod Astapora smo plesali s bogaljima. Da li bi hteo da se suočiš s pravim Neokaljanima dok je ova bagra na našoj strani?“

„Kod Astapora smo se borili protiv Neokaljanih“, reče Ljudeskara.

„Rekoh *pravim* Neokaljanima. Ako nekom momku satarom odsečeš jaja i daš mu šiljastu kacigu nećeš ga pretvoriti u Neokaljanog. Ta zmajaska kraljica ima one stvarne, one koji ne beže kada prdneš u njihovom pravcu.“

„I njih, a i zmajeve.“ Dik Stro je pogledao u nebo kao da misli kako će već i to što je spomenuo zmajeve biti dovoljno da se oni obruše na četu. „Dobro naoštrite mačeve, momci, uskoro nas čeka stvaran boj.“

Stvaran boj, pomisli Žaba. Reči su mu se zaglavile u grlu. Boj pod zidinama Astapora njemu je delovao sasvim stvaran, mada je znao da ga najamnici drugačije doživljavaju. „To je bila kasapnica a ne bitka“, čuli su ratnika-barda Denza Dana kako posle priča. Denzo je bio kapetan i veteran stotinu bitaka. Žabino iskustvo bilo je ograničeno na dvorište za vežbanje i turnirsko polje, tako da je smatrao kako nije na njemu da osporava presudu tako prekaljenog ratnika.

Mada, ličilo je na bitku kada je započelo. Prisetio se kako mu se želudac stegao kada su ga u zoru probudili udarci nogom i kako se ljudskara nadvijao nad njim. „Oblači oklop, spavalice“, zagrmeo je. „Kasapin izlazi da nam se suprotstavi. Diž se, ako nećeš da postaneš njegovo meso.“

„Kralj Kasapin je mrtav“, pobunio se Žaba pospano. To je bila priča koju su svi čuli dok su se iskrcavali iz lađa koje su ih dovezle iz Starog Volantisa. Drugi kralj Kleon preoteo je krunu, pa je navodno i on ubijen, a sada Astaporom vladaju kurva i luđi berberin čiji se sledbenici bore za prevlast u gradu.

„Možda su lagali“, odgovorio je ljudskara. „Ili je ovo možda neki drugi kasapin. Možda se onaj prvi pomahnitao vratio iz groba da ubija Junkajane. Svejedno je, Žabo. *Oblači oklop*.“ U šatoru su spavala desetorica i svi su tada već bili na nogama, navlačili su čakšire i čizme, oblačili dugačke verižnjače, vezivali prsnike, zatezali kaiše na štitnicima za potkolenice i podlaktice, tražili kacige, štitove i pojaseve za mač. Džeris, hitar kao uvek, bio je prvi potpuno opremljen, Arč odmah za njim. Zajedno su pomogli Kventinu da stavi svoju opremu.

Trista koraka dalje, novi astaporski Neokaljani kuljali su kroz gradske kapije i postrojavali se ispod ruševnih gradskih zidina od crvene cigle, dok je svetlost zore sijala na njihovim šiljastim bronzanim kacigama i vrhovima dugačkih kopalja.

Trojica Dornjana zajedno su izašla iz šatora da se pridruže borcima koji su trčali ka konjima. *Bitka*. Kventin je vežbao s kopljem, mačem i štitom otkako je prohodao, ali to sada ništa nije značilo. *Ratniče, daj mi hrabrosti*, molio se Žaba dok su u daljini tukli bubnjevi, *BUUUM buuum BUUUM buuum BUUUM buuum*. Ljudskara mu je pokazao Kralja Kasapina gde sedi ukočen i visok na oklopljenom konju, u sjajnom oklopu od bronzanih krjušti što blista na jutarnjem suncu. Prisetio se kako mu je

Džeris prišao pred sam početak bitke. „Drži se blizu Arča, šta god da se desi. Ne zaboravi, ti si jedini od nas koji može da dobije devojku.“ Tada su Astaporani već počeli da napreduju.

Mrtav ili živ, Kralj Kasapin je ipak iznenadio Mudre gospodare. Junkajani su još trčali naokolo u razmotanim tokarima pokušavajući da svoje napola obučene robovske vojnike nateraju u kakav-takav poredak kada su koplja Neokaljanih naletela na opsadne linije. Da nije bilo njihovih saveznika i njihovih prezenih najamnika lako se moglo desiti da ih pregaze, ali su Vetrom razvejani i Četa mačke za minut ili dva bili u sedlu pa su se stušili na astaporske bokove dok se legija iz Novog Gisa probila kroz junkajski logor s druge strane i dočekala Neokaljane kopljem o koplje i štitom o štit.

Ostatak je bio klanica, ali se ovog puta Kralj Kasapin našao na pogrešnoj strani satare. Na kraju ga je posekao Kago, probivši se kroz kraljeve zaštitnike na čudovišnom ratnom konju i rascepivši Kleona Velikog od ramena do bedra jednim udarcem svog araka od valirijskog čelika. Žaba to nije video, ali oni koji j jesu tvrdili su da se Kleonov bakarni oklop pocepao kao svila, a da je iznutra navro užasan smrad i stotine sivih crva. Kleon je ipak bio mrtav. Očajni Astaporani su ga iskopali iz groba, obukli u oklop, pa ga vezali u sedlu, u nadi da će tako osokoliti svoje Neokaljane.

Pad mrtvog Kleona sve je to okončao. Novi Neokaljani pobacali su koplja i štitove i dali se u beg, ali su naišli na zatvorene gradske kapije. Žaba je učestvovao u pokolju koji je usledio, gazeći prestravljene evnuhe s drugim Vetrom razvejanima. Jahao je odmah pored ljudeskare, udarajući mačem levo i desno dok je njihov klin prolazio kroz Neokaljane kao vrh koplja. Kada su se probili na drugu stranu, Odrpani princ ih je poveo ukrug, pa su prošli ponovo. Tekpri povratku je Žaba bolje pogledao lica pod šiljastim bronzanim kacigama i shvatio da većina nije starija od njega. *Zeleni momci koji vrište i dozivaju majku*, pomislio je, ali ih je svejedno ubijao. Kada su otišli s bojišta, mač mu je bio crven od krvi a ruka mu je bila tako umorna da je jedva uspevao da je podigne.

A ipak to nije bio pravi boj, pomislio je. Pravi boj nas uskoro čeka, a mi moramo da pobegnemo pre nego što počne, inače ćemo se boriti na pogrešnoj strani.

Te noći su se Vetrom razvejani ulogorili na obali Zaliva. Žaba je stražario u prvoj smeni i poslali su ga da čuva konje. Džeris se našao tamo s njim odmah po zalasku sunca, dok je polumesec sijao na moru.

„I ljudeskara bi trebalo da je ovde“, rekao je Kventin.

„Otišao je da potraži Starog Bena Kosku i izgubi ostatak zlata“, rekao je Džeris.

„Ne mešaj ga u ovo. On će uraditi šta mu mi kažemo, mada mu se to neće mnogo dopasti.“

„Neće.“ Mnogo toga se nije dopadalo ni Kventinu. Plovidba na pretrpanom brodu koji more i vetar bacaju na sve strane, dvopek pun žžaka i opijanje crnim rumom, spavanje na gomilama buđave slame sa smradom nepoznatih u nosu... sve je to očekivao kada je ostavio znak na onom komadu pergamenta u Volantisu, zavetovavši svoj mač i službu Odrpanom princu na godinu dana. To su bile nedaće koje moraju da se istrpe, tkanje svake pustolovine.

Međutim, ono što mora da usledi bilo je čisto izdajstvo. Junkajani su ih doveli iz Starog Volantisa da se bore za Žuti grad, ali su sada Dornjani nameravali da ih izdaju i pređu na protivničku stranu. To je značilo napustiti i novostečenu braću po oružju. Vetrom razvejani nisu bili družbenici kakve bi Kventin svojom voljom izabrao, ali je s njima preplorio more, delio njihovo meso i medovinu, borio se pored njih, razmenjivao priče s onima čiji je jezik razumeo. A ako su sve njegove priče bile lažne, pa, to je bila cena plovidbe u Mirin.

Ovo ne bi mogao da nazoveš časnim postupkom, upozorio ga je Džeris, još tamo u Trgovačkom domu.

„Deneris bi sada mogla biti na pola puta do Junkaja, i to na čelu vojske“, rekao je Kventin doksu prolazili između konja.

„Mogla bi“, rekao je Džeris, „ali nije. I ranije smo čuli takve priče. Astaporani su bili ubeđeni da Deneris dolazi na jug sa svojim zmajevima da razbije opsadu. Nije došla tada, a neće doći ni sada.“

„To ne možemo znati, bar ne zasigurno. Moramo da se odšunjamo pre nego što završimo u bici protiv žene koju sam došao da prosim.“

„Čekaj do Junkaja.“ Džeris pokaza na brda. „Ove zemlje pripadaju Junkajanima. Niko neće hteti da nahrani i sakrije tri dezertera. Severno od Junkaja, to je već ničija zemlja.“

Bio je u pravu. Svejedno, Kventin se osećao nelagodno. „Ljudeskara je stekao previše prijatelja. Zna da je plan oduvek bio da se iskrademo i odemo kod Deneris, ali mu neće prijeti da napusti ljude uz koje se borio. Ako predugo čekamo, biće kao da ih napuštamo veče pred bitku. On to nikada neće učiniti. Poznajesh ga dobro kao i ja.“

„Dezterstvo je dezterstvo, kad god da odemo“, usprotivio se Džeris, „a Odrpani princ nema milosti prema dezterterima. Poslaće lovce da nas gone, a Sedmoro nas spaslo ako nas uhvate. Budemo li imali sreće, svakom će oseći po stopalo, da više nikada ne bežimo. Ako nas sreća izda, daće nas Lepoj Meris.“

To poslednje je nateralo Kventina da zastane. Lepa Meris ga je užasno plašila. Vesterošanka, ali viša od njega, tek palac ispod šest stopa. Posle dvadeset godina života u slobodnim četama, u njoj nije ostalo ničega lepog, ni spolja ni unutra.

Džeris ga je uhvatio za ruku. „Čekaj. Još koji dan, to je sve. Prešli smo pola sveta, strpi se još koju milju. Negde severno od Junkaja ukazaće nam se prilika.“

„Ako ti tako kažeš“, rekao je Žaba sumnjičavo...

...ali bogovi su jednom za promenu slušali, pošto im se prilika ukazala mnogo ranije.

To se desilo dva dana kasnije. Hju Hangerford je zauzdao konja kraj njihove vatre pa je rekao: „Dornjani. Traže vas u zapovedničkom šatoru.“

„Koga to?“ upita Džeris. „Svi smo Dornjani.“

„Onda sve.“ Mrk i mrzovoljan, osakaćene šake, Hangerford je neko vreme bio četni blagajnik, sve dok ga Odrpani princ nije uhvatio kako krađe iz kovčega pa mu je odsekao tri prsta. Sada je bio samo narednik

Šta bi to moglo biti? Do tog trenutka Žaba ni po čemu nije znao da je njihov zapovednik uopšte svestan njihovog postojanja. Hangerford je međutim već otišao i nije bilo vremena za pitanja. Mogli su samo da nađu ljudeskaru i odazovu se kako im je naređeno. „Ništa ne priznajte i spremite se za borbu“, rekao je Kventin svojim prijateljima.

„Ja sam uvek spreman za borbu“, odgovorio je ljudeskaru.

Veliki sivi paviljon od patna za jedro koji je Odrpani princ voleo da zove svojim patnenim zamkom bio je prepun kada su Dornjani stigli. Kventinu je bio potreban samo tren da shvati da je većina okupljenih iz Sedam kraljevstava, ili bar vesteroškog porekla. *Izgnanici ili sinovi izgnanika*. Dik Stro je tvrdio da u četi ima šezdesetak Vesterošana; dobra trećina ih je sada bila tu, ubrajajući među njih i samog Dika, Hju Hangerforda, Lepu Meris i zlatokosog Luisa Lanstera, najboljeg strelca u četi.

Denzo D'an je takođe bio prisutan, a pored njega ogromni Kago. *Kago Mrcinoubica* sada su ga zvali ljudi, mada ne u lice; bio je prgave naravi, a ta njegova crna sablja bila je opasna kao i njen vlasnik. Na svetu postoje stotine valirijskih dugačkih mačeva, ali tek nekoliko valirijskih araka. Ni Kago ni D'an nisu bili Vesterošani, ali su obojica bili kapetani i Odrpani princ ih je veoma cenio. *Njegova desnica i njegova levica*.

Sprema se nešto krupno.

Progovorio je Odrpani princ lično. „Stigla su naređenja od Jurkaza“, rekao je. „Zgleda da je ono malo preživelih Astaporana iznilelo iz skrovišta. U Astaporu nema više ničega sem leševa, pa su se razmireli po unutrašnjosti, njih stotine, možda

hiljade, svi izgladneli i bolesni. Junkajani ih ne žele u blizini svog Žutog grada. Naređeno nam je da ih pohvatamo i potisnemo, da ih poteramo nazad u Astapor ili na sever u Mirin. Ako znajska kraljica hoće da ih primi, slobodno može. Polovina pati od krvavog proliva, a čaki oni zdravi su nova gladna usta.

„Junkaj je bliži od Mirina“, usprotivio se Hju Hangerford. „Šta ako neće da pođu, moj gospodar?“

„Zato imate mačeve i koplja, Hju. Mada bi vam lukovi možda bolje poslužili. Klonite se onih na kojima se vide tragovi proliva. Pola naše snage šaljem u brda. Pedeset patrola sa po dvadeset jahača. Krvavobradi ima ista naređenja, tako da će na terenu biti i Četa mačke.“

Ljudi su se zgedali a nekolicina je promrsila nešto sebi u bradu. Mada su i Vetrom razvejani i Četa mačke imali ugovor s Junkajanima, pre godinu dana su se u Spornim zemljama našli na suprotnim stranama bojnog polja, i još je među njima bilo zle krvi. Krvavobradi, surovi zapovednik Mačaka, bio je gromoglasni div, večitó željan pokolja, i nije krio prezir prema „sedobradim starcima u ritama“.

Dik Stro se nakašlja. „S oprostjenjem, ali mi smo svi ovde rođeni u Sedam kraljevstava. Moj gospodar nikada nije razdvajao četú po krvi ili jeziku. Zašto nas šalješ zajedno?“

„Pošteno pitanje. Vi ćete jahati na istok, duboko u brda, pa ćete obići Junkaj u širokom luku i nastaviti za Mirin. Ako naidete na neke Astaporane, poterajte ih na sever ili ih ubijte... ali znajte da to nije vaš pravi cilj. Iza Žutog grada verovatno ćete naići na patrolu znajske kraljice. Druge sinove ili Olujne vrane. I jedni i drugi će poslužiti. Preći ćete na njihovu stranu.“

„Da pređemo na njihovu stranu?“ reče vitez kopilan, ser Orson Kameni. „Hoćeš da te izdamo?“

„Hoću“, reče Odrpani princ.

Kventin Martel se zamalo glasno nasmeja. *Bogovi su pohudeli.*

Vesterošani su se nelagodno meškóljili. Neki su se zagledali u vinske pehare, kao da se nadaju da će u njima naći neku mudrost. Hju Hangerford se namršóio. „Misliš da će nas kraljica Deneris prihvatiti...“

„Da.“

„...ali ako nas prihvati, šta onda? Jesmo li uhode? Plaćene ubice? *Izaslanici?* Nameravaš li da pređeš na drugu stranu?“

Kago se namrgodi. „To će princ odlučiti, Hangerforde. Tvoje je da radiš šta ti se kaže.“

„Uvek“ Hangerford diže dvoprstu šaku.

„Budimo iskreni“, reče Denzo D’an, ratnik-bard. „Junkajani ne ulivaju poverenje. Kakav god da bude ishod ovog rata, Vetrom razvejani treba da dele pobednički plen. Naš princ je mudar što drži sva vrata otvorena.“

„Meris će vam zapovedati“, rekao je Odrpani princ. „Ona zna moje namere... a Deneris Targarjen će možda radije primiti jednu ženu.“

Kventin se osvrnu ka Lepoj Meris. Kada njene hladne mrtve oči pogledaše u njegove, prodoše ga žmarci. *Ovo mi se ne sviđa.*

I Dik Stro je još bio sumnjičav. „Devojka bi bila glupa da nam poveruje. Čak i s Meris. *Posebno* s Meris. Ma, ja ne verujem Meris, a jebo sam je nekoliko puta.“ Iskezio se, ali se niko nije nasmejao. Lepa Meris najmanje od svih.

„Dik, mislim da grešiš“, rekao je Odrpani princ. „Vi ste svi Vesterošani. Prijatelji iz zavičaja. Govorite isti jezik, klanjate se istim bogovima kao ona. Što se motiva tiče, svi ste pretrpeli nepravde od mene. Dik, tebe sam šibao više nego ijednog čoveka u četi, a imaš leđa koja će to dokazati. Hju je izgubio tri prsta zbog moje discipline. Meris je silovalo pola čete. Ne *ove* čete, tačno, ali to ne moramo da spomenemo. Vile iz Šume, ti si prosto ološ. Ser Orson me krivi što sam poslao njegovog brata u Tuge, a ser Lusifer je još besan zbog robinje koju mu je Kago oteo.“

„Mogao je da je vrati pošto ju je iskoristio“, požali se Lusifer Long.

„Nije bilo razloga da je ubije.“

„Bila je ružna“, rekao je Kago. „To je dovoljan razlog.“

Odrpani princ je nastavio kao da niko nije progovorio. „Veberu, ti nisi zaboravio prava na posede koje si izgubio u Vesterosu. Lansteru, ja sam ubio onog dečka koji ti je bio tako drag. Vas trojica Dornjana, vi mislite da smo vas slagali. Plen iz Astapora bio je mnogo manji nego što smo obećali u Volantisu, a ja sam prisvojio lavovski deo.“

„To poslednje je tačno“, rekao je ser Orson.

„Najbolje varke u sebi imaju zrnice istine“, rekao je Odrpani princ. „Svako od vas ima dovoljno razloga da me napusti. A Deneris Targarjen zna da su najamnici po prirodi prevrtljivi. Njeni Drugi sinovi i Olujne vrane uzeli su junkajsko zlato ali nisu oklevali da pređu na njenu stranu kada je ratna sreća počela da joj se osmehuje.“

„Kada da pođemo?“, upitao je Luis Lanster.

„Smesta. Čuvajte se Mačaka i Dugačkih kopalja koje sretnete. Niko neće znati da je vaše bekstvo varka sem nas u ovom šatoru. Okrenete li pločice prerano, osakatiće vas kao dezertere ili rasporiti kao izdajnike.“

Trojica Dornjana su ćutala dok su izlazila iz zapovedničkog šatora. *Dvadeset jahača, koji svi govore zajednički jezik, pomislio je Kventin. Šaputanje je upravo*

postalo još opasnije.

Ljudeskara ga žestoko pljesnu po leđima. „Dakle. Ovo je divno, Žabo. Lov na zmajeve.“

ZABLUDELA NEVESTA

Aša Grejdžoj je sedela u dugačkoj dvorani Galbarta Glovera i pila Gloverovo vino kada joj je Gloverov meštar doneo pismo.

„Moja gospo.“ Meštrov glas je bio napet, kao i uvek kada joj se obraćao. „Ptica iz Mogila.“ Pružio je pergament kao da bi hteo što pre da ga se otarasi. Bio je čvrsto smotan i zapečaćen kuglicom tvrdog ružičastog voska.

Mogile. Aša je pokušala da se priseti ko je vladao u Mogilama. *Neki severnjački lord, koji mi nije prijatelj.* A taj pečat... Boltoni iz Užasnika išli su u bitku pod ružičastim barjacima istačkanim kapljicama krvi. Bilo je logično da koriste i ružičasti pečatni vosak

Ovo *držim otrov,* pomislila je. *Trebalo bi da ga spalim.* Umesto toga je slomila pečat. U krilo joj pade parče kože. Kada je pročitala suve smeđe reči, njeno crno raspoloženje postade još crnije. *Crna krila, crne reči.* Gavranovi nikada nisu donosili dobre vesti. Poslednja poruka koja je stigla u Čardak bila je od Stanisa, tražio je izraz vernosti. Ovo je bilo gore. „Severnjaci su zauzeli Kejlinov šanac.“

„Boltonovo kopile?“, upita Karl, koj i je sedeo pored nje.

„*Remzi Bolton, gospodar Zimovrela,* tako se potpisao.“ Mlada je bilo i drugih imena. Ledi Dastin, ledi Servin i četvoro Rizvela takođe su se potpisali ispod njega. Pored njih je bio grubo nacrtan džin, beleg nekog Ambera.

Potpisali su se meštrovskim mastilom, od čadi i smole, ali je poruka iznad bila našarana krupnim, šiljastim slovima. Govorila je o padu Kejlinovog šanca, o pobedonosnom povratku zaštitnika severa na svoje posede, o skorašnjem braku. Prve reči su glasile: „*Ovo pismo pišem krvlju gvozdenrođenih*“ poslednje: „*Svima vam šaljem po deo princa. Zadržite se u mojim zemljama i čeka vas ista sudbina.*“

Aša je verovala da je njen mlađi brat mrtav. *Bolje mrtav od ovoga.* Komad kože joj je pao u krilo. Prinela ga je sveći i gledala kako se dim izvija, sve dok nije sasvim nestao i dok joj plamen nije oprljio prste.

Meštar Galbarta Glovera predusretljivo se zadržao pored nje. „Neće biti odgovora“, obavestila ga je.

„Mogu li ove vesti da podelim s gospom Sibelom?“

„Kako hoćeš.“ Hoće li se Sibela Glover obradovati padu Kejlinovog šanca, Aša nije mogla znati. Gospa Sibela je maltene žvela u svojoj bogošumi, moleći se za bezbedan povratak svoje dece i muža. *Još jedna molitva koja verovatno neće biti uslišena. Njeno drvo-srce jednako je gluvo i slepo kao naš Utopljeni bog. Robet*

Glover i njegov brat Galbart odjahali su na jug s Mladim Vukom. Ako su priče koje su čuli o Crvenoj svadbi makar delimično istinite, neće se na sever vratiti. *Bar su joj deca živa, a to je zahvaljujući meni.* Aša ih je ostavila u Deset kula, na staranje kod svojih tetaka. Mala kćerka gospe Sibeke još je sisala i procenila je da je devojčica preslabašna da izdrži iskušenja nove plovidbe po olujnom moru. Aša je gurnula pismo meštru u šake. „Na. Neknađe neku utehu ako može. Možeš da odeš.“

Meštar je nagnuo glavu pa je otišao. Pošto je izašao, Tris Botli se okrenuo Aši. „Ako je Kejlinov šanac pao, Torenov trg će uslediti uskoro. Onda će doći red na nas.“

„Još neko vreme neće. Brazdibrada će im pustiti krv.“ Torenov trg nije bio ruševina kao Kejlinov šanac, a Dagmer je bio gvozdin do kosti. Pre će poginuti nego da se preda.

Da je moj otac još živ, Kejlinov šanac nikada ne bi pao. Belon Grejdžoj je znao da je šanac ključ severa. Juron je to takođe znao; prosto ga nije bilo briga. Ništa više nego za ono što će se desiti Čardaku šumskom ili Torenovom trgu. „Jurona ne zanimaju Belonova osvajanja. Moj stric je otišao u potragu za zmajevima.“ Vranook je okupio svu snagu Gvozdinih ostrva na Stari Vik pa je otplovio u bespuće Mora zalaska sunca, dok ga je brat Viktorion pratio kao išibano štene. Na Hridi više nije bilo nikoga kome bi se mogla obratiti za pomoć, sem njenog gospodara muža. „Sami smo.“

„Dagmer će ih razbiti“, bio je uporan Krom, koji nikada nije sreo ženu koja mu se makar približno svidela kao bitka. „To su samo vukovi.“

„Vukovi su svi pobijeni.“ Aša je noktom palca grebala ružičasti vosak. „Ovo su derači koji su ih pobili.“

„Treba da odemo u Torenov trg i pomognemo u bici“, savetovao je Kventon Grejdžoj, daleki rođak kapetan *Slane cure*.

„Jeste“, složio se Dagon Grejdžoj, još dalji rođak Pijanac Dagon, zvali su ga ljudi, ali bio trezan ili pijan, voleo je bitku. „Zašto da Brazdibradi pripadne sva slava?“

Dvojica slugu Galbarta Gloverera iznela su pečenje, ali je Aša zbog onog komada kože izgubila apetit. *Moji ljudi su se odrekli sve nade na pobedu*, shvatila je mračno. *Sada je dobra smrt sve što traže.* Vukovi će im je i dati, u to nije sumnjala. *Pre ili kasnije doći će da ponovo zauzmu ovaj zamak.*

Sunce je tonulo ispod visokih borova Vučje šume dok se Aša penjala drvenim stepeništem do ložnice koja je nekada pripadala Galbartu Gloveru. Popila je previše vina i u glavi joj je tuklo. Aša Grejdžoj je volela svoje ljude, i kapetane i posadu, ali su pola njih bili budale. *Hrabre budale, ali svejedno budale. Da odemo Brazdibradi,*

kao da je to moguće...

Između Čardaka i Dagmera pružale su se dugačke milje, stenovita brda, guste šume, divlje reke i više severnjaka nego što je želela i da zamisli. Aša je imala četiri dugačka broda i manje od dvesta ljudi... ubrajajući tu i Tristifera Botlija, na koga nije mogla da se osloni. Bez obzira na sve njegove priče o ljubavi, nije mogla da zamisli Trisa kako juri u Torenov trg da pogine s Dagmerom Brazdilbradom.

Karl ju je otrpao do ložnice Galbarta Gloverera. „Izazi napolje“, rekla mu je. „Hoću da budem sama.“

„U stvari hoćeš mene.“ Pokušao je da je poljubi.

Aša ga odgurnu. „Dirneš li me još jednom...“

„Šta ćeš?“ Isukao je bodež. „Skidaj se, curo.“

„Jebi se, balavče.“

„Radije bih tebe da jebem.“ Jedan hitar rez joj razveza prsluk. Aša se maši sekire, ali Karl baci nož pa je uhvati za ruku i izvi je unazad tako da joj oružje ispade. Gurnuo ju je na Gloverov krevet, strasno je poljubio i pokidao joj tuniku da joj otkrije grudi. Kada je pokušala da ga udari kolonom među noge, iskrenuo se i svojim kolonima joj raširio noge. „Sad si moja.“

„Samo probaj“, prasnula je, „i zaklaću te na spavanju.“

Bila je sva vlažna kada je ušao u nju. „Proklet bio“, rekla je. „Proklet proklet proklet bio.“ Sisao joj je bradavice dok je ona ječala delom od bola a delom od zadovoljstva. Njena pička postala je čitav svet. Zaboravila je Kejlinov šanac i Remzija Boltona i onaj komadić kože, zaboravila zakraljenje, zaboravila svoj neuspeh, zaboravila svoje izgnanstvo i svoje neprijatelje i svog muža. Samo su njegove ruke bile bitne, samo njegova usta, samo njegove ruke oko nje, samo njegov kurac u njoj. Jebao ju je dok nije vrisnula, a onda ponovo dok nije zajecala pre nego što je na kraju izlio seme u nju.

„Ja sam udata žena“, podsetila ga je posle. „Obešcastio si me, balavče. Moj gospodar muž će ti odseći jaja i obući te u haljinu.“

Karl se prevalio s nje. „Ako prvo uspe da ustane iz stolice.“

U sobi je bilo hladno. Aša ustade s kreveta Galbarta Gloverera i uze pokidanu odeću. Prsluku će trebati samo nove veze, ali je tunika upropaštena. *I onako mi se nije sviđala.* Bacila ju je u plamen. Ostatak je ostavila na gomili kraj kreveta. Grudi su je bolele a Karlovo seme joj je curilo niz butinu. Moraće da skuva mesečev čaj, da ne bi slučajno donela na svet novu sipu. *Kakve to veze ima? Otac mi je mrtav, majka na samrti, brata mi živog deru, a ja tu baš ništa ne mogu. A i udata sam žena. Udata za jednog, u krevetu s drugim.*

Kada se zavukla nazad pod krzno, Karl je bio zaspao. „Sad ode glava. Gde sam zaturla budež?“ Aša se privila uz njegova leđa i zagrlila ga. On je na ostrvima bio poznat kao Devica Karl, delom da bi ga razlikovali od Karla Pastira, Čudnog Karla Keninga, Karla Brze Sekire i Karla Uznika, ali više zbog glatkih obraza. Kada ga je Aša upoznala, Karl je pokušavao da pusti bradu. „Bradat si kao breskva“, rekla mu je kroz smeh. Karl je priznao da nikada u životu nije video breskvu, tako da mu je rekla da sledeći put mora da putuje s njom na jug.

Tada je još bilo leto; Robert je sedeo na Gvozdenom prestolu, Belon se mrgodio na Stolici od morskog kamena, a u Sedam kraljevstava vladao je mir. Aša je plovila *Crnim vetrom* niz obalu i trgovala. Pristali su na Lepom ostrvu, u Lanisgradu i u desetini manjih luka pre nego što su stigli u Senicu, gde su breskve uvek krupne i slatke. „Vidiš“, bila je rekla kada je prvi put prinela breskvu Karlovom obrazu. Kada mu je dala da je proba, sok mu je pociurio niz bradu, pa je morala poljupcima da ga očisti.

Tu su noć proveli gutajući breskve i jedno drugo, a kada je svanulo Aša je bila zasićena, lepljiva i srećna kao nikada pre. *Je li to bilo pre šest godina, ili sedam?* Leto je bilo sve dalja uspomena, a prošle su tri godine otkako je Aša poslednji put uživala u breskvi. U Karlu je međutim jos uživala. Kapetani i kraljevi je možda ne žele, ali je on želi.

Aša je imala i druge ljubavnike; neki su delili njenu postelju pola godine, neki pola noći. Karl ju je zadovoljavao više nego svi oni zajedno. Možda se brije samo jednom u dve nedelje, ali čupava brada nije jedino obeležje muškarca. Sviđao joj se dodir njegove glatke, mekane kože. Sviđala joj se njegova dugačka, ravna kosa očešljana na ramena.

Sviđalo joj se kako se ljubi. Sviđalo joj se kako se osmehuje kada ona pređe palčevima preko njegovih bradavica. Malje među nogama bile su mu tamnije smeđe nego kosa, ali fine kao paperje u poređenju s njenim grubim crnim žbunom. I to joj se sviđalo. Imao je telo plivača, dugačko i vitko, bez ijednog ožiljka.

Stidljiv osmeh, snažne ruke, vešti prsti i dva sigurna mača. Šta drugo žena da poželi. Rado bi se bila udala za Karla, ali je ona bila kćerka lorda Belona a on je prostog roda, unuk uznika. *Previše niskog porekla da se za njega udam, ali ne previše niskog da mu ga sisam.* Pijana, osmehnuta, zavukla se pod krzna i uzela ga u usta. Karl se promeškoltio u snu i ubrzo je počeo da narasta. Probudio se kada je ponovo očvrstnuo, a ona je bila vlažna. Aša se ognula krznom preko golih ramena pa ga je uzjahala, uvukavši ga tako duboko u sebe da je izgubila osećaj ko ima kurac a ko pičku. Ovog puta su zajedno stigli do vrhunca.

„Mila moja gospo“, promrmljao je posle, glasom otežalim od sna. „Mila moja kraljice.“

Ne, pomisli Aša, *ja nisam kraljica, niti ću ikada biti.* „Nastavi da spavaš.“ Poljubila ga je u obraz, tiho otišla na drugi kraj ložnice Galbarta Glovera i širom otvorila kapke. Mesec je bio gotovo pun, noć tako vedra da je videla planine i njihove vrhove ovenčane snegom. *Hladne su, sumorne i negostoljubive, ali na mesečini su prelepe.* Njihovi vrhovi su blistali bleđi i oštri, kao niz zašiljenih zuba. Podnožja i manji vrhovi gubili su se u senkama.

More je bilo bliže, tek pet liga na sever, ali ga Aša nije videla. Između se pružalo previše brda. *I drveća, toliko drveća.* Vučja šuma, tako su je severnjaci zvali. Vukovi su se čuli skoro svake noći kako se dozivaju kroz tamu. *Okean lišća. Kad bi samo bio okean vode.*

Čardak šumski je možda bliži moru nego Zimovrel, ali je i dalje predaleko za njen ukus. Vazduh je mirisao na borove umesto na so. Severoistočno od onih surovih sivih planina pružao se Zid, gde je Stanis Barateon digao svoje barjake. *Neprijatelj mojih neprijatelja moj je prijatelj,* govore ljudi, ali druga strana te medalje je da je *neprijatelj mog prijatelja moj neprijatelj.* Gvozdenerođeni su neprijatelji severnjačkih lordova koji očajnički trebaju tom barateonskom samozvancu. *Mogla bih da mu ponudim svoje lepo mlado telo,* pomislila je, sklanjajući pramen kose iz očiju, ali Stanis je oženjen, a i ona je udata, a on i gvozdenerođeni stari su neprijatelji. U prvoj buni njenog oca Stanis je razbio gvozdenu flotu kod Lepog ostrva i potčinio Veliki Vik u ime svoga brata.

Mahovinom obrasli zidovi Čardaka okruživali su širok, okruglast breg sa zaravnjenom glavicom, na čijem se vrhu nalazila prostrana dugačka dvorana s kulom motriljom najednom kraju, koja se dizala pedeset stopa iznad brega. Ispod brega pružalo se dvorište, sa štalom, oborom, kovačnicom, bunarom i torom za ovce. Okruživao ga je duboki jarak, kosi nasip i palisada od debala. Spoljšnja odbrana bila je u obliku ovala, pratila je konture tla. Postojale su dve kapije, obe zaštićene četvrtastim drvenim kulama, i šetnica za stražare pri vrhu zida. Na južnoj strani zamka mahovina je debelo rasla na palisadi i penjala se do polovine kula. Na istok i zapad pružala su se pusta polja. Pre nego što je Aša zauzela zamak tu su rasli ovas i ječam, ali su izgaženi prilikom napada. Niz žestokih mrazeva pobio je useve koje su posle posejali, tako da su ostali samo blato, pepeo i svele, trule stabljike.

Bio je to star zamak, ali ne i jak Otela ga je Gloverima, a Boltonovo Kopile će ga otići njoj. Neće je međutim odrati. Aša Grejdžoj nije nameravala da je zarobe živu. Umreće kao što je živela, sa sekirama u ruci i smehom na usnama.

Njen gospodar otac joj je dao trideset dugačkih brodova da zauzme Čardak šumski. Ostala su četiri, računajući i njen *Crni vetar*; a jedan od njih pripadao je Trisu Botliju, koji joj se pridružio kada su svi drugi njeni ljudi bežali. *Ne. To nije pošteno. Otplovili su kući da se poklone svom kralju. Ako je neko pobegao, to sam ja.* Još se stidela te uspomene.

„Idi“, savetovao ju je Čitač dok su kapetani nosili njenog strica Jurona niz Nagino brdo da stavi krunu od naplavine.

„Ja tebi mogu isto da kažem. Pođi sa mnom. Trebaš mi da dignem ljude s Harloua.“ U to doba je još nameravala da se bori.

„Ljudi Harloua su ovdje. Oni bitni. Neki su vikali Juronovo ime. Neću da nahuškam Harloue na Harloue.“

„Juron je lud. I opasan. Taj pakleni rog...“

„Čuo sam ga. Idi, Aša. Kada krunišu Jurona, on će te tražiti. Ne dozvoli da te nađe.“

„Ako se udružim s drugim svojim stričevima...“

„...umrećete kao izgnanici, pošto će svi biti protiv vas. Kada si iznela svoje ime pred kapetane, dala si im pravo da o tebi sude. Sada se tom sudu ne možeš suprotstaviti. Samo je jednom izbor zakraljenja poništen. Čitaj Herega.“

Samo bi Roderik Čitač pričao o nekoj staroj knjizi dok im životi vise o koncu. „Ako ostaješ ti, ostajem i ja“, rekla mu je tvrdoglavo.

„Ne budi glupa. Juron je noćas svetu pokazao svoje osmehnuto oko, ali sutra... Aša, ti si Belonova kćerka i imaš više prava na presto nego on. Dokle god dišeš predstavljaceš opasnost za njega. Ako ostaneš, ubiće te ili te na silu udati za Crvenog Veslača. Ne znam šta bi bilo gore. *Idi.* Neće ti se ukazati nova prilika.“

Aša je pristala *Crnim vetrom* na suprotnoj strani ostrva baš za takav slučaj. Stari Vikniji bio velik Mogla je da se vrati na svoj brod pre nego što sunce izađe, da bude na putu za Harlou pre nego što Juron shvati da je nema. A ipak je oklevala sve dok njen ujak nije rekao: „Učini to meni za ljubav, dete. Nemoj da te gledam kako umireš.“

I tako je otišla. Prvo u Deset kula, da se oprosti s majkom. „Možda se dugo nećemo videti“, upozorila ju je Aša. Gospa Alanis nije shvatila. „Gde je Teon?“, upitala je. „Gde je moj mali dečak?“ Ledj Gvinesu je samo zanimalo kada će se vratiti lord Rodrik. „Ja sam sedam godina starija od njega. Deset kula bi trebalo da su moje.“

Aša je još bila u Deset kula i tovarila namirnice kada su do nje stigle vesti o tome da se udala. „Moju zabludelu bratanicu treba ukrotiti“, navodno je rekao Vranooki,

„a ja znam pravog čoveka za to.“ Udao ju je za Erika Gvozdokovca i postavio Stenolomca da vlada Gvozdanim ostrvima dok je on u potrazi za zmajevima. Erik je u mladosti bio velik čovek, neustrašiv pljačkaš koji se mogao hvaliti kako je plovio s dedom njenog dede, istim onim Dagonom Grejdžojem po kome je Dagon Pijanac dobio ime. Starice su na Lepom ostrvu još plašile unučiće pričama o lordu Dagonu i njegovim ljudima. *Na zakraljenju sam povredila Erikov ponos, razmišljala je Aša. On to neće lako zaboraviti.*

Morala je da oda priznanje svom stricu. Juron je jednim udarcem pretvorio takmaca u pobornika, obezbedio ostrva u svom odsustvu i uklonio pretnju koju mu je predstavljala Aša. *A i slatko se nasmeja.* Tris Botli je rekao da je Vranooki doveo foku da stoji umesto nje na venčanju. „Nadam se da Erik nije zahtevao da odmah ostvari bračna prava“, rekla je.

Ne mogu da se vratim kući, pomislila je, ali se ne usuđujem ni da se duže zadržim ovde. Šumska tišina ju je uznemiravala. Aša je život provela na ostrvima i na brodovima. More nikada nije tiho. Zvuk talasa što zapljuskuju kamenitu obalu bio joj je u krvi, ali u Čardaku šumskom talasa nije bilo... već samo drveća, beskonačnog drveća, borova i stražarika, bukava, jasena i drevnih hrastova, kestinja, gvozdendrva i jela. Zvuk koji su stvarali bio je tiši od mora i čula ga je samo kada vetar duva; tada kao da je svuda oko nje bilo uzdaha, kao da se stabla sašaptavaju na nekom jeziku koji ona ne može da shvati.

Noćas je šaputanje delovalo glasnije nego pre. *Šuškanje mrtvog smeđeg lišća,* rekla je Aša sebi, *gole grane koje škripe na vetru.* Okrenula je leđa prozoru, okrenula je leđa šumi. *Treba mi ponovo paluba pod nogama. Ili ako je to nemoguće, nešto da pojedem.* Te noći je popila previše vina ali je pojela premalo hleba i baš ništa od onog ogromnog pečenja.

Mesečina je bila dovoljno svetla da po njoj nađe odeću. Obukla je debele crne čakšire, postavljenu tuniku i zeleni kožni prsluk opšiven preklapljenim čeličnim pločama. Ostavila je Karla da sanja, pa je sišla spoljašnjim stepeništem, koje je škripalo pod njenim bosim nogama. Jedan stražar na zidinama ju je ugledao kako se spušta te je podigao koplje u znak pozdrava. Aša mu je zviznula. Dok je prelazila preko unutrašnjeg dvorišta ka kuhinji, psi Galbarta Glovera počеше da laju. *Dobro je, pomislila je. To će nadjačati zvuk drveća.*

Sekla je krišku iz kotura sira velikog kao točak kada je u kuhinju ušao Tris Botli, umotan u debeo krzneni ogrtač. „Moja kraljice.“

„Ne rugaj mi se.“

„Ti ćeš zauvek vladati mojim srcem. Nikakve budale što se dernjaju na

zakraljenju ne mogu to da promene.“

Šta ja da radim s ovim detetom ? Aša nije mogla da sumnja u njegovu odanost. Ne samo da je stao uz nju na Naginom brdu i vikao njeno ime, već je kasnije i preplovio more da joj se pridruži, napustivši svog kralja, rođake i dom. Mada se nije usudio da prkosi Juronu u lice. Kada je flota Vranookog isplovila, Tris je prosto zaostao i promenio smer tek kada su drugi brodovi zamakli van vidokruga. Čak je i za to ipak bila potrebna određena hrabrost; on se više nikada neće vratiti na ostrva. „Jesi li za sir?“, upitala ga je. „Ima i šunke i senfa.“

„Ne želim ja hranu, moja gospo. To dobro znaš.“ Tris je u Čardaku pustio gustu smeđu bradu. Tvrdio je da mu ona greje lice. „Video sam te s kule motrilje.“

„Ako je tvoja smena, šta tražiš ovde dole?“

„Tamo je Krom, i Hagen Rog. Koliko očiju nam treba da gleda lišće kako šuška na mesečini? Moramo da razgovaramo.“

„Ponovo?“ Uzdahnuła je. „Znaš Hagenovu kćerku, onu rikokosu. Krmani brodom bolje od svakog muškarca i lepog je lica. Sedamnaest joj je godina a videla sam da te gleda.“

„Ne želim Hagenovu kćerku.“ Gotovo da ju je dodirnuo pre nego što se predomislio. „Aša, vreme je da pođemo. Samo je Kejlinov šanac sprečavao poplavu. Ako ostanemo ovde, severnjaci će nas sve pobiti, to dobro znaš.“

„Znači hoćeš da bežim?“

„Hoću da živiš. Volim te.“

Ne, pomislila je ona, ti voliš neku nevinu devicu koja živi samo u tvojoj glavi, preplašeno dete kome treba tvoja zaštita. „Ja tebe ne volim“, odgovorila je grubo, „i ja ne bežim.“

„Šta je to ovde čega ne želiš da se odrekneš, sem borova, blata i neprijatelja? Imamo naše brodove. Otplovi sa mnom pa ćemo stvoriti sebi novi život na moru.“

„Kao gusari?“ Bilo je gotovo primamljivo. *Nek vukovi uzmu nazad svoje mračne šume, a ona će pućinu.*

„Kao trgovci“, bio je uporan. „Putovaćemo na istok kao Vranooki, ali ćemo se vratiti sa svilama i začinicima umesto za zmajskim rogom. Jedno putovanje do Žadnog mora i bićemo bogati kao bogovi. Moći ćemo da kupimo vilu u Starigradu ili nekom Slobodnom gradu.“

„Ti, ja i Karl?“ Videla je kako se trznuo na spominjanje Karlovog imena. „Hagenova mala bi možda želela da plovi u Žadno more s tobom. Ja sam još kćerka džinovske sipe. Moje mesto je...“

„...gde? Na ostrva ne možeš da se vratiš. Osim ako nećeš da se potčiniš svom

gospodaru mužu.“

Aša je pokušala da zamisli sebe u postelji s Erikom Gvozdočkovcem, smrvljenu pod njegovog telesinom, kako trpi njegove zagrljaje. *Bolje on nego Crveni Veslač ili Levoruki Lukas Kod. Stenolomac je nekada bio glasni div, stravično snažan, vatreno odan, potpuno neustrašiv. Možda to i ne bi bilo tako loše. On će verovatno umreti kad prvi put pokuša da obavi bračnu dužnost. Tako bi ona postala Erikova udovica umesto Erikova žena, što bi moglo biti bolje ili mnogo gore, u zavisnosti od njegovih unuka. I mog strica. Na kraju me svi vetrovi vode nazad do Jurona. „Na Harlou imam taoce“, podsetila ga je. „A tu je još i Rt morskog zmaja... ako ne mogu da imam očevo kraljevstvo, zašto da ne napravim sopstveno?“* Rt morskog zmaja nije oduvek bio ovako retko naseljen kao sada. Među tamošnjim brdima i močvarama još su se mogle naći stare ruševine, ostaci drevnih uporišta Prvih ljudi. Na visovima je bilo krugova od čuvardrva koje su ostavila deca šume.

„Držiš se za Rt morskog zmaja kao što se davljenik drži za deo olupine. Šta to ima na Rtu što bi neko mogao da poželi? Nema rudnika, nema zlata, nema srebra, nema čak ni kalaja ili gvožđa. Zemlja je previše kišna za pšenicu ili kukuruz.“

Ne nameravam da sadim ni pšenicu ni kukuruz. „Šta ima tamo? Sad ću da ti kažem. Dve dugačke obale, stotinu skrivenih uvala, vidri u jezerima, lososa u rekama, školjki u pličaku, kolonija foka na žalima, visokih borova za gradnju brodova.“

„Ko će da sagradi te brodove, moja kraljice? Gde će veličanstvo naći podanike za svoje kraljevstvo, ako ti severnjaci dozvole da ga imaš? Ili nameravaš da vladaš kraljevstvom vidri i foka?“

Žalostivo se nasmejala. „Vidrama je možda lakše vladati nego ljudima, to moram da ti priznam. A foke su pametnije. Ne, možda si u pravu. Možda bi mi ipak bilo najbolje da se vratim na Hrid. Neki na Hailou bi se obradovali mom povratku. Na Hridi isto. A Juron nije stekao prijatelje na Crnoplmi kada je ubio lorda Belora. Mogla bih da nađem strica Erona, da dignem ostrva.“ Mokrokosog niko nije video od zakraljenja, ali su njegovi Utopljeni ljudi tvrdili da se krije na Velikom Viku i da će se uskoro pojaviti da prizove srdžbu Utopljenog boga na Vranookog i njegove sledbenike.“

„Stenolomac takođe traži Mokrokosog. Lovi Utopljene ljude. Uхватili su Slepog Berona Blektajda i udarili ga na muke. Čak su i Starog Sivog Galeba okovali. Kako ćeš naći sveštenika kada niko od Juronovih ljudi to ne može?“

„On je moja krv. Brat mog oca.“ Slabašan odgovor, i Aša je toga bila svesna.

„Znaš li šta ja mislim?“

„Slutim da ću sada saznati.“

„Mislim da je Mokrokosi mrtav. Mislim da ga je Vranooki zaklao. Gvozdokovčeva potraga je samo da bismo verovali kako je sveštenik pobegao. Juron se boji da ga ne proglašaju za rodoubicu.“

„Nemoj to nikada da kažeš u blizini mog strica. Ako Vranooki čuje da se boji rodoubistva, pobiće sve svoje sinove samo da ti dokaže da grešiš.“ Aša je tada već bila gotovo trezna. Tristifer Botli je umeo tako da deluje na nju.

„Čak i ako nađeš strica Mokrokosog, vas dvoje nećete uspeti. Oboje ste učestvovali na zakraljenju, tako da ne možete reći kako je nezakonito sazvano, kao što je Torgon učinio. Doneta odluka vas vezuje po svim božjim i ljudskim zakonima. Ne...“

Aša se namršti. „Čekaj. Torgon? Koji Torgon?“

„Torgon Zakasneli.“

„On je bio kralj u Dobu junaka.“ Toga se sećala u vezi s njim, ali ničega drugog. „Šta se tu tačno desilo?“

„Torgon Sivo Gvožđe bio je kraljev najstariji sin. Ali kralj je bio star a Torgon nemiran, pa se desilo da je, kada mu je otac umro, on pljačkao duž Vijugavice iz svog uporišta u Sivoštitu. Njegova braća mu nisu poslala glas već su brzo sazvala zakraljenje, misleći da će nekoga od njih izabrati da ponese krunu od naplavine. Međutim, kapetani i kraljevi su umesto njih izabrali Uragona Gudbradera. Prvo što je novi kralj uradio bilo je da naredi pogubljenje sinova starog kralja, i to je i učinjeno. Posle toga su ga ljudi zvali *Zlobrat*, mada mu ovi zapravo nisu bili rod. Vladao je gotovo dve godine.“

Aša se sada prisetila. „Torgon se vratio kući...“

„...i rekao da je zakraljenje bilo nezakonito zato što on nije bio prisutan da iznese svoje pravo. Pokazalo se da je Zlobrat jednako zao koliko i krvožedan i na ostrvima mu je ostalo malo prijatelja. Sveštenici su ga osudili, lordovi su ustali protiv njega i njegovi kapetani su ga iskasapili. Torgon Zakasneli postao je kralj i vladao je četrdeset godina.“

Aša uhvati Trisa Botlija za uši pa ga poljubi pravo u usta. Kada ga je pustila bio je sav rumen i bez daha. „Šta to bi?“, upitao je.

„Zove se poljubac. Proguto me talas kakva sam budala, Trise, trebalo je da se setim...“ Izenada je učutala. Kada je Tris pokušao da progovori, učutkala ga je da bi oslušnula. „To je ratni rog. Hagen.“ Prvo je pomislila na svog muža. Zar je moguće da je Erik Gvozdokovac došao čak ovamo da vrati svoju zabludelu ženu? „Utopljeni bog me ipak voli. Evo me, pitam se šta da radim, a on mi je poslao dušmane za boj.“ Aša ustade i gurnu nož u kanije. „Bitka je došla nama.“

Prešla je u trk kada je izašla u dvorište zamka, a Tris ju je u stopu pratio, ali je

svejedno stigla kasno. Borba je bila gotova. Aša je našla dvojicu severnjaka kako krvare kraj istočnog zida, nedaleko od pomoćne kapije, a Loren Duga Sekira, Šestoprsti Hari i Mrkozbor stajali su iznad njih. „Krom i Hagen su ih videli kako se penj u preko zida“, objasnio je Mrkozbor.

„Samo ova dvojica?“ upita Aša.

„Petorica. Dvojicu smo ubili pre nego što su uspeli da pređu, a Hari je još jednog posekao na šetnici. Ova dvojica su uspela da se probiju u dvorište.“

Jedan je bio mrtav, njegovi krv i mozak sušili su se na Lorenovoj dugačkoj sekiri, ali je drugi još isprekidano disao, mada ga je Mrkozborovo koplje prikovalo za zemlju, u sve široj lokvi krvi. Obojica su bila odevena u tvrdnu kožu i smeđe-zelenocrne plaštove, s granjem, lišćem i žbunjem zašivenim na glave i ramena.

„Ko si ti?“ upita Aša ranjenika.

„Flint. Ko si ti?“

„Aša od kuće Grejdžoja. Ovo je moj zamak“

„Čardakšumski je sedište Galbarta Glovera. Nije dom za sipe.“

„Ima li vas još mnogo?“ upitala je Aša. Kada nije odgovorio, uhvatila je Mrkozborovo koplje i uvrnula, pa je severnjak kriknuo a još krvi je navrlo iz rane. „Šta ste ovde tražili?“

„Gospu“, rekao je tresući se. „Bogovi, stani. Došli smo po gospu. Da je spasemo. Samo nas petorica.“

Aša ga pogleda u oči. Kada u njima prepozna laž, nasloni se na koplje i uvrnu. *Još koliko?*“, reče. „Govori, inače ćeš umirati do zore.“

„Mnogo“, projecica on napokon, između krikova. „*Hiljade*. Tri hiljade, četiri... aaaaaaa.... ne...“

Istrgla je koplje iz njega i s obe ruka ga zarila u njegovo lažljivo grlo. Meštar Galbarta Glovera je tvrdio da su planinski klanovi previše svadljivi da se ujedine bez nekog Starla da ih predvodi. *Možda nije lagao. Možda je samogrešio*. Naučila je kakav *to* ukus ima na stričevom zakraljenju. „Ovu petoricu su poslali da otvore naše kapije pre glavnog napada“, rekla je. „Lorene, Harle, dovedite mi gospu Glover i njenog meštra.“

„Čitave ili krvave?“ upita Loren Dugačka Sekira.

„Čitave i netaknute. Mrkozbor, penj se uz onu triput prokletu kulu i reci Kromu i Hagenu da otvore četvore oči. Ako vide i zeca, smesta nekjav.“

Dvorište Čardaka uskoro ispuniše uzburjani ljudi. Njeni ljudi su oblačili oklop ili se penjali na šetnice. Podanici Galbarta Glovera posmatrali su prestrašenim očima, sašaptavajući se. Gloverovog kućupravitelj a morali su da iznesu iz podruma, pošto

„Ne možemo se boriti s toliko njih“, reče Tris Botli.

„Možemo se boriti s koliko god ih dođe, mališa“, bio je uporan Krom. „Što ih više ima, veća će biti slava. Ljudi će pevati o nama.“

Jeste, ali hoće li pevati o vašoj hrabrosti ili o mojoj ludosti? More se nalazilo pet dugačkih liga daleko. Hoće li im biti bolje da se bore iza dubokih šanaca i drvenih zidova Čardaka? Drveni zidovi nisu mnogo pomogli Gloverima kada sam ja zauzela njihov zamak, podsetila se. Zašto bi meni poslužili bolje?

„Sutradan ujutru gostićemo se podno mora.“ Krom je gladio bradu kao da jedva čeka.

Hagen spusti rog. „Ako umremo suvih nogu, kako ćemo naći put do vodenih dvora Utopljenog boga?“

„Ove šume su pune potočića“, uveravao ga je Krom. „Svi oni vode do reka, a sve reke do mora.“

Aša nije bila spremna da umre, ne ovde i ne još. „Živ čovek lakše može da nađe more nego mrtav. Neka vukovi zadrže svoje mračne šume. Mi idemo na brodove.“

Pitala se ko zapoveda njenim neprijateljima. *Da sam ja na njegovom mestu, zauzela bih žalo i spalila naše dugačke brodove pre napada na Čardak. Vukovima to međutim neće biti lako, ako nemaju sopstvene brodove. Aša nikada nije izbacivala na suvo više od polovine svojih lađa. Druga polovina je bila bezbedno na moru, s naređenjem da razvije jedra i otplovi za Rt morskog zmaja ako severnjaci zauzmu žalo. „Hagene, duni u rog da se šuma zatrese. Trise, oblači oklop, vreme je da oprobaš taj svoj sjajni mač.“ Kada je videla koliko je on prebledeo, uštinula ga je za obraz. „Prospi malo krvi na mesečini za mene, i obećavam ti poljubac za svaku glavu koju skineš.“*

„Kraljice moja“, reče Tristifer, „ovde imamo zidove, ali ako stignemo do mora i otkrijemo da su nam vukovi zauzeli brodove ili ih oterali...“

„...izginućemo“, dovrši ona veselo, „ali ćemo bar izginuti mokrih nogu. Gvozdenrođeni se bolje bore kada namirišu so i kada im talasi udaraju iza leđa.“

Hagen triput kratko dunu u rog, signal koji će poslati gvozdenrođene nazad u brodove. Odozdo se začu vika, udarci mačeva i kopalja, njiska konja. *Premalo konja, a previše jahača.* Aša pođe ka stepenicama. U dvorištu je našla Devicu Karla kako čeka s njenom kestenjastom kobilom, njenom ratnom kacigom i njenim sekirama za bacanje. Gvozdenljudi su izvodili konje iz štale Galbarta Glovera.

„Ovan!“, viknu glas sa zidina. „Imaju opsadnog ovna!““

„Koja kapija?“ upita Aša dok je uzahivala.

„Severna!“ Iza mahovinom obraslih drvenih zidina Čardaka šumskog iznenada se

začuše trube.

Trube? Vukovi s trubama? To se nije uklopalo, ali Aša nije imala vremena da o tome razmišlja. „Otvaram južnu kapiju“, naredila je, taman kada se severna kapija zatresla od udarca ovna. Izvukla je sekiru za bacanje kratke držalje iz pojasa prebačenog preko ramena. „Čas sove je prošao, braćo moja. Sada dolazi čas koplja, mača i sekire. U stroj. Idemo kući.“

Iz stotinu grla začu se rika: „*Kući!*“ i „*Aša!*“ Tris Botli projuri pored nje na visokom zelenku. Njeni ljudi su se u dvorištu zbijali, podižući štitove i koplja. Devica Karl, koji nije bio jahač, zauzeo je mesto između Mrkozboru i Lorena Dugačke Sekire. Kada Hagen siđe niz stepenike kule, vučja strela ga udari u stomak i baci glavačke na zemlju. Njegova kćerka potrča ka njemu, zapomažući. „*Povedite je!*“, naredi Aša. Ovo nije bilo vreme za oplakivanje. Kepec Rolf diže devojku na svog konja, a riđa kosa joj je letela na sve strane. Aša je čula severnu kapiju kako stenje kada se ovan ponovo zari u nju. *Možda ćemo morati da se probijemo kroz njih*, pomisli kada se južna kapija širom otvori pred njima. Put je bio čist. *Još koliko dugo?*

„*Napolje!*“ Aša zari pete konju u sapi.

Ljudi i konji jednako su kasali kada su stigli do drveća na daljoj strani mokrog polja, gde su mrtvi izdanci zimske pšenice truleli na mesečini. Aša je povela konjanike nazad kao zaštitnicu, da bi zaostali nastavili i da niko ne ostane. Visoki borovi i čvornovati stari hrastovi tiskali su se oko njih. Duboka šuma je s pravom tako nazvana. Stabla su bila ogromna i tamna, nekako preteča. Njihovi udovi upitali su se i škripali na svakom dašku vetra, a njihove više grane grebale su lice meseca. *Što pre odemo odavde, to bolje*, pomisli Aša. *Drveće nas mrzi, duboko u svojim drvenim srcima.*

Gurali su na jug i jugozapad, sve dok drvene kule Čardaka šumskog nisu nestale s vidika a šuma progutala zvuke truba. *Vukovi su dobili svoj zamak nazad*, pomislila je, *možda nas neće progoniti.*

Tris Botli dokasa pored nje. „*Idemo u pogrešnom pravcu!*“, reče pokazujući na mesec koji je provirivao kroz krošnje. „*Moramo da skrenemo na sever, ka brodovima.*“

„*Prvo na zapad!*“, odgovorila je Aša. „*Na zapad do izlaska sunca. Onda na sever.*“ Okrenula se ka Kepecu Rolfu i Rogonu Rđobradi, njenim najboljim jahačima. „*Izvidite ispred nas i pazite da nam put bude čist. Neću nikakva iznenađenja kada stignemo do obale. Ako naidete na vukove, vratite se da mi javite.*“

„*Budemo li morali!*“, obeća Rogon kroz ogromnu crvenu bradu.

Pošto su izvidnici nestali među drvećem, ostatak gvozdenrođenih je nastavio marš,

ali su sporo napredovali. Drveće je sakrilo mesec i zvezde, a šumsko tlo pod njihovim nogama bilo je crno i opasno. Pre nego što su prešli pola milje, kobila njenog rođaka Kventona saplela se u jami i slomila prednju nogu. Kventon je morao da je zakolje da bi utišao njeno prestravljeno njištanje. „Treba da napravimo baklje“, savetovao je Tris.

„Vatra će privući severnjake.“ Aša opsova sebi u bradu, pitajući se je li bila greška što su napustili zamak *Ne*. *Da smo ostali i borili se, do sada bismo možda već bili mrtvi*. Nije međutim valjalo ni da ovako slepo idu kroz tamu. *Ovo drveće bi nas ubilo da može*. Skinula je kacigu i sklonila mokru kosu s lica. „Sunce će izaći za koji sat. Zaustavićemo se ovde do zore.“

Zaustavljanje je bilo lako; odmor se pokazao kao težak. Niko nije spavao, čak ni Pospani Dejl, veslač za koga se pričalo da će zaspati i između zaveslaja. Neki ljudi su delili mešinu Gloverovog jabukovog vina, dodajući ga iz ruke u ruku. Oni koji su poneli hranu delili su je s onima koji nisu. Jahači su hranili i pojili svoje konje. Njen rođak Kventon Grejdžoj poslao je tri čoveka da se popnu na drveće, da traže znake baklji u šumi. Krom je oštrio sekiru a Devica Karl mač. Konji su pasli mrtvu smeđu travu i korov. Hagenova ridokosa devojka uzela je Trisa Botlija za ruku, da ga odvede među stabla. Pošto ju je odbio, otišla je sa Šestoprstim Harlom.

Kad bih samo ja mogla isto. Bilo bi lepo poslednji put se izgubiti u Karlovom naručju. Aša je u stomaku imala loš predosećaj. Hoće li ikada više osetiti palubu *Crnog vetra* pod nogama? A ako i oseti, kuda da otplovi? *Ostrva su mi zabranjena, osim ako ne nameravam da kleknem, raširim noge i trpim zagrljaje Erika Gvozdkovca, a nijedna luka u Vesterosu neće poželeći dobrodošlicu kćeri džinovske sipe*. Mogla je da pređe u trgovce, kao što je izgleda Tris želeo, ili možda da ode na Stepence i pridruži se tamošnjim gusarima. *Ili...*

„Svima vam šaljem po deo princa“, promrmljala je.

Karl se iskezi. „Ja bih radije jedan deo tebe“, prošaputao je, „onaj sočni što...“

Nešto izlete iz žbunja i uz tup udar pade među njih, pa odskakuta i otkotrlja se. Bilo je okruglo, tamno i mokro, s dugačkom kosom koja je šibala okolo. Kada se zaustavilo među korenjem hrasta, Mrkožbor je rekao: „Rolf Kepec više nije visok kao što je bio.“ Do tada je već polovina njenih ljudi bila na nogama, grabeći štitove, koplja i sekire. *Ni oni nisu palili baklje*, imala je Aša vremena da pomisli, *a ovu šumu poznaju neuporedivo bolje od nas*. Onda drveće buknu svuda oko njih, a severnjaci pokuljaše zavijajući. *Vukovi*, pomisli ona, *zavijaju kao prokleti vukovi*. *Ratni poklič severa*. Njeni gvozdenođeni im uzvratit će urlicima i poče boj.

Tu bitku neće opevati nijedan pevač. Nijedan meštar neće je opisati u nekoj

Čitačevoj dragocenoj knjizi. Nije bilo razvijenih barjaka, nisu se glasili rogovi, nijedan veliki lord nije sazvao svoje ljude oko sebe da čuju kako odzvanjaju njegove poslednje reči. Borili su se u polutama pred zoru, senka protiv senke, saplitali se preko korenja i stenja, s blatom i trulim lišćem pod nogama. Gvozdenrođeni su bili odeveni u oklop i solju umrljanu kožu, severnjaci u krzna, kožu i grane borova. Mesec i zvezde posmatrali su borbu iz visina, a njihovo bledo svetlo cedilo se kroz umršene gole grane koje su im vijugale nad glavama.

Prvi čovek koji je prišao Aši Grejdžoj umro je stojeći, s njenom sekrom za bacanje među očima. To joj je dalo dovoljno predaha da prebaci štit na ruku. „*Ka meni!*“, viknula je, ali da li je vikala svojim ljudima ili neprijateljima, to čak ni Aša nije zasigurno znala. Jedan severnjak sa sekiram pojavio se pred njom, zamahujući obema rukama dok je urlao u nemuštoj srdžbi. Aša diže štit da odbije njegov udarac, onda mu se sasvim približi da ga raspori bodežom. Njegov urlik poprimi drugačiji prizvuk pošto je pao. Okrenula se i zatekla drugog vulka iza sebe, pa ga je zasekla po obrazu, ispod kacige. Njegov udarac ju je uhvatio ispod grudi, ali ga je njen oklop zaustavio, tako da mu je zarila vrh bodeža u grlo i ostavila ga da se uguši sopstvenom krvlju. Nečija ruka je uhvati za kosu, ali pošto je bila tako kratka, nije uspeo da je uhvati dovoljno snažno da joj cimne glavu unazad. Aša čizmom nagazi njegovo stopalo pa se otrgnu kada on bolno kriknu. Kada se okrenula, čovek je ležao i umirao, i dalje stežući punu šaku njene kose. Karl je stajao iznad njega, s dugačkim mačem s koga je kapalo i sjajem mesečine u očima.

Mrkozbor je brojao severnjake dok ih je ubijao, izvikajući: „Četiri“, kada je jedan pao i: „Pet“ tren kasnije. Konji su prestravljeni njištali, izludeli od kasapljenja i krvi... svi sem velikog zelenka Trisa Botlija, Tris je uspeo da se popne u sedlo, a njegov at se propinjao i okretao dok je on udarao mačem. *Možda ću mu dugovati priličan broj poljubaca pre nego što se noć okonča*, pomisli Aša.

„Sedam“, viknu Mrkozbor, ali je pored njega Loren Dugačka Sekira pao, s jednom nogom iskrivljenom ispod tela, a senke su i dalje navirale, vičući i šušajući. *Borimo se protiv rastinja*, pomislila je Aša kada je ubila čoveka koji je na sebi imao više lišća nego sve okolno drveće. Na to se nasmejala. Njen smeh je privukao još vulkova, pa je i njih ubila, pitajući se da li i sama da počne s brojanjem. *Ja sam udata žena, a ovo je moje malo odojče*. Zarila je bodež severnjaku u grudi kroz krzno, vunu i štavljenu kožu. Lice mu je bilo tako blizu da je osetila njegov kiseli zadah a njegova šaka ju je uhvatila za grlo. Aša oseti kako gvozdite grebe kost kada vrh njenog bodeža prođe preko rebra. Onda se čovek stresne i umre. Kada ga je pustila, bila je tako slaba da je zamalo pala preko njega.

Kasnije, stajala je leđa u leđa s Karlom, slušajući huktanje i psovke svuda oko njih, hrabre ljude kako puze kroz senke i plačući prizivaju majku. Žbun je nasnuo na nju s kopljem dovoljno dugačkim da proburazi i nju i Karla, da ih prikuje zajedno dokumiru. *Bolje tako nego da poginem sama*, pomislila je, ali je njen rođak Kventon ubio kopljanika pre nego što je do nje stigao. Sledećeg trena drugi žbun je ubio Kventona, žarivši mu sekiru u potiljak.

Iza nje je Mrkozbor viknuo: „*Devet* i prokleti svi bili.“ Hagenova kćerka je naga izjurila između drveća a dva vuka su je u stopu pratila. Aša je otrgnula sekiru za bacanje pa je pogodila jednog od njih u leđa. Pošto je pao, Hagenova kćerka se srušila na kolena, zgrabila njegov mač, ubola drugog, pa ponovo ustala, izmazana krvlju i blatom, puštene riđe kose, i uletela u boj.

Negde na plimama i osekkama bitke Aša je izgubila Karla, izgubila Trisa, izgubila sve njih. I bodež joj je nestao, i sve njene sekire za bacanje; umesto toga je u ruci imala mač, kratak mač širokog debelog sečiva, gotovo nalik na kasapinovu sataru. Nikako nije mogla da se seti odakle joj. Ruka ju je bolela, u ustima je imala ukus krvi, noge su joj drhtale, a zraci bledeog jutarnjeg svetla koso su padali kroz stabla. *Zar je toliko prošlo? Koliko se već borimo?*

Njen poslednji neprijatelj bio je severnjak sa sekrom, krupan čelav i bradat čovek, odeven u iskrpljenu i zarđalu žičanu košulju što je moglo značiti samo da je poglavica ili slavan megdandžija. Nije mu prijalo kada je shvatio da se bori protiv žene. „*Pičko!*“, urlao je svaki put kada bi je udario, a njegova pljuvačka joj je prskala po obrazima. „*Pičko! Pičko!*“

Aša je poželela da mu uzvratil urlicima, ali joj je grlo bilo tako suvo da je mogla samo da hukće. Njegova sekira je cepala njen štit, lomila drvo kada bi udarila i čupala komade kada bi je iščupao. Uskoro će joj na ruci ostati samo snop krotina. Povukla se i otrešla upropašteni štit, pa se ponovo povukla i otplesala levo i desno i ponovo levo da izbegne zamasa sekire.

Onda leđima nalete na drvo i više nije mogla da pleše. Vuk diže sekiru iznad glave da raspoluti njenu glavu. Aša pokuša da se izmakne udesno, ali su joj se noge upetljale među korenje i zarobile je. Izvila se, izgubila oslonac i sekira ju je udarila u slepočnicu tako da je čelik zaurlao o čelik. Svet je postao crven, pa crn, i ponovo crven. Bol joj sevu kroz nogu kao munja, a negde daleko čula je severnjaka kako kaže: „*Pičko prokleta!*“, dok je dizao sekiru za udarac kojim će je dokrajčiti.

Dunu truba.

To se ne uklapa, pomisli ona. U vodenim dvorima Utopljenog boga nema truba. Ispod talasa morskog ljudi pozdravljaju svog gospodara divjući u školjke.

Sanjala je o crvenim srcima kako gore i crnom jelenu u zlatnoj šumi s plamenom što mu izbija iz rogova.

TIRION

Kada su stigli u Volantis, nebo je na zapadu bilo ljubičasto a na istoku crno, i nicalle su zvezde. *Iste zvezde kao u Vesterosu*, razmišljao je Tirion Lanister.

Možda bi u tome i našao neku utehu da nije bio vezan kao guska i prebačen preko sedla. Odustao je od migoljenja. Čvorovi su bili prečvrsti. Umesto toga je omlitavio, kao džak žita. *Čuvam snagu*, rekao je sebi, mada za šta, to nije znao.

Volantis je preko noći zatvarao kapije i stražari na severnoj nestrpljivo su gundali na ljude koji su kasnili. Stali su u red iza kola natovarenih limetama i pomorandžama. Stražari su bakljama dali znak kolima da prođu ali su bolje osmotrili krupnog Andala u oklopu i u sedlu ratnog konja, naoružanog dugačkim mačem. Pozvali su kapetana. Dok su on i vitez nešto govorili na volantskom, jedan stražar je skinuo oklopnu rukavicu s kandžama, pa je protrljao Tirionu glavu. „Donosim mnogo sreće“, rekao mu je kepec. „Oslobodi me, družo, pa ćeš biti bogato nagrađen.“

Njegov otmičar je to čuo. „Sačuvaj svoje laži za one koji govore tvoj jezik, Bauče“, rekao je kada su im Volantišani mahnuli da prođu.

Ponovo su krenuli, kroz kapiju i ispod debelih gradskih zidina. „*Ti* govoriš moj jezik. Mogu li na tebe da utičem obećanjima, ili si baš čvrsto rešio da mojom glavom pribaviš sebi lordovsko zvanje?“

„Ja nekada *jesam* bio lord, po pravu rođenja. Ne trebaju meni pusta zvanja.“

„Od moje mile sestre nećeš dobiti ništa više.“

„A ja čuo da Lanisteri uvek plaćaju svoje dugove.“

„Oh, do poslednje pare... ali nikada ni groša više, moj gospodar. Dobićeš jelo koje si tražio, ali ono neće biti začinjeno zahvalnošću, i na kraju će ti presesti.“

„Možda samo želim da vidim kako plaćaš za svoje zločine. Rodoubica je proklet u očima bogova i ljudi.“

„Bogovi su slepi. A ljudi vide samo ono što žele.“

„Ja tebe, Bauče, vidim sasvim jasno.“ U vitezov glas ušunjao se neki mračan prizvuk. „Ja sam počinio dela kojima se ne ponosim, dela koja su osramotila moju kuću i ime moga oca... ali da ubiješ onog ko te je napravio? Kako čovek to može da uradi?“

„Daj mi samostrel i skini gaće, pa ću da ti pokažem.“ *Vrlo rado*.

„Ti misliš da je ovo neka šala?“

„Ja mislim da je život šala. Tvoj, moj, svačiji.“

Unutar gradskih zidina, projahali su kraj esnafskih dvora, tržnica i kupatila.

Vodoskoci su prskali i pevali na sredini prostranih trgova, gde su ljudi sedeli za kamenim stolovima, pomerali figure za sivas i pijuckali vino iz uzanih čaša dok su robovi palili bogato ukrašene fenjere da rasteraju tamu. Palme i kedrovi rasli su duž ulice popločane kaldromom, a spomenici su se dizali na svakoj raskrsnici. Kepec je primetio da mnogi kipovi nemaju glavu, ali su i tako obezglavljeni u ljubičastom sotonu nametali strahopoštovanje.

Dok je ratni konj sporo koračao kraj reke na jug, dućani su postali manji i siromašniji, a drveće duž ulice niz panjeva. Kaldroma pod konjskim kopitima pretvorila se u đavolju travu, a zatim u mekano, vlažno blato boje bebine kake. Mostići preko malih pritoka Rojne neprijatno su škripali pod njihovom težinom. Na mestu gde je nekada utvrda nadgledala reku sada je stajala provaljena kapija, razjapljena kao krezuba staračka usta. Iznad bedema provirivale su kože.

Stari Volantis, prvo dete Valirije, razmišljao je kepec. Gordi Volantis, kralj Rojne i gospodar Letnjeg mora, dom plemenitim lordovima i ljupkim gospama najdrevnije krvi. Da ne spominjemo čopore gole dece koja lutaju uličicama urlajući prodornim glasovima, ili razmetljive mačevaocce koji stoje u vratima taverni opipavajući balčake, ili robove pogrbljenih leđa i tetoviranih lica koji mile na sve strane poput žohara. Silni Volantis, najveličanstveniji i najmnogoljudniji od Devet slobodnih gradova. Zbog starih ratova je međutim dobar deo grada ostao bez stanovništva i veliki delovi Volantisa počeli su da tonu nazad u mulj iz koga se dizao. Prelepi Volantis, grad fontana i cveća. Pola fontana bilo je suvo i ispucalo, voda u njima ustajala. Puzavice u cvatu pružale su se iz svake pukotine u zidu ili pločniku, a mlada stabla pustila su korenje u zidovima napuštenih dućana i hramovima bez krova.

A tu je onda bio i miris. Lebdeo je vrelim, vlažnim vazduhom, snažan, gadan, sveprisutan. *Sastoji se od ribe, cveća i pomalo slonovske bazele. Nešto slatkasto, i nešto oporo, i nešto mrtvo i trulo.* „Grad miriše kao matora kurva“, primeti glasno Tirion. „Kao neka smežurana droca koja se između nogu zalila parfemom da prikrije smrad. Mada, ne žalim se. Kad je o kurvama reč, mlade mnogo lepše mirišu, ali starije više znaju.“

„Ti si u to upućeniji nego ja.“

„Ah, naravno. Onaj bordel u kome smo se sreli, verovatno si u njega greškom ušao, pošto si mislio da je obredište? Je li ti se to sestra devica migoljila u krilu?“

Na to se namrštio. „Skrati ježčinu da ti je ne bih ja skratio.“

Tirion je odgovor prečutao. Usna mu je još bila natečena od poslednje prilike kada je previše izazivao krupnog viteza. *Teška ruka i nedostatak smisla za humor veoma su nezgodan spoj.* To je dobro naučio na putu iz Selhorisa. Misli mu se vratiti

čizmi i pečurkama skrivenim kod prstiju. Njegov otmičar ga nije najpodrobnije pretresao. *Uvek postoji i taj izlaz. Sersei me bar neće dobiti živog.*

Dalje na jug, ponovo su počeli da se pojavljuju znaci bogatstva. Rede su nailazili na napuštene zgrade, gole dece je nestalo, mačevaoci u vratima behu raskošnije odeveni. Nekoliko gostionica kraj kojih su prošli zaista je izgledalo kao da u njima čovek može da prespava bez straha da će ga neko zaklati. Fenjeri su visili s gvozdениh direkа duž priobalne ulice i njihali se kad zaduva vetar. Ulice su postale šire, zgrade više i veće. Neke su pokrivalе velike kupole od bojenog stakla. Od vatri koje su gorele ispod njih kupole su u sutonu sijale plavo, crveno, zeleno i ljubičasto.

Pa ipak u vazduhu je bilo nečega zbog čega se Tirion osećao nelagodno. Zapadno od Rojne, znao je, dokovi Volantisa vrve od mornara, robova i trgovaca, a kčrme, svratišta i bordeli otvoreni su za sve njih. Istočno od reke su se stranci iz prekomorskih zemalja ređe viđali. *Ovde nismo dobrodošli*, shvatio je kepec.

Kada su prvi put prošli kraj jednog slona, Tirion je morao da se zagleda. Nekada je u lanisgradskoj menažeriji postojao slon, ali je uginuo kada je Tirionu bilo sedam godina... a ovo ogromno sivo čudovište delovalo je dvaput veće.

Nešto dalje, našli su se iza manjeg slona, belog kao stara košt, koji je vukao ukrašena kola. „Šta se dobije kad se slon upregne u volovsku zapregu?“, upitao je Tirion svog otmičara. Kada taj pokušaj razgovora nije naišao na odgovor, ponovo je začuao, posmatrajući njihanje bedara belog patuljastog slona pred sobom.

Volantis je bio preplavljen belim patuljastim slonovima. Kako su se približavali Crnom zidu i gusto naseljenim četvrtima blizu Dugačkog mosta, viđali su ih na desetine. Ni veliki sivi slonovi nisu bili retkost - ogromne zveri s kulama na leđima. A u večernjem polumraku pojavila su se kolica za balegu, u pratnji polugolih robova čiji je posao bio da lopatama kupe velike hrpe slonovskog izmeta. Kola su pratili rojevi muva, tako da su robovi balegari na obrazima imali tetovirane muve, da se zna šta su. *Eto zanata za moju mišu sestru, razmišljao je Tirion. Baš bi joj lepo stajala lopatica i muva tetovirana na onim rumenim obraščićima.*

Do tada su već morali sasvim da uspore. Obalska ulica bila je zagušena saobraćajem, koji je gotovo sav tekao na jug. Vitez se kretao u njemu kao deblo koje nosi struja. Tirion je osmatrao prolaznike. Tek svaki deseti čovek nije imao ropske belege na obrazima. „Toliko robova... kuda su to svi krenuli?“

„U suton crveni sveštenici pale noćne vatre. Govoriće prvosveštenik Izbegao bih to da mogu, ali da stignemo do Dugačkog mosta moramo da prođemo pored Crvenog hrama.“

Tri ulice dalje izašli su na ogroman bakljama obasjan trg, i on ga je ugledao.

Sedmoro me spaslo, bar je triput veći od Velikog obredišta Belorovog. Čudovišno zdanje od stepeništa, lukova, mostova, kupola i kula koji prelaze jedno u drugo kao da su svi isklesani iz jedne jedine divovske stene, Hram Gospodara svetlosti dizao se kao Egonovo visoko brdo. Stotinu nijansi crvene, žute, zlatne i narandžaste susretalo se i stapalo u zidovima hrama, pretapajući se jedna u drugu kao oblaci pred zalazak sunca. Vitke kule stremile su sve više, zamrznuti plamenovi koji plešu u želji da dodirnu nebo. *Okamenjena vatra.* Ogromne noćne vatre gorele su pored stepeništa hrama, a između njih je prvosveštenik počeo da govori.

Benero. Sveštenik je stajao na vrhu crvenog kamenog stuba koji je spajao tanki kameni most s visokim balkonom gde su se okupili drugi sveštenici i iskušenici. Iskušenici su bili u bleđožutim i jarkonarandžastim odorama, sveštenici i sveštenice u crvenom.

Veliki trg pred njima bio je prepun. Mnogi vernici su imali kakav komad crvenog platna vezan oko čela ili prikačen za grudi. Sem njih dvojice, svi na trgu netremice su gledali prvosveštenika. „Sklanjaj se“, režao je vitez dok se njegov konj probijao kroz gužvu. „Beži mi s puta.“ Volantišani su se pomerali ljutito, mrmrlajući i besno ih gledajući.

Benerov visoki glas dobro se čuo. Visok i mršav, imao je usukano lice i put belu kao mleko. Preko obraza, brade i obrijane glave pružali su se tetovirani plamenovi i obrazovali jarkocrvenu masku koja mu se nabirala oko očiju pa se spuštala oko tankih usana. „Je li to robovska tetovaža?“, upita Tirion.

Vitez klimnu glavom. „Crveni hram ih kupuje kao decu i od njih stvara sveštenike, hramske prostitutke ili ratnike. Vidi ovamo.“ Pokazao je na stepenice, gde je niz muškaraca u raskošnim oklopima i s narandžastim plaštovima stajao pred vratima hrama, držeći koplja s vrhovima nalik na razbukali plamen. „Vatrena šaka. Sveti ratici Gospodara svetlosti, branioci hrama.“

Vatreni vitezovi. „A koliko prstiju ta šaka ima, moliću?“

„Hiljadu. Nikada više i nikada manje. Novi plamen se pali za svaki koji zgasne.“

Benero ubode prstom ka mesecu, stegnu pesnicu, raskrili ruke. Na vrhuncu njegove propovedi plamenovi mu uz iznenadni huk izbiše iz prstiju, na šta gomili stade dah. Sveštenik je umeo i da ispisuje vatrena slova u vazduhu. *Valirijski glifi.* Tirion je prepoznavao možda svaki peti; jedan je značio *Propast*, drugi *Tama*.

Iz gomile se prolomiše uzvici. Žene su jadikovale a muškarci pretili pesnicama. *Ništa mi se ovo ne sviđa.* Kepec se prisetio dana kada je Mirsela otplovila za Dornu i nemira koji su izbili dok su se vraćali u Crvenu utvrdu.

Haldon Polumeštar je govorio kako bi crvenog sveštenika mogli da upotrebe u

korist Mladog Grifa, prisećao se Tirion. Sada kada ga je lično video i čuo, to mu se učinilo kao veoma loša ideja. Nadao se da je Grif pametniji. *Neki saveznici su opasniji od neprijatelja. To će lord Konington međutim morati sam da dokona. Ja ću verovatno biti glava na kocu.*

Sveštenik je pokazivao Crni zid iza hrama, mahao ka njegovim bedemima, odakle je posmatrala šačica oklopljenih gardista. „Šta govori?“, upita Tirion vitez.

„Da je Deneris u opasnosti. Pogled tamnog oka spustio se na nju, a sledbenici noći kiju planove za njenu propast, mole se svojim lažnim bogovima u hramovima obmane... spremaju izdaju s bezbožnim strancima...“

Tirion se naježio. *Princ Egon ovde neće naći prijatelje.* Crveni sveštenik je govorio o drevnom proročanstvu, proročanstvu koje najavljuje dolazak junaka koji će spasti svet od tame. *Jednog junaka. Ne dvoje. Deneris ima zmajevu, Egon ih nema.* Kepec nije i sam morao da bude prorok pa da predvidi kako će Benero i njegovi sledbenici dočekati drugog Targarjena. *Grif će i to sigurno uvideti,* pomislio je, začuđen što je njemu samom do toga toliko stalo.

Vitez se probio kroz veći deo gužve na kraju trga, ne obazirući se na kletve koje su ih zasipale. Jedan čovek im se isprečio na putu, ali je Tirionov otmičar uhvatio mač i isukao ga taman da polaže stopu golog čelika. Čovek je nestao i pred njima se smesta otvorila uličica. Vitez je poterao konja u kas pa su ostavili gomilu za sobom. Neko vreme je Tirion iza leđa još čuo sve slabiji Benerov glas i huk rulje kako se prolama naglo kao grmljavina.

Našli su štalu. Vitez je sjahao i zalupao na vrata, na šta se pojavio odrpan rob s konjskom glavom tetoviranom na obrazu. Vitez je grubo svukao kepeca iz sedla, vezao ga za stub, a onda probudio vlasnika štale i cenjkao se s njim oko konja i sedla. *Jeftinije je prodati konja nego ga poslati na drugi kraj sveta brodom.* Tirion je slutio da ga u neposrednoj budućnosti čeka brod. Možda je on ipak prorok.

Pošto se cenkanje okončalo, vitez je prebacio oružje, štit i bisage preko ramena pa je upitao za put do najbližeg kovača. I njegova radnja bila je zatvorena, ali se odmah otvorila kada je vitez viknuo. Kovač je oprezno pogledao Tiriona, pa je klimnuo glavom i primio šaku novčića. „Dođi ovamo“, naredio je vitez svom zarobljeniku. Izvadio je nož i rasekao Tirionu sponu. „Zahvaljujem“, rekao je kepec dok je trljao članke, ali se vitez samo nasmejao i rekao: „Čuvaj zahvalnost za nekoga ko će je zaslužiti, Bauče. Ovo što sledi neće ti se dopasti.“

Bio je u pravu.

Okovi su bili od crnog gvožđa, debeli i teški, bar jedno dve oke, koliko je kepec mogao da proceni. Lanci su dodavali jos težine. „Mora da sam strašnij nego što sam

slutio“, rekao je Tirion dok je kovač zakivao poslednje karike. Od svakog udarca mu se tresla čitava ruka, sve do ramena. „Ili si se prepao da ću ti pobeći na ovim svojim nožicama?“

Kovač nije odvojio pogled od posla, ali se vitez mračno nasmejao. „Mene brinu tvoja usta a ne tvoje noge. U okovima si rob. Niko neće čuti ni reč koju izgovoriš, čak ni oni koji govore jezik Vesterosa.“

„Ovo stvarno nije potrebno“, pobunio se Tirion. „Biću dobar mali zatočenik, časna reč, biću.“

„Onda to dokaži pa začepi gubicu.“

I tako je pognuo glavu i držao jezik za zubima dok su lanci spajani, ruku za ruku, ruku za nogu, nogu za nogu. *Prokleta gvožđurija je teža od mene.* Svejedno, bar je mogao da diše. Vitez je mogao jednako i da mu odseče glavu. Na kraju krajeva, Sersei je samo to i zahtevala. *Vol što mu je nije odmah ofikario bila je prva greška njegovog otmičara. Između Volantis i Kraljeve luke pruža se pola sveta, i mnogo toga usput može da se desi, ser.*

Ostatak puta prešli su peške, Tirion je zveckao i čegrtao dok je s mukom pratio dugački, nestrpljivi korak svog otmičara. Kada god bi se učinilo da će zaostati, vitez bi zgrabio okove i grubo ih cinnuo, tako da bi kepec zateturao i poskočio iza njega. *Moglo je biti i gore. Mogao bi da me požurije korbačem.*

Volantis je opkoračio jedan rukavac Rojne gde se reka stapala s morem, a dve njegove polovine spajao je Dugački most. Najstariji, najbogatiji deo grada nalazio se istočno od reke, ali najamnici, varvari i drugi neotesani stranci tu nisu bili dobrodošli, tako da su morali da pređu na zapad.

Ulaz na Dugački most činio je slavoluk od crnog kamena s uklesanim sfingama, mantikorama, zmajevima i još čudnijim stvorenjima. Kroz njega se prolazilo na put od spojenih kamenih ploča izvijen preko reke, koji su Valirani izgradili na vrhuncu svoje slave i koji su pridržavali ogromni stubovi. Bio je širok taman da se mimoidu dvojka kola, tako da su ona koja idu na istok morala sasvim da uspore kada bi naišla na ona koja idu na zapad.

Bilo je dobro što su pošli peške. Na trećini puta kola prepuna dinja zakačila su se točkovima za kola prepuna svilenih čilima, tako da se sav kolski saobraćaj zaustavio. Dobar deo pešaka takođe je stao, da gleda vozare kako psuju i viču jedan na drugoga, ali je vitez zgrabio Tirionov lanac i probio se kroz gomilu. Usred gužve, neki momak je pokušao da mu zavuče ruku u kesu, ali je snažan udarac laktom to sprečio i iskrivio lopovu krvavi nos preko pola lica.

S obe strane dizale su se zgrade: prodavnice i hramovi, taverne i gostionice, saloni

za sivas i bordeli. Većinom su bile dva ili tri sprata visoke, a svaki je sprat bio istureniji od onog nižeg. Najviši spratovi gotovo su se dodirivali. Prelazak mosta ličio je na prolazak kroz bakljama obasjan tunel. Na putu je bilo svakojakih dućana i tezgi: tkači i vezilje izlagali su robu odmah pored staklara, voskara i ribarki koje su prodavale jegulje i ostrige. Svaki zlatar je na vratima imao čuvara, a svaki trgovac začinicima dvojicu, pošto je njihova roba bila dvostruko vrednija. Tu i tamo, između prodavnica, putnik je mogao nakratko da ugleda reku koju je prelazio. Rojna je severno bila široka crna pruga blistava od zvezda, pet puta šira od Crnobujice kod Kraljeve luke. Južno od mosta reka se još širila da zagri slano more.

Na sredini mosta, odsečene šake lopova i secikesa visile su kao veze crnog luka s gvođenih direkta pobodenih kraj puta. Bile su izložene i tri glave - dve muške i jedna ženska, a zločini pogubljenih bili su ispisani na tablama ispod glava. Čuvala su ih dvojica kopljanika, s uglačanim kacigama i srebrnim verižnjačama. Preko obraza su im se pružale tigrove pruge zelene kao žad. Stražari su s vremena na vreme mahali kopljima da sa pogubljenih rasteraju sokolove, galebove i vrane lešinarke. Ptice su se brzo vraćale glavama.

„Šta su zgrešili?“, upitao je Tirion nedužno.

Vitez pogleda natpise. „Žena je bila robinja koja je digla ruku na gospodaricu. Stariji čovek je optužen za potpirivanje bune i uhođenje u korist kraljice zmajeva.“

„A mlađi?“

„Ubio je oca.“

Tirion još jednom osm otri trulu glavu. *Hej, te usne gotovo da se smeše.*

Malo dalje, vitez je nakratko zastao da osmotri draguljima ukrašenu kronicu izloženu na postolju od ljubičastog somota. Prošao je dalje, ali se nekoliko koraka potom ponovo zaustavio da se cenjka oko para rukavica na kožarskoj tezgi. Tirionu je bilo drago zbog tih predaha. Sav se zadihao od žustrog koraka a okovi su mu gulili članke.

Od suprotnog kraja Dugačkog mosta sledio je samo kratak hod kroz gužvu lučke četvrti na zapadnoj obali, niz bakljama osvetljene ulice prepune mornara, robova i veselih pijanaca. Jednom je tromo prošao slon s pet-šest golišavih robinja koje su mahale iz kule na njegovim leđima, mameći prolaznike, pokazujući im grudi i vičući: „Malakvo, Malakvo.“ Bile su tako privlačan prizor da je Tirion zamalo zagazio u gomilu balege kojom je slon obeležio svoj prolazak. U poslednjem trenutku se spasao kada ga je vitez povukao za lanac, tako snažno da se zaneo i zateturao.

„Još koliko?“, upita kepec.

„Stigli smo. Ribarski trg.“

Pokazalo se da je njihovo odredište Trgovački dom, čudovišna trospratnica koja je među skladištima, bordelima i tavernama na obali izgledala kao neki izuzetno debeli čovek okružen decom. Zajednička prostorija bila je veća od velikih dvorana pola vesteroskih zankova, mutno osvetljen lavirint sa stotinu slikovitih niša i skrivenih kutaka, čije su čađave grede i ispucala tavanica odjekivale od žagora mornara, trgovaca, kapetana, menjača novca, brodovlasnika i trgovaca robljem, koji su lagali, psovali i varali jedni druge na desetinama različitih jezika.

Tirionu se dopao izbor smeštaja. *Stidljiva devica* pre ili kasnije mora stići u Volantis. Ovo je najveće gradsko svratiste, mesto za koje će se brodovlasnici, kapetani i trgovci najpre odlučiti. U tom ogromnom lavirintu od zajedničke prostorije sklapaju se mnogi poslovi. Dovoljno je znao o Volantisu da toga bude svestan. Neka se Grif pojavi ovde s Patkom i Haldonom i on će uskoro biti slobodan.

U međuvremenu će biti strpljiv. Kucnuće i njegov čas.

Sobe su iznad, međutim, bile prilično bedne, a pogotovo one jeftine na trećem spratu. Ugneždjena u uglu zgrade, pod kosim krovom, soba koju je njegov otmičar iznajmio imala je nisku tavanicu, ulegnut pernati dušek neprijatnog mirisa i nagnut daščani pod koji je Tiriona podsetio na boravak u Gnezdzu sokolovom. *Ova soba bar ima zidove*. Imala je i prozore, oni su bili ono najbolje u njoj; zajedno s gvozdenom alkom usađenom u zid, korisnom za vezivanje robova. Njegov otmičar je zastao tek toliko da zapali lojanicu pre nego što je vezao Tiriona za alku.

„Moraš li?“, pobunio se kepec, slabašno zveckajući. „Kuda bih pobegao, kroz prozor?“

„Mogao bi.“

„Na trećem smo spratu, a ja ne umem da letim.“

„Umeš da padneš. Hoću te živog.“

Da, ali zašto? Sersei verovatno nije briga. Tirion zazveckala lancima. „Znam ko si, ser.“ To nije bilo teško odgonetnuti. Medved na ogrtaču, grb na štitu, izgubljeno lordovsko zvanje koje je spomenuo. „Znam i šta si. A ako znaš ko sam ja, takođe znaš i da sam bio kraljeva desnica i da sam sedeo na većima s Paulkom. Da li bi te zanimalo da znaš kako me je na ovaj put poslao baš evnuh?“ *On i Džejmi, ali brata ću iz ovoga izostaviti.* „Ja sam jednako njegovo stvorenje koliko i ti. Ne bi trebalo da smo u sukobu.“

To se vitezu nije dopalo. „Ja sam primao Paulkov novac, to ne poričem, ali nikada nisam bio njegovo stvorenje. A moja odanost je sada drugde.“

„Kod Sersei? Onda si budala. Mojoj sestri treba samo moja glava, a ti imaš lep i oštar mač. Zašto ne okončaš ovu farsu i obojicu nas poštediš muku?“

Vitez se nasmeja. „Je li to neki kepečki trik? Da moliš za smrt u nadi da ću ti dozvoliti da živiš?“ Prišao je vratima. „Doneću ti nešto iz kuhinje.“

„Kako je to ljubazno od tebe. Sačekaću te ovdje.“

„Znam da hoćeš.“ Vitez je ipak zaključao za sobom vrata teškim gvozdanim ključem. Trgovački dom je bio čuven po bravama. *Bezbedan kao tamnica*, pomisli kepec jetko, *ali bar postoje ovi prozori*.

Tirion je znao da su mu izgledi za bekstvo iz lanaca gotovo nikakvi, ali je svejedno osećao obavezu da proba. Pokušaji da provuče ruku kroz okov poslužili su samo da odere još kože, tako da mu je članak postao klizav od krvi, a sve njegovo cimanje i izvijanje nije uspeo da izvuče alku iz zida. *Jebeš ovo*, pomislio je pa je legao koliko su mu to lanci dozvolili. Počeli su grčevi u nogama. Ovo će biti pakleno neudobna noć. *Prva* od mnogih, bez svake sumnje.

U sobi je bilo zagušljivo, tako da je vitez otvorio kapke da pusti povetarac. Stešnjena u uglu zgrade pod krovom, odaja je srećom imala dva prozora. Jedan je gledao na zapad ka Dugačkom mostu i crno ozidanom srcu Starog Volantisa na drugoj obali reke. Drugi je gledao dole na trg, Ribarski trg, kako ga je nazvao Mormont. Koliko god lanci bili kratki, Tirion je otkrio da može da pogleda na trg tako što će se nagnuti u stranu i pustiti da gvozdena alka drži njegovu težinu. *Pad nije visok kao iz nebeskih čelija Lize Erin, ali je jednako poguban. Da sam možda pijan...*

Trg je čak i u taj čas bio prepun mornara koji su bančili, kurvi koje su mamile mušterije i trgovaca koji su išli svojim poslom. Jedna crvena sveštenica prošla je žurnim korakom, u pratnji desetorice iskušeniča s bakljama, kojima su odore šuš kale oko stopala. Drugde su dva igrača sivasa vodila rat pred krčmom. Kraj njihovog stola stajao je rob i držao fenjer iznad table. Tirion je čuo pesmu neke žene. Reči su bile čudne, melodija umilna i tužna. *Da znam o čemu peva, možda bih zaplakao*. Nešto bliže, gomila se okupljala oko dva žonglera koji su se dobacivali upaljenim bakljama.

Njegov otmičar se ubrzo vratio, s dve krigle i pečenom patkom. Nogom je zatvorio vrata, polikao patku nadvoje i polovinu bacio Tirionu. Ovaj bi je uhvatio u letu, ali su ga lanci zaustavili kada je pokušao da digne ruke. Ptica ga je umesto toga pogodila u slepoočnicu pa mu je vrela i masna skliznula niz lice, tako da je morao da čučne i da se pruži da je podigne, dok su mu okovi čegrtali. Uspeo je iz trećeg pokušaja, pa ju je srećno zagrizao. „Ima i piva da se zalije?“

Mormont mu je pružio kriglu. „Većina Volantisa je pijana, što ne bi bio i ti?“

Pivo je takođe prijalo. Ukus je podsećao na voće. Tirion otpi dugačak gutljaj pa zadovoljno podrignu. Krigla je bila kalajna, veoma teška. *Isprazni je i gađaj ga u*

glavu, pomislio je. *Uz malo sreće, razbiću mu lobanju.*

Uz mnogo sreće promašim i on će me ubiti batinama. Otpio je novi gutljaj. „Je li danas neki praznik?“

„Treći dan njihovih izbora. Traju deset dana. Deset dana ludila. Marševi pod bakljama, govori, lakrdijaši, minstrel i plesači, mačevaoci koji se tuku u dvobojima do smrti u slavu svojih kandidata, slonovi s imenima kandidata za trijarharhe ispisanim na bokovima. Oni žongleri nastupaju za Metisa.“

„Podseti me da glasam za nekog drugog.“ Tirion oliza mast s prstiju. Gomila je dole bacala novčiće žonglerima. „Da li svi kandidati priređuju lakrdijaške predstave?“

„Rade sve što misle da će im obezbediti glasove“, reče Mormont. „Hrana, piće, predstave... Alios je na ulice poslao stotinu lepih robinja da leži s glasačima.“

„Ja sam za njega“, rešio je Tirion. „Dovedi mi jednu robinju.“

„One su za slobodno rođene Volantišane s dovoljno imovine da glasaju. Zapadno od reke ima veoma malo glasača.“

„I to traje deset dana?“ Tirion se nasmeja. „Možda bih u tome i mogao da uživam, mada su kod tri kralja dvojica višak. Pokušavam da zamislim kako bi bilo vladati nad Sedam kraljevstava zajedno sa mojom milom sestrom i odvažnim bratom. Jedno od nas bi ubilo drugo dvoje u roku od godinu dana. Čudi me da ti trijarsi ne urade isto.“

„Neki su probali. Možda su Volantišani zapravo pametni, a mi Vesterošani budale. Volantis je doživeo svakakve ludosti, ali nikada nije trpeo dečaka-trijarha. Kada god bi izabrali nekog luđaka, kolege bi ga obuzdavale dok mu godina ne istekne. Pomisli samo na mrtve koji bi još bili živi da je Ludi Eris delio vlast s dvojicom zdravih kraljeva.“

Umesto toga je imao mog oca, pomisli Tirion.

„Neki u Slobodnim gradovima misle kako smo na našoj strani Uzanog mora svi divljaci“, nastavio je vitez. „Oni koji se s tim ne slažu misle da smo svi deca i da vapimo za čvrstom očinskom rukom.“

„Ili majčinskom?“ *Sersei bi se to dopalo. Posebno kada joj donese moju glavu.* „Čini se da dobro poznaješ ovaj grad.“

„Tu sam proveo gotovo čitavu godinu.“ Vitez promućka ostatak po krigli. „Kada me je Stark oterao u izgnanstvo, pobeo sam u Lis sa svojom drugom ženom. Bravos bi mi bolje odgovarao, ali je Linesa želela da odemo negde gde je toplo. Umesto da služim Bravošanima tukao sam se protiv njih na Rojni, ali za svaki srebrnjak koji bih zaradio, moja žena ih je trošila deset. Kada sam se vratio u Lis, već je našla ljubavnika, koji mi je veselo saopštio da ću pasti u ropstvo kao dužnik ako

je se ne odrekнем i ne odem iz grada. Tako sam završio u Volantisu... jedva se spasavši dužničkog ropstva, samo s mačem i ono odeće što sam imao na sebi.“

„A sada hoćeš da pobegneš kući.“

Vitez iskapi ostatak piva. „Sutra ću nam naći brod. Krevet je za mene. Ti možeš da spavaš na podu, gde ti lanci to dopuštaju. Spavaj ako možeš. Ako ne možeš, nabrajaj svoja zlodela. To će ti potrajati do zore.“

I ti imaš zlodela za koja treba da odgovaraš, Džora Mormonte, pomislio je kepec, ali mu se činilo mudrije da to zadrži za sebe.

Ser Džora je okačio pojas za mač o krevet, izuo čizme, svukao verižnjacu preko glave, pa je skinuo vunu, kožu i znojavu podtuniku i otkrio snažan torzo išaran ožiljcima i obrastao tamnim maljama. *Kada bih ga odrao, mogao bih da prodam kožu kao krznenu ogrtač*, mislio je Tirion dok je Mormont legao u pomalo smrdljivi zagrljaj ulegnutog pernatog dušeka.

Vitez je očas posla zahrkao, ostavivši svoj plen u društvu lanaca. Pošto su oba prozora bila širom otvorena, svetlo mladog meseca rasulo se sobom. Zvuci su dopirali odozdo sa trga: odlomci pijane pesme, zavijanje mačke u teranju, daleki zveket čelika o čelik. *Neko će nastradati*, pomisli Tirion.

Članak ga je pekao na mestu gde je odrao kožu, zbog okova nije mogao da sedne, a kamoli da se protegli. Najbolje što je mogao bilo je da se izvije u stranu i nasloni na zid i nije prošlo dugo pre nego što su mu šake potpuno utrnule. Kada se pomerio da olakša napetost, krv je prostrujala i morao je čvrsto da stegne zube da ne bi vrisnuo od bola. Pitao se se koliko je njegovog oca bolelo kada mu je strelica udarila u trbuh, šta je Šai osećala dok joj je uvrtao lanac oko lažljivog vrata, šta je Tiša osećala dok su je silovali. Njegove patnje nisu bile ništa u poređenju s njihovima, ali zbog toga ga nije bolelo ništa manje. *Samo neka stane.*

Ser Džora se okrenuo na bok, tako da je Tirion od njega video tek široka, maljava, mišićava leđa. *Čak i kada bih uspeo da se izbacim iz ovih lanaca, morao bih da se popnem preko njega da dohvatim pojas s mačem. Možda bih mogao neprimetno da izvučem bodež... Ili bi mogao da pokuša da nađe ključ, otključa vrata, iskrade se niz stepenice pa kroz zajedničku dvoranu... i kuda onda da odem? Nemam prijatelja, nemam novca, čak ni ne govorim ovdašnji jezik.*

Iscrpenost je napokon nadvladala bol i Tirion je utonuo u nemiran san. Svaki put kada bi mu grč stegao listove, međutim, kepec bi kriknuo u snu i zadržao u okovima. Pošto se probudio boleo ga je svaki mišić i shvatio je da jutro navire kroz prozore, jarko i zlatno kao lanisterski lav. Čuo je viku prodavača ribe i tutnjavu gvožđem okovanih točkova na kaldrmi.

Džora Mormont je stajao iznad njega. „Ako te oslobodim alke, radićeš sve što ti kažem?“

„Podrazumevaš tu i ples? Ples će mi možda teško pasti. Noge ne osećam. Možda su otpale. Inače, tvoj sam verni sluga. Zaklinjem ti se čašću Lanistera.“

„Lanisteri nemaju časti.“ Ser Džora mu je svejedno pustio lance. Tirion načini dva klecava koraka i pade. Suze mu podoše na oči od krvi koja je pohrlila u šake. Zagrizao je usnu i rekao: „Kuda god da idemo, moraćeš da me kotrljaš.“

Umesto toga, krupni vitez ga je nosio, digavši ga za lanac između ruku.

Zajednička dvorana Trgovačkog doma bila je polumračni splet niša i zakutaka izgrađen oko središnjeg dvorišta gde je rešetka obrasla provalom puzavicom bacala složene šare preko poda, a zelena i ljubičasta mahovina rasla između kamenih ploča. Robinje su žurile između svetla i senke noseći vrčeve piva, vina i nekog ledenog zelenog pića koje je mirisalo na nanu. U taj jutarnji čas malo je stolova bilo zauzeto.

Za jednim od njih sedeo je kepec. Obrijan i rumenih obraza, s čupavom kestenjastom kosom, isturenim čelom i pljosnatim nosom, gnezdio se na visokom tronošcu s drvenom kašikom u ruci, krvlju podlivenim očima posmatrajući zdelu ljubičaste kaše. *Ružan mali skot*, pomisli Tirion.

Drugi kepec je osetio njegov pogled. Kada je digao glavu i video Tiriona, kašika mu ispade iz ruke.

„Video me je“, upozori Tirion Mormonta.

„Pa šta?“

„Prepoznao me je. Zna ko sam.“

„Da te onda gurnem u džak, pa da te niko ne vidi?“ Vitez dodirnu balčak mača. „Ako namerava da te otme, slobodno neka proba.“

Slobodno može da strada, hoćeš da kažeš, pomisli Tirion. *Kakva on pretnja može da bude ljudini kao što si ti? Ta on je tek kepec.*

Ser Džora zauze sto u mirnom kutku, pa naruči hranu i piće. Doručkovali su mekane lepinje, ružičastu ikru, kobasice s medom i pržene skakavce, a sve su zalili gorkoslatkim crnim pivom. Tirion je navalio kao čovek koji crkava od gladi. „Jutros si mi nešto ješan“, primeti vitez.

„Čuo sam da hrana u paklu ništa ne valja.“ Tirion se zagleda u vrata, na koja je upravo ušao neki čovek visok i pogrbljen, sa šiljastom bradom neravnomerno obojenom u ljubičasto. *Tiroški trgovac*. S njim uđe i nalet zvuka s trga; krici galebova, ženski smeh, glasovi prodavača ribe. Na delić trenu mu se učinilo da je ugledao Ilirija Mopastisa, ali je to ispred vrata prošao samo jedan od onih belih patuljastih slonova.

Mormont namaza ikru preko komada lepinje pa zagriže. „Nekoga očekuješ?“

Tirion slegnu ramenima. „Nikad se ne zna koga vetar može da donese. Ljubav mog života, avet moga oca, nekog patka. Ubacio je skalavca u usta pa ga sažvakao hruskajući. „Nije loše. Za bubu.“

„Sinoć se ovde pričalo samo o Vesterosu. Neki prognani lord je unajmio Zlatnu četvu da bi povratio svoje izgubljene posede. Pola kapetana u Volantisu se trka uzvodno u Volon Teris da mu ponudi svoje lađe.“

Tirion je upravo progutao drugog skalavca. Zamalo se njime nije zagrcnuo. *Ruga li mi se to on? Koliko on može znati o Grifu i Egonu?* „E jebi ga“, reče. „Sam sam nameravao da unajmim Zlatnu četvu, da mi povrati Livačku stenu.“ *Da nije ovo neka Grifova varka, da namerno širi lažne vesti? Sem ako...* Da nije lepi kraljević progutao mamac? Poveo ih na zapad umesto na istok odrekavši se izgleda za brak s kraljicom Deneris? *Odrekavši se zmajeva... da li bi Grif to dozvolio?* „Rado bih i tebe unajmio, ser. Sedište moga oca pripada mi po zakonu. Zakuni svoj mač meni na vernost i kada ga jednom povratim, obasaću te zlatom.“

„Jednom sam video kako čoveka obasipaju zlatom. Nije bilo lepo. Ako ikada dobiješ moj mač, biće to kroz trbuh.“

„Siguran lek za zatvor“, reče Tirion. „Samo pitaj mog oca. Mašio se vrča i polako otpio, da prikrije izraz lica, kakav god da je bio. To je sigurno varka, osmišljena da umiri volantiške sumnje. *Ukrcaj ljude pod lažnim izgovorom i preuzmi brodove kada flota isplovi. Je li to Grifov plan? Možda će i uspeti. Zlatna četa broji deset hiljada ljudi, prekaljenih i disciplinovanih. Nijedan od njih nije moreplovac. Grif će morati da drži mač na svakom grlu, a ako budu morali da se bore pošto stignu u Zaliv trgovaca robovima...*

Poslužiteljka se vratila. „Udovica će te primiti sledećeg, plemeniti ser. Doneo si joj dar?“

„Jesam. Hvala.“ Ser Džora stavi novčić devojci na dlan pa ova ode.

Tirion se namršti. „Čija je to udovica?“

„Lučka udovica. Istočno od Rojne još je zovu Vogarova kurva, mada nikada u lice.“

Kepecu to ništa nije značilo. „A Vogaro je bio...?“

„Slon, sedam puta trijarh, veoma bogat, istinska sila u luci. Dok su drugi ljudi gradili brodove i plovili njima, on je gradio dokove i skladišta, ugovarao poslove, menjao novac, osiguravao brodovlasnike od opasnosti plovidbe. Trgovao je i robljem. Kada se zatreskao u jednu robinju, naložnicu, u Junkaju obučenu u putu sedam uzdah, izbio je veliki skandal... a još veći skandal izbio je kada ju je oslobodio

i uzeo za ženu. Pošto je umro, ona je nastavila da vodi njegove poslove. Oslobođenici je zabranjeno da žive unutar Crnih zidova, tako da je morala da proda Vogarovu vilu. Preselila se u Trgovački dom. To je bilo pre trideset dve godine, i tu je i dan-danas. Eno to je ona, iza tebe, tamo kraj dvorišta, prima molioce za svojim uobičajenim stolom. Ne, nemoj da gledaš. Sada je neko s njom. Kada završi, biće red na nas.“

„A kako će tačno ta matora veštica da ti pomogne?“

Ser Džora ustade. „Gledaj pa ćeš videti. Onaj odlazi.“

Tirion skoči sa stolice uz zveket gvožđa. *Ovde bi moglo nešto da se nauči.*

Bilo je nečega prepredenog u samom načinu na koji je žena sedela u svom uglu blizu dvorišta, nečeg reptilskog u njenim očima. Seda kosa bila joj je tako retka da se providelo ružičasto teme. Pod jednim okom još je imala slabašne ožiljke gde je nož isekao tetovirane suze. Sto su prekrivali ostaci njenog jutarnjeg obroka - glave sardina, košnice maslina, komadi lepinje. Tirion je odmah primetio koliko je vešto izabran njen „uobičajeni sto“; tvrd kamen iza njenih leđa, lisnata niša s jedne strane za dolaske i odlaske, savršen pogled na ulazna vrata krčme, a ipak tako duboko u senci da je sama gotovo nevidljiva.

Kada ga je ugledala, starica se osmehnula. „Kepec“, zaprela je, glasom jednako pretećim koliko tihim. Govorila je zajednički jezik s jedva primetnim naglaskom. „Volantis kao da su u poslednje vreme preplavili kepeci. Ume li da izvodi trikove?“

Ume, požele Tirion da kaže. Daj mi samostrel, pa ću da ti pokažem svoj omiljeni. „Ne“, odgovorio je ser Džora.

„Šeta. Nekada sam imala majmuna koji je umeo da izvodi svakojake vešte trikove. Tvoj kepec me podseća na njega. Je li on dar?“

„Nije. Doneo sam ti ovo.“ Ser Džora izvadi onaj par rukavica, pa ih stavi na sto pored ostalih darova koje je udovica dobila tog jutra: srebrnog pehara, bogato ukrašene lepeze od tankih komada žada koji su se gotovo provideli i drevnog bronзанog bodeža s ugraviranim runama. Pored takvih dragocenosti, rukavice su izgledale bedno.

„Rukavice za moje sirote stare izborane ruke. Baš lepo.“ Udovica se nije potrudila ni da ih dodirne.

„Kupio sam ih na Dugačkom mostu.“

„Čovek na Dugačkom mostu može da kupi gotovo sve. Rukavice, robove, majmune.“ Godine su joj povile kičmu i stvorile veštičju grbu na leđima, ali su joj oči bile blistave i crne. „Sada reci ovoj staroj udovici kako bi ti mogla biti korisna.“

„Treba nam brz prevoz za Mirin.“

Jedna reč. Svet Tiriona Lanistera okrenu se naglavačke.

Jedna reč. *Mirin*. Ili je to pogrešno čuo?

Jedna reč. *Mirin, rekao je Mirin, vodi me u Mirin*. Mirin znači život. Ili bar nadu u život.

„Zašto si došao kod mene?“ upita udovica. „Ja nemam brodova.“

„Mnogi kapetani su ti dužnici.“

Da me odnese kraljici, kaže. Da, ali kojoj kraljici? Ne prodaje me Sersei. Daje me Deneris Targarjen. Zato mi nije odsekao glavu. Idemo na istok, a Grif i njegov princ idu na zapad, budale proklete.

O, pa to je previše. *Zavere unutar zavera, ali svi putevi vode niz zmajsko ždrelo*. Smeh mu se otrže s usana i Tirion iznenada nije mogao da ga obuzda.

„Tvog kepeca je nešto spopalo“, primeti udovica.

„Moj kepec će umuknuti, inače ću mu zapušiti usta.“

Tirion pokri usta rukama. *Mirin!*

Lučka udovica je rešila da se ne obazire na njega. „Da popijemo nešto?“ rekla je. Trunčice prašine lebdele su vazduhom dok je poslužiteljka sipala zeleno vino u dve staklene čaše, ser Džori i udovici. Tirionu je grlo bilo suvo, ali njega nisu ponudili. Udovica je otpila gutljaj, promućkala vino po ustima, progutala. „Svi drugi izgnanici plove na zapad, ili bar tako ove stare uši čuju. A svi ti kapetani koji mi duguju prosto se nadmeću ko će ih tamo prevesti i izmamiti malo zlata iz kovčega Zlatne čete. Naši plemeniti trijarsi su potpomogli taj poduhvat s desetak brodova, da bi flota bezbedno otplovila do Stepenica. Čak se i stari Donifos s time složio. Zvuči kao veoma slavna pustolovina. A ti bi ipaku drugom pravcu, ser.“

„Imam poslova na istoku.“

„A kakvi su to poslovi, pitam se? Nisu robovi, srebrna kraljica je tome stala na put. Zatvorila je i arene, tako da razlog nije ni sklonost ka krvi. Šta bi još Mirin mogao da ponudi jednom vesteroskom vitezui? Čigle? Masline? *Zmajeve*? Ah, tu smo.“ Staričin osmeh postao je nalik na kež divlje zveri. „Čula sam priče da ih srebrna kraljica hrani mesom dece dok se sama kupa u krvi devica i svake noći prima drugog ljubavnika.“

Ser Džorina usta se stegoše. „Junkajani ti truju uši. Moja gospa ne bi smela da veruje u takve prljavštine.“

„Ja nisam gospa, ali čak i Vogarova kurva ume da prepozna laž. Ovo je međutim istina... kraljica zmajeva ima neprijatelja. Junkaj, Novi Gis, Tolos, Kart... da, i Volantis, i to uskoro. Ti bi da putuješ u Mirin? Sačekaj samo malo, ser. Uskoro će trebati mačeva, kada ratni brodovi zaveslaju na istok da svrgnu srebrnu kraljicu. Tigrovi vole da puštaju kandže, a čak će i slonovi da ubiju kada im neko zapreti.“

Malakvo čezne da okusi slavu, Nijesos dobar deo svog bogatstva duguje trgovini robovima. Ako Alios, Parkvelo ili Belihu postanu trijarsi, brodovlje će isploviti.“

Ser Džora iskrivi lice. „Ako izaberu Donifosa...“

„Pre će izabrati Vogara, a moj mili gospodar je mrtav već trideset godina.“

Iza njih je neki mornar grmeo: „Ovo zovu pivom? *Jebem li ti.* Majmun bi ispišao bolje pivo.“

„A ti bi ga popio“, odgovori drugi glas.

Tirion se izvi da pogleda, uprkos svemu u nadi da to možda čuje Patka i Haldona. Umesto toga je video dvojicu neznanaca... i kepeca, koji je stajao nekoliko koraka dalje i pažljivo ga gledao. Delovao je nelako poznato.

Udovica otmeno otpi gutljaj vina. „Neki među prvim slonovima bile su žene“, rekla je, „one koje su svrgnule tigrove i okončale stare ratove. Trijanu su birali četiri puta. To je, avaj, bilo pre trista godina. Od tada u Volantisu nije bilo ženskog trijarha, mada neke žene imaju pravo glasa. Žene plemenitog roda, koje obitavaju u drevnim palatama iza Crnih zidova, ne stvorenja poput mene. Stara krv će pre dozvoliti svojim psima i deci da glasaju nego oslobođenicima. Ne, izabraće Beliha ili možda Aliosa, ali će u svakom slučaju biti rata. Ili bar oni tako misle.“

„A šta ti misliš?“, upita ser Džora.

Dobro, pomisli Tirion. Pravo pitanje.

„O, i ja mislim da će biti rata, ali ne rata koji oni žele.“

Starica se nagnula napred, a crne oči su joj blistale. „Mislim da crveni R'lor u ovom gradu ima više sledbenika nego svi drugi bogovi zajedno. Jesi li čuo Benera kako propoveda?“

„Sinoć.“

„Benero u plamenovima vidi sutrašnjicu“, reče udovica. „Trijarh Malakvo je pokušao da unajmi Zlatnu četvu, jesi li to znao? Nameravao je da očisti crveni hram i pogubi Benera. Nije se usuđivao da upotrebi tigraste plaštove. Polovina njih se klanja Gospodaru svetlosti. O, ovo su teški dani za Stari Volantis, čak i za izborane stare udovice. Mada mislim da nisu tako teški kao za Mirin. Dakle, reci mi, ser... zašto tražiš srebrnu kraljicu?“

„To je moja stvar. Mogu dobro da ti platim put. Imam srebra.“

Budalo, pomisli Tirion. Ne želi ona novac, već poštovanje. Zar nisi čuo ni jednu jedinu njenu reč? Ponovo se osvrnuo preko ramena. Kepec se približio njihovom stolu. A činilo se da drži nož. Tirion se naježio.

„Zadrži svoje srebro. Ja imam zlata. I poštedi me svojih mrkih pogleda, ser. Previše sam stara da bi me mrštenje uplašilo. Ti si vidim čovek žestoke naravi i bez

sumnje vešt s tim mačem što ti visi o bedru, ali ovo je moje kraljevstvo. Samo li dignem prst, otputovaćeš u Mirin okovan za klupu u trbuhu galije.“ Digla je lepezu od žada pa ju je otvorila. Začulo se šuškanje lišća i iz obraslog luka levo od nje izašao je čovek. Lice mu je bilo premreženo ožiljcima a u jednoj ruci je držao mač, kratak i težak kao sataru. „*Potraži lučku udovicu*, rekao ti je neko, ali je takođe trebalo da te upozore *čuvaj se udovičinih sinova*. Ovo je međutim veoma lepo jutro, pa ću te pitati ponovo. Zašto tražiš Deneris Targarjen, čiju smrt priželjkujе pola sveta?“

Lice Džore Mormonta potamnelo je od srdžbe, ali je odgovorio. „Da joj služim. Da je branim. Da za nju poginem, zatreba li.“

Na to se udovica nasmejala. „Ti želiš da je *spaseš*, u tome je stvar? Od više neprijatelja nego što ja mogu da nabrojim, s nebrojenim mačevima... *to* bi želeo da ova sirota udovica poveruje? Da si ti iskreni i odani vesteroski vitez koji prelazi pola sveta da pomogne toj... pa, ona nije devica, mada još može biti lepa.“ Ponovo se nasmejala. „Misliš li da će je kepec obradovati? Hoće li se okupati u njegovoj krvi, šta kažeš, ili će se zadovoljiti samo time da mu skine glavu?“

Ser Džora je oklevao. „Kepec je...“

„...znam ja ko je kepec i šta je.“ Njene crne oči okrenule su se ka Tirionu, hladne kao led. „Rodoubica, kraljeubica, krvnik i izdajnik *Lanister*.“ To poslednje je izgovorila kao da je kletva. „Šta ti nameravaš da ponudiš kraljici zmajeva, čovečuljče?“

Svoju mržnju, počeo je Tirion da kaže. Umesto toga je raširio ruke koliko su mu to okovi dozvoljavali. „Šta god ona poželi od mene. Mudar savet, britak duh, poneku akrobaciju. Svoju kitu, ako je poželi. Svoj jezik, ako ne bude tako. Predvođiću njene vojske ili ću joj masirati stopala, kako joj drago. A jedina nagrada koju tražim je da mi dozvoli da silujem i ubijem svoju sestru.“

To je domamilo osmeh nazad na staričino lice. „Ovaj je bar iskren“, izjavila je, „ali ti, ser... Ja sam poznavala desetinu vesteroskih vitezova i hiljadu pustolova istog kova, ali nijedan nije bio tako čist kao što ti želiš sebe da predstaviš. Ljudi su zveri, sebične i surove. Koliko god reči bile blage, ispod se uvek kriju mračniji porivi. Ne verujem ti, ser.“ Odmahnula im je lepezom, kao da su puke muve što joj zijue oko glave. „Ako želiš u Mirin, plivaj. Ja ti neću pomoći.“

Onda sedam paklova izbi odjednom.

Ser Džora počeo da ustaje, udovica zatvori lepezu, njen ožiljcima ukrašeni čovek izađe iz senke... a iza njih devojka vrisnu. Tirion se okrenu taman na vreme da vidi kepeca kako juriša na njega. *To je devojka*, shvatio je odjednom, *devojka odevena kao muškarac*. *I namerava da me raspori tim nožem*.

Na delić trena su ser Džora, udovica i čoveks ožljcima stajali mirno kao da su od kamena. Dokoni ljudi su posmatrali iza obližnjih stolova, pijuckajući pivo i vino, ali se niko nije pokrenuo da se umeša. Tirion je morao da pomeri obe ruke istovremeno, ali su mu lanci dopustili tek da dohvati na stolu. Zgrabio ga je, okrenuo se, prosuo sadržinu u lice devojci koja je jurišala na njega, pa se bacio u stranu da izbegne njen nož. Vrč se razbio ispod njega kada ga je pod udario u glavu. Onda se devojka našla na njemu. Tirion se otkotrlja u stranu i ona zari nož u podne daske, pa ga iščupa, ponovo podiže...

...i iznenada se odvajala od poda, besno se ritajući dok se otimala u ser Džorinom stisku. „Ne!“, zapomagala je, na zajedničkom jeziku Vesterosa. „Puštaj me!“ Tirion je čuo kako se njena tunika kida dok je s mukom ustajao.

Mormont ju je jednom rukom držao za okovratnik Drugom joj je istrkao bodež iz šake. „Dosta.“

Tada se pojavio i gazda, s batinom u ruci. Kada je video razbijeni vrč, sočno je opsovao pa je besno pitao šta se tu desilo. „Tuča kepeca“, odgovorio je Tirošanin ljubičaste brade, smejući se.

Tirion trećući pogleda mokru devojku koja se izvijala u vazduhu. „Zašto?“, upitao je. „Šta sam ti ja skrivio?“

„Oni su ga ubili.“ Tad je iz nje iščilela sva ratobornost. Mlitavo je visila u Mormontovim rukama, dok su joj se oči punile suzama. „Mog brata. Otelu su ga i ubili.“

„Ko ga je ubio?“, upita Mormont.

„Mornari. Mornari iz Sedam kraljevstava. Bila su petorica, pijani. Videli su nas kako se borimo na trgu pa su nas pratili. Kada su shvatili da sam žensko, pustili su me, ali su oteli mog brata i ubili ga. *Odsekli su mu glavu.*“

Tirion je zapanjen zastao. *Videli su nas kako se borimo na trgu.* Shvatio je ko je devojka. „Ti si jahala svinju?“ upitao ju je. „Ili psa?“

„Psa“, projecala je. „Opo je uvek jahao svinju.“

Kepeci s Džofrijevog venčanja. Njihova predstava je započela sve nevolje one noći. *Kako je čudno ponovo ih susresti na drugoj strani sveta. Mada možda i nije toliko čudno. Ako su imali pola pameti svoje svinje, pobegli su iz Kraljeve luke čim je Džof izdahnuo, pre nego što Sersei i njima prišije deo krivice za smrt svoga sina.* „Spusti je, ser“, rekao je ser Džori Mormontu. „Neće nam ona nauditi.“

Ser Džora baci devojku na pod. „Moje saučešće zbog tvog brata... ali mi nismo učestvovali u njegovom ubistvu.“

„On jeste.“ Devojka se pridigla na kolena privijajući iskidanu, vinom natopljenu

tiniku na male, blede grudi. „Njega su želeli. Mislili su da je Opo on.“ Devojka je jecala, preklinjući za pomoć svakoga ko bi je saslušao. „On treba da bude mrtav, kao što je mrtav moj siroti brat. Molim vas. Neka mi neko pomogne. Neka ga neko ubije.“ Gazda ju je grubo zgrabio za ruku pa ju je povukao na noge, vičući na volantiskom, pitajući ko će da plati štetu.

Lučka udovica hladno je pogledala Mormonta. „Ljudi kažu da vitezovi brane slabe i štite nevine. A ja sam najlepša devica u čitavom Volantisu.“ Smeh joj je bio pun prezira. „Kako te zovu, dete?“

„Para.“

Starica viknu gazdi nešto na jeziku Starog Volantisa. Tirion ga je dovoljno znao da shvati kako mu govori da odvede devojkicu u njenu sobu, da joj vina i nađe joj nešto da obuče.

Pošto su otišli, udovica je proučavala Tiriona, a crne oči su joj sijale. „Čini mi se da bi čudovišta trebalo da budu veća. U Vesterosu vrediš lordovskog zvanja, mali čoveče. Ovde, bojim se, vrediš nešto manje. Ipak mislim da je najbolje da ti pomognem. Izgleda da Volantis nije bezbedno mesto za kepece.“

„Previše si dobra.“ Tirion joj uputi svoj najumilniji osmeh. „Možda možeš i da mi skinješ ove lepe gvozdene narukvice? Ovo čudovište ima tek pola nosa i užasno ga svrbi. Lanci su prekratki da se počešem. Pokloniću ti ih, i to rado.“

„Vrlo velikodušno. I ja sam međutim nelada nosila okove, a sada shvatam da su mi srebro i zlato draži. A žao mi je što moram da kažem, ovo je Volantis, gde su okovi i lanci jeftiniji od starog hleba i gde je zabranjeno pomoći robu da pobegne.“

„Ja nisam rob.“

„Svaki čovek koga uhvate trgovci robljem peva tu istu tužnu pesmu. Ne usudujem se da ti pomognem... ovde.“ Ponovo se nagnula napred. „Prekosutra će koga *Selesori koran* isploviti za Kart, preko Novog Gisa. Nosiće kalaj i gvožđe, bale vune i čipke, pedeset mirskih čilima, leš u salamuri, dvadeset ćupova zmajskih papričica i jednog crvenog sveštenika. Budi na njoj kada isplovi.“

„Bićemo“, reče Tirion, „i hvala ti.“

Ser Džora se namršti. „Kart nije naše odredište.“

„Brod neće stići u Kart. Benero je to video u svojim vatrama.“ Veštica se prepredeno osmehnu.

„Kako ti kažeš.“ Tirion se naceri. „Da sam Volantišanin, i slobodan, i da sam odgovarajućeg porekla, ti bi imala moj glas za trijarha, moja gospo.“

„Ja nisam gospa“, odgovori udovica, „već samo Vogarova kurva. Bolje će vam biti da odete odavde pre nego što se pojave tigrovi. Uspete li da stignete do svoje

kraljice, prenesite joj poruku od robova Starog Volantisa.“ Dodirnula je izbleđeli ožiljak na izbornom obrazu, odakle su izrezane suze. „Recite joj da čekamo. Recite joj da brzo dođe.“

DŽON

Kada je čuo naređenje, ser Aliseru se usta izviše u nešto nalik na osmeh, ali su mu oči ostale hladne i tvrde kao kremen. „Dakle, malo kopile me šalje u smrt.“

„Smrt“, zakrešta Mormontov gavran. „Smrt, smrt, smrt.“

Nimalo mi ne pomažeš. Džon otera pticu. „Malo kopile te šalje u izvidnicu. Da nađeš naše neprijatelje i ubiješ ih ako bude potrebno. Vešt si s oružjem. Bio si kaštelan, i ovdje i u Morobdiji.“

Torn dodirnu balčak svog dugačkog mača. „Jeste. Protraćio sam trećinu svog života pokušavajući da naučim osnovama mačevanja seljačine, tikkane i fukaru. Jaka mi vajda od toga u šumi.“

„Stobom će ići Diven i još jedan prekaljeni izvidnik“

„Naučićemo te šta mora da se zna, ser“, reče Diven Tornu cereći se. „Naučićemo te kako da brišeš plemenito dupe liščem, baš kao pravi izvidnik“

Belooki Kedž se na to nasmejao, a Crni Džek Balver pljunuo. Ser Aliser je samo rekao: „Ti bi baš želeo da odbijem naređenje. Onda bi mogao da mi odsečeš glavu, isto kao Slintu. Neću ti pružiti to zadovoljstvo, kopile. Bolje se međutim moli da me ubije divljanska ruka. Oni koje ubiju divljani ne ostaju mrtvi... i oni *pamte*. Vratili se, lorde Snežni.“

„Moliću se da tako bude.“ Džon nikada neće računati ser Alisera Torna među svoje prijatelje, ali mu je on ipak brat. *Niko nikada nije rekao da čovek mora da voli svoje braću.*

Nije bilo lako slati ljude u divljinu znajući da postoje dobri izgledi da se ne vrate. *Sve su to iskusni ljudi*, govorio je Džon sebi... ali njegov stric Bendžen i njegovi izvidnici takođe su bili iskusni ljudi, a Ukleta šuma ih je progutala bez traga. Kada su se dvojica napokon dovukla nazad do Zida, bili su utvare. Ne prvi put, a ne ni poslednji, Džon je shvatio da se pita šta se desilo s Bendženom Starkom. *Možda će izvidnici naići na neki njegov trag*, rekao je sebi, ne verujući zapravo u te reči.

Diven će predvoditi jednu izvidnicu, Crni Džek Balver i Belooki Kedž druge dve. Oni su se bar radovali toj dužnosti. „Lepo je ponovo biti u sedlu“, rekao je Diven na kapiji, cokćući kroz drvene zube. „S oproštenjem, moj gospodar, ali svima nama su se dupeta ukočila od sedenja.“ Nijedan čoveku Crnom zamku nije poznavao šumu kao Diven, njeno drveće i potoke, jestive biljke, navike grabljivaca i plena. *Torn je u boljim rukama nego što zaslužuje.*

Džon je sa Zida posmatrao jahače kako odlaze - tri družine, svaka od tri čoveka,

svaka s parom gavranova. Iz visine njihovi konjići nisu izgledali veći od mrava, a Džon nije razlikovao jednog izvidnika od drugog. Svejedno ih je poznavao. Svako ime bilo je urezano u njegovo srce. *Osmorica dobrih ljudi*, pomislio je, *i jedan... pa, videćemo kakav.*

Kada su poslednji jahači nestali među drvećem, Džon Snežni se sa Žalobnim Edom spustio kavezom. Nekoliko retkih pahuljica padalo je dok su sporo silazili, plešući na naletima vetra. Jedna je pratila kavez do dole, lebdeći tik iza rešetaka. Padala je brže nego što su se spuštali i s vremena na vreme je nestajala ispod njih. Onda bi je nalet vetra dohvatio i ponovo digao. Da je želeo, Džon je mogao da pruži ruku kroz rešetke i uhvati je.

„Sinoć sam sanjao nešto strašno, moj gospodar“, priznao je Žalobni Ed. „Ti si bio moj kućupravitelj, donosio si mi hranu i raspremao za mnom. Ja sam bio lord zapovednik i nikada nisam imao ni trena mira.“

Džon se nije osmehnuo. „Tvoj košmar, moj život.“

Galije Kotera Hridnog javljale su o sve brojnijem slobodnom narodu duž šumovitih obala severno i istočno od Zida. Primećeni su logori, nedovršeni splavovi, a neko je čak počeo i da popravlja korito nasukane koge. Divljani bi uvek nestali u šumi kada bi ih ugledali, bez sumnje da se ponovo pojave čim brodovi Hridnog prođu. U međuvremenu, ser Denis Malister je i dalje viđao vatre u noći severno od Klanca. Oba zapovednika tražila su još ljudi.

A gde ja da nađem još ljudi? Džon je obojici poslao po desetoro divljana iz Krtičnjaka: zelene momke, starce, ranjenike i bolesnike, ali sve sposobne za neku vrstu rada. Daleko od toga da se time zadovolje, Hridni i Malister su obojica pisali da se žale. „Kada sam tražio ljude mislio sam na ljude Noćne straže, obučene i disciplinovane, u čiju odanost nemam razloga da sumnjam“, pisao je ser Denis. Koter Hridni je bio otvoreniji. „Mogu da ih povešam sa Zida kao upozorenje drugim divljanima da se ne približavaju, ali ne vidim nikakvu drugu korist od njih“, prenosio je meštar Harmuni njegove reči. „Takvima ne bih poverio ni da mi čiste nošire, a desetoro nije dovoljno.“

Gvozdeni kavez se spuštao na kraju dugačkog lanca, koji je škripao i zveketao, pa se na kraju uz trzaj zaustavio stopu iznad zemlje, u podnožju Zida. Žalobni Ed je otvorio vrata i iskočio, čizmama slomivši koricu novog snega. Džon je izašao za njim.

Pred arsenalom je Gvozdeni Emet i dalje budrio svoje štićenike u dvorištu. Pesma čelika o čelik probudila je u Džonu čežnju. Podsetila ga je na toplije, jednostavnije dane, kada je bio dečak u Zimovrelu i kada se hvatao u koštac s Robom per budnim okom ser Rodrika Kasela. Ser Rodrik je takođe pao, ubili su ga Teon Verolomnik i

njegovi gvozdenerođeni dok je pokušavao da oslobodi Zimovrel. Velika utvrda kuće Starla sada je zgarište. *Sve moje uspomene su otrovane.*

Kada ga je Gvozdener Emet ugledao, digao je ruku i borba je stala. „Lorde zapovedniče. Šta želiš?“

„Trojicu najboljih.“

Emet se iskezi. „Arone. Emriče. Džejs.“

Konj i Skočirobin su doneli postavljeni oklop za lorda zapovednika, žičanu košulju koju će obući preko, štitnike za golenice i grlo i plitku kacigu. Crni štit okovan gvožđem za levicu, tup mač za desnicu. *Jedan od poslednjih iz Donalove kovačnice. Šteta što nije dovoljno poživio da ga naoštri.* Sečivo je bilo kraće od Dugačke kandže, ali od običnog čelika, zbog čega je bilo teže. Udarci će mu biti malo sporiji. „Poslušiće.“ Džon se okrenuo ka suparnicima. „Hajde.“

„Koga želiš prvog?“, upita Aron.

„Svu trojicu. Istovremeno.“

„Trojica na jednog?“, reče Džejs s nevericom. „To ne bi bilo lepo.“ On je bio jedan iz najnovije Kovijeve grupe, obučarev sin s Lepog ostrva. Možda je to bilo objašnjenje.

„Tačno. Hajde.“

Kada ga ovaj poslušša, Džonovo sečivo ga ošinu po glavi i baci na zemlju. U tren oka momku se na grudima nađe čizma a na grlu vrh mača. „Rat nikada nije pošten“, rekao mu je Džon. „Sada je dvojica na jednog, a ti si mrtav.“

Kada je čuo šuštanje šljunka znao je da se blizanci približavaju. *Od njih dvojice će biti izvidnici.* Okrenuo se, blokirao Aronov udarac ivicom štita i dočekao Emrikov mačem. „To nisu koplja“, viknuo je. „Približite se.“ Prešao je u napad da im pokaže kako se to radi. Prvo Emrik Zamahnuo je ka njegovoj glavi i ramenima, desno i levo i ponovo desno. Momak je digao štit i nespretno probao protivudar. Džon je udario svojim štitom u Emrikov, pa ga je srušio udarcem u potkolenicu... ni časka prerano, pošto se Aron okomio na njega i žestoko ga udario u butinu, tako da je pao na koleno. *Od ovoga će mi ostati modrica.* Sledeći udarac je dočekao štitom, pa je skočio na noge i poterao Arona preko dvorišta. *Brz je,* pomislio je dok su se mačevi sudarali jednom, dvaput i triput, *ali mora da ojača.* Kada je video olakšanje u Aronovim očima, znao je da je Emrik iza njega. Okrenuo se i udario ga u rame tako da se ovaj sudario s bratom. Tada je već i Džejs ponovo ustao, tako da ga je Džon ponovo oborio. „Mrzim kada mrtvi ustaju. Ti ćeš smatrati isto onog dana kad upoznaš prvu utvaru.“ Zakoračio je unazad i spustio mač.

„Velika vrana može da iskjuca male vrane“, zarezao je nečiji glas iza njega, „ali

ima li on petlje da se bori s čovekom?“

Čegrtava Košulja se naslanjao na zid. Upali obrazi obrasli su mu grubim čekinjama, a retka smeđa kosa padala mu je u žute oči.

„Laskaš sebi“, reče Džon.

„Da, ali ću tebe svejedno spljeskati.“

„Stanis je spalio pogrešnog čoveka.“

„Nije.“ Divljanin mu se iskezi ustima punim pocrnelih i slomljenih zuba. „Spalio je čoveka koga je morao da spali, da čitav svet vidi. Svi mi moramo da radimo ono što se mora, Snežni. Čaki kraljevi.“

„Emete, nađi mu neki oklop. Hoću da bude u čeliku, a ne u starim kostima.“

Pošto se odenuo u puni oklop, činilo se da se Gospodar kostiju malo isprsis. Izgledao je i viši, ramena su mu bila snažnija nego što je Džon mislio. *To je oklop, a ne čovek*, rekao je sebi. *Čak je i Sem umeo da izgleda gotovo opasno kada je od glave do pete bio u čeliku Donala Nojija*. Divljanin je odbio štit koji mu je Konj ponudio. Umesto toga je zatražio dvoručni mač. „To je umilan zvuk“, rekao je prosekavši vazduh. „Dolepršaj mi ovamo, Snežni. Da poleti perje.“

Džon silovito jurnu na njega.

Čegrtava Košulja zakorači unazad i dočeka juriš dvoručnim udarcem. Da Džon nije ubacio štit, uterao bi mu grudnu kost u pluća i slomio mu pola rebara. Od siline udarca na tren se zateturao, a ruka mu je zabridela do ramena. *Udara snažnije nego što sam mislio*. Njegova brzina bila je drugo neprijatno iznenađenje. Kružili su jedan oko drugoga razmenjujući udarce. Gospodar kostiju mu je vraćao milo za drago. Veliki dvoručni mač je po svemu morao da bude nezgrapniji od Džonovog oružja, ali je divljanin njime baratao zaslepljujućom brzinom.

Ptići Gvozdenog Emeta u početku su bodrili svog lorda zapovednika, ali ih je neumoljiva brzina napada Čegrtave Košulje ubrzo učutkala. *Neće moći dugo ovako da izdrži*, rekao je Džon sebi kada je zaustavio novi udarac. Od siline je zastenjao. Štit od borovine mu je naprsao a gvozdeni okov se ulubio, bez obzira na to što je dvoručni mač bio tup. *Uskoro će se umoriti. Mora*. Džon pokuša da udari divljanina u lice, a Čegrtava Košulja izmače glavu. Pokuša da udari u list Čegrtave Košulje, ali ovaj vešto preskoči sečivo. Veliki mač se obruši na Džonovo rame, dovoljno snažno da ulubi oklop i da mu utrne ruka. Džon ustuknu. Gospodar kostiju nasrnu za njim, cerekajući se. *Nema štit*, podseti Džon sebe, *a taj čudovišni mač je previše nezgrapan za blokiranje. Ja bi trebalo da zadajem dva udarca za svaki njegov*.

To se međutim nekako nije događalo, a udarci koje jeste zadavao nisu imali dejstva. Divljanin uvek kao da bi se sklonio ili izmakao u stranu, tako da bi Džonov

veliki mač tek okrvnuo ruku ili rame. Nije prošlo dugo i shvatio je da dodatno uzmiče u pokušaju da izbegne silovite udarce protivnika i da uspeva tek svaki drugi put. Štit mu se pretvorio u iverje. Zbacio ga je s ruke. Znoj mu se slivao niz lice i pekao mu oči ispod kacige. *Prejak je i prebrz*, shvatio je, *a s tim velikim mačem ima i prednost u domaćaju*. Bila bi to drugačija borba da je Džon naoružan Dugačkom kandžom, ali...

Prilika mu se ukazala kada je Čegrtava Košulja sledeći put zamahnuo. Džon se bacio napred, udario u čoveka, pa su zajedno pali, isprepletenih nogu. Čelik je udario u čelik. Obojici su isпали mačevi doksu se kotrljali po tvrdoj zemlji. Divljanin je zario koleno Džonu među noge. Džon je udario oklopljenom pesnicom. Čegrtava Košulja se nelako našao odozgo, s Džonovom glavom u šakama. Udario ju je o zemlju, pa mu je digao vizir. „Da imam bodež, sad bi osto bez oka“, zarežao je pre nego što su ga Konj i Gvozdeni Emet odvuđli s grudi lorda zapovednika. „*Puštajte me, vrane krkave!*“, grmeo je.

Džon se pridžie na koleno. Pljunuo je i rekao: „Dobra borba.“

„Laskaš sebi, vrano. Nisam se ni oznojio.“

„Sledeći put hoćeš“, reče Džon. Žalobni Ed mu je pomogao da ustane i otkopčao mu kacigu. Na njoj je bilo nekoliko dubokih ulegnuća koja nisu bila tu kada ju je stavio na glavu. „Pustite ga.“ Džon baci kacigu Skočirobinu, koji je ispusti.

„Moj gospodar“, reče Gvozdeni Emet, „pretio je tvom životu, svi smo čuli. Rekao je da ako bi imao bodež...“

„On ima bodež. Eno mu ga o pojasu.“ *Uvek postoji neko brži i jači*, jednom je ser Rodrik rekao Džonu i Robu. *On je čovek s kojim hoćeš da se suočiš u dvorištu pre nego što budeš morao da se na bojištu suočiš s nekim sličnim*.

„Lorde Snežni?“ upita tihi glas.

Okrenuo se i video Klidasa kako stoji pod slomljenim lukom, s pergamentom u ruci. „Od Stanisa?“ Džon se nadao da će mu stići neki glas od kralja. Noćna straža se ne meša, znao je, i njega ne bi trebalo da zanima koji će kralj na kraju pobediti. A ipak nekako jeste. „Je li iz Čardaka šumskog?“

„Nije, moj gospodar.“ Klidas je gurnuo pergament ka njemu. Bio je čvrsto smotan i zapečaćen, s grumenom tvrdog ružičastog voska. *Samo Užasnik koristi ružičasti pečatni vosak*. Džon je strgao oklopnu rukavicu, uzeo pismo, slomio pečat. Kada je video potpis, zaboravio je na batine koje je dobio od Čegrtave Košulje.

Remzi Bolton, gospodar Losove šume, pisalo je, krupnim, šiljastim rukopisom. Smeđe mastilo se ljuspalo kada je Džon prešao palcem preko njega. Ispod Boltonovog potpisa, ledi Dastin, ledi Servin i četvoro Rizvela dodali su svoja imena i pečate. Nespretnija ruka nacrtala je džina kuće Ambera. „Možemo li znati šta piše,

moj gospodaru?“ upita Gvozdeni Emet.

Džon nije video razloga da mu ne kaže. „Kejlinov šanac je zauzet. Odrani leševi gvozdenrođenih razapeti su duž Kraljevog druma. Ruz Bolton poziva sve verne gospodare u Mogile, da potvrde svoju vernost Gvozdenom prestolu i proslave venčanje njegovog sina sa...“ Srce kao da mu je na tren stalo. *Ne, to nije moguće. Ona je stradala u Kraljevoj luci, zajedno s ocem.*

„Lorde Snežni?“ Klidas se zagleda u njega izbliza mutnim ružičastim očima. „Da ti... da ti nije pozilo? Izgledaš mi...“

„Oženiće se Arjom Stark Mojom malom sestrom.“ U tom trenutku Džon gotovo da ju je video, dugačkog lica i štrkljastu, svu u čvornovitim kolenima i ostrim laktovima, neumivenu i raščupanu. Opraće je i očešljati, u to nije sumnjao, ali nije mogao da zamisli Arju u venčanicu, niti u postelji Remzija Boltona. *Koliko god da se boji, neće to pokazati. Bude li pokušao da je pipne, boriće se.*

„Tvoja sestra“, reče Gvozdeni Emet. „koliko je njoj...“

Sada bi joj bilo jedanaest, pomisli Džon. Još bi bila dete. „Ja nemam sestru. Samo braću. Samo vas.“ Znao je da bi se gospa Kejtlin obradovala da čuje te reči. Zbog toga ih nije bilo lakše izgovoriti. Stegao je pergament. *Kad bih samo mogao tako lako da stegnem vrat Remzija Boltona.*

Klidas se nakašlja. „Hoće li biti odgovora?“

Džon odmahnu glavom i ode.

Do kraja dana modrice koje je dobio od Čegrtave Košulje postale su ljubičaste. „Požuteće pre nego što izblede“, rekao je Mormontovom gavranu. „Biću žućkast kao Gospodar kostiju.“

„Kostiju“, složila se ptica. „Kostiju, kostiju.“

Čuo je tihi žagor glasova kako dopire spolja, mada prethi da razabere reči. *Zvuče hiljadu milja daleko.* Bili su to gospa Melisandra i njeni sledbenici oko noćne vatre. Svake noći je u suton crvena žena predvodila vernike u predvečernjoj molitvi, tražeći od crvenog boga da ih provede kroz tamu. *Jer noć je mračna i puna užasa.* Pošto su Stanis i većina kraljičinih ljudi otišli, pastva joj se prilično smanjila; pedesetak slobodnih ljudi iz Krtičnjaka, šačica stražara koje joj je kralj ostavio, možda desetero crne braće koji su prihvatili crvenog boga.

Džon se osećao ukočeno kao šezdesetogodišnjak. *Mračni snovi,* pomislio je, *i griža savesti.* Misli su mu se neprekidno vraćale Arji. *Ne postoji način da joj pomognem. Kada sam izgovorio zakletvu odrekao sam se sve rodbine. Da mi neki moj čovek kaže kako mu je sestra u opasnosti, rekao bih mu da ga se to ne tiče.* Kada jednom čovek izgovori reči, krv mu postane crna. *Crna kao kopilansko srce.* Nekada davno je rekao

Mikenu da iskuje Arji mač, tanak kakav koriste u slobodnim gradovima, i kratak po meri njene ruke. *Igla*. Pitao se da li je ona još ima. *Za ubadanje služi špic*, rekao joj je, ali ako pokuša da ubode Kopile, to bi moglo da je košta života.

„*Sneg*“, promrmlja Mormontov gavran. „*Snežni, sneg*.“

Izenada to više nije mogao da trpi ni tren duže.

Našao je Duha pred vratima, kako glode volovsku gost da dopre do srži. „Kada si se vratio?“ Jezvuk je ustao, ostavio kost i tiho pošao za Džonom.

Malej i Kegs stajali su kod vrata, oslonjeni na koplja. „Opasno je hladno, moj gospodaru“, upozorio ga je Malej kroz čupavu riđu bradu. „Dugo ćeš biti napolju?“

„Ne. Samo da udahnem malo svežeg vazduha.“ Džon je iskoračio u noć. Nebo je bilo puno zvezda, a vetar je u naletima duvao uza Zid. Čak je i Mesec delovao hladno; kao da se sav naježio. Onda ga prvi nalet vetra dohvati, prošeće kroz slojeve vune i kože tako da mu zubi zacvokotaše. Krenuo je dvorištem, licem ka tom vetru. Plašt mu je glasno lepršao sa ramena. Duh ga je pratio. *Kuda to idem? Šta to radim?* Crni zamak bio je miran i tih, njegove dvorane i kule tamni. *Moje sedište*, pomislio je Džon Snežni. *Moj dvor, moj dom, moja dužnost. Ruševina.*

U senci Zida jezvuk se očešao o njegove prste. Na delić trena noć je ožvela od hiljadu mirisa i Džon Snežni je čuo pucketanje kore na starom smetu. Neko je iza njega, shvatio je iznenada. Neko ko miriše toplo kao letnji dan.

Kada se okrenuo ugledao je Igrit.

Stajala je pod čadavim kamenjem Kule lorda zapovednika, ogrnuta tamom i uspomenama. U kosi joj je bila mesečina, u njenoj riđoj vatrom poljubljenoj kosi. Kada je to video, Džonu srce htelo da iskoči iz grudi. „Igrit“, rekao je.

„Lorde Snežni.“ Glas je bio Melisandrin.

Izenađen je ga natera da se trgne. „Gospo Melisandra.“ Zakoračio je unazad. „Zamenio sam te s nekim.“ *Noću su sve odore sive*. A ipak je njena odora iznenada bila crvena. Nije shvatao kako je mogao da je zameni za Igrit. Bila je viša, mršavija, starija, mada je mesečina izbrisala godine s njenog lica. Iz nozdrva joj se dizala magla, kao i s bleđih šaka golih u noći. „Smrznuće ti se prsti“, upozorio ju je Džon.

„Ako je takva volja R'lorova. Noćne sile ne mogu da dodirnu onoga kome se srce kupa u svetloj božjoj vatri.“

„Tvoje srce me se ne tiče. Samo tvoje šake.“

„Srce je jedino bitno. Ne očajavaj, lorde Snežni. Očaj je oružje neprijatelja, čije se ime ne sme izgovoriti. Tvojim sestri ima spasa.“

„Ja nemam sestru.“ Reči su bile noževi. *Šta ti znaš o mom srcu, sveštenice? Šta ti znaš o mojoj sestri?*

Melisandri kao da je bilo zabavno. „Kako se zove, ta mala sestra koju nemaš?“

„Arja.“ Glas mu je bio grub. „Moja polusestra, zapravo...“

„...pošto si ti kopile. Nisam zaboravila. Videla sam tvoju sestru u svojim vatrama, kako beži od tog braka koji j joj smeraju. Kako dolazi ovamo, tebi. Devojčica u sivom, na konju koji umire, videla sam to jasno kao dan. Još se nije desilo, ali hoće.“
Zagledala se u Duha. „Mogu li da dodirnem tvog... vuka?“

Pomisao na to Džonu nije prijala. „Bolje nemoj.“

„Neće mi on nauditi. Zoveš ga Duh, da?“

„Da, ali...“

„Duše.“ Melisandra je tu reč izgovorila kao pesmu.

Jezovuk joj priđe. Oprezno je obišao krug oko nje, njuškajući. Kada je pružila ruku, onjušio je i nju, pa je zagnjurio njušku u njene prste.

Džon ispusti beo dah. „On nije uvek tako...“

„...topao? Toplota zove toplotu, Džone Snežni.“ Oči su joj bile dve crvene zvezde koje sijaju u tami. Rubin joj je na grlu blistao, treće oko koje sija snažnije od druga dva. Džon je video Duhove oči kako sijaju jednako crveno kada bi se svetlo u njima prelomilo. „Duše“, viknuo je. „Dođi.“

Jezovuk ga je pogledao kao da je stranac.

Džon se namrštio od neverice. „To je... veoma čudno.“

„Misliš?“ Kleknula je i počela Duha iza ušiju. „Tvoj Zid je čudno mesto, ali ovde postoji moć, ako želiš da je upotrebiš. Moć u tebi i moć u ovoj zveri. Ti joj se opireš i to je tvoja greška. Prigrli je. Upotrebi je.“

Ja nisam vuk, pomislio je. „A kako to da uradim?“

„Ja mogu da ti pokažem.“ Melisandra je prebacila vitku ruku preko Duha, a jezovuk joj je liznuo lice. „Gospodar svetlosti je u svojoj mudrosti stvorio muškarce i žene, dva dela veće celine. U njihovom spajanju postoji moć. Moć da se stvori život. Moć da se stvori svetlost. Moć da se bace senke.“

Senke. Kada je to izgovorila svet kao da je potamneo.

„Svaki čovek koji hoda zemljom baca senku na svet. Neke su tanke i slabe, druge dugačke i tamne. Trebalo bi da pogledaš iza sebe, lorde Snežni. Mesec te je poljubio i iscrtao tvoju senku na ledu, dvadeset stopa visoku.“

Džon se osvrnu preko ramena. Senka je bila tu, baš kao što je ona rekla, mesečinom iscrtana na Zidu. *Devojčica u sivom na konju što umire*, pomislio je. *Dolazi ovamo, tebi. Arja*. Okrenuo se ka crvenoj sveštenici. Džon je osećao njenu toplotu. *Ona ima moć*. Pomisao je došla nezvana, zgrabila ga je gvozdanim čeljustima, ali ovo nije bila žena čiji dužnik želi da bude, čak ni zarad svoje male

sestre. „Dala mi je jednom nešto rekla, Valina sestra, žena Mensa Rajdera. Rekla je da je čarobnjaštvo mač bez balčaka. Nema bezbednog načina da se uhvati.“

„Mudra žena.“ Melisandra ustade, a njena crvena odora se razvijori na vetru. „Svejedno, mač bez balčaka je i dalje mač, a mač je dobro imati kada su neprijatelji na sve strane. Počuj me sada, Džone Snežni. Devet je vrana odletelo u belu šumu da nađe tvoje neprijatelje. Tri su vrane mrtve. Još nisu poginule, ali je njihova smrt tamo i čeka ih, i oni joj jašu u susret. Poslao si ih da ti budu oči u tami, ali će oni biti bez očiju kada ti se vrate. Videla sam njihova bleđa mrtva lica u svojim plamenovima. Prazne duplje, krvave suze.“ Zabacila je crvenu kosu, a crvene oči su joj zasijale. „Ne veruješ mi. Verovaćeš. Cena te vere biće tri života. Mala cena za mudrost, reći će neki... ali ne ona koju ćeš ti morati da platiš. To ne zaboravi kada ugledaš slepa i unakažena lica svojih mrtvih. A kada dođe taj dan, uzmi moju ruku.“ Magla se dizala s njene blede kože i na tren se učinilo da bleđi, čarobnjački plamenovi poigravaju oko njenih prstiju. „Prihvati pruženu ruku“, ponovila je, „i dozvoli mi da spasem tvoju sestru.“

DAVOS

Čak i u polumraku Vučje jazbine Davos Sivort je osećao da se tog jutra nešto dešava.

Probudio ga je zvuk glasova pa se odšunjao do vrata ćelije, ali je drvo bilo predebelo i nije uspeo da čuje reči. Zora je stigla, ali ne i kaša koju mu je Gart svakog jutra donosio za doručak. Od toga ga je obuzeo nemir. U Vučjoj jazbini su svi dani bili slični, a svaka promena je obično bila nagore. *Ovo je možda dan moje smrti. Gart možda upravo sedi s brusom i oštri Ledi Lu.*

Vitez od praziluka nije zaboravio poslednje reči koje mu je Vimen Menderli uputio. *Vodi ovo stvorenje u Vučju jazbinu i odseci mu glavu i šake,* naredio je debeli gospodar. *Neću moći da progutam ni zalogaja dok ne vidim glavu ovog krijumčara na kocu, s prazilukom zadenućim u lažljivu gubicu.* Svake noći je Davos legao s tim rečima u glavi i svakog se jutra s njima budio. A da slučajno ne zaboravi, Gart ga je večitio i rado podsećao. Kada je ujutro dolazio, uvek ga je pozdravljao sa: „Na, kaša za mrtvaca.“ Uveče bi bilo: „Gasi sveću, mrtvače.“

Jednom je Gart doveo svoje gospe da ih upozna s mrtvacem. „Kurva ne izgleda bogzna šta“, rekao je milujući hladnu crnu šipku, „ali kada je crveno usijam pa ti pipnem njom kitu, zvaćeš majku u pomoć. A ovo ovde je moja Ledi Lu. Ona će ti odseci glavu i šake, kada lord Vimen pošalje naređenje.“ Davos u životu nije video veću sekiru od Ledi Lu, a ni oštriju. Gart provodi dane oštreći je, govorili su drugi tamničari. *Neću moliti za milost,* rešio je Davos. Otići će u smrt kao vitez, zatražiće samo da mu odseku glavu pre šaka. Nadao se da čak ni Gart neće biti toliko svirep da mu to uskrati.

Zvuci koji su dopirali kroz vrata bili su slabašni i prigušeni. Davos je ustao i počeo da se šetka ćelijom. U poređenju s drugim ćelijama, ova je bila prostrana i neobično udobna. Slutio je da je nekada mogla služiti kao ložnica nekog gospodičića. Bila je triput veća od kapetanove kabine na *Crnoj Besi*, veća čak i od kabine Saladora Sana na *Valiraninu*. Mada je jedini prozor odavno zazidan, jedan zid je i dalje imao ognjište dovoljno veliko za kazan, a bio je tu čak i pravi nužnik ugrađen u ugao. Pod je bio od krivih dasaka punih iverja, slamarica je smrdela na buđ, ali to nije bilo ništa u poređenju s onim što je Davos očekivao.

I hrana ga je začudila. Umesto hleba, vode i trulog mesa, uobičajenih tamničkih sledovanja, čuvari su mu donosili svežu ribu, topao hleb, začinjenu ovčetinu, repu, mrkvu, pa čak i krabe. Gartu se to nikako nije sviđalo. „Mrtvi ne bi trebalo da se hrane

bolje od živih“, žalio se i to ne jednom. Davos je imao krzna da se zagreje noću, drva da loži vatru, čistu odeću, masnu lojanicu. Kada je zatražio hartiju, pero i mastilo, Teri mu ih je sutradan doneo. Kada je zatražio knjigu, da usavršava čitanje, Teri se pojavio sa *Sedmokrakom zvezdom*.

Bez obzira na sve udobnosti, njegova ćelija je ipak i dalje bila ćelija. Zidovi su bili od čvrstog kamena, tako debeli da nije čuo ništa iz spoljašnjeg sveta. Vrata su bila od hrastovine i gvožđa, a čuvari su ih uvek zaključavali. Četiri niza teških oklova visila su iz tavanice, čekajući dan kada će lord Menderli rešiti da ga okuje i prepusti Kurvi. *Danas je možda taj dan. Kada sledeći put Gart otvori moja vrata, to možda neće biti da mi donese kašu.*

U stomaku mu je krčalo, što je bio siguran znak da jutro prolazi, ali hrana još nije stizala. *Najgori deo nije samo umiranje, već to što ne znaš kada i kako.* U svojim krijumčarskim danima posetio je poneki zatvor i tamnicu, ali je tamo bio s drugim zatočenicima, tako da je uvek bilo nekoga s kim je mogao da priča, da podeli strahove i nade. Ovde ne. Sem čuvara, Davos Sivort je u Vučjoj jazbini bio sam.

Znao je da dole u podrumu zamka postoji prava tamnica - jame, odaje za mučenje i vlažne ćelije gde ogromni crni pacovi grebuckaju u pomrčini. Tamničari su ga podsećali da su sve trenutno slobodne. „Ovde smo ti, Praziluče, samo mi“, rekao mu je ser Bartimus. On je bio glavni tamničar, mrtvački bleđi jednonogi vitez, ćorav i s licem išaranim ožiljcima. Kada bi ser Bartimus malo popio (a ser Bartimus bi malo popio gotovo svakog dana) voleo je da se hvališe kako je spasao život lordu Vimenu u Bici na Trozupcu. Vučja jama mu je bila nagrada.

Ostali „mi“ sastojali su se od kuvara koga Davos nikada nije video, šestorice čuvara u kasarni u prizemlju i dvojice ključara koji su se starali o zatočniku. Teri je bio mlad, sin neke pralje, momčić od deset i četiri leta. Stari je bio Gart, krupan, ćelav i ćutljiv, večito odeven u isti masni kožni prsluk i uvek namrštenog lica.

Godine provedene u krijumčarenju naučile su Davosa Sivorta da prepozna naopake ljude, a Gart je bio naopak čovek. Vitez od praziluka je pazio da u Gartovoj blizini drži jezik za zubima. S Terijem i ser Bartimusom je bio manje uzdržan. Zahvaljivao im je na hrani, podstrekivao ih da pričaju o svojim nadama i životu, ljubavno odgovarao na njihova pitanja a nikada nije previše pritiskao sa svojim. Kada bi nešto zatražio, bila je to neka sitnica: lavor vode i komad sapuna, knjiga za čitanje, još sveća. Većinu takvih molbi su mu odobravali i Davos je bio iskreno zahvalan.

Niko nije želeo da govori o lordu Menderliju, kralju Stanisu ili Frejima, ali su o drugome pričali. Teri je želeo da ode u rat kada za to stasa, da se bori u bitkama i

postane vitez. Takođe je voleo i da se žali na svoju majku. Poverio mu se kako leže s dvojicom stražara. Ovi su radili u različitim smenama i nisu znali jedan za drugoga, ali će jednog dana jedan ili drugi provaliti stvar, i onda će biti krvi. Nekih noći je momak donosio u ćeliju čak i mešinu vina, pa je ispitivao Davosa o krijumčarskom životu dok su pili.

Ser Bartimusa nije zanimao život napolju, niti zapravo bilo šta što se desilo otkako je od konja bez jahača i meštarske testere izgubio nogu. Međutim, zavoleo je Vučju jazbinu a ništa nije voleo više nego da priča o njenoj dugačkoj i krvavoj istoriji. Jazbina je mnogo starija od Belih sidrišta, rekao je vitez Davosu. Podigao ju je kralj Džon Stark da brani ušće Belog noža od pljačkaša s mora. Mnogi je mladi sin kralja na severu ovde imao sedište, mnogi brat, mnogi stric i rođak. Neki su zamak predavali sopstvenim sinovima i unucima, tako da su nikli bočni ogranci kuće Starka; Grejstarkovi su najduže trajali, držali su Vučju jazbinu pet vekova, sve dok se nisu drznuli da se pridruže Užasniku u ustanku protiv Starkova iz Zimovrela.

Posle njihovog pada, zamak je prošao kroz mnoge druge ruke. Kuća Flinta držala ga je jedan vek, kuća Loka gotovo dva. Slejti, Longovi, Holtovi i Ešvudi takođe su tu vladali, kada im je Zimovrel poveravao bezbednost reke. Pljačkaši iz Tri sestre jednom su zauzeli zamak, tako da im je bio uporište na severu. Za vreme ratova između Zimovrela i Dola opseo ga je Ozgud Erin, Stari Soko, a spalio ga je njegov sin, koga pamte kao Kandžu. Kada je stari kralj Edrik Stark postao preslab da brani svoje kraljevstvo, Vučju jazbinu su osvojili trgovci robljem sa Stepenica. Žigosali su svoje sužnje usijanim gvožđem i bičem im slamali volju pre nego što ih pošalju preko mora, a ovi isti crni kameni zidovi tome su svedočili.

„Onda je došla dugačka i surova zima“, pripovedao je ser Bartimus. „Beli nož se čvrsto zaledio a led se hvatao čak i po zalivu. Vetrovi su počeli da zavijaju sa severa i oterali su trgovce robljem unutra, da se skupe oko vatri, a dok su se oni grejali, novi je kralj udario na njih. *Brendon Stark* je to bio, praukun Edrika Snežnobradog, onaj koga su ljudi zvali Ledenooki. Ponovo je zauzeo Vučju jazbinu, skinuo trgovce robljem do gole kože i pustio ih robovima koje je našao okovane u tamnicama. Priča se da su im drob razvukli međ' granama drveta-srca, kao žrtvu bogovima. *Starim bogovima*, ne ovim novim sa juga. Vaših Sedmoro ne znaju zimu, a zima ne zna njih.“

Davos toj istini nije mogao da prigovori. Po onome što je video u Istočnoj Morobdiji, ni on nije želeo da upozna zimu. „Kojim bogovima se ti klanjaš?“ upitao je jednonogog viteza.

„Starim.“ Kada se iskezio, ser Bartimus je izgledao upravo kao lobanja. „Moji su

bili ovde pre Menderlija. Sasvim je moguće da je neki moj predak razapinjao ta creva kroz drvo.“

„Nisam znao da severnjaci prinose krvne žrtve svojim drvetima-srcima.“

„Mnogo toga vi južnjaci ne znate o severu“, odgovorio je ser Bartimus.

I bio je u pravu. Davos je sedeo kraj sveće i gledao pisma koja je slovo po slovo ispisao u danima svog zatočeništva. *Bio sam bolji krijumčar nego vitez, pisao je svojoj ženi, bolji vitez nego kraljeva desnica, i bolja kraljeva desnica nego muž. Mnogo mi je žao. Marja, voleo sam te. Molim te mi oprosti sve što sam ti učinio nažao. Izgubi li Stanis ovaj rat, propašće i naše zemlje. Povedi momke preko Uzanog mora u Bravos i nauči ih da o meni misle dobro, ako želiš. Uspne li se Stanis na Gvozdeni presto, kuća Sivorta će preživeti i Devan će ostati na dvoru. On će ti pomoći da ostale momke smestiš kod plemenitih gospodara, gde mogu služiti kao paževi i štitonoše i osvojiti viteška zvanja.* To je bio najbolji savet koji je za nju imao, mada je žalio što ne zvuči mudrije.

Pisao je i trojici preživelih sinova, da im pomogne da upamte oca koji im je vrhovima prstiju kupio ime. Pisma Stefanu i mladom Stanisu bila su kratka, ukočena i nespreatna; ako ćemo pravo, njih nije poznavao ni upola tako dobro kao svoje starije dečake, one koji su se utopili ili izgoreli na Crnobujici. Devanu je pisao više, govorio mu koliko se ponosi što vidi rođenog sina kao kraljevog štitonošu i podsećao ga da je njegova dužnost kao najstarijeg da zaštiti svoju gospu majku i mladu braću. *Reci veličanstvu da sam dao sve od sebe, završio je. Žao mi je što sam ga izneverio. Izgubio sam sreću kada sam izgubio kosti prstiju, onog dana kada je reka gorela podno Kraljeve luke.*

Davos je sporo prelistavao pisma, čitajući svako po nekoliko puta, pitajući se da li da promeni reč ovde ili doda novu onde. Čovek bi trebalo da ima više toga da kaže kad mu se bliži kraj života, pomislio je, ali su mu reči ipak teško dolazile. *Nisam bio tako loš, pokušao je da kaže sebi. Uzdigao sam se iz Buvlje rupe da postanem kraljeva desna ruka i naučio sam da čitam i pišem.*

Još se grbio nad pismima kada je čuo zvuk gvozdениh ključeva kako zveckaju na alci. Otkucaj srca kasnije, vrata njegove ćelije širom su se otvorila.

Čovek koji je na njih ušao nije bio neki od njegovih tamničara. Bio je visok i iscrpen, s duboko izboranim licem i čupavom prosedom smeđom kosom. Dugački mač visio mu je s bedra, a tamnogrimizni plašt mu je na ramenu držao teški srebrni broš u obliku okopne pesnice. „Lorde Sivorte“, rekao je, „nemamo mnogo vremena. Molim te da podeš sa mnom.“

Davos je oprezno odmerio neznanca. Ono „molim“ ga je pomelo. Ljudima kojima će uskoro odseći glavu i šake ne obraćaju se tako ljubazno. „Ko si ti?“

„Robet Glover, ako je po volji mom gospodaru.“

„Glover. Tvoje sedište je bio Čardakšumski.“

„Sedište moga brata Galbarta. Bio je i jeste, zahvaljujući tvom kralju Stanisu. Osloboodio je Čardak od gvozdene kučke koja ga je otela i nudi da ga vrati zakonitim vlasnicima. Mnogo toga se desilo dok si ti bio zatočen iza ovih zidina, lorde Davose. Kejlinov šanac je pao, a Ruz Bolton se vratio na sever s mladom kćerkom Neda Starka. Pratila ga je vojska Freja. Bolton je poslao gavranove, pozvao je sve lordove severa u Mogile. Traži vernost i taoce... i svedoke za venčanje Arje Starki njegovog kopileta Remzija Snežnog, čime Boltoni nameravaju da steknu pravo na Zimovrel. Dakle, hoćeš li poći sa mnom ili ne?“

„Kakvog izbora imam, moj gospodaru? Da pođem s tobom ili ostanem s Gartom i Ledi Lu?“

„Ko je ledi Lu? Neka pralja?“ Glovera je izdavalo strpljenje. „Sve će ti se objasniti ako podeš.“

Davos ustade. „Ako umrem, zavetujem mog gospodara da isporuči ova pisma.“

„Imaš moju reč... mada ako umreš, to neće biti od Gloverove ruke, niti od ruke lorda Vimena. Sada brzo, za mnom.“

Glover ga je poveo zamračenim hodnikom pa niz izlizano stepenište. Prošli su kroz bogošumu zamka, gde je drvo-srce izraslo tako veliko i zamršeno da je istisnulo sve hrastove, brestove i breze i raširilo svoje debele, blede udove kroz zidove i prozore koji su gledali na njega. Korenje mu je bilo debelo kao čovekov struk, deblo tako široko da je lice urezano u njega izgledalo natečeno i besno. Iza čvardrva Glover je otvorio zardalu gvozdenu kapiju i zastao da upali baklju. Kada se crveno rasplamsala, poveo je Davosa niz još stepenica u podrum s polukružnim svodovima gde se po vlažnim zidovima nahvatala slana skrama i u kome su gacali kroz morsku vodu. Prošli su kroz nekoliko većih odaja i niz malih, mokrih, smrdljivih ćelija, veoma različitih od sobe u kojoj je Davos bio zatočen. Onda su naišli na goli zid koji se okrenuo kada ga je Glover gurnuo. Iza se nalazio dugački uzani tunel, pa još stepenica. Ove su vodile uvis.

„Gde smo?“, upitao je Davos dok su se penjali. Njegove reči su slabašno odjeknule u tami.

„Stepenice ispod stepenica. Prolaz vodi ispod Dvorskih skala do Novog zamka. Tajni prolaz. Ne bi valjalo da te vide, moj gospodaru. Trebalo bi da si mrtav.“

Kaša za mrtvaca. Davos se penjao.

Izašli su kroz još jedan zid, ali je ovaj na drugoj strani bio od gredica i gipsa. Prostorija u kojoj su se našli bila je ušuškana, topla i udobno nameštena, s mirskim

sagom na podu i upaljenim voštanim svećama na stolu. Davos je čuo muziku svirala i violina, negde u blizini. Na zidu je visila ovčja koža s mapom severa naslikanom izbledelim bojama. Ispod mape je sedeo Vimen Menderli, ogromni gospodar Belih sidrišta.

„Sedi, molim te.“ Lord Menderli bio je raskošno odeven. Njegov somotski dublet bio je mekan i plavozelen, vezen zlatnom niti po rubu, rukavima i okovratniku. Ogrtač mu je bio od hermelina, a na ramenu ga je držao zlatni trozubac. „Jesi li gladan?“

„Nisam, moj gospodaru. Tvoji tamničari su me dobro hranili.“

„Ima vina, ako si žedan.“

„Pregovaraču s tobom, moj gospodaru. Moj kralj mi je to naredio. Ne moram s tobom da pijem.“

Lord Vimen uzdahnu. „Poneo sam se prema tebi krajnje sramno, znam. Imao sam za to razloga, ali... sada sedi i pij, prekinjem te. Pij u čast bezbednog povratka mog sina. O Vilisu govorim, mom starijem sinu i nasledniku. Evo ga kod kuće. To čuješ gozbu priređenu zbog njegovog povratka. U Dvoru morskog čovaka jedu pitu od zmijuljica i srnetinu s pečenim kestenjem. Vinafrid pleše s Frejem za koga će se udati. Drugi Freji dižu pehare vina da nazdrave našem prijateljstvu.“

Davos je kroz muziku čuo žagor mnogih glasova, zveket pehara i tanjira. Ništa nije rekao.

„Upravo sam ustao od visokog stola, nastavio je lord Vimen. „Previše sam jeo, kao i obično, a čitava Bela sidrišta znaju da me muče creva. Mojim prijateljima Frejima neće, nadamo se, biti sumnjiv dugačak boravak u nužniku.“ Okrenuo je pehar naopačke. „Eto. Ti ćeš piti a ja neću. Sedi. Vremena je malo, a mnogo toga moramo reći. Robete, vina za desnicu, ako ćeš biti toliko dobar. Lorde Davose, ti to ne znaš, ali mrtav si.“

Robet Glover je napunio vinski pehar pa ga je pružio Davosu. Ovaj ga je uzeo, onjušio, otpio. „Kako sam umro, ako smem da pitam?“

„Od sekire. Tvoja glava i šake istaknuti su iznad Kapije foka, a glava je tako okrenuta da ti oči gledaju preko luke. Do sada si već dobro istrulio, mada smo ti glavu zaronili u smolu pre nego što smo je nabili na kolac. Kažu da su se vrane lešinarke i morske ptice tukle oko tvojih očiju.“

Davos se nelagodno promeškolio. Čudan je osećaj biti mrtav. „Ako je po volji mom gospodaru, ko je to stradao umesto mene?“

„Zar je bitno? Ti imaš obično lice, lorde Davose. Nadam se da te ne vređa što ti to kažem. Čovek je imao tvoju put, nos istog oblika, dva uha koja se ne razlikuju mnogo, dugačku bradu koja je mogla da se potkreše i oblikuje kao tvoja. Možeš biti siguran

da smo ga dobro namazali smolom, a praziluk gurnut među zube iskrivio mu je lice. Ser Bartimus se postarao da mu prsti leve šake budu skraćeni, isto kao tvoji. Čovek je bio zločinac, ako ti to nešto znači. Njegova smrt će doneti više dobra nego išta što je uradio za života. Moj gospodar, ja ti ne želim zlo. Bes koji sam sipao na Dvoru morskog čoveka bio je lakrdijaška predstava izvedena zarad naših prijatelja Freja.“

„Moj gospodar bi odlično živio kao lakrdijaš“, reče Davos. „Ti i svi tvoji bili ste izuzetno ubedljivi. Tvoja snaha kao da je najiskrenije želela moju smrt, a devojčica...“

„Vila.“ Lord Vimen se osmehnu. „Jesi li video koliko je hrabra bila? Čak i kada sam zapretio da ću joj jezik iščupati, podsetila me je na dug Belih sidrišta prema Starkovima od Zimovrela, dug koji nikada ne može da se plati. Vila je govorila iz srca, kao i ledi Leona. Oprosti joj ako možeš, moj gospodar. Ona je budalasta, preplašena žena, a Vilis joj je sve na svetu.“

Nije svaki čovekrođen da bude princ Emon Zmaj vitez ili Simeon Zvezdovid, a ne može svaka žena da bude hrabra kao moja Vila i njena sestra Vinafrid... koja *jeste* znala, ali je ipak neustrašivo odigrala svoju ulogu.

Kada pregovara s lažovima, čak i pošten čovek mora da laže. Nisam se usuđivao da prkosim Kraljevoj luci dok mi je poslednji živi sin u njihovom ropstvu. Lično mi je lord Tivin Lanister pisao da drži Vilisa. Ako želim da ga oslobodi živog i zdravog, rekao mi je, moram se pokajati zbog izdaje, predati svoj grad, obznaniti svoju odanost kralju dečaku na Gvozdenom prestolu... i kleknuti pred Ružom Boltonom, njegovim zaštitnikom severa. Odbijem li, Vilis će umreti smrću izdajnika, Bela sidrišta će biti napadnuta i poharana, a moj narod će pretrpeti istu sudbinu kao Rejni iz Kastamira.

Ja sam debeo i mnogi misle da sam zbog toga slab i glup. Možda je Tivin Lanister bio među njima. Poslao sam mu gavrana da kažem kako ću kleknuti i otvoriti kapiju pošto mi vrate sina, ali ne pre. Tako su stvari stajale kada je lord Tivin ubijen. Posle toga su se Freji pojavili s Vendelovim kostima... da sklope mir i zapečate ga bračnim ugovorom, tvrdili su, ali ja nisam nameravao da im dam šta žele dok ne dobijem Vilisa, zdravog i čitavog, a oni nisu hteli da mi daju Vilisa dok ne dokažem svoju odanost. Tvoj dolazak mi je pružio način da to postignem. To je bio razlog za moju ondašnju neljubaznost i za glavu i šake koje trule iznad Kapije foka.“

„Izložio si se velikoj opasnosti, moj gospodar“, reče Davos. „Da su Freji prozreli tvoju obmanu...“

„Nije bilo nikakve opasnosti. Da se neki Frej potrudio da se popne na kapiju i bolje osmotri čoveka s prazilukom u ustima, okrivio bih svoje tamničare za grešku i izveo te

pred njih da ih umirim.“

Davos oseti jezu kako mu prolazi kičmom. „Shvatam.“

„Nadam se da je tako. Rekao si da i sam imaš sinove.“

Trojicu, pomisli Davos, mada sam nekada imao sedmoricu.

„Uskoro moram da se vratim na gozbu da nazdravim svojim prijateljima Frejima“, nastavio je Menderli. „Oni me posmatraju, ser. I noću i danju me drže na oku, njuškaju u potrazi za nekim znakom izdajstva. Sam si ih video, oholog ser Džareda i njegovog sinovca Regara, onog iskeženog crva koji nosi zmajsko ime. Iza njih dvojice stoji Simond i zvecka novcem. Taj je potplatio nekoliko mojih slugu i dva moja viteza. Jedna pratilja njegove žene uspela je da nađe put do postelje moje lude. Ako se Stanis čudi što je moje pismo tako šturo, to je zato što se ne usuđujem da verujem čakni svom meštru. Kod Teomora je sve u razumu a ništa u srcu. Čuo si ga na mom dvoru. Meštri bi trebalo da se odreknu starih odanosti kada stave lanac, ali ja ne mogu da zaboravim da je Teomor rođen kao Lanister iz Lanisgrada i da je u nekom dalekom srodstvu sa Lanisterima iz Livačke stene. Svuda oko mene su dušmani i lažni prijatelji, lorde Davose. Zagadili su moj grad kao žohari, i noću ih osećam kako mile po meni.“ Prsti debelog čoveka stegnuše se u pesnicu, a svi podvoljci mu zadrhtaše. „Moj sin Vendel je u Blizance otišao kao gost. Jeo je hleba i soli lorda Valdera i okačio je mač na zid da se gosti s prijateljima. A oni su ga ubli. *Oni*, kažem i nek se zagrenu svojim bajkama. Pijem s Džaredom, šalim se sa Simondom, obećavam Regaru ruku svoje voljene unuke... ali ne pomišljaj da to znači da sam zaboravio. Sever pamti, lorde Davose. Sever pamti a ovoj lakrdijaškoj predstavi uskoro će kraj. Moj sin se vratio.“

Zbog nečega u načinu na koji je lord Vimen to izgovorio Davos se sledio do kosti. „Ako želiš pravdu, moj gospodaru, obrati se kralju Stanisu. Nema pravednijeg čoveka.“

Robet Glover se umeša da kaže: „Tvoja odanost služi ti na čast, moj gospodaru, ali Stanis Barateon je tvoj kralj, ne i naš.“

„Vaš kralj je mrtav“, podseti ga Davos, „ubili su ga na Crvenoj svadbi zajedno sa sinom lorda Vimena.“

„Mladi Vukjeste mrtav“, priznao je Menderli, „ali taj hrabri mladić nije bio jedini sin lorda Edarda. Robete, dovedi momka.“

„Smesta, moj gospodaru.“ Glover izade.

Momka? Je li moguće da je neki brat Roba Starla preživeo pad Zimovrela? Da Menderli u zamku krije Starkovog naslednika? Momka koga su spasli ili lažnog momka? Slutio je da će sever ustati i za jednog i za drugog... ali Stanis Barateon

nikada neće sklopiti savez sa samozvancem.

Momak koji je ušao na vrata za Robetom Gloverom nije bio Stark, niti se mogao nadati da će proći kao Stark. Bio je stariji od pobijene braće Mladog Vuka, po izgledu sudeći četrnaestogodišnjak ili petnaestogodišnjak, a oči su mu bile još i starije. Pod čupavom tamnosmeđom kosom lice mu je bilo gotovo zversko, širokih usta, oštrog nosa i šiljaste brade. „Ko si ti?“, upita Davos.

Momak pogleda Robeta Glovera.

„Nem je, ali ga učimo slovima. Brzo uči.“ Glover izvadi bodež iz pojasa pa ga dade momku. „Napiši lordu Sivortu kako se zoveš.“

U odaji nije bilo pergamenta. Momak je urezao slova u zidnu gredu. *V...E... K... S.* Snažno je upro kod poslednjeg slova. Pošto je završio, bacio je bodež uvis, uhvatio ga, pa je stao da se divi svom delu.

„Veš je gvozdenođeni. Bio je štitonoša Teona Grejdžoja. Veš je bio u Zimovrelu.“ Glover sede. „Koliko lord Stanis zna o onome što se desilo u Zimovrelu?“

Davos se priseti priča koje su čuli. „Zimovrel je osvojio Teon Grejdžoj, koji je nekada bio štićenik lorda Starka. Ubio je dva mala Starkova sina i istakao njihove glave iznad zidina zamka. Kada su severnjaci došli da ga isteraju, pobio je čitav zamač, do poslednjeg deteta, pre nego što ga je ubio kopilan lorda Boltona.“

„Nije ga ubio“, reče Glover. „Zarobio ga je i odneo u Užasnik. Kopile ga polako živog dere.“

Lord Vimen klimnu glavom. „Priču koju pričaš čuli smo svi i puna je laži kao puding svog grožđa. Zimovrel je razorilo Boltonovo kopile... Remzi Snežni, tako su ga zvali tada, pre nego što ga je kralj-dečak uzdigao u Boltona. Nije sve pobio. Pošteo je žene, vezao ih i oterao u Užasnik za razonodu.“

„Razonodu?“

„On je velik lovac“, rekao je Vimen Menderli, „a žene su mu omiljena lovina. Skida ih gole i pušta ih u šumu. Imaju pola dana prednosti pre nego što krene hajka s psima i rogovima. S vremena na vreme neka i pobegne i prenese o tome glas. Većina nije te sreće. Kada ih Remzi uhvati, siluje ih, odere ih, nahrani svoje pse telom a kožu vraća u Užasnik kao trofeje. Ako su mu pružile dobru zabavu, zakolje ih pre dranja. Inače je obrnuto.“

Davos preblede. „Smilujte se bogovi. Kako čovek može...“

„Zlo mu je u krvi“, reče Robet Glover. „On je kopile rođeno iz silovanja. *Snežni*, bez obzira na ono što kaže kralj-dečak“

„Je li ikada bilo tako crnog snega?“ upita lord Vimen. „Remzi je prisvojio zemlje

lorda Hornvuda tako što je silom naterao njegovu udovicu u brak, a onda ju je zaključao u kulu i zaboravio. Priča se da je na kraju glodala sopstvene prste... a za Lanistere je kraljevska pravda nagraditi ubicu devojčicom Neda Starka.“

„Boltoni su oduvek bili svirepi koliko i lukavi, ali ovaj deluje kao zver u koži čoveka“, reče Glover.

Gospodar Belih sidrišta se nagnu napred. „Freji nisu ništa bolji. Pričaju o vargama i zverobrazima i tvrde da je Rob Stark ubio mog Vendela. Kakva je to samo drskost! Ne očekuju oni da će sever poverovati njihovim lažima, ne zaista, ali misle da se moramo pretvarati da verujemo ili ćemo stradati. Ruz Bolton laže o svom udelu u Crvenoj svadbi, a njegovo kopile laže o padu Zimovrela. Ipak, dokle god su držali Vilisa, nije mi bilo druge nego da gutam sav taj izmet i još hvalim ukus.“

„A sada, moj gospodaru?“, upita Davos.

Nadao se da će čuti lorda Vimena kako kaže: *A sada ću javno stati uz kralja Stanisa*, ali se umesto toga debeli osmehnuo čudnim, iskričavim osmehom pa je rekao: „A sada me čeka svadba. Predebeo sam da jašem konja, što svaki čovek s očima jasno vidi. Kao dečak sam voleo da jašem, a kao mladić sam u sedlu bio dovoljno vešt da steknem i nešto malo turnirske slave, ali ti su dani sada prošlost. Moje telo je postalo zatvor gori od Vučje jazbine. Svejedno, moram u Zimovrel. Ruz Bolton hoće da me vidi na kolenima, a ispod somotske učtivosti pokazuje čelični oklop. Putovaću u barci i u nosiljci, pratiće me stotinu vitezova i moji dobri prijatelji iz Blizanaca. Freji su ovamo došli morem. Nemaju sa sobom konja, tako da ću svakom na dar dati po jednog jurišnog. Da li na jugu domaćini još daruju goste?“

„Neki, moj gospodaru. Na dan kada gost odlazi.“

„Onda možda shvataš.“ Vimen Menderli s mukom ustade. „Gradim ratne brodove već više od godinu dana. Neke si video, ali ih uz Beli nož ima još mnogo. Čak i s gubicima koje sam pretrpeo, još zapovedam s više teške konjice od ijednog drugog lorda severno od Vrata. Zidovi su mi snažni a riznice pune srebra. Starozamak i Udovičino bdenje će me slediti. Moji vazali su desetak manjih lordova i stotinu vitezova. Mogu kralju Stanisu da obezbedim vernost svih zemalja istočno od Belog noža, od Udovičinog bdenja i Ovnujskih vrata do Brda ovčje glave i izvora Slomljene grane. Sve to obećavam da ću učiniti ako pristaneš na moju cenu.“

„Mogu preneti tvoje uslove kralju, ali...“

Lord Vimen ga preseče. „Ako ti pristaneš na moju cenu, rekoh. Ne Stanis. Ne treba mi kralj, već krijumčar.“

Priču nastavi Robert Glover. „Možda nikada nećemo saznati šta se tačno desilo u Zimovrelu, kada je ser Rodrik Kasel pokušao da oslobodi zamak od gvozdenerođenih

Teona Grejdžoja. Boltonovo kopile tvrdi da je Grejdžoj ubio ser Rodrika na pregovorima. Veks kaže da nije. Dok ne nauči više slova nećemo ni izbliza znati istinu... ali on nam je došao znajući za *da* i *ne*, a to može i te kako da posluži kada jednom dođete do pravih pitanja.“

„Kopile je ubilo ser Rodrika i ljude iz Zimovrela“, rekao je lord Vimen. „Pobio je i Grejdžojeve gvozdenrođene. Veks je gledao ubijanje ljudi koji pokušavaju da se predaju. Kada smo ga pitali kako je pobegao, uzео je komad krede i nacrtao drvo s licem.“

Davos je razmislio o tome. „Stari bogovi su ga spasli?“

„Na neki način. Popeo se na drvo-srce i sakrio u krošnji. Boltonovi ljudi su dvaput pretražili bogošumu i pobili ljude koje su tu našli, ali se nijedan nije setio da se popne u drvo. Je li tako bilo, Vekse?“

Momak baci Gloverov bodež uvis, uhvati ga, klimnu glavom.

Glover reče: „Dugo je ostao u krošnji. Spavao je među granama, nije se usudio da side. Na kraju je čuo glasove odozdo.“

„Glasove mrtvih“, reče Vimen Menderli.

Veks diže pet prstiju, kucnu svaki bodežom, pa savi četiri i ponovo kucnu preostali.

„Šestoro?“, upita Davos. „Bilo ih je šestoro.“

„Dvojica su bili ubijeni sinovi Neda Starka.“

„Kako mutavac može to da ti kaže?“

„Kredom. Nacrtao je dva dečaka... i dva vuka.“

„Momak je gvozdenrođeni, tako da je mislio da je najbolje da im se ne pokaže“, rekao je Glover. „Samo je slušao. Šestoro se nisu dugo zadržali u ruševinama Zimovrela. Četvoro je otišlo u jednom pravcu, dvoje u drugom. Veks se odšunjavao za dvoje, ženom i dečakom. Sigurno se držao uz vetar, tako da vuk nije mogao da ga namiriše.“

„Zna kuda su otišli“, rekao je lord Vimen.

Davos shvati. „Vi želite dečaka.“

„Ruz Bolton ima kćer lorda Edarda. Da bi ga osujetila, Bela sidrišta moraju da imaju Nedovog sina... i jezovuka. Vuk će dokazati da je dečakonaj za koga se izdaje, ako Užasnik to pokuša da mu ospori. To je moja cena, lorde Davose. Prokrijumčari mi mog malog sizerena, i ja ću prihvatiti Stanisa Barateona za svog kralja.“

Stari nagon natera Davosa da prinese ruku grlu. Kosti prstiju bile su njegovu sreća i nekako je znao da će mu trebati sreća da izvede ovo što je Vimen Menderli zahtevao od njega. Kosti međutim više nije bilo, pa je rekao: „U svojoj službi imaš boljih ljudi nego što sam ja. Vitezove, lordove i meštre. Šta će ti krijumčar? Imaš

brodove.“

„Imam brodove“, složio se lord Vimen, „ali su moje posade sastavljene od rečnih ljudi ili ribara koji nikada nisu plovili dalje od Ujeda. Zato mi treba čovek koji je plovio mračnijim vodama i koji zna kako da se prošunja pored opasnosti, da ga niko ne primeti i ne zaustavi.“

„Gde je dečak?“ Davos je nekako znao da mu se odgovor neće dopasti. „Kuda to želiš da idem, moj gospodaru?“

Robert Glover reče: „Vekse, pokaži mu.“

Mutavac zavrte bodež, uhvati ga, pa ga baci u mapu koja je krasila zid lorda Vimena. Zario se i zadrhtao. Momak se iskezio.

Na delić trena Davos je pomislio da zatraži od Vimena Menderlija da ga pošalje nazad u Vučju jazbinu, ser Bartimusu s njegovim pričama i Gartu s njegovim gospama za glavoseču. U Jazbini čak i sužnji ujutru jedu kašu. Ali na ovom svetu postoje i mesta gde se ljudi hrane ljudskim mesom.

DENERIS

Svakog jutra, sa zapadnih zidina, kraljica je brojala jedra na Zalivu. Danas ih je nabrojala pet i dvadeset, mada su neka bila daleko i u pokretu, tako da nije mogla biti sigurna. Nekada bi poneko previdela, ili bi isto računala dvaput. *Kakve veze ima? Davitelju treba samo pet prstiju.* Sva trgovina je stala, a njeni ribari se nisu usuđivali da isplove u zaliv. Najsmelij i dalje zabacivali udice u reku, mada je i to bilo opasno; većina je ostajala na vezu pod mirinskim zidovima od raznobojnih cigala.

U zalivu je bilo i mirinskih brodova, ratnih i trgovačkih galija čiji su kapetani isplovili kada je Denina vojska prvobitno opseli grad i koji su se sada vratili da pojačaju flote iz Karta, Tolosa i Novog Gisa.

Od saveta njenog admirala nije bilo baš nikakve koristi. „Neka vide tvoje zmajevе“, rekao je Groleo. „Neka Junkajani okuse vatru, pa će trgovina ponovo krenuti.“

„Ti brodovi nas dave, a moj admiral ume da priča jedino o zmajevima“, rekla je Deni. „Ti *jesi* moj admiral, zar ne?“

„Admiral bez brodova.“

„Sagradi brodove.“

„Ratni brodovi se ne mogu sagraditi od cigle. Robovlasnici su spalili svako drvece na dvadeset liga odavde.“

„Onda odjaši dve i dvadeset liga. Daću ti kola, radnike, mazge, šta god ti zatreba.“

„Ja sam mornar, a ne brodograditelj. Poslali su me da prevezem veličanstvo nazad u Pentos. Umesto toga si nas dovela ovamo i rasturila mog *Saduleona* na komade zarad eksera i drveta. Takvu lađu više neću videti. Možda više nikada neću videti ni svoj dom ni svoju staru ženu. Nisam ja odbio lađe koje je Daksos ponudio. Ne mogu da se borim protiv Karćana ribarskim čamcima.“

Njegova ogorčenost ju je uznemirila, toliko da je Deni pomislila kako je sedokosi Pentošanin možda jedan od troje izdajnika. *Ne, on je samo starac, daleko od doma i potišten.* „Sigurno bar nešto možemo da preduzmemo.“

„Možemo, i ja sam ti rekao šta. Ovi brodovi su sagrađeni od užeta, smole i platna, od kohorskog bora i sotorske tikovine, starog hrasta iz Velikog Norvosa, jasena, tise i omorike. Od drveta, veličanstvo. Drvo gori. Zmajevi...“

„Neću više da slušam o zmajevima. Odlazi. Idi se moli svojim pentoskim bogovima za oluju koja će potopiti naše neprijatelje.“

„Nijedan mornar se neće moliti za oluju, veličanstvo.“

„Muka mi je više da slušam šta ti hoćeš a šta nećeš. Odlazi.“

Ser Baristan je ostao. „Naše zalihe su trenutno obilne“, podsetio ju je, „a veličanstvo je posadilo pasulj, grožđe i žito. Tvoji Dotraci su isterali robovlasnike iz brda i raskinuli okove njihovih robova. I oni sade i doneće useve u Mirin na tržnicu. A imaćeš i prijateljstvo Lazara.“

To mi je izborio Dario, ako od toga uopšte ima neke koristi. „Jagnjeći narod. Kad bi samo jagnjad imala zube.“

„Tada bi vuci bili mnogo oprezniji, bez svake sumnje.“

Na to se nasmejala. „Kako tvoji siročići, ser?“

Stari vitez se osmehnuo. „Dobro, veličanstvo. Lepo što pitaš.“ Dečaci su bili njegov ponos. „Od četvorice ili petorice bi mogli biti vitezovi. Možda i od deseterice.“

„Jedan bi bio dovoljan, da je istinski vitez kao ti.“ Uskoro će možda doći dan kada će joj zatrebati baš svaki vitez. „Hoće li se boriti kao na turniru, da ih vidim? To bi mi se dopalo.“ Viseris joj je pričao o turnirima kojima je prisustvovao u Sedam kraljevstava, ali Deni sama nikada nije videla vitešku borbu.

„Nisu spremni, veličanstvo. Kada budu, rado će ti prikazati svoju veštinu.“

„Nadam se da će taj dan uskoro doći.“ Došlo joj je da poljubi dobrog viteza u obraz, ali se baš tada Misandei pojavila na vratima. „Misandei?“

„Veličanstvo. Skahaz čeka da ga primiš.“

„Pusti ga.“

Obrijanu glavu su pratile dve njegove Bronzane zveri. Jedan je imao masku sokola, drugi šakala. Iza bronzne su se videle samo oči. „Svetlosti, Hizdar je primećen kako sinoć ulazi u piramidu Zaka. Nije izašao sve do kasno u noć.“

„Koliko je piramida obišao?“, upita Deni.

„Jedanaest.“

„A koliko je prošlo od poslednjeg ubistva?“

„Šest i dvadeset dana.“ Bes je izbijao iz očiju Obrijane glave. On je predložio da Bronzane zveri prate njenog budućeg muža i javljaju o svim njegovim postupcima.

„Za sada Hizdar ispunjava svoje obećanje.“

„Kako? Sinovi Harpije su odložili noževе, ali zašto? Zato što ih je plemeniti Hizdar lepo zamolio? Kažem ti, on je jedan od njih. Zato ga slušaju. Može biti da je i sama Harpija.“

„Ako Harpija postoji.“ Skahaz je bio ubeđen da negde u Mirinu Sinovi harpije imaju visokorođenog vođu, tajnog zapovednika te vojske senki. Deni u to nije verovala. Bronzane zveri su pohvatale desetine Harpijinih sinova, a oni koji su

prežveli zarobljavanje i progovorili prilikom oštrog ispitivanja odavali su imena... previše imena, činilo joj se. Pomisao da su sva ubistva delo jednog neprijatelja koga može da uhvati i ubije njoj bi prijala, ali je Deni slutila da je istina drugačija. *Moji neprijatelji su nebrojeni.* „Hizdar zo Lorak je ubedljiv čovek s mnogo prijatelja. A i bogat je. Možda nam je kupio mir svojim zlatom ili je ubedio druge plemiće da je naš brak u njihovom interesu.“

„Ako on nije Harpija, onda Harpiju poznaje. To lako mogu da saznam. Daj mi dozvolu da ispitam Hizdara, pa ću ti doneti priznanje.“

„Ne“, rekla je. „Ne verujem u ta priznanja. Doneo si mi ih previše, a nijedno ništa ne vredi.“

„Svetlosti...“

„Ne, rekoh.“

Od mrgodnog izraza ružno lice Obrijane glave postalo je još ružnije. „Greška. Veliki gospodar Hizdar vuče svetlost za nos. Zar u postelji želiš zniju otrovnicu?“

Želim Darija u postelji, ali njega sam oterala zbog tebe i tvojih. „Možeš i dalje da nadzireš Hizdara zo Loraka, ali mu se ne sme desiti ništa. Je li to jasno?“

„Ja nisam gluv, uzvišenosti. Poslušaću.“ Skahaz iz rukava izvuče svitak pergamenta. „Svetlost bi trebalo ovo da vidi. Spisak svih mirinskih brodova u blokadi, s njihovim kapetanima. Sve Veliki gospodari.“

Deni je osmotrila svitak Bila su tu imena svih vladajućih porodica Mirina: Hazkar, Merek, Kvazar, Zak, Razdar, Gazin, Pal, pa čak i Reznak i Lorak. „Šta da radim sa ovim spisakom?“

„Svaki čovek na njemu ima srodnike u gradu. Sinove i braću, žene i kćeri, majke i očeve. Neka ih moje Bronzane zveri pohvataju. Njihovi životi će ti vratiti te brodove.“

„Ako pošaljem Bronzane zveri u piramide, to će značiti otvoreni rat unutar grada. Moram da se uzdam u Hizdara. Moram da se nadam miru.“ Deni je prinela pergament sveći i gledala kako imena gore, dok ju je Skahaz streljao pogledom.

Kasnije joj je ser Baristan rekao da bi se njen brat Regar ponosio njom. Deni se prisetila ser Džorininih reči u Astaporu. *Regar se borio hrabro, Regar se borio plemenito, Regar se borio časno. I Regar je poginuo.*

Kada je šla u dvoranu od ljubičastog mermera, videla je da je gotovo pusta. „Danas nema molilaca?“ upitala je Deni Reznaka mo Reznaka. „Niko ne čezne za pravdom ili srebrom za ovce?“

„Ne, veličanstvo. Grad se boji.“

„Nema razloga za strah.“

Bilo je međutim mnogo razloga za strah, a to je saznala te večeri. Dok su mladi taoci Mikdaz i Kezmija posluživali jednostavnu večeru od jesenjeg zeleniša i đumbirove čorbe, Iri je došla da joj kaže kako se Galaca Galare vratila, u društvu tri plave milosti iz hrama. „Sivi Crv je takođe došao, kalisi. Preklinje da razgovara s tobom, krajnje hitno.“

„Dovedi ih sve u dvor. I pozovi Reznaka i Skahaza. Je li Zelena milost rekla šta je posredi?“

„Astapor“, odgovorila je Iri.

Priču je započeo Sivi Crv. „Došao je iz jutarnje magle, jahač na belom konju, na smrti. Kobila mu se teturala dok se približavala gradskim kapijama, sapi ružičastih od krvi i pene, oči iskolačenih od užasa. Njen jahač je viknuo: 'On gori, on gori', pa je pao iz sedla. Pozvali su ovoga i dali naređenja da se jahač odnese plavim milostima. Kada su ga tvoje slugе odnele u grad, ponovo je viknuo: 'On gori!' Ispod tokara je bio kostur, samo kosti i grozničava koža.“

Ona je priču nastavila jedna plava milost. „Neokaljani su doveli tog čoveka u hram, gde smo ga skinuli i okupali u hladnoj vodi. Odeća mu je bila prljava a moje sestre su našle pola strele u njegovoj butini. Mada je odlomio dršku, vrh je ostao u njemu i rana se zagnojila, ispunila ga otrovima. Umro je za sat vremena, još vičući da on gori.“

„On gori“, ponovi Deneris. „Ko je on?“

„Astapor, svetlosti“, odgovorila je druga plava milost. „To je jednom rekao. Rekao je: 'Astapor gori.'“

„Možda je to govorilo bunilo iz njega.“

„Svetlost mudro zbori“, reče Galaca Galare, „ali Ezara je videla još nešto.“

Plava milost po imenu Ezara prekrstila je ruke. „Moja kraljice“, tiho je rekla, „njegova groznica nije bila posledica strele. Ispraznio je creva, ne jednom već mnogo puta. Bio je ukalj an sve do kolena, a u izmetu je bilo krvi.“

„Konj mu je krvario, rekao je Sivi Crv.“

„To je istina, veličanstvo“, potvrdio je evnuh. „Bleda kobila je bila krvava od njegovih mamuz a.“

„To je možda tako, svetlosti“, rekla je Ezara, „ali ova krv bila je izmešana sa stolicom. Uprljala mu je rublje.“

„Krvario je iz utrobe“, rekla je Galaca Galare.

„Ne možemo biti sigurni“, rekla je Ezara, „ali Mirin možda ima više razloga za strah od junkajskih kopalja.“

„Moramo se moliti“, rekla je Zelena milost. „Bogovi su nam poslali tog čoveka.“

Dolazi kao vesnik Dolazi kao znamenje.“

„Znamenje čega?“, upita Deni.

„Znamenje srdžbe i propasti.“

Nije htela u to da veruje. „To je bio samo jedan čovek Jedan bolestan čovek sa strelom u nozi. Konj ga je doveo ovamo, a ne bog.“ *Bleda kobila*. Deni naglo ustade. „Hvala vam na savetima i na svemu što ste učinile za tog nesrećnika.“

Zelena milost je poljubila Denine prste pre nego što je otišla. „Molićemo se za Astapor.“

I za mene. O, moli se i za mene, moja gospo. Ako je Astapor pao, ništa više ne sprečava Junkajane da krenu na sever.

Okrenula se ser Baristanu. „Pošalji jahače u brda da nađu moje krvorodnike. Pozovi i Mrkog Bena i Druge sinove.“

„A Olujne vrane, veličanstvo?“

Dario. „Da. Da.“ Pre samo tri noći sanjala je Darija kako leži mrtav kraj drumu i slepo ziri u nebo dok se vrane otimaju oko njegovog leša. Drugih noći se vrtela u krevetu zamišljajući da ju je izdao, kao što je jednom izdao druge kapetane iz Olujnih vrana. *Doneo mi je njihove glave. Šta ako je odveo svoju četvu nazad u Junkaj, da je proda za čup zlata? Ne bi on to uradio. Zar ne?* „I Olujne vrane. Smesta im pošalji glasnike.“

Drugi sinovi su se prvi vratili, osam dana pošto ih je kraljica pozvala. Pošto joj je ser Baristan rekao da njihov kapetan želi da razgovara s njom, na tren je pomislila da je to Dario, pa joj je srce zaigralo. Međutim, kapetan o kome je govorio bio je Mrki Ben Plam.

Mrki Ben je imao izbrazdano i suncem opaljeno lice, kožu boje stare tikovine, belu kosu i boriće u uglovima očiju. Deni je bilo toliko drago što vidi njegovo uštavljeno smeđe lice da ga je zagrlila. Oko očiju su mu se pojavile boriće kada se osmehnuo. „Čuo sam priče da se veličanstvo udaje“, rekao je, „ali niko mi nije rekao da na umu imaš mene.“ Zajedno su se smejali kada se Reznak zagrcnuo, ali je smeh uminuo pošto je Mrki Ben rekao: „Uhvatili smo troje Astaporana. Uzvišenost bi trebalo da čuje šta kažu.“

„Dovedi ih.“

Deneris ih je primila u raskoši svoje dvorane, gde su među mermernim stubovima gorele visoke sveće. Kada je videla da su Astaporani izgladneli, smesta je naredila da se donese hrana. To troje bili su jedini preostali od dvanaestoro koliko ih je zajedno pošlo iz Crvenog grada: zidar, tkalja i obuçar. „Šta je zadesilo ostatak vaše družine?“, upitala je kraljica.

„Pobijeni“, odgovorio je obućar. „Junkajski najamnici haraju brdima severno od Astapora, love ljude koji beže od vatre.“

„Je li grad znači pao? Zidovi su mu bili debeli.“

„Tako je“, odgovorio je zidar, pogrbljen čovek suznih očiju, „ali su bili i stari i ruševni.“

Tkalja je digla glavu. „Svakog dana smo govorili jedno drugome da se zmajska kraljica vraća.“ Žena je imala tanke usne i tupe mrtve oči, usađene u uzano usukano lice. „Kleon te je zvao, pričalo se, i ti si dolazila.“

Zvao me je, pomisli Deni. Bar je to istina.

„Pred zidinama su Junkajani proždrali naše useve i poklali naša stada“, nastavio je obućar. „Mi smo unutra gladovali. Jeli smo mačke, pacove i kožu. Konjska koža bila je prava gozba. Kralj Koljač i Kraljica Kurva optuživali su jedno drugo da jedu meso palih. Ljudi su se krišom okupljali da izvlače žreb pa da se nažderu mesa onoga kome zapadne crni kamen. Piramidu Nakloza su poharali i zapalili oni koji su tvrdili da je Kraznis mo Nakloz kriv za sve naše jade.“

„Drugi su krivili Deneris“, rekla je tkalja, „ali te je više nas još volelo. ‘Stiže’, govorili smo jedno drugom. ‘Ona stiže na čelu velike vojske, s hranom za sve.’“

Jedva mogu da nahranim sopstveni narod. Da sam pošla u Astapor, izgubila bih Mirin.

Obućar im je ispričao kako su iskopali telo Kralja Kasapina i obukli ga u bakarni oklop, pošto je Zelena milost Astapora imala viziju da će ih on spasti od Junkajana. Oklopljen i smrdljiv, leš Kleona Velikog vezan je u sedlo izgladnelog konja da predvodi ostatak njegovih novih Neokaljanih u ispadu iz grada, ali su uleteli pravo u gvozdeno zube legije iz Novog Gisa pa su isečeni, svi do poslednjeg.

„Posle su Zelenu milost nabili na kolac na Trgu kazne, da polako skonča. U piramidi Alora preživeli su priredili veliku gozbu koja je trajala do duboko u noć, pa su poslednje zalogaje zalili otrovanim vinom, da se ujutru niko ne probudi. Nedugo zatim stigla je bolest, krvavi proliv koji je odneo tri četvrtine ljudi, sve dok rulja samrtnika nije poludela pa je pobila stražare na glavnoj kapiji.“

Stari ciglar se ubacio da kaže: „Ne. To je bilo delo zdravih ljudi, koji su hteli da pobegnu od bolesti.“

„Zar je bitno?“, upita obućar. „Stražari su rastrgnuti a kapija otvorena. Legije Novog Gisa pokuljale su u Astapor, a za njima Junkajani i najamnici na konjima. Kraljica Kurva je poginula boreći se, s kletvom na usnama. Kralj Koljač se predao pa su ga bacili u arenu, da ga rastrgne čopor izgladnelih pasa.“

„Čak su i tada neki govorili da dolaziš“, reče tkalja. „Kleli su se da si uzahala

znaja, da letiš visoko iznad logora Junkajana. Svakog dana smo te pogledom tražili.“

Nisam mogla da dođem, pomislila je kraljica. *Nisam se usudila.*

„A kada je grad pao?“, upitao je Skahaz. „Šta onda?“

„Počela je klanica. Hram milosti je bio pun bolesnih koji su došli da od bogova traže izlečenje. Legije su zatvorile vrata i zapalile hram bakljama. Za nekoliko sati vatre su buktale u svakom kraju grada. Kad su se proširile, spojile su se. Ulice su bile pune rulje koja trči ovamo i tamo da izbegne vatru, ali izlaza nije bilo. Junkajani su držali kapije.“

„A ipak ste vi pobegli“, reče Obrijana glava. „Kako je to moguće?“

Odgovorio je starac. „Ja sam po zanatu ciglar, kao moj otac i njegov otac pre mene. Moj otac je našu kuću sagradio uz sam gradski zid. Bilo je lako svake noći izvući po nekoliko cigala. Kada sam to ispričao prijateljima, pomogli su mi da ojačam tunel, da se ne uruši. Svi smo se složili da bi bilo dobro imati sopstveni izlaz.“

Ostavila sam veće koje će vladati vama, pomislila je Deni, *sastavljeno od vidara, učenjaka i sveštenika*. Još se prisećala Crvenog grada kakav je bio kada ga je prvi put ugledala, suv i prašnjav iza zidina od crvene cigle sneva svirepe snove, a ipak i pun života. *U Crvu je bilo ostrva gde su se zaljubljeni ljubili, ali na Trgu kazni su drali ljudima kožu u trakama i ostavljali ih da goli vise u rojevima muva. „Dobro je što ste došli“, rekla je Astaporanima. „U Mirinu ćete biti bezbedni.“*

Obučar joj je na tome zahvalio, a stari ciglar joj je poljubio stopalo, ali ju je tkalja gledala ledenim očima. *Ona zna da lažem*, pomislila je kraljica. *Zna da ne mogu da im pružim sigurnost. Astapor gori, a Mirin je sledeći.*

„Stiže ih još“, najavio je Mrki Ben kada su odveli Astaporane. „Ovo troje je imalo konje. Većina ide peške.“

„Koliko ih je?“, upitao je Reznak

Mrki Ben slegnu ramenima. „Stotine. Hiljade. Neki su bolesni, neki opečeni, neki ranjeni. Mačke i Vetrom razvejani se roje kroz brda s kopljem i bičem, teraju ih na sever i ubijaju one koji zaostaju.“

„Usta na nogama. A i bolesni, kažeš?“ Reznak je kršio ruke. „Uzvišenost im ne sme dozvoliti ulazak u grad.“

„Slažem se“, reče Mrki Ben Plam. „Nisam meštar, ali znam da se trule jabuke odvajaju od zdravih.“

„To, Bene, nisu jabuke“, reče Deni. „To su muškarci i žene, bolesni, gladni i prestravljeni.“ *Moja deca*. „Trebalo je da odem u Astapor.“

„Veličanstvo ne bi uspelo da ih spase“, reče ser Baristan. „Upozorila si kralja Kleona da ne zarati s Junkajem. On je bio budala i ruke su mu krvave do lakata.“

A jesu li moje ruke čistije? Prisetila se šta je Dario rekao - da svi kraljevi moraju biti ili kasapi ili meso. „Kleon je bio neprijatelj naših neprijatelja. Da smo mu se pridružili kod Rogova Hazata, možda bismo zajedno smrvali Junkajane.“

Obrijana glava se nije slagao. „Da si povela Neokaljane na jug u Hazat, Sinovi harpije bi...“

„Znam. Znam. Opet sve isto kao s Iroi.“

Mrki Ben Plam je delovao zbunjeno. „Ko je Iroi?“

„Jedna devojka. Mislila sam da sam je spasla od silovanja i mučenja, a na kraju je sve samo bilo još gore po nju. U Astaporu sam stvorila deset hiljada Iroi.“

„Veličanstvo nije moglo da zna...“

„Ja sam kraljica. Dužnost mi je bila da znam.“

„Šta je bilo bilo je“, reče Reznak mo Reznak. „Uzvišenosti, preklinjem te, smesta uzmi plemenitog Hizlara za muža. On može da pregovara s Mudrim gospodarima, da sklopi mir.“

„Pod kojim uslovima?“ *Čuvaj se namirisanoj senešala*, bila je rekla Kaiti. Maskirana žena joj je prorekla dolazak blede kobile, je li bila u pravu i u vezi s plemenitim Reznakom? „Ja sam možda mlada devojka i nevesta u pitanjima vojnim, ali nisam jagnje koje će krotko ući u harpijinu jazbinu. Još imam svoje Neokaljane. Imam Olujne vrane i Druge sinove. Imam tri čete oslobođenika.“

„I njih i zmajeve“, reče Mrki Ben Plam uz osmeh.

„U jami, u lancima“, zakuka Reznak mo Reznak. „Čemu zmajevi kojima se ne može vladati? Čak se i Neokaljani boje kada moraju da otvore vrata da ih nahrane.“

„Zar kraljičinih malih ljubimaca?“ Oči Mrkog Bena se osmehnuše. Proseđi kapetan Drugih sinova bio je dete slobodnih četa, mešanac čijim je venama tekla krv desetina različitih naroda, ali je uvek voleo zmajeve, a i oni njega.

„Ljubimaca?“, zakrešta Reznak. „Čudovišta su to, a ne ljubimci. Čudovišta koja se hrane decom. Ne možemo...“

„Tišina“, reče Deneris. „O tome nećemo govoriti.“

Reznak ustuknu zbog srdžbe u njenom glasu. „Oprosti mi, svetlosti, nisam...“

Mrki Ben Plam ga nadglasa. „Veličanstvo, Junkajani imaju tri slobodne čete naspram naše dve, a priča se da su pozvali i Zlatnu četvu iz Volantisa. Tih skotova ima deset hiljada. Junkajani imaju i četiri giske legije, možda više, a čuo sam da su poslali jahače preko Dotračkog mora da možda pozovu protiv nas i neki veliki kalasar. *Potrebni* su nam ti zmajevi, cenim ja.“

Deni uzdahnu. „Žao mi je, Bene. Ne usuđujem se da pustim zmajeve.“ Jasno je videla da mu se taj odgovor nije dopao.

Plam se počeošao po prosedim zaliscima. „Ako zmajevi nisu u igri, pa... trebalo bi da odemo pre nego što ti junkajski gadovi zatvore zamku... samo prvo, neka robovlasnici plate da nam vide leđa. Plaćaju kalovima da im ostave gradove na miru, zašto ne bi platili i nama? Prodaj im Mirin i kreni na zapad s kolima punim zlata, dragulja i sličnog.“

„Hoćeš da poharam Mirin i pobegnem? Ne, to neću uraditi. Sivi Crve, jesu li moji oslobođenici spremni za bitku?“

Evnuh je prekrstio ruke na grudima. „Oni nisu Neokaljani, ali te neće osramotiti. Ovaj će se tako zakleti kopljem i mačem, uzvišenosti.“

„Dobro. To je dobro.“ Deneris je pogledala lica ljudi oko sebe. Obrijana glava, namrgođen. Ser Baristan izbornog lica i tužnih plavih očiju. Reznak mo Reznak bled i preznojen. Mrki Ben, prosed, žilav kao stara koža. Sivi Crv, ćosav, postojan, bezizražajan. *Dario bi trebalo da je ovde, kao i moji krvorodnici, pomislila je. Ako bude bitke, krv moje krvi mora stajati uz mene. Nedostajao joj je i ser Džora Mormont. Lagao me je, potkazivao me je, ali me je i voleo, i uvek me je dobro savetovao. „Već sam jednom porazila Junkajane. Poraziću ih ponovo. Ali gde? Kako?“*

„Nameravaš da pođeš u pohod?“ Glas Obrijane glave odisao je nevericom. „To bi bilo glupo. Naši zidovi su viši i deblji od zidova Astapora, a naši branioci su smeliji. Junkajani neće lako zauzeti ovaj grad.“

Ser Baristan se nije slagao. „Mislim da im ne smemo dozvoliti da nas opsednu. Njihova vojska je skepana s raznih strana. Ti robovlasnici nisu vojnici. Ako ih iznenadimo...“

„Za to su mali izgledi“, rekao je Obrijana glava. „Junkajani imaju mnogo prijatelja unutar grada. Znaće šta se sprema.“

„Koliko brojnu vojsku možemo da izvedemo?“, upita Deni.

„Nedovoljno brojnu, s kraljevskim oprostjenjem“, odgovorio je Mrki Ben Plam. „Šta Naharis ima da kaže? Ako ćemo da se borimo, trebaće nam njegove Olujne vrane.“

„Dario je još na zadatku.“ O, bogovi, šta sam to uradila? Jesam li ga poslala u smrt? „Bene, trebaće mi tvoji Drugi sinovi da izvide naše neprijatelje. Gde su, koliko brzo napreduju, koliko ljudi imaju i kako su raspoređeni.“

„Trebaće nam namirnice. I odmorni konji.“

„Naravno. Ser Baristan će se za to postarati.“

Mrki Ben počeošao bradu. „Možda ćemo pridobiti neke od njih da pređu na našu stranu. Ako bi veličanstvo odvojilo nekoliko keša zlata i dragulja... tek koliko da

primamimo njihove kapetane... pa, ko zna?"

„Da ih kupimo, što da ne“, reče Deni. Zнала je da se slično stalno dešava među slobodnim četama u Spornim zemljama. „Da, vrlo dobro. Reznache, postaraj se za to. Pošto Drugi sinovi izjašu, zatvori kapiju i udvostruči stražu na zidinama.“

„Biće tako, uzvišenosti“, reče Reznak mo Reznak. „Šta je s ovim Astaporanima?"

S mojom decom. „Došli su ovamo da nađu pomoć. Po utočište i zaštitu. Ne možemo im okrenuti leđa.“

Ser Baristan se namršti. „Veličanstvo, ja sam viđao kako krvavi proliv pobije čitave vojske kada se ne suzbije. Senešal je u pravu. Ne možemo dozvoliti Astaporanima da uđu u Mirin.“

Deni ga je bespomoćno pogledala. Bilo je dobro što zmajevi ne plaču. „Onda nek bude kao što kažeš. Zadržaćemo ih pred zidinama dok ovo...“

„...ovo prokletstvo ne prođe. Podići ćemo im logor kraj reke, zapadno od grada. Poslaćemo im hrane koliko možemo. Možda ćemo uspeti da razdvojimo bolesne od zdravih.“ Svi su je gledali. „Moram li da ponavljam? Idite i radite ono što sam vam naredila.“ Deni ustade, prođe kraj Mrkog Bena pa se pope stepenicama do slatke samoće svog balkona.

Između Mirina i Astapora ležalo je dvesta liga, a ipak joj se činilo da je nebo na jugozapadu tamnije, zamrljano i mutno od dima sa zgarista Crvenog grada. *Cigla i krv izgradiše Astapor, a cigla i krv su mu ljudi.* Stari stih joj je odzvanjao u glavi. *Pepeo i kost su Astapor i pepeo i kost su mu ljudi.* Pokušala je da se priseti kako je izgledala Iroi, ali se lice mrtve devojke pretvaralo u dim.

Pošto se Deneris napokon okrenula, videla je da ser Baristan stoji nedaleko, umotan u beli plašt zbog večernje svežine. „Možemo li da se borimo?", upitala ga je.

„Ljudi uvek mogu da se bore, veličanstvo. Bolje pitaj možemo li da pobedimo. Lako je poginuti, ali je teško pobediti. Tvoji oslobođenici su tek delimično obučeni i potpuno neiskusni. Tvoji najamnici su nelada služili tvojim neprijateljima, a čovek kada jednom izda neće mnogo oklevati da izda ponovo. Imaš dva znaja koja ne možeš da obuzdaš i trećeg koji ti je možda zauvek nestao. Van ovih zidova jedini prijatelji su ti Lazareni, koji nisu skloni ratu.“

„Zidovi su mi međutim jaki.“

„Ništa jači nego kada smo mi bili spolja. A Sinovi harpije su unutar zidova s nama. Kao i Veliki gospodari, i oni koje nisi ubila i sinovi onih koje jesi.“

„Znam.“ Kraljica uzdahnu. „Šta savetuješ, ser?"

„Bitku“, reče ser Baristan. „Mirin je prenaseljen i pun gladnih usta, a unutar grada imaš previše neprijatelja. Bojim se da nećemo izdržati dugačku opsadu. Dozvoli mi

da dočekam neprijatelja dokdolazi na sever, na terenu koji sam izaberem.“

„Da dočekaš neprijatelja“, ponovila je ona, „s oslobođencima koje si opisao kao nedovoljno obučene i neiskusne.“

„Svi smo nekada bili neiskusni, veličanstvo. Neokaljani će ih ojačati. Da imam i petsto vitezova...“

„Ili pet. A ako ti dam Neokaljane, neće mi ostati niko sem Bronzanih zveri da drži Mirin.“ Kada joj se ser Baristan nije usprotivio, Deni je sklopila oči. *Bogovi, molila se, uzeli ste kala Droga, koji je bio moje sunce i zvezde. Uzeli ste našeg hrabrog sina pre nego što je i udahnuo. Uzeli ste mi krvarinu. Pomozite mi sada, molim vam se. Dajte mi mudrosti da vidim put i snage da uradim šta se mora da spasem svoju decu.*

Bogovi nisu odgovorili.

Kada je otvorila oči, Deneris je rekla: „Ne mogu da se borim protiv dva neprijatelja, jednog unutrašnjeg i drugog spoljnje. Ako ću da zadržim Mirin, moram da imam grad uz sebe. *Čitav grad.* Potreban mi je... potreban mi je...“ Nije mogla to da izgovori.

„Veličanstvo?“, upitao je ser Baristan blago.

Kraljica ne pripada sebi već svom narodu.

„Potreban mi je Hizdar zo Lorak“

MELISANDRA

U Melisandrinim odajama nikada nije bilo istinski mračno.

Tri lojanice gorele su na prozorskoj dasci da rasteraju noćne užase. Još četiri treperile su kraj kreveta, po dve sa svake strane. Vatra je u ognjištu gorela i danju i noću. Prva lekcija koju su naučili oni koji je služe bila je da vatra nikada i nipošto ne sme da se ugasi.

Crvena sveštenica je sklopila oči i izgovorila molitvu, pa ih ponovo otvorila da se zagleda u vatru na ognjištu. *Još jednom.* Morala je biti sigurna. Mnogi su sveštenici i sveštenice pre nje propali zbog lažnih vizija, zato što su videli ono što žele da vide umesto onoga što je Gospodar svetlosti poslao. Stanis je stupao na jug u strašnu opasnost, taj kralj što na plećima nosi sudbinu čitavog sveta, ponovo rođeni Azor Ahai. R'lor će joj zasigurno dati da bar nazre ono što ga čeka. *Pokaži mi Stanisa, gospode, molila se. Pokaži mi svog kralja, svoje oruđe.*

Slike su igrale pred njom, zlatne i grimizne, treperave, nastajale su, rastakale se i pretapale, oblici čudni, užasni i zavodljivi. Ponovo je videla lica bez očiju kako zure u nju dupljama iz kojih kapa krv. Onda kule kraj mora, kako se ruše dok ih preplavljuje tamna plima što se diže iz dubina. Senke u obliku lobanja, lobanje koje se pretvaraju u maglu, tela isprepletana u strasti, kako se grče, valjaju i grebu. Kroz zastore vatre velike krilate senke kružile su hladnim plavim nebom.

Devojčica. Ponovo moram naći devojčicu, sivu devojčicu na konju što umire. Džon Snežni će to očekivati od nje, i to uskoro. Neće biti dovoljno reći da devojčica beži. On će želeti još, želeće da zna kada i gde a ona to nije mogla da mu kaže. Devojčicu je videla samo jednom. Devojčicu sivu kao pepeo, a još dok sam je gledala okrunila se i razvejala.

U ognjištu se obrazovalo lice. *Stanis?*, pomislila je, samo na tren... ali ne, to nisu bile crte njegovog lica. *Drveno lice, blede kao leš.* Je li to neprijatelj? Hiljadu crvenih očiju lebdelo je na plamenu. *On me vidi.* Pored nje ga je dečak s većjim licem zabacio glavu i počeo da zavija.

Crvena sveštenica se stresla. Krv joj je curila niz butinu, crna i zadimljena. Vatra je bila u njoj, agonija, ekstaza, ispunjavala ju je, pekla ju je, preobražavala ju je. Treptaji jare crtali su joj šare po koži, istrajni kao ruka ljubavnika. Čudni glasovi zvali su je iz davno minulih dana. „Meloni“, čula je plač neke žene. Muški glas je rekao: „Ponuda broj sedam.“ Plakala je, a suze su joj bile plamen. A svejedno ga je još upijala.

Snežne pahulje su se kovitale iz tamnog neba a pepeo im je hrluo u susret, sivo i belo vrtelo se jedno oko drugoga dok su vatrene strele preletale drveni zid a mrtva stvorenja tiho teturala kroz studen, podno ogromne sive litice gde su vatre gorele unutar stotinu pećina. Onda vetar dunu i dođe bela magla, nemoguće hladna, i jedna po jedna, vatre zgasnuše. Posle ostadoše samo lobanje.

Smrt, pomisli Melisandra. Lobanje su smrt.

Plamen je tiho pucketao i u njegovom pucketanju čula je prošaptano ime *Džon Snežni*. Njegovo duguljasto lice lebdelo je pred njom, slikano plamićima rumenim i narandžastim, nestajalo je i pojavljivalo se, tek naslućena sen iza treperavog zastora. Čas je bio čovek čas vuk čas ponovo čovek. Tu su međutim bile i lobanje, lobanje svuda oko njega. Melisandra je ranije videla opasnost koja mu preti, pokušala je da ga na nju upozori. *Neprijatelji su svuda oko njega, bodeži u mraku.* Nije hteo da sluša.

Nevernici nikada ne slušaju dok ne bude prekasno.

„Šta vidiš, moja gospo?“ upitao je momak tiho.

Lobanje. Hiljadu lobanja i ponovo kopile. Džon Snežni. Kada god bi je pitali šta vidi u svojim vatrama, Melisandra je odgovarala: „Mnogo toga i premnogo“, ali gledanje nikada nije bilo jednostavno kao što su te reči nagoveštavale. Bila je to veština i kao sve veštine zahtevala je iskustvo, disciplinu, proučavanje. *Bol. I bol, da.* R'lor je svojim izabranicima govorio kroz blagoslovenu vatru, na jeziku pepela i žara i vijugavog plamena koji samo bog može istinski da pojmi. Melisandra je veštinu usavršavala nebrojeno godina, i platila je za to cenu. Nije bilo nikoga, čak ni u njenom redu, toliko veštog u gledanju tajni delom otkrivenih a delom skrivenih u svetim plamenovima.

A ipak sada kao da nije mogla da nađe ni svog kralja. *Molim se za sliku Azora Ahajja, a R'lor mi pokazuje samo Snežnog.* „Devane“, viknula je, „piće.“ Grlo joj je bilo suvo i bolno.

„Odmah, moja gospo.“ Dečak joj je sipao čašu vode iz kamenog vrča kraj prozora.

„Hvala.“ Melisandra otpi gutljaj pa se osmehnu dečaku. Na to je porumeneo. Znala je da je dečak napola zaljubljen u nju. *Boji me se, želi me i obožava me.*

Svejedno, Devanu nije bilo drago što je tu. Momak se izuzetno ponosio što je kraljev štitonoša, i povredilo ga je kada mu je Stanis naredio da ostane u Crnom zanku. Kao i svakom momku tog uzrasta, glava mu je bila puna snova o slavi; bez sumnje je maštao o tome kako će se pokazati kod Čardaka šumskog. Drugi njegovi vršnjaci otišli su na jug, da služe kao štitonoše kraljevih vitezova i jašu u bitku kraj

njih. Devanu je naređenje da ostane sigurno delovalo kao prekor, kazna za nekakvu grešku, ili možda grešku njegovog oca.

Zapravo je bio tu zato što je Melisandra baš njega tražila. Četiri starija sina Davosa Sivorta stradala su u bici na Crnobujici, kada je kraljevu flotu progutala zelena vatra. Devan je bio peti po starosti i bezbedniji ovde nego kraj kralja. Lord Davos joj neće zbog toga zahvaliti, ništa više nego sam momak, ali joj se činilo da je Sivort već pretrpeo dovoljno nesreće. Koliko god bio zabludeo, njegova odanost Stanisu bila je van svake sumnje. To je videla u svom plamenu.

Devan je takođe bio i okretan, pametan i sposoban, što se nije moglo reći za sve njene sluge. Stanis je ostavio desetak svojih ljudi da je služe, ali su oni većinom bili beskorisni. Veličanstvu je trebao svaki mač, tako da je mogao da odvoji samo starce i bogalje. Jedan je oslepeo od udara u glavu u bici kraj Zida, jednog je obogaljio konj kada mu je pao na nogu. Njen narednik je izgubio ruku od udara džinove toljage. Trojica čuvara bili su uškopljenici koje je Stanis tako kaznio zbog silovanja divljanskih žena. Imala je i dvojicu pijanaca i jednog kukavicu. Poslednjeg je trebalo obesiti, i sam je kralj to priznao, ali je poticao iz plemenite porodice, a njegovi otac i braća stajali su uz kralja još od samog početka.

Stražari će bez sumnje pomoći da crna braća iskazuju dužno poštovanje, znala je crvena sveštenica, ali niko od ljudi koje joj je Stanis dao neće joj mnogo pomoći nađe li se u pravoj opasnosti. Svejedno. Melisandra iz Šasajja nije se bojala za sebe. R'lor će je zaštititi.

Otpila je još gutljaj vode, odložila čašu, zatrepkala, proteglila se i ustala iz stolice, ukotčenih i bolnih mišića. Pošto je toliko dugo zurila u plamen, trebalo joj je nekoliko trenutaka da se prilagodi polumraku.

Oči su joj bile suve i umorne, ali ako ih protrlja, samo će joj biti gore.

Videla je da joj vatra zamire. „Devane, još drva. Koji je čas?“

„Skoro će zora, moja gospo.“

Zora. Podaren nam je novi dan, slava R'loru. Užasi noći se povlače. Melisandra je čitavu noć provela u stolici kraj vatre, što je često činila. Pošto je Stanis otišao, njen krevet je retko korišten. Nije imala vremena za san, težina čitavog sveta pritiskala joj je pleća. Bojala se da sanja. San je mala smrt, snovi su šapati Onog drugog, koji bi nas sve odvuкао u večnu noć. Pre će sedeti okupana rumenim svetlom blagoslovenog plamena svog gospodara, obraza zajapurenih od talasa toplote kao od poljubaca. Nekih noći bi zadremala, ali nikada više od sat vremena. Jednog dana, molila se Melisandra, neće više uopšte spavati. Jednog dana će se osloboditi snova. Meloni, pomislila je. Ponuda broj sedam.

Devan je stavio sveže cepanice u vatru pa je plamen ponovo poskočio, žestok i žustar, rasterujući senke u uglove odaje, proždirući njene neželjene snove. *Tama se ponovo povlači... bar nakratko. Ali iza Zida neprijatelj jača, a ako on pobedi, zora više nikada neće svanuti.* Pitala se je li to videla njegovo lice kako zuri u nju iz plamena. *Ne. Sigurno nije. Njegov lik bio bi mnogo stravičniji, hladan, crn i previše užasan da ga neki čovek pogleda i pozivi.* Drveni čovek koga je ugledala, i dečak s vučjim licem... oni su njegove sluge, zasigurno... njegovi pobornici, kao što je Stanis njen.

Melisandra priđe prozoru i otvori kapke. Napolju je istok tek počinjao da svetli, a jutarnje zvezde još su lebdele crnim nebom. Crni zamak je već počinjao da se budi dok su ljudi u crnim plaštovima išli dvorištem da doručkuju kašu pre nego što će zameniti braću na vrhu Zida. Nekoliko pahulja nošenih vetrom zaleluja pred otvorenim prozorom.

„Želi li moja gospa da doručkuje?“, upita Devan.

Hrana. Da, treba da jedem. Nekih dana je to zaboravljala. R'lor joj je pružao svu hranu potrebnu njenom telu, ali to je bolje prikriti od smrtnika.

Džon Snežni je njoj trebao, a ne prženi hleb i slanina, ali ne bi bilo koristi slati Devana po lorda zapovednika. On se neće odazvati na njen poziv. Snežni je i dalje živeo iza arsenala, u dve skromne odaje koje su nekada pripadale pokojnom kovaču Straže. Možda je smatrao da nije vredan Kraljeve kule, ili mu je možda bilo svejedno. To je njegova greška, ta lažna skromnost mladosti koja je sama po sebi oholost. Nikada nije mudro da vladar odbaci simbole moći, jer moć u nemaloj meri potiče upravo od tih simbola.

Momak međutim nije bio sasvim naivan. Znao je da ne treba da dolazi u Melisandrine odaje kao molilac, već je zahtevao da ona dođe kod njega kada želi da razgovara. A najčešće kada bi došla, ostavljao ju je da čeka ili bi odbijao da je vidi. Bar je to bilo promućurno.

„Donesi mi čaj od kopriva, kuvano jaje i hleb s maslacem. Svež hleb, molim te, ne prženi. Nađi i divljanina. Reci mu da moram s njim da razgovaram.“

„Čegrtavu Košulju, moja gospo?“

„I to brzo.“

Pošto je dečak otišao, Melisandra se okupala i presvukla. Rukavi su joj bili puni skrivenih džepova i pažljivo ih je pregledala kao što je činila svakog jutra, da vidi jesu li joj svi praškovi na mestu. Praškovi da vatra postane zelena, plava ili srebrna, praškovi da vatra zaurla i šišti ili skoči više od čoveka, praškovi da stvore dim. Dim za istinu, dim za požudu, dim za strah i gusti crni dim koji može na mestu da ubije. Crvena sveštenica se naoružala prstohvatom svakog.

Rezbareni kovčeg koji je donela preko Uzanog mora bio je sada tri četvrt prazan. I mada je Melisandra znala kako da napravi još praškova, nedostajali su joj mnogi retki sastojci. *Moje čini će biti dovoljne.* Na Zidu je bila snažnija, snažnija nego čak i u Ašaiju. Svaka njena reč i svaki pokret bili su moćniji i mogla je da izvede ono što nije mogla nikada ranije. *Senke koje ovde stvorim biće užasne i nijedno stvorenje mraka neće moći da im se suprotstavi.* Pošto vlada takvim čarobnjakštvom, uskoro joj neće više trebati slabašni trikovi alhemičara i piromanta.

Zatvorila je kovčeg, zaključala ga, pa je ključ sakrila u podsuknjama, u još jednom skrivenom džepu. Začu se kucanje na vratima. Njen jednoruki narednik, sudeći po zvuku. „Gospo Melisandra, stigao je Gospodar kostiju.

„Pusti ga.“ Melisandra se smestila na stolicu kraj ognjišta.

Divljanin je na sebi imao prsluk od kuvane kože istaćkan bronzanim zakivcima pod iznošenim plaštom u nijansama zelene i smeđe. *Nema kostiju.* Bio je ognut i senkama, pramenovima isceplane sive izmaglice, jedva vidljive, koja mu je klizila preko lica i iznova se stvarala sa svakim njegovim korakom. *To su ružne senke. Ružne kao one njegove kosti.* Proređena kosa na čelu, blisko usadene tamne oči, usukani obrazi, brk koji poput crva vijuga iznad usta punih slomljenih pocrnelih zuba.

Melisandra je osetila toplotu na grlu kada je njen rubin živnuo od blizine svog roba. „Ostavio si odoru od kostiju“, primetila je.

„Od čegrtanja mi je došlo da poludim.“

„Kosti te štite“, podsetila ga je. „Crna braća te ne vole. Devan mi kaže da si se koliko juče posvađao s nekima za večerom.“

„S nekolicinom. Jeo sam čorbast pasulj sa slaninom kada se Bouen Marš razblebetao u prednosti visine. Matori Nar je mislio da ga prisluškujem pa je rekao da neće dozvoliti ubicama da slušaju njegova veća. Rekao sam mu da ako je tako, možda ne treba da ih drži kraj vatre. Bouen je pocrveneo pa je počeo da zamuckuje, ali se na tome sve završilo.“ Divljanin je seo na prozorsku dasku pa je izvadio bodež iz kanija. „Ako neka vrana hoće da mi gurne nož u rebra dok večeram, samo neka proba. Hobove splačine će biti ukusnije kad ih začini kap krvi.“

Melisandra se nije obazirala na ogoljeni čelik. Videla bi u plamenu da divljanin namerava da joj naudi. Prvo što je naučila da vidi bila je opasnost za sebe, nekada davno, kada je još bila gotovo dete, robinja doživotno vezana za veliki crveni hram. To je i dalje bilo prvo što je tražila kada bi se zagledala u vatru. „Njihove oči treba da te brinu, a ne njihovi noževi“, upozorila ga je.

„Opsena, da.“ Rubin u crnom gvozdenu okovu na njegovom članku kao da je pulsirao. Kucnuo ga je ivicom oštrice. Čelik je tiho zvecnuo o kamen. „Osećam ga

kada spavam. Topao mi je na koži, čak i kroz gvožđe. Mekao kao ženski poljubac. *Tvoje poljubac.* Ali ponekad u snovima počne da gori, a tvoje usne se pretvore u zube. Svakog dana mislim kako bi ga lako bilo iskupati, i nijednog dana to ne uradim. Moram li da nosim i proklete kosti?*

„Čin je sazdana od senke i nagoveštaja. Ljudi vide ono što očekuju da vide. Kost i su deo toga.“ *Jesam li pogrešila što sam ovoga poštela?* „Ako opsena izda, ubiće te.“

Divljanin počeo vrhom bodeža da čisti prljavštinu ispod nokata. „Ja sam pevao svoje pesme, tukao svoje bitke, pio letnjega vina, okusio Dornjaninovu ženu. Čovek treba da umre kao što je živio. Za mene je to s čelikom u ruci.“

Sanja li to on o smrti? Da ga nije neprijatelj dodirnuo? Smrt je njegovo kraljevstvo, mrtvi njegovi vojnici. „Uskoro ćeš uposliti svoj čelik Neprijatelj je u pokretu, istinski neprijatelj. Izvidnici lorda Snežnog vратиće se pre no što istekne dan, slepih krvavih očiju.“

Divljanin usitni očima. Sive oči, smeđe oči; Melisandra je videla da se boja menja sa svakim damarom rubina. „Kopanje očiju, to je Plačljivčevo delo. Najbolja vrana je slepa vrana, voli on da kaže. Ponekad mi se čini da bi sam sebi najradije iskopa oči, koliko suze i svrbe. Snežni je pretpostavljao da će slobodni narod stati uz Tormunda da im bude vođa, zato što bi on postupio tako. Njemu se Tormund dopadao, a i on se dopadao matorom prevarantu. Ako to međutim bude Plačljivac... to neće biti dobro. Ni za njega, a ni za nas.“

Melisandra je klimnula glavom, kao da ozbiljno shvata njegove reči, ali taj Plačljivac nije bio bitan. Niko od njegovog slobodnog naroda nije bitan. Oni su izgubljeni narod, narod osuđen na propast, čija je sudbina da nestane sa lica zemlje, kao što su nestala deca šume. To nisu bile reči koje bi on rado čuo, a ona sada nije smela da ga izgubi. „Koliko dobro poznaješ sever?*

Sklonio je nož. „Kao i svaki pljačkaš. Neke delove bolje od drugih. Velik je sever. Što?*

„Devojčica“, rekla je. „Devojčica u sivom na umirućem konju. Sestra Džona Snežnog.“ Ko bi drugi to mogao biti? Žurila je ka njemu zarad sigurnosti, toliko je bar Melisandra jasno videla. „Videla sam je u plamenu, ali samo jednom. Moramo da pridobijemo poverenje lorda zapovednika, a to možemo jedino ako je spasemo.“

„Ako je ja spasem, hoćeš da kažeš? Gospodar kostiju?“ Nasmejao se. „Čegrtavoj Košulji niko sem budala nikada nije verovao. Snežni to nije. Ako njegovu sestru treba spasavati, on će poslati vrane. Ja bih tako uradio.“

„On nije ti. On se zakleo i namerava da živi po tom zavetu. Noćna straža se ne

meša. Ali ti nisi iz Noćne straže. Možeš ono što on ne može.“

„Ako tvoj uštogljeni lord zapovednik to dozvoli. Jesu li ti vatre pokazale gde da nađeš devojčicu?“

„Videla sam vodu. Duboku, plavu i mirnu, s tankom koricom leda. Činilo se da se pruža u beskraj.“

„Dugačko jezero. Šta si još videla oko te devojčice?“

„Brda. Polja. Drveće. Jednom jelena. Kamenje. Izbegava sela. Kada može, jaše koritima potočića, da zavara trag progoniteljima.“

Namrštio se. „Zbog toga će biti teško. Rekla si da dolazi na sever. Je li jezero bilo istočno ili zapadno od nje?“

Melisandra sklupi oči, prisećajući se. „Zapadno.“

„Znači ne dolazi Kraljevim drumom. Pametna cura. Na drugoj strani ima manje očiju a više zaklona. I nekih skrovišta koje sam ja koristio s vremena...“ Ućutao je na zvuk ratnog roga pa je hitro ustao. Po čitavom Crnom zamku, znala je Melisandra, spustila se ista iznenadna tišina, a svaki čovek i dečak okrenuo se ka Zidu, osluškajući, čekajući. Jedan dugački glas roga značio je povratak izvidnika, ali dva...

Došao je taj dan, pomislila je crvena sveštenica. Lord Snežni će sada morati da me sluša.

Pošto je dugački žalostivi vapaj roga zamro, tišina kao da je potrajala čitav sat. Divljanin je napokon prekinuo magiju. „Znači, samo jedan. Izvidnici.“

„Mrtvi izvidnici. Melisandra je takođe ustala. „Idi obuci svoje kosti i čekaj. Vratiću se.“

„Trebalo bi da idem s tobom.“

„Ne budi glup. Kada jednom nađu ono što će naći, blizina svakog divljanina će ih razjariti. Ostani ovdje dokim se krv ne ohladi.“

Devan se penjao stepenicama Kraljeve kule dok se Melisandra spuštala, okružena dvojicom stražara koje joj je Stanis ostavio. Dečak je na poslužavniku nosio njen zaboravljeni doručak. „Čekao sam da Hob izvadi iz peći sveže velne, moja gospo. Hleb je još vruć.“

„Ostavi ga u mojim odajama.“ Divljanin će ga verovatno pojesti. „Potrebna sam lordu Snežnom, s one strane Zida.“ *On to još ne zna, ali uskoro...*

Napolju je počeo da pada slab sneg. Kada su Melisandra i njena pratnja stigli, pred kapijom se već iskupilo jato vrana, ali su joj se sklonili s puta. Lord zapovednik je pre nje prošao kroz led, u pratnji Bouena Marša i dvadeset kopljanika. Snežni je takođe poslao desetak strelaca na vrh zida, za slučaj da u obližnjoj šumi ima skrivenih neprijatelja. Stražari na kapij i nisu bili kraljičini ljudi, ali su je svejedno propustili.

Ispod leda je bilo hladno i mračno, u uzanom tunelu koji je vijugao kroza Zid. Morgan je išao ispred nje s bakljom, Merel pozadi sa sekrom. Obojica su bili teški pijanci, ali su u taj jutarnji čas bili trezni. Kraljičini ljudi, bar po imenu, obojica su gajili zdrav strah od nje, a Merel je umeo da bude opasan borac kada nije pijan. Danas joj neće trebati, ali je Melisandra pazila da kraj sebe uvek ima dvojicu vojnika, kuda god da krene. To je slalo jasnu poruku. *Simboli moći.*

Kada je njih troje izašlo severno od Zida sneg je već ravnomerno padao. Iskrzani beli pokrivač sakrio je izrovanu i raskopanu zemlju koja se pružala od Zida do ruba Uklete šume. Džon Snežni i njegova crna braća okupili su se oko tri koplja, dvadesetakkoraka dalje.

Koplja su bila od jasena, osam stopa dugačka. Ono levo se malo krivilo, ali su druga dva bila glatka i prava. Na vrhu svakog bila je nabijena odsečena glava. Brade su bile pune leda, sneg što je padao dao im je bele kapuljače. Na mestima gde su im bile oči ostale su samo prazne duplje, crne i krvave rupe koje su zurile nemo optužujući,

„Ko su oni bili?“, upita Melisandra vrane.

„Crni Džek Balver, Dlakavi Hal i Gart Sivopero“, odgovori Bouen Marš glasom punim pošte. „Zemlja je zamrznuta. Divljanima je sigurno trebalo pola noći da ovako duboko zariju koplja. Možda su još blizu. Možda nas posmatraju.“ Lord kućeprevritelj se zaškiljio u drveće.

„Možda ih tamo ima stotinu“, reče neki crni brat kiselog lica. „Možda hiljadu.“

„Ne“, reče Džon Snežni. „Ostavili su svoje darove po mrklom mraku, pa su pobešli.“ Njegov ogromni beli jezovuk šunja se oko kočeva, njuškajući, pa je digao nogu i ispišao se na koplje s glavom Crnog Džeka Balvera. „Duh bi ih nanjušio da su još tu.“

„Nadam se da je Plačljivac spalio tela“, rekao je kiselu čovek, onaj koga su zvali Žalobni Ed. „Inače će možda doći da traže glave.“

Džon Snežni uhvati koplje s glavom Garta Sivopera pa ga silovito istrgnu iz zemlje. „Iščupajte i druga dva, naredio je i četiri vrane pozuriše da to izvrše.

Obrazi Bouena Marša bili su rumeni od mraza. „Nije trebalo da šaljemo izvidnike.“

„Ovo nije ni vreme ni mesto za kopanje po toj rani. Ne ovde, moj gospodar. Ne sada.“ Ljudima koji su se mučili oko kopalja, Snežni reče. „Skinite glave i spalite ih. Da ne ostane ništa sem gole kosti.“ Tek tada kao da je primetio Melisandru. „Moja gospo. Pođi sa mnom, molim te.“

Napokon. „Ako je po volji lordu zapovedniku.“

Dok su hodali ispod Zida, uhvatila ga je ispod ruke. Morgan i Merel išli su ispred njih, Duh im se šunjao za petama. Sveštenica nije progovarala, ali je značajno usporila hod a gde je stupala led je počinjao da kaplje. *To će morati da primeti.*

Pod gvozdenom rešetkom rupe zavrelo ulje Snežni je prekinuo ćutnju, kao što je znala da će biti. „Šta je s ostalom šestoricom?“

„Nisam ih videla“, odgovori Melisandra.

„Hoćeš li pogledati?“

„Naravno, moj gospodaru.“

„Stigao nam je gavran od ser Denisa Malistera iz Kule senki“, rekao joj je Džon Snežni. „Njegovi ljudi su videli vatre u planinama na suprotnoj strani Klanca. Ser Denis veruje da se divljani okupljaju. Misli da će ponovo pokušati da se probiju preko Mosta lobanja.“

„Neki možda hoće.“ Da li su lobanje u njenoj viziji označavale taj most? Melisandra je slutila da nije tako. „Ako do toga dođe, taj će napad biti tek varka. Videla sam kule kraj mora, potonule pod crnom i krvavom plimom. Tamo će pasti najteži udarac.“

„Istočna Morobdija?“

Da li je zaista? Melisandra je bila u Istočnoj morobdiji u društvu kralja Stanisa. Tu je veličanstvo ostavilo kraljicu Selisu i njihovu kćer Širin kada je okupio vitezove za marš do Crnog zamka. Kule u njenoj vatri bile su drugačije, ali to je u vizijama često tako. „Da. Istočna Morobdija, moj gospodaru.“

„Kada?“

Raširila je ruke. „Sutra. Za mesec dana. Za godinu. A moguće je da ćeš ako nešto preduzmeš, potpuno osujetiti to što sam videla.“ *Kakva bi inače bila svrha vizija?*

„Dobro“, reče Snežni.

Kada su izašli ispod Zida, gomila vrana iza kapije brojala je njih četrdesetak. Ljudi su se natiskali oko njih. Melisandra je nekolicinu znala po imenu: kuvar Troprsti Hob, Malej s masnom riđom kosom, priglupi momak zvani Volina Oven, pijanac Obrednik Seladar.

„Je li istina, moj gospodaru?“, upita Troprsti Hob.

„Ko je to?“, upita Volina Oven. „Nije Diven, je li?“

„Niti Gart“, reče kraljičin čovek koga je znala kao Alfa iz Blatišta, jedan od prvih koji je odbacio sedam lažnih bogova zarad istine Rlorove. „Gart je previše pametan za te divljane.“

„Koliko?“, upita Malej.

„Trojica“, odgovori im Džon. „Crni Džek, Dlakavi Hal i Gart.“

Alf iz Blatišta kriknu glasno da probudi spavače u Kuli senki. „Stavi ga u krevet i nateraj ga da popije kivanog vina“, reče Džon Troprstom Hobu.

„Lorde Snežni“, reče Melisandra tiho. „Hoćeš li poći sa mnom u Kraljevu kulu? Imam još toga da podelim s tobom.“

Jedan dugačak tren gledao ju je u lice tim svojim hladnim sivim očima. Desna šaka mu se stegla, otvorila, ponovo stegla. „Ako želiš. Ede, odvedi Duha nazad u moje odaje.“

Melisandra je to shvatila kao znak pa je otpustila i svoje stražare. Zajedno su otišli dvorištem, samo njih dvoje. Sneg je padao svuda oko njih. Hodala je najbliže Džonu što se usuđivala, dovoljno blizu da oseća nepoverenje lako se širi iz njega kao crna magla. *Nisam mu draga, nikada mu neću biti draga, ali će me koristiti. Neka.* Melisandra je istu igru igrala i sa Stanisom Barateonom, tamo na početku. Zapravo, mladi lord zapovednik i njen kralj imali su više zajedničkog nego što bi želeli da priznaju. Stanis je bio mlađi brat koji odrasta u senci starijeg, isto kao Džon Snežni, kopile, večito u senci brata čiste krvi, palog junaka koga su ljudi zvali Mladi Vuk Obojica su bili nevernici po prirodi, nepoverljivi, sumnjičavi. Jedini bogovi koje su istinski obožavali bili su čast i dužnost.

„Nisi pitao za svoju sestru“, rekla je Melisandra dok su se penjali zavojitim stepeništem Kraljeve kule.

„Rekao sam ti. Ja nemam sestru. Mi se odričemo rodbine kada kažemo reči. Ne mogu da pomognem Arji kao što ne mogu da...“

Ućutao je kada su zakoračili u njene odaje. Divljanin je bio unutra, sedeo je za njenim stolom i bodežom mazao maslac na očupani komad toplog crnog hleba. Na sebi je imao oklop od kostiju, primetila je zadovoljno. Razbijena lobanja džina koja mu je služila kao kaciga počivala je na sedištu u prozoru iza njega.

Džon Snežni se stegao. „Ti.“

„Lord Snežni.“ Divljanin im se iskezio ustima punim pocrnelih slomljenih zuba. Rubin na članku svetlucao mu je na jutarnjem svetlu kao mutna crvena zvezda.

„Šta ti radiš ovde?“

„Doručkujem. Hoćeš i ti malo?“

„Neću s tobom da lomim hleb.“

„Ko ti je kriv. Vekna je još topla. Hob bar to ume.“ Divljanin odgrize zalogaj. „Lako bih mogao da te posetim, moj gospodar. Ti stražari na tvojim vratima su samo loš vic. Čovek koji se pedeset puta popeo uza Zid sasvim će se lako popeti kroz prozor. Ali kakva korist ako te ubijem? Vrane bi samo izabrale nekog goreg.“ Sažvakao je i progutao. „Čuo sam za tvoje izvidnike. Trebalo je mene da pošalješ s

njima.“

„Pa da ih izdaš Plačljivcu?“

„Sad znači pričamo o izdaji? Kako se zvala ona tvoja divljanska žena, Snežni? Igrit, beše li?“ Divljanin se okrenu Melisandri. „Trebaće mi konji. Pet-šest dobrih konja. I ne mogu ovo sam. Povešću neke kopljanice iz Krtičnjaka. Za ovakav posao neophodne su žene. Devojičica će njima više verovati, a i pomoći će mi da sprovedem u delo jednu varku koju imam na umu.“

„O čemu to on priča?“, upitao ju je lord Snežni.

„O tvojoj sestri.“ Melisandra mu položi šaku na rame. „Ti joj ne možeš pomoći, ali on može.“

Snežni otrže ruku. „Ne bih rekao. Ti ne poznaješ ovo stvorenje. Čegrtava Košulja može da opere ruke stotinu puta na dan i još će imati krv ispod noktiju. Pre će Arju ubiti i silovati nego što će je spasti. Ne. Ako si ovo videla u svojim vatrama, moja gospo, sigurno ti je pepeo ušao u oči. Ako on bez moje dozvole pokuša da ode iz Crnog zamka, lično ću mu odseći glavu.“

Ne ostavlja mi izbora. Neka tako bude. „Devane, ostavi nas“, rekla je i štitonoša se iskrao i zatvorio vrata za sobom.

Melisandra je dodirnula rubin na svom vratu i izgovorila reč.

Zvuk je čudno odjeknuo iz uglova sobe pa se izvio kao crv unutar njihovih ušiju. Divljanin je čuo jednu reč, vrana drugu. Nijedna nije bila ona reč koja je otišla s njenih usana. Rubin na divljaninovom članku je potamneo, pramenovi svetla i senke oko njega sveli su i izbledeli.

Kosti su ostale - čegrtava rebra, kandže i zubi duž njegovih ruku, velika žuta ključna kost preko njegovih ramena. Razbijena džinovska lobanja ostala je, požutela i ispacala, cereći se svojim žutim divljim kežom.

Međutim, proćelavo teme je iščezlo. Smeđi brk, kvrgava brada, žućkasta koža i sitne crne oči, sve je nestajalo. Sivi pramenovi pružili su se kroz dugačku smeđu kosu. Bore od smeha pojavile su se u uglovima usana. Odjednom je postao krupniji i nego ranije, plećatiji, dugonog i suv, glatko obrijanog, vetrom opaljenog lica.

Oči Džona Snežnog se razrogačiše. „Mense?“

„Lorde Snežni.“ Mens Rajder se nije osmehivao.

„Ona te je spalila.“

„Spalila je Gospodara kostiju.“

Džon Snežni se okrenuo Melisandri. „Kakvo je ovo čarobnjaštvo?“

„Nazovi ga kako želiš. Opsena, privid, iluzija. R'lor je gospodar svetlosti, Džone Snežni, i njegove sluge imaju moć da je tkaju, kao što drugi tkaju predom.“

Mens Rajder se nasmeja. „I ja sam sumnjao, Snežni, ali nisam video zašto je ne pustiti da proba? Drugi izbor bio je da me Stanis ispeče.“

„Kosti su bile korisne“, reče Melisandra. „Kosti pamte. Najsnažnije opsene sazdane su pomoću takvih stvari. Pokojnikovih čizama, pramenova kose, kese s kostima prstiju. Uz prošaputanu reč i molitvu, čovekova senka može da se izmami iz njih, da je drugi ogrne poput plašta. Suština onoga ko je nosi se ne menja, već samo njegov izgled.“

Zvučalo je kao da je to nešto jednostavno i lako. Ne moraju nikada da znaju koliko je teško bilo i koliko ju je koštalo. To je bila lekcija koju je Melisandra naučila odavno, u Ašajju; što lakše čarobnjaštvo deluje, to će se ljudi više bojati čarobnjaka. Kada je plamen liznuo Čegrtavu Košulju, rubin na njenom grlu postao je tako vreo da se bojala kako će koža početi da joj se dimi i crni. Lord Snežni ju je srećom svojim strelama poštedeo tih muka. Dok je Stanis besneo zbog tog prkosa, ona se stresla od olakšanja.

„Naš lažni kralj je osetljive prirode“, rekla je Melisandra Džonu Snežnom, „ali neće izdati. Držimo njegovog sina, sećaš se. A on ti duguje sam svoj život.“

„Meni?“ Džon je zvučao začuđeno.

„A kome drugom, moj gospodaru? Za svoja zlodela može da plati samo glavom, tako glasi vaš zakon, a Stanis Barateon nije čovek koji bi prekršio zakon... ali kako ti tako mudro govoriš, ljudski zakoni na Zidu prestaju da važe. Rekla sam ti da će Gospodar svetlosti čuti tvoje molitve. Želeo si način da spaseš mlađu sestru a da ne okaljaš čast koja ti toliko znači, da ne prekršiš zavete date pred svojim drvenim bogom.“ Pokazala je belim prstom. „Eto ga, lorde Snežni. Arjin spas. Dar Gospodara svetlosti... i moj.“

SMRAD

Prvo je čuo cure, kako laju dok se trkaju kući. Dobivanje kopita po kamenu trglo ga je na noge, tako da su lanci zazvečali. Oni među njegovim nogama nisu bili duži od stope, tako da mu je korak bio skraćeni i nespretan. Takvom mu je bilo teško da se kreće, ali je pokušao najbolje što je mogao, cupkajući i zvečeći ustao je sa slame. Remzi Bolton se vratio i želeće da mu njegov Smrad bude pri ruci da ga služi.

Napolju, pod hladnim jesenjim nebom, lovci su kuljali na kapiju. Predvodio ih je Ben Bons, a cure su lajale i režale svuda oko njega. Iza su išli Derač, Kiseli Alin i Dejmon Igranka s njegovim dugačkim nauljenim bičem, pa onda Valderi u sedlima velikih sivih ždrebacu koje im je poklonila leđi Dastin. Sam lord je jahao Krv, crvenog pastuva prgavog koliko i on sam. Smejao se. Smrad je znao da to može biti veoma dobro ili veoma loše.

Psi su se bacili na njega pre nego što je uspeo da odredi šta je tačno od to dvoje, privučeni njegovim mirisom. Psi su voleli Smrada; on je najčešće spavao s njima, a ponekad mu je Ben Bons dozvoljavao da deli njihovu večeru. Čopor se zaleteo preko kamenja lajući, okružujući ga, slačući da mu lizne prljavo lice, grickajući ga za noge. Helisent mu je zubima uhvatila desnu šaku i tako je snažno glodala da se Smrad pobojao da će ostati bez još dva prsta. Bila je suva, čvrstih mišića, dok je Smrad bio mlitav, sive kože i krutih kostiju, sedokosi skelet.

Kada je uspeo da odgurne Crvenu Džejn i da se pridigne na kolena, jahači su već sjahivali. Otišlo je dvadesetak konjanika i isto toliko ih se vratilo, što je značilo da je potraga bila neuspešna. To je bilo loše. Remzi nije voleo ukus neuspeha. *Želeće nekoga da povredi.*

U poslednje vreme njegov gospodar je bio prinuđen da se uzdržava, pošto su Mogile bile pune ljudi potrebnih kući Boltona i Remzi je znao da bude pažljiv u blizini Dastina i Rizvela i drugih malih lordova. Prema njima se uvek ponašao ljubazno i sdačno. Šta je radio iza zatvorenih vrata, bila je druga priča.

Remzi Bolton bio je obučen kao što dolikuje gospodaru Losove šume i nasledniku Užasnika. Ogrtač mu je bio sašiven od vučjih krzna koja su na desnom ramenu držali požuteli zubi vučje glave. Na jednom bedru je nosio kratku sablju, sečiva širokog i teškog kao satara; na drugom dugački bodež i mali krivi nož za dranje s kukom na vrhu i sečivom oštrim kao britva. Sva tri oružja imala su istovetne balčake od žute kosti. „Smrade“, viknuo je lord iz visokog sedla Krvi, „smrdiš. Namirisao sam te preko čitavog dvorišta.“

„Znam, moj gospodaru“, morao je Smrad da kaže. „Oprosti mi.“

„Doneo sam ti dar.“ Remzi se izvi, uze nešto sa sedla iza sebe i baci. „Hvataj!“

Zbog lanaca, okova i odsečenih prstiju, Smrad je bio nespretniji nego u doba pre no što je naučio kako se zove. Glava udari u njegove osakaćene šake, odbi se od patrljaka prstiju i pade mu pred noge, razbacujući crve na sve strane. Bila je neprepoznatljiva od skorene krvi.

„Rekoh ti da uhvatiš“, kaza Remzi. „Diži je.“

Smrad je pokušao da digne glavu za uvo. Nije valjalo. Meso je bilo zeleno i trulo i uvo mu se pokidalo među prstima. Mali Valder se nasmeja i tren kasnije svi drugi su se takođe smejali. „O, pustite ga na miru“, reče Remzi. „Samo se postaraj za Krv. Žestoko sam ga jahao.“

„Razumem, moj gospodaru. Hoću.“ Smrad požuri ka konju, prepustivši odsečenu glavu psima.

„Danas smrdiš kao svinjska govna, Smrade“, reče Remzi.

„Na njemu je to poboljšanje“, reče Dejmon Igranka, osmehujući se dok je namotavao bič.

Mali Valder skoči iz sedla. „Postaraj se i za mog konja, Smrade. I za konja mog malog brata.“

„Mogu ja sam da se staram o svom konju“, reče Veliki Valder. Mali Valder je postao miljenik lorda Remzija i svakog dana je sve više ličio na njega, ali je sitniji. Frej bio drugačijeg kova i retko je učestvovao u bratovljevim svirepim zabavama.

Smrad se nije obazirao na štitonoše. Poveo je Krv ka štalama, cupkajući u stranu kad pastuv pokuša da ga ritne. Lovci su otišli u dvoranu, svi sem Bena Bensa, koji je postavio pse što se tuku oko odsečene glave.

Veliki Valder je pošao za njim u štalu, vodeći sopstvenog konja. Smrad ga je krišom pogledao kada je sklonio dem Krvu. „Ko je to bio?“, upitao je tiho, da drugi konjušari ne čuju.

„Niko.“ Veliki Valder je skinuo sedlo sa svog zelenka. „Samo neki starac koga smo sreli na putu. Terao je staru kozu i četiri jareta.“

„Lord ga je ubio zbog koze?“

„Lord ga je ubio zato što ga je oslovio sa lorde Snežni. Kozu su međutim valjale. Pomuzli smo majku i ispekli jariće.“

Lord Snežni. Smrad klimnu glavom, a lanac mu zazveča dok je petljao oko remenja sedla. *Kako god da se zove, Remzi nije čovek u čijoj blizini treba biti kada je besan. Niti kada nije.* „Jeste li našli svoje rođake, moj gospodaru?“

„Nismo. Nisam ni mislio da ćemo ih naći. Mrtvi su. Lord Vimen ih je ubio. To bih

ja uradio da sam na njegovom mestu.“

Smrad ništa nije govorio. Ponešto nije bezbedno reći, čak ni u štali dok je lord u dvorani. Jedna pogrešna reč mogla bi ga koštati još jednog prsta na nozi, ili čak na šaci. *Ali ne i mog jezika. Nikada mi neće iščupati jezik. Voli da me sluša kako ga preklinjem da me poštedi bola. Voli da me natera da to kažem.*

Jahači su u lovu proveli šesnaest dana, a za hranu su imali samo tvrdi hleb i usoljenu govedinu, sem ponekog otetog jareta, tako da je te noći lord Remzi naredio da se priredi gozba u čast njegovog povratka u Mogile. Njihov domaćin, prosedi jednoruki sitni lord po imenu Harvud Staut, znao je da mu ne bi bilo pametno da odbije, mada su mu zalihe hrane u ostavi gotovo na izmaku. Smrad je čuo Stautove sluge kako šapuću da im Kopile i njegove sluge tamane sve što su spremili za zimu. „On će kažu leći s devojčicom lorda Edarda“, požalila se Stautova kuvarica ne znajući da Smrad sluša, „ali ćemo mi da najebemo kada padne sneg, pazi šta ti kažem.“

A ipak je lord Remzi naredio gozbu, tako da je gozbe moralo biti. U Stautovoj dvorani postavljeni su dugački stolovi, zaklan je vo, i te noći kada je sunce zašlo lovci praznih šaka jeli su pečenje i rebra, ječmeni hleb, pire od mrkve i graška i sve zalivali čudesnim količinama piva.

Malom Valderu je zapala dužnost da dosipa lordu Remziju, dok je Veliki Valder sipao drugima za visokim stolom. Smrad je bio okovan pored vrata, da njegov miris ne pokvari gostima apetit. Ješće kasnije, otpatke koje se lord Remzi seti da mu pošalje. Psi su međutim bili slobodni da jurcaju po dvorani, i pružili su najbolju zabavu te večeri, kada su Mod i Siva Džejn skočile na jednog psa lorda Stauta zbog posebno mesnate kosti koju im je Vil Šort bacio. Smrad je bio jedini čoveku u dvorani koji nije gledao tri psa kako se bore. Nije odvajao pogled od Remzija i Boltona.

Borba se završila tek sa smrću domaćinovog psa. Stautov stari pas nije imao nikakvih izgleda. Bio je sam protiv dvoje, a Remzijeve kuje bile su mlade, snažne i divlje. Ben Bons, koji je voleo pse više od njihovog gospodara, rekao je Smradu da su svi dobili imena po seljankama koje je Remzi lovio, silovao i ubio dok je još bio kopile i jurcao naokolo sa prvim Smradom. „Ili bar po onima koje su ga dobro zabavile. One koje su jecale i preklinjale i nisu htele da beže ne dobiju da se vrate kao kuje.“ U sledećem okotu iz štenare Užasnika biće i jedna Kira, Smrad u to nije sumnjao. „Dresirao ih je i da ubijaju vukove“, poverio se Ben Bons. Smrad nije rekao ništa. Znao je koje vukove cure treba da ubiju, ali nije želeo da ih gleda kako se otimaju oko njegovog odsečenog prsta.

Dvojica slugu odneli su lešinu mrtvog psa a jedna starica je donela četku i kofu da

opere krvavu rogozinu, kada se vrata dvorane naglo otvoriše i ulete vetar, a desetak ljudi u sivim verižnjačama i s plitkim gvozenim kacigama uđe probivši se pored Stautovih prebledelih mladih stražara u kožnim prslucima i zlatnim i crvenkastosmeđim plaštovima. Među gostima iznenada zavlada tajac... jedino lord Remzi baci u stranu kost koju je glodao, obrisa usta rukom, osmehnu se masnim osmehom vlažnih usana, pa reče: „Oče.“

Gospodar Užasnika je bez žurbe osmotrio ostatke gozbe, mrtvog psa, tapiserije na zidovima, Smrada u lancima i okovima. „Napolje“, rekao je gostima, glasom tihim kao šapat. „Smesta. Svi.“

Ljudi lorda Remzija poustavljali su od stola, ostavljajući čaše i tanjire. Ben Bons je viknuo na cure, i one su otkasale za njim, neke još noseći kosti u zubima. Harvud Staut se ukočeno poklonio i prepustio mu svoju dvoranu bez reči. „Oslobodi Smrada i povedi ga za sobom“, zarežao je Remzi na Kiselog Alina, ali je njegov otac mahnuo bledom šakom i rekao: „Ne, njega ostavi.“

Čak su se i lični gardisti lorda Ruza povukli i zatvorili vrata za sobom. Kada je jeka zamrla, Smrad je ostao sam u dvorani sa dva Boltona, ocem i sinom.

„Nisi našao naše nestale Freje.“ Ruz Bolton je to izgovorio tako da ne zvuči kao pitanje, već kao činjenica.

„Odjahali smo nazad do mesta gde lord Jegulja tvrdi da su se rastali, ali cure nisu uspele da nađu trag.“

„Raspitivao si se za njih u selima i utverdama.“

„Gubljenje vremena. Seljaci bi mogli i slepi da budu koliko ništa ne vide.“ Remzi slegnu ramenima. „Zar je bitno? Svetu neće nedostajati nekoliko Freja. Dole u Blizancima ima ih još mnogo ako nam ih treba.“

Lord Ruz otkinu komadić kore s okrajka hleba pa ga pojede. „Hostin i Enis su nezadovoljni.“

„Onda neka ih oni traže.“

„Lord Vimen krivi sebe. Po njegovim recima, Regar mu je postao posebno drag.“

U lordu Remziju je narastala srdžba. Smrad je to video u njegovim ustima, u izvijanju tih debelih usana, načinu na koji su mu žile izbijale u vratu. „Budale je trebalo da ostanu s Menderlijem.“

Ruz Bolton slegnu ramenima. „Nosiljka lorda Vimena kreće se brzinom puža... a lordovo zdravlje i zapremina ne dozvoljavaju mu da putuje više od nekoliko sati dnevno, s čestim zaustavljanjima zarad obroka. Freji su žurili da stignu u Mogile, da se ponovo vide sa srođnicima. Možeš li da ih kriviš što su odjahali napred?“

„Ako su to zaista uradili. Da li veruješ Menderliju?“

Blede oči njegovog oca se zacakdiše. „Jesam li ostavio taj utisak? Svejedno. Lord je veoma nesrećan.“

„Ne toliko nesrećan da ne može da jede. Lord Krmak je sigurno poneo sa sobom pola hrane iz Belih sidrišta.“

„Četrdeset kola punih namirnica. Burad vina i likera, bačve svežih zmijuljica, krdo koza, stotinu svinja, sanduke kraba i ostriga, čudovišnog bakalara... lord Vimen voli da jede. Možda si to primetio.“

„Ono što sam primetio jeste da nije doveo nikakve taoce.“

„To sam primetio i ja.“

„Šta nameravaš da preduzmeš povodom toga?“

„To je dvoumica.“ Lord Ruz je našao praznu čašu, obrisao je o stolnjak i napunio je iz vrča. „Izgleda da Menderli nije jedini koji priređuje gozbe.“

„Gozbu je trebalo da prirediš ti, da mi poželiš dobrodošlicu“, požalio se Remzi, „i to u Mogilnom dvoru, a ne u ovom nokširu od zamka.“

„Mogilni dvor i njegove kuhinje nisu moji da njima upravljam“, reče njegov otac blago. „Tamo sam tek gost. Zamak i grad pripadaju gospi Dastin, a ona te ne podnosi.“

Remzijevu lice se smračilo. „Ako joj odsečem sise pa ih bacim curama, hoće li me onda podnositi? Hoće li me podnositi ako je oderem da napravim sebi nove čizme?“

„Ne verujem. A te čizme bi bile skupe. Koštale bi nas Mogila, kuće Dastina i Rizvela.“ Ruz Bolton je seo naspram svog sina. „Barbri Dastin je mlađa sestra moje druge žene, kćerka Rodrika Rizvela, sestra Rodžera, Rikarda i mog imenjaka Ruza, rođaka drugim Rizvelima. Moj pokojni sin joj je bio drag i sumnja da si ti igrao neku ulogu u njegovoj smrti. Ledi Barbri je žena koja dugo pamti nepravdu. Budi srećan zbog toga. Mogile čvrsto stoje uz Boltone uglavnom zato što ona i dalje krivi Neda Starka za smrt svoga muža.“

„Čvrsto stoje!“ Remzi je besneo. „Ona ne radi ništa sem što pljuje na mene. Doći će dan kada ću zapaliti njen drveni grad. Nek na to pljune, pa nek vidi hoće li ga ugasiti.“

Ruz iskrivi lice, kao da je pivo koje je pijuckao izmenada postalo kiselo. „Postoje trenuci kada me teraš da se pitam jesi li zaista moje seme. Moji preci su bili mnogo toga, ali nikada budale. Ne, sada ćuti, dosta sam čuo. Trenutno izgledamo snažno, tako je. Imamo moćne prijatelje u Lanisterima i Frejima, a tu je i podrška dobrog dela severa, bez obzira na to što je nerada... ali šta će se desiti kada se pojavi jedan sin Neda Starka?“

Sinovi Neda Starka su svi mrtvi, pomisli Smrad. Rob je ubijen u Blizancima, a Bren

i Rikon... zaronili smo njihove glave u smolu... Sada je njega glava bolela. Nije želeo da misli ni o čemu što se desilo pre nego što je naučio kako se zove. Ponešto je bilo previše bolno za prisećanje, misli bolne gotovo kao Remzijevo nož za dranje...

„Starkovi mali vučići su mrtvi“, reče Remzi, sipajući još piva u pehar, „i ostaće mrtvi. Nek pokažu svoja ružna lica i moje cure će iskidati na komade te njihove vukove. Što se pre pojave, pre ću ih ponovo ubiti.“

Stariji Bolton uzdahnu. „*Ponovo?* Sigurno si se pogrešno izrazio. Ti nikada nisi ubio sinove lorda Edarda, ta dva mila dečaka koja smo toliko voleli. To je bilo delo Teona Izdajnika, sećaš se? Koliko ćemo naših neradih prijatelja zadržati ako se istina sazna? Samo leđi Barbri, koju bi ti da pretvoriš u par čizama... i to *loših* čizama. Ljudska koža nije otporna kao goveđa i brže će se izlizati. Po kraljevoj objavi sada si Bolton. Pokušaj da se ponašaš kao Bolton. Ljudi pričaju o tebi, Remzi. Svugde ih čujem. Ljudi te se boje.“

„To je dobro.“

„Grešiš. Nije dobro. O meni niko nikada ništa ne priča. Misliš li da bih sedeo ovde da je drugačije? Tvoje zabave su tvoja stvar, neću zbog njih da te korim, ali moraš biti obazriviji. Mirna zemlja, tih narod. To je oduvek bilo moje pravilo. Neka postane i tvoje.“

„Zato si ostavio gospu Dastin i onu svoju krmaču od žene? Da bi došao ovamo i rekao mi da budem *tih!*“

„Nipošto. Ima vesti koje moraš da čuješ. Lord Stanis je napokon krenuo sa Zida.“

Na to je Remzi delimično ustao, a osmeh mu je zasjao na širokim, vlažnim usnama. „Krenuo je na Užasnik?“

„Avaj, nije. Arnolfu nije jasno. Kune se da je učinio sve što može da pripremi zamku.“

„Nisam baš siguran. Zagrebi Karstarka i naći ćeš Starla.“

„Posle grebanja koje je Mladi Vuk dao lordu Rilardu to je možda manje tačno nego pre. Bilo kako bilo. Lord Stanis je preoteo Čardak šumski od gvozdenrođenih i vratio ga kući Glovera. Još i gore, planinski klanovi su mu se pridružili. Val, Nori, Lidl i ostali. Sve je jači.“

„Mi smo jači.“

„Sada jesmo.“

„Sada je vreme da ga razbijemo. Pusti me da krenem na Čardak.“

„Pošto se oženiš.“

Remzi tresnu peharom i ostaci piva se razliše po stolnjaku. „Muka mi je od čekanja. Imamo devojk, imamo drvo i imamo dovoljno lordova za svedoke.“

Oženiću se sutra, napraviću joj sina i krenuti pre nego što joj se devičanska krv osuši.“

Ona će se moliti da kreneš, pomisli Smrad, i moliće se da se nikada ne vratiš u njenu postelju.

„Posadićeš joj sina“, rekao je Ruz Bolton, „ali ne ovde. Resio sam da se oženiš u Zimovrelu.“

Izgledi na to kao da se nisu dopali lordu Remziju. „Zimovrel sam opustošio, da nisi zaboravio?“

„Nisam, ali izgleda da ti jesi... *gvozdenrođeni* su opustošili Zimovrel i poklali njegove žitelje. Teon Izdajnik“

Remzi sumnjičavo odmeri Smrada. „Da, tako je, ali svejedno... venčanje u toj ruševini?“

„Čak i opustošen i porušen, Zimovrel je i dalje dom gospe Arje. Ima li boljeg mesta da se oženiš i legneš s njom da istakneš svoje pravo. To je međutim tek pola priče. Bili bismo budale da pođemo na Stanisa. Neka Stanis pođe na nas. Previše je oprezan da dođe u Mogile... ali *mora* doći u Zimovrel. Njegova plemena neće prepustiti kćerku svog voljenog Neda nekome kao što si ti. Stanis će morati da pođe ili će ih izgubiti... a pošto je obazriv zapovednik kakav jeste, pre nego što pođe pozvaće sve svoje prijatelje i saveznike. Pozvaće Arnolfa Karstarla.“

Remzi obliza ispucale usne. „I onda će biti naš.“

„Ako takva bude božja volja.“ Ruz ustade. „Venčaćeš se u Zimovrelu. Obavestiću lordove da krećemo za tri dana i pozvaću ih da nas prate.“

„Ti si zaštitnik severa. Naredi im.“

„Poziv će imati isto dejstvo. Moć je najboljeg ukusa kada se zasladi ljubaznošću. To bolje nauči, ako nameravaš da jednog dana vladaš.“ Gospodar Užasnika osmotri Smrada. „I da, oslobodi ljubimca. Vodim ga sa sobom.“

„Vodiš ga? Kuda? On je moj! Ne dam ga.“

Ruzi kao da je to bilo zabavno. „Sve što imaš ja sam ti dao. Bilo bi ti bolje da to upamtiš, kopile. A što se ovog... Smrada tiče.... ako ga nisi nepovratno uništio, možda ćemo od njega još imati neke koristi. Uzmi ključeve i skini mu te lance, pre nego što zažalim zbog dana kada sam ti silovao majku.“

Smrad je video kako se Remziju krive usta, pljuvačku kako sija između usana. Bojao se da će ovaj preskočiti sto s bodežom u šaci. Umesto toga se zajapurio, odvojio pogled svojih bleđih očiju od očevih još bleđih pa je otišao da nađe ključeve. Međutim, kada je kleknuo da otključa okove oko Smradovih ruku i nogu, nagnuo se sasvim blizu i prošaputao: „Ništa mu ne govori i pamti svaku reč koju kaže. Dobiću te

nazad, šta god da ti ona Dastinova kučka kaže. Ko si ti?"

„Smrad, moj gospodaru. Tvoj čovek Ja sam Smrad, smrdljivi slinavi Smrad.“

„Tako je. Kada mi te otac vrati, odseći ću ti još jedan prst. Sam ćeš da biraš koji.“

Nezvane, suze počеше da mu klize niz obraz „Zašto?“; zavapio je, a glas ga je izdao. „Nisam tražio da me uzme od tebe. Uradiću šta želiš, služću verno, ja... molim te, nemoj...“

Remzi ga ošamari. „Vodi ga“, reče svom ocu. „On nije čak ni čovek Gadi mi se od njegovog smrada.“

Mesec se dizao iznad drvenih zidova Mogila kada su zakoračili napolje. Smrad je čuo vetar kako šiba preko zatalasanih livada oko grada. Moglini dvor i skromnu utvrdu Harvuda Stauta pored istočne kapije delilo je manje od milje. Lord Bolton mu je ponudio konja. „Možeš li da jašeš?“

„M... moj gospodaru, m... mislim da mogu.“

„Voltone, pomoz mu da uzjaše.“

Čak i bez okova, Smrad se kretao kao starac. Koža mu je visila s kostiju a Kiseli Alin i Ben Bons su govorili da se trza. A njegov miris... čak je i kobila koju su mu priveli ustuknula kada je pokušao da je uzjaše.

Bio je to međutim pitom konj i znao je put do Mogilnog dvora. Lord Bolton mu je prišao dok su izjahivali na kapiju. Stražari su se povukli na diskretnu udaljenost. „Kako bi želeo da te zovem?“, upitao je lord dok su kasali širokim pravim ulicama.

Smrad, ja sam smrdljivi slabašni smrad. „Smrad“, odgovorio je, „ako moj gospodar tako hoće.“

„Oće.“ Boltonove usne razdvojile su se tek toliko da prikažu krajčičak zuba. To je možda bio osmeh.

Nije shvatio. „Moj gospodaru? Rekao sam...“

„...hoće, a trebalo je da kažeš 'oće. Jezik izdaje tvoje poreklo sa svakom izgovorenom reči. Ako hoćeš da zvučiš kao pravi kmet, izgovori to kao da su ti usta puna blata, ili da si previše glup da shvatiš kako to stvarno treba da se kaže.“

„Ako ti tako - 'oćeš.“

„Bolje. Tvoj smrad jeste užasan.“

„Jeste, moj gospodaru. Oprosti, moj gospodaru.“

„Zašto? To što smrdiš je delo mog sina a ne tvoje. Toga sam dobro svestan.“ Jahali su pored štale i zatvorene krčme na čijem je znaku bio naslikan snop žita. Smrad je čuo muziku kako dopire kroz prozore. „Poznavao sam prvog Smrada. Zaudarao je, mada ne zbog retkog kupanja. Zapravo, nikada nisam upoznao čistije stvorenje, ako ćemo iskreno. Kupao se triput dnevno i stavljao cveće u kosu kao da je

devica. Jednom, dok je moja druga žena još bila živa, uhvatili su ga kako krade miris iz njene ložnice. Za to sam naredio da ga kazne sa dvanaest šiba. Čak mu je i krv pogrešno mirisala. Sledeće godine je pokušao ponovo. Ovog puta je popio parfem i zamalo od toga umro. Bilo je svejedno. Rođen je s tim smradom. Prokletstvo, govorio je narod. Bogovi su mu dali smrad da bi ljudi znali kako mu duša truli. Moj stari meštar je uporno tvrdio da je to znak bolesti, ali je momak ipak bio snažan kao mladi bik. Niko nije mogao da podnese njegovu blizinu, pa je zato spavao sa svinjama... sve do dana kada se Remzjeva majka pojavila na mojoj kapiji sa zahtevom da joj pošaljem slugu za svoje kopile, koje raste divlje i neposlušno. Dao sam joj Smrada. To je trebalo da bude zabavno, ali su on i Remzi postali nerazdvojni. Pitam se, međutim.... je li to Remzi pokvario Smrada, ili Smrad Remzija? Lord se zagledao u novog Smrada očima bledim i čudnim kao dva bela meseca. „Šta je šaputao dok te je oslobađao?“

„Re... reko je...“ *Rekao je da ti ništa ne kažem.* Reči su mu se zaglavile u grlu i počeo je da kašlje i grca.

„Diši duboko. Znam šta je rekao. Da me uhodiš i čuvaš njegove tajne.“ Bolton se zasmeljui. „Kao da on ima tajni. Kiseli Alin, Luton, Derač i ostali, šta misliš odakle oni? Zar on stvarno misli kako su to njegovi ljudi?“

„Njegovi ljudi“, ponovi Smrad. Kao da se očekivala neka njegova primedba, ali on nije znao šta da kaže.

„Je li ti moje kopile ikada ispričalo kako sam ga napravio?“

Laknulo mu je što *taj* odgovor zna. „Jeste, ispriča... ispričo mi je. Upoznao si njegovu majku dok si jaho i očarala te njena lepota.“

„Očarala?“ Bolton se nasmeja. „Tako je rekao? Eh, momče ima dušu pevača... mada ako u tu pesmu veruješ, možda si glupli od prvog Smrada. Nije tačno čak ni da sam otišao na jahanje. Lovio sam lisicu na Plačnoj vodi kada sam naišao na mlin i video mladu ženu kako pere rublje u potoku. Stari mlinar je našao sebi novu mladu ženu, upola mlađu od sebe. Bila je visoko i vitko stvorenje veoma *zdravog* izgleda. Dugačke noge i male čvrste grudi, kao dve zrele šljive. Lepuška, na jedan prost način. Čim sam je ugledao poželeo sam je. Imao sam pravo na to. Meštri će ti reći kako je kralj Džeheris ukinuo lordovsko pravo prve noći da bi umirio svoju goropadnu ženu, ali gde vladaju stari bogovi, traju stari običaji. Amberi su takođe zadržali prvu noć, koliko god to da poriču. Neki planinski klanovi isto, a na Skagosu... pa, samo drveta-srca vide makar deo onoga šta se radi na Skagosu.

Taj mlinarev brak je sklopljen bez moje dozvole i znanja. Čovek me je prevario. Zato sam ga obesio i ostvario svoje pravo pod drvetom na kome se on njihao. Ako

ćemo iskreno, cura jedva da je bila vredna užeta. Lisica je takođe pobešla, a na putu nazad u Užasnik moj omiljeni jurišni konj je počeo da hrama, tako da je to sve u svemu bio jadan dan.

Godinu dana kasnije ta ista devojčura je imala obraza da se pojavi u Užasniku s vrištećim čudovištem crvenog lica za koje je tvrdila da je moj potomak Trebalo je da majku išibam a dete bacim u bunar... ali je ono *zaista* imalo moje oči. Rekla mi je da ju je brat njenog pokojnog muža istukao do krvi pa ju je oterao iz mlina kada je video te oči. To me je naljutilo, zato sam joj dao mlin a bratu iščupao jezik, da budem siguran kako neće pobeći u Zimovrel s pričama koje bi možda uznemirile lorda Rikarda. Svake godine sam ženi slao nešto prasića i kokošaka i kesu zvezdica, pod uslovom da dečaku nikada ne kaže ko mu je otac. Mirna zemlja, tih narod, to je oduvek bilo moje pravilo.“

„Dobro pravilo, moj gospodaru.“

„Žena me međutim nije poslušala. Vidiš kakav je Remzi. Ona ga je stvorila, ona i Smrad, večito mu šapućuci o njegovim pravima. Trebalo je da bude zadovoljan mlevenjem žita. Zar je moguće da zaista misli kako će jednog dana vladati severom?“

„On se bori za tebe“, izlete Smradu. „On je jak“

„Bikovi su jaki. Medvedi. Video sam svoje kopile kako se bori. Nije to u potpunosti njegova krivica. Smrad mu je bio učitelj, prvi Smrad. Smrad nikada nije bio naučen rukovanju oružjem. Remzi jeste žestok, to ću ti priznati, ali mlataru tim mačem kao kasapin kada seče meso.“

„On se nikoga ne boji, moj gospodaru.“

„A trebalo bi. Strah je ono što drži čoveka u životu na ovom svetu prevare i obmane. Vrane krležu čak i ovde u Mogilama, čekaju da se pogoste našim mesom. Na Servine i Tolharte ne mogu se osloniti, moj debeli prijatelj lord Vimen smera izdaju, a Kurvolovac... Amberi možda deluju prosto, ali nisu lišeni izvesnog primitivnog lukavstva. Remzi bi trebalo svih da ih se boji, baš kao ja. Kada ga sledeći put vidiš, reci mu to.“

„Da mu kažem... da mu kažem da se boji?“ Smradu je pozilo od same te pomisli. „Moj gospodaru, da... da to učinim, on bi...“

„Znam.“ Lord Bolton uzdahnu. „Krv mu je nečista. Morao bi da stavlja pijavice. Pijavice isisaju nečistu krv, svu srdžbu i bol. Nema čoveka koji može da misli kad je toliko pun srdžbe. Remzi međutim... bojim se da bi njegova nečista krv otrovala čak i pijavice.“

„On ti je sin jedinac.“

„Zasad. Imao sam i drugog, nekada. Domerik. Tih momak, ali veoma sposoban. Četiri godine je služio kao paž leđi Dastin i tri u Dolu kao štitoñoša lorda Redforta. Svirao je harfu, čitao istorije i jahao kao vikor. Konji... dečak je bio lud za konjima, reći će ti leđi Dastin. Čakni kćerka lorda Rilarda ne bi ga pobedila u trci, a ona ti je bila napola konj. Redfort je govorio da pokazuje mnogo dara na turnirima. Veliki turnirski borac mora pre svega biti veliki konjanik.“

„Da, moj gospodaru. Domerik Čuo... čuo sam njegovo ime.“

„Remzi ga je ubio. Bolest creva, kaže meštar Ator, ali ja kažem otrov. U Dolu se Domerik družio sa Redfortovim sinovima. Poželeo je da i on ima brata uz sebe, pa je dojahao na Plačnu vodu da potraži moje kopile. Ja sam to zabranio, ali je Domerik već bio odrastao čovek i mislio je da zna bolje od oca. Sada mu kosti počivaju ispod Užasnika s kostima njegove braće, koja su sva pomrla u kolevcu, a meni je ostao Remzi. Reci mi, moj gospodaru, ako je rodoubica proklet, šta otac da radi kada jedan sin ubije drugoga?“

Pitanje ga je užasnulo. Jednom je čuo Derača kako priča da je Kopile ubio svog polubrata, ali se nije usudio da u to poveruje. *Možda greši. Braća ponekad umru, to ne znači da su ubijeni. Moja braća su mrtva, ali ih ja nisam ubio.* „Moj gospodar ima novu ženu da mu rađa sinove.“

„A to će se mom kopiletu baš dopasti? Leđi Valda *jeste* od Freja, i deluje mi plodno. Moja mala debela žena postala mi je čudno draga. One dve pre nje nisu puštale ni glasa u postelji, ali ova čiči i trese se. Nalazim da je to veoma dražesno. Bude li izbacivala sinove jednako brzo kao što u usta ubacuje pite, Užasnik će uskoro preplaviti Boltoni. Remzi će ih sve pobiti, naravno. Tako je najbolje. Ja neću dovoljno poživeti da vidim nove sinove kako stasavaju, a dečaci-lordovi su propast svake kuće. Valda će međutim tugovati kada budu umirali.“

Smradu je grlo bilo suvo. Čuo je vetar kako čeგრe golim granama brestova koji su se pružali duž ulice. „Moj gospodaru, ne znam šta bih rekao...“

„Reko, sećaš se?“

„Ne znam šta bih reko. Ako smem da pitam... zašto si me povoz? Od mene niko nema koristi, nisam čakni muško, slomljen sam i... smrad...“

„Posle kupanja i presvlačenja lepše ćeš mirisati.“

„Kupanja?“ Smrad oseti stezanje u želucu. „Radije... radije ne bih, moj gospodaru. Molim te. Moje... rane. I... i ova odeća, lord Remzi mi ju je dao, rekao... rekao je da je nikada ne skidam, sem ako on to naredi...“

„Odeven si u rite“, reče lord Bolton, sasvim strpljivo. „Priljave krpe, poderane i masne, koje smrde na krv i mokraću. I tanke. Sigurno ti je hladno. Obući ćemo te u

jagnjeću vunu, toplu i mekanu. Možda i plašt obrubljen krznom. Hoće li ti se to dopasti?”

„Ne.“ Nije smeo da im dozvoli da mu oduzmu odeću koju mu je dao lord Remzi. Nije smeo da im dozvoli da ga *vide*.

„Radije bi da se obučeš u svilu i somot? Sećam se da su ti nekada oni bili dragi.“

„Ne!“ ponovio je kreštavo. „Ne, želim samo ovu odeću. Smradovu odeću. Ja sam Smrad, smrdljivi stidljivi smrad.“ Srce mu je tuklo kao bubanj, a glas mu je prešao u prestravljeno pištanje. „Ne želim da se kupam. Molim te, moj gospodaru, nemoj da me skidaš.“

„Hoćeš li nam bar onda dozvoliti da je operemo?”

„Ne. Ne, moj gospodaru. *Molim te*.“ Stegnuo je tuniku na grudi obema rukama i pogrbio se u sedlu, napola u strahu da će Ruz Bolton narediti svojim stražarima da mu strgnu odeću nasred ulice.

„Kako želiš.“ Boltonove blede oči izgledale su prazno na mesečini, kao da iza njih nema baš nikoga. „Znaš, ja ti ne želim zlo. Veliki sam ti dužnik“

„Zaista?” Nešto je u njemu urlalo: *Ovo je zamka, on se poigrava s tobom, sin je tek senka oca*. Lord Remzi se sve vreme igrao s njegovim nadama. „Šta... šta mi to duguješ, moj gospodaru?”

„Sever. Starkovi su potučeni one noći kada si zauzeo Zimovrel.“ Prezrivo je odmahnuo bledom šakom. „Sve ovo je tek puka otimačina oko plena.“

Njihovo kratko putovanje završilo se kod drvenih zidova Mogilnog dvora. Barjaci su vijorili na četvrtastim kulama: odrani čovek Užasnika, ratna sekira Servina, Tolhartovi borovi, morski čovek Menderlija, ukršteni ključevi starog lorda Loka, džin Ambera i kamena šaka Flinta, dva Hornvuda. Za Stautove, crvenosmeđi i zlatni ševroni, za Slejte, sivo polje u dvostrukom belom okviru. Četiri konjske glave govorile su o četvorici Rizvela sa Potočića - jedna siva, jedna crna, jedna zlatna, jedna smeđa. Kružila je šala da se Rizveli ne mogu dogovoriti čak ni o boji svojih znamenja. Iznad njih se raširio jelen i lav dečaka koji je hiljadama liga daleko sedeo na Gvozdenom prestolu.

Smrad je slušao vetrokaze kako se okreću na staroj vetrenjači dok su projahivali kroz kapiju pa na travnato dvorište, gde su konjušari dotrčali da im uzmu konje. „Ovamo, ako ti je po volji.“ Lord Bolton ga je poveo ka utvrdi, gde su barjaci pripadali pokojnom lordu Dastinu i njegovoj udovici. Njegov je krasila kruna sa šiljcima iza ukrštenih halebaridi; njena je bila ista, samo što se u gornjem levom polju nalazila zlatna konjska glava Rodrika Rizvela.

Dok se penjao širokim drvenim stepenicama dvorane, Smradu su počele da se

tresu noge. Morao je da zastane da ih umiri, zagledan u travnate padine Velike mogile. Neki su tvrdili da je to grob Prvog kralja, koji je doveo Prve ljude u Vesteros. Drugi su govorili kako tu mora biti sahranjen neki kralj džinova, što bi objasnilo veličinu. Nekolicina je čak smatrala kako to uopšte nije mogila, već običan breg, ali bi u tom slučaju to bio veoma usamljen breg, jer su okolne zemlje bile ravne i šibane vetrom.

U dvorani je neka žena stajala kraj ognjišta i grejala tanke ruke iznad žara zamućene vatre. Bila je sva u crnom, od glave do pete, i na sebi nije imala ni zlata ni dragulja, ali se jasno videlo da je visokog roda. Mada je imala bore u uglovima usana i oko očiju, još je stajala pravih leđa i ponosno. Kosa joj je bila seda koliko i smeđa, a vezala ju je na zatiljku u strogu pundu.

„Ko je ovo?“, upitala je. „Gde je momak? Zar je tvoje kopile odbilo da ga preda? Je li ovaj starac njegov... o, smilujte se bogovi, kakav je to *smrad*? Je li to ovo stvorenje ispraznilo creva?“

„Bio je s Remzijem. Gospo Barbri, dozvoli mi da ti predstavim zakonitog naslednika Gvozdenih ostrva, Teona od kuće Grejdžoja.“

Ne, pomisli on, ne izgovaraj to ime, Remzi će te čuti, znače, znače, mučiće me.

Usta joj se skupiše. „Nije ono što sam očekivala.“

„On je ono što imamo.“

„Šta mu je tvoje kopile uradilo?“

„Pretpostavljam da mu je odralo nešto kože. Nekoliko malih delova. Ništa previše bitno.“

„Je li lud?“

„Možda. Je li to bitno?“

Smrad više nije mogao da sluša. „Molim te, moj gospodaru, moja gospo, ovo je neka greška.“ Pao je na kolena, drhteći kao list u zimskoj oluji, a suze su mu lile niz upale obraze. „Nisam ja on, nisam ja izdajnik, on je umro u Zimovrelu. Ja se zovem Smrad.“ Morao je da upamti kako mu je *ime*. „Smrdljivi sakati Smrad.“

